

Ang Maayong Balita
Bahin Kang Jesu-Cristo Sumala Kang

MATEO

Chapter 1

Ang Kagikan ni Jesu-Cristo
(Lu. 3:23-38)

¹ Mao kini ang kagikan ni Jesu-Cristo nga kaliwat ni David. Si David kaliwat ni Abraham.

² Si Abraham amahan ni Isaac, si Isaac amahan ni Jacob, ug si Jacob amahan ni Juda ug sa mga igsoon niini nga lalaki. ³ Si Juda nakapangasawa kang Tamar ug may duha sila ka anak nga si Fares ug si Zara. Si Fares amahan ni Esrom, ug si Esrom amahan ni Aram. ⁴ Si Aram amahan ni Aminadab, si Aminadab amahan ni Naason, ug si Naason amahan ni Salmon. ⁵ Si Salmon nakapangasawa kang Rahab ug ang ilang anak mao si Booz. Si Booz amahan ni Obed ug ang inahan niini mao si Ruth. Si Obed amahan ni Jesse, ⁶ ug si Jesse amahan ni Haring David.

Si *Haring* David amahan ni Solomon ug ang iyang inahan asawa kaniadto ni Urias. ⁷ Si Solomon amahan ni Roboam, si Roboam amahan ni Abias, ug si Abias amahan ni Asa. ⁸ Si Asa amahan ni Josafat, si Josafat amahan ni Joram, ug si Joram amahan ni Uzias. ⁹ Si Uzias amahan ni Jotam, si Jotam amahan ni Acaz, ug si Acaz amahan ni Esequias. ¹⁰ Si Esequias amahan ni Manases, si Manases amahan ni Amos, si Amos amahan ni Josias, ¹¹ ug si Josias amahan ni Jeconias ug sa mga igsoon niini nga lalaki. Niadtong panahona gibihag ang mga taga-Israel ngadto sa Babilonia.

¹² *Mao kini ang kagikan ni Jesus* human mabihag ang mga taga-Israel ngadto sa Babilonia: si Jeconias amahan ni Salatiel, si Salatiel amahan ni Zorobabel, ¹³ si Zorobabel amahan ni Abiud, si Abiud amahan ni Eliaquim, ug si Eliaquim amahan ni Azor. ¹⁴ Si Azor amahan ni Sadoc, si Sadoc amahan ni Aquim, ug si Aquim amahan ni Eliud. ¹⁵ Si Eliud amahan ni Eleazar, si Eleazar amahan ni Matan, si Matan amahan ni Jacob, ¹⁶ si Jacob amahan ni Jose nga bana ni Maria. Si Maria mao ang inahan ni Jesus nga ginatawag nga Cristo. ¹⁷ Busa may 14 ka mga henerasyon gikan kang Abraham hangtod kang David. Ug may 14 usab ka mga henerasyon gikan kang David hangtod sa panahon sa pagkabihag sa mga taga-Israel ngadto sa Babilonia. Gikan sa pagkabihag nila may 14 pa gayod ka mga henerasyon hangtod kang Cristo.

Ang Pagkatawo ni Cristo
(Lu. 2:1-7)

¹⁸ Mao kini ang *istorya* sa pagkatawo ni Jesu-Cristo: Si Maria nga iyang inahan kaslonon na kang Jose. Apan sa wala pa sila mahiusa namatikdan ni Maria nga buros na siya pinaagi sa gahom sa Espiritu Santo.

¹⁹ Karon, si Jose nga iyang pamanhonon usa ka matarong nga tawo ug dili siya buot nga maulawan si Maria. Busa nakahukom siya nga sa hilom bulagan niya si Maria. ²⁰ Samtang gihunahuna ni Jose ang iyang buhaton, nagpakita kaniya pinaagi sa damgo ang anghel sa Ginoo ug miingon, “Jose, kaliwat ni David, ayaw kahadlok sa pagpangasawa kang Maria, kay nagburos siya pinaagi sa Espiritu Santo. ²¹ Manganak siyag lalaki ug nganlan mo siyag Jesus, kay luwason niya ang iyang katawhan gikan sa ilang mga sala.”

²² Nahitabo kini aron matuman ang giingon sa Ginoo pinaagi sa propeta nga nag-ingon, ²³ “Magburos ang usa ka ulay,^a ug manganak siyag lalaki. Ug ang maong bata pagatawgon nga Emmanuel” (nga kon sabton, “Ang Dios kauban nato”). ²⁴ Busa sa pagmata ni Jose gituman niya ang giingon kaniya sa anghel sa Ginoo,

^a 23 ulay: *sa English*, virgin.

ug gipangasawa niya si Maria.²⁵ Apan wala niya hilabti si Maria samtang wala pa kini manganak. *Sa dihang nanganak na si Maria*, ginganlan ni Jose ang bata ug Jesus.

Chapter 2

Gisimba si Jesus sa mga Tawo nga Gikan sa Sidlakan

¹ Natawo si Jesus sa *lungsod sa Betlehem nga sakop sa probinsya* sa Judea sa panahon nga si Herodes mao ang hari. May miabot nga mga tawo sa Jerusalem gikan sa sidlakan nga nagatuon mahitungod sa kahulogan sa mga bituon. ² Nangutana sila, “Asa ba natawo ang hari sa mga Judio? Nakita namo ang iyang bituon sa sidlakan, busa mianhi kami dinhi aron sa pagsimba kaniya.”

³ Pagkadungog niini ni Haring Herodes, wala siya mahimutang, ingon man ang tanang tawo sa Jerusalem. ⁴ Busa gipatawag niya ang tanan nga kadagkoan sa mga pari ug mga magtutudlo sa Kasugoan, ug nangutana siya kanila kon asa matawo ang Cristo. ⁵ Mitubag sila, “Didto sa *lungsod sa Betlehem nga sakop sa Judea*, kay mao kini ang sinulat sa usa ka propeta,

⁶ ‘Ikaw, Betlehem, sa dapit sa Juda,
dili ikaw ang pinakaubos sa nag-una nga mga lungsod sa Juda;
kay diha kanimo maggikan ang pangulo
nga moatiman sa akong mga katawhan nga Israelinhon.’ ”

⁷ Sa dihang nadunggan kini ni Herodes, gipatawag niya sa hilom ang mga tawo nga naggikan sa sidlakan ug gipangutana niya sila kon kanus-a migawas ang bituon nga ilang nakita. ⁸ Human niini gipaadto niya sila sa Betlehem. Miingon siya, “Lakaw kamo ug pangitaa ninyo ang bata. Ug kon makita na ninyo siya, pahibaloa ninyo ako, aron makaadto usab ako ug makasimba kaniya.” ^{9,10} Human kini masulti sa hari, nanglakaw ang mga tawo nga gikan sa sidlakan. Samtang naglakaw sila nakita nila pag-usab kadtong bituon. Busa nalipay gayod sila. Nag-una kanila ang bituon hangtod sa dapit nga nahimutangan sa bata.

¹¹ Pagsulod nila sa balay, nakita nila ang bata ug ang inahan niini nga si Maria. Nangluhod sila ug misimba sa bata. Unya giabrihan nila ang ilang bililhon nga mga dala, ug mihalad sila sa bata ug bulawan, insenso, ug *pahumot* nga mira.

¹² Sa pagpauli nila nangagi sila sa laing dalan kay gipahimangnoan sila sa *Dios* pinaagi sa damgo nga dili na sila mobalik kang Herodes.

Ang Pagkagiw Ngadto sa Ehipto

¹³ Sa dihang nanglakaw na sila, nagpakita ang anghel sa Ginoo kang Jose pinaagi sa damgo ug miingon, “Bangon, dad-a ang bata ug ang iyang inahan ug pahilayo kamo ngadto sa Ehipto. Didto lang una kamo hangtod nga ingnon ko kamo nga makabalik na kamo, kay pangitaon ni Herodes ang bata aron patyon.”

¹⁴ Busa niadto gayong gabhiona, mibangon si Jose ug gidala niya ang bata ug ang inahan niini ngadto sa Ehipto. ¹⁵ Mipuyo sila didto hangtod nga namatay si Herodes.

Kini nahitabo aron matuman ang giingon sa Ginoo pinaagi sa propeta nga nag-ingon, “Gitawag ko ang akong anak gikan sa Ehipto.”

Ang Pagpamatay sa mga Bata

¹⁶ Sa dihang nahibaloan ni Herodes nga gilimbongan siya sa mga tawo nga gikan sa sidlakan, napungot siya pag-ayo. Busa mimando siya nga pamatyon ang tanang bata nga lalaki sa Betlehem ug sa palibot niini, nga nag-edad ug duha ka tuig paubos. Kay sumala sa iyang nahibaloan gikan sa mga tawo nga naggikan sa sidlakan, mga duha na ka tuig ang nakalabay sukad sa ilang pagkakita sa bituon.

¹⁷ Sa maong hitabo natuman ang gitagna ni propeta Jeremias nga nag-ingon,

¹⁸ “May nadungog nga panaghilak ug pagminatay sa *lungsod sa Rama*.

Nagbakho si Raquel tungod sa iyang mga anak,

ug dili na gayod siya mahupay,

tungod kay ang iyang mga anak nangamatay.”

Ang Pagbalik Gikan sa Ehipto

¹⁹ Unya, sa dihang patay na si Herodes, nagpakita ang anghel sa Ginoo kang Jose didto sa Ehipto pinaagi sa damgo. ²⁰ Miingon siya, “Bangon, dad-a ang bata ug ang iyang inahan ug balik kamo sa Israel, tungod kay namatay na ang mga nagtinguha sa pagpatay sa bata.” ²¹ Busa mibangon si Jose ug gidala niya ang bata ug ang inahan niini balik ngadto sa Israel.

²² Apan sa dihang nadungog ni Jose nga si Arquelao mao ang puli sa iyang amahan nga si Herodes isip hari sa Judea, nahadlok siya nga mopauli didto. Unya gipahimangnoan na usab siya sa Dios pinaagi sa damgo. Busa midiretso siya sa probinsya sa Galilea, ²³ ug didto na sila nagpuyo sa lungsod sa Nazaret. Busa natuman ang giingon sa mga propeta kaniadto nga tawgon siya nga Nazaretnon.

Chapter 3

Ang Pagwali ni Juan nga Tigbautismo

(Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

¹ Unya, miabot ang panahon nga si Juan nga tigbautismo miadto sa kamingawan sa Judea, ug nagsugod siya sa pagwali ngadto sa mga tawo. Nag-ingon siya, ² “Paghinulsol kamo ug biyai ninyo ang inyong mga sala, kay ang paghari sa Dios haduol na!” ³ Si Juan mao ang gihisgotan ni propeta Isaias sa dihang miingon siya,

“May magwalig makusog sa kamingawan. *Mag-ingon siya sa mga tawo*,

‘Andama ninyo ang agianan alang sa Ginoo,

tul-ira ang dalan nga iyang pagaagian.’ ”

⁴ Ang bisti ni Juan hinimo gikan sa balahibo sa kamelyo ug ang iyang bakos panit. Ang iyang pagkaon dulon ug dugos. ⁵ Daghan gayod ang mga tawo nga gikan sa Jerusalem ug sa mga lungsod sa Judea ug sa mga lungsod nga duol sa Suba sa Jordan ang miadto kaniya. ⁶ Gisugid nila ang ilang mga sala ug gibautismohan sila ni Juan didto sa Suba sa Jordan.

⁷ Nakita ni Juan nga daghang mga Pariseo ug mga Saduseo ang nangadto aron sa pagpabautismo. Miingon siya kanila, “Kamo nga mga kaliwat sa mga bitin! Kinsa ang nag-ingon kaninyo nga makalingkawas kamo gikan sa silot sa Dios nga hapit nang moabot? ⁸ Kon tinuod nga naghinulsol na kamo sa inyong mga sala, pamatud-i ninyo kini pinaagi sa inyong mga binuhatan. ⁹ Ayaw kamo pag-ingon nga dili kamo silotan tungod kay kamo mga kaliwat ni Abraham. Kay bisan gani kining mga bato pwedeng himuon sa Dios nga mga anak ni Abraham. ¹⁰ Timan-i ninyo kini: ang wasay^a andam na nga iputol sa punoan sa mga kahoy. Ang matag kahoy nga wala mamunga ug maayong bunga putlon ug ilabay sa kalayo.”

¹¹ “Ako nagabautismo kaninyo sa tubig sa pagpaila nga naghinulsol na kamo sa inyong mga sala, apan ang mosunod kanako mas gamhanan pa kay kanako ug dili gani ako takos nga mahimong iyang sulugoon.^b

^a 10 wasay: o atsa.

^b 11 dili gani ako takos nga mahimong iyang sulugoon: *sa literal*, dili gani ako takos nga mobitbit sa iyang sandalyas.

Siya magbautismo kaninyo sa Espiritu Santo ug sa kalayo.¹² Sama siya sa tawo nga nagapalid sa iyang giani aron ilain ang timgas gikan sa tahop. Ang timgas ibutang niya sa bodega, apan ang tahop sunogon niya sa kalayo nga dili gayod mapalong.”

Ang Pagbautismo kang Jesus
(Mc. 1:9-11; Lu. 3:21,22)

¹³ Unya, migikan si Jesus sa Galilea ug miadto kang Juan didto sa Suba sa Jordan aron magpabautismo.
¹⁴ Dili unta mobautismo si Juan kaniya, kay matod niya, “Nganong magpabautismo ka kanako? Ako man gani ang kinahanglan magpabautismo kanimo.”¹⁵ Apan miingon si Jesus kaniya, “Sige lang, tungod kay mao kini ang angay natong buhaton aron matuman ang pagbuot sa Dios.” Busa misugot si Juan ug gibautismohan niya si Jesus.¹⁶ Sa dihang nabautismohan na si Jesus, mikawas siya sa tubig. Unya naabri ang langit ug nakita ni Jesus ang Espiritu sa Dios nga mikunsad kaniya sama sa salampati.¹⁷ Ug may nadungog nga tingog gikan sa langit nga nag-ingon, “Mao kini ang akong hinigugmang Anak. Nalipay gayod ako kaniya.”

Chapter 4

Ang Pagtintal kang Jesus
(Mc. 1:12,13; Lu. 4:1-13)

¹ Human niadto, gidala sa Espiritu Santo si Jesus sa kamingawan aron tintalon ni Satanas.² Sulod sa 40 ka adlaw ug 40 ka gabii nagpuasa si Jesus, ug gigutom siya.³ Miduol kaniya si Satanas ug miingon, “Kon ikaw ang Anak sa Dios, himoang pan kining mga bato.”⁴ Apan mitubag si Jesus kaniya, “Ang Kasulatan nagaingon, ‘Dili lang sa pagkaon mabuhi ang tawo, kondili sa matag pulong usab sa Dios.’ ”

⁵ Unya gidala siya ni Satanas didto sa Balaan nga Siyudad ug gipatindog didto sa kinatas-ang bahin sa templo.⁶ Unya miingon siya kang Jesus, “Kon ikaw ang Anak sa Dios, ambak ngadto sa ubos. Kay ang Kasulatan nag-ingon, ‘Suguon sa Dios ang iyang mga anghel sa pagbantay kanimo. Sapnayon ka nila aron nga ang imong tiil dili masamad sa bato.’ ”

⁷ Apan mitubag si Jesus kaniya, “Ang Kasulatan nag-ingon usab, ‘Dili mo tintalon ang Ginoo nga imong Dios.’ ”

⁸ Unya gidala na usab ni Satanas si Jesus sa taas nga bukid, ug gipakita kaniya ang tanan nga mga gingharian sa kalibotan ug ang katahom niini.⁹ Miingon si Satanas kaniya, “Kining tanan ihatag ko kanimo kon moluhod ka ug mosimba kanako.”¹⁰ Unya miingon si Jesus, “Palayo kanako, Satanas! Ang Kasulatan nag-ingon, ‘Simbaha ang Ginoo nga imong Dios ug siya lang ang alagari.’ ”

¹¹ Unya mibiya si Satanas, ug miabot ang mga anghel sa Dios ug mialagad kang Jesus.

Nagsugod si Jesus sa Iyang Buluhaton sa Galilea
(Mc. 1:14,15; Lu. 4:14,15)

¹² Sa pagkadungog ni Jesus nga napriso si Juan nga tigbautismo, mibalik siya sa Galilea.¹³ Wala siya magpabilin sa Nazaret, milahos hinuon siya sa lungsod sa Capernaum. Kini nga lungsod anaa sa daplin sa Linaw sa Galilea ug sakop sa Zabulon ug Neftali.¹⁴ Nahitabo kini aron matuman ang gitagna ni propeta Isaias nga nag-ingon,

¹⁵ “Ang mga taga-Zabulon ug taga-Neftali nagapuyo duol sa baybayon, tabok sa Suba sa Jordan.

Kini nga mga dapit sakop sa Galilea nga gipuy-an sa mga dili Judio.

¹⁶ Apan bisan nagapuyo diha sa kangitngit ang mga tawo niini nga mga dapit, makakita sila ug kahayag nga hilabihan.

Ang mga anaa sa kangitngit nga mahadlok mamatay madan-agan.”

¹⁷ Sukad niadto nagsugod na si Jesus sa pagwali. Nag-ingon siya, “Paghinulsol kamo ug biyai na ninyo ang inyong mga sala, kay ang paghari sa Dios haduol na.”

Gitawag ni Jesus ang Upat ka Mangingisda
(Mc. 1:16-20; Lu. 5:1-11)

¹⁸ Samtang naglakaw si Jesus sa daplin sa Linaw sa Galilea, nakita niya didto ang managsoon nga si Simon nga gitawag usab ug Pedro ug si Andres nga nag-itsag laya. Mga mangingisda sila. ¹⁹ Miingon si Jesus kanila, “Sunod kamo kanako ug *dili na isda ang inyong pangitaon, kay* tudloan ko kamo sa pagpangisda ug mga tawo.” ²⁰ Dihadiha gibiyaan nila ang ilang mga laya ug misunod kaniya.

²¹ Human niadto, mipadayon si Jesus sa paglakaw, ug sa unahan nakita niya ang managsoon nga si Santiago ug si Juan nga mga anak ni Zebedeo. Silang duha kauban sa ilang amahan nga nag-ayo sa ilang laya didto sa sakayan. Gitawag ni Jesus ang managsoon, ²² ug dihadiha gibiyaan nila ang ilang sakayan ug ang ilang amahan ug misunod sila kang Jesus.

Nanudlo si Jesus ug Nang-ayo sa mga Masakiton
(Lu. 6:17-19)

²³ Milibot si Jesus sa tibuok nga Galilea ug nagtudlo diha sa mga simbahan sa mga Judio. Giwali niya kanila ang Maayong Balita mahitungod sa paghari sa Dios, ug gipang-ayo niya ang tanang matang sa sakit sa mga tawo. ²⁴ Nabantog siya sa tibuok Siria, busa gidala sa mga tawo ang tanan nga mga masakiton ngadto kaniya: bisan ang mga nag-antos sa hilabihan nga kasakit, ang mga gigamhan sa daotang espiritu, ang mga patulon, ug ang mga paralitiko. Giayo silang tanan ni Jesus. ²⁵ Daghan gayod nga katawhan ang misunod kang Jesus: mga taga-Galilea, taga-Decapolis, taga-Jerusalem, ug taga-lain pa nga mga lungsod sa Judea, ug ang uban gikan sa tabok sa Suba sa Jordan.

Chapter 5

Ang Pagpanudlo ni Jesus Didto sa Bukid

¹ Sa dihang nakita ni Jesus ang daghang mga tawo, mitungas siya sa bukid ug milingkod didto. Miduol kaniya ang iyang mga sumusunod, ² ug gitudloan niya sila. Miingon siya,

³ “Bulahan ang mga tawo nga nagaila nga nagkulang sila sa Dios,
kay sakop sila sa paghari sa Dios.

⁴ “Bulahan ang mga nagamasulub-on,
kay lipayon sila sa Dios.

⁵ “Bulahan ang mga mapainubsanon^a
kay mahimong ila ang kalibotan.

⁶ “Bulahan ang mga tawo nga naninguha gayod sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios,
kay tabangan sila sa Dios sa pagtuman niana nga tinguha.

⁷ “Bulahan ang mga maluloy-on,
kay kaloy-an sila sa Dios.

⁸ “Bulahan ang mga tawo nga hinlo ug kasingkasing,

^a 5 mapainubsanon: o malumo ug kasingkasing.

kay makita nila ang Dios.

⁹“Bulahan ang mga tawo nga nagapalungtad sa kalinaw,
kay pagatawgon sila nga mga anak sa Dios.

¹⁰“Bulahan ang mga tawo nga ginalutos tungod sa ilang pagsunod sa kabubut-on sa Dios,
kay sakop sila sa paghari sa Dios.

¹¹“Bulahan kamo kon tungod sa inyong pagsunod kanako tamayon kamo, lutoson, ug butangbutangan sa tanang matang sa kadaotan. ¹²Mao usab kini ang ilang gibuhay kaniadto sa mga propeta. Busa paglipay gayod kamo kay dako ang ganti nga inyong madawat didto sa langit.”

Ang Asin ug ang Suga
(Mc. 9:50; Lu. 14:34,35)

¹³“Kamo nga akong mga sumusunod sama sa asin dinhi sa kalibotan. Apan kon mawala ang lami sa asin, wala nay mahimo aron molami pa kini pag-usab. Busa dili na kini mapuslan ug isalibay na lang ug tunub-tunoban sa mga tawo.

¹⁴“Sama kamo sa suga nga nagahatag ug kahayag sa mga tawo sa kalibotan. Ug kini makita gayod sama sa siyudad nga nahimutang sa ibabaw sa bungtod ug dili gayod matago. ¹⁵Walay magdagkot ug suga ug unya takloban lang kini dayon ug gantangan, kondili ibutang niya kini sa tungtonganan aron mahayagan ang tanan sulod sa balay. ¹⁶Busa mao usab kini ang inyong buhaton. Pasigaha ninyo ang inyong suga ngadto sa mga tawo, aron makita nila ang inyong maayong mga binuhatan ug aron dayegon nila ang inyong Amahan sa langit.

Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Kasugoan

¹⁷“Ayaw kamo paghunahuna nga mianhi ako dinhi aron sa pagwagtang sa Kasugoan *ni Moises* ug sa mga *sinulat sa mga* propeta. Hinuon mianhi ako dinhi aron sa pagtuman niini. ¹⁸Ang tinuod mao kini, samtang anaa pa ang langit ug ang yuta wala gayoy bahin sa Kasugoan nga mawala. Bisan pa ang kinagamyang nga bahin niini dili gayod mawad-an ug bili hangtod dili pa matuman ang tanan. ¹⁹Busa si bisan kinsa nga molapas bisan sa kinagamyang bahin sa Kasugoan ug motudlo sa uban sa paglapas usab, siya ang labing ubos sa gingharian sa Dios. Apan si bisan kinsa nga motuman sa Kasugoan ug motudlo sa uban sa pagtuman usab niini, siya ang labing dunggan sa gingharian sa Dios.” ²⁰Busa sultihan ko kamo nga kinahanglan gayod nga ang inyong pagtuman sa kabubut-on sa Dios labaw pa sa pagtuman sa mga magtutudlo sa Kasugoan ug sa mga Pariseo, kay kon dili, dili gayod kamo masakop sa paghari sa Dios.”

Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Kasuko

²¹*Midugang si Jesus sa pag-ingon*, “Nadungog ninyo ang giingon kaniadto ngadto sa atong mga katigulangan nga dili sila magpatay, kay si bisan kinsa nga mopatay silotan. ²²Apan ako moingon kaninyo nga si bisan kinsa nga may kasuko ngadto sa iyang isigkatawo silotan. Ug si bisan kinsa nga moingon sa iyang isigkatawo ‘Wala kay pulos,’ dad-on siya sa kinatas-ang hukmanan aron hukman. Ug si bisan kinsa nga moingon sa iyang isigkatawo ‘Buang,’ silotan siya didto sa nagadilaab nga kalayo sa impiyerno. ²³Busa bisan anaa na ikaw sa halaran, nga nagdala sa imong halad ngadto sa Dios, ug unya mahinumdoman mo nga ang imong igsoon may kasilo kanimo, ²⁴biyai ang imong halad duol sa halaran ug adtoi una ang imong igsoon ug pakig-uli kaniya. Unya mobalik ka ug mopadayon sa imong paghalad.

²⁵“Kon may mokiha kanimo, makighusay ka kaniya sa dili pa kamo moabot ngadto sa korte. Kay kon didto na kamo sa korte, itugyan ka sa huwes ngadto sa pulis ug unya prisohon ka. ²⁶Ug sigurado gayod nga dili ka na makagawas hangtod nga mabayaran mo ang tanan mong multa.”

^a 19 Dios: *sa Griego*, langit.

Ang Pagtulon-an Mahitungod Sa Pagpanapaw

²⁷ “Nadungog ninyo ang giingon nga dili manapaw.” ²⁸ Apan ako moingon kaninyo nga kon ang lalaki motan-aw sa babaye *nga dili iyang asawa* ug may tinguha sa pagpakighilawas kaniya, sama ra nga nakapanapaw na siya. ²⁹ Busa kon ang imong tuong mata mao ang hinungdan nga makasala ka, lugita kana ug isalibay. Kay mas maayo pa nga mawala ang usa ka bahin sa imong lawas kay sa kompleto ka apan itambog lang ngadto sa impiyerno. ³⁰ Kon ang imong tuong kamot mao ang hinungdan nga makasala ka, putla kana ug isalibay. Kay mas maayo pa nga mawala ang usa ka bahin sa imong lawas kay sa kompleto ka apan mahiadto lang ngadto sa impiyerno.”

Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Panagbulag

(Mt. 19:9; Mc. 10:11,12; Lu. 16:18)

³¹ “Giingon usab nga kon ang lalaki gustong makigbulag sa iyang asawa, kinahanglang mohatag siya sa iyang asawa ug papeles nga magpamatuod sa ilang panagbulag. ³² Apan ako moingon kaninyo nga kon bulagan sa lalaki ang iyang asawa, gawas kon kini nanapaw, siya mismo ang nagatukmod sa iyang asawa nga magpakasala kay magminyo man kini pag-usab; ug si bisan kinsa nga mangasawa niadtong babaye nga gibulagan sa iyang bana makapanapaw.”

Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Pagpanumpa

³³ “Nadungog ninyo ang giingon ngadto sa atong mga katigulangan nga kon ang tawo may gisaad ug gipanumpa pa niya sa ngalan sa Ginoo, kinahanglan iya gayod kining tumanon. ³⁴ Apan ako moingon kaninyo nga kon mosaad kamo, ayaw gayod panumpa. Ayaw pag-ingon nga ‘Saksi ko ang langit’ kay mao kini ang trono sa Dios, ³⁵ o kaha ‘Saksi ko ang yuta’ kay mao kini ang tungtonganan sa iyang tiil. Ayaw usab kamo paggamit sa ngalan sa Jerusalem sa inyong pagpanumpa tungod kay mao kini ang siyudad sa bantogan nga Hari. ³⁶ Ug ayaw usab kamo pag-ingon nga, ‘Bisan pag mamatay ako,’ kay bisan gani ang usa lang ka lugas sa buhok dili mo mapaputi o mapaitom. ³⁷ Pag-ingon lang ug “Oo” kon oo ug “Dili” kon dili; kay kon manumpa pa kamo gikan na kana kang Satanas.”

Dili Kamo Manimalos Sa Inyong Isigkatawo

(Lu. 6:29,30)

³⁸ “Nadungog ninyo ang giingon, ‘Ang molugit sa mata sa iyang isigkatawo, lugitan usab sa iyang mata; ug ang mopangag sa iyang isigkatawo, pangagan usab.’ ³⁹ Apan ako moingon kaninyo nga dili ninyo balosan ug daotan ang nagabuhat ug daotan diha kaninyo. Kon sagpaon ka sa tuo nga aping, ipasagpa mo usab ang pikas. ⁴⁰ Kon may mokiha batok kanimo aron kuhaon ang imong bisti, ihatag bisan ang imong kupo. ⁴¹ Kon may sundalo nga mopugos kanimo sa pagpas-an sa iyang karga sa gilay-on nga usa ka kilometro, pas-ana kini sa duha ka kilometro. ⁴² Hatagi ang mangayo, ug pahulama ang manghulam.”

Higugmaa ang Inyong mga Kaaway

(Lu. 6:27,28; 32-36)

⁴³ “Nadungog ninyo ang giingon, ‘Higugmaa ninyo ang inyong mga higala, ug dumti ninyo ang inyong mga kaaway.’ ⁴⁴ Apan ako moingon kaninyo nga higugmaa ninyo ang inyong mga kaaway, ug bisan pa ang mga nagalutos kaninyo iampo ninyo. ⁴⁵ Ug kon buhaton ninyo kini, mahimo kamong *tinuod nga* mga anak sa inyong Amahan sa langit.^a Kay dili lang ang mga maayo nga tawo ang iyang gipasidlakan sa adlaw kondili apil usab ang mga daotan. Ug dili lang ang mga matarong ang iyang gihatagan sa ulan kondili apil usab ang mga dili matarong. ⁴⁶ Ayaw kamo paghunahuna nga may ganti kamo nga madawat gikan sa Dios kon maayo lang kamo sa mga tawo nga maayo usab kaninyo. Kay bisan ang mga maniningil ug buhis nga giila ninyo nga daotan nagabuhat usab niana. ⁴⁷ Ug kon ang inyong mga higala lang ang inyong gitagad,

^a 45 mahimo kamong *tinuod nga* mga anak sa inyong Amahan sa langit *tungod kay sama kamo kaniya nga maayo ang iyang pagtagad sa tanan.*

unsa man ang inyong nabuhat nga labaw kay sa uban? Bisan ang mga tawo nga wala moila sa Dios nagabuhat usab niana. ⁴⁸ Busa magmahingpit kamo, sama sa inyong Amahan nga langitnon.”

Chapter 6

Ang Paghatag Ngadto sa Uban

¹“Pagbantay kamo kay basin kon ang inyong pagkadiosnon pagpakaaron-ingnon lang. Kay kon ingon niini, wala gayod kamoy madawat nga ganti gikan sa inyong Amahan sa langit.

²“Busa kon mohatag kamo ug hinabang, ayaw ninyo kini ipasigarbo sama sa gibuhay sa uban nga nagpakaaron-ingnon lang diha sa mga simbahan ug sa mga dalan. Gibuhay nila kana aron dayegon sila sa mga tawo. Apan ang tinuod, nadawat na nila ang ilang ganti.” ^a Busa wala na silay madawat gikan sa Dios.

³ Kon maghatag kamo, ayaw ninyo pahibal-a bisan ang inyong suod nga higala ⁴ aron mahimong tago ang inyong paghatag. Ug mohatag ug ganti kaninyo ang inyong Amahan nga nakakita sa inyong gibuhay sa tago.”

Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Pag-ampo

(Lu. 11:2-4)

⁵“Kon mag-ampo kamo, ayaw ninyo sundoga ang gibuhay sa mga tigpakaaron-ingnon. Gusto nilang mag-ampo nga nagatindog diha sa mga simbahan ug sa mga kanto sa kadalanan aron makita sa mga tawo nga sila diosnon. Ang tinuod, nadawat na nila ang ilang ganti.” ^b Busa wala na silay madawat pa gikan sa Dios. ⁶ Apan kon kamo mag-ampo, sulod kamo sa inyong kuwarto ug manirado. Didto sa sulod, mag-ampo kamo sa inyong Amahan nga dili makita. ^c Ug mohatag ug ganti kaninyo ang inyong Amahan nga nakakita sa inyong gibuhay sa tago.”

⁷“Kon mag-ampo kamo, ayaw paggamit sa daghan nga mga pulong nga walay kapuslanan sama sa gibuhay sa mga tawo nga wala makaila sa Dios. Kay nagahunahuna sila nga tubagon sila sa Dios kon taas ang ilang mga pag-ampo. ⁸ Ayaw ninyo sundoga ang ilang gibuhay. Kay nasayod na ang atong Amahan sa atong mga gikinahanglan sa wala pa kita mangayo. ⁹ Busa mag-ampo kamo ug sama niini:

‘Amahan namo nga anaa sa langit,

hinaut nga pasidunggan ikaw sa mga tawo.

¹⁰ Hinaut nga maghari ka dinhi kanamo.

Maingon nga ang imong kabubut-on gituman diha sa langit,

hinaut nga tumanon usab kini dinhi sa kalibotan.

¹¹ Hatagi kami sa among gikinahanglan nga pagkaon karong adlaw.

¹² Pasayloa kami sa among mga sala,

Ingon nga gipasaylo usab namo ang mga nakasala kanamo.

¹³ Ayaw itugot nga madaog kami sa mga pagsulay,

hinuon luwasa kami gikan kang Satanas,

[Tungod kay ikaw ang Hari, ang Makagagahom, ug ang Dalayegon sa walay kataposan. Amen.]’ ”

^a 2 ang ilang ganti: *nga mao ang pagdayeg sa mga tawo kanila.*

^b 5 ang ilang ganti: *Tan-awa ang “footnote” sa bersikulo 2.*

^c 6 Amahan nga dili makita: *o Amahan sa tago.*

¹⁴ “Kon pasayloon ninyo ang mga tawo nga nakasala kaninyo, pasayloon usab kamo sa inyong Amahan nga langitnon. ¹⁵ Apan kon dili ninyo sila pasayloon, dili usab kamo pasayloon sa inyong Amahan *nga langitnon*.”

Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Pagpuasa

¹⁶ “Kon magpuasa kamo, ayaw ninyo sundoga ang mga tigpakaaron-ingnon.^a Magsuroy-suroy sila nga dili manghilam-os ug dili manudlay aron mahibaloan sa uban nga nagapuasa sila. Sa pagkatinuod, nadawat na nila ang ilang ganti, *busa wala na silay madawat pa gikan sa Dios*. ¹⁷ Apan kon kamo magpuasa, panghilam-os kamo ug panudlay, ¹⁸ aron walay makahibalo nga nagapuasa kamo gawas lang sa inyong Amahan nga dili makita. Ug mohatag ug ganti kaninyo ang inyong Amahan nga nakakita sa inyong gibuhay sa tago.”

Ang Bahandi sa Langit
(Lu. 12:33,34)

¹⁹ “Ayaw kamo pagtigom ug bahandi alang sa inyong kaugalingon dinhi sa kalibotan, tungod kay ang mga gagmayng mananap ug ang taya mokutkot niini, o mahimong sudlon sa kawatan ang inyong balay ug kawaton kini. ²⁰ Hinuon, pagtigom kamo ug mga bahandi didto sa langit, kay didto walay gagmayng mananap ug taya nga mokutkot, ug walay kawatan nga makasulod. ²¹ Kay kon asa gani ang inyong bahandi atua usab didto ang inyong kasingkasing.”

Ang Mata mao ang Suga sa Lawas
(Lu. 11:34-36)

²² “Ang mata mao ang suga sa lawas. Busa kon hayag ang imong panan-aw, nahayagan ang tibuok mong lawas. ²³ Apan kon ngitngit ang imong panan-aw, nangitngitan ang tibuok mong lawas. Busa kon ang suga nga anaa kanimo wala maghatag ug kahayag, labihan gayod kangitngit ang imong kahimtang.”

Kinsa ang Angay Natong Alagaran, Ang Dios o ang Bahandi?
(Lu. 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Walay tawo nga makaalagad sa duha ka agalon, tungod kay isalikway niya ang usa ug higugmaon ang usa; modapig siya sa usa ug tamayon niya ang usa. Sama niana dili ninyo madungan ang pag-alagad sa Dios ug sa bahandi.

²⁵ “Busa sultihan ko kamo nga dili kamo mabalaka sa inyong kinabuhi, kon unsa ang inyong kan-on o imnon ug kon unsa ang inyong isul-ob. Kay kon gihatagan kamo sa Dios sa kinabuhi ug lawas, dili mahimo nga dili niya kamo hatagan sa pagkaon ug bisti. ²⁶ Tan-awa ninyo ang mga langgam nga nagalupad-lupad. Wala sila magtanom, wala mag-ani, ug wala silay gitigom sa bodega, apan sa gihapon gipakaon sila sa inyong Amahan nga langitnon. Dili ba mas labaw pa kamo kay sa mga langgam? ²⁷ Kinsa ba kaninyo ang makapalugway sa inyong kinabuhi bisag gamay lang pinaagi sa inyong kabalaka? *Wala gayod!*

²⁸ “Ug nganong mabalaka man kamo kon asa kamo mokuha sa inyong bisti? Hunahunaa ninyo kon giunsa pagtubo sa mga bulak. Wala sila maghago o magbuhay sa ilang bisti. ²⁹ Sa pagkatinuod, bisan ang bisti sa bantogan ug bahandianong hari nga si Solomon, dili makatupong sa katahom niining mga bulaka. ³⁰ Kon gipatahom sa Dios ang mga sagbot nga buhi karon, apan sa kaulahian malaya ug sunogon lang, dili ba labi pa gayod niya kamong pabistihan? Kagamay sa inyong pagtuo! ³¹ Busa dili kamo mabalaka kon unsa ang inyong kaonon ug imnon, ug kon unsa ang inyong isul-ob. ³² Mao kana ang gikabalak-an sa mga tawo nga wala makaila sa Dios. Apan nasayod ang inyong Amahan nga langitnon nga gikinahanglan ninyo kining tanan. ³³ Busa unaha ninyo ang pagpasakop sa paghari sa Dios ug ang pagtuman sa iyang kabubut-on, ug ihatag gayod niya ang tanan ninyo nga mga gikinahanglan. ³⁴ Busa dili kamo mabalaka

^a 16 tigpakaaron-ingnon: *nga nagapakita-kita lang nga nagapuasa sila aron dayegon sila*.

bahin sa ugma, kay ang ugma may kaugalingon nga suliran. Dili na kinahanglan nga dugangan pa ninyo ang suliran nga nagaabot sa matag adlaw.

Chapter 7

Ang Paghukom sa Uban

(Lu. 6:37,38; 41,42)

¹“Ayaw kamo paghukom sa uban aron dili usab kamo hukman *sa Dios*. ²Kay hukman kamo sa Dios sama sa paghukom ninyo sa uban. Ang basihanang nga inyong gamiton sa paghukom sa uban mao usab ang basihanang nga gamiton *sa Dios* kaninyo. ³Nganong tan-awon man nimo pag-ayo ang gamay nga puling sa imong isigkatawo, apan wala nimo tagda ang imong puling nga sama kadako sa troso? ⁴Unsaon mo pag-ingon kaniya, ‘Kuhaon ko ang imong puling,’ kon diha sa imong mata may puling usab nga morag troso kadako. ⁵Tigpakaaron-ingnon! Kuhaa una ang imong puling nga morag troso kadako, aron makakita ka pag-ayo sa imong pagkuha sa gamay nga puling sa imong isigkatawo.

⁶“Ayaw ninyo isalibay ang mga butang nga may kalabotan sa Dios ngadto sa mga iro. Kay basin ug balikan nila kamo ug paakon. Ug ayaw ninyo isalibay ang inyong mga perlas ngadto sa mga baboy, kay tamak-tamakan lang nila kini.”^a

Pangayo, Pagduol, ug Pag-ampo sa Dios

(Lu. 11:9-13)

⁷“Pangayo kamo sa Dios ug hatagan niya kamo. Duol kamo kaniya ug tabangan gayod niya kamo. Pag-ampo kamo sa Dios ug tubagon niya kamo. ⁸Tungod kay ang tanang mangayo sa Dios makadawat. Ang moduol kaniya tabangan niya. Ug ang mag-ampo tubagon niya. ⁹Kamong mga ginikanan, kon mangayo ug pagkaon ang inyong anak, hatagan ba ninyo ug bato? ¹⁰Kon mangayo siya ug isda, hatagan ba ninyo ug bitin? Dili gayod! ¹¹Kon kamo nga mga tawo nga daotan makahibalong mohatag sa maayo nga mga butang ngadto sa inyong mga anak, unsa pa kaha ang inyong Amahan sa langit! Ihatag gayod niya ang maayo nga mga butang ngadto sa mga mangayo kaniya.

¹²“Buhata sa uban ang buot ninyo nga buhaton nila diha kaninyo. Mao kini ang husto nga pagtuman sa Kasugoan *ni Moises* ug sa mga *sinulat sa mga propeta*.”

Ang Masigpit nga Pultahan

(Lu. 13:24)

¹³“Sulod kamo sa masigpit nga pultahan. Kay luag ang pultahan ug lapad ang dalan padulong sa impierno, ug daghan ang nagaagi niana nga dalan. ¹⁴Apan masigpit ang pultahan ug lisod ang dalan padulong sa kinabuhi nga walay kataposan, ug gamay lang ang nagasubay niana nga dalan.”

Ang Kahoy Maila sa Iyang Bunga

(Lu. 6:43,44)

¹⁵“Pagbantay kamo sa mga mini nga propeta. Kana nga mga tawo kon tan-awon morag mga tumutuo, apan ang tinuod sama sila sa mabangis nga mga mananap. ¹⁶Maila ninyo sila pinaagi sa ilang binuhatan. Sama sa tunokon nga kahoy o sampinit, dili kini mamunga ug higera^b o ubas. ¹⁷Ang kahoy nga maayo mamunga ug maayo. Apan ang kahoy nga daot mamunga ug daot. ¹⁸Ang maayo nga kahoy dili makapamunga ug daot, ug ang daot nga kahoy dili makapamunga ug maayo. ¹⁹Ang tanang kahoy nga dili mamunga ug maayo putlon ug unya sunogon. ²⁰Busa sama niini ang mga mini nga propeta, maila usab ninyo pinaagi sa ilang mga binuhatan.”

^a 6 Tingali ang buot ipasabot ni Jesus niini nga bersikulo, dili kamo magtudlo sa pulong sa Dios ngadto sa mga tawo nga dili gusto maminaw.

^b 16 higera: *usa ka matang sa tanom; kon sa English, fig.*

Ang Daotan ug Binuhatan Dili Ilhon sa Dios
(Lu. 13:25-27)

²¹ “Dili ang tanan nga nagatawag kanako ug ‘Ginoo’ masakop sa paghari sa Dios. Ang nagatuman sa kabubut-on sa akong Amahan sa langit mao ang masakop sa iyang paghari.” ²² Sa adlaw sa paghukom daghan ang moingon kanako, ‘Ginoo, sa imong ngalan gisugilon namo ang imong pulong, giabog ang mga daotan nga espiritu, ug gibuhat ang daghang mga milagro.’ ²³ Unya moingon ako kanila, ‘Wala ako makaila kaninyo. Palayo kamo kanako, kamo nga nagabuhat ug daotan!’ ”

Ang Samingay Mahitungod sa Duha ka Tawo nga Nagpatindog ug Balay
(Lu. 6:47-49)

²⁴ “Busa si bisan kinsa nga nagapaminaw ug nagatuman sa akong mga pagtulon-an, sama siya sa tawong maalam nga nagpatindog sa iyang balay diha sa pundasyon nga bato.” ²⁵ Bisag moulan ug kusog ug mobaha, ug kuso-kusohon sa kusog nga hangin ang iyang balay, dili kini maguba tungod kay gipatindog kini diha sa malig-on nga pundasyon. ²⁶ Apan ang tawo nga nagapaminaw sa akong mga pagtulon-an, apan wala nagatuman, sama siya sa tawo nga buang-buang nga nagpatindog sa iyang balay diha sa balas. ²⁷ Ug kon moulan ug kusog ug mobaha, ug kuso-kusohon sa kusog nga hangin ang iyang balay, matumba kini, ug mabungkag.”

Ang Gahom ni Jesus

²⁸ Sa pagkahuman ni Jesus ug sulti niini, natingala gayod ang mga tawo ²⁹ tungod kay may gahom ang iyang pagtudlo, ug dili sama sa ilang mga magtutudlo sa Kasugoan.

Chapter 8

Giayo ni Jesus Ang Sanglahon
(Mc. 1:40-45; Lu. 5:12-16)

¹ Pagkahuman ni Jesus ug panudlo didto sa bukid, milugsong siya ug daghan ang mga tawo nga misunod kaniya. ² Unya, may usa ka sanglahon nga miduol kaniya ug miluhod. Miingon siya, “Ginoo, kon imong pagbuot, mahimo mo akong ayohon sa akong sangla nga mahugaw.” ³ Unya gihikap siya ni Jesus ug giingnan, “Oo, buot ko. Mahinlo ka!” Ug dihadhiha naayo siya sa iyang sangla. ⁴ Ug miingon si Jesus kaniya, “Ayaw gayod pagsulti kang bisan kinsa bahin niini, diretso hinuon sa pari ug pagpatan-aw kaniya. Unya paghalad sa halad nga gisugo ni Moises sa pagpamatuod ngadto sa mga tawo nga hinlo ka na.”

Giayo ni Jesus ang Sulugoon sa Kapitan
(Lu. 7:1-10)

⁵ Unya, sa pagsulod ni Jesus sa *lungsod sa Capernaum*, gisugat siya sa usa ka kapitan sa mga sundalo nga Romanhon. Nagpakiluoy kini nga nag-ingon, ⁶ “Ginoo, ang akong sulugoon nagsakit didto sa balay. Dili na siya makalihok ug labihan gayod ang iyang pag-antos.” ⁷ Miingon si Jesus kaniya, “Sige, adtoon ko siya ug ayohon.” ⁸ Apan mitubag ang kapitan, “Ginoo, dili ako takos nga magpasulod kanimo sa akong balay. Isulti lang ug mamaayo ang akong sulugoon.” ⁹ Nasayod ako niini tungod kay ako ubos man sa pagmando sa mga opisyal, ug may mga sundalo usab nga ubos sa akong pagmando. Busa kon momando ako ngadto sa usa, ‘lakaw,’ molakaw siya, ug kon momando ako ngadto sa usa, ‘anhi dinhi,’ moanhi siya. Ug kon unsa ang akong isugo sa akong ulipon, himuon niya.” ¹⁰ Pagkadungog niini ni Jesus natingala gayod siya. Ug miingon siya sa mga tawo nga nagasunod kaniya, “Wala pa gayod ako makakita ug tawo sa Israel nga may pagtuo nga sama niini.” ¹¹ Busa timan-i ninyo kini! Daghan nga mga dili Judio gikan sa bisan asa nga bahin sa kalibotan ang molingkod uban kang Abraham, Isaac, ug Jacob sa kombira sa gingharian sa Dios. ¹² Apan daghang mga Israelinhon nga mao unta ang masakop sa gingharian *sa Dios* ang isalibay sa

^a ⁹ ang iyang buot ipasabot, nagatuo siya nga kon unsa ang isulti ni Jesus matuman.

gawas, didto sa kangitngitan diin manghilak sila ug magkagot ang ilang mga ngipon.”¹³ Miingon si Jesus sa kapitan, “Pauli, mahitabo ang imong gituohan.” Ug niadto gayod nga takna naayo ang sulugoon sa kapitan.

Daghan ang Gipang-ayo ni Jesus

(Mc. 1:29-34; Lu. 4:38-41)

¹⁴ Miadto si Jesus sa balay ni Pedro. Pag-abot niya didto, nakita niya ang ugangang babaye ni Pedro nga nagahigda kay gihilantan. ¹⁵ Gihikap ni Jesus ang iyang kamot, ug dihadhiha naayo siya. Mibangon dayon siya ug gisilbihan niya ug pagkaon si Jesus.

¹⁶ Sa kilomkilom na, daghang mga tawo nga gigamhan sa mga daotang espiritu ang gidala ngadto kang Jesus. Sa usa lang niya ka pagsulti mibiya ang mga daotan nga espiritu, ug ang tanan nga masakiton giayo niya. ¹⁷ Gibuhat niya kini aron matuman ang giingon ni propeta Isaias,

“Siya gayod ang nagkuha sa atong mga sakit,

ug nag-ayo sa atong mga balatian.”

Ang Pagsunod kang Jesus

(Lu. 9:57-62)

¹⁸ Sa dihang nakita ni Jesus nga daghan ang mga tawo nga nagtapok libot kaniya, miingon siya sa iyang mga sumusunod, “Manabok kita sa linaw.”^a ¹⁹ Unya, may magtutudlo sa Kasuguan nga miduol kaniya ug miingon, “Magtutudlo, mouban ako kanimo bisan asa ka moadto.” ²⁰ Miingon si Jesus kaniya, “Ang mga milo^b may mga lungag nga mapaulian ug ang mga langgam may mga salag, apan ako nga Anak sa Tawo walay kaugalingong balay nga akong kapahulayan.” ²¹ May usa pa ka sumusunod ni Jesus nga miingon, “Ginoo, mopauli una ako aron sa paglubong sa akong amahan.”^c ²² Mitubag si Jesus kaniya, “Uban kanako ug pasagdi ang mga patay^d sa paglubong sa ilang mga minatay.”

Gipahunong ni Jesus ang Kusog nga Hangin ug ang mga Balod

(Mc. 4:35-41; Lu. 8:22-25)

²³ Unya misakay si Jesus sa sakayan, ug mikuyog kaniya ang iyang mga sumusunod. ²⁴ Samtang nagsakay sila, kalit nga mikusog ang hangin, ug daw dili na makita ang ilang sakayan tungod sa kadagko sa mga balod. Apan natulog lang si Jesus. ²⁵ Busa giduolan siya sa iyang mga sumusunod ug gipukaw. Miingon sila, “Ginoo, luwasa kami! Malunod na kita!” ²⁶ Miingon si Jesus kanila, “Nganong nahadlok man kamo? Kulang ang inyong pagtuo.” Unya mibangon siya ug gimandoan niya ang hangin ug ang mga balod nga mohunong. Ug dihadhiha milinaw. ²⁷ Natingala gayod ang iyang mga sumusunod ug miingon sila, “Unsa ba kining tawhana nga bisan ang hangin ug ang mga balod motuman man kaniya?”

Giayo ni Jesus ang Duha ka Tawo nga Gigamhan sa mga Daotang Espiritu

(Mc. 5:1-20; Lu. 8:26-39)

²⁸ Sa pag-abot nila sa tabok sa linaw, sa dapit nga sakop sa Gadara, gisugat si Jesus sa duha ka tawo nga naggikan sa mga langub nga lubnganan. Kining duha ka tawo gigamhan sa mga daotang espiritu. Mabangis sila kaayo, busa nahadlok ang mga tawo nga moagi didto. ²⁹ Sa pagkakita nila kang Jesus misinggit sila, “Ikaw nga Anak sa Dios, unsay imong labot kanamo? Mianhi ka ba dinhi aron silotan kami bisag dili pa panahon?” ³⁰ Didto sa unahan may daghang baboy nga nang-ungad. ³¹ Nagpakiluoy ang mga daotang espiritu nga nag-ingon, “Kon abugon mo man gayod kami, tugoti na lang kami nga mosulod didto sa mga baboy.” ³² Miingon si Jesus kanila, “Sige, lakaw!” Busa nanggawas sila gikan sa duha ka tawo ug

^a 18 linaw: *sa English*, lake.

^b 20 milo: *sa uban nga Binisaya*, singgalong; *sa English*, fox.

^c 21 mopauli una ako aron sa paglubong sa akong amahan: *tingali ang buot ipasabot*, mopauli una ako, ug kon patay na ang akong amahan ug gilubong na, mosunod ako kanimo.

^d 22 mga patay: *mahimo nga ang buot ipasabot*, mga patay sa panan-aw sa Dios.

misulod sa mga baboy. Unya mihaguros ang mga baboy sa pagpanagan padulhog sa bakilid diretso sa tubig ug nangalumos.

³³ Nanagan ang mga nag-atiman sa mga baboy paingon sa lungsod ug nanugilon kon unsa ang nahitabo sa mga baboy ug sa duha ka tawo nga gigamhan sa mga daotang espiritu. ³⁴ Busa ang tanang tawo sa lungsod nangadto kang Jesus ug nagpakiluoy nga mobiya siya sa ilang dapit.

Chapter 9

Giayo ni Jesus ang Paralitiko

(Mc. 2:1-12; Lu. 5:17-26)

¹ Misakay si Jesus ug ang iyang mga kauban sa sakayan ug mibalik sa pagtabok sa linaw. Sa pag-abot nila mipauli dayon si Jesus sa iyang lungsod. ² Sa didto na siya, may mga tawo nga miabot nga nagdayong ug tawo nga paralitiko. Sa dihang nakita ni Jesus ang kadako sa ilang pagtuo kaniya, miingon siya sa paralitiko, “Ayawg kabalaka, kay ang imong mga sala gipasaylo na!” ³ Unya, aduna didtoy mga magtutudlo sa Kasugoan nga nakadungog, busa miingon sila sa ilang kaugalingon, “Ang gisulti niining tawhana pagpasipala sa Dios.” ⁴ Nasayod si Jesus kon unsa ang ilang gihunahuna, busa miingon siya kanila, “Ngano bang daotan man ang inyong gihunahuna?” ⁵ Unsa man ang mas sayon nga himuon, ang pag-ingon, ‘Gipasaylo na ang imong mga sala,’ o ang pag-ingon, ‘Tindog ug lakaw?’ ⁶ Karon, pamatud-an ko kaninyo *pinaagi sa pag-ayo niining paralitiko nga ako* nga Anak sa Tawo may gahom dinhi sa yuta sa pagpasaylo sa mga sala.” Unya miingon siya sa paralitiko, ‘Tindog, dad-a ang imong higdaanan ug pauli.’ ⁷ Mitindog dayon ang paralitiko ug mipauli. ⁸ Sa pagkakita niadtong sa mga tawo nangahadlok sila, ug gidayeg nila ang Dios kay naghatag siya sa mga tawo ug gahom nga sama niadtong.

Gitawag ni Jesus si Mateo

(Mc. 2:13-17; Lu. 5:27-32)

⁹ Unya mibiya si Jesus niadtong dapita, ug samtang naglakaw siya, nakita niya ang maniningil ug buhis nga si Mateo nga naglingkod sa dapit diin bayran ang buhis. Miingon si Jesus kaniya, “Dali, uban kanako.” Ug mitindog si Mateo ug misunod kang Jesus.

¹⁰ Unya, samtang nagkaon si Jesus ug ang iyang mga sumusunod didto sa balay ni Mateo, daghan ang mga maniningil ug buhis ug uban pa nga *giila nga* mga makasasala nga miabot ug nakig-uban sa pagpangaon. ¹¹ Nakita kini sa mga Pariseo. Busa gipangutana nila ang iyang mga sumusunod, “Nganong nakig-uban man sa pagpangaon ang inyong magtutudlo sa mga maniningil ug buhis ug sa uban pa nga mga makasasala?” ¹² Kini nga pangutana nadunggan ni Jesus, busa gitubag niya sila *pinaagi sa sambingay*, “Ang tawo nga maayog panglawas wala magkinahanglan ug mananambal, ang masakiton lang.” ¹³ Susiha ninyo kon unsa ang kahulogan sa giingon sa Kasulatan, ‘Dili ang inyong mga halad ang akong gusto, kondili ang inyong kaluoy sa usag usa.’ Wala ako moanhi aron sa pagtawag sa mga *nagatuo nga sila* matarong, kondili sa mga makasasala.”

Ang Pangutana Mahitungod sa Pagpuasa

(Mc. 2:18-22; Lu. 5:33-39)

¹⁴ May mga sumusunod ni Juan *nga tigbautismo* nga miadto kang Jesus ug nangutana, “Kami ug ang mga Pariseo kanunay nga nagapuasa. Apan ngano nga ang imong mga sumusunod wala man nagapuasa?”

¹⁵ Mitubag si Jesus kanila, “Magsubo ba ang mga bisita samtang kauban pa nila ang pamanhonon? Dili gayod! Apan moabot ang panahon nga kuhaon ang pamanhonon gikan kanila ug mao pa unya kana ang ilang pagpuasa.”

¹⁶ *Miingon pa si Jesus*, “Dili maayo nga itapak sa daan nga bisti ang bag-o nga panapton nga wala pa malabhi, tungod kay mokulo ang bag-o nga panapton ug mosamot pa kadako ang gisi.” ¹⁷ Dili usab maayo nga isulod ang bag-ong bino sa daan nga sudlanan nga panit. Kay mabuskag ang sudlanan ug mausik ang

bino, ug ang sudlanan dili na usab mapuslan. Apan, isulod hinuon ang bag-o nga bino sa bag-o nga sudlanan nga panit aron kining duha dili maunsa.”^a

Ang Namatay nga Batang Babaye ug ang Babaye nga Mihikap sa Bisti ni Jesus
(Mc. 5:21-43; Lu. 8:40-56)

¹⁸ Samtang nagsulti pa si Jesus, miabot ang usa ka pangulo sa simbahan sa mga Judio. Miluhod siya kang Jesus ug nagpakiluoy nga nag-ingon, “Ang akong anak nga babaye bag-o lang gayod namatay, apan kon adtoon mo siya ug ipatong mo ang imong kamot kaniya, nagatuo ako nga mabuhi siya pag-usab.”

¹⁹ Busa mitindog si Jesus ug miuban kaniya. Mikuyog usab ang mga sumusunod ni Jesus.^{20,21} Samtang naglakaw sila, may babaye nga miduol sa luyo ni Jesus. Kadto nga babaye nagdugo-dugo^b sulod na sa dose ka tuig. Naghunahuna siya nga kon makahikap lang siya sa bisti ni Jesus mamaayo gayod siya. Busa gihikap niya ang sidsid sa bisti ni Jesus.²² Milingi dayon si Jesus ug pagkakita niya sa babaye miingon siya, “Anak, paglipay! Ang imong pagtuo *kanako* maoy nakapaayo^c kanimo.” Dihadiha naayo siya.

²³ Mipadayon si Jesus ngadto sa balay sa pangulo. Sa pagsulod niya, nakita niya ang mga musikero alang sa lubong ug ang mga tawo nga nagminatay sa paghilak.²⁴ Busa miingon siya sa mga tawo, “Gawas una kamo! Kay wala mamatay ang bata kondili natulog lang.” Gikataw-an nila si Jesus.²⁵ Sa dihang nakagawas na ang mga tawo, misulod dayon si Jesus sa kuwarto sa bata. Gikuptan niya ang kamot sa bata ug mibangon kini.²⁶ Ug ang balita mahitungod niini mikaylap sa tanang lungsod niadtong dapita.

Giayo ni Jesus ang Duha ka Buta

²⁷ Sa pagbiya ni Jesus niadtong dapita, may duha ka buta nga misunod kaniya nga nagsinggit, “Kaliwat ni David,^d kaloy-i kami!”²⁸ Sa pag-abot ni Jesus sa balay nga iyang gisak-an, miduol kaniya kadtong duha ka buta. Gipangutana niya sila, “Nagatuo ba kamo nga mahimo ko kamong ayohon?” Mitubag sila, “Oo, nagatuo kami.”²⁹ Gihikap dayon ni Jesus ang ilang mga mata ug miingon, “Sumala sa inyong pagtuo mahitabo kana diha kaninyo.”³⁰ Dihadiha naayo ang ilang mga mata ug nakakita na sila. Gipahimangoan sila ni Jesus nga dili gayod sila manugilon kang bisan kinsa.³¹ Apan milakaw sila ug gipanugilon nila sa tibuok nga dapit kon unsa ang gibuhat ni Jesus kanila.

Giayo ni Jesus ang Amang

³² Sa dihang mopauli na sila, may gidala ngadto kang Jesus nga usa ka tawo nga naamang tungod kay gigamhan siya sa daotan nga espiritu.³³ Human hinginli ni Jesus ang daotan nga espiritu, nakasulti dayon ang amang. Nahibulong gayod ang mga tawo. Miingon sila, “Sukad masukad wala pa kitay nakita nga ingon niini sa tibuok Israel.”³⁴ Apan miingon ang mga Pariseo, “Ang pangulo sa mga daotan nga espiritu mao ang naghatag kaniya ug gahom aron mahinginlan niya ang mga daotan nga espiritu.”

Naluoy si Jesus sa mga Tawo

³⁵ Milibot si Jesus sa mga lungsod ug sa mga baryo, ug nagtudlo siya diha sa mga simbahan sa mga Judio. Giwali niya ang Maayong Balita mahitungod sa paghari sa Dios, ug gipang-ayo niya ang mga tawo nga may nagkalain-lain nga mga balatian.³⁶ Pagkakita niya sa daghang mga tawo, naluoy gayod siya kanila tungod kay daghan ang ilang mga suliran apan walay nagpakabana kanila. Sama sila sa mga karnero nga walay magbalantay.³⁷ Busa miingon siya sa iyang mga sumusunod, “Daghan ang alanihon,^e apan gamay ra ang mag-aani.”³⁸ Busa pag-ampo kamo sa Ginoo nga magpadala siya ug mga mag-aani sa iyang alanihon.”

^a 16,17 Nagsulti si Jesus niini nga mga sambingay aron itudlo kanila nga dili mahimo nga iipon ang iyang mga pagtulon-an ug ang daan nga mga pagtulon-an sa mga Judio.

^b 20,21 nagdugo-dugo: kini nga babaye may problema sa iyang regla.

^c 22 nakapaayo: o nagluwas.

^d 27 Kaliwat ni David: *buot ipasabot*, manununod sa gingharian ni David.

^e 37 Daghan ang alanihon: *buot ipasabot*, daghan ang mga tawo nga andam sa pagdawat sa Maayong Balita. Sama sila sa alanihon nga husto na gayod anihon.

Chapter 10

Ang 12 ka Apostoles
(Mc. 3:13-19; Lu. 6:12-16)

¹Gitawag ni Jesus ang iyang 12 ka mga sumusunod ug gihatagan niya sila ug gahom sa paghingilin sa mga daotan nga espiritu. Gihatagan usab niya sila ug gahom sa pag-ayo sa bisan unsang klase sa sakit.

²Mao kini ang ngalan niining 12 ka mga apostoles: si Simon (nga gitawag ug Pedro nga mao ang una), si Andres nga iyang igsoon, ang duha ka mga anak ni Zebedeo nga si Santiago ug si Juan, ³si Felipe, si Bartolome, si Tomas ug ang maniningil ug buhis nga si Mateo, si Santiago nga anak ni Alfeo, si Tadeo, ⁴si Simon (nga kaniadto rebelde sa gobyerno sa Roma), ug si Judas Iscariote nga mao ang nagluib kang Jesus.

Ang Buluhaton sa 12 ka Apostoles
(Mc. 6:7-13; Lu. 9:1-6)

⁵Sa wala pa palakwa ni Jesus ang 12 ka apostoles gimandoan niya sila, “Ayaw kamo pag-adto sa mga dapit sa mga dili Judio o sa mga lungsod sa Samaria, ⁶kondili adtoon ninyo ang mga kaliwat ni Israel. Sama sila sa mga karnero nga nangawala. ⁷Ibalita ninyo kanila nga panahon na nga ang Dios maghari sa mga tawo. ⁸Ayoha ninyo ang mga masakiton, banhawa ninyo ang mga patay, ayoha ninyo ang mga sanglahon, ug hinginli ninyo ang mga daotan nga espiritu. Nakadawat kamo gikan sa Dios nga walay bayad, busa maghatag usab kamo nga walay bayad. ⁹Ayaw kamo pagbalon ug kuwarta, ¹⁰o bag, o ilisan, o sandalyas, o baston, kay ang nangalagad angay gayod nga hatagan sa iyang mga kinahanglanon.

¹¹“Kon mosulod kamo sa usa ka lungsod o sa usa ka baryo, mangita kamo ug tawo nga andam modawat kaninyo. Ug didto kamo mopuyo hangtod nga mobiya kamo niana nga dapit. ¹²Sa pagsulod ninyo sa balay panalanginan ninyo ang mga nagapuyo didto. ¹³Kon kana nga panimalay modawat kaninyo, ibilin ang inyong panalangin kanila; apan kon dili, bawia ang inyong panalangin kanila. ¹⁴Kon may mga panimalay o lungsod nga dili gayod modawat kaninyo o dili gayod mamati kaninyo, biyai ninyo sila. Sa pagbiya ninyo, itaktak ang abog sa inyong tiil *isip pasidaan batok kanila*. ¹⁵Sa pagkatinuod, ang silot nga ilang madawat sa adlaw sa paghukom labaw pa kabug-at kay sa silot nga madawat sa mga taga-Sodoma ug mga taga-Gomora.”

Ang Umaabot nga mga Paglutos
(Mc. 13:9-13; Lu. 12:12-17)

¹⁶“Timan-i ninyo kini! Sama kamo sa mga karnero nga akong gipaadto sa mabangis nga mga mananap. Busa magmaigmat kamo sama sa mga bitin, ug magmalumo kamo sama sa mga salampati.

¹⁷Pagbantay kamo kanila, kay dakpon nila kamo ug dad-on ngadto sa mga hukmanan ug latigohon nila kamo didto sa sulod sa ilang mga simbahan. ¹⁸Isumbong nila kamo sa mga gobernador ug mga hari tungod sa inyong pagsunod kanako, ug didto makasangyaw kamo sa Maayong Balita kanila ug sa ilang mga sakop nga dili Judio. ¹⁹Kon sukitsukiton na kamo, ayaw kamo kabalaka kon unsa ang inyong itubag, ug kon unsaon ninyo pagpanubag. Kay kon atua na kamo didto ang Espiritu Santo mao ang motudlo kaninyo.

²⁰Busa ang inyong itubag dili inyo kondili iya sa Espiritu nga gikan sa inyong Amahan. Siya ang mosulti pinaagi kaninyo.

²¹“*Nianang panahona* may mga tawo nga mounay pagtugyan sa ilang igsoon aron patyon. May mga amahan nga mopapatay sa ilang mga anak. Ug may mga anak nga mobatok sa ilang mga ginikanan, ug ipapatay nila sila. ²²Dumtan kamo sa tanan tungod kay kamo akong mga sumusunod. Apan ang magpadayon sa pagsunod kanako hangtod sa kataposan mao ang maluwas. ²³Kon lutoson kamo diha sa usa ka lungsod, pahilayo kamo ug adto sa laing lungsod. Kay sa pagkatinuod, sa dili pa ninyo malibot ang tanan nga mga lungsod sa Israel, ako nga Anak sa Tawo mobalik na.

²⁴ “Walay estudyante nga labaw sa iyang maestro, ug walay ulipon nga labaw sa iyang agalon. ²⁵ Busa igo na sa estudyante nga mahimong sama sa iyang maestro, ug sa ulipon nga mahimong sama sa iyang agalon. Kon ako nga nangulo kaninyo gitawag nga Satanas, unsa pa kaha kadaotan ang ilang itawag kaninyo nga akong mga sumusunod.”

Ang Angay nga Kahadlok
(Lu. 12:2-7)

²⁶ “Busa ayaw kamo kahadlok sa mga tawo. Kay walay tinagoan nga dili mahibaloan sa kaulahian. ²⁷ Ang mga butang nga kaninyo ko lang gisulti, isulti ninyo sa tanan. Ug ang akong gihunghong kaninyo, isangyaw ninyo sa mga tawo. ²⁸ Ayaw kamo kahadlok sa mga tawo nga makapatay sa inyong lawas apan dili makapatay sa inyong kalag. Ang Dios mao ang angay ninyong kahadlok, tungod kay siya ang makahimo sa paglaglag sa inyong lawas ug kalag didto sa impierno. ²⁹ Dili ba barato ra man ug presyo ang mga gagmayng langgam? Apan walay usa kanila nga mahulog sa yuta nga dili sumala sa pagbuot sa inyong Amahan. ³⁰ Ug bahin kaninyo, bisan ang inyong mga buhok inihap na niya ang tanan. ³¹ Busa ayaw kamo kahadlok, kay mas bililhon pa kamo kay sa mga langgam.”

Ang Pag-ila kang Cristo
(Lu. 12:8,9)

³² “Si bisan kinsa nga mopaila sa mga tawo nga ako iyang Ginoo, ilhon ko usab atubangan sa akong Amahan sa langit. ³³ Apan si bisan kinsa nga molimod kanako atubangan sa mga tawo, ilimod ko usab atubangan sa akong Amahan sa langit.”

Ang Panag-away Diha sa Panimalay Tungod kang Cristo
(Lu. 12:51-53; 14:26,27)

^{34,35} “Ayaw kamo paghunahuna nga mianhi ako sa kalibotan aron mahimong maayo ang relasyon sa usag usa. Wala ako moanhi dinhi aron magmalinawon ang mga tawo. Mianhi ako dinhi aron mobatok ang mga anak nga lalaki sa ilang mga amahan, ang mga anak nga babaye sa ilang mga inahan, ug ang mga umagad nga babaye sa ilang mga ugangan nga babaye. ³⁶ Ang mahimong kaaway sa mga tawo mao mismo ang sakop sa iyang kaugalingon nga panimalay.

³⁷ “Apan ang nahigugma sa iyang amahan o sa iyang inahan labaw pa kay kanako dili angay kanako. Ug ang nahigugma sa iyang mga anak labaw pa kay kanako dili angay kanako. ³⁸ Si bisan kinsa nga dili mosunod kanako tungod sa kahadlok nga kamatayon ang iyang dangatan dili angay kanako. ³⁹ Ang mag-amping nga dili mawala ang iyang kinabuhi mawad-an hinuon niini. Apan ang magbuhis sa iyang kinabuhi tungod sa iyang pagsunod kanako makadawat sa kinabuhi nga walay kataposan.”

Ang mga Ganti
(Mc. 9:41)

⁴⁰ “Ang magdawat kaninyo nagadawat usab kanako. Ug ang magdawat kanako nagadawat usab sa nagpadala kanako. ⁴¹ Ang magdawat sa propeta sa Dios tungod sa pagkapropeta niini makadawat ug ganti gikan sa Dios sama sa madawat sa propeta. Ug ang magdawat sa matarong nga tawo tungod sa pagkamatarong niini makadawat ug ganti gikan sa Dios sama sa madawat sa matarong nga tawo. ⁴² Ug si bisan kinsa nga mohatag bisag usa lang ka baso nga tubig ngadto sa labing ubos nako nga sumusunod tungod kay ako kining sumusunod, kana nga tawo makadawat gayod sa iyang ganti.”

Chapter 11

Si Jesus ug si Juan nga Tigbautismo

(Lu. 7:18-35)

¹ Human matudloi ni Jesus ang iyang 12 ka mga sumusunod, miadto siya sa kasikbit nga mga lungsod aron magtudlo ug magwali didto.

² Sa didto pa si Juan nga tigbautismo sa sulod sa prisohan, nabalitaan niya ang mahitungod sa mga gipangbuhat ni Cristo, busa gipaadto niya kang Cristo ang iyang mga sumusunod aron mangutana.

³ Miingon sila kang Jesus, “Sultihi kami, ikaw na ba ang among gipaabot o maghulat pa kami ug lain?”

⁴ Gitubag sila ni Jesus, “Balik kamo kang Juan ug sultihi ninyo siya sa inyong nakita ug nadungog. ⁵ Sultihi ninyo siya nga ang mga buta nakakita na, ang mga bakol nakalakaw na, ang mga sanglahon nangaayo na, ang mga bungol nakadungog na, ang mga patay nangabanhaw, ug ang Maayong Balita giwali ngadto sa mga kabos. ⁶ Bulahan ang mga tawo nga wala nagaduhaduha kanako.”

⁷ Sa nakagikan na ang mga sinugo ni Juan, nangutana si Jesus sa mga tawo, “Sa pag-adto ninyo didto kang Juan sa kamingawan, unsa man ang inyong gidahom nga makita? Miadto ba kamo didto aron makita ninyo ang *tawo nga nagpauyon-uyon lang sama sa* kugon nga monunot sa huyop sa hangin? ⁸ O miadto ba kamo didto aron makita ninyo ang tawo nga nagasul-ob ug mahalon nga bisti? Apan ang nagasul-ob ug mahalon nga bisti didto lang sa mga palasyo nagapuyo. ⁹ Nan, sultihi ninyo ako kon nganong miadto kamo didto. Dili ba aron makita ninyo ang propeta *sa Dios*? Oo di ba, ug labaw pa gayod siya sa propeta.

¹⁰ Tungod kay siya mao ang giingon sa Dios diha sa Kasulatan, ‘Ipadala ko ang akong tigbalita una kanimo sa pag-andam sa imong agianan.’ ” ¹¹ *Midugang pa si Jesus sa pag-ingon*, “Sa pagkatinuod, wala pa gayoy natawo sa kalibotan nga labaw pa kang Juan. Apan karon si bisan kinsa nga labing ubos sa mga nagapasakop sa paghari sa Dios mas labaw pa kang Juan. ¹² Sukad sa pagwali ni Juan hangtod karon, namugos ang mga tawo nga masakop sila sa paghari sa Dios. ¹³ Kay sa wala pa moabot si Juan, ang tanan nga mga propeta ug ang Kasugoan nagtudlo na mahitungod sa paghari sa Dios. ¹⁴ Ug kon tuohan ninyo ang ilang mga mensahe, si Juan mao si Elias nga gitagna nga moabot. ¹⁵ Angay gayod ninyong sabton kining inyong nadunggan.

¹⁶ “Karon, unsay ikatandi ko sa mga tawo niining panahona? Sama sila sa mga bata nga nanglingkod sa plasa *nga nagdula*. Ang usa ka grupo nag-ingon sa usa, ¹⁷ ‘Gitugtugan namo kamo ug sonata alang sa kasal, apan wala kamo mosayaw. Gikantahan namo kamo ug awit alang sa patay, apan wala usab kamo mohilak.’

¹⁸ *Ang mga tawo niini nga panahon sama usab kanila*, kay sa pag-abot ni Juan, nakita nila nga nagapauya siya ug wala moinom ug bino, busa nagaingon sila nga may daotan siya nga espiritu. ¹⁹ Ug ako nga Anak sa Tawo, pag-abot nako, nakita nila nga nagakaon ug nagainom ako, busa nagaingon sila nga palakaon^a ako ug palahubog. Nagaingon usab sila nga higala ako sa mga maniningil ug buhis ug sa uban pang makasasala. Apan wala kanay bali, kay ang mga tawo nga nagasunod sa kabubut-on sa Dios nagapamatuod nga husto ang gihimo sa Dios.”^b

Ang mga Lungsod nga Wala Maghinulsol

(Lu. 10:13-15)

²⁰ Human niadto, gisaway ni Jesus ang mga lungsod diin didto siya naghimo ug daghan nga mga milagro, tungod kay ang mga tawo niadto nga mga lungsod wala maghinulsol sa ilang mga sala. ²¹ Miingon siya, “Alaot kamo nga mga taga-Corazin ug kamo nga mga taga-Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga akong gihimo diha kaninyo gihimo ko sa Tiro ug sa Sidon, dugay na unta silang nagbisti ug sako ug nagbutang ug abo sa ilang mga ulo sa pagpaila nga sila naghinulsol sa ilang mga sala. ²² Busa timan-i ninyo

^a 19a palakaon: o bulaos.

^b 19b ang mga tawo ...gihimo sa Dios: *sa literal*, ang kaalam (*kon sa English, wisdom*) napamatud-an sa iyang mga binuhatan.

nga sa adlaw nga ang Dios maghukom, ang silot nga alang kaninyo labaw pa sa silot nga alang sa mga taga-Tiro ug taga-Sidon.²³ Ug kamo nga mga taga-Capernaum naghunahuna nga dayegon kamo sa tanan. Apan sa impiyerno hinuon kamo itambog! Kay kon ang mga milagro nga akong gihimo diha kaninyo gihimo ko sa Sodoma, unta ang Sodoma nagpabilin pa hangtod karon!²⁴ Busa timan-i ninyo nga sa adlaw unya nga ang Dios maghukom, ang silot nga inyong dawaton labaw pa sa silot nga alang sa taga-Sodoma.”

May Kapahulayan Diha kang Jesus
(Lu. 10:21,22)

²⁵ Unya nag-ampo si Jesus, “Amahan, nga tag-iya sa langit ug sa yuta, gidayeg ko ikaw tungod kay ang kamatuoran nga gililong mo sa mga *tawo nga giilang* maalam ug may taas nga kahibalo, gipasabot mo sa mga tawo nga *gamay lang ug kaalam* sama sa mga bata.”²⁶ Amahan, salamat gayod nga mao kana ang imong kabubut-on.”

²⁷ *Human niadto, miingon si Jesus sa mga tawo*, “Ang tanang mga butang gitugyan kanako sa akong Amahan. Ang Amahan lang ang nakaila *kanako nga iyang* Anak. Ug ang nakaila sa Amahan ako lang gayod nga iyang Anak ug ang mga tawo nga buot ko nga makaila kaniya.

²⁸ “Duol kamo kanako, kamong tanan nga gikapoyan ug gibug-atan, ug papahulayon ko kamo.”²⁹ Sunod kamo ug magpatudlo kanako kay malumo ako ug mapainubsanon. Makapahulay kamo,³⁰ kay ang akong mga sugo sayon nga tumanon ug gaan lang buhaton.”

Chapter 12

Ang Pangutana Mahitungod sa Adlaw nga Igpapahulay
(Mc. 2:23-28; Lu. 6:1-5)

¹ Usa niadto ka panahon sa Adlaw nga Igpapahulay, nakaagi sila si Jesus sa kaumahan sa trigo.^a Gigutom kaayo ang iyang mga sumusunod, busa nangutlo^b sila ug mga uhay sa trigo ug ngaon.

² Pagkakita niadto sa mga Pariseo miingon sila kang Jesus, “Tan-awa ang gibuhat sa imong mga sumusunod! Adlaw nga Igpapahulay karon ug supak sa Kasugoan ang ilang gibuhat.”

³ Gitubag sila ni Jesus, “Wala ba ninyo mabasa sa Kasulatan ang gibuhat ni David sa dihang siya ug ang iyang mga kauban gipanggutom?”⁴ Misulod siya sa balay sa Dios ug gikaon niya ug sa iyang mga kauban ang pan nga gihalad ngadto sa Dios. *Wala sila makasala bisan* supak sa Kasugoan nga mokaon niadto ang mga tawo gawas lang sa mga pari.⁵ Ug wala ba usab ninyo mabasa sa mga sinulat ni Moises nga ang mga pari sa templo nagasupak sa Kasugoan kada Adlaw nga Igpapahulay *tungod kay wala silay pahulay?* Apan wala sila makasala.⁶ Ang tinuod ania dinhi ang mas mahinungdanon pa kay sa templo.

^{7,8} Kay ako nga Anak sa Tawo may gahom sa pag-ingon kon unsa ang husto nga buhaton sa Adlaw nga Igpapahulay. Kon nasabtan ninyo kining *giingon sa Dios sa Kasulatan*, ‘Wala ko kahimut-i ang inyong mga halad, kondili gusto ko nga magmaluloy-on kamo sa inyong isigkatawo,’ wala unta ninyo pakasad-a ang mga tawo nga walay sala.”

Ang Tawo nga Singkaw ug Kamot
(Mc. 3:1-6; Lu. 6:6-11)

⁹ Human niadto, mibiya si Jesus didto ug miadto sa usa sa mga simbahan sa mga Judio.¹⁰ May tawo didto nga singkaw ug kamot. Ug may mga Pariseo usab didto nga naniid ug nangita ug paagi aron ikasumbong nila si Jesus. Busa nangutana sila kang Jesus, “Gitugot ba diay ang pag-ayo sa masakiton sa Adlaw nga Igpapahulay?”¹¹ Mitubag si Jesus kanila, “Pananglit, may karnero kamo nga nahulog sa bangag sa Adlaw nga Igpapahulay. Unsa man, pasagdan lang ba ninyo tungod kay Adlaw nga Igpapahulay? Dili

^a 1 trigo: sa *English*, wheat.

^b 1 nangutlo: sa *uban nga Binisaya*, namutol.

gayod!¹² Apan ang tawo mas bililhon pa kay sa karnero. Busa dili kita makasupak sa Kasugoan kon motabang kita sa atong isigkatawo bisan kon Adlaw nga Igpapahulay.”¹³ Ug miingon si Jesus sa tawo *nga singkaw ug kamot*, “Ituy-od ang imong kamot.” Gituy-od niya ug naayo kini, ug nahisama na sa pikas niyang kamot.¹⁴ Unya nanggawas ang mga Pariseo ug nagplano sila kon unsaon nila pagpatay si Jesus.

Ang Pinili nga Alagad sa Dios

¹⁵ Sa dihang nahibaloan ni Jesus ang plano sa mga Pariseo, mibiya siya niadto nga dapit. Daghan ang nagsunod kaniya ug giayo niya ang tanan nga mga masakiton.¹⁶ Gipasidan-an niya sila nga dili mosulti ngadto sa uban bahin kaniya.¹⁷ Katumanan kini sa giingon sa *Dios pinaagi kang propeta Isaia*s:

¹⁸ “Mao kini ang akong gipili nga alagad.

Gimahal ko siya ug nalipay gayod ako kaniya.

Gamhan ko siya sa akong Espiritu.

Ug sultihan niya ang mga tawo sa tanan nga nasod bahin sa katarung.

¹⁹ Dili siya makiglalis sa mga tawo,

o mosinggit,

ni madungog diha sa kadalanan ang iyang tingog.

²⁰ Dili niya pasagdan ang mga luya sa pagtuo,

kay tabangan niya ang tanan bisan ang gamay ra gayod ug pagtuo.

Dili siya moundang hangtod matuman ang mga sugo sa Dios.

²¹ Ug ang katawhan sa tanan nga nasod mosalig kaniya.”

Si Jesus ug si Satanas
(Mc. 3:20-30; Lu. 11:14-23)

²² Unya may gidala kang Jesus nga usa ka tawo nga nabuta ug naamang tungod kay gigamhan siya sa daotan nga espiritu. Giayo ni Jesus ang tawo ug dihadhiha nakasulti na kini ug nakakita.²³ Natingala ang tanan, ug miingon sila, “Siya kaha ang kaliwat ni *Haring David nga makapanunod sa iyang gingharian?*”

²⁴ Sa pagkadungog sa mga Pariseo miingon sila, “Kanang tawhana nanghingilin sa mga daotan nga espiritu tungod kay gihatagan siya ug gahom ni Satanas^a nga mao ang pangulo sa mga daotan nga espiritu.”

²⁵ Nahibalo si Jesus sa ilang mga hunahuna, busa miingon siya kanila, “Kon ang mga sakop sa usa ka gingharian mag-unay ug away, kana nga gingharian mabungkag. Mao usab ang mahitabo sa bisan unsa nga lungsod o panimalay kon ang iyang mga sakop mag-unay ug away.”²⁶ Busa kon pinaagi sa gahom ni Satanas nanghingilin ako sa iyang mga sakop, ginabungkag lang niya ang iyang kaugalingon nga gingharian.²⁷ Ug kon ang gahom ni Satanas ang akong gigamit sa paghingilin sa mga daotan nga espiritu, kinsa man ang nagahatag ug gahom sa inyong mga sumusunod nga nagahingilin usab sa mga daotan nga espiritu? Ang inyong mga sumusunod mismo usa ka pamatuod nga sayop gayod kamo.”²⁸ Karon, tungod kay nagahingilin ako sa mga daotan nga espiritu pinaagi sa Espiritu sa Dios, nagapaila kini nga ang paghari sa Dios miabot na kaninyo.

²⁹ “Ang tinuod, walay tawo nga makasulod sa balay sa kusgan nga tawo sa pagkuha sa iyang mga kabtangan kon dili una niya gapuson kanang kusgan nga tawo. Kon magapos na niya, makakuha na siya sa mga kabtangan niana nga balay.”^b

^a 24 Satanas: sa Griego, Beelzebul.

^b 29 Ang buot ipasabot ni Jesus, napilde na niya si Satanas. Mao kana nga naabog niya ang mga ginsakpan niini.

³⁰ “Ang dili modapig kanako, batok kanako. Ug ang dili motabang kanako sa pagtigom sa mga tawo sa Dios nagapatibulaag lang. ³¹ Busa sultihan ko kamo; ang bisan unsa nga sala, bisan pa ang pagsulti ug daotan batok sa Dios, mapasaylo. Apan ang pagsulti batok sa Espiritu Santo dili gayod mapasaylo. ³² Si bisan kinsa nga mosulti batok kanako nga Anak sa Tawo mapasaylo, apan ang mosulti batok sa Espiritu Santo dili gayod mapasaylo hangtod sa hangtod.”

Ang Kahoy Maila Pinaagi sa Iyang Bunga
(Lu. 6:43-45)

³³ “Kon maayo ang kahoy maayo usab ang iyang bunga; kon daot ang kahoy daot usab ang iyang bunga. Ang kahoy maila pinaagi sa iyang bunga. ³⁴ Mga kaliwat kamo sa bitin! Ug tungod kay kamo daotan, unsaon ninyo pagsulti ug maayo? Kay kon unsa ang anaa sa kasingkasing mao usab ang mogawas sa baba. ³⁵ Ang maayo nga tawo mosulti ug maayo, kay maayo man ang iyang gihunahuna. Apan ang tawo nga daotan mosulti ug daotan, kay daotan man ang iyang gihunahuna. ³⁶ Sa pagkatinuod, sa adlaw sa paghukom, ang matag usa manubag sa Dios sa iyang mga gipanulti nga walay kapuslanan. ³⁷ Kay ibasi sa imong mga gipanulti kon silotan ka o dili.”

Gipangayoan si Jesus ug Milagro
(Mc. 8:11,12; Lu. 11:29-32)

³⁸ May mga magtutudlo sa Kasugoan ug mga Pariseo nga miingon kang Jesus, “Magtutudlo, pakit-a kami ug milagro gikan sa Dios.” ³⁹ Mitubag si Jesus kanila, “Kamo nga mga tawo niini nga panahon labihan kadaotan ug dili matinud-anon sa Dios. Nangayo kamo ug milagro, apan walay milagro nga ipakita kaninyo gawas sa milagro nga nahitabo kang Jonas nga propeta. ⁴⁰ Sama nga si Jonas tulo ka adlaw ug tulo ka gabii didto sa sulod sa tiyan sa isda, mao usab ang mahitabo kanako nga Anak sa Tawo. Kay magpabilin ako sulod sa tulo ka adlaw ug tulo ka gabii sa ilalom sa yuta. ⁴¹ Sa adlaw sa paghukom ang mga taga-Ninive mabanhaw uban sa mga tawo niining panahona ug basulon nila kamo. Kay sa pagkadungog sa mga taga-Ninive kaniadto sa wali ni Jonas, naghinulsol sila. Karon, ania na dinhi ang labaw pa kang Jonas, apan wala kamo modawat sa iyang gitudlo. ⁴² Sa adlaw sa paghukom mabanhaw ang Rayna sa Habagatan uban kaninyo nga mga tawo niining panahona ug basulon niya kamo. Kay layo kaayo ang iyang gigikanan aron lang maminaw sa kaalam ni Haring Solomon. Karon, ania na dinhi ang labaw pa kang Solomon, apan wala kamo modawat sa iyang gitudlo.

Kon Mogawas ang Daotan nga Espiritu
(Lu. 11:24-26)

⁴³ “Kon ang daotang espiritu mogawas gikan sa tawo nga iyang gisudlan, mosuroy-suroy kini sa mga dapit nga walay tubig tungod kay mangita kini ug dapit nga iyang mapahulayan. Kon wala kini makita ⁴⁴ maghunahuna kini nga mobalik na lang sa iyang gigikanan. Ug kon sa iyang pagbalik makita niya nga ang iyang gigikanan walay nagapuyo, limpyo ug maayo nang pagkahimutang, ⁴⁵ molakaw dayon siya ug mangagda ug laing pito ka espiritu nga labi pang daotan kay kaniya. Mosulod sila niadtong tawhana ug didto sila mopuyo. Ug ang kahimutang sa tawo mosamot pa kadaotan kay sa una. Mao usab kini ang mahitabo sa daotan nga mga tawo karon, mosamot pa gayod ang ilang kadaotan.”

Ang Inahan ug ang mga Igsoon ni Jesus
(Mc. 3:31-35; Lu. 8:19-21)

⁴⁶ Samtang nagasulti pa si Jesus, miabot ang iyang inahan ug ang iyang mga igsoon. Didto sila sa gawas nagahulat kay may isulti sila kaniya. ⁴⁷ May usa ka tawo nga miingon kaniya, “Ang imong inahan ug mga igsoon naghulat sa gawas. Buot sila makigsulti kanimo.” ⁴⁸ Mitubag si Jesus kaniya, “Nahibaloan mo ba kon kinsa ang akong inahan ug mga igsoon?” ⁴⁹ Unya gitudlo niya ang iyang mga sumusunod ug miingon, “Mao kini sila ang akong inahan ug mga igsoon!” ⁵⁰ Kay si bisan kinsa nga nagabuhat sa kabubut-on sa akong Amahan sa langit mao ang akong inahan ug mga igsoon.”

Chapter 13

Ang Sambingay Mahitungod sa Tigsabwag

(Mc. 4:1-9; Lu. 8:4-8)

¹ Nianang adlaw, migawas si Jesus sa balay ug miadto siya sa daplin sa linaw ug milingkod didto.

² Apan tungod kay gilibotan siya sa daghan nga mga tawo, misakay siya sa sakayan ug milingkod aron sa pagtudlo. Ang mga tawo diha sa daplin sa linaw naminaw samtang nagtudlo siya. ³ Daghan ang iyang gitudlo kanila pinaagi sa mga sambingay. Miingon siya,

“May usa ka mag-uuma nga nagsabwag ug binhi. ⁴ Nasabwag ang uban nga binhi sa daplin sa dalan, ug gituka kini sa mga langgam. ⁵ Ang uban didto sa kabatoan. Gamay lang ang yuta niini, busa dali ra nga mitubo ang binhi. ⁶ Apan nalawos kini sa dihang nainitan sa adlaw, ug nalaya ra dayon tungod kay gamay ra ang gamot. ⁷ Ang uban nga binhi mitubo sa yuta nga may mga tunokon nga sagbot, apan sa paglabong sa mga sagbot natabonan kini. ⁸ Ang uban usab nga binhi nasabwag sa maayo nga yuta, mitubo ug namunga. Ang uban igo-igo lang ang bunga, ang uban daghan, ug ang uban daghan kaayo. ⁹ Kinahanglan sabton gayod ninyo kining inyong nadungog.”

Ang Katuyoan sa mga Sambingay

(Mc. 4:10-12; Lu. 8:9,10)

¹⁰ Unya miduol kang Jesus ang iyang mga sumusunod ug nangutana. “Nganong nagsulti ka sa mga tawo pinaagi sa mga sambingay?” ¹¹ Mitubag si Jesus kanila, “Ang mga tinago mahitungod sa paghari sa Dios gisulti kaninyo sa paagi nga masabtan ninyo, apan sa uban wala kini isulti sa paagi nga masabtan nila. ¹² Kay ang tawo nga magtipig sa iyang nadungog nga kamatuoran hatagan pa ug pagsabot, ug daghan gayod ang idugang kaniya. Apan ang tawo nga wala magtipig sa iyang nadungog nga kamatuoran, bisan ang gamay niyang nasabtan, kuhaon pa gikan kaniya. ¹³ Busa nagasulti ako kanila pinaagi sa mga sambingay tungod kay nagatan-aw sila apan dili makakita, ug namati sila apan dili makasabot. ¹⁴ Busa natuman diha kanila ang giingon sa Dios pinaagi sa propeta nga si Isaias,

‘Sige lang kamog paminaw apan dili kamo makasabot.

Sige lang kamog tan-aw apan dili kamo makakita.

¹⁵ Tungod kay gahig ulo kining mga tawhana.

Gisampongan nila ang ilang mga dalunggan,

ug gipiyong nila ang ilang mga mata.

Kay basin makakita sila ug makadungog,

ug makasabot ug moduol kanako,

ug ayohon ko sila.’

¹⁶ Apan bulahan kamong mga nagasunod kanako, kay nakakita kamo ug nakadungog. ¹⁷ Sa pagkatinuod, daghan ang mga propeta ug matarong nga mga tawo kaniadto nga nagtinguha nga makakita ug makadungog sa inyong nakita ug nadungog karon, apan wala kini mahitabo sa ilang panahon.”

Gipasabot ni Jesus ang Kahulogan sa Sambingay

(Mc. 4:13-20; Lu. 8:11-15)

¹⁸ “Busa, pamatia ug tun-i ninyo kon unsa ang kahulogan sa sambingay mahitungod sa tigsabwag.

¹⁹ Ang namati sa pulong mahitungod sa paghari sa Dios apan wala makasabot, nahisama niadtong daplin sa dalan nga nasabwagan sa binhi. Miabot si Satanas, ug giilog niya ang pulong diha sa iyang kasingkasing.

²⁰ Ang kabatoan nga gamay lang ug yuta nga nasabwagan sa binhi mao ang tawo nga nakadungog ug

midawat sa pulong *sa Dios* nga may kalipay.²¹ Apan kini dili kinasingkasing. Busa wala molungtad ang iyang pagtuo. Sa pag-abot sa kalisod o paglutos tungod *sa iyang pagdawat* sa pulong *sa Dios*, mibiya siya sa iyang pagtuo.²² Ang yuta nga may mga tunokon nga sagbot nga nasabwagan sa binhi mao ang tawo nga nakadungog sa pulong *sa Dios*. Apan tungod sa mga kabalaka sa panginabuhi ug pagpaningkamot nga makaangkon ug bahandi, nalimtan niya ang pulong *sa Dios* nga iyang nadungog ug wala niya mapusli.²³ Apan ang maayo nga yuta nga nasabwagan sa binhi mao ang tawo nga namati gayod ug nakasabot sa pulong *sa Dios*; napuslan gayod niya ang pulong *sa Dios* sa iyang pagkinabuhi. Ang uban igo-igo lang ang ilang napuslan sa ilang nadungog, ang uban daghan, ug ang uban daghan kaayo.”

Ang Sambingay Mahitungod sa Sagbot

²⁴ Nagpadayon si Jesus sa iyang pagtudlo sa mga tawo pinaagi sa sambingay. Miingon siya, “Ang paghari sa Dios nahisama sa tawo nga nagsabwag ug maayo nga binhi sa iyang yuta.”²⁵ Sa kagabhion, samtang ang mga tawo nangatulog, ang iyang kaaway miadto didto ug nagsabwag ug liso sa sagbot^a ug unya mipauli.²⁶ Mitubo ang tanom, ug sa dihang namunga kini nakita nga may mga sagbot diay.²⁷ Busa miadto kaniya ang iyang mga sulugoon ug miingon, ‘Dili ba maayo nga binhi ang atong gisabwag sa imong yuta? Asa gikan ang mga sagbot?’²⁸ Miingon ang ilang agalon, ‘Ang kaaway mao ang nagbuhat niini.’ Busa nangutana sila sa ilang agalon, ‘Ibton ba namo ang mga sagbot?’²⁹ Mitubag ang ilang agalon, ‘Ayaw lang, kay basig maibot ug apil ang mga tanom.’³⁰ Pasagdi lang ninyo hangtod nga moabot ang ting-ani. Sa ting-ani suguon ko ang mga mag-aani nga unahon pagpangibot ang mga sagbot ug bugkason aron sunogon. Pagkahuman, ipatigom ko kanila ang ani ngadto sa akong bodega.’”

Ang Sambingay Mahitungod sa Binhi sa Mustasa

(Mc. 4:30-32; Lu. 13:18,19)

³¹ Gisultihan usab niya sila niini nga sambingay, “Ang paghari sa Dios sama sa binhi sa mustasa^b nga gipugas sa usa ka tawo sa iyang yuta.”³² Ang binhi sa mustasa mao ang labing gamay sa tanan nga binhi. Apan kon motubo na gani, kini mao ang labing taas sa mga utanon, ug sama na sa kahoy ang iyang katas-on. Bisan gani ang mga langgam makasalag diha sa iyang mga sanga.”

Ang Sambingay Mahitungod sa Patubo sa Pan

(Lu. 13:20,21)

³³ Gisultihan na usab niya sila sa lain pa nga sambingay, “Ang paghari sa Dios nahisama usab sa patubo nga gisagol sa usa ka palanggana nga harina, ug gimasa sa babaye, ug mitubo ang tibuok niya nga minasa.”

Nganong Sambingay ang Gigamit ni Jesus sa Pagtudlo

(Mc. 4:33,34)

³⁴ Gipaagi ni Jesus sa mga sambingay ang iyang mga pagpanudlo mahitungod sa paghari sa Dios. Wala siyay gisulti nga wala niya ipaagi sa sambingay.³⁵ Katumanan kini sa giingon sa Dios pinaagi sa iyang propeta:

“Mosulti ako pinaagi sa mga sambingay.

Isulti ko ang mga butang nga wala pa gayod mahibaloi sukad pa sa pagbuhat sa kalibotan.”

Gipasabot ni Jesus ang Kahulogan sa Sambingay Mahitungod sa Sagbot

³⁶ Human niadto gibiyaan ni Jesus ang mga tawo ug misulod siya sa balay. Misulod usab didto ang iyang mga sumusunod ug nangutana kaniya, “Sultihi kami kon unsa ang kahulogan sa sambingay mahitungod sa sagbot.”³⁷ Miingon siya, “Ang tawo nga nagsabwag sa maayo nga binhi *walay lain kondili ako nga Anak sa Tawo*.³⁸ Ang yuta nga gisabwagan mao ang kalibotan. Ang maayo nga binhi mao ang

^a 25 liso sa sagbot: *sa English*, seeds of weeds.

^b 31 mustasa: *kini nga klase sa mustasa taas kaayo*.

mga tawo nga nagapasakop sa paghari sa Dios. Ug ang mga sagbot mao ang mga tawo nga sakop ni Satanas.³⁹ Si Satanas mao ang kaaway nga nagsabwag sa mga sagbot. Ang ting-ani mao ang kataposan sa kalibotan, ug ang mga mag-aani mao ang mga anghel.⁴⁰ Sama nga ang mga sagbot ibton ug unya sunogon mao usab unya ang mahitabo sa kataposan sa kalibotan.⁴¹ *Ako nga Anak* sa Tawo magpadala sa akong mga anghel aron tigomon ug pagawason gikan sa akong gingharian ang tanan nga nagabuhay ug daotan nga nahimong hinungdan sa pagpakasala sa uban.⁴² Ug itambog sila ngadto sa kalayo sa impiyerno. Ug didto maghilak sila ug magkagot ang ilang mga ngipon.⁴³ Ang mga matarong mosidlak sama sa adlaw didto sa gingharian sa ilang Amahan. Kinahanglan sabton gayod ninyo kining inyong nadungog!”

Ang Sambingay Mahitungod sa Bahandi nga Gilubong

⁴⁴“Ang paghari sa Dios nahisama usab sa bahandi nga gilubong sa yuta nga nakaplagan sa usa ka tawo. Ang iyang gibuhay, gitabonan niya kini pag-usab, ug unya mipauli siya nga malipayon. Gibaligya niya ang tanan niyang kabtangan ug unya gipalit niya kadto nga yuta.”

Ang Sambingay Mahitungod sa Perlas

⁴⁵“Ang paghari sa Dios nahisama usab sa usa ka negosyante nga nangita ug mga maanindot nga perlas.
⁴⁶Sa pagkakita niya sa mahalon kaayo nga perlas, mipauli siya ug gibaligya ang tanan niyang kabtangan ug unya gipalit niya kadto nga perlas.”

Ang Sambingay Mahitungod sa Laya

⁴⁷“Ang paghari sa Dios nahisama usab sa laya nga giitsa didto sa dagat, ug nagkalain-lain ang mga isda nga nakuha.⁴⁸ Sa dihang daghan na ang isda sulod sa laya gibira kini ngadto sa daplin. Unya nanglingkod ang mga mangingisda aron mamili. Ang maayo nga mga isda gibutang nila sa mga bukag, apan ang mga daotan gipanglabay nila.⁴⁹ Sama usab niini ang mahitabo sa kataposan sa kalibotan. Moabot dinhi ang mga anghel aron ilain ang mga tawo nga daotan gikan sa mga tawo nga matarong.⁵⁰ Ug ang mga tawo nga daotan itambog ngadto sa kalayo sa impiyerno. Maghilak sila ug magkagot ang ilang mga ngipon.”

⁵¹Unya nangutana si Jesus kanila, “Nasabtan ba ninyo ang tanan ko nga gipanulti?” Mitubag sila, “Oo.”⁵² Midugang pag-ingon si Jesus, “Busa ang matag magtutudlo nga daghan ug natun-an mahitungod sa paghari sa Dios nahisama sa tagbalay nga daghan ug kabtangan sa iyang tipiganan. Kay dili lang ang mga daan ang iyang itudlo kondili hasta usab ang mga bag-o.”

Gisalikway si Jesus Didto sa Nazaret

(Mc. 6:1-6; Lu. 4:16-30)

^{53,54} Human nagtudlo si Jesus niining mga sambingay, miadto siya sa iyang lungsod. Nagtudlo siya didto sa sulod sa simbahan sa mga Judio. Natingala ang mga nakadungog sa iyang mga gitudlo. Ug nagpangutan-anay sila, “Asa ba siya nakakuha niana nga kaalam ug gahom sa pagbuhay ug mga milagro?”
⁵⁵Dili ba anak ra man siya sa panday? Dili ba si Maria man ang iyang inahan ug ang mga igsoon niya mao sila si Santiago, Jose, Simon, ug Judas?⁵⁶ Dili ba dinhi man nagapuyo ang tanan niyang mga igsoong babaye? Asa ba siya nakakuha niining tanan?”⁵⁷ Busa dili gayod sila motuo kaniya. Miingon si Jesus kanila, “Ang propeta tinahod bisan asa gawas lang diha sa iyang kaugalingon nga lungsod ug panimalay.”
⁵⁸Busa wala si Jesus magbuhay ug daghan nga mga milagro didto tungod kay dili sila motuo kaniya.

Chapter 14

Ang Pagpatay kang Juan nga Tigbautismo

(Mc. 6:14-29; Lu. 9:7-9)

¹ Niadtong panahona si Herodes nga tigdumala sa Galilea nakadungog bahin kang Jesus. ² Busa miingon siya sa iyang mga opisyal, “Siya mao si Juan nga tigbautismo. Nabanhaw siya! Mao kanay hinungdan nga may gahom siya sa pagbuhat ug mga milagro.”

^{3,4} Kaniadto, gipadakop ni Herodes si Juan tungod kay giingnan siya niini, “Supak sa Kasugoan ang imong pagpakigpuyo uban kang Herodias.” Kay si Herodias asawa man ni Felipe nga igsoon ni Herodes. Tungod sa pagdumot ni Herodias kang Juan, gipadakop siya ni Herodes ug gipapriso. ⁵ Ipatatay unta ni Herodes si Juan, apan nahadlok siya sa mga Judio tungod kay giila nila si Juan nga propeta.

⁶ Pag-abot sa adlawng natawhan ni Herodes, misayaw ang dalaga nga anak ni Herodias alang sa mga bisita nga nanambong didto, ug nalipay kaayo si Herodes. ⁷ Busa miingon siya, “Sige, pangayo kanakog bisan unsa, ug ipanumpa ko nga ihatag ko gayod kana kanimo.”

⁸ Sa sugyot sa iyang inahan miingon ang dalaga, “Ihatag karon kanako ang ulo ni Juan nga tigbautismo nga nakabutang sa bandehado.” ⁹ Sa pagkadungog niadtong ni Haring Herodes nasubo gayod siya. Apan tungod kay nakapanumpa man siya ug nadunggan mismo sa iyang mga bisita, nagsugo siya nga buhaton ang gipangayo sa dalaga. ¹⁰ Gipapunggotan niya ug ulo si Juan didto sa prisohan. ¹¹ Ug unya gibutang nila sa bandehado ang ulo ug gidala ngadto sa dalaga, ug gihatag usab niya kini ngadto sa iyang inahan. ¹² Ang lawas ni Juan gikuha sa iyang mga sumusunod ug gilubong nila. Human niadtong, nangadto sila kang Jesus ug gisugilon ang nahitabo kang Juan.

Gipakaon ni Jesus ang 5,000 ka mga Tawo

(Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Sa pagkadungog niini ni Jesus, misakay siya sa sakayan ug miadto sa kamingawan. Sa pagkadungog sa mga tawo nga gikan sa nagkalain-lain nga mga lungsod nga si Jesus migikan na, namaktas sila aron apason siya. ¹⁴ Sa pagkanaog ni Jesus sa sakayan, nakita niya ang daghan kaayo nga mga tawo. Naluoy kaayo siya kanila, busa giayo niya ang mga masakiton nga ilang gidala didto.

¹⁵ Sa pagkahapon na, miduol kaniya ang iyang mga sumusunod. Miingon sila, “Hapit na mosalop ang adlaw, ug ania kita dinhi sa kamingawan. Paadtoa na ang mga tawo ngadto sa mga baryo aron makapalit sila sa ilang pagkaon.” ¹⁶ Miingon si Jesus kanila, “Dili na kinahanglan nga paadtoon pa sila. Kamo mismo ang mohatag kanila ug pagkaon.” ¹⁷ Mitubag sila, “Aduna kitay lima lang ka buok nga pan ug duha ka isda.” ¹⁸ Miingon si Jesus kanila, “Dad-a ninyo dinhi kanako.” ¹⁹ Gipalingkod niya ang mga tawo diha sa sagbot. Unya gikuha niya ang lima ka pan ug duha ka isda, ug mihangad siya sa langit ug nagpasalamat sa Dios. Unya gipikas-pikas niya ang mga pan ug gihatag ngadto sa iyang mga sumusunod ug giapod-apod nila kini sa mga tawo. ²⁰ Nakakaon silang tanan ug nangabusog. Human makakaon ang tanan, gitigom nila ang mga sobra, ug dose pa ka bukag ang napuno. ²¹ Mga 5,000 gayod ka mga lalaki ang nakakaon, wala pay labot niana ang mga babaye ug mga bata.

Milakaw si Jesus Ibabaw sa Tubig

(Mc. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

²² Human niadtong, gisugo ni Jesus ang iyang mga sumusunod nga mosakay sa sakayan ug mouna didto sa tabok samtang gipapauli niya ang mga tawo. ²³ Sa dihang nakagikan na ang mga tawo mitungas siya nga nag-inusara didto sa bukid aron mag-ampo. Nagabin-an siya didto. ²⁴ Niadtong tungora ang sakayan nga gisakyan sa iyang mga sumusunod didto na sa tunga sa lawod ug gikuso-kuso sa mga balod, tungod kay pasugat man sila sa hangin. ²⁵ Kaadlawon na sa dihang miadto si Jesus kanila nga nagalakaw ibabaw sa tubig. ²⁶ Pagkakita sa iyang mga sumusunod nga may nagalakaw sa ibabaw sa tubig nangahadlok sila, ug

naninggit, “Kalag!”²⁷ Dihadiha miingon si Jesus kanila, “Ayaw kamo kahadlok, ako kini! Magpakaisog kamo!”²⁸ Unya miingon si Pedro, “Ginoo, kon ikaw kana, paanhaa ako diha kanimo nga maglakaw usab ibabaw sa tubig.”²⁹ Miingon si Jesus kaniya, “Sige, dali!” Busa nanaog si Pedro sa sakayan ug milakaw ibabaw sa tubig paingon kang Jesus.³⁰ Apan sa dihang namatikdan ni Pedro nga kusog ang hangin, nahadlok siya ug inanay siya nga naunlod. Busa misinggit siya, “Ginoo, luwasa ako!”³¹ Dihadiha gigunitan siya ni Jesus ug giingnan, “Kulang ang imong pagtuo! Ngano bang nagduhaduha ka man?”³² Sa pagsakay nilang duha sa sakayan mihunong dayon ang hangin.³³ Gisimba siya sa iyang mga sumusunod didto sa sakayan nga nag-ingon, “Tinuod gayod nga ikaw ang Anak sa Dios.”

Gipang-ayo ni Jesus ang mga Masakiton sa Genesaret
(Mc. 6:53-56)

³⁴ Sa pag-abot nila didto sa tabok, midunggo sila sa Genesaret.³⁵ Nailhan si Jesus sa mga tawo didto ug gipahibalo nila sa kasikbit nga mga dapit nga anaa si Jesus. Busa gipangdala sa mga tawo ang tanan nga mga masakiton ngadto kaniya.³⁶ Gihangyo nila si Jesus nga tugotan niya ang mga masakiton nga mohikap kaniya bisan sa sidsid lang sa iyang bisti. Ug ang tanan nga nakahikap nangaayo.

Chapter 15

Ang Tulumanon sa mga Katigulangan
(Mc. 7:1-13)

¹ Human niadto, may mga Pariseo ug mga magtutudlo sa Kasugoan gikan sa Jerusalem nga miduol kang Jesus ug nangutana.² “Ngano man nga ang imong mga sumusunod wala nagatuman sa mga tulumanon sa atong katigulangan? Wala sila manghugas sa ilang mga kamot una sila mangaon.”³ Gitubag sila ni Jesus, “Kamo usab, nganong ginalapas ninyo ang sugo sa Dios tungod sa inyong pagsunod nianang inyong mga tulumanon?”⁴ Kay nag-ingon ang Dios, ‘Tahora ang imong amahan ug inahan,’ ug ‘Ang mosultig daotan batok sa iyang amahan o inahan angayng patyon.’⁵ Apan kamo nagatudlo nga kon ang tawo may ikatabang unta sa iyang mga ginikanan, ug moingon kanila, ‘kini alang sa Dios,’ dili na siya angayng motabang kanila.⁶ Gihimo ninyo nga walay kapuslanan ang pulong sa Dios tungod sa inyong mga tulumanon.⁷ Mga tigpakaaron-ingnon! Tinuod gayod ang giingon sa Dios mahitungod kaninyo pinaagi kang Isaias,

⁸ ‘Kining mga tawhana nagatahod kanako sa baba lang,
apan ang ilang kasingkasing halayo kanako.

⁹ Walay kapuslanan ang ilang pagsimba kanako,
kay ang ilang gitudlo nga mga pagtulon-an mga hinimo lang sa mga tawo.’ ”

Ang Makahugaw sa Tawo
(Mc. 7:14-23)

¹⁰ Gitawag ni Jesus ang mga tawo ug giingnan niya sila, “Pamati kamo ug sabta ninyo ang akong isulti.
¹¹ Ang mga pagkaon nga isulod sa baba sa tawo dili maoy makapahugaw kaniya, kondili ang mga pulong nga mogawas sa iyang baba.”

¹² Unya miduol kaniya ang iyang mga sumusunod ug miingon, “Nahibaloan mo ba nga nahiubos ang mga Pariseo niadtong imong gisulti?”¹³ Mitubag si Jesus, “Ang matag tanom nga wala itanom sa akong Amahan nga langitnon pagaibton.¹⁴ Pasagdi lang ninyo sila. Mga giya sila nga buta. Ug kon ang buta mogiya sa laing buta, silang duha mahulog sa bangag.”¹⁵ Unya miingon si Pedro kang Jesus, “Sultihi kami sa kahulogan niadto nga sambingay.”¹⁶ Miingon si Jesus kanila, “Wala pa ba usab kamo makasabot?”

¹⁷ Wala ba kamo mahibalo nga ang bisan unsa nga mosulod sa baba molahos sa tiyan ug unya mogawas ra gikan sa lawas? ¹⁸ Apan ang mogawas sa baba gikan sa kasingkasing, ug mao kana ang makapahugaw sa tawo. ¹⁹ Kay gikan sa kasingkasing sa tawo ang daotan nga mga panghunahuna, nga mao ang motukmod kaniya sa pagpatay, pagpanapaw, pagpakighilawas gawas sa kaminyoon, pagpangawat, pagsaksi ug bakak, ug pagsulti ug daotan batok sa iyang isigkatawo. ²⁰ Mao kini ang makapahugaw sa tawo. Apan ang magkaon nga walay panghugas sa kamot dili makapahugaw sa tawo.”

Ang Pagtuo sa Usa ka Babaye nga Taga-Canaan
(Mc. 7:24-30)

²¹ Mibiya si Jesus niadto nga dapit ug miadto sa mga dapit nga duol sa mga siyudad sa Tiro ug Sidon. ²² May usa ka babaye nga taga-Canaan nga nagpuyo niadtong dapita. Miduol siya kang Jesus nga nagpakiluoy. Miingon siya, “Ginoo, kaliwat ni David,^a kaloy-i intawon ako! Ang akong anak nga babaye gigamhan sa daotan nga espiritu ug nag-antos gayod siya.” ²³ Apan wala motubag si Jesus. Ang iyang mga sumusunod miduol kaniya ug mihangyo nga nag-ingon, “Papahawaa kanang babaye, kay nagasunod-sunod siya kanato ug saba kaayo.” ²⁴ Unya miingon si Jesus, “Gipadala ako dinhi aron sa pagtabang sa mga Israelinhon nga sama sa mga karnero nga nangawala.” ²⁵ Apan mipaduol pa gayod ang babaye kang Jesus ug miluhod sa iyang atubangan nga nag-ingon, “Ginoo, tabangi intawon ako!” ²⁶ Miingon si Jesus kaniya *pinaagi sa panultihon*, “Dili maayo nga kuhaon ang pagkaon gikan sa mga anak ug ilabay ngadto sa mga iro.” ²⁷ Ug miingon ang babaye, “Husto kana Ginoo, apan bisan pa ang mga iro mokaon sa mga pagkaon nga natagak gikan sa lamisa sa ilang agalon.” ²⁸ Unya miingon si Jesus kaniya, “Kadako sa imong pagtuo! Busa madawat mo ang imong gipangayo kanako.” Ug niadto gayong orasa naayo ang iyang anak.

Daghan ang Gipang-ayo ni Jesus

²⁹ Mibiya si Jesus didto ug miadto sa daplin sa Linaw sa Galilea. Ug unya mitungas siya sa bukid ug milingkod didto. ³⁰ Daghang mga tawo ang miduol kaniya. Gidala nila ang mga bakol, ang mga singkaw, ang mga buta, ang mga amang ug daghan pa nga mga masakiton. Gipahimutang sila sa tiilan ni Jesus ug giayo niya silang tanan. ³¹ Natingala gayod ang mga tawo kay nakita nila nga ang mga amang makasulti na, maayo na ang kamot sa mga singkaw, ang mga bakol makalakaw na ug ang mga buta makakita na. Ug gidayeg nila ang Dios sa Israel.

Gipakaon ni Jesus ang 4,000 ka mga Tawo
(Mc. 8:1-10)

³² Gitawag ni Jesus ang iyang mga sumusunod ug miingon siya kanila, “Naluoy gayod ako niining mga tawhana. Tulo na ka adlaw silang nag-uban-uban kanako ug wala na silay pagkaon. Dili ko gusto nga mopauli sila nga dili makakaon kay basin ug makuyapan sila sa dalan.” ³³ Miingon ang iyang mga sumusunod kaniya, “Asa ba kita makakuha ug pagkaon dinhi sa kamingawan alang niining daghan nga mga tawo?” ³⁴ Nangutana si Jesus kanila, “Pila ka buok ang inyong pan diha?” Mitubag sila, “Pito ka pan ug pipila lang ka isda nga gagmay.” ³⁵ Unya gipalingkod ni Jesus ang mga tawo. ³⁶ Gikuha niya ang pito ka pan ug ang mga isda ug nagpasalamat sa Dios. Ug unya, gipikas-pikas niya kini ug gihatag sa iyang mga sumusunod. Ug sila mao ang nang-apod-apod niini ngadto sa mga tawo. ³⁷ Nakakaon silang tanan ug nangabusog. Ug unya, gitigom nila ang pan nga nasobra, ug napuno pa ang pito ka bukag. ³⁸ Mga 4,000 ka mga lalaki ang nangaon wala pay labot niana ang mga babaye ug mga bata.

³⁹ Human niadto gipapauli ni Jesus ang mga tawo. Unya misakay siya sa sakayan ug mitabok sa dapit sa Magadan.

^a 22 kaliwat ni David: *ang buot ipasabot, ginaila niya nga manununod si Jesus sa gingharian ni David.*

^b 26 *Ang buot ipasabot ni Jesus, nga tabangan niya una ang mga Judio ug dili lang una ang mga dili Judio.*

Chapter 16

Nangayo ug Milagro ang mga Pariseo ug mga Saduseo

(Mc. 8:11-13; Lu. 12:54-56)

¹ May mga Pariseo ug mga Saduseo nga miduol kang Jesus aron sa pagsulay kaniya. Miingon sila, “Kon gipadala ka sa Dios, pagbuhat ug milagro gikan sa Dios.” ² Miingon si Jesus kanila, “Kon pula ang langit sa pagsalop sa adlaw, moingon kamo ‘Maayo ang panahon ugma.’” ³ Ug kon modag-om na ang langit nga sayo pa sa buntag, moingon kamo ‘Moulán karong adlaw.’ Kon motan-aw kamo sa langit mahibaloan ninyo kon moinit o moulán, apan karon nga mga panahon dili kamo makasabot sa mga timailhan nga nagakahitabo. ⁴ Kamo nga mga tawo niini nga panahon, labihan kamo kadaotan ug dili matinud-anon sa Dios. Nangayo kamo ug milagro, apan walay milagro nga ipakita kaninyo gawas sa milagro nga nahitabo kang Jonas.” Ug unya mibiya siya.

Ang Pahimangno ni Jesus Mahitungod sa mga Pariseo ug mga Saduseo

(Mc. 8:14-21)

⁵ Mitabok si Jesus ug ang iyang mga sumusunod sa linaw, apan ang iyang mga sumusunod nalimot pagdala ug pagkaon. ⁶ Miingon si Jesus kanila, “Pagbantay gayod kamo sa patubo sa pan sa mga Pariseo ug mga Saduseo.” ⁷ Sa pagkadungog niadto sa iyang mga sumusunod miingon sila, “Tingali gisulti niya kini tungod kay wala kita makadala ug pan.” ⁸ Apan nahibaloan ni Jesus kon unsa ang ilang gilalisan. Busa miingon siya kanila, “Nganong naglalis man kamo? Ngano ba diay kon wala kamoy pan? Wala ba kamoy pagsalig kanako?” ⁹ Wala ba ninyo masabti nga dili kita angayng mabalaka bahin sa pan? Wala ba ninyo mahinumdomi ang lima ka buok pan nga akong gipikas-pikas aron makakaon ang 5,000 ka mga tawo? Nalimtan na ba ninyo kon pila ka buok ang inyong napuno sa mga nahibilin nga pan?” ¹⁰ Wala ba ninyo mahinumdomi nga sa pito ka buok nga pan gipakaon ko ang 4,000 ka mga tawo, ug may pila pa ka buok nga nahibilin?” ¹¹ Wala ba kamo makasabot nga dili pan ang akong buot ipasabot sa akong pag-ingon, ‘Pagbantay kamo sa patubo sa pan sa mga Pariseo ug mga Saduseo?’” ¹² Busa nasabtan nila nga dili diay ang patubo sa pan ang ilang angay bantayan kondili ang pagtulon-an sa mga Pariseo ug mga Saduseo.

Kinsa si Jesus Sumala kang Pedro

(Mc. 8:27-30; Lu. 9:18-21)

¹³ Unya, sa dihang didto na sila si Jesus sa dapit sa Cesarea Filipos nangutana siya sa iyang mga sumusunod, “Sumala sa mga tawo, kinsa ba ako nga Anak sa Tawo?” ¹⁴ Mitubag sila, “May mga nag-ingon nga ikaw si Juan nga tigbautismo. Ang uban nag-ingon nga ikaw si Elias. Ang uban usab nag-ingon nga ikaw si Jeremias, ug kon dili man, usa ka sa mga propeta.” ¹⁵ Miingon si Jesus kanila, “Apan alang kaninyo, kinsa ba ako?” ¹⁶ Mitubag si Pedro, “Ikaw ang Cristo,^a ang Anak sa Dios nga buhi!”

¹⁷ Miingon si Jesus kaniya, “Simon nga anak ni Jonas, bulahan ka, tungod kay ang nagsulti kanimo niini dili tawo kondili ang akong Amahan sa langit.” ¹⁸ Ug tungod niini gitawag ko ikaw nga Pedro, *nga ang buot ipasabot ‘bato’*. Ug dinhi niining bato tukoron ko ang akong iglesya ug bisan ang gahom sa kamatayon dili makabuntog niini. ¹⁹ Kanimo ihatag ko ang gahom sa gingharian sa Dios. Ang bisan unsa nga dili mo itugot dinhi sa kalibotan mao man ang wala itugot sa Dios, ug ang bisan unsa nga itugot mo mao man ang gitugotan sa Dios.”^b ²⁰ Unya gipahimangnoan ni Jesus ang iyang mga sumusunod nga dili gayod sila mosulti kang bisan kinsa nga siya mao ang Cristo.

^a 16 Cristo: *buot ipasabot*, ang gisaad sa Dios nga maghari.

^b 19 wala itugot sa Dios...gitugotan sa Dios: sa Griego *“future periphrastic perfect”* (kon sa English “shall not have been permitted... shall have been permitted.”)

Naghisgot si Jesus nga Siya Mag-antos ug Patyon
(Mc. 8:31-9:1; Lu. 9:22-27)

²¹ Sukad niadto giklaro na ni Jesus ngadto sa iyang mga sumusunod kon unsa ang mahitabo kaniya. Miingon siya, “Kinahanglan gayod nga moadto ako sa Jerusalem. Didto mag-antos gayod ako sa pagabuhaton kanako sa mga pangulo sa mga Judio, sa kadagkoan sa mga pari, ug sa mga magtutudlo sa Kasugoan. Ipapatay nila ako, apan sa ikatulo ka adlaw mabanhaw ako.” ²² Sa pagsulti niya niini gidala siya ni Pedro sa unahan ug gibadlong tungod sa iyang gisulti, “Simbako! Dili itugot sa Dios nga mahitabo kana kanimo, Ginoo.” ²³ Miliso si Jesus ug miingon kaniya, “Palayo kanako Satanas! Gibabagan mo ako nga magbuhat sa kabubut-on sa Dios tungod kay ang imong hunahuna dili iya sa Dios kondili iya sa tawo!”

²⁴ Unya miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Kon may tawo nga buot mosunod kanako, dili niya palabihon ang iyang kaugalingon, kondili mosunod siya kanako bisan pa kon kamatayon ang iyang dangatan.” ²⁵ Tungod kay si bisan kinsa nga magtinguha sa pagluwas sa iyang kinabuhi mawad-an hinuon niini. Apan si bisan kinsa nga mohalad sa iyang kinabuhi tungod kanako makaangkon sa kinabuhi nga walay kataposan. ²⁶ Unsa man ang makuha sa tawo kon maangkon niya ang tanan nga butang dinhi sa kalibotan, apan mawala ang iyang kinabuhi? Wala gayod? Kay wala gayod siyay ikahatag aron mabawi niya ang iyang kinabuhi. ²⁷ Kay ako nga Anak sa Tawo mobalik dinhi sa kalibotan nga magdan-ag sa gahom sa akong Amahan, ug kauban ko ang iyang mga anghel. Unya hatagan ko ug ganti ang tanang tawo sumala sa ilang mga binuhatan. ²⁸ Sa pagkatinuod, may mga tawo dinhi nga dili pa mamatay hangtod nga makita nila ako nga Anak sa Tawo nga mobalik dinhi ingon nga Hari.”

Chapter 17

Ang Pagkausab Sa Panagway ni Jesus
(Mc. 9:2-13; Lu. 9:28-36)

¹ Paglabay sa unom ka adlaw gidala ni Jesus si Pedro ug ang managsoon nga si Santiago ug si Juan sa taas nga bukid ug sila lang ang atua didto. ² Samtang nagtan-aw sila kang Jesus, nausab ang iyang panagway. Ang iyang nawong misidlak sama sa adlaw, ug ang iyang bisti miputi ug midan-ag. ³ Sa kalit nakita nila si Moises ug si Elias nga nakigsulti kaniya. ⁴ Unya miingon si Pedro kang Jesus, “Ginoo, maayo nga ania kami^a dinhi. Kon buot mo, maghimo ako dinhi ug tulo ka payag, ang usa alang kanimo, ang usa alang kang Moises, ug ang usa alang kang Elias.” ⁵ Sa wala pa siya makahuman ug sulti natabonan sila sa masulaw nga panganod ug unya nadunggan nila ang tingog gikan didto nga nag-ingon, “Mao kini ang akong hinigugma nga Anak. Nalipay gayod ako kaniya. Paminawa ninyo siya!” ⁶ Sa pagkadungog niadto sa mga sumusunod, nangluhod sila sa tumang kahadlok. ⁷ Giduolan sila ni Jesus ug gihikap. Miingon siya, “Tindog! Ayaw kamo kahadlok!” ⁸ Sa paghangad nila wala silay laing nakita gawas kang Jesus.

⁹ Samtang nanglugsong sila gikan sa bukid, gimandoan sila ni Jesus, “Ayaw isugilon kang bisan kinsa ang mahitungod sa inyong nakita samtang ako nga Anak sa Tawo dili pa mabanhaw.” ¹⁰ Nangutana kaniya ang iyang mga sumusunod, “Nganong nag-ingon man ang mga magtutudlo sa Kasugoan nga kinahanglan moabot una si Elias sa dili pa ang Cristo?” ¹¹ Mitubag si Jesus kanila, “Husto kana, kinahanglan nga moabot una si Elias aron andamon niya ang tanan. ¹² Apan sultihan ko kamo, si Elias miabot na. Apan wala lang moila kaniya ang mga tawo ug gibuhat hinuon nila ang ilang gustong buhaton kaniya. Ug mao usab kini ang ilang buhaton kanako nga Anak sa Tawo. Paantuson usab nila ako.” ¹³ Unya nasabtan sa iyang mga sumusunod nga si Juan nga tigbautismo mao ang iyang gihisgotan.

^a 4 kami: o kita.

Giayo ni Jesus ang Bata nga Gigamhan sa Daotan nga Espiritu
(Mc. 9:14-29; Lu. 9:37-43)

¹⁴ Sa pag-abot nila didto sa daghan nga mga tawo may usa ka lalaki nga miduol kang Jesus ug miluhod nga nag-ingon, ¹⁵“Ginoo, kaloy-i intawon ang akong anak nga lalaki. Patulon siya ug labihan gayod ang iyang pag-antos. Kanunay siyang matumba sa kalayo o kaha mahulog sa tubig.” ¹⁶ Gidala ko na siya sa imong mga sumusunod, apan dili sila makaayo kaniya.” ¹⁷ Unya miingon si Jesus, “Kamo nga mga tawo niining panahona, wala gayoy pagtuo, ug sayop ang inyong panghunahuna ug binuhatan. Hangtod kanus-a pa ba ang akong pagpailob kaninyo? Dad-a ninyo dinhi kanako ang bata!” ¹⁸ Unya gibadlong ni Jesus ang daotang espiritu nga anaa sa bata ug dihadiha migawas kini. Niadto gayong orasa naayo ang bata.

¹⁹ Sa dihang sila na lang miduol kang Jesus ang iyang mga sumusunod ug nangutana, “Ngano bang dili man namo mahinginlan ang daotang espiritu gikan sa bata?” ²⁰ Mitubag si Jesus kanila, “Tungod kay kulang ang inyong pagtuo. Sa pagkatinuod, kon may pagtuo lang kamo nga bisan sama lang sa gidak-on sa liso sa mustasa, makamando kamo niining bukid, ‘Balhin didto!’ Ug ang bukid mobalhin. Wala gayoy butang nga dili ninyo mahimo.” ²¹ [Apan kini nga klase sa daotang espiritu dili ninyo mahinginlan kon dili kamo mag-ampo ug magpuasa.]

Gihisgotan Pag-usab ni Jesus ang Mahitungod sa Iyang Kamatayon
(Mc. 9:30-32; Lu. 9:43b-45)

²² Samtang nagtigom sila sa iyang mga sumusunod didto sa Galilea, miingon si Jesus kanila, “Ako nga Anak sa Tawo kinahanglan na^a nga itugyan ngadto sa mga tawo ²³ nga mopatay kanako. Apan sa ikatulo ka adlaw mabanhaw ako.” Naguol gayod ang iyang mga sumusunod *tungod niini*.

Ang Pagbayad ug Buhis Alang sa Templo

²⁴ Sa pag-abot nilang Jesus didto sa Capernaum, giduolan si Pedro sa mga maniningil ug buhis sa templo ug gipangutana, “Nagabayad ba ang inyong magtutudlo ug buhis alang sa templo?” ²⁵ Mitubag si Pedro kaniya, “Oo, nagabayad siya.”

Pagsulod ni Pedro sa balay gipangutana dayon siya ni Jesus, “Simon, alang kanimo, kinsa man ang gipabayad sa mga hari dinhi sa kalibotan ug buhis, ang ila bang mga anak o ang uban?” ²⁶ Mitubag si Pedro, “Siyempre ang uban.” Unya miingon si Jesus, “Kon mao kana, nagkahulogan kini nga ang mga anak dili kinahanglan nga mobayad.” ²⁷ Apan kon dili kita mobayad, basig mahiubos sila kanato. Busa adto sa dagat ug pamingwit. Abrihi ang baba sa unang isda nga imong makuha ug makita mo didto ang kuwarta nga angay natong ibayad alang sa buhis natong duha. Kuhaa ang kuwarta ug unya ibayad sa mga naningil ug buhis alang sa templo.”

Chapter 18

Kinsa gayod ang Labaw sa Tanan?
(Mc. 9:33-37; Lu. 9:46-48)

¹ Niadtong higayona miduol kang Jesus ang iyang mga sumusunod ug nangutana, “Kinsa man gayod ang labaw sa tanan nga nasakop sa paghari sa Dios?” ² Gitawag ni Jesus ang usa ka bata ug gipaatabang niya kanila. ³ Unya miingon siya, “Sa pagkatinuod, kon dili kamo magbag-o ug mahisama sa mga gagmayng bata, dili gayod kamo masakop sa paghari sa Dios.” ⁴ Kay ang tawo nga nagapaubos sama niini nga bata, mao ang labaw sa tanan nga sakop sa paghari sa Dios.

^a 22 kinahanglan na: o hapit na.

^b 26 ang buot ipasabot ni Jesus, tungod kay sila mga anak sa Dios, dili na kinahanglan nga magbayad sila ug buhis alang sa templo sa Dios.

⁵“Ug si bisan kinsa nga tungod sa iyang pagsunod kanako modawat sa bata nga sama niini, nagadawat usab kanako. ⁶Apan si bisan kinsa nga mahimong hinungdan sa pagbiya niining gagmayng kabataan sa ilang pagtuo kanako, maayo pa kaniya nga higtan ang iyang liog sa galingan nga bato ug ihulog siya ngadto sa lawod.”

Ang mga Pagtintal
(Mc. 9:42-48; Lu. 17:1,2)

⁷“Alaot ang mga tawo dinhi sa kalibotan kay ang pagtintal kanunayng moabot kanila. Hinuon kini mahitabo gayod. Apan alaot gayod ang tawo nga maoy manintal sa iyang isigkatawo.

⁸“Kon ang imong kamot o tiil mahimong hinungdan sa imong pagbiya kanako, putla kana ug isalibay! Mas maayo pa nga usa ra ang imong kamot o tiil apan may kinabuhi ka nga walay kataposan kay sa kompleto ang imong kamot ug tiil apan itambog ka man lang ngadto sa kalayo nga nagadilaab sa walay kataposan. ⁹Ug kon ang imong mata mahimong hinungdan sa imong pagbiya kanako, lugita kana ug isalibay! Mas maayo pa nga usa ra ang imong mata apan may kinabuhi ka nga walay kataposan kay sa kompleto ang imong mata apan itambog ka man lang ngadto sa kalayo sa impiyerno.”

Ang Samingay Mahitungod sa Karnero nga Nawala
(Lu. 15:3-7)

¹⁰“Pagbantay nga dili gayod ninyo tamayon bisan ang usa niining mga bata. Kay ang tinuod, ang mga anghel sa Dios nga nagabantay kanila anaa kanunay sa atubangan sa akong Amahan sa langit. ¹¹[Kay ako nga Anak sa Tawo mianhi *dinhi sa kalibotan* sa pagluwas sa mga tawo nga nangawala *tungod sa ilang mga sala*.]

¹²Kon ang usa ka tawo may 100 ka mga karnero ug mawala ang usa niini, unsa man ang iyang buhaton? Sigurado gayod nga biyaan niya ang 99 nga nanabsab didto sa bungtod ug pangitaon niya ang karnero nga nawala. ¹³Ug kon iya kining makita malipay gayod siya. Ang tinuod, mas dako ang iyang kalipay sa usa nga nawala nga iya rang nakit-an kay sa 99 nga wala mawala. ¹⁴Mao usab kana ang bation sa inyong Amahan nga langitnon. Dili gayod niya buot nga mawala ang bisan usa lang ka gamay nga bata.”

Kon Nakasala Kanimo ang Imong Isigkatumutuo

¹⁵“Kon ang imong isigkatumutuo nakasala kanimo, adtoa siya ug sultihi sa iyang gibuhay nga sala. Apan kini buhaton mo nga kamo-kamo lang. Kon mamati siya kanimo, magkasinabtanay kamo pag-usab, ug mapabalik mo siya sa Dios. ¹⁶Apan kon dili siya mamati kanimo, pagdala ug usa o duha ka tumutuo aron matuman mo ang nahisulat sa Kasulatan nga ‘ang inyong panagsulti mapamatud-an sa duha o tulo ka saksi.’ ¹⁷Apan kon dili pa gayod siya mamati kanila, isulti kini sa iglesya. Ug kon dili pa gayod siya mamati kanila, ayaw na ninyo siya pagtagda. Isipa na lang ninyo nga sama siya sa mga tawo nga wala motuo sa Dios o sama sa mga maniningil ug buhis.”^a

Ang Gidili ug ang Gitugot

¹⁸“Sa pagkatinuod, ang bisan unsa nga dili ninyo itugot dinhi sa kalibotan mao man ang wala itugot sa Dios, ug ang bisan unsa nga itugot ninyo mao man ang gitugot sa Dios.

¹⁹“Ug buot ko nga mahibaloan ninyo nga kon ang duha kaninyo dinhi sa kalibotan magkauyon bahin sa bisan unsa nga inyong pangayoon pinaagi sa pag-ampo, buhaton kana alang kaninyo sa akong Amahan sa langit. ²⁰Kay kon may duha o tulo nga nagatigom tungod kanako, ako uban kanila.”

^a ¹⁷ maniningil ug buhis: *ginaila sa mga Judio nga mga daotan gayod nga mga tawo.*

Ang Sambingay Mahitungod sa Sulugoon nga Dili Mopasaylo

²¹ Miduol si Pedro kang Jesus ug nangutana, “Ginoo, kon ang akong igsoon^a kanunay lang makasala kanako, kapila ko ba gayod siya pasayloa? Makapito ba?”

²² Mitubag si Jesus kaniya, “Dili lang kapito, kondili ka-77.^b ²³ Kay ang paghari sa Dios sama sa usa ka hari nga naghusay sa mga utang sa iyang mga sulugoon. ²⁴ Samtang naghusay siya sa ilang mga utang, gidala kaniya ang sulugoon nga nakautang ug minilyon. ²⁵ Tungod kay dili siya makabayad nagsugo ang hari nga ibaligya siya isip ulipon lakip ang iyang asawa ug ang iyang mga anak. Ug ibaligya usab ang tanan niyang kabtangan aron mabayaran niya ang iyang utang. ²⁶ Ang sulugoon miluhod atubangan sa hari ug nagpakiluoy nga miingon, ‘Pasensyaha lang una ako kay bayaran ko gayod ikaw sa tanan!’ ²⁷ Naluoy ang hari kaniya, busa gipasaylo siya ug wala na pabayara sa iyang utang, ug gipapauli siya.”

²⁸ “Sa pag-uli niadtong sulugoon natagboan niya ang iyang isigkasulugoon nga nakautang kaniya ug gamay ra kaayo. Gilabni niya kini, gituok ug giingnan, ‘Bayari ako sa imong utang!’ ²⁹ Miluhod ang iyang kauban nga sulugoon ug nagpakiluoy kaniya, ‘Pasensyaha lang una ako kay bayaran ko gayod ikaw!’

³⁰ Apan wala gayod siya mosugot. Gipapriso hinuon niya kadto nga sulugoon hangtod nga kini makabayad.

³¹ Pagkakita niadtong uban nga mga sulugoon nasubo kaayo sila, busa miadto sila sa ilang hari ug gisulti ang nahitabo. ³² Gipatawag sa hari ang sulugoon ug giingnan, ‘Labihan ka kadaotan nga sulugoon. Gipasaylo ko ikaw sa imong utang kanako tungod kay nagpakiluoy ka. ³³ Ngano bang wala mo kaloy-i ang imong isigkasulugoon ingon nga ako naluoy kanimo?’ ³⁴ Nasuko gayod ang hari kaniya. Gipapriso niya kini aron nga masilotan hangtod mabayaran ang tanan niyang utang.” ³⁵ Unya miingon si Jesus kanila, “Mao usab kini ang buhaton kaninyo sa akong Amahan nga langitnon kon dili kamo makapasaylo sa inyong isigkatawo sa kinasingkasing gayod.”

Chapter 19*Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Panagbulag sa Magtiayon*

(Mc. 10:1-12)

¹ Human sa pagpanudlo ni Jesus niadtong mga pagtulon-an, mibiya siya sa Galilea ug miadto sa mga dapit nga sakop sa Judea tabok sa Suba sa Jordan. ² Daghan ang mga tawo nga misunod kaniya, ug gipang-ayo niya sila sa ilang mga sakit.

³ Unya, may mga Pariseo nga miadto usab kaniya. Nangita sila ug paagi aron ikasumbong nila siya. Gipangutana nila si Jesus, “Gitugot ba sa Kasugan nga bulagan sa lalaki ang iyang asawa sa bisan unsa nga hinungdan?” ⁴ Mitubag si Jesus, “Wala ba kamo makabasa sa Kasulatan nga sa paghimo sa Dios sa tawo gibuhay niya sila nga lalaki ug babaye? ⁵ Unya miingon siya, ‘Mao kana ang hinungdan nga biyaan sa lalaki ang iyang amahan ug inahan ug moipon sa iyang asawa, ug silang duha mahimong usa.’ ⁶ Dili na sila duha kondili usa na lang. Busa dili angayng bulagan sa tawo ang gihiusa sa Dios.” ⁷ Miingon pag-usab ang mga Pariseo kaniya, “Nganong miingon si Moises nga mahimong bulagan sa lalaki ang iyang asawa, human niya kini hatagi ug kasulatan nga magpamatuod nga sila nagbulag na.” ⁸ Miingon si Jesus kanila, “Gitugotan kamo ni Moises nga bulagan ninyo ang inyong asawa tungod kay gahi kamog ulo. Apan dili kana mao ang plano sa Dios sukad pa sa sinugdan. ⁹ Mao kana ang hinungdan nga moingon ako kaninyo nga kon ang lalaki makigbulag sa iyang asawa nga wala manapaw, ug unya magminyo siya ug laing babaye, nakapanapaw siya. [Ug ang makigminyo sa babaye nga gibulagan nanapaw usab.]”

^a 21 igsoon: *tingali ang buot ipasabot, isigkatumutuo.*

^b 22 ka-77: *o 70 x 7.*

¹⁰ Unya miingon ang mga sumusunod ni Jesus, “Kon mao kana ang kaminyoon, maayo pa diay nga dili na lang magminyo.” ¹¹ Mitubag si Jesus, “Kini nga pagtulon-an dili madawat sa tanan gawas sa mga tawo nga gihatagan niini sa Dios. ¹² Daghan ang hinungdan kon nganong may mga lalaki nga dili maminyo: ang uban natawo gayod nga dili maminyo; ang uban dili maminyo tungod kay gikapon sila; ug ang uban dili magminyo tungod kay ilang gipalabi ang pagpanglimbasog alang sa gingharian sa Dios. Busa, ang makadawat nga siya dili magminyo, dili na lang gayod magminyo.”

Gipanalanginan ni Jesus ang Gagmay nga Mga Bata

(Mc. 10:13-16; Lu. 18:15-17)

¹³ Unya, may mga tawo nga nagdala ug gagmay nga mga bata ngadto kang Jesus aron ipandong niya ang iyang kamot kanila ug iampo. Apan gibadlong sila sa mga sumusunod ni Jesus. ¹⁴ Miingon si Jesus kanila, “Pasagdi lang ninyo ang mga bata nga moduol kanako. Ayaw ninyo sila pugngi, kay ang mga sama kanila nasakop sa paghari sa Dios.” ¹⁵ Unya gipandongan ni Jesus sa iyang kamot ang mga bata ug gipanalanginan. Pagkahuman niadto milakaw siya.

Ang Tawo nga Adunahan

(Mc. 10:17-31; Lu. 18:18-30)

¹⁶ May usa ka tawo nga miduol kang Jesus ug nangutana, “Magtutudlo, unsa ba ang maayo kong buhaton aron maangkon ko ang kinabuhi nga walay kataposan?” ¹⁷ Mitubag si Jesus kaniya, “Nganong nangutana ka kanako kon unsa ang maayo? Usa lang ang maayo, ug walay lain kondili ang Dios. Kon gusto mo nga makaangkon ug kinabuhi nga walay kataposan tumanon mo ang mga sugo.” ¹⁸ Nangutana siya pag-usab, “Unsa nga mga sugo?” Miingon si Jesus kaniya, “Ayaw pagpatay, ayaw pagpanapaw, ayaw pagpangawat, ayaw pagsaksi ug bakak,” ¹⁹ tahuron mo ang imong amahan ug inahan, ug higugmaon mo ang imong isigkatawo sama sa imong paghigugma sa imong kaugalingon.” ²⁰ Mitubag ang batan-on, “Kining tanan natuman ko na. Unsa pa ba ang angay kong buhaton?” ²¹ Mitubag si Jesus, “Kon gusto mo nga mahingpit sa atubangan sa Dios, lakaw ug ibaligya ang imong mga kabtangan, ug ang halin ipanghatag mo sa mga kabos. Sa maong paagi mahimo kang adunahan didto sa langit. Pagkahuman, balik ug sunod kanako.” ²² Sa dihang nadungog kini sa batan-on mibiya siya nga masulub-on kay daghan man ang iyang kabtangan.

²³ Busa miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Sa pagkatinuod, lisod alang sa usa ka adunahan nga magpasakop sa paghari sa Dios.” ²⁴ Sayon pa ang paglusot sa *usa ka mananap nga kamelyo* sa bangag sa dagom kay sa pagpasakop sa adunahan sa paghari sa Dios.” ²⁵ Pagkadungog niadto sa iyang mga sumusunod, natingala kaayo sila. Busa nangutana sila, “Kon mao kana, kinsa na man lang ang maluwas?”

²⁶ Gitan-aw sila ni Jesus ug giingnan, “Dili gayod kini mahimo sa tawo, apan mahimo sa Dios ang tanan.”

²⁷ Unya miingon si Pedro kaniya, “Amo bayang gibiyaan ang tanan ug misunod kami kanimo. Unya, unsa man ang among mapaabot nga balos?” ²⁸ Miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo, moabot ang adlaw nga bag-ohon sa Dios kining kalibotan, ug ako nga Anak sa Tawo magalingkod sa akong trono aron maghari. Niana nga adlaw, kamo nga nagsunod kanako maglingkod sa 12 ka trono aron hukman ninyo ang 12 ka tribo sa Israel.” ²⁹ Ug si bisan kinsa nga mibiya sa iyang balay, mga igsoon, amahan, inahan, mga anak, o yuta tungod ug alang kanako makadawat sa daghan gayod nga balos, ug makapanunod sa kinabuhi nga walay kataposan. ³⁰ Daghan ang dungganon karon nga sa kaulahian mahimong labing ubos, ug daghan ang labing ubos karon nga sa kaulahian mahimong dungganon.”

Chapter 20

Ang mga Trabahante sa Tamnanan sa Ubas

¹ Miingon si Jesus kanila, “Ang paghari sa Dios nahisama sa tawo nga may tamnanan sa ubas. Sayo pa kaayo, milakaw ug nangita na siya ug mga tawo nga motrabaho sa iyang tamnanan. ² Nagkauyon siya ug ang mga tawo nga una niyang natagboan, nga iya silang suholan sumala sa naandan nga suhol matag adlaw. Unya gipadala niya sila didto sa iyang tamnanan. ³ Sa dihang mga alas nuwebe na sa buntag miadto siya sa merkado ug may nakita siya didto nga mga istambay, kay wala man silay trabaho. ⁴ Miingon siya kanila, ‘Magtrabaho kamo didto sa akong tamnanan, kay tagaan ko kamog husto nga suhol.’ ⁵ Busa miadto sila ug nagtrabaho. Sa dihang udto na, mibalik na usab ang tag-iya didto sa merkado, ug may nakita na usab siya didto nga mga tawo. Ug iya usab silang gipatrabaho. Mao gihapon kini ang iyang gibuhay sa dihang mga alas tres na sa hapon. ⁶ Sa alas singko mibalik na usab siya sa merkado ug may nakita pa gayod siya nga mga istambay. Miingon siya kanila, ‘Ngano bang nagaistambay lang kamo dinhi sa tibuok nga adlaw?’ ⁷ Mitubag sila, ‘Kay wala may nagpatrabaho kanamo.’ Busa giingnan niya sila nga moadto sa iyang tamnanan ug magtrabaho.

⁸ “Sa pagkakilomkilom na, miingon ang tag-iya sa iyang sinaligan, ‘Tawga ang mga trabahante ug suweldohi sila. Unaha pagbayad kadtong ulahing gipatrabaho ug ipaulahi kadtong nauna.’ ⁹ Ang mga nagtrabaho sugod sa mga alas singko gihatagan ug suweldo alang sa usa ka adlaw nga trabaho. ¹⁰ Sa dihang suweldohan na kadtong mga nauna sa pagtrabaho, naghunahuna sila nga dako ang ilang madawat kay sa mga naulahing mitrabaho. Apan ang matag usa kanila gisuweldohan usab ug alang sa usa ka adlaw nga trabaho. ¹¹ Pagkadawat nila niini, mireklamo sila sa tag-iya. ¹² Matod nila, ‘Ang mga naulahi, usa ka oras ra ang ilang trabaho, apan kami usa ka adlaw gayod ang among pagpasingot ug pagpinit, apan pareho ra ang imong gisuweldo kanamo!’ ¹³ Miingon siya sa usa kanila, ‘Higala, wala ko ikaw limbongi. Dili ba nagkauyon man kita nga suweldohan ko ikaw alang sa usa ka adlaw nga trabaho?’ ¹⁴ Dawata ang suweldo sa imong pagtrabaho ug pauli. Kay akong kagustohan nga hatagan ang naulahi ug kantidad nga sama sa akong gihatag kanimo. ¹⁵ Dili ba makabuot man ako kon unsa ang akong buhaton sa akong kuwarta kay ako man kini? Basin nasina ka lang tungod kay maayo ako kanila.’ ” ¹⁶ Unya miingon si Jesus, “Mao usab kana ang mahitabo sa katapusan nga mga adlaw. Ang mga ubos karon mao ang mahimong dungganon sa kaulahian, ug ang mga dungganon karon mao ang mahimong ubos sa kaulahian.”

Ang Ikatulo nga Paghisgot ni Jesus Mahitungod sa Iyang Kamatayon

(Mc. 10:32-34; Lu. 18:31-34)

¹⁷ Sa dihang nagpadulong na sila si Jesus sa Jerusalem, gipalain niya ang iyang mga sumusunod gikan sa mga tawo kay may isulti siya kanila. ¹⁸ Miingon siya, “Pamati kamo! Nagapadulong kita sa Jerusalem ug ako nga Anak sa Tawo itugyan ngadto sa kadagkoan sa mga pari ug mga magtutudlo sa Kasuguan, ug hukman nila ako nga patyon. ¹⁹ Unya itugyan nila ako sa mga dili Judio aron tamayon, bunalan, ug ilansang sa krus. Apan sa ikatulo ka adlaw mabanhaw ako.”

Ang Hangyo sa Asawa ni Zebedeo

(Mc. 10:35-45)

²⁰ Miadto kang Jesus ang asawa ni Zebedeo uban ang iyang duha ka anak nga lalaki. Miluhod siya atubangan ni Jesus kay may ihangyo siya. ²¹ Busa miingon si Jesus kaniya, “Unsay imong gusto?” Mitubag ang asawa ni Zebedeo, “Kon mahimo, kon maghari ka na, palingkuron mo ang akong duha ka anak diha sa imong tupad; ang usa sa tuo ug ang usa sa wala.” ²² Apan gitubag sila ni Jesus, “Wala kamo mahibalo kon unsa ang inyong gihangyo. Maantos ba ninyo ang kasakit nga hapit ko nang antuson?” Miingon sila, “Oo, maantos namo.” ²³ Miingon si Jesus kanila, “Tinuod nga maantos gayod ninyo, apan dili ako ang mopili kon kinsa ang molingkod sa akong tuo ug sa akong wala. Kay may gitagan-an na ang akong Amahan niini.”

²⁴ Sa pagkadungog sa napulo ka sumusunod sa ilang gipangayo, nasuko kaayo sila sa managsoon.
²⁵ Busa gitawag silang tanan ni Jesus ug giingnan, “Nahibaloan ninyo nga ang mga kadagkoan niini nga kalibotan may gahom sa pagmando sa ilang mga ginsakopan ug sila ang magbuot kon unsa ang ilang buhaton kanila.” ²⁶ Apan dili ingon niini ang angay kaninyo. Kay kon kinsa kaninyo ang gusto nga mahimong gamhanan, kinahanglan nga mahimo siyang inyong sulugoon; ²⁷ ug kon kinsa kaninyo ang gusto nga mahimong pangulo, kinahanglan nga mahimo siyang ulipon sa tanan. ²⁸ Bisan pa gani ako nga Anak sa Tawo wala moanhi dinhi sa kalibotan aron alagaran, kondili aron moalagad ug mohatag sa akong kinabuhi sa pagtubos sa daghan nga mga tawo.”

Giayo ni Jesus ang Duha ka Buta
 (Mc. 10:46-52; Lu. 18:35-43)

²⁹ Sa dihang pagawas na silang Jesus sa Jerico daghang mga tawo ang nanunod kaniya. ³⁰ Unya, didtoy duha ka buta nga naglingkod daplin sa dalan. Nadunggan nila nga moagi na si Jesus, busa naninggit sila, “Ginoo, nga kaliwat ni David,^a kaloy-i intawon kami!” ³¹ Gibadlong sila sa mga tawo aron mohilom. Apan gikusgan pa hinuon nila ug singgit, “Ginoo, nga kaliwat ni David, kaloy-i intawon kami!” ³² Mihunong si Jesus, gitawag niya sila ug gipangutana, “Unsa ang inyong gusto nga buhaton ko kaninyo?” ³³ Mitubag sila, “Ginoo, gusto namo nga makakita!” ³⁴ Naluoy si Jesus kanila, busa gihikap niya ang ilang mga mata, ug dihadiha nakakita sila. Unya misunod sila kaniya.

Chapter 21

Ang Madaogon nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
 (Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Sa dihang duol na sila si Jesus sa Jerusalem ug didto na sila sa baryo sa Betfage nga anaa sa Bukid sa mga Olibo, gipauna ni Jesus ang duha niya ka mga sumusunod. ² Miingon siya kanila, “Pag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Sa pagsulod ninyo, may makita kamo nga asno nga gihigot ug may kauban nga nati. Hubari ninyo kini ug dad-a dinhi kanako. ³ Kon may mangutana kaninyo, tubaga ninyo, ‘Kinahanglanon kini sa Ginoo,’ ug ipadala dayon niya kini kaninyo.”

⁴ Kini mahitabo aron matuman ang gisulti sa propeta:

⁵ “Sultihi ninyo ang mga taga-Sion nga ania na ang ilang hari.

Mapainubsanon siya, ug moabot na siya nga nagasakay sa nati nga asno!”

⁶ Busa nanglakaw ang duha ka sumusunod ug gituman nila ang sugo ni Jesus. ⁷ Gidala nila ang asno uban sa nati didto kang Jesus. Gihapinan nila kini sa ilang bisti ug unya misakay si Jesus. ⁸ Didtoy daghang mga tawo nga nagbuklad sa ilang mga bisti sa dalan. Ang uban nagputol ug sanga sa mga kahoy ug gibutang kini sa dalan. ⁹ Naninggit ang mga tawo nga nag-una ug ang nagsunod kaniya, “Dayegon ta ang kaliwat ni David!” ¹⁰ Gipanalanginan sa Ginoo ang iyang pinadala! ¹¹ Dayegon ta ang Dios!”

¹⁰ Sa pagsulod ni Jesus sa Jerusalem nagkaguliyang ang mga tawo didto. Miingon sila, “Kinsa ba kanang tawhana?” ¹¹ Mitubag ang mga tawo nga kauban ni Jesus, “Mao kini ang propeta nga si Jesus nga taga-Nazaret, nga sakop sa Galilea.”

^a 30 kaliwat ni David: ang buot ipasabot, giila nila nga manunod si Jesus sa gingharian ni David.

^b 8 Gibuhat nila kini sa pagpasidungog kang Jesus.

^c 9 Tan-awa ang 20:30.

^d 9 ang iyang pinadala: sa literal, ang nag-anhi sa ngalan sa Ginoo.

*Ang Pag-abog ni Jesus sa mga Tawo Didto sa Templo**(Mc. 11:15-19; Lu. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹² Misulod si Jesus sa templo ug giabog niya ang tanan nga namalit ug namaligya didto. Gipanglintuwad niya ang mga lamisa sa mga nagapang-ilis ug kuwarta ug ang mga lingkoranan sa mga namaligya ug mga salampati nga ighahalad. ¹³ Miingon siya kanila, “Nagaingon ang Dios sa Kasulatan, ‘Ang akong balay kinahanglan tawgon nga balay nga ampoanan’; apan gihimo hinuon ninyo kini nga tagoanan sa mga tulisan!”

¹⁴ May mga buta ug mga bakol nga miduol kaniya didto sa templo ug giayo niya sila. ¹⁵ Nasuko ang kadagkoan sa mga pari ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan sa dihang nakita nila ang katingalahang mga butang nga iyang gibuhat, ug sa dihang nadunggan nila ang mga bata didto sa templo nga naninggit nga nag-ingon, “Dayegon ta ang kaliwat ni David!” ¹⁶ Busa miingon sila kang Jesus, “Nadunggan mo ba usab ang ilang gisulti?” Mitubag si Jesus, “Oo. Ngano, wala ba kamo makabasa sa giingon sa Kasulatan nga bisan ang gagmayng mga bata gitudloan sa Dios nga modayeg kaniya?” ¹⁷ Unya gibiyaaan sila ni Jesus. Migawas siya sa siyudad sa Jerusalem ug miadto sa Betania ug didto siya natulog.

*Gitunglo ni Jesus ang Kahoy nga Higera**(Mc. 11:12-14; 20-24)*

¹⁸ Nianang pagkabuntag, sa pagbalik ni Jesus sa siyudad sa Jerusalem gigutom siya. ¹⁹ Unya, may nakita siyang kahoy nga higera sa daplin sa dalan. Busa giduolan niya kini, apan wala siyay nakita nga bunga kondili mga dahon lang. Unya, giingnan niya ang kahoy, “Sukad karon dili ka na gayod makapamunga!” Ug dihadiha nalaya ang higera. ²⁰ Sa dihang nakita kini sa iyang mga sumusunod natingala kaayo sila. Miingon sila, “Nganong kalit nga nalaya ang higera?” ²¹ Mitubag si Jesus kanila, “Ang tinuod, kon may pagtuo kamo ug dili magduhaduha, mahimo usab ninyo ang gibuhat ko sa kahoy nga higera. Ug dili lang kana kondili makamando usab kamo bisan niining bukid, ‘Balhin ngadto sa dagat,’ ug mahitabo kana. ²² Ang bisan unsa nga inyong pangayoon pinaagi sa inyong pag-ampo madawat gayod ninyo, kon motuo kamo.”

*Ang Pagpangutana sa Katungod ni Jesus**(Mc. 11:27-33; Lu. 20:1-8)*

²³ Misulod pag-usab si Jesus sa templo ug nagtudlo sa mga tawo. Didto may kadagkoan sa mga pari ug mga pangulo sa mga Judio nga miduol kaniya ug nangutana, “Unsa ba ang imong katungod sa pagbuhat niining mga butanga dinhi sa templo? Kinsa ba ang naghatag kanimo niini nga katungod?” ²⁴ Mitubag si Jesus kanila, “Mangutana usab ako kaninyo. Ug kon matubag ninyo kini, tubagon ko usab kamo kon unsa ang akong katungod sa pagbuhat niining mga butanga. ²⁵ Kang kinsa ba naggikan ang katungod ni Juan sa pagbautismo, sa Dios ba o sa tawo?” Naglalisay sila kon unsa ang ilang itubag. Miingon sila, “Kon moingon kita nga ‘Gikan sa Dios,’ moingon siya, ‘Nganong wala kamo motuo kang Juan?’ ²⁶ Apan kon moingon kita nga ‘Gikan sa tawo,’ delikado kita sa mga tawo kay nagatuo sila nga si Juan propeta sa Dios.” ²⁷ Busa mitubag sila kang Jesus, “Wala kami masayod.” Unya miingon si Jesus kanila, “Kon mao kana dili ko usab kamo sultihan kon diin gikan ang akong katungod sa pagbuhat niini.”

Ang Sambingay Mahitungod sa Duha ka Managsoon nga Lalaki

²⁸ Miingon usab si Jesus kanila, “Sa inyong hunahuna, unsa man ang buot ipasabot niini? Dunay usa ka tawo nga may duha ka anak nga lalaki. Giadtoan niya ang magulang ug giingnan, ‘Dong, moadto ka karon sa atong tamnanan sa ubas ug magtrabaho.’ ²⁹ Mitubag siya, ‘Dili ko!’ Apan sa kaulahian nausab ang iyang hunahuna ug miadto siya sa ilang tamnanan ug nagtrabaho. ³⁰ Giadtoan usab sa amahan ang manghod ug giingnan usab sama sa iyang giingon sa magulang. Mitubag ang manghod, ‘Oo, tay,’ apan wala siya motuman. ³¹ Asa sa duha ang nagtuman sa sugo sa iyang amahan?’ Mitubag sila, “Ang magulang.” Miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, nauna pa kaninyo sa pagpasakop sa paghari sa Dios ang mga

maniningil ug buhis ug ang mga babaye nga nagbaligya sa ilang dungog.³² Kay si Juan nga tigbautismo mianhi dinhi ug nagtudlo kaninyo sa husto nga paagi aron mahimo kamong matarong atubangan sa Dios, apan wala kamo motuo kaniya. Ang mga maniningil ug buhis ug ang mga babaye nga nagbaligya sa ilang dungog mao hinuon ang mituo kaniya. Ug bisan nakita ninyo kini, wala gihapon kamo maghinulsol ug motuo kaniya.”

Ang Samingay Mahitungod sa mga Saop
(Mc. 12:1-12; Lu. 20:9-19)

³³ *Miingon si Jesus kanila*, “Pamatia ninyo ang usa pa ka samingay. Dunay usa ka tawo nga may yuta nga gipatamnan niya ug ubas. Gipakoral niya kini, ug nagpahimo siyag bangag sa dakong bato aron himuong pugaanan sa ubas. Nagpatukod usab siya ug usa ka balay bantayanan. Pagkahuman gipasaopan niya ang iyang tamnanan ug miadto sa layong dapit.³⁴ Sa panahon na sa pagpamupo sa ubas, gisugo niya ang iyang mga sulugoon ngadto sa mga saop aron sa pagkuha sa iyang bahin sa abot.³⁵ Sa pag-abot sa mga sulugoon, gipangdakop sila sa mga saop. Gibunalan nila ang usa, gibato ang usa, ug gipatay gayod nila ang usa.³⁶ Human niadto nagsugo pag-usab ang tag-iya ug mas daghan pa nga mga sulugoon kay sa nauna. Apan mao gihapon ang ilang gibuhay kanila.³⁷ Sa kaulahian gisugo sa tag-iya ang iyang anak. Naghunahuna siya nga tauron nila ang iyang anak.³⁸ Apan sa pagkakita sa mga saop nga ang iyang anak na ang miabot, miingon sila, ‘Ania na ang manunod. Dali, patyon nato aron maato ang iyang mapanunod.’³⁹ Busa gidakop nila siya ug gidala didto sa gawas sa tamnanan ug gipatay.”

⁴⁰ *Unya nangutana si Jesus*, “Kon mobalik ang tag-iya sa tamnanan, unsa may iyang buhaton niadtong mga saop?”⁴¹ Mitubag sila, “Pamatyon niya kadtong daotan nga mga saop ug dili gayod niya kaloy-an. Unya pasaopan niya ang iyang tamnanan sa mga saop nga mohatag sa iyang bahin matag ani.”⁴² Miingon usab si Jesus kanila, “Wala ba ninyo mabasa ang giingon sa Kasulatan?

‘Ang bato nga gisalikway sa mga panday
mao gayod hinuon ang nahimong pundasyon.
Mao kini ang gibuhay sa Ginoo,
ug katingalahan kini kanato!’ ”

⁴³ *Mipadayon si Jesus sa pag-ingon kanila*, “Mao kini ang hinungdan nga ang gingharian sa Dios kuhaon gikan kaninyo ug ihatag ngadto sa mga tawo nga nagatuman sa iyang mga gipabuhay.⁴⁴ [Si bisan kinsa nga mahulog niini nga bato mabali-balian, apan siya nga mahulogan sa maong bato madugmok gayod.]”

⁴⁵ Pagkadungog sa kadagkoan sa mga pari ug mga Pariseo sa mga samingay ni Jesus, nasabtan nila nga sila ang iyang gitumong.⁴⁶ Busa buot na gayod nila nga dakpon si Jesus, apan nahadlok sila sa mga tawo tungod kay giila nila nga propeta si Jesus.

Chapter 22

Ang Samingay Mahitungod sa Kombira
(Lu. 14:15-24)

¹ Nagtudlo pag-usab si Jesus kanila pinaagi sa samingay.² Miingon siya, “Ang paghari sa Dios sama sa nahitabo sa usa ka hari nga nag-andam ug kombira alang sa kasal sa iyang anak nga lalaki.³ Gisugo niya ang iyang mga sulugoon nga tawgon na ang mga dinapit. Apan mibalibad sila.⁴ Gisugo niya pag-usab ang uban pa nga mga sulugoon. Miingon siya, ‘Ingna ninyo ang mga dinapit nga naihaw ko na ang mga baka ug ang uban nga mga mananap nga akong gipatambok ug naandam na ang pagkaon. Busa paanhia na sila.’

⁵ Apan ang mga dinapit wala magtagad. Ang usa miadto sa iyang uma, ug ang usa sa iyang negosyo.⁶ Ang uban, gidakop nila ang mga sinugo sa hari, gipasipad-an nila ug gipatay.⁷ Busa nasuko pag-ayo ang hari.

Gisugo niya ang iyang mga sundalo nga pamatyon usab ang nagpatay sa iyang mga sulugoon ug sunogon ang ilang lungsod.⁸ Unya gitawag niya ang iyang mga sulugoon ug miingon, ‘Ang kombira sa kasal sa akong anak andam na, apan ang mga dinapit dili takos nga motambong.’⁹ Busa adto na lang kamo sa kadalanan nga naay daghang mangagi ug dapita ninyo ang tanan nga inyong matagboan.’¹⁰ Nanglakaw ang mga sulugoon ug nangadto sa kadalanan, ug ang tanan nga ilang natagboan, maayo man o daotan, gipangdapit nila. Ug napuno sa mga dinapit ang hawanan sa kombira.

¹¹ “Unya misulod ang hari kay gusto niya nga mahimamat ang iyang mga bisita. Didto may nakita siya nga usa ka tawo nga wala magsul-ob ug bisti nga alang sa kombira.”¹² Busa miingon ang hari kaniya, ‘Higala, nganong nakasulod ka dinhi nga wala magsul-ob ug bisti nga alang sa kombira?’ Apan ang tawo wala gayod motingog kay wala siyay ikatubag.¹³ Unya miingon ang hari sa iyang mga sulugoon, ‘Gaposa ninyo ang iyang mga kamot ug tiil ug ilabay sa gawas didto sa kangitngitan. Didto maghilak siya ug magkagot ang iyang ngipon.’ ”¹⁴ Unya miingon si Jesus, “Daghan ang gidapit sa Dios sa iyang gingharian, apan diotay ra ang gipili nga makasulod.”

Ang Pangutana Mahitungod sa Pagbayad ug Buhis

(Mc. 12:13-17; Lu. 20:20-26)

¹⁵ Mibiya ang mga Pariseo ug nagplano sila kon unsaon nila pagdakop si Jesus pinaagi sa iyang gipanulti.¹⁶ Unya gisugo nila ang uban sa ilang mga sumusunod ug ang pipila ka tawo ni Herodes. Nangutana sila kang Jesus, “Magtutudlo, nasayod kami nga tinuod ang imong gipanulti. Gitudlo mo sa mga tawo ang kamatuoran bahin sa kabubut-on sa Dios. Ug wala ka magpauyon-uyon sa mga tawo bisan kinsa pa sila.”¹⁷ Alang kanimo, husto ba nga kita nga mga Judio mobayad ug buhis sa Emperador sa Roma o dili?”¹⁸ Nahibaloan ni Jesus ang ilang daotang tuyo. Busa miingon siya kanila, “Mga tigpakaaron-ingnon! Ngano bang buot man ninyo akong bitikon pinaagi niana nga pangutana?”¹⁹ Pakit-a ninyo ako ug kuwarta nga gigamit sa pagbayad ug buhis.” Ug gidala nila kini kaniya.²⁰ Miingon si Jesus kanila, “Kang kinsa ba kining hitsura ug ngalan?”²¹ Mitubag sila, “Iya sa Emperador.” Busa miingon si Jesus kanila, “Kon mao kana, ihatag ninyo sa Emperador ang iya sa Emperador, ug sa Dios ang iya sa Dios.”²² Sa pagkadungog nila sa tubag ni Jesus natingala gayod sila. Busa gibiyaaan na lang nila siya.

Ang Pangutana Mahitungod sa Pagkabanhaw

(Mc. 12:18-27; Lu. 20:27-40)

²³ Niadtong adlaw, may mga Saduseo nga miduol kang Jesus. Kining mga tawhana wala nagatuo nga may pagkabanhaw. Nangutana sila,²⁴ “Magtutudlo, miingon si Moises nga kon mamatay ang lalaki ug wala silay anak sa iyang asawa, kinahanglan nga ang iyang igsoon makigminyo sa nabalo aron makaanak siya alang sa iyang igsoon nga namatay.”²⁵ Unya, dinhi kaniadto may pito ka managsoon nga lalaki. Ang kamagulangan naminyo, ug namatay nga walay anak. Busa ang balo giminyoan sa sunod nga igsoon.²⁶ Kini siya namatay usab ug wala gihapon silay anak. Busa giminyoan na usab sa ikatulo nga igsoon ug mao usab gihapon ang nahitabo kaniya ug sa tanan nga managsoon hangtod sa ikapito.²⁷ Sa kataposan ang babaye namatay usab.²⁸ Karon, kon moabot na ang pagkabanhaw, kang kinsa man siyang asawa, kay silang tanan naminyo man kaniya?”

²⁹ Miingon si Jesus kanila, “Sayop gayod kamo, kay wala kamo makasabot sa Kasulatan ug sa gahom sa Dios.”³⁰ Sa adlaw sa pagkabanhaw, ang mga tawo dili na magminyoay tungod kay sama na sila sa mga anghel sa langit.³¹ Karon, ang mahitungod sa pagkabanhaw: wala ba ninyo mabasa ang giingon sa Dios kaninyo *dih*a sa iyang *pulong* nga nagkanayon,³² ‘Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, ug ang Dios ni Jacob?’ Ang Dios dili Dios sa mga patay, kondili Dios sa mga buhi.”^{a 33} Sa pagkadungog niini sa mga tawo nahibulong kaayo sila sa iyang pagtulon-an.

^a 32 Kini nagapamatuod nga ang mga namatay mabanhaw.

Ang Labing Mahinungdanon nga Sugo
(Mc. 12:28-34; Lu. 10:25-28)

³⁴ Sa pagkadungog sa mga Pariseo nga ang mga Saduseo wala gayoy nahimo kang Jesus, nagtigom sila pag-usab ug miduol kaniya. ³⁵ Usa sa mga magtutudlo sa Kasugoan ang nangutana kang Jesus aron sa pagbitik kaniya. ³⁶ Miingon siya, “Magtutudlo, unsa ba gayod ang labing mahinungdanon nga sugo diha sa Kasugoan?” ³⁷ Mitubag si Jesus kaniya, “‘Higugmaon mo ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasingkasing, sa tibuok mong kalag, ug sa tibuok mong hunahuna.’” ³⁸ Mao kini ang labing mahinungdanon nga sugo. ³⁹ Ug ang ikaduha nga labing mahinungdanon susama sa nahauna, ‘Higugmaon mo ang imong isigkatawo sama sa paghigugma mo sa imong kaugalingon.’” ⁴⁰ Ang tibuok nga Kasugoan *ni Moises* ug ang mga *sinulat sa mga propeta* nalangkob niining duha ka sugo.”

Ang Pangutana Mahitungod sa Cristo
(Mc. 12:35-37; Lu. 20:41-44)

⁴¹ Sa wala pa magbulag-bulag ang mga Pariseo, nangutana si Jesus kanila, ⁴² “Unsay inyong hunahuna mahitungod sa Cristo? Kang kinsa ba siyang kaliwat?” Mitubag sila, “Kang David.” ⁴³ Unya miingon si Jesus kanila, “Kon kaliwat siya ni David, nganong si David, pinaagi sa Espiritu *Santo*, nagtawag man kaniya nga Ginoo? Kay miingon siya,

⁴⁴ ‘Miingon ang Ginoo sa akong Ginoo,

Lingkod dinhi sa akong tuo

hangtod nga himuon ko ang imong mga kaaway nga imong tumbanan.’

⁴⁵ Kon gitawag siya ni David nga iyang Ginoo, unsaon nga kaliwat *lang* siya ni David?” ⁴⁶ Wala gayoy nakatubag kang Jesus sa iyang pangutana. Sukad niadto wala na gayoy nangahas pa sa pagpangutana kaniya.

Chapter 23

Nagpasidaan si Jesus Mahitungod sa mga Pariseo ug sa mga Magtutudlo sa Kasugoan
(Mc. 12:38-40; Lu. 11:39-52; 20:45-47)

¹ Unya misulti si Jesus sa mga tawo ug sa iyang mga sumusunod, ² “Ang mga magtutudlo sa Kasugoan ug ang mga Pariseo mao ang gisaligan nga magpasabot sa Kasugoan ni Moises. ³ Busa tumana ang ilang gitudlo kaninyo, apan ayaw ninyo sunda ang ilang binuhatan tungod kay sukwahi kini sa ilang gipanulti.

⁴ Gisangonan nila ang mga tawo sa malisod nga mga tulumanon, apan bisag gamay wala sila motabang aron matuman ang ilang gisugo. ⁵ Ang tanan nga gibuhat nila pagpakita-kita lang sa mga tawo. Gipalapad nila ang mga kahon-kahon nga butanganan sa mga pinili nga mga pulong gikan sa Kasulatan nga ilang gibugkos sa ilang agtang ug sa ilang bukton. Ug gipatas-an pa nila ang mga gaway-gaway sa sidsid sa ilang mga bisti aron ingnon nga sila mga diosnon. ⁶ Sa mga kombira ug sa mga simbahan, gusto gayod nila nga molingkod sa mga lingkoranan nga alang sa mga dungganon. ⁷ Sa mga dapit nga tigomanan sa mga tawo, gusto nila nga tahuron sila ug tawgon nga mga ‘Magtutudlo.’” ⁸ Apan kamo dili angay magpatawag nga ‘Magtutudlo,’ kay managsoon kamo ug usa ra ang inyong magtutudlo. ⁹ Dili usab kamo magtawag ‘Amahan’ kang bisan kinsa dinhi sa yuta, kay usa ra gayod ang inyong Amahan, ang Amahan nga langitnon. ¹⁰ Ug dili kamo magpatawag nga ‘Agalon,’ kay usa ra ang inyong agalon ug siya mao ang Cristo. ¹¹ Kon kinsa kaninyo ang nagaalagad sa iyang kauban, siya ang labaw sa tanan. ¹² Ang nagapataas sa iyang kaugalingon ipaubos sa Dios. Apan ang nagapaubos sa iyang kaugalingon ipataas sa Dios.”

¹³ “Alaot kamo nga mga magtutudlo sa Kasugoan ug kamong mga Pariseo. Ang inyong pagtuo sa Dios pagpakaaron-ingnon lang! Gibabagan ninyo ang mga tawo nga buot magpasakop sa paghari sa Dios. Kamo mismo dili magpasakop, ug nagapugong pa kamo sa mga tawo nga nagatinguha nga magpasakop.

¹⁴ [“Alaot kamo nga mga magtutudlo sa Kasugoan ug mga Pariseo. Ang inyong pagtuo sa Dios pagpakaaron-ingnon lang. Ginailog ninyo ang kabtangan sa mga babaye nga balo, ug ginatabon-tabonan lang ninyo ang inyong daotang binuhatan pinaagi sa inyong tag-as nga mga pag-ampo. Tungod niini, labaw ang kabug-at sa silot nga ipahamtang kaninyo!]

¹⁵ “Alaot kamo nga mga magtutudlo sa Kasugoan ug mga Pariseo. Ang inyong pagtuo sa Dios pagpakaaron-ingnon lang! Ginalibot ninyo ang tibuok nga kalibotan aron makabig ninyo ang bisan usa lang ka tawo sa inyong pagtuo. Apan human ninyo siya makabig ginahimo ninyo siyang labaw pa kadaotan kay kaninyo ug angay gayod sa impierno. ¹⁶ Alaot kamong mga giya nga buta. Nagatudlo kamo nga ‘kon ang tawo manumpa sa ngalan sa templo, dili kinahanglan nga tumanon niya ang iyang gipanumpa. Apan kon manumpa siya sa ngalan sa bulawan didto sa templo, kinahanglan nga tumanon gayod niya ang iyang gipanumpa.’ ¹⁷ Kamo mga buang-buang ug mga buta. Unsa man ang mas mahinungdanon, ang bulawan o ang templo nga nagpabalaan sa bulawan? ¹⁸ Nagatudlo usab kamo nga ‘kon ang tawo manumpa sa halaran, dili kinahanglan nga tumanon niya ang iyang gipanumpa. Apan kon manumpa siya sa ngalan sa halad nga anaa sa halaran kinahanglan nga tumanon gayod niya ang iyang gipanumpa.’ ¹⁹ Mga buta gayod kamo! Unsa man ang mas mahinungdanon, ang halad o ang halaran nga nagapabalaan sa halad? ²⁰ Mao kana nga kon ang tawo manumpa sa ngalan sa halaran, nanumpa siya sa ngalan sa halaran ug sa tanan nga halad diha niini. ²¹ Ug kon ang tawo manumpa sa ngalan sa templo, nanumpa siya sa ngalan sa templo ug sa Dios nga nagapuyo didto. ²² Ug kon ang tawo manumpa sa ngalan sa langit, nanumpa siya sa ngalan sa trono sa Dios, ug sa Dios nga nagalingkod didto.

²³ “Alaot kamo nga mga magtutudlo sa Kasugoan ug mga Pariseo. Ang inyong pagtuo sa Dios pagpakaaron-ingnon lang. Nagahatag kamo sa Dios sa inyong ikapulo bisan sa abot sa inyong mga lamas, apan wala ninyo tumana ang mas mahinungdanon nga mga sugo mahitungod sa matarong nga pagkinabuhi, pagkamaluloy-on, ug pagkamasaligon. Angay kamong maghatag sa inyong ikapulo apan dili ninyo pasagdan ang mas mahinungdanon nga mga sugo. ²⁴ Buta gayod kamo nga mga magtutudlo. Sa pagbuhat ninyo niini sama ra nga gisala ninyo ang mga gagmayng mananap gikan sa inyong imnonon, apan gilamoy ninyo ang mas dako pa nga mananap sama sa kamelyo.

²⁵ “Alaot kamo nga mga magtutudlo sa Kasugoan ug mga Pariseo. Ang inyong pagtuo sa Dios pagpakaaron-ingnon lang! Kay hugasan ninyo ang gawas sa tasa ug plato sumala sa inyong seremonya apan sulod sa inyong kasingkasing labihan kamo kahugaw ug kahakog. ²⁶ Buta kamo nga mga Pariseo! Hinloi una ninyo ang sulod nga bahin sa tasa ug plato, ug ang gawas mahimong limpyo usab.^a

²⁷ “Alaot kamo nga mga magtutudlo sa Kasugoan ug mga Pariseo. Ang inyong pagtuo sa Dios pagpakaaron-ingnon lang! Nahisama kamo sa mga lubnganan nga gipintalan ug puti ug matahom tan-awon sa gawas, apan ang sulod labihan kabaho ug pulos lang bukog sa patay. ²⁸ Nahisama gayod kamo niana kay kon tan-awon kamo sa mga tawo morag husto man ang inyong gibuhad apan ang tinuod, pulos pagpakaaron-ingnon lang ug kadaotan ang sulod sa inyong kasingkasing.

²⁹ “Alaot kamo nga mga magtutudlo sa Kasugoan ug kamong mga Pariseo. Ang inyong pagtuo sa Dios pagpakaaron-ingnon lang! Nagabuhad kamo sa mga lubnganan sa mga matarong ug mga propeta ug gipatahom ninyo kini, ³⁰ ug nagaingon kamo nga kon anaa na kamo kaniadto sa panahon sa inyong mga katigulangan, dili unta ninyo patyon ang mga propeta sama sa ilang gibuhad. ³¹ Busa, giangkon ninyo nga

^a 26 Hinloi... mahimong limpyo usab: *buot ipasabot*, Kinahanglan mahimong hinlo ang inyong mga hunahuna, ug mahimong hinlo usab ang inyong gibuhad ug gisulti.

mga kaliwat kamo sa mga tawo nga mipatay sa mga propeta.^{a 32} Sige, taposa ninyo ang gisugdan sa inyong mga katigulangan! ³³ Sama kamo sa mga bitin. Kaliwat kamo sa mga malala nga bitin. Dili gayod kamo makaikyas sa silot didto sa impierno. ³⁴ Busa pamati kamo! Padalhan ko kamo ug mga propeta, mga maalam nga tawo, ug mga magtutudlo. Ang uban kanila pamasyon ninyo. Ipalansang ninyo sila sa krus. Ug ang uban bunalan ninyo diha sa inyong mga simbahan; ug kon molayas sila, gukoron ninyo sila bisan asa nga dapit. ³⁵ Tungod niini silotan gayod kamo sa inyong pagpamatay sa tanang tawo nga matarong gikan kang Abel hangtod kang Zacarias nga anak ni Baraquias, nga inyong gipatay didto sa dapit nga gitaliwad-an sa templo ug sa halaran. ³⁶ Sa pagkatinuod, kamo nga mga tawo niini nga panahon mao ang manubag niining tanan nga mga sala.”

Ang Paghigugma ni Jesus sa mga Taga-Jerusalem
(Lu. 13:34,35)

³⁷ “Kamo nga mga taga-Jerusalem, ngano man nga gibato ninyo ug gipamatay ang mga propeta sa Dios nga gipadala diha kaninyo? Dugay na akong nagtinguha nga tigomon ko kamo ug atimanon, sama sa himungaan nga nagtigom sa iyang mga piso ilalom sa iyang mga pako, apan dili ninyo kini gusto! ³⁸ Karon, bahala na kamo sa inyong kaugalingon. ³⁹ Kay dili na gayod ninyo ako makita hangtod nga moingon kamo, ‘Gipanalanginan sa Ginoo ang iyang pinadala.’ ”

Chapter 24

Ang Pagkaguba sa Templo
(Mc. 13:1,2; Lu. 21:5,6)

¹ Migawas si Jesus sa templo ug samtang naglakaw siya miduol kaniya ang iyang mga sumusunod ug gitudlo nila kaniya ang templo. ² Miingon si Jesus kanila, “Tan-awa ninyo kining tanan. Sa pagkatinuod, maguba kini ug wala gayoy bisan usa ka bato nga magpabilin ibabaw sa laing bato.”

Mga Kasamok ug mga Paglutos
(Mc. 13:3-13; Lu. 21:7-19)

³ Samtang naglingkod si Jesus didto sa Bukid sa mga Olibo, miduol kaniya ang iyang mga sumusunod nga sila-sila lang. Miingon sila, “Sultihi kami kon kanus-a mahitabo ang imong giingon? Ug unsa ba ang mga timailhan nga ikaw hapit na mobalik dinhi ug matapos na kining panahon?”

⁴ Mitubag si Jesus kanila, “Pagbantay nga walay makapahisalaag kaninyo. ⁵ Kay daghan ang moabot ug moingon nga sila mao ako, kay moingon sila nga sila mao ang Cristo, ug daghan ang ilang mapahisalaag. ⁶ Makadungog kamo nga may mga gira nga duol kaninyo ug makabalita kamo nga didto sa layo may gira usab. Apan ayaw kamo kahadlok. Kinahanglan gayod nga mahitabo kini, apan dili pa kini mao ang kataposan. ⁷ Makiggira ang nasod batok sa laing nasod ug ang gingharian batok sa laing gingharian. Moabot ang mga linog ug kagutom sa nagkalain-lain nga dapit. ⁸ Kining tanan sinugdanan pa lang sa mga kalisod nga moabot.

⁹ “Nianang panahona dumtan kamo sa mga tawo tungod kay kamo akong mga sumusunod. Dakpon nila kamo ug itugyan sa mga tawo aron silotan ug ang uban kaninyo patyon. ¹⁰ Ug kon moabot na ang mga paglutos, daghan ang motalikod sa ilang pagtuo. Dumtan nila ug luiban ang ilang isigkatumutuo.

¹¹ Motungha ang mga mini nga propeta ug daghan ang ilang mapahisalaag. ¹² Ug tungod sa pagdaghan sa kadaotan, ang gugma sa kadaghanan sa mga tumutuo mabugnaw. ¹³ Apan ang magpadayon sa *pagsunod kanako* hangtod sa kataposan mao ang maluwas. ¹⁴ Ug sa dili pa moabot ang kataposan, iwali ngadto sa tibuok nga kalibotan ang Maayong Balita mahitungod sa paghari sa Dios aron mahibalo ang tanan nga katawhan.”

^a 31 isip kaliwat napanunod nila ang ilang daotan nga batasan.

*Ang Makalilisang nga Talan-awon**(Mc. 13:14-23; Lu. 21:20-24)*

¹⁵ “Ang propeta nga si Daniel nagtagna bahin sa makalilisang nga talan-awon. (Alang sa magbabasa: sabta ang kahulogan niini.) Ug kon makita ninyo kini nga anaa na sa balaan nga dapit, ¹⁶ kamo nga anaa sa Judea kinahanglan mokalagiw ngadto sa kabukiran. ¹⁷ Ang tawo nga maabtan diha sa gawas sa iyang balay dili na mosulod aron sa pagkuha sa iyang kabtangan. ¹⁸ Ang maabtan diha sa iyang uma dili na angayng mopauli aron sa pagkuha sa iyang bisti. ¹⁹ Alaot ang mga buros ug ang mga inahan nga nagapasuso nianang mga adlaw tungod kay maglisod sila sa pagkagiw. ²⁰ Pag-ampo kamo nga ang inyong pagkagiw dili mahitabo sa tingtugnaw o sa Adlaw nga Igpapahulay. ²¹ Kay nianang panahona moabot ang labing pait nga pag-antos nga wala pa mahitabo sukad sa sinugdan sa kalibotan, ug dili na mahitabo pag-usab ang sama niini bisan kanus-a. ²² Kon kadtong mga adlaw wala kunhuri sa Dios, wala gayoy mahibilin nga tawo. Apan tungod sa iyang kaluoy sa iyang mga pinili, kunhuran sa Dios kadtong mga adlaw.

²³ “Busa kon dunay moingon kaninyo, ‘Ania na ang Cristo!’ o ‘Atua siya!’ ayaw kamo pagtuo. ²⁴ Kay motungha ang dili tinuod nga mga Cristo ug ang mga mini nga propeta. Mohimo silag mga milagro ug mga katingalahan sa katuyoan nga mapahisalaag, kon mahimo, bisan ang mga pinili sa Dios. ²⁵ Timan-i nga gipasidan-an ko na kamo mahitungod niining mga panghitaboa.

²⁶ “Busa kon dunay mga tawo nga moingon kaninyo, ‘Si Cristo atua sa kamingawan,’ ayaw kamo pag-adto. Ug kon dunay moingon, ‘Anaa siya sa sulod,’^a ayaw gayod kamo pagtuo. ²⁷ Kay kon ako nga Anak sa Tawo mobalik na, makakita ang tanan tungod kay mahisama kini sa kilat nga kon mokilab makita gikan sa sidlakan hangtod sa kasadpan.

²⁸ “May panultihon nga nag-ingon, ‘Kon asa ang patay nga lawas, atua magtigom ang mga uwak.’ ”

*Ang Pagbalik ni Jesus sa Kalibotan**(Mc. 13:24-27; Lu. 21:25-28)*

²⁹ “Human sa mga pag-antos nianang panahona, kawad-ag kahayag ang adlaw, ang bulan dili na modan-ag, ug ang mga bituon mangahulog. Ang mga butang^b sa kalangitan pahisalaagon gikan sa ilang naandan nga agianan. ³⁰ Unya ako nga Anak sa Tawo makita nga nagabalik sa kalibotan gikan sa langit. Ug ang tanang tawo dinhi sa kalibotan manghilak kon makita nila ako diha sa mga panganod nga moanhi uban sa gahom nga nagadan-ag gayod. ³¹ Sa makusog nga tingog sa trumpeta suguon ko ang akong mga anghel sa pagtigom sa akong mga pinili gikan sa tanang dapit sa kalibotan.”

*Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Kahoy nga Higera**(Mc. 13:28-31; Lu. 21:29-33)*

³² “Kuhai ninyog leksyon ang mahitungod sa kahoy nga higera. Kon ang iyang mga sanga manalingsing na, timailhan kini ninyo nga hapit na ang ting-init. ³³ Sa ingon usab nga paagi, kon makita ninyo nga nahitabo na ang tanan niining akong gisulti kaninyo, timailhan kini ninyo nga hapit na akong moabot. ³⁴ Sa pagkatinuod, matuman kining tanan sa dili pa mamatay ang mga tawo niining panahona. ³⁵ Mawala ang langit ug ang yuta, apan ang akong mga pulong dili mawala kondili matuman gayod.”

*Walay Nahibalo kon Kanus-a gayod Mobalik si Jesus**(Mc. 13:32-37; Lu. 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Ang mahitungod sa adlaw ug oras sa akong pag-abot, wala gayoy nasayod niini, bisan ang mga anghel sa langit o ako nga Anak sa Dios, gawas lang sa Amahan. ³⁷ Ang buhaton sa mga tawo sa panahon nga ako nga Anak sa Tawo mobalik, mahisama sa gibuhay sa mga tawo sa panahon ni Noe. ³⁸ Kay sa wala

^a 26 ‘Anaa siya sa sulod’: tingali ang buot ipasabot, anaa siya uban sa iyang tinago nga grupo.

^b 29 butang: literally gahom.

pa molunop wala silay lain nga gihunahuna kondili ang pagpalabig kaon, inom, ug pagminyoay hangtod sa adlaw nga si Noe misulod sa arka.³⁹ Wala gayod sila masayod kon unsa ang mahitabo hangtod nga milunop ug nalumos silang tanan. Ingon usab niini ang mahitabo kon ako nga Anak sa Tawo moabot na.⁴⁰ Nianang mga adlawa posible nga mahitabo nga dunay duha ka lalaki nga maabtan nga nagatrabaho sa uma; ang usa kuhaon ug ang usa mabilin.⁴¹ May duha ka babaye nga maggaling; ang usa kuhaon ug ang usa mabilin.⁴² Busa pagbantay kamo, kay wala kamo mahibalo kon kanus-a moabot ang inyong Ginoo.⁴³ Timan-i ninyo kini: kon nahibalo ang tagbalay kon unsang oras sa gabii moabot ang kawatan, sigurado nga magbantay siya aron dili makasulod sa iyang balay ang kawatan.⁴⁴ Busa mangandam gayod kamo, kay sa oras nga wala ninyo damha, moabot ako nga Anak sa Tawo.”

Ang Sulugoon nga Kasaligan
(Lu. 12:41-48)

⁴⁵ “Ang kasaligan ug maalamon nga sulugoon mao ang gipiyalan sa agalon nga magdumala sa kauban niyang mga sulugoon. Siya ang maghatag kanila sa ilang pagkaon sa husto nga oras.⁴⁶ Bulahan kadtong sulugoon nga sa pagbalik sa iyang agalon maabtan nga nagahimo sa iyang buluhaton.⁴⁷ Sigurado gayod nga padumalahon siya sa tanang butang sa iyang agalon.⁴⁸ Apan alaot ang dili maayo nga sulugoon nga sa paggikan sa iyang agalon maghunahuna nga dugay pa kining mobalik,⁴⁹ busa magsugod siya sa pagdagmal sa iyang kauban nga mga sulugoon ug mouban ug kaon ug inom sa mga palahubog.⁵⁰ Moabot ang iyang agalon sa oras nga wala gayod niya damha,⁵¹ ug labihan kabug-at ang silot nga iyang madawat.^a Ipon siya sa mga tigpakaaron-ingnon. Didto mohilak siya ug mangagot ang iyang ngipon.”

Chapter 25

Ang Sambingay Mahitungod sa Napulo ka mga Dalaga

¹ “Nianang adlaw^b mahisama ang paghari sa Dios sa napulo ka mga dalaga nga nagadala sa ilang mga suga aron mosugat sa pamanhonon.² Ang lima kanila danghag ug ang laing lima maalamon.³ Ang lima nga danghag nagdala sa ilang mga suga, apan wala sila magdala ug dugang nga lana aron nga kon mahurot na ang lana sa ilang suga may ikatubil pa sila.⁴ Ang mga dalaga nga maalamon nagdala usab sa ilang mga suga ug nagdala pa gayod ug dugang nga lana.⁵ Ug tungod kay nadugay ang pamanhonon nagduka sila ug nakatulog silang tanan.

⁶ “Sa tungang gabii na may misinggit, ‘Ania na ang pamanhonon! Dali kamo, sugata ninyo siya.’⁷ Ang napulo ka mga dalaga namangon ug giandam nila ang ilang mga suga.⁸ Unya ang mga dalaga nga danghag miingon sa mga maalamon, ‘Hatagi kami sa inyong lana kay kapalongon na ang among suga.’⁹ Gitubag sila, ‘Dili mahimo, kay kon hatagan namo kamo managsama na kita nga kulangan sa lana. Adto na lang kamo sa mga tindahan ug palit ug alang kaninyo.’¹⁰ Sa paggikan nila aron mopalit ug lana mao usab ang pag-abot sa pamanhonon. Ang lima nga maalamon nanguban kaniya sa kombira. Pagsulod na nila, gisirad-an dayon ang pultahan.

¹¹ “Pagkataudtaod miabot usab ang lima ka mga dalaga nga mipalit ug lana, ug nanawag sila, ‘Sir, Sir, pasudla kami.’¹² Apan mitubag ang pamanhonon, ‘Wala ako makaila kaninyo.’ ”¹³ Unya miingon si Jesus, “Mao kana ang hinungdan nga kinahanglan gayod nga mangandam kamo kay wala gayod kamo masayod kon unsa ang adlaw o oras sa akong pag-abot.”

^a ⁵¹ ug labihan kabug-at ang silot nga iyang madawat: *sa literal*, ug tadtaron siya.

^b ¹ Nianang adlaw: *tingali ang buot ipasabot, ang pagbalik ni Ginoong Jesus. Tan-awa ang 24:35.*

Ang Sambingay Mahitungod sa Tulo ka Sulugoon
(Lu. 19:11-27)

¹⁴ *Miingon pa si Jesus*, “Ang paghari sa Dios sama sa usa ka tawo nga hapit nang moadto sa lain nga dapit. Busa gitawag niya ang iyang mga sulugoon ug gitugyan kanila ang iyang kuwarta aron inegosyo nila. ¹⁵ Ang matag usa kanila gihatagan niya sumala sa ilang abilidad sa pagnegosyo. Ang usa gihatagan niya ug 5,000, ang usa 2,000, ug ang usa gihatagan niya ug 1,000. Unya milakaw siya. ¹⁶ Ang sulugoon nga nakadawat ug 5,000 nagnegosyo dayon ug nakaganansya siya ug 5,000. ¹⁷ Mao usab ang gibuhad sa nakadawat ug 2,000. Nakaganansya usab siya ug 2,000. ¹⁸ Apan ang nakadawat ug 1,000 milakaw ug gilubong niya sa yuta ang kuwarta nga gihatag sa iyang agalon aron unta inegosyo.

¹⁹ “Sa kaulahian mibalik ang ilang agalon ug gitawag niya ang iyang mga sulugoon aron magsuma sila sa iyang kuwarta nga gipnegosyo kanila. ²⁰ Ang sulugoon nga nakadawat ug 5,000 miduol ug mihatag sa iyang agalon sa 5,000 nga kapital apil ang 5,000 nga iyang ganansya. Miingon siya, ‘Sir, dili ba gihatagan mo man ako ug 5,000? Ania, nakaganansya pa gayod ako ug 5,000.’ ²¹ Ug miingon ang iyang agalon, ‘Maayo ka nga sulugoon! Kasaligan ka! Ug tungod kay kasaligan ka man ug maayong magpalambo sa gamay nga kantidad, karon piyalan ko ikaw sa mas dako pa gayod nga kantidad. Dali, maglipay ka uban kanako!’ ²² Ang sulugoon nga nakadawat ug 2,000 miduol usab. Miingon siya sa iyang agalon, ‘Dili ba gihatagan mo man ako ug 2,000? Ania, nakaganansya usab ako ug 2,000!’ ²³ Miingon ang iyang agalon, ‘Maayo ka nga sulugoon! Kasaligan ka! Ug tungod kay kasaligan ka ug maayong magpalambo sa gamay nga kantidad, karon piyalan ko ikaw sa mas dako pa gayod nga kantidad. Dali, maglipay ka uban kanako!’ ²⁴ Miduol usab ang sulugoon nga nakadawat ug 1,000. Miingon siya, ‘Nahibaloan ko nga isog ka ug walay kaluoy, ug gipanguha mo ang ganansya sa hinagoan sa uban. ²⁵ Busa nahadlok ako, ug gilubong ko na lang sa yuta ang imong kuwarta. Ania, ibalik ko kini.’ ²⁶ Miingon ang iyang agalon, ‘Daotan ka ug tapolan nga sulugoon! Tungod kay nahibaloan mo man nga gipanguha ko ang ganansya sa hinagoan sa uban, ²⁷ gibangko mo unta ang akong kuwarta aron nga sa akong pagbalik makuha ko lakip na ang iyang tubo.’ ²⁸ Ug unya miingon siya sa uban nga mga sulugoon, ‘Sige kuhaa ninyo ang iyang kuwarta ug ihatag sa sulugoon nga may 10,000. ²⁹ Kay ang kasaligan hatagan pa gayod aron modaghan pa ang gitugyan kaniya; apan ang dili kasaligan, bisan ang gamay nga gitugyan kaniya kuhaon pa. ³⁰ Ang sulugoon nga walay kapuslanan isalibay sa gawas, didto sa kangitngitan, diin mohilak siya ug mangagot ang iyang ngipon.’ ”

Ang Kataposan nga Paghukom

³¹ “Kon ako nga Anak sa Tawo moabot na ingon nga Hari, inubanan sa tanang anghel, molingkod unya ako sa akong trono nga harianon. ³² Ang tanang katawhan sa kalibotan tigomon aron moatubang kanako. Unya bahinon ko sila sa duha ka grupo sama sa gihimong paglain sa magbalantay ngadto sa mga karnero ug mga kanding. ³³ Ang mga tawo nga nagasunod kanako ipahimutang ko sa akong tuo, ug ang mga tawo nga wala nagasunod kanako ipahimutang ko sa akong wala. ³⁴ Ug ingon nga Hari, moingon ako sa mga tawo sa akong tuo, ‘Kamo nga gipanalanginan sa Dios nga akong Amahan, angkona ninyo ang gingharian nga giandam alang kaninyo sukad pa sa pagbuhad sa kalibotan. ³⁵ Kay sa dihang gigutom ako inyo akong gipakaon, ug sa dihang giuhaw ako inyo akong gipainom. Sa dihang nahimo akong dumuduong gipadayon ninyo ako sa inyong balay; ³⁶ sa dihang wala akoy bisti inyo akong gibistihan; sa dihang nagsakit ako inyo akong giatiman; ug sa dihang gipriso ako inyo akong gibisitahan.’ ³⁷ Unya motubag ang mga matarong nga diha sa akong tuo, ‘Ginoo, kanus-a ka ba namo nakita nga gigutom ug among gipakaon, o giuhaw ug among gipainom? ³⁸ Kanus-a ka ba namo nakita nga nahimong dumuduong ug gipadayon ka namo sa among balay, o walay bisti ug among gibistihan? ³⁹ Kanus-a ka ba namo nakita nga nagsakit o napriso ug among gibisitahan?’ ⁴⁰ Ako ingon nga Hari motubag, ‘Ang tinuod, sa dihang gibuhad ninyo kini ngadto sa usa sa labing ubos nako nga mga igsoon, sama ra nga gibuhad usab ninyo kini kanako.’

^a 33 *Sa literal*: Ang mga karnero ibutang sa tuo, ug ang mga kanding ibutang sa wala.

⁴¹ “Unya moingon ako sa mga tawo nga diha sa akong wala, ‘Pahawa kamo dinhi, kamo nga tinunglo sa Dios! Didto kamo sa kalayo nga nagadilaab sa walay kataposan, nga giandam alang kang Satanas ug sa iyang mga anghel. ⁴² Kay gigutom ako apan wala ninyo ako pakan-a, giuhaw ako apan wala ninyo ako paimna. ⁴³ Sa dihang nahimo akong dumuduong wala ninyo ako padayona sa inyong balay; sa dihang wala akoy bisti wala ninyo ako bistihi; sa akong pagsakit ug pagkapriso wala ninyo ako atimana.’ ⁴⁴ Unya motubag sila, ‘Ginoo, kanus-a ka ba namo nakita nga gigutom o giuhaw, o walay gidayonan, o walay bisti, o nagsakit, o napriso nga wala kami motabang kanimo?’ ⁴⁵ Ug ako ingon nga Hari motubag, ‘Ang tinuod, sa dihang wala ninyo tabangi ang usa sa labing ubos nako nga mga igsoon, sama ra nga wala usab ninyo ako tabangi.’ ⁴⁶ Ug kining mga tinunglo papahawaon ug silotan hangtod sa kahangtoran. Apan ang mga matarong hatagan sa kinabuhi nga walay kataposan.”

Chapter 26

Ang Plano sa Pagpatay kang Jesus

(Mc. 14:1,2; Lu. 22:1,2; Jn.11:45-53)

¹ Human sa pagpanudlo ni Jesus niadto, miingon siya sa iyang mga sumusunod, ² “Nahibaloan ninyo nga duha na lang ka adlaw ug moabot na ang Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel, ug ako nga Anak sa Tawo itugyan na ngadto sa mga tawo aron ilansang sa krus.”

³ Niadtong higayona usab nagtigom ang kadagkoan sa mga pari ug ang mga pangulo sa mga Judio didto sa palasyo ni Caifas, ang pangulong pari. ⁴ Gihisgotan nila kon unsaon nila pagdakop si Jesus nga dili mahibaloan sa mga tawo, ug ingon man ang pagpatay kaniya. ⁵ Miingon sila, “Dili lang nato kini buhaton sa panahon sa kasaulogan, kay basig magkagubot ang mga tawo.”

Gibuboan ang ulo ni Jesus ug Pahumot

(Mc. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Sa dihang didto si Jesus sa lungsod sa Betania, sa balay ni Simon nga *kanhi* sanglahon, ⁷ may miduol kaniya nga usa ka babaye. May dala siyang gamayng tibod nga may sulod nga mahalona kaayo nga pahumot. Samtang nagkaon si Jesus gibuboan ang iyang ulo ug pahumot niadtong babaye.^a ⁸ Sa pagkakita niadtong sa mga sumusunod nangasuko sila ug miingon, “Nganong giusikan man kana niya?” ⁹ Ikabaligya unta kana sa dako nga kantidad ug ang halin ikahatag ngadto sa mga kabos!” ¹⁰ Nahibaloan ni Jesus kon unsa ang ilang gisulti, busa miingon siya kanila, “Nganong ginasamok ninyo siya? Maayo kining iyang gibuhat kanako.” ¹¹ Ang mga kabos kanunay ninyong ikauban, apan ako dili ninyo kanunayng ikauban. ¹² Gibuboan niya ako ug pahumot aron iandam ang akong lawas alang sa paglubong kanako. ¹³ Sa pagkatinuod, bisan asang dapit sa tibuok kalibotan iwali ang Maayong Balita, ang iyang gibuhat kanako mahisgotan usab isip handomanan kaniya.”

Nakigsabot si Judas sa Pagtugyan kang Jesus

(Mc. 14:10,11; Lu. 22:3-6)

¹⁴ Unya, ang usa sa 12 ka *apostoles* nga ginganlan ug Judas Iscariote miadto sa mga kadagkoan sa mga pari. ¹⁵ Miingon siya kanila, “Pila man ang inyong ibayad kanako kon itugyan ko kaninyo si Jesus?” Gihatagan dayon nila si Judas ug 30 ka buok kuwarta nga plata. ¹⁶ Human niadtong nangita siya ug kahigayonan sa pagtugyan kang Jesus kanila.

Nagsulti si Jesus nga May Magluib Kaniya

(Mc. 14:12-21; Lu. 22:7-14; 21-23; Jn. 13:21-30)

¹⁷ Sa unang adlaw sa Kasaulogan sa Pan nga Walay Patubo, miduol kang Jesus ang iyang mga sumusunod ug nangutana, “Asa man kami mag-andam alang sa panihapon sa Kasaulogan sa Paglabay sa

^a ⁷ Tingali gibuhat niya kini isip pagpasidungog kang Jesus.

Anghel?”¹⁸ Mitubag si Jesus kanila, “Moadto kamo sa siyudad sa *Jerusalem*, didto sa tawo nga akong isulti kaninyo, ug ingna ninyo siya, ‘Ang magtutudlo nag-ingon nga miabot na ang panahon nga siya patyon. Magsaulog siya dinhi sa imong balay sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel uban sa iyang mga sumusunod.’ ”¹⁹ Gituman kini sa iyang mga sumusunod, ug giandam nila didto ang panihapon alang sa Kasaulogan.

²⁰ Sa dihang kilomkilom na, nanihapon si Jesus uban ang iyang 12 ka sumusunod.²¹ Samtang nangaon sila, miingon si Jesus, “Sultihan ko kamo sa tinuod! Usa kaninyo ang magluib kanako.”²² Sa pagkadungog niadto sa iyang mga sumusunod naguol gayod sila ug nagpuli-puli silag pangutana kaniya, “Ginoo, dili ako, di ba?”²³ Mitubag si Jesus kanila, “Ang usa nga uban kanako nga nagtuslob ug pan sa yahong mao ang moluib kanako.”²⁴ Ako nga Anak sa Tawo pagapatyon sumala sa tagna sa Kasulatan, apan alaot ang tawo nga magluib kanako. Maayo pa kaniya nga wala siya matawo.”²⁵ Unya miingon ang maluibon nga si Judas, “Magtutudlo, dili ako, di ba?” Mitubag si Jesus kaniya, “Ikaw ang nagsulti niana.”

Ang Kataposang Panihapon

(Mc. 14:22-26; Lu. 22:14-20; 1Cor. 11:23-25)

²⁶ Samtang nangaon sila, mikuha si Jesus ug pan. Gipasalaman niya kini sa Dios ug unya gipikas-pikas. Ug unya gihatag niya sa iyang mga sumusunod ug miingon, “Pagkuha kamo ug kaona, mao kini ang akong lawas.”²⁷ Unya mikuha siya ug ilimnon, nagpasalamat sa Dios, ug gihatag kanila nga nagaingon, “Panginom kamong tanan niini,²⁸ tungod kay mao kini ang akong dugo nga iula^a aron mapasaylo ang mga sala sa daghan nga mga tawo. Kini nagapamatuod nga may bag-o na nga kasabotan ang Dios ngadto sa tawo.”²⁹ Sultihan ko kamo, dili na ako moinom pag-usab niini nga ilimnon nga gikan sa ubas hangtod sa adlaw nga moinom ako sa bag-o nga klase sa ilimnon uban kaninyo didto sa gingharian sa akong Amahan.”³⁰ Unya miawit sila ug mga pagdayeg sa Dios, ug pagkahuman nangadto sila sa Bukid sa Olibo.

Gitagna ni Jesus nga Ilimod Siya ni Pedro

(Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³¹ Miingon si Jesus kanila, “Karong gabhiona tanan kamo mobiya kanako, kay ang Dios nag-ingon sa Kasulatan, ‘Patyon ko ang magbalantay ug magkatibulaag ang mga karnero.’ ”³² Apan human ako mabanhaw, mouna ako kaninyo didto sa Galilea.”³³ Miingon si Pedro kang Jesus, “Bisan pag silang tanan mobiya kanimo, ako dili gayod!”³⁴ Miingon si Jesus kaniya, “Ang tinuod, karong gabhiona, sa dili pa motuktugaok ang manok, ilimod mo na ako sa makatulo.”³⁵ Mitubag si Pedro, “Dili ko gayod ikaw ilimod bisan patyon pa nila ako uban kanimo!” Mao usab kini ang gisulti sa tanan nga mga sumusunod.

Nag-ampo si Jesus Didto sa Getsemane

(Mc. 14:32-42; Lu. 22:39-46)

³⁶ Unya nangadto sila sa dapit nga ginganlag Getsemane. Sa pag-abot nila didto, miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Panglingkod kamo dinhi samtang mag-ampo ako didto sa unahan.”³⁷ Gidala niya si Pedro ug ang duha ka anak ni Zebedeo. Naguol gayod si Jesus.³⁸ Ug miingon siya kanila, “Mora akog mamatay sa hilabihang kaguol. Pabilin kamo dinhi ug pagtukaw uban kanako.”³⁹ Unya miadto pa gayod siya sa unahan; miluhod siya ug nag-ampo. Miingon siya, “Amahan, kon mahimo ayaw ipadangat kining umaabot nako nga pag-antos. Apan dili ang akong pagbuot ang angay matuman kondili ang imong kabubut-on.”

⁴⁰ Sa pagbalik niya didto sa iyang *tulo ka* sumusunod naabtan niya sila nga nangatulog. Miingon siya kang Pedro, “Dili ba gayod kamo makatukaw uban kanako bisan sa usa lang ka oras?”⁴¹ Pagtukaw kamo ug

^a 28 iula: *sa literal*, ibubo.

pag-ampo nga dili kamo madaog sa pagsulay. Buot sa inyong espiritu *nga mag-ampo* apan luya ang inyong lawas.”

⁴² Milakaw pag-usab si Jesus sa unahan ug nag-ampo, “Amahan, kon kinahanglan nga atubangon ko kini nga pag-antos, ang imong kabubut-on mao ang matuman.” ⁴³ Mibalik siya pag-usab didto sa iyang mga sumusunod ug naabtan na usab niya sila nga nangatulog. Kay katulgon kaayo sila.

⁴⁴ Gibiyaan sila pag-usab ni Jesus, milakaw siya sa unahan ug nag-ampo. Ikatulo na niya kini nga pag-ampo ug mao gihapon ang iyang giampo. ⁴⁵ Unya mibalik siya didto sa iyang mga sumusunod ug miingon, “Nangatulog pa ba gihapon kamo ug nagapahulay? Tan-awa ninyo! Mao na kini ang panahon nga ako nga Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga makasasala! ⁴⁶ Tana! Tan-awa, ania na ang tawo nga magluib kanako!”

Ang Pagdakop kang Jesus

(Mc. 14:43-50; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

⁴⁷ Samtang nagsulti pa si Jesus, miabot si Judas nga usa sa 12 *ka mga apostoles*. Uban kaniya ang daghang mga tawo nga nagdala ug mga espada ug mga bunal. Gisugo sila sa kadagkoan sa mga pari ug pangulo sa mga Judio. ⁴⁸ Nakigsabot nang daan ang maluibon nga si Judas sa mga mangdadakop kon unsa ang iyang buhaton nga timailhan: “Ang tawo nga akong hagkan mao ang inyong gipangita. Dakpa ninyo siya.” ⁴⁹ Busa sa pag-abot ni Judas, midiretso siya ngadto kang Jesus ug miingon, “Magtutudlo, maayong gabii.” Ug gihagkan niya siya. ⁵⁰ Miingon si Jesus kaniya, “Higala, sige, buhata na kon unsa ang imong gianhi dinhi.” Giduol nila si Jesus ug gidakop. ⁵¹ Usa sa mga kauban ni Jesus miibot sa iyang espada ug gitigbas niya ang sulugoon sa pangulong pari ug naputol ang dalunggan niini. ⁵² Miingon si Jesus kaniya, “Ibalik sa sakoban ang imong espada! Ang mogamit ug espada sa espada usab mamatay. ⁵³ Wala ka ba masayod nga makapangayo akog tabang sa akong Amahan ug dihadiha padad-an niya ako ug dose ka batalyon nga mga anghel? ⁵⁴ Apan kon buhaton ko kana, unsaon man pagkatuman sa Kasulatan nga kini kinahanglan man nga mahitabo?”

⁵⁵ Unya miingon si Jesus sa mga tawo, “Tulisan ba ako nga kinahanglan gayod nga magdala pa kamog mga espada ug mga bunal sa pagdakop kanako? Adlaw-adlaw didto ako sa templo nga nagatudlo, apan wala ninyo ako dakpa. ⁵⁶ Apan kining tanan nagakahitabo aron matuman ang sinulat sa mga propeta diha sa Kasulatan.” Unya gibiyaan siya sa iyang mga sumusunod ug nangagiw silang tanan.

Gidala si Jesus sa Hukmanan

(Mc. 14:53-63; Lu. 22:54,55, 63-71; Jn. 18:13,14, 19-24)

⁵⁷ Gidala si Jesus sa mga nagdakop kaniya didto kang Caifas, ang pangulong pari. Didto nagtigom ang mga magtutudlo sa Kasugoan ug ang mga pangulo sa mga Judio. ⁵⁸ Misunod usab si Pedro, apan layo ra siya kang Jesus. Misunod siya hangtod sa balay sa pangulong pari. Misulod siya sa tugkaran ug milingkod didto uban sa mga guwardya aron makita niya kon unsa ang mahitabo kang Jesus. ⁵⁹ Ang kadagkoan sa mga pari ug ang tanan nga membro sa Hukmanan sa mga Judio nangita ug mga bakak nga ebidensya batok kang Jesus aron ipapatay nila siya. ⁶⁰ Apan bisan daghan ang miduol ug misulti ug bakak batok kang Jesus, wala silay nakita *nga hinungdan aron ipapatay siya*. Sa kaulahian may duha ka tawo nga miduol ⁶¹ ug miingon sila, “Nadunggan namo kining tawhana nga miingon, ‘Mahimo kong gub-on kining templo sa Dios ug sulod sa tulo ka adlaw patindugon ko pag-usab!’ ”

⁶² Busa mitindog ang pangulong pari ug nangutana kang Jesus, “Wala ka bay itubag niini nga mga sumbong batok kanimo?” ⁶³ Apan wala gayod motubag si Jesus. Miingon pag-usab ang pangulong pari. “Sultihi kami atubangan sa Dios. Unsa, ikaw ba ang Cristo nga Anak sa Dios?” ⁶⁴ Miingon si Jesus kaniya, “Gisulti mo na. Ug sultihan ko kamo, sukad karon makita ninyo ako nga Anak sa Tawo nga maglingkod sa tuo sa Makagagahom nga Dios, ug makita usab ninyo ako diha sa mga panganod sa kalangitan sa ako unyang pagbalik dinhi sa kalibotan.”

⁶⁵ Sa pagkadungog niadto sa pangulong pari gigisi niya ang iyang bisti *sa kasuko* ug miingon, “Nagsulti siya batok sa Dios! Dili na kinahanglanon ang mga testigo! Nadunggan ninyo ang iyang gipamulong batok sa Dios. ⁶⁶ Unsay inyong hukom?” Mitubag sila, “Angay siyang patyon!”

⁶⁷ Unya gilud-an nila siya sa nawong ug gisumbag; ug kadtong mga nanagpa kaniya ⁶⁸ miingon, “Kon ikaw ang Cristo, tag-ana kon kinsa ang nanapat kanimo.”

Gilimod ni Pedro si Jesus
(Mc. 14:66-72; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Samtang naglingkod si Pedro didto sa tugkaran, may miduol kaniya nga babaye. Sulugoon siya sa pangulong pari. Miingon siya kang Pedro, “Dili ba kauban ka man ni Jesus nga taga-Galilea?” ⁷⁰ Apan gilimod kini ni Pedro atubangan sa tanan nga atua didto. Miingon siya, “Wala ako mahibalo kon unsay imong gipanulti.” ⁷¹ Unya miadto siya sa may pultahan. Nakita siya sa lain na usab nga sulugoong babaye, ug nag-ingon sa mga tawo didto, “Kining tawhana kauban usab ni Jesus nga taga-Nazaret.” ⁷² Gilimod na usab kini ni Pedro. Miingon siya, “Ipanumpa ko nga wala ako makaila sa tawo nga inyong giingon!” ⁷³ Pagkataudtaod miduol kang Pedro ang mga tawo didto ug miingon, “Kauban ka gayod ni Jesus, kay maila sa imong sinultihan nga sama kaniya.” ⁷⁴ Apan nanumpa gayod si Pedro nga nag-ingon, “Bisag mamatay pa ako, wala gayod ako makaila sa tawo nga inyong giingon.” Unya mituktugaok dayon ang manok, ⁷⁵ ug nahinumdoman ni Pedro ang giingon ni Jesus kaniya, “Sa dili pa motuktugaok ang manok, ilimod mo na ako sa makatulo.” Busa migawas siya ug mihilak gayod sa hilabihan.

Chapter 27

Gidala si Jesus kang Pilato
(Mc. 15:1; Lu. 23:1,2; Jn. 18:28-32)

¹ Sayo sa buntag naghisgot ang tanan nga kadagkoan sa mga pari ug ang mga pangulo sa mga Judio kon unsaon nila pagpapatay si Jesus. ² Gigapos nila siya ug gidala didto kang Pilato nga gobernador aron itugyan ngadto kaniya.

Ang Kamatayon ni Judas
(Bin. 1:18,19)

³ Sa pagkasayod sa maluibon nga si Judas nga si Jesus gihukman na nga patyon, gibasol niya ang iyang kaugalingon. Miadto siya sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga pangulo sa mga Judio aron iuli ang 30 ka buok kuwarta nga plata. ⁴ Miingon siya, “Nakasala ako tungod kay gitugyan ko kaninyo ang tawo nga walay sala.” Mitubag sila, “Unsay among labot? Imo kana nga tulubagon!” ⁵ Giitsa ni Judas ang kuwarta didto sa sulod sa templo. Unya migawas siya ug naghikog siya pinaagi sa pagbitay sa iyang kaugalingon.

⁶ Gipamunit sa kadagkoan sa mga pari ang kuwarta ug miingon, “Kini nga kuwarta dili isulod sa butanganan sa kuwarta sa templo kay supak kini sa atong kasugoan tungod kay mao kini ang kuwarta nga gibayad aron ipapatay ang usa ka tawo.” ⁷ Nagsabot sila nga ang kuwarta ipalit sa yuta niadtong magbubuhay ug kolon aron buhaton nilag lubnganan alang sa mga langyaw. ⁸ Mao kana nga hangtod karon ang mao nga yuta gitawag nga “Yuta sa Dugo.”

⁹ Niadtong hitaboa natuman ang gitagna ni propeta Jeremias nga nag-ingon, “Gikuha nila ang 30 ka buok kuwarta nga plata, ang kantidad nga gikasabotan sa mga kaliwat ni Israel nga ipalit kaniya, ¹⁰ ug ang kuwarta gipalit nila sa yuta niadtong magbubuhay ug kulon, sumala sa gisugo kanako sa Ginoo.”

Giimbistigar ni Pilato si Jesus

(Mc. 15:2-5; Lu. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Unya, sa dihang didto na si Jesus atubangan ni Pilato gipangutana siya ni Pilato, “Ikaw ba ang hari sa mga Judio?” Mitubag si Jesus, “Giingon mo na.” ¹² Apan wala siya motubag sa mga sumbong sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga pangulo sa mga Judio. ¹³ Busa miingon si Pilato kaniya, “Ngano bang dili ka man motubag sa ilang mga sumbong batok kanimo?” ¹⁴ Apan sa gihapon wala gayod motubag si Jesus, busa natingala kaayo ang gobernador.

Gihukman si Jesus nga Patyon

(Mc. 15:6-15; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

¹⁵ Nabatasan sa gobernador nga matag Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel hatagan niya ug kagawasan ang usa ka piniriso nga hangyoon sa mga tawo. ¹⁶ Niadtong panahona may usa ka inila nga piniriso nga ang iyang ngalan si Barabas. ¹⁷ Sa dihang nagkatigom ang mga tawo, nangutana si Pilato, “Kinsa ang inyong gusto nga akong hatagan ug kagawasan, si Barabas ba o si Jesus nga gitawag nga Cristo?” ¹⁸ Nasayod si Pilato nga nasina lang ang mga tigdumala kang Jesus, mao nga gisumbong nila si Jesus kaniya.

¹⁹ Samtang naglingkod si Pilato sa lingkoranan diin siya maghukom, gipasugoan siya sa iyang asawa nga paingnan, “Ayaw pagpanghilabot nianang matarong nga tawo, kay kagabii nasamok gayod ako tungod sa akong damgo mahitungod kaniya.”

²⁰ Apan ang gibuhat sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga pangulo sa mga Judio, gihulhogan nila ang mga tawo nga si Barabas ang ilang ihangyo nga buhian ug ipapatay si Jesus. ²¹ Busa nangutana pag-usab ang gobernador, “Kinsa niining duha ang inyong gusto nga akong hatagan ug kagawasan?” Mitubag sila, “Si Barabas!” ²² Miingon si Pilato, “Nan unsa man karon ang akong buhaton kang Jesus nga gitawag nga Cristo?” Mitubag silang tanan, “Ilansang siya sa krus!” ²³ Nangutana si Pilato kanila, “Ngano, unsa ba ang sala nga iyang nabuhat?” Apan gipakusgan pa gayod nilag singgit, “Ilansang siya sa krus!” ²⁴ Sa pagkakita ni Pilato nga wala na siyay mahimo kay basin masamok ang mga tawo, nagpakuha siya ug tubig ug nanghunaw siya atubangan sa mga tawo. Miingon siya, “Wala akoy kalabotan sa kamatayon niini nga tawo. Inyo kanang tulubagon!” ²⁵ Mitubag ang mga tawo, “Kami ug ang among mga anak mao ang manubag sa iyang kamatayon!” ²⁶ Unya gibuhian ni Pilato si Barabas. Apan si Jesus iyang gipalatos ug gitugyan ngadto sa iyang mga sundalo aron ilansang sa krus.

Gibugalbugalan sa mga Sundalo si Jesus

(Mc. 15:16-20; Jn. 19:2,3)

²⁷ Unya gidala sa mga sundalo si Jesus sulod sa palasyo sa gobernador, ug nagtigom didto kaniya ang daghan nga kasundalohan. ²⁸ Gihuboan nila siya ug gisul-oban ug kapa nga pulahon. ²⁹ Ug unya nagbuhat silag korona nga tunokon ug gibutang nila kini sa ulo ni Jesus. Gipakuptan nila sa iyang tuo nga kamot ang kahoy *isip iyang baston*. Unya nagluhod-luhod sila sa iyang atubangan sa pagbugalbugal kaniya. Miingon sila, “Mabuhi ang Hari sa mga Judio!” ³⁰ Gilud-an nila siya ug gikuha ang gikuptan niyang kahoy ug gibunal-bunalan ang iyang ulo. ³¹ Human sa ilang pagbugalbugal, gihubo nila ang kapa ug gisul-oban nila siya pag-usab sa iyang bisti. Unya gidala nila siya sa gawas aron ilansang sa krus.

Gilansang si Jesus sa Krus

(Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Sa dihang didto na sila sa dalan gawas sa *siyudad*, may natagboan sila nga tawo nga ginganlag Simon nga taga-Cirene. Gipugos nila siya nga mopas-an sa krus ni Jesus. ³³ Sa pag-abot nila sa lugar nga

gitawag ug Golgota (nga buot ipasabot lugar sa bagolbagol),^a ³⁴ gihatagan nila si Jesus ug bino nga may sagol nga pait. Apan sa pagtilaw niya niini, wala niya imna.

³⁵ Unya gilansang nila siya sa krus, ug gibahin-bahin nila ang iyang mga bisti pinaagi sa ripa. ³⁶ Human niadto nanglingkod sila ug nagbantay kaniya. ³⁷ Diha sa ibabaw sa iyang ulo nagbutang sila ug karatula. Gisulat nila didto ang sumbong batok kaniya nga nag-ingon, “Mao kini si Jesus, ang Hari sa mga Judio.”

³⁸ May duha usab didto ka tulisan nga ilang gilansang. Ang usa dapit sa iyang tuo ug ang usa sa iyang wala.

³⁹ Ang mga tawo nga nangagi didto nagpanglingo nga nanginsulto ug nagbiaybiay kang Jesus.

⁴⁰ Miingon sila, “Ikaw nga nag-ingon nga gub-on mo ang templo, ug sulod sa tulo ka adlaw patindugon mo pag-usab, luwasa ang imong kaugalingon! Kon ikaw ang Anak sa Dios, kanaog diha sa krus!” ⁴¹ Sa samang paagi nagbiaybiay usab ang kadagkoan sa mga pari, mga magtutudlo sa Kasugoan, ug mga pangulo sa mga Judio. ⁴² Miingon sila, “Giluwas niya ang uban, apan dili siya makaluwas sa iyang kaugalingon! Dili ba hari kuno siya sa Israel? Kon makakanaog siya sa krus, motuo kita kaniya. ⁴³ Miingon siya nga nagsalig siya sa Dios. Nan, tan-awon nato kon luwason ba siya sa Dios, kay matod niya Anak kuno siya sa Dios!” ⁴⁴ Ug sama usab niana ang pagbiaybiay kaniya sa mga tulisan nga gilansang uban kaniya.

Ang Pagkamatay ni Jesus

(Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Gikan sa alas dose sa udto, mingitngit ang kalibotan sulod sa tulo ka oras. ⁴⁶ Pagka-alas tres sa hapon misinggit si Jesus sa makusog, “Eli, Eli, lema sabactani?” nga ang buot ipasabot, “Dios ko, Dios ko, nganong gipasagdan mo ako?” ⁴⁷ Ang uban nga nagtindog didto nga nakadungog sa iyang pagsinggit miingon, “Gitawag niya si Elias!” ⁴⁸ May usa ka tawo didto nga midagan ug mikuha ug espongha.^b Gituslob niya kini sa aslom nga bino ug gibutang niya sa tumoy sa kahoy ug gipataas ngadto sa baba ni Jesus aron iyang masupsop. ⁴⁹ Apan ang uban miingon, “Pasagdi siya! Tan-awon nato kon moabot ba si Elias aron sa pagluwas kaniya.” ⁵⁰ Misinggit pag-usab si Jesus sa makusog ug dihadhiha nabugto ang iyang gininhawa.

⁵¹ Sa mao usab nga oras, napikas ang tabil sulod sa templo sa Jerusalem gikan sa ibabaw paubos. Milinog, ug ang mga bato nangabuak, ⁵² bisan ang mga lubnganan nangaabri. Daghang patay na nga katawhan sa Dios ang nangabanhaw. ⁵³ Nanggawas sila sa ilang mga lubnganan. Human mabanhaw si Jesus, nangadto sila sa balaan nga siyudad sa *Jerusalem* ug daghan nga mga tawo ang nakakita kanila.

⁵⁴ Ang kapitan ug ang iyang kauban nga mga sundalo nga nagbantay kang Jesus gikulbaan gayod sa dihang nabati nila ang paglinog ug sa dihang nakita nila ang nahitabo. Miingon sila, “Tinuod gayod diay nga Anak siya sa Dios!” ⁵⁵ Didto sa layo dunay daghang mga babaye nga nanglantaw sa nahitabo. Kini sila ang nagsunod ug nag-atiman kang Jesus gikan pa sa Galilea. ⁵⁶ Kauban nila si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga inahan ni Santiago ug ni Jose, ug ang asawa ni Zebedeo.

Ang Paglubong kang Jesus

(Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Nianang pagkahapon may miabot nga usa ka adunahan nga tawo nga taga-Arimatea. Jose ang iyang ngalan ug sumusunod usab siya ni Jesus. ⁵⁸ Giadtoan niya si Pilato ug gipangayo ang patay nga lawas ni Jesus. Unya mimando si Pilato nga ihatag kini kang Jose. ⁵⁹ Gikuha ni Jose ang patay nga lawas ni Jesus ug gibuliburan niya sa bag-ong panapton nga puti. ⁶⁰ May bag-o nga lubnganan si Jose nga gikabhang didto sa bakilid nga iyang gipabuhat alang sa iyang kaugalingon. Didto niya gipahimutang ang patay nga lawas ni Jesus. Unya giligid niya ang dako nga bato aron sa pagsira sa pultahan sa lubnganan. Human niini milakaw

^a 33 lugar sa bagolbagol: *posible lugar nga morag bagolbagol sa tawo o tungod tingali kay daghan ang gipamatay didto.*

^b 48 espongha: *kon sa English sponge.*

siya. ⁶¹ Nagpabilin didto si Maria nga taga-Magdala ug ang usa pa gayod ka Maria. Nanglingkod sila nga nag-atubang sa lubnganan.

Gipaguardyahan ang Lubnganan

⁶² Sa sunod nga adlaw, adlaw kadto nga Sabado, miadto ang kadagkoan sa mga pari ug ang mga Pariseo kang Pilato. ⁶³ Miingon sila, “Halangdon nga Gobernador, nahinumdom kami nga sa buhi pa kadtong tigpahisalaag, miingon siya nga mabanhaw kuno siya paglabay sa tulo ka adlaw. ⁶⁴ Busa maayo tingali nga imong pabantayan ang lubnganan niya sulod sa tulo ka adlaw, kay basin kon ang iyang patay nga lawas kawaton sa iyang mga sumusunod ug unya ipanugilon nila sa mga tawo nga nabanhaw siya. Ug kon mahitabo kini, ang ilang pagpanglimbong mahimong mas daotan pa kay sa una.” ⁶⁵ Miingon si Pilato kanila, “May mga guwardya kamo. Kamo mismo ang magpabantay kon unsaon.” ⁶⁶ Busa nangadto sila sa lubnganan, ug gibutangan nila ug timaan ang sira sa lubnganan aron mahibaloan nila kon may moabri niini. Unya gipaguardyahan nila kini.

Chapter 28

Nabanhaw si Jesus

(Mc. 16:1-10; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Human sa Adlaw nga Igpapahulay, kaadlawon pa sa Domingo, miadto si Maria nga taga-Magdala ug ang usa pa ka Maria didto sa lubnganan kay gusto nilang motan-aw. ² Unya, kalit nga milinog ug kusog, kay ang anghel sa Ginoo gikan sa langit mipaligid sa bato nga nakatabon sa lubnganan ug unya gilingkoran niya kini. ³ Ang iyang panagway labihan kasulaw sama sa kilat, ug ang iyang bisti puti gayod kaayo. ⁴ Ang mga guwardya nga nagabantay didto nangurog sa kahadlok ug nawad-an ug panimuot.

⁵ Miingon ang anghel ngadto sa mga babaye, “Ayaw kamo kahadlok. Nahibalo ako kon nganong mianhi kamo dinhi. Gusto ninyong tan-awon si Jesus, ang gilansang sa krus. ⁶ Wala na siya dinhi tungod kay nabanhaw siya sumala sa iyang giingon kaninyo. Dali kamo dinhi, tan-awa ninyo ang gibutangan kaniya.” ⁷ Human niadto miingon ang anghel kanila, “Adtoa ninyo ang iyang mga sumusunod, ug sultihi ninyo sila nga nabanhaw siya. Miuna siya kaninyo didto sa Galilea. Didto ninyo siya makita. Ayaw ninyo kalimti kining akong gisulti kaninyo.” ⁸ Busa nagdali sila pagbiya sa lubnganan. Nahadlok sila apan nalipay gayod sa mao nga balita, ug nanagan sila aron sultihan ang iyang mga sumusunod.

⁹ Unya sa kalit lang misugat si Jesus ug mitimbaya kanila. Miduol dayon sila kang Jesus ug miluhod kaniya. Gigakos nila ang tiil ni Jesus ug misimba sila kaniya. ¹⁰ Miingon si Jesus kanila, “Ayaw kamo kahadlok. Adtoa ninyo ang akong mga igsoon ug sultihi ninyo sila nga moadto sa Galilea. Didto makita ako nila.”

Ang Gisugilon sa mga Guwardya

¹¹ Sa paggikan sa mga babaye sa lubnganan, ang uban nga mga guwardya nanglakaw usab ug miadto sa siyudad ug gisugilon nila sa kadagkoan sa mga pari ang tanan nga nahitabo didto sa lubnganan. ¹² Busa nagtigom ang kadagkoan sa mga pari uban ang mga pangulo sa mga Judio. Nagkauyon sila nga hatagan nila ug daghan nga kuwarta ang mga sundalo aron dili sila mosulti kon unsa gayod ang tinuod nga nahitabo. ¹³ Gitudloan nila ang mga sundalo kon unsa ang ilang isulti sa mga tawo. Miingon sila, “Sultihan ninyo ang mga tawo nga samtang nangatulog kamo kagabii, miabot ang iyang mga sumusunod ug gikuha nila ang patay nga lawas ni Jesus. ¹⁴ Kon madunggan kini sa gobernador kami na ang maantigo nga mopasabot kaniya aron walay daotan nga mahitabo kaninyo.” ¹⁵ Busa gidawat nila ang kuwarta ug gituman nila ang giingon kanila. Busa hangtod karon mao kini ang istorya nga gipakaylap sa mga Judio.

Nagpakita si Jesus sa Iyang mga Sumusunod
(Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-49; Jn. 20:19-23; Bin. 1:6-8)

¹⁶Unya, miadto ang 11 ka sumusunod ni Jesus didto sa Galilea, sa bukid nga iyang giingon kanila. ¹⁷Sa pagkakita nila kaniya gisimba nila siya, apan ang uban nagduhaduha kon si Jesus ba gayod ang ilang nakita. ¹⁸Miduol si Jesus kanila ug miingon, “Gihatag kanako ang tanang gahom sa pagdumala sa langit ug sa yuta. ¹⁹Busa adtoa ninyo ang mga tawo sa tanan nga dapit. Ug himoa ninyo sila nga akong mga sumusunod. Bautismohi ninyo sila sa ngalan sa Amahan, sa Anak, ug sa Espiritu Santo. ²⁰Tudloi ninyo sila sa pagtuman sa tanan nga akong gisugo kaninyo. Hinumdomi ninyo nga kauban ninyo ako kanunay hangtod sa kataposan sa kalibotan.”

Ang Maayong Balita
Bahin Kang Jesu-Cristo Sumala Kang

MARCOS

Chapter 1

Ang Pagwali ni Juan nga Tigbautismo
(Mt. 3:1-12; Lu. 3:1-18; Jn. 1:19-28)

^{1,2} Mao kini ang Maayong Balita mahitungod kang Jesu-Cristo nga Anak sa Dios. Nagsugod kini sa dihang natuman ang gitagna ni propeta Isaias. *Kaniadto pa gisulat ni Isaias ang gisulti sa Dios mahitungod sa iyang Anak.* Kini nag-ingon, “Ipadala ko ang akong tigbalita una kanimo aron sa pag-andam sa imong agianan.” ³ Kini nga tigbalita mao ang magwalig makusog sa kamingawan. *Mag-ingon siya sa mga tawo,* ‘Andama ninyo ang agianan alang sa Ginoo. Tul-ira ang dalan nga iyang pagaagian.’ ”

^{4,5} Natuman kini sa pag-abot ni Juan nga tigbautismo didto sa kamingawan. Daghan ang mga tawo nga miadto kaniya gikan sa tanang lungsod sa Judea, ug daghan gayod ang gikan sa Jerusalem. Nagwali si Juan kanila nga nagaingon, “Hinulsoli ug biyai ninyo ang inyong mga sala ug pagpabautismo kamo, ug ang Dios mopasaylo kaninyo.” Gisugid nila ang ilang mga sala ug gibautismohan niya sila didto sa Suba sa Jordan.

⁶ Ang bisti ni Juan hinimo gikan sa balahibo sa kamelyo ug ang iyang bakos panit. Ang iyang pagkaon dulon ug dugos. ⁷ Mao kini ang iyang gisangyaw, “May moabot sunod kanako nga mas gamhanan pa kay kanako ug dili gani ako takos nga mahimong iyang sulugoon.”^a ⁸ *Nag-ingon pa gayod siya,* “Ako nagabautismo kaninyo sa tubig, apan siya magbautismo kaninyo sa Espiritu Santo.”

Ang Pagbautismo ug Pagsulay kang Jesus
(Mt. 3:13-4:11; Lu. 3:21,22; 4:1-13)

⁹ Niadtong panahona miabot si Jesus gikan sa Nazaret nga sakop sa probinsya sa Galilea, ug nagpabautismo siya kang Juan sa Suba sa Jordan. ¹⁰ Pagkawas ni Jesus sa tubig, nakita dayon niya nga naabri ang langit, ug mikunsad kaniya ang Espiritu Santo sama sa salampati. ¹¹ Ug may tingog nga nadungog gikan sa langit nga nag-ingon, “Ikaw ang akong hinigugma nga Anak. Nalipay gayod ako kanimo.”

¹² Dihadiha gipaadto siya sa Espiritu Santo sa kamingawan. ¹³ Didto gitintal siya ni Satanas sulod sa 40 ka adlaw. May mabangis nga mga mananap didto, apan gialagaran siya sa mga anghel.

Gitawag ni Jesus ang Upat ka Mangingisda
(Mt. 4:12-22; Lu. 4:14,15; 5:1-11)

¹⁴ Sa dihang napriso si Juan nga tigbautismo, miadto si Jesus sa Galilea ug nagwali sa Maayong Balita nga gikan sa Dios. ¹⁵ Miingon siya, “Miabot na ang panahon nga gitagna sa mga propeta kaniadto. Ang paghari sa Dios haduol na gayod. Busa hinulsoli ug biyai ang inyong mga sala ug tuhi ninyo ang Maayong Balita.”

¹⁶ Usa niana ka adlaw samtang naglakaw si Jesus sa daplin sa Linaw^b sa Galilea, nakita niya ang managsoon nga si Simon ug si Andres nga nanglaya. Mga mangingisda sila. ¹⁷ Miingon si Jesus kanila, “Sunod kamo kanako ug dili na isda ang inyong pangitaon, kay tudloan ko kamo sa pagpangisda ug mga tawo.” ¹⁸ Dihadiha gibiyaan nila ang ilang mga laya ug misunod kaniya.

^a 7 takos nga mahimong iyang sulugoon: *sa literal*, takos nga modungo sa pagtangtang sa hikot sa iyang sandalyas.

^b 16 linaw: *Sa ubang binisaya*, lanaw, *sa English*, lake.

¹⁹ Human niadto, mipadayon si Jesus sa paglakaw ug sa unahan nakita niya ang managsoon nga si Santiago ug si Juan nga mga anak ni Zebedeo. Diha sila sa ilang sakayan nga nagaayo sa ilang laya.

²⁰ Gitawag dayon niya sila. Gibiyaan nila ang ilang amahan nga si Zebedeo didto sa sakayan uban sa ilang mga sinuholan nga mga tawo, ug miuban sila kang Jesus.

Ang Tawo nga May Daotang Espiritu
(Lu. 4:31-37)

²¹ Miadto sila sa lungsod sa Capernaum. Sa pag-abot sa Adlaw nga Igpapahulay, misulod si Jesus sa simbahan sa mga Judio ug nagtudlo siya. ²² Natingala gayod ang mga tawo sa iyang pagpanudlo tungod kay nagtudlo siya nga may gahom, ug dili sama sa pagpanudlo sa mga magtutudlo sa Kasugoan.

²³ Sa mga tawo didto nga nagtigom may usa nga adunay daotang espiritu nga misinggit, ²⁴ “Jesus nga taga-Nazaret, unsay labot mo kanamo? Mianhi ka ba aron paglaglag kanamo? Nakaila ako kanimo. Ikaw ang Balaan nga gipadala sa Dios.” ²⁵ Gibadlong ni Jesus ang daotang espiritu, “Hilom ug gawas kaniya!”

²⁶ Ang mao nga tawo gipakurog sa daotang espiritu nga misinggit samtang naggawas gikan kaniya.

²⁷ Natingala gayod ang mga tawo didto, busa miingon sila, “Unsa kini? Bag-o kini nga pagtulon-an. Bisan ang mga daotang espiritu namandoan niya ug mituman kaniya.” ²⁸ Busa dali rang mibaniog ang balita mahitungod kang Jesus sa tibuok nga probinsya sa Galilea.

Gipang-ayo ni Jesus ang Daghang mga Tawo
(Mt. 8:14-17; Lu. 4:38-41)

²⁹ Migawas sila sa simbahan sa mga Judio ug miadto sa balay nila ni Simon ug Andres. Miuban usab si Santiago ug si Juan. ³⁰ Niadtong higayona nagahigda ang ugangan nga babaye ni Simon kay may hilanat man siya. Ug gisulti dayon nila kini kang Jesus. ³¹ Busa miduol si Jesus sa babaye ug gikuptan sa kamot ug gipabangon. Dihadiha naayo siya ug gisilbihan niya ug pagkaon sila si Jesus.

³² Sa pagsalop sa adlaw, gidala sa mga tawo ngadto kang Jesus ang tanan nga masakiton ug ang mga gigamhan sa mga daotang espiritu. ³³ Daghan kaayo ang mga taga-lungsod nga nagpundok sa atubangan sa balay. ³⁴ Giayo ni Jesus ang daghang mga masakiton nga may nagkalain-laing mga sakit, ug iyang giabog ang daghan nga mga daotang espiritu. Wala niya tugoti nga mosulti ang mga daotang espiritu kay nakaila man sila kon kinsa siya.

Nagwali si Jesus sa Galilea
(Lu. 4:42-44)

³⁵ Sa sunod nga adlaw, kaadlawon pa, mibangon si Jesus ug miadto sa kamingawan ug nag-ampo. ³⁶ Gipangita siya ni Simon ug sa iyang mga kauban. ³⁷ Sa pagkakita nila kaniya miingon sila, “Gipangita ka sa tanan.” ³⁸ Apan miingon siya kanila, “Dali kamo, mangadto kita sa mga duol nga lungsod aron makawali ako didto, kay mao kini ang hinungdan nganong mianhi ako dinhi sa kalibotan.” ³⁹ Busa gilipot ni Jesus ang tibuok Galilea ug nagwali diha sa mga simbahan sa mga Judio ug nanghingilin sa mga daotang espiritu nga misulod sa mga tawo.

Giayo ni Jesus ang Sanglahon
(Mt. 8:1-4; Lu. 5:12-16)

⁴⁰ May sanglahon nga miduol kang Jesus. Miluhod siya ug nagpakiluoy nga nagaingon, “Kon imong pagbuot, mahimo mo akong ayohon sa akong sangla nga mahugaw.” ⁴¹ Naluoy gayod si Jesus kaniya. Busa gihikap niya siya ug miingon, “Oo, buot ko. Mahinlo ka!” ⁴² Ug dihadiha nawala ang iyang sangla ug nahinlo siya.^a ⁴³ Gipalakaw dayon siya ni Jesus human pahimangnoi niini, ⁴⁴ “Ayaw gayod pagsulti kang bisan kinsa bahin niini, diretso hinuon sa pari ug pagpatan-aw kaniya. Unya paghalad sa halad nga gisugo

^a 42 nahinlo siya: buot ipasabot, hinlo na ang iyang panit ug hinlo na siya sumala sa seremonya sa mga Judio.

ni Moises sa pagpamatuod ngadto sa mga tawo nga hinlo ka na.”⁴⁵ Apan milakaw ang tawo ug nanugilon mahitungod sa nahitabo kaniya. Busa mikaylap ang balita mahitungod sa nahitabo sa sanglahon hangtod nga dili na makasulod si Jesus sa mga lungsod kay nagduot naman ang mga tawo sa pag-adto kaniya. Nagpabilin na lang siya didto sa kamingawan.

Chapter 2

Giayo ni Jesus ang Paralitiko

(Mt. 9:1-8; Lu. 5:17-26)

¹ Paglabay sa pila ka adlaw, mibalik si Jesus sa Capernaum. Mikaylap ang balita nga anaa siya sa iyang balay. ² Busa daghang mga tawo ang nagtigom didto hangtod nga napuno ang balay ug nagdasok sila bisan pa sa may pultahan. Giwali niya ang Pulong sa Dios kanila. ³ Ug unya may miabot nga paralitiko nga gidayongan sa upat ka tawo. ⁴ Apan tungod kay nagadasok ang mga tawo dili sila makaduol kang Jesus. Busa gibangagan nila ang atop tungod sa gitindogan ni Jesus. Unya gitunton nila ang paralitiko nga nagahigda sa iyang higdaanan. ⁵ Pagkakita ni Jesus nga dako ang ilang pagtuo kaniya, miingon siya sa paralitiko, “Gipasaylo na ang imong mga sala.” ⁶ Sa dihang nadungog kini sa mga magtutudlo sa Kasugoan nga nagalingkod didto, naghunahuna sila sa ilang kaugalingon, ⁷ “Ngano nga nagasulti siyag ingon niana? Pagpasipala kana sa Dios. Ang Dios lang ang makapasaylo sa mga sala.” ⁸ Dihadiha nasayran ni Jesus ang ilang gihunahuna. Busa miingon siya kanila, “Nganong naghunahuna man kamo ug ingon niana?” ⁹ Unsa ba diay ang mas sayon, ang pag-ingon sa paralitiko ‘Gipasaylo na ang imong mga sala,’ o ang pag-ingon ‘Tindog, dad-a ang imong higdaanan ug lakaw?’ ¹⁰ Karon, pamatud-an ko kaninyo *pinaagi sa pag-ayo niining paralitiko nga ako* nga Anak sa Tawo may gahom dinhi sa yuta sa pagpasaylo sa mga sala.” ¹¹ Unya miingon siya sa paralitiko, “Tindog, dad-a ang imong higdaanan ug pauli!” ¹² Samtang nagtan-aw ang tanan mitindog dayon ang paralitiko ug gidala niya ang iyang higdaanan ug migawas. Natingala gayod silang tanan ug gidayeg nila ang Dios. Miingon sila, “Wala pa gayod kami sukad makakita ug sama niini.”

Gitawag ni Jesus si Levi

(Mt. 9:9-13; Lu. 5:27-32)

¹³ Human niadto mibalik na usab si Jesus sa daplin sa Linaw sa Galilea. Daghang mga tawo ang miduol kaniya, busa gitudloan niya sila. ¹⁴ Samtang naglakaw siya, nakita niya *ang maniningil ug buhis nga* si Levi nga anak ni Alfeo. Didto siya nagalingkod sa dapit diin bayran ang buhis. Miingon si Jesus kaniya, “Dali, uban kanako.” Mitindog si Levi ug misunod kaniya.

¹⁵ Sa dihang nangaon si Jesus ug ang iyang mga sumusunod didto sa balay ni Levi, daghan usab nga mga maniningil ug buhis ug uban pa nga *giila nga* mga makasasala ang nakig-uban ug pangaon kanila, kay daghan na ang nagasunod kaniya. ¹⁶ Didto usab ang mga Pariseo nga magtutudlo sa Kasugoan. Nakita nila si Jesus nga nagakaon uban sa mga tawo nga *ilang giila nga* mga makasasala sama sa mga maniningil ug buhis. Nangutana sila sa iyang mga sumusunod, “Nganong nakig-uban siyag kaon sa mga tawo nga sama niana?” ¹⁷ Nadungog ni Jesus ang ilang pangutana, busa gitubag niya sila pinaagi sa samingay, “Ang tawo nga maayog panglawas wala magkinahanglan ug mananambal, ang masakiton lang. Busa wala ako moanhi dinhi sa pagtawag sa mga *nagatuo nga sila* matarong, kondili sa mga makasasala.”

Ang Pangutana Mahitungod sa Pagpuasa

(Mt. 9:14-17; Lu. 5:33-39)

¹⁸ Nagapuasa^a ang mga sumusunod ni Juan *nga tigbautismo* ug ang mga Pariseo. Busa may mga tawo nga miduol kang Jesus ug nangutana, “Nganong ang mga sumusunod ni Juan ug ang mga sumusunod sa mga Pariseo nagapuasa apan ang imo wala?” ¹⁹ Mitubag si Jesus kanila, “Mahimo ba diay nga dili pakan-on

^a 18 *nagapuasa sila sumala sa gitudlo sa mga Judio.*

ang mga bisita sa kasal samtang kauban pa nila ang pamanhonon? Dili gayod!²⁰ Apan moabot ang panahon nga ang pamanhonon kuhaon gikan kanila, ug mao na unya kana ang ilang pagpuasa.”²¹ *Mipadayon pa gayod si Jesus pagsulti ug mga sambingay*, “Dili maayo nga itapak sa daan nga bisti ang bag-o nga panapton nga wala pa malabhi, tungod kay mokulo ang bag-o nga panapton ug mosamot pa kadako ang gisi.”²² Dili usab maayo nga isulod ang bag-o nga bino sa daan nga sudlanan nga panit. Mabuskag ang sudlanan ug mausik ang bino, ug pareho sila nga dili na mapuslan. Busa kinahanglan nga ang bag-o nga bino isulod sa bag-o usab nga sudlanan nga panit.”^a

Ang Pangutana Mahitungod sa Adlaw nga Igpapahulay
(Mt. 12:1-8; Lu. 6:1-5)

²³ Usa ka Adlaw nga Igpapahulay, nakaagi sila si Jesus sa kaumahan sa trigo, ug ang iyang mga sumusunod nangutlo^b ug mga uhay sa trigo. ²⁴ Busa miingon ang mga Pariseo kang Jesus, “Tan-awa ang gihimo sa imong mga sumusunod! Nganong gihimo nila ang ginadili sa Adlaw nga Igpapahulay?”²⁵ Mitubag si Jesus kanila, “Wala ba diay ninyo mabasa sa Kasulatan ang gihimo ni David sa dihang siya ug ang iyang mga kauban gigutom ug nagkinahanglan ug pagkaon?”²⁶ Kini nahitabo sa dihang si Abiatar pa ang pangulong pari. Misulod si David sa balay sa Dios ug mikaon sa pan nga gihalad ngadto sa Dios. Gipakaon usab niya ang iyang mga kauban. *Wala sila makasala bisan pa ug gidili sa Kasugoan ang pagkaon niadto gawas lang sa mga pari.*²⁷ Ug miingon pa gayod si Jesus, “Gihimo ang Adlaw nga Igpapahulay alang sa kaayohan sa tawo. Wala himoa ang tawo alang sa kaayohan sa Adlaw nga Igpapahulay.”²⁸ Busa, Ako nga Anak sa Tawo may gahom sa *pag-ingon kon unsa ang husto nga buhaton sa Adlaw nga Igpapahulay.*”

Chapter 3

Ang Tawo nga Singkaw ug Kamot
(Mt. 12:9-14; Lu. 6:1-11)

¹ Mibalik pag-usab si Jesus sa simbahan sa mga Judio ug may tawo didto nga singkaw ug kamot.² Tungod kay ang mga Pariseo nangita ug paagi nga ikasumbong nila si Jesus, gibantayan nila kon ayohon niya kadtong tawo sa Adlaw nga Igpapahulay. ³ Miingon si Jesus sa tawo nga singkaw ug kamot, “Dali dinhi sa atubangan.”⁴ Unya nangutana siya sa mga Pariseo, “Unsa ba ang gitugot sa atong Kasugoan sa Adlaw nga Igpapahulay: ang paghimo ug maayo sa mga tawo, o ang paghimo ug daotan? Ang pagluwas sa ilang kinabuhi, o ang pagpatay?” Apan wala gayoy mitubag. ⁵ Nasubo si Jesus tungod sa kagahi sa ilang balatian ug masuk-anon nga mitan-aw kanila. Unya miingon siya sa tawo nga singkaw ug kamot, “Ituy-od ang imong kamot!” Gituy-od niya, ug naayo kini. ⁶ Human niadto migawas ang mga Pariseo ug nakigkita sa mga sumusunod ni Haring Herodes. Nagplano sila kon unsaon nila pagpatay si Jesus.

Daghan ang mga Tawo sa Daplin sa Linaw

⁷ Si Jesus ug ang iyang mga sumusunod miadto sa daplin sa Linaw sa *Galilea*. Misunod kanila ang daghan nga mga tawo nga gikan sa Galilea ug Judea. ⁸ Daghan usab ang gikan sa Jerusalem, sa Idumea, sa tabok sa Jordan ug sa palibot sa Tiro ug Sidon, kay nadungog nila ang iyang gipangbuhat. ⁹ Tungod sa kadaghan sa mga tawo giingnan niya ang iyang mga sumusunod nga mag-andam ug sakayan alang kaniya, aron may masakyan siya kon magduot kaniya ang mga tawo. ¹⁰ Tungod kay daghan na ang iyang gipang-ayo, ang tanan nga may sakit nag-ilog sa paghikap kaniya. ¹¹ Ug kon makita siya sa mga *tawo nga may daotan nga mga espiritu*, mohapa sila sa iyang atubangan ug mosinggit, “Ikaw ang Anak sa Dios!”¹² Apan gipahimangnoan gayod niya ang mga daotang espiritu nga dili mosugilon kon kinsa siya.

^a 22 Misulti si Jesus niana nga mga sambingay aron itudlo kanila nga dili mahimo nga sagulon ang iyang mga pagtulon-an ug ang daan nga mga pagtulon-an sa mga Judio.

^b 23 nangutlo: sa uban nga Binisaya namutol.

Gipili ni Jesus ang Dose ka Apostoles
(Mt. 10:1-4; Lu. 6:12-16)

¹³ Human niadto, mitungas si Jesus sa bukid ug iyang gitawag ang gusto niya nga pilion, ug miduol sila kaniya. ¹⁴ Ug mipili siya ug dose nga mahimo niyang kauban [nga iya usab gitawag mga apostoles]. Gipadala niya sila aron sa pagwali ug ¹⁵ gihatagan niyang gahom sa paghingilin sa mga daotang espiritu. ¹⁶ [Mao kini ang dose nga iyang gipili:] si Simon (nga iyang ginganlan ug Pedro), ¹⁷ sila si Santiago ug si Juan nga mga anak ni Zebedeo (nga ginganlan niya ug Boanerges nga ang buot ipasabot, mga anak sa dalugdog), ¹⁸ si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago nga anak ni Alfeo, si Tadeo, si Simon (nga kaniadto rebelde sa gobyerno sa Roma), ¹⁹ ug si Judas Iscariote nga sa kaulahian miluib kaniya.

Si Jesus ug si Satanas
(Mt. 12:22-32; Lu. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Pagkahuman, mipauli dayon sila si Jesus. Ug nagtigom pag-usab ang mga tawo didto, busa si Jesus ug ang iyang mga sumusunod wala nay panahon bisan sa pagpangaon. ²¹ Pagkadungog sa iyang pamilya mahitungod sa gibuhat ni Jesus, miadto sila didto aron kuhaon siya, kay nag-ingon ang mga tawo nga nabuang siya.

²² Ang mga magtutudlo sa Kasugoan nga miabot gikan sa Jerusalem miingon, “Gisudlan siya ni Satanas^a nga pangulo sa mga daotang espiritu. Busa pinaagi sa gahom ni Satanas ginahinginlan niya ang daotan nga mga espiritu.” ²³ Gipaduol ni Jesus ang mga tawo kaniya, ug misulti siya kanila pinaagi niini nga mga sambingay, “Dili mahimo nga si Satanas mohingilin sa iyang mga kauban. ²⁴ Kon ang mga lumulupyo sa usa ka gingharian magkabahin-bahin ug mag-unay ug away, kana nga gingharian dili magpadayon. ²⁵ Sama usab sa usa ka panimalay: kon ang mga tawo sa panimalay magkabahin-bahin ug mag-unay ug away, mabungkag kini. ²⁶ Busa mao usab kana ang mahitabo kon si Satanas ug ang iyang mga sakop magkabahin-bahin ug mag-unay; ang iyang gingharian dili magpadayon kondili mabungkag hinuon.”

²⁷ “Sa pagkatinuod, walay tawo nga makasulod sa balay sa kusgan nga tawo aron pagkuha sa iyang mga kabtangan gawas kon iya unang gapuson kanang kusgan nga tawo. Kon magapos na niya, makakuha na siya sa mga kabtangan niana nga balay.”

²⁸ “Sultihan ko kamo sa tinuod, ang tanan nga klase sa sala ug mga pagsulti ug daotan batok sa Dios mapasaylo, ²⁹ apan si bisan kinsa nga mosulti ug daotan batok sa Espiritu Santo dili gayod mapasaylo. Kini nga sala dili gayod mapasaylo bisan kanus-a.” ³⁰ Gisulti kini ni Jesus kay nag-ingon ang mga magtutudlo sa Kasugoan nga aduna siyay daotan nga espiritu.

Ang Inahan ug mga Igsoon ni Jesus
(Mt. 12:46-50; Lu. 8:19-21)

³¹ Unya miabot ang inahan ug ang mga igsoon ni Jesus. Samtang nagtindog sila didto sa gawas sa balay gipatawag nila siya. ³² Daghan ang mga tawo didto nga naglingkod sa palibot ni Jesus. Ug miingon ang mga tawo kaniya, “Ang imong inahan ug mga igsoon anaa sa gawas ug gipatawag ka nila.” ³³ Miingon siya, “Nasayod ba kamo kon kinsa ang akong inahan ug mga igsoon?” ³⁴ Mitan-aw siya sa mga tawo nga naglingkod sa palibot duol niya ug miingon, “Mao kini sila ang akong inahan ug mga igsoon!” ³⁵ Si bisan kinsa nga nagahimo sa kabubut-on sa Dios mao ang akong inahan ug mga igsoon.”

^a 22 Satanas: sa Griego, Beelzebul.

Chapter 4

Ang Samingay Mahitungod sa Tigsabwag

(Mt. 13:1-9; Lu. 8:4-8)

¹ Nanudlo pag-usab si Jesus sa daplin sa linaw. Daghan kaayong mga tawo ang nagtigom sa iyang palibot. Busa misakay siya sa sakayan nga nagpundo didto ug milingkod. Ug ang mga tawo nagpabilin sa daplin sa linaw. ² Daghan ang iyang gitudlo kanila pinaagi sa mga samingay. ³ Miingon siya, “Pamati kamo! May usa ka mag-uuma nga nagsabwag ug binhi. ⁴ Nasabwag ang uban nga binhi sa daplin sa dalan, ug gituka kini sa mga langgam. ⁵ Ang uban nasabwag didto sa kabatoan. Gamay lang ang yuta niini, busa dali ra nga mitubo ang binhi. ⁶ Apan nalawos kini sa dihang nainitan sa adlaw, ug nalaya ra dayon tungod kay gamay ra ang gamot. ⁷ Ang uban nga binhi nasabwag *ug mitubo* sa yuta nga may mga sagbot nga tunokon, apan sa paglabong sa mga sagbot natabonan kini, busa wala makapamunga. ⁸ Ang uban usab nga binhi nasabwag sa maayo nga yuta, ug kini mitubo ug namunga. Ang uban igo-igo lang ang bunga, ang uban daghan, ug ang uban daghan kaayo.” ⁹ Miingon pa gayod si Jesus kanila, “Kinahanglan sabton gayod ninyo kining inyong nadunggan.”

Ang Katuyoan sa mga Samingay

(Mt. 13:10-17; Lu. 8:9,10)

¹⁰ Pagpamauli sa mga tawo, ang dose *ka apostoles* ug ang uban pa nga nag-uban kang Jesus nangutana kaniya kon unsa ang kahulogan niadtong samingay. ¹¹ Miingon si Jesus kanila, “Ang mga tinago mahitungod sa paghari sa Dios gisulti kaninyo sa klaro, apan sa uban nga mga tawo ang tanan nga butang *mahitungod sa paghari sa Dios* gisulti kanila pinaagi sa mga samingay, ¹² aron nga,

Magpadayon ang ilang pagtan-aw apan dili sila makakita,

ug magpadayon usab ang ilang pagpamati apan dili usab sila makasabot,

kay kon makasabot sila, maghinulsol sila ug pasayloon sila sa Dios.”

Gisaysay ni Jesus ang Samingay Mahitungod sa Tigsabwag

(Mt. 13:18-23; Lu. 8:11-15)

¹³ Unya nangutana si Jesus kanila, “Wala ba diay kamo makasabot niadto nga samingay? Kon mao kana, unsaon ninyo pagkasabot sa uban pa nakong mga samingay?” ¹⁴ *Ang kahulogan sa akong samingay mao kini:* ang gisabwag sa mag-uuma mao ang pulong *sa Dios*. ¹⁵ Ang mga binhi nga nasabwag sa dalan mao ang pulong *sa Dios* nga nadunggan sa mga tawo, apan miabot usab dayon si Satanas ug giilog niya ang pulong *sa Dios* nga gisabwag diha sa ilang mga kasingkasing. ¹⁶ Ang mga binhi nga nasabwag sa kabatoan nga gamay lang ug yuta mao ang pulong *sa Dios* nga nadunggan sa mga tawo ug dihadia gidawat nila nga malipayon. ¹⁷ Apan kini dili kinasingkasing, busa wala molungtad ang ilang pagtuo. Sa pag-abot sa kalisod o paglutos tungod sa *ilang pagdawat sa pulong sa Dios* mibiya sila sa ilang pagtuo. ¹⁸ Ang mga binhi nga nasabwag didto sa mga sagbot nga tunokon mao ang pulong *sa Dios* nga nadunggan sa mga tawo, ¹⁹ apan tungod sa mga kabalaka sa panginabuhi ug pagpaningkamot nga makaangkon ug bahandi, ug tungod sa sobra nga pagtinguha sa uban pa nga mga kabtangan, nalimtan nila ang pulong *sa Dios* nga ilang nadunggan ug wala nila mapusli. ²⁰ Apan ang mga binhi nga nasabwag sa maayo nga yuta mao ang pulong *sa Dios* nga nadungog sa mga tawo ug gidawat nila sa kinasingkasing ug ilang napuslan. Ang uban igo-igo lang ang ilang napuslan sa ilang nadungog, ang uban daghan, ug ang uban daghan kaayo.”

Ang Samingay Mahitungod sa Suga
(Lu. 8:16-18)

²¹ Human niadto mipadayon sa pagsulti si Jesus kanila, “Kon ang tawo magdagkot ug suga, dili niya kini takloban o kaha ibutang sa ilalom sa katre, kondili ibutang hinuon niya kini sa tungtongan. ²² Mao kana nga wala gayoy tinago nga dili mogawas sa kaulahian, ug walay tinagoan *mahitungod sa paghari sa Dios* nga dili mabutyag. ²³ Kinahanglan sabton gayod ninyo kining inyong nadungog.” ²⁴ Miingon pa gayod siya, “Pamatia ninyo ako pag-ayo! Mohatag ang Dios kaninyo ug pagsabot sumala sa inyong pagpamati, ug iya pa gani kining dugangan. ²⁵ Kay ang tawo nga may pagsabot sa kamatuoran hatagan pa gayod. Apan ang tawo nga walay pagsabot sa kamatuoran, bisan ang gamay nga iyang nasabtan kuhaon pa kaniya.”

Ang Samingay Mahitungod sa Binhi nga Nagtubo

²⁶ Miingon pa gayod si Jesus, “Ang paghari sa Dios sama sa tawo nga nagsabwag ug binhi diha sa iyang uma. ²⁷ Samtang nagpadayon siya sa iyang buluhaton matag adlaw ug sa iyang pagkatulog matag gabii, ang mga binhi nga iyang gisabwag nagatubo bisan wala niya mahibaloi kon sa unsang paagi. ²⁸ Ang yuta mao ang mopatubo ug mopabunga sa mga tanom: una ang dahon, sunod ang uhay, ug ang ulahi ang timgas nga bunga. ²⁹ Ug kon hinog na, anihon sa tag-iya kay anihonon na man.”

Ang Samingay Mahitungod sa Binhi sa Mustasa
(Mt. 13:31,32,34; Lu. 13:18,19)

³⁰ Nangutana si Jesus *kanila*, “Sa unsa nato ikatandi ang paghari sa Dios? Unsa nga samingay ang atong gamiton aron nga masaysay kini?” *Miingon siya*, ³¹ “Sama kini sa binhi sa mustasa. ^a Labing gamay kini sa tanan nga binhi, ³² apan kon matanom na, motubo ug molabaw pa sa tanan nga mga utanon nga bisan ang mga langgam makahimo sa pagsalag diha sa iyang labong nga mga sanga.”

³³ Daghan pa nga mga samingay nga sama niini ang gigamit ni Jesus sa iyang pagpanudlo sa mga tawo, sumala lang sa ilang masabtan. ³⁴ Wala siya mosulti sa mga tawo nga dili pinaagi sa samingay, apan gipasabot niya kining tanan sa iyang mga sumusunod kon sila na lang.

Gipahunong ni Jesus ang Bagyo
(Mt. 8:23-27; Lu. 8:22-25)

³⁵ Sa pagkagabii na, miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Dali, motabok kita.” ³⁶ Busa gibiyaan sa iyang mga sumusunod ang daghang mga tawo nga nagtigom, ug misakay sila didto sa sakayan nga gisakyan ni Jesus ug milarga sila. May mga sakayan usab didto nga midungan kanila. ³⁷ Ug *sa nagalawig sila*, kalit lang nga mihuros ang kusog nga hangin. Sige ang hapak sa dagko nga mga balod, ug hapit na mapuno sa tubig ang sakayan. ³⁸ Apan si Jesus didto sa ulin ^b sa sakayan natulog nga nag-unlan. Gipukaw nila siya. Miingon sila, “Magtutudlo, wala ka ba mabalaka nga malunod na kita?” ³⁹ Busa mibangon siya ug gimandoan niya ang hangin ug ang mga balod, “Hunong!” Ug mihunong ang hangin ug milinaw ang dagat. ⁴⁰ Ug miingon si Jesus kanila, “Nganong nangahadlok man kamo? Unsa, wala pa ba kamoy pagtuo *kanako*?” ⁴¹ Dako gayod ang ilang katingala kaniya. Ug nagpangutan-anay sila, “Kinsa gayod kaha kining tawhana, nga bisan ang hangin ug ang mga balod motuman man kaniya?”

^a 31 mustasa: *kini nga klase sa mustasa taas kaayo.*

^b 38 ulin: *sa tumoy sa sakayan*

Chapter 5

Giayo ni Jesus ang Tawo nga Adunay Mga Daotang Espiritu

(Mt. 8:28-34; Lu. 8:26-39)

¹ Human niadto nakaabot sila sa tabok sa Linaw sa *Galilea*, didto sa lugar sa mga taga-Gerasa. ² Sa dihang nakakanaog na si Jesus sa sakayan, may tawo didto nga adunay daotang espiritu nga migawas gikan sa langub ug misugat kang Jesus. ³ Kini nga tawo nagapuyo sa mga langub nga lubnganan. Wala gayoy tawo nga makagapos kaniya, bisan makakadena kaniya. ⁴ Daghan na nga higayon nga gigapos ang iyang mga tiil ug mga kamot, apan gipamugto lang niya ang mga kadena ug ang mga posas sa iyang mga tiil. Wala gayoy makapugong kaniya. ⁵ Adlaw ug gabii, didto sa mga langub nga lubnganan o kaha sa mga bukid, nagsige siya ug singgit ug gisamad-samaran niyang bato ang iyang lawas.

⁶ Sa pagkakita niya kang Jesus didto sa layo, midagan siya ngadto kaniya ug miluhod. ^{7,8} Miingon si Jesus sa daotang espiritu nga nagpuyo niadtong tawo, “Ikaw nga daotang espiritu, gawas gikan niining tawo!” Misinggit ang tawo, “Jesus, Anak sa Dios nga labaw sa tanan, unsay imong labot kanako? Nagapakiluoy ako kanimo sa ngalan sa Dios nga dili mo ako silotan.” ⁹ Gipangutana dayon siya ni Jesus, “Unsay imong ngalan?” Ug mitubag siya, “Ang akong ngalan si Panon tungod kay daghan kami.” ¹⁰ Ug nagsige siyang pakiluoy kang Jesus nga dili lang sila papahawaon niadtong dapita.

¹¹ Duol didto, naay daghang mga baboy nga nang-ungad didto sa bakilid. ¹² Nagpakiluoy kang Jesus ang mga daotang espiritu nga tugotan sila nga mosulod niadtong mga baboy. ¹³ Busa gitugotan niya sila. Ug migawas ang mga daotang espiritu gikan niadtong tawo ug misulod sa mga baboy. Unya ang tanang mga baboy didto nga mga duha ka libo mihaguros sa pagpanagan padulhog sa bakilid diretso sa tubig ug nangalumos.

¹⁴ Nanagan ang mga nag-atiman sa mga baboy ug gisulti nila ang nahitabo ngadto sa mga tawo sa lungsod ug sa kaumahan. Busa miadto ang mga tawo kang Jesus aron tan-awon kon unsa ang nahitabo.

¹⁵ Pag-abot nila didto nakita nila kadtong tawo nga kaniadto gigamhan sa mga daotang espiritu. Nagalingkod siya nga may bisti na ug maayo na ang iyang pangisip. Busa nangahadlok sila. ¹⁶ Kadtong nakakita misulti sa mga tawo kon unsa ang nahitabo sa tawo nga gigamhan kaniadto sa mga daotang espiritu ug ang nahitabo sa mga baboy. ¹⁷ Tungod niadtong hitaboa nagpakiluoy sila kang Jesus nga mobiya sa ilang lugar. ¹⁸ Sa dihang mosakay na si Jesus sa sakayan, kadtong tawo nga kaniadto gigamhan sa mga daotang espiritu nagpakiluoy kaniya nga kon mahimo paubanon siya. ¹⁹ Apan wala mosugot si Jesus, giingnan hinuon niya kini, “Pauli sa imong pamilya ug sultihi sila kon unsa ang gihimo sa Ginoo kanimo ug ang kaluoy niya kanimo sa imong kahimtang.”

²⁰ Busa milakaw kadtong tawo ug miadto siya sa *probinsya sa Decapolis*, ug didto gisulti niya ang gihimo ni Jesus kaniya. Natingala gayod ang tanan nga nakadungog kaniya.

Ang Bata ni Jairo ug ang Babaye nga Mihikap sa Bisti ni Jesus

(Mt. 9:18-26; Lu. 8:40-56)

²¹ Pagtabok na usab ni Jesus sa pikas sa linaw, daghang mga tawo ang nagtigom didto kaniya. ^{22,23} Miabot usab didto si Jairo nga usa sa mga pangulo sa simbahan sa mga Judio. Sa pagkakita niya kang Jesus miluhod siya kaniya ug nagpakiluoy, “Ang akong anak nga dalagita himalatyon na. Kon mahimo adtoa siya *didto sa balay* ug ipatong ang imong kamot kaniya aron mamaayo siya ug mabuhi!” ²⁴ Busa miuban si Jesus kaniya. Daghan kaayong mga tawo ang nanguban kang Jesus ug nagdasok sila ngadto kaniya. ²⁵ May babaye didto nga nagdugo-dugo sulod na sa 12 ka tuig. ²⁶ Dako na kaayo ang iyang nagasto sa pagpatambal sa nagkalain-lain nga mga mananambal. Nagasto na niya ang tanan niyang salapi ug kabtangan, apan wala gayod siya mamaayo. Misamot hinuon ang iyang sakit. ²⁷ Nadungog niya ang mga balita mahitungod kang Jesus, busa miliot siya sa daghang mga tawo aron makaduol siya dapit sa likod ni

Jesus.²⁸ Miingon siya sa iyang kaugalingon, “Kon mahikap ko lang bisan ang iyang bisti, mamaayo gayod ako.”²⁹ *Busa gihikap niya ang bisti ni Jesus* ug dihadiha miundang ang iyang pagdugo, ug nabati niya nga naayo na siya sa iyang sakit.³⁰ Nabati ni Jesus nga may gahom nga migawas gikan kaniya, busa milingi dayon siya ug miingon, “Kinsa ang mihikap sa akong bisti?”³¹ Mitubag ang iyang mga sumusunod, “Kadaghan sa mga tawo nga nangdasok diha kanimo, nganong mangutana ka pa man kon kinsa ang mihikap kanimo?”³² Apan naglingi-lingi pa gayod siya kon kinsa ang mihikap kaniya.³³ Tungod kay nasayran sa babaye kon unsa ang nahitabo kaniya, miduol siya kang Jesus nga nagkurog sa kahadlok. Miluhod siya ug misulti sa tinuod.³⁴ Unya miingon si Jesus kaniya, “Anak ko, naluwas ka tungod sa imong pagtuo. Busa pauli ug ayaw nag kaguol sa imong sakit kay naayo ka na.”

³⁵ Samtang nakigsulti pa siya sa babaye may nangabot nga pipila ka mga tawo gikan sa balay ni Jairo. Miingon sila kang Jairo, “Patay na ang imong anak. Ayaw na pagsamoka ang magtutudlo.”³⁶ Apan wala magtagad si Jesus niadtong gibalita. Miingon siya kang Jairo, “Ayaw kahadlok. Tuo lang.”³⁷ *Busa mipadayon gayod sila.* Apan wala siyay gipauban gawas kang Pedro ug ang magsoon nga si Santiago ug si Juan.³⁸ Sa pag-abot nila didto sa balay ni Jairo nakita ni Jesus nga nagkaguliyang ang mga tawo. Ug may nanghilak ug nagminatay.³⁹ Misulod sila sa balay ug miingon siya sa mga tawo, “Nganong nagkaguliyang ug nanghilak man kamo? Wala mamatay ang bata, kondili natulog lang siya.”⁴⁰ Gikataw-an nila si Jesus. Busa gipagawas niya ang tanan nga mga tawo ug gipasulod niya sa kuwarto sa bata ang amahan ug inahan niini, ug ang tulo nga iyang kauban.⁴¹ Unya iyang gikuptan ang kamot sa bata ug miingon, “Talitha, koum,” nga ang buot ipasabot, “Inday, bangon!”⁴² Ug dihadiha mibangon ang dalagita ug naglakaw-lakaw. (Ang maong dalagita nagapanuigon ug 12 ka tuig). Hilabihan gayod ang ilang katingala sa nahitabo.⁴³ Apan gipahimangnoan niya sila nga dili gayod mosulti kang bisan kinsa. Ug giingnan niya sila nga hatagan ug pagkaon ang bata.

Chapter 6

Gisalikway si Jesus Didto sa Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lu. 4:16-30)

¹ Human niadto, mipauli si Jesus sa iyang lungsod, ug miuban kaniya ang iyang mga sumusunod.² Sa pag-abot sa Adlaw nga Igpapahulay nanudlo siya sa simbahan sa mga Judio. Daghan ang mga tawo didto nga nakadungog kaniya ug natingala gayod sila. Miingon sila, “Nganong daghan mag nasayran kining tawhana? Asa man siya nakakuha niining kaalam? Ug nganong makabuhat man siyag mga milagro?”³ Dili ba siya man ang panday nga anak ni Maria ug mga igsoon niya sila si Santiago, Jose, Judas ug Simon, ug ang mga igsoon niya nga babaye dinhi usab nagapuyo?” Tungod niini dili gayod sila motuo kaniya.⁴ Unya miingon si Jesus kanila, “Ang propeta tinahod bisan asa gawas lang diha sa iyang kaugalingon nga lungsod ug sa iyang mga paryente ug panimalay.”⁵ Mao kana nga wala siya makabuhat ug mga milagro niadtong lugara, gawas lang sa pipila ka mga masakiton nga iyang gihikap ug naayo.⁶ Natingala siya nga dili sila motuo kaniya.

Gipadala ni Jesus ang Dose Niya ka Apostoles
(Mt. 10:5-16; Lu. 9:1-6)

Human niadto miadto si Jesus sa mga kabaryohan ug nanudlo.⁷ Gitawag niya ang dose *niya ka apostoles* ug gipadala niya sila sa tinagurha. Gihatagan niya sila ug gahom batok sa mga daotang espiritu.⁸ Gimandoan niya sila, “Ayaw kamo pagdalag bisan unsa sa inyong paglakaw gawas lang sa sungkod. Ayaw kamo pagdalag pagkaon, kuwarta o bag.”⁹ Mahimo kamong mosul-ob ug sandalyas, apan ayaw kamo pagdalag ilisan nga bisti.¹⁰ Kon padayonon kamo sa usa ka balay, diha lang gayod kamo mopuyo hangtod mohawa kamo nianang lugara.¹¹ Apan kon ang mga tawo sa usa ka lugar dili modawat kaninyo ug dili mamati sa inyong ginawali, biyai lang ninyo sila, ug sa inyong paghawa itaktak ang abog sa inyong tiil isip

pasidaan batok kanila.”¹² Busa milakaw sila ug nagwali nga kinahanglan maghinulsol ang mga tawo sa ilang mga sala.¹³ Daghang mga daotang espiritu ang ilang gihinginlan ug daghang mga masakiton ang ilang gihaplasan ug lana ug nangaayo.

Ang Pagpatay kang Juan nga Tigbautismo
(Mt. 14:1-12; Lu. 9:7-9)

¹⁴ Nakaabot kang Haring Herodes ang mga balita mahitungod kang Jesus tungod kay nabantog na siya. Ang uban nagaingon nga si Jesus mao si Juan nga tigbautismo nga nabanhaw, mao kana nga may gahom siya sa paghimog mga milagro.¹⁵ Apan miingon ang uban nga siya si Elias nga propeta. Ug miingon pa gayod ang uban nga siya usa ka propeta nga sama sa mga propeta kaniadto.

¹⁶ Sa pagkadungog ni Herodes nianang mga balitaa, miingon siya, “Nabanhaw si Juan nga akong gipapunggotan ug ulo.”^{17,18} Gipapunggotan ni Herodes ug ulo si Juan tungod sa pagdumot ni Herodias kang Juan, kay mao kini ang nahitabo: si Herodes nangasawa kang Herodias nga asawa sa iyang igsoon nga si Felipe. Kanunayng sultihan ni Juan si Herodes nga supak sa Kasugoan ang iyang pagpangasawa sa asawa sa iyang igsoon. Busa tungod kang Herodias gipadakop ni Herodes si Juan ug gipapriso.¹⁹ Ug tungod sa pagdumot ni Herodias kang Juan gusto niya nga ipapatay kini, apan dili niya mahimo *tungod kay dili mosugot si Herodes*.²⁰ Kay nahadlok si Herodes kang Juan tungod kay nasayran man niya nga si Juan diosnon ug matarong nga tawo. Busa gipanalipdan ni Herodes si Juan. Gusto ni Herodes nga mamati sa mga wali ni Juan bisan tuod nga ang iyang mga nadungog nakapalibog kaniya.

²¹ Sa kaulahian miabot ra gayod ang panahon nga gihulat ni Herodias. Kini nahitabo sa adlawng natawhan ni Herodes. Nagkombira si Herodes ug giimbitar niya ang mga opisyal sa Galilea, ang mga kapitan sa mga sundalo, ug ang mga inila nga mga tawo didto.²² Sa panahon sa kombira, misulod ang dalaga nga anak ni Herodias ug misayaw. Nalipay gayod si Herodes ug ang iyang mga bisita. Busa miingon si Herodes sa dalaga, “Pangayo kanako bisan unsay imong gusto ug ihatag ko kanimo.”²³ Ug miingon pa gayod siya sa dalaga, “Ipanumpa ko nga bisan unsay imong pangayoon kanako ihatag ko kanimo, bisan katunga pa sa akong gingharian.”²⁴ Migawas ang dalaga ug nangutana sa iyang inahan kon unsay iyang pangayoon. Mitubag ang iyang inahan nga pangayoon niya ang ulo ni Juan nga tigbautismo.²⁵ Ug midali-dali siyag balik sa hari. Pag-abot niya didto miingon siya, “Gusto ko nga ihatag mo kanako karon dayon ang ulo ni Juan nga tigbautismo nga nakabutang sa bandehado.”²⁶ Sa pagkadungog niadto sa hari nasubo gayod siya. Apan tungod kay nakapanumpa siya ug nadungog mismo sa iyang mga bisita, dili niya buot nga mapakyas ang iyang saad sa dalaga.²⁷ Dihadiha gisugo niya ang usa ka sundalo nga dad-on kaniya ang ulo ni Juan. Busa miadto ang sundalo sa prisohan ug gipunggotan ug ulo si Juan.²⁸ Gibutang niya kini sa bandehado ug gihatag sa dalaga, ug gihatag usab sa dalaga ngadto sa iyang inahan.²⁹ Sa pagkadungog sa mga sumusunod ni Juan mahitungod sa nahitabo, giadtoan nila ug gikuha ang lawas ni Juan ug gilubong.

Gipakaon ni Jesus ang 5,000 ka mga Tawo
(Mt. 14:13-21; Lu. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Ang mga apostoles nga nanglakaw sa pagwali mibalik kang Jesus. Gisulti nila kaniya ang tanan nga ilang gibuhay ug mga gipanudlo.³¹ Tungod sa kadaghan sa mga tawo nga nagpuli-puli pagpangabot ug pagpanglakaw, wala na gayod silay panahon bisan sa pagpangaon. Busa miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Dali, moadto kita sa kamingawan aron makapahulay kamo bisan kadiyot lang.”³² Busa misakay sila sa sakayan ug miadto sa kamingawan.

³³ Apan nailhan sila sa daghang mga tawo nga nakakita sa ilang paglakaw. Busa nanagan ang mga tawo gikan sa nagkalain-lain nga mga lungsod padulong ngadto sa lugar nga adtoan nila ni Jesus, ug nakauna pa silag abot didto.³⁴ Sa pagkanaog ni Jesus sa sakayan, nakita niya nga daghan kaayo ang mga tawo nga nagtigom didto ug naluoy siya kanila, kay mora silag mga karnero nga walay magbalantay. Busa gitudloan niya sila ug daghang mga butang.³⁵ Sa pagkahapon na kaayo, miduol kaniya ang iyang mga sumusunod.

Miingon sila, “Hapon na, ug ania pa kita dinhi sa kamingawan.”³⁶ Paadtoa na ang mga tawo ngadto sa mga baryo ug sa mga sityo sa palibot aron makapalit silag pagkaon.”³⁷ Apan miingon si Jesus kanila, “Kamo mismo ang mohatag kanila ug pagkaon.” Nangutana sila kang Jesus, “Molakaw ba kami ug mopalit ug pan nga mokantidad ug balig walo ka bulan nga suweldo sa usa ka tawo aron ipakaon kanila?”³⁸ Miingon si Jesus kanila, “Pila ka buok ang inyong pan diha? Bi, tan-awa ninyo.” Sa dihang nasusi na nila miingon sila, “Lima ka pan ug duha ka isda.”

³⁹ Gisugo ni Jesus ang iyang mga sumusunod nga palingkuron ang mga tawo nga grupo-grupo diha sa sagbot. ⁴⁰ Busa nanglingkod ang mga tawo sa grupo nga tag-100 ug tag-50. ⁴¹ Unya, gikuha ni Jesus ang lima ka pan ug duha ka isda. Mihangad siya sa langit ug nagpasalamat sa Dios. Ug gipikas-pikas niya ang mga pan ug gihatag ngadto sa iyang mga sumusunod aron iapod-apod sa mga tawo. Ug gibahin-bahin usab niya ang isda sa tanan. ⁴² Nakakaon silang tanan ug nangabusog. ⁴³ *Human makakaon ang tanan*, gitigom nila ang mga sobra nga pan ug isda, ug dose pa ka buok ang napuno. ⁴⁴ 5,000 ang gidaghanon sa mga lalaki lang nga nangaon.

Naglakaw si Jesus sa Ibabaw sa Tubig
(Mt. 14:22-33; Jn. 6:15-21)

⁴⁵ Human niadto, gisugo dayon ni Jesus ang iyang mga sumusunod nga mosakay sa sakayan ug mouna didto sa Betsaida, sa tabok sa linaw samtang gipapauli niya ang mga tawo. ⁴⁶ Sa nakagikan na ang mga tawo mitungas siya sa bukid aron mag-ampo. ⁴⁷ Pagkagabii, ang sakayan didto na sa tunga sa linaw, apan si Jesus didto pa sa bukid nga nag-inusara lang. ⁴⁸ Nakita niya nga naglisod sila sa pagbugsay, kay pasugat man sila sa hangin. Sa kaadlawon na, miadto siya didto kanila nga nagalakaw sa ibabaw sa tubig. Molabay lang unta siya kanila, ^{49,50} apan sa pagkakita nila kaniya nga nagalakaw sa ibabaw sa tubig, nangahadlok gayod sila ug naninggit, “Kalag!” Apan miingon si Jesus kanila, “Ayaw kamo kahadlok, ako kini! Magpakaisog kamo!”⁵¹ Unya misakay siya sa sakayan ug mihunong ang makusog nga hangin. Ug natingala gayod sila, ⁵² kay bisan nakita na nila ang milagro nga gibuhay niya sa pan, wala pa gayod sila makasabot sa kahulogan niadto tungod kay nangitngitan pa ang ilang hunahuna.

Gipang-ayo ni Jesus ang mga Masakiton sa Genesaret
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Sa pag-abot nila didto sa tabok, midunggo sila sa Genesaret ug didto nila gipundo ang sakayan. ⁵⁴ Sa pagkanaog nila, nailhan dayon sa mga tawo si Jesus. ⁵⁵ Busa nagdali-dali ang mga tawo pag-adto sa palibot nga mga lugar ug gipahimutang nila sa mga higdaanan ang mga masakiton ug gidala nila sa lugar nga nadungog nila nga atua didto si Jesus. ⁵⁶ Bisan asa siya paingon, sa mga sityo, sa mga baryo o kaha sa mga lungsod, kon madungog nila nga atua didto si Jesus dalhon dayon nila ang ilang mga masakiton sa mga lugar nga ginatapokan kanunay sa mga tawo. Gihangyo nila si Jesus nga tugotan niya ang mga masakiton nga mohikap kaniya bisan sa sidsid na lang sa iyang bisti. Ug ang tanan nga nakahikap nangaayo.

Chapter 7

Ang Tulumanon sa mga Katigulangan
(Mt. 15:1-9)

¹ Adunay mga Pariseo ug pipila ka mga magtutudlo sa Kasugoan nga miabot gikan sa Jerusalem ug mialirong kang Jesus. ² Nakita nila nga ang uban sa iyang mga sumusunod nagakaon nga wala manghunaw. Kini supak sa tulumanon sa mga Pariseo.

³ Dili lang ang mga Pariseo kondili ang tanan usab nga mga Judio dili mokaon kon dili una sila makapanghunaw sumala sa tulumanon gikan sa ilang mga katigulangan. ⁴ Dili usab sila mokaon sa bisan

unsa nga naggikan sa tindahan kon dili una sila makapanghunaw. Daghan pa gayod ang ilang tulumanon sama sa pagpanghugas sa mga tasa, kulon, ug tumbaga^a nga mga lutoanan.

⁵ Busa nangutana kang Jesus ang mga Pariseo ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan, “Nganong ang imong mga sumusunod wala man magsunod sa mga tulumanon sa atong mga katigulangan? Nagakaon sila nga wala manghunaw.” ⁶ Gitubag sila ni Jesus, “Tinuod gayod ang giingon ni propeta Isaias mahitungod kaninyo nga mga tigpakaaron-ingnon. Sumala sa sinulat ni *Isaias, miingon ang Dios*,

‘Kining mga tawhana nagatahod kanako sa baba lamang,

apan ang ilang kasingkasing halayo kanako.

⁷ Walay kapuslanan ang ilang pagsimba kanako,

kay ang ilang gitudlo nga mga pagtulon-an mga hinimo lang sa mga tawo.’ ”

⁸ Gisalikway ninyo ang sugo sa Dios, ug ang mga pagtulon-an sa tawo mao ang inyong gituman.

⁹ Miingon pa gayod si Jesus, “Maayo gayod kamo mangita ug paagi sa pagsalikway sa gipasunod sa Dios aron masunod ninyo ang inyong mga tulumanon. ¹⁰ Sama pananglit niini: si Moises miingon, ‘Tahora ang imong amahan ug inahan,’ ug ‘Ang mosulti ug daotan batok sa iyang amahan o inahan kinahanglan patyon.’ ¹¹ Apan kamo nagatudlo nga kon ang tawo may ikatabang unta sa iyang mga ginikanan, ug moingon kanila, ‘korban kini’ (kon sa ato pa, ‘kini alang sa Dios’) ¹² wala na ninyo siya tugoti nga motabang kanila. ¹³ Gipakawalay pulos ninyo ang pulong sa Dios tungod sa inyong napanunod nga tulumanon. Ug daghan pa ang sama niini nga inyong gibuhay.”

Ang mga Butang nga Makapahugaw sa Tawo
(Mt. 15:10-20)

¹⁴ Gitawag pag-usab ni Jesus ang mga tawo ug giingnan niya sila, “Pamati kamong tanan kanako, ug sabta ninyo ang akong isulti. ¹⁵ Walay butang nga nagasulod sa tawo nga makapahugaw kaniya, kondili ang mga nagagawas kaniya.” ¹⁶ [Kinahanglan nga sabton gayod ninyo kining inyong nadunggan!]

¹⁷ Pagkahuman mibiya siya sa mga tawo ug misulod siya sa balay. *Sa dihang didto na siya sa sulod*, nangutana kaniya ang iyang mga sumusunod kon unsa ang kahulogan niadtong samingay. ¹⁸ Miingon si Jesus kanila, “Ngano, wala ba diay usab kamo makasabot? Wala ba ninyo masayri nga ang bisan unsa nga pagkaon dili makapahugaw sa tawo? ¹⁹ Kay wala man kana mosulod sa iyang kasingkasing kondili sa iyang tiyan ug mogawas ra usab sa iyang lawas.” (Sa pagsulti ni Jesus niini, iyang gipadayag nga ang tanan nga pagkaon mahimong kaanon). ²⁰ Miingon usab siya, “Ang nagagawas sa tawo mao ang makapahugaw kaniya *atubangan sa Dios*. ²¹ Kay gikan sa kasingkasing sa tawo ang daotan nga mga panghunahuna nga mao ang nagatukmod kaniya sa pagpakighilawas gawas sa kaminyoon, pagpangawat, pagpatay, ²² pagpanapaw, pagkahakog, paghimo sa tanan nga kahugawan, pagpanglimbong, pagbinastos, pagkasina, pagsulti ug daotan batok sa isigkatawo, pagpagarbo, ug pagbinuang. ²³ Kining tanan nga mga kahugawan gikan sa sulod sa kasingkasing sa tawo, ug mao kini ang nagapahugaw kaniya.”

Ang Pagtuo sa Usa ka Babaye
(Mt. 15:21-28)

²⁴ Unya gikan sa probinsya sa Galilea miadto si Jesus sa mga lugar nga sakop sa Tiro [ug Sidon]. Didto midayon siya sa usa ka balay. Dili unta niya gusto nga mahibaloan sa mga tawo nga atua siya didto, apan dili gayod kini matago. ^{25,26} Karon, dihay babaye nga dili Judio nga nakadungog nga atua didto si Jesus.

^a 4 tumbaga o bronsi.

^b 15 Buot ipasabot: Dili ang pagkaon nga nagasulod sa lawas sa tawo ang makapahugaw kaniya, kondili ang iyang mga pulong ug buhat.

Kini nga babaye taga-Fenicia nga sakop sa Siria ug ang iyang pinulongan Griego. May anak siya nga babaye nga gigamhan sa daotang espiritu. Busa miadto dayon siya kang Jesus ug miluhod, ug nagpakiluoy nga kon mahimo hinginlan niya ang daotang espiritu sa iyang anak.²⁷ Apan miingon si Jesus kaniya *pinaagi sa sambingay*, “Kinahanglan nga pakaonon una ang mga anak, kay dili maayo nga kuhaon ang pagkaon sa mga anak ug ihatag ngadto sa mga iro.”^{a 28} Busa miingon ang babaye kaniya, “Husto kana Ginoo, apan bisan pa ang mga iro sa ilalom sa lamisa makakaon sa mga usik sa mga anak.”²⁹ Ug miingon si Jesus kaniya, “Tungod sa imong tubag, makapauli ka na. Ang daotang espiritu mibiya na sa imong anak.”³⁰ Mipauli ang babaye ug naabtan niya ang iyang anak nga nagahigda sa katre, ug ang daotang espiritu mibiya na kaniya.

Giayo ni Jesus ang Usa ka Tawo nga Bungol ug Amang

³¹ Gikan sa mga dapit nga sakop sa Tiro, miagi si Jesus sa Sidon ug sa probinsya sa Decapolis. Pagkahuman milahos siya sa Linaw sa Galilea.³² May tawo didto nga bungol ug amang pa gayod nga gidala sa mga tawo ngadto kang Jesus. Nagpakiluoy sila nga ipatong niya ang iyang kamot niini nga tawo.³³ Gilain siya ni Jesus sa kadaghanan, ug gisulod ni Jesus ang iyang mga tudlo sa mga dalunggan niini. Unya miluwa siya ug gipaghid ang laway ngadto sa dila niadtong lalaki.³⁴ Mihangad si Jesus sa langit ug miginhawag lawom. Ug miingon kaniya, “Effata!” Ang buot ipasabot, “Maabri ka!”³⁵ Human niadto makadungog na siya ug klaro na ang iyang pagsulti.³⁶ Gipasidan-an ni Jesus ang mga tawo nga dili sila mosulti kang bisan kinsa mahitungod sa nahitabo. Apan bisan ug gidid-an sila misamot pa hinuon ang ilang pagpanugilon sa hitabo ngadto sa mga tawo.³⁷ Dako gayod ang katingala sa mga tawo. Miingon sila, “Maayo ang tanan niyang gibuhat! Kay bisan ang mga bungol gihimo niya nga makadungog ug ang mga amang makasulti na!”

Chapter 8

Gipakaon ni Jesus ang 4,000 ka mga Tawo
(Mt. 15:32-39)

¹ Human sa pipila ka adlaw, nagtigom na usab ang daghan nga mga tawo didto kang Jesus. Sa dihang wala na silay pagkaon gitawag ni Jesus ang iyang mga sumusunod ug giingnan,² “Naluoy gayod ako niining mga tawhana. Tulo na ka adlaw nga nagauban-uban sila kanako ug wala na silay makaon.”³ Kon papaulion ko sila nga gutom basin ug makuyapan sila sa dalan kay layo pa man kaayo ang gigikanan sa uban kanila.”⁴ Mitubag ang iyang mga sumusunod, “Asa kita makakuha ug pagkaon dinhi sa kamingawan nga ipakaon niining mga tawhana?”⁵ Nangutana si Jesus kanila, “Pila ba ka buok ang inyong pan diha?” Mitubag sila, “Pito ka buok.”

⁶ Unya gipalingkod ni Jesus ang mga tawo. Gikuha niya ang pito ka pan ug nagpasalamat sa Dios. Gipikas-pikas niya kini ug gihatag sa iyang mga sumusunod aron iapod-apod sa mga tawo.⁷ May pipila usab sila ka buok nga gagmay nga mga isda. Gipasalamatan usab niya kini ug gihatag sa iyang mga sumusunod aron iapod-apod sa mga tawo.⁸ Nangaon sila ug nangabusog. Pagkahuman nilag pangaon, gitigom nila ang pan nga sobra, ug napuno ang pito ka bukag.⁹ Ang mga lalaki lang nga nangaon mga 4,000. Human niadto gipapauli ni Jesus ang mga tawo¹⁰ ug misakay siya sa sakayan uban sa iyang mga sumusunod ug miadto sa Dalmanuta.

Nangayo ang mga Pariseo ug Milagro
(Mt. 16:1-4)

¹¹ Pag-abot nila didto, may mga Pariseo nga miadto kang Jesus ug nakiglalis kaniya. Nangayo silag milagro gikan sa Dios sa pagpamatuod nga gipadala siya sa Dios. Gihimo nila kini aron sa pagsulay kaniya.

^a 27 Nahibaloan sa babaye kon unsa ang buot ipasabot ni Jesus—tabangan una niya ang mga Judio ug dayon ang mga dili Judio.

¹² Apan nanghupaw si Jesus ug miingon, “Ngano bang nangayo man ug milagro ang mga tawo niining panahona? Ang tinuod, wala gayoy milagro nga ipakita kanila!” ¹³ Ug gibliyaan niya kadtong mga Pariseo. Mibalik siya sa sakayan ug mitabok pag-usab sa linaw.

*Ang Patubo sa Pan sa mga Pariseo ug ni Herodes
(Mt. 16:5-12)*

¹⁴ Nakalimot ang iyang mga sumusunod sa pagdala ug pan; usa ra ka buok ang diha sa sakayan. ¹⁵ Gipahimangoan sila ni Jesus *nga dili mosunod sa daotan nga batasan sa uban. Gisulti niya kini pinaagi sa sambingay*, “Pagbantay gayod kamo sa patubo sa pan sa mga Pariseo ug ni *Haring Herodes*.” *Apan wala sila makahibalo nga kadto sambingay lamang.* ¹⁶ Busa naglalis sila nga nag-ingon, “Gisulti niya kadto kay wala kita makadalag pan.” ¹⁷ Nasayran ni Jesus kon unsa ang gilalisan nila. Busa miingon siya kanila, “Nganong naglalis man kamo nga wala kamoy pan? Dili pa ba gayod kamo makasabot? Gahi ba kamo ug salabotan?” ^{18,19} May mga mata kamo, apan dili kamo makakita. May mga dalunggan kamo, apan dili kamo makadungog. Wala ba gayod ninyo mahinumdomi ang pagpikas-pikas ko sa lima ka pan alang sa 5,000 ka mga tawo? Pila ba ka bukag ang napuno sa inyong gitapok nga sobra?” Mitubag sila, “Dose!” ²⁰ *Nangutana pag-usab si Jesus*, “Ug ang pagpikas-pikas ko sa pito ka pan alang sa 4,000 ka mga tawo, pila ba ka bukag ang napuno sa inyong gitapok nga sobra?” Mitubag sila, “Pito!” ²¹ Ug miingon si Jesus, “Kinahanglan sabton ninyo nga dili pan ang akong buot ipasabot!”

Giayo ni Jesus ang Usa ka Buta sa Betsaida

²² Pag-abot nila sa Betsaida may mga tawo didto nga nagdala ug usa ka lalaki nga buta ngadto kang Jesus. Nagpakiluoy sila nga hikapon niya ang buta *aron makakita*. ²³ Busa gikuptan niya ang kamot sa buta ug giagak padulong sa gawas sa Betsaida. Pag-abot nila sa gawas giluwaaan niya ang mga mata niining buta. Ug gibutang niya ang iyang mga kamot sa buta ug nangutana, “May nakita ka na ba?” ²⁴ Mihangad ang lalaki ug miingon, “Nakakita na ako ug mga tawo, apan daw mga kahoy nga nagalakaw.” ²⁵ Busa gibutang pag-usab ni Jesus ang iyang mga kamot sa mga mata sa buta. Mitutok pag-ayo ang buta ug naayo ang iyang mga mata. Klaro na ang tanan sa iyang panan-aw. ²⁶ Gipapauli siya ni Jesus ug giingnan, “Ayaw na pagbalik sa Betsaida.”^a

*Ang Gisulti ni Pedro Mahitungod kang Jesus
(Mt. 16:13-20; Lu. 9:18-21)*

²⁷ Human niadto, miadto si Jesus ug ang iyang mga sumusunod sa mga baryo nga sakop sa Cesarea Filipos. Samtang nagalakaw sila nangutana si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Sumala sa mga tawo, kinsa ba ako?” ²⁸ Mitubag sila, “*May mga nagaingon nga ikaw si Juan nga tigbautismo. Ang uban nagaingon nga ikaw si Elias, ug ang uban usab nagaingon nga ikaw usa sa mga propeta sa Dios.*” ²⁹ Ug nangutana siya kanila, “Apan alang kaninyo kinsa ba ako?” Mitubag si Pedro, “Ikaw mao ang Cristo!” ³⁰ Ug mipahimangno si Jesus kanila nga dili gayod manugilon kang bisan kinsa mahitungod kaniya.

*Naghisgot si Jesus Mahitungod sa Iyang Kamatayon ug Pagkabanhaw
(Mt. 16:21-28; Lu. 9:22-27)*

³¹ Unya miingon si Jesus kanila, “Ako nga Anak sa Tawo kinahanglan gayod nga mag-antos sa pagabuhaton kanako sa mga pangulo sa mga Judio, sa mga kadagkoan sa mga pari, ug sa mga magtutudlo sa Kasugoan. Isalikway nila ako ug patyon, apan sa ikatulo ka adlaw mabanhaw ako.” ³² Wala niya kini ililong kanila. Pagkadungog ni Pedro niini, gidala niya si Jesus sa unahan ug iyang gibadlong nga dili magsulti ug ingon niadto. ³³ Apan miliso si Jesus, mitan-aw sa iyang mga sumusunod, ug giingnan si Pedro, “Palayo kanako Satanas! Kay ang imong hunahuna dili iya sa Dios kondili iya sa tawo.”

^a 26 “Ayaw na pagbalik sa Betsaida.” *Tingali dili gusto ni Jesus nga manugilon ang buta sa mga tawo sa Betsaida nga giayo niya siya.*

³⁴ Unya gitawag niya ang mga tawo ug ang iyang mga sumusunod nga moduol kaniya. Miingon siya, “Kon may tawo nga buot mosunod kanako, dili niya palabihon ang iyang kaugalingon, hinuon mosunod siya kanako bisan pa kon kamatayon ang iyang dangatan.” ³⁵ Kay si bisan kinsa nga nagtinguha sa pagluwas sa iyang kinabuhi mawad-an hinuon niini. Apan si bisan kinsa nga mohalad sa iyang kinabuhi tungod kanako ug sa Maayong Balita makaangkon sa kinabuhi nga walay kataposan. ³⁶ Unsa man ang makuha sa tawo kon maangkon niya ang tanan nga butang dinhi sa kalibotan, apan mawala ang iyang kinabuhi? *Wala gayod!* ³⁷ Kay walay bisan unsa nga iyang ikahatag aron mabawi niya ang iyang kinabuhi. ³⁸ Si bisan kinsa, kon ikaulaw niya ako ug ang akong mga pagtulon-an niining panahona, nga ang mga tawo daotan ug dili matinud-anon sa Dios, ikaulaw ko usab siya kon Ako nga Anak sa Tawo mobalik na nga nagadan-ag sa gahom nga gikan sa akong Amahan, ug kauban ko ang balaang mga anghel.”

Chapter 9

Ang Pagkausab sa Panagway ni Jesus (Mt. 17:1-13; Lu. 9:28-36)

¹ Miingon usab si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, may mga tawo dinhi nga dili pa mamatay hangtod nga makita nila ang paghari sa Dios nga moabot nga may gahom.”

² Paglabay sa unom ka adlaw gidala ni Jesus silang Pedro, Santiago, ug Juan sa taas nga bukid ug sila lang didto. Samtang nagtan-aw sila kang Jesus, nausab ang iyang panagway. ³ Ang iyang bisti miputi ug silaw kaayo. Walay bisan kinsa dinhi sa kalibotan nga makapaputi ug sama niadto. ⁴ Unya nakita nila si Elias ug si Moises nga nakigsulti kang Jesus. ⁵ Miingon si Pedro kang Jesus, “Magtutudlo, maayo nga ania kami^a dinhi. Maghimo kami ug tulo ka payag, ang usa alang kanimo, ang usa alang kang Moises, ug ang usa alang kang Elias.” ⁶ Mao kini ang iyang giingon kay wala siya mahibalo kon unsa ang angay niyang isulti tungod kay gikulbaan gayod sila. ⁷ Unya may mitungha nga panganod nga mitabon kanila. Gikan sa panganod may tingog silang nadungog nga nag-ingon, “Mao kini ang akong hinigugma nga Anak. Paminawa ninyo siya!” ⁸ Dihadiha mitan-aw sila sa palibot, apan wala na silay nakita gawas lang kang Jesus.

⁹ Samtang nanglugsong sila gikan sa bukid, gimandoan sila ni Jesus, “Ayaw isugilon kang bisan kinsa ang inyong nakita samtang Ako nga Anak sa Tawo dili pa mabanhaw.” ¹⁰ Busa wala gayod nila ipanugilon kadtong mga panghitabo. Apan sa dihang sila na lang nagpangutan-anay silang tulo kon unsa ang kahulogan sa iyang giingon nga mabanhaw. ¹¹ Nangutana sila kang Jesus, “Nganong nag-ingon man ang mga magtutudlo sa Kasugoan nga kinahanglan moabot una si Elias *sa dili pa ang Cristo?*” ^{12,13} Mitubag siya kanila, “Husto kana, kinahanglan nga moabot una si Elias aron andamon niya ang tanan. Apan sultihan ko kamo, si Elias miabot na. Gibuhat na sa mga tawo ngadto kaniya ang ilang gusto sumala sa nahisulat mahitungod kaniya. Apan nganong nahisulat man nga Ako nga Anak sa Tawo kinahanglan nga makasinati ug daghan nga mga pag-antos ug isalikway sa mga tawo?”

Giayo ni Jesus ang Bata nga Gigamhan sa Daotan nga Espiritu (Mt. 17:14-21; Lu. 9:37-43)

¹⁴ Sa pagbalik nila ni Jesus didto sa iyang mga sumusunod nga nabilin, nakita nila nga daghan ang mga tawo nga naglibot kanila. May pipila ka mga magtutudlo sa Kasugoan nga nakiglalis sa mga sumusunod ni Jesus. ¹⁵ Pagkakita sa mga tawo kang Jesus natingala gayod sila, busa nanagan sila padulong kaniya aron abiabihon siya. ¹⁶ Nangutana si Jesus kanila, “Unsa may inyong gilalisan?” ¹⁷ Mitubag ang usa sa mga tawo didto, “Magtutudlo, gidala ko dinhi kanimo ang akong anak nga lalaki kay gigamhan siya sa daotang espiritu ug dili na siya makasulti. ¹⁸ Kon atakihon siya sa daotang espiritu matumba siya sa yuta, mobula ang iyang baba, ug mokagot ang iyang mga ngipon, pagkahuman motoskig siya. Gihangyo ko ang imong

^a 5 kami: o kita.

mga sumusunod nga hinginlan nila ang daotang espiritu apan dili sila makahimo.”¹⁹ Miingon si Jesus, “Kamo nga mga tawo niining panahona wala gayoy pagtuo. Hangtod kanus-a pa ba ang akong pagpailob kaninyo? Dad-a ninyo dinhi kanako ang bata.”²⁰ Busa gidala nila ang bata didto kaniya. Pagkakita sa daotang espiritu kang Jesus, gipakurog niya ang bata ug natumba kini ug nagligid-ligid sa yuta nga nagabula ang iyang baba.²¹ Gipangutana ni Jesus ang amahan sa bata, “Kanus-a pa ba siya naingon niini?” Mitubag ang amahan, “Sukad sa gamay pa siya.”²² Kanunay siyang iitsa sa kalayo o sa tubig sa daotang espiritu aron siya mamatay. Apan kon may mahimo ka, kaloy-i ug tabangi intawon kami!”²³ Miingon si Jesus kaniya, “Nganong miingon ka nga kon may mahimo ako? Ang tanan mahimo *ko* sa tawo nga motuo *kanako*.”²⁴ Ug mitubag dayon ang amahan sa bata, “Nagatuo ako, apan kulang pa. Dugangi ang akong pagtuo.”

²⁵ Pagkakita ni Jesus nga nanugok na ang mga tawo padulong kanila, miingon siya sa daotan nga espiritu, “Ikaw nga espiritu nga maoy nagpaamang ug nagpabungol sa bata, mandoan ko ikaw sa paggawas ug ayaw na gayod pagbalik kaniya!”²⁶ Misinggit ang daotan nga espiritu ug gipakurog niya pag-ayo ang bata ug unya migawas siya. Daw patay na ang bata, busa miingon ang kadaghanan, “Patay na siya!”²⁷ Apan gigunitan ni Jesus ang kamot sa bata ug gipabangon, ug mitindog kini.

²⁸ Sa pagsulod ni Jesus sa balay nga ilang ginasak-an nangutana kaniya ang iyang mga sumusunod dihang sila na lang, “Nganong wala man kami makahingilin sa daotan nga espiritu diha sa bata?”

²⁹ Mitubag siya kanila, “Kadto nga matang sa daotan nga espiritu mahinginlan lang pinaagi sa pag-ampo.”

Gihisgotan Pag-usab ni Jesus ang Mahitungod sa Iyang Kamatayon

(Mt. 17:22,23; Lu. 9:43b-45)

³⁰ Mibiya sila niadto nga lugar ug miagi sa Galilea. Dili gusto si Jesus nga may masayod kon hain siya,

³¹ aron makahigayon siya sa pagtudlo sa iyang mga sumusunod. Nag-ingon siya kanila, “Ako nga Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga tawo nga mopatay kanako, apan human sa tulo ka adlaw mabanhaw ako.”

³² Ang iyang mga sumusunod wala makasabot kon unsay iyang buot ipasabot. Apan nagpanuko sila nga mangutana kaniya.

Kinsa gayod ang Labaw sa Tanan?

(Mt. 18:1-5; Lu. 9:46-48)

³³ Miabot sila sa Capernaum. Sa dihang diha na sila sa balay, nangutana si Jesus kanila, “Unsay inyong gilalisan didto sa dalan samtang naglakaw kamo?”³⁴ Apan naghilom lang sila tungod kay naglalis sila kon kinsa gayod kanila ang labaw sa tanan.³⁵ Milingkod si Jesus ug gitawag niya ang dose *ka apostoles*. Ug miingon siya kanila, “Kon kinsa kaninyo ang gusto nga mahimong pangulo, kinahanglan nga magpaubos siya ug mahimong sulugoon sa tanan.”³⁶ Unya mikuha siyang batang gamay ug gipaatabang niya kanila. Gisabak niya ang bata ug miingon kanila,³⁷ “Si bisan kinsa nga tungod sa iyang pagsunod kanako modawat sa bata nga sama niini, nagadawat usab kanako. Ug ang modawat kanako nagadawat usab sa nagpadala kanako.”

Ang Dili Batok Kanato Dapig Kanato

(Lu. 9:49,50)

³⁸ Miingon si Juan kaniya, “Magtutudlo, nakakita kami ug usa ka tawo nga nanghingilin sa mga daotang espiritu ug ang imong ngalan ang iyang gigamit. Gipaundang namo siya tungod kay dili nato siya kauban.”³⁹ Apan miingon si Jesus, “Pasagdi lang ninyo siya kay walay mohimog milagro pinaagi sa akong ngalan nga mosulti dayon ug daotan batok kanako.”⁴⁰ Si bisan kinsa nga dili batok kanato dapig kanato.

⁴¹ Ang tinuod, si bisan kinsa nga mohatag kaninyog usa ka basong tubig tungod kay kamo iya ni Cristo, kana nga tawo makadawat gayod sa iyang ganti.”

Ang mga Pagsulay
(Mt. 18:6-9; Lu. 17:1,2)

⁴²“Apan si bisan kinsa nga mahimong hinungdan sa pagbiya niining gagmay nga mga bata sa ilang pagtuo kanako maayo pa nga higtan ang iyang liog ug galingan nga bato ug itambog siya sa dagat. ^{43,44}Kon ang imong kamot mahimong hinungdan sa imong pagbiya kanako, putla kana! Mas maayo pa nga usa lang ang imong kamot apan may kinabuhi ka nga walay kataposan kay sa duha ang imong kamot apan mahiadto ka sa impiyerno. Ang kalayo didto dili gayod mapalong. ^{45,46}Ug kon ang imong tiil mahimong hinungdan sa imong pagbiya kanako, putla kana! Mas maayo pa nga usa ra ang imong tiil apan may kinabuhi ka nga walay kataposan kay sa duha ang imong tiil apan itambog ka man lang sa impiyerno. ⁴⁷Ug kon ang imong mata usab ang mahimong hinungdan sa imong pagbiya kanako, lugita kana! Mas maayo pa nga mosulod ka sa gingharian sa Dios nga usa ra ang imong mata kay sa duha ang imong mata apan itambog ka man lang sa impiyerno. ⁴⁸Ang mga ulod didto walay kamatayon ug ang kalayo walay pagkapalong.”

⁴⁹“Kay pagaasinan ang tanan pinaagi sa kalayo. ⁵⁰Ang asin mapuslanon, apan kon ang asin mausab ang lami, wala na gayoy mahimo aron mapabalik ang iyang kalami. Ug kon giunsa nga ang asin makatabang kanato, kinahanglan sama usab kamo sa asin nga makatabang sa usag usa, nga may maayong relasyon.”

Chapter 10

Ang Pagtulon-an ni Jesus Mahitungod sa Panagbulag sa Magtiayon
(Mt. 19:1-12; Lu. 16:18)

¹Migikan si Jesus sa Capernaum ug miadto sa mga lugar nga sakop sa Judea, ug mitabok siya sa Suba sa Jordan. Daghan na usab ang mga tawo nga nagtigom didto kaniya ug gitudloan niya sila sama sa iyang naandan nga ginabuhat.

²May mga Pariseo usab nga miadto didto. Gusto nila nga mapangitaan ug paagi aron ikasumbong nila siya. Busa nangutana sila kang Jesus, “Gitugot ba sa Kasugoan nga bulagan sa lalaki ang iyang asawa?”

³Gitubag sila ni Jesus *pinaagi sa usa ka pangutana*, “Unsa ba ang sugo kaninyo ni Moises?” ⁴Mitubag sila, ‘Nagtugot si Moises nga makahimo ang lalaki ug papeles sa pakigbulag, pagkahuman niini mahimo na niyang bulagan ang iyang asawa.’ ⁵Miingon si Jesus kanila, “Tungod kay gahi kamog ulo, gisulat ni Moises kaninyo kining maong sugo. ⁶Apan gikan sa pagmugna sa kalibotan, ‘gihimo sila sa Dios nga lalaki ug babaye.’ ⁷‘Mao kana nga biyaan sa lalaki ang iyang amahan ug inahan ug makighiusa sa iyang asawa, ⁸ug silang duha mahimong usa.’ Dili na sila duha kondili usa na lang. ⁹Busa dili angay bulagon sa tawo ang gihiusa sa Dios.”

¹⁰Sa pag-abot nila sa balay nangutana na usab ang mga sumusunod mahitungod sa panagbulag.

¹¹Miingon si Jesus kanila, “Kon mobulag ang lalaki sa iyang asawa ug mangasawa sa uban, nakapanapaw siya ug nakasala sa iyang una nga asawa. ¹²Ug kon bulagan sa babaye ang iyang bana ug mamanag lain, nakapanapaw *usab* siya.”

Gipanalanginan ni Jesus ang Gagmay nga mga Bata
(Mt. 19:13-15; Lu. 18:15-19)

¹³May mga tawo nga nagdala sa ilang gagmay nga mga bata kang Jesus aron pandongan niya sa iyang kamot sa *pagpanalangin kanila*. Apan gibadlong sila sa mga sumusunod niya. ¹⁴Pagkakita ni Jesus niadto nasuko siya ug miingon siya sa iyang mga sumusunod, “Pasagdi lang ninyo ang mga bata nga moduol kanako. Ayaw ninyo sila pugngi, kay ang mga sama kanila nasakop sa paghari sa Dios. ¹⁵Sa pagkatinuod, si bisan kinsa nga dili magpasakop sa paghari sa Dios nga sama sa pagpasakop niining mga bata, dili gayod mahiapil sa paghari sa Dios. ¹⁶Ug gikugos niya ang mga bata, gipandong niya ang iyang kamot kanila ug gipanalanginan sila.”

Ang Tawo nga Adunahan
(Mt. 19:16-30; Lu. 18:18-30)

¹⁷ Sa dihang molakaw na si Jesus, may tawo nga midagan paduol kaniya ug miluhod, ug nangutana, “Maayo nga magtutudlo, unsa ba ang akong himuon aron makaangkon ako sa kinabuhi nga walay kataposan?” ¹⁸ Mitubag si Jesus kaniya, “Nganong miingon ka man nga maayo ako? Wala gayoy bisan kinsa nga maayo kondili ang Dios lang.” ¹⁹ Kon mahitungod sa imong pangutana, nasayran mo na ang giingon sa Kasugoan: ‘Ayaw pagpatay, ayaw pagpanapaw, ayaw pagpangawat, ayaw pagsaksi ug bakak, ayaw pagpanglimbong, tahora ang imong amahan ug inahan.’” ²⁰ Mitubag siya kang Jesus, “Magtutudlo, kining tanan gituman ko sukad sa bata pa ako.” ²¹ Gitan-aw siya ni Jesus nga may paghigugma ug giingnan, “Usa pa ka butang ang kulang kanimo. Pauli ug ibaligya ang imong kabtangan, ug ang halin ipanghatag sa mga kabos. Sa ingon niini nga paagi mahimo kang adunahan didto sa langit. Pagkahuman balik ug sunod kanako.” ²² Nasubo gayod ang tawo sa pagkadungog niya niini ug mibiya siya nga masulub-on kay daghan man ang iyang kabtangan.

²³ Sa nakabiya na ang tawo, mitan-aw si Jesus sa iyang mga sumusunod ug miingon, “Lisod gayod alang sa mga adunahan nga magpasakop sa paghari sa Dios.” ²⁴ Natingala ang mga sumusunod sa iyang gisulti. Busa nagpadayon siya sa pag-ingon, “Mga anak, lisod kaayo ang magpasakop sa paghari sa Dios.” ²⁵ Sayon pa ang paglusot sa *mananap nga kamelyo* sa bangag sa dagom kay sa pagpasakop sa adunahan sa paghari sa Dios.” ²⁶ Natingala gayod sila ug miingon, “Kon mao kana, kinsa na man lang ang maluwas?” ²⁷ Gitan-aw sila ni Jesus ug miingon, “Dili gayod kini mahimo sa tawo, apan walay dili mahimo sa Dios; kay ang tanan mahimo sa Dios.”

²⁸ Miingon si Pedro kaniya, “Amo bayang gibiyaan ang tanan ug misunod kami kanimo.” ²⁹ Miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo, walay tawo nga mibiya sa iyang balay, mga igsoon, inahan, amahan, mga anak, o kayutaan tungod ug alang kanako ug sa Maayong Balita, ³⁰ nga dili makadawat ug daghan pa gayod nga balos karon nga panahon: mga balay, mga kaigsoonan, mga inahan, mga anak, mga kayutaan, ug lakip ang mga paglutos; ug sa umaabot nga mga adlaw makadawat usab ug kinabuhi nga walay kataposan.” ³¹ Daghan ang dungganon karon nga sa kaulahian mahimong ubos, ug daghan ang ubos karon nga sa kaulahian mahimong dungganon.”

Ang Ikatulo nga Paghisgot ni Jesus Mahitungod sa Iyang Kamatayon
(Mt. 20:17-19; Lu. 18:31-34)

³² Samtang nagpadulong sila sa Jerusalem, nag-una si Jesus kanila. Ang iyang mga sumusunod gikulbaan ug ang uban nga nagasunod kaniya nahadlok gayod. Gilain niya pag-usab ang iyang 12 *ka apostoles* ug gisultihan niya sila kon unsa ang mahitabo kaniya. ³³ Miingon siya kanila, “Pamati kamo! Nagapadulong kita sa Jerusalem ug Ako nga Anak sa Tawo itugyan didto sa mga kadagkoan sa mga pari ug mga magtutudlo sa Kasugoan, ug hukman nila ako nga patyon. Ug itugyan nila ako ngadto sa mga tawo nga dili Judio.” ³⁴ Biaybiayon nila ako, luwaan, bunalan, ug dayon patyon. Apan paglabay sa tulo ka adlaw mabanhaw ako.”

Ang Gihangyo ni Santiago ug ni Juan
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Miduol kaniya si Juan ug si Santiago nga mga anak ni Zebedeo ug miingon, “Magtutudlo, may ihangyo unta kami kanimo.” ³⁶ Mitubag si Jesus kanila, “Unsa ang inyong ihangyo kanako?” ³⁷ Miingon sila, “Kon mohari ka na didto sa imong gingharian, *palihog* palingkora kaming duha sa imong tapad; ang usa sa imong tuo, ug ang usa sa imong wala.” ³⁸ Apan miingon si Jesus kanila, “Wala kamo masayod kon unsa ang inyong gipangayo. Maantos ba ninyo ang kasakit nga akong antuson? Ug maagwanta ba usab ninyo ang kalisod nga akong pagaagian?” ³⁹ Mitubag sila, “Oo, mahimo namo.” Miingon si Jesus kanila,

“Tinuod, mahimo ninyo ang pag-antos ug ang pag-agwanta sa mga kalisod nga akong pagaagian.”⁴⁰ Apan dili ako ang mopili kon kinsa ang molingkod sa akong tuo o sa akong wala, kay may gitagan-an na niini.”

⁴¹ Sa pagkadungog sa napulo ka sumusunod kon unsa ang ilang gihangyo, nasuko gayod sila kang Santiago ug kang Juan. ⁴² Busa gitawag silang tanan ni Jesus ug giingnan, “Nasayran ninyo nga ang mga kadagkoan niining kalibotan may gahom sa pagmando sa ilang mga ginsakopan ug sila ang magbuot kon unsa ang ilang buhaton kanila.” ⁴³ Apan dili ingon niini ang angay kaninyo. Kay kon kinsa kaninyo ang gusto nga mahimong gamhanan, kinahanglan nga mahimo siyang inyong sulugoon; ⁴⁴ ug kon kinsa kaninyo ang gusto nga mahimong pangulo, kinahanglan nga mahimo siyang ulipon sa tanan. ⁴⁵ Kay bisan pa gani Ako nga Anak sa Tawo wala moanhi dinhi sa kalibotan aron alagaran, kondili aron moalagad ug mohatag sa akong kinabuhi sa pagtubos sa daghan nga mga tawo.”

Giayo ni Jesus ang Buta nga si Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lu. 18:35-43)

⁴⁶ Miabot sila sa Jerico. Ug sa dihang mogawas na si Jesus niini nga lungsod uban sa iyang mga sumusunod ug sa daghan nga mga tawo, may usa ka buta didto nga si Bartimeo nga anak ni Timeo. Nagalingkod siya *ug nagapakilimos* sa daplin sa dalan. ⁴⁷ Sa pagkadungog niya nga anaa si Jesus nga taga-Nazaret, misinggit siya, “Jesus, kaliwat ni David, kaloy-i intawon ako!” ⁴⁸ Gibadlong siya sa mga tawo aron mohilom. Apan gipakusgan pa hinuon niya ang pagsinggit, “Kaliwat ni David, kaloy-i intawon ako!” ⁴⁹ Mihunong si Jesus ug miingon, “Dad-a ninyo siya dinhi kanako.” Busa gitawag nila ang buta, ug miingon sila, “Maglipay ka, dali tindog kay gitawag ka ni Jesus.” ⁵⁰ Gilabay niya ang iyang kupo ug nagdali-dali siyag duol kang Jesus. ⁵¹ Ug miingon si Jesus kaniya, “Unsay imong gusto nga buhaton ko kanimo?” Mitubag ang buta, “Magtutudlo, gusto ko nga makakita pag-usab.” ⁵² Ug giingnan siya ni Jesus, “Lakaw; ang imong pagtuo maoy nakaayo^a kanimo.” Dihadiha nakakita siya ug misunod kang Jesus sa dalan.

Chapter 11

Ang Madaogon nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mt. 21:1-11; Lu. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Sa dihang duol na silang Jesus sa Jerusalem ug didto na sa *mga baryo sa Betfage* ug Betania nga anaa sa Bukid sa mga Olibo, gipauna ni Jesus ang duha niya ka sumusunod ug ² giingnan, “Pag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo, may makita kamo nga nating asno nga gihigot. Wala pa gayod kini kasakyi. Hubari ninyo ug dad-a dinhi.” ³ Kon dunay mangutana kaninyo, ‘Nganong ginahimo ninyo kini?’ tubaga ninyo, ‘Kinahanglanon kini sa Ginoo ug iuli ra kini dayon.’” ⁴ Busa milakaw sila ug *pag-abot nila didto sa baryo* nakita nila ang nating asno sa daplin sa dalan nga nakahigot sa pultahan sa usa ka balay. Busa gihubad nila dayon ang higot. ⁵ *Samtang naghubad sila* may mga nagatindog didto nga nangutana kanila, “Hoy, unsa man nang inyong gibuhat? Nganong gihubaran ninyo ang asno?” ⁶ Ug gitubag nila ang mga tawo sumala sa giingon ni Jesus. Busa gipasagdan sila sa mga tawo. ⁷ Pagkahuman niadto gidala nila ang asno kang Jesus. Pag-abot didto gihapinan nila kini sa ilang mga bisti ug gisakyan dayon ni Jesus *paingon sa Jerusalem*. ⁸ Daghan nga mga tawo ang mibukhad sa ilang mga bisti sa dalan, ug ang uban mibutang ug mga sangang dahonon nga ilang gipamutol gikan sa uma. ⁹ Ang mga nag-una kang Jesus ug ang mga nagsunod misinggit, “Dayegon ta ang Dios! Gipanalanginan sa Ginoo ang iyang pinadala!” ¹⁰ Gipanalanginan sa Dios ang umaabot nga gingharian sa atong katigulangan nga si David! Dayegon ta ang Dios!”

^a 52 nakaayo: *ug/o* nagluwas.

¹¹ Pag-abot ni Jesus sa Jerusalem, misulod siya sa templo. Mitan-aw siya sa tanan nga mga butang didto sa sulod. Pagkahuman, migawas siya tungod kay hapit na mosalop ang adlaw, ug miadto sa Betania uban sa *iyang* dose ka mga apostoles.

Gitunglo ni Jesus ang Kahoy nga Higera
(Mt. 21:18,19)

¹² Pagkaugma, sa pagbiya nila sa Betania *balik sa Jerusalem*, gigutom si Jesus. ¹³ Sa unahan, aduna siyay nakita nga kahoyng higera nga labong ug dahon. Busa giadtoan niya kon may bunga kini, apan wala siyay nakita nga bunga kondili pulos ra dahon, kay dili pa kadto panahon nga tingbunga sa higera. ¹⁴ Ug miingon si Jesus sa higera, “Gikan karon wala nay tawo nga makakaon sa imong bunga!” Nadungog sa iyang mga sumusunod ang iyang gisulti.

Ang Pag-abog ni Jesus sa mga Tawo Didto sa Templo
(Mt. 21:12-17; Lu. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Pag-abot nila sa Jerusalem, misulod si Jesus sa templo. Giabog niya ang mga tawo nga namaligya ug namalit didto sulod sa templo. Gilintuwad niya ang mga lamisa sa mga nagapang-ilis ug kuwarta ug ang mga lingkoranan sa mga namaligya ug mga salampati *nga ighahalad*. ¹⁶ Wala siya motugot nga ang mga tawo manglaktod sa templo nga nagdala sa ilang mga baligya. ¹⁷ Ug gitudloan niya ang mga tawo didto sulod sa templo nga nagaingon, “Dili ba nga miingon man ang Dios diha sa Kasulatan, ‘Ang akong balay pagatawgon nga balay nga alampoanan alang sa tanan nga nasod’? Apan gihimo hinuon ninyo kini nga tagoanan sa mga tulisan.”

¹⁸ *Kadtong gihimo ni Jesus* nadungog sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga magtutudlo sa Kasugoan. Busa nangita sila ug paagi aron patyon siya. Apan nahadlok sila kaniya kay natingala gayod ang mga tawo sa iyang gipanudlo.

¹⁹ Sa pagkakilomkilom na, mibiya sa siyudad si Jesus ug ang iyang mga sumusunod.

Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Kahoy nga Higera
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Pagkabuntag, sa dihang namalik sila padulong sa Jerusalem, didto na usab sila nangagi dapit sa kahoy nga higera, ug nakita nila nga nalaya kini ug patay na. ²¹ Nahinumdoman ni Pedro ang nahitabo. Busa miingon siya kang Jesus, “Magtutudlo, tan-awa ang kahoy nga higera nga imong gitunglo! Nalaya na!” ²² Miingon si Jesus kanila, “Tuo kamo sa Dios!” ²³ Ang tinuod, kon may pagtuo kamo, makamando kamo niining bukid, ‘Balhin ngadto sa dagat,’ ug kon wala kamo magduhaduha kondili nagatuo nga kini mahitabo, matuman kana sumala sa inyong gisulti. ²⁴ Busa sultihan ko kamo nga bisan unsa ang inyong pangayoon sa Dios pinaagi sa pag-ampo, tuhi nga nadawat na ninyo, ug madawat gayod ninyo kini. ²⁵ Ug kon kamo mag-ampo, pasayloa una ninyo ang mga nakasala kaninyo aron ang inyong mga sala pasayloon usab sa inyong Amahan sa langit. ²⁶ [Kay kon dili kamo magpasaylo sa uban, dili usab kamo pasayloon sa inyong Amahan nga anaa sa langit.]”

Ang Pagpangutana sa Katungod ni Jesus
(Mt. 21:23-37; Lu. 20:1-8)

²⁷ Sa pag-abot nila sa Jerusalem, mibalik si Jesus sa templo. Ug samtang naglakaw siya sulod sa templo, miduol kaniya ang kadagkoan sa mga pari, mga magtutudlo sa Kasugoan, ug ang mga pangulo sa mga Judio. ²⁸ Nangutana sila kang Jesus, “Unsa ba ang imong katungod sa pagbuhat niining mga butanga dinhi sa templo? Ug kinsa ang naghatag kanimo ug katungod sa pagbuhat niini?” ²⁹ Mitubag si Jesus kanila, “Mangutana usab ako kaninyo. Tubaga una ninyo ako, pagkahuman tubagon ko usab kamo kon unsay akong katungod sa pagbuhat niining mga butanga. ³⁰ Kang kinsa ba naggikan ang katungod ni Juan sa pagbautismo, sa Dios ba o sa tawo? Tubaga ninyo ako!” ³¹ Naglalisay sila kon unsa ang ilang itubag, “Kon moingon kita nga ‘Gikan sa Dios,’ moingon siya, ‘Nganong wala kamo motuo kang Juan?’” ³² Apan kon

moingon kita nga ‘Gikan sa tawo,’ *masuko kanato ang mga tawo.*” (Nahadlok sila sa mga tawo kay mituo man ang mga tawo nga si Juan propeta *sa Dios.*)³³ Busa mitubag sila kang Jesus, “Wala kami masayod.” Ug miingon si Jesus kanila, “Kon mao kana dili ko usab kamo sultihan kon diin gikan ang akong katungod sa pagbuhat niini.”

Chapter 12

Ang Samingay Mahitungod sa mga Saop

(Mt. 21:33-46; Lu. 20:9-19)

¹ Unya miingon si Jesus kanila pinaagi sa mga samingay, “May usa ka tawo nga adunay yuta nga gipatamnan niya ug ubas. Gipakoral niya kini, ug nagpabangag siya diha sa dakong bato aron himuong pugaanan sa ubas. Nagpatukod usab siya ug usa ka balay bantayanan. Pagkahuman gipasaopan niya ang iyang tamnahan ug milakaw ngadto sa layong dapit.”² Sa panahon na sa pagpamupo sa ubas, gisugo niya ang usa ka sulugoon ngadto sa mga saop aron sa pagkuha sa iyang bahin.³ Pag-abot didto sa sulugoon, gidakop nila kini ug gibunalan, ug gipapauli nga walay dala.⁴ Gisugo na usab sa tag-iya sa ubasan ang usa pa ka sulugoon, apan gipakaulawan kini nila ug gibunalan sa ulo.⁵ Nagsugo pa gayod siya ug usa pa ka sulugoon ug ila kining gipatay. Daghan pang mga sulugoon ang gipadala sa tag-iya. Ang uban gibunalan nila, ug ang uban gipatay.⁶ Sa kataposan, wala na siyay sulugoon nga masugo. Busa gisugo niya ang iyang pinalanggang anak. Kay naghunahuna siya nga tahuron nila ang iyang anak.⁷ Apan pagkakita sa mga saop sa iyang anak, nag-ingnanay sila, ‘Ania na ang manununod. Dali, patyon nato aron maato ang iyang mapanunod.’⁸ Busa gidakop nila siya ug gipatay. Gilabay nila ang iyang patay nga lawas sa gawas sa tamnahan sa ubas.”

⁹ *Ug miingon si Jesus*, “Unsa man ang buhaton sa tag-iya? Sigurado gayod nga adtoon niya ang mga saop ug pamasyon. Ug pasaopan niyag lain ang iyang tamnahan.”¹⁰ *Nagpadayon si Jesus sa pag-ingon*, “Wala ba ninyo kini mabasahi sa Kasulatan?

‘Ang bato nga gisalikway sa mga panday

mao gayod hinuon ang nahimong pundasyon.

¹¹ Mao kini ang gihimo sa Ginoo,

ug katingalahan kini kanato.’ ”

¹² Nasabtan sa kadagkoan sa mga Judio nga sila gayod ang gitumong niadtong samingay. Buot unta nilang dakpon si Jesus, apan nahadlok sila sa mga tawo. Busa gipasagdan na lang nila siya, ug nanglakaw sila.

Ang Pangutana Mahitungod sa Pagbayad ug Buhis

(Mt. 22:15-22; Lu. 20:20-26)

¹³ Gisugo nila ang pipila ka mga Pariseo ug pipila ka tawo ni Herodes sa pagbitik kang Jesus pinaagi sa iyang gipamulong aron ikasumbong nila siya.¹⁴ Busa miadto sila kang Jesus ug nangutana, “Magtutudlo, nasayod kami nga tinuod ang imong gipanulti. Kay wala ka magpauyon-uyon sa mga tawo bisan kinsa pa sila. Hinuon ang kamatuoran mahitungod sa kabubut-on sa Dios alang sa mga tawo mao gayod ang imong gipanudlo. *Alang kaniyo*, husto ba nga *kita nga mga Judio* mobayad ug buhis sa Emperador sa Roma?

Kinahanglan ba kita mobayad o dili?”¹⁵ Apan tungod kay nasayod si Jesus sa ilang malimbongon nga tuyo, miingon siya kanila, “Ngano bang buot ninyo akong bitikon pinaagi nianang pangutanaha? Dad-i ninyo akong kuwarta kay akong tan-awon.”¹⁶ Busa gidad-an nila siya. Ug nangutana siya kanila, “Kang kinsa ba kining hitsura ug ngalan?” Mitubag sila, “Iya sa Emperador.”¹⁷ Ug miingon si Jesus kanila, “Kon mao kana, ihatag ninyo sa Emperador ang iya sa Emperador, ug sa Dios ang iya sa Dios.” Ug natingala gayod sila kaniya.

Ang Pangutana Mahitungod sa Pagkabanhaw

(Mt. 22:23-33; Lu. 20:27-40)

¹⁸ Unya may mga Saduseo nga miduol kang Jesus. Kining mga tawhana wala nagatuo nga may pagkabanhaw. ¹⁹ Nangutana sila, “Magtutudlo, gisulat ni Moises kanato *kini nga balaod* nga kon mamatay ang lalaki ug wala silay anak sa iyang asawa, kinahanglan nga ang iyang igsoon ang mangasawa sa nabalo aron makaanak siya alang sa iyang igsoon *nga namatay*. ²⁰ Karon, may pito ka managsoon nga lalaki. Ang kamagulangan nakapangasawa, ug namatay nga walay anak. ²¹ Busa ang balo gipangasawa sa sunod nga igsoon ug namatay usab kini nga wala makapaanak niadto nga babaye. Busa ang balo gipangasawa na usab sa ikatulo ug mao gihapon ang nahitabo, ²² hangtod sa ikapito nga namatay usab nga wala gayod makapaanak. Sa kataposan ang babaye namatay usab. ²³ Karon, kon moabot na ang pagkabanhaw, kang kinsa man siyang asawa, kay silang pito nakapangasawa man kaniya?”

²⁴ Miingon si Jesus kanila, “Sayop gayod kamo, kay wala kamo makasabot sa Kasulatan ug sa gahom sa Dios. ²⁵ Kay kon mabanhaw na ang mga patay, dili na sila magminyoay, tungod kay sama na sila sa mga anghel sa langit. ²⁶ Karon, mahitungod sa mga patay nga mabanhaw: wala ba kamo makabasa sa sinulat ni Moises mahitungod sa nagdilaab nga sampinit, diin miingon ang Dios kang Moises, ‘Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac, ug ang Dios ni Jacob’? ²⁷ Apan ang Dios dili Dios sa mga patay, kondili Dios sa mga buhi. Busa nasayop gayod kamo.”

Ang Labing Mahinungdanon nga Sugo

(Mt. 22:34-40; Lu. 10:25-28)

²⁸ May usa ka magtutudlo sa Kasugoan didto nga nakadungog sa ilang panaglalis. Nadungog niya nga maayo ang tubag ni Jesus. Busa miduol siya ug nangutana usab, “Unsa ba gayod ang labing mahinungdanon nga sugo?” ²⁹ Mitubag si Jesus, “Ang labing mahinungdanon nga sugo mao kini: ‘Pamati kamo nga mga taga-Israel! Ang Ginoo nga atong Dios mao lang ang Ginoo. ³⁰ Busa higugmaon mo ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasingkasing, sa tibuok mong kalag, sa tibuok mong hunahuna ug sa tibuok mong kusog.’ ³¹ Ang ikaduha nga labing mahinungdanon nga sugo mao kini: ‘Higugmaon mo ang imong isigkatawo sama sa paghigugma mo sa imong kaugalingon.’ Wala nay sugo nga labaw pa niining duha.” ³² Miingon ang magtutudlo sa Kasugoan kaniya, “Husto ka Magtutudlo! Tinuod ang imong giingon nga may usa lang ka Dios ug wala nay lain. ³³ Ug ang paghigugma kaniya sa tibuok nga kasingkasing, sa tibuok nga kusog, ug sa tibuok nga hunahuna, ug ang paghigugma sa atong isigkatawo sama sa paghigugma nato sa atong kaugalingon mas mahinungdanon kay sa tanan nga halad nga sinunog ug uban pa nga mga halad.” ³⁴ Sa pagkadungog ni Jesus nga husto gayod ang iyang tubag, miingon siya kaniya, “Hapit ka nang masakop sa paghari sa Dios.” Pagkahuman niadto wala na gayoy nangahas nga mangutana kang Jesus.

Ang Pangutana Mahitungod sa Cristo

(Mt. 22:41-46; Lu. 20:41-44)

³⁵ Sa dihang nagtudlo si Jesus didto sa templo miingon siya, “Nganong nag-ingon ang mga magtutudlo sa Kasugoan nga ang Cristo kaliwat ni David? ³⁶ Si David mismo miingon pinaagi sa Espiritu Santo,

‘Miingon ang Ginoo sa akong Ginoo,

Lingkod dinhi sa akong tuo

hangtod nga himuon ko ang imong mga kaaway nga imong tumbanan.’

³⁷ Kon gitawag siya ni David nga iyang Ginoo, unsaon nga kaliwat *lang* siya ni David?”

Nagpasidaan si Jesus Mahitungod sa mga Magtutudlo sa Kasugoan
(Mt. 23:1-36; Lu. 20:45-47)

Malipayon nga namati kang Jesus ang daghan gayod nga mga tawo.³⁸ Sa iyang pagtudlo miingon siya, “Pagbantay kamo sa mga magtutudlo sa Kasugoan nga gustong magsuroy-suroy nga nagabistig taas. Sa mga dapit nga tigomanan sa mga tawo, gusto nila nga tahuron sila.”³⁹ Sa mga simbahan o sa mga kombira, ginapili gayod nila ang mga lingkoranan nga alang sa mga pinasidunggan.⁴⁰ Ginailog nila ang mga kabtangan sa mga balo nga babaye, ug ginatabon-tabonan lang nila ang ilang daotang binuhatan pinaagi sa tag-as nga mga pag-ampo. Kini sila makadawat ug mas bug-at nga silot.”

Ang Halad sa Babaye nga Balo
(Lu. 21:1-4)

⁴¹ Milingkod si Jesus tupad sa sudlanan sa kuwarta sulod sa templo ug gipanid-an niya ang mga tawo nga naghulog sa ilang mga kuwarta. Daghan ang mga adunahan nga naghulog ug dagko nga mga kantidad.⁴² Unya may miduol nga usa ka kabos nga babayeng balo ug mihulog ug duha lang ka sinsilyo.⁴³ Gitawag ni Jesus ang iyang mga sumusunod ug miingon siya kanila, “Ang tinuod, mas dako ang gihulog sa kabos nga balo kay sa tanan nga nanghatag.”⁴⁴ Kay sila daghan ug kuwarta ug ang ilang gihatag balewala lang kanila; apan kadtong balo, bisan tuod kabos siya, gihatag niya ang tanan nga iyang kabuhian.”

Chapter 13

Ang Pagkaguba sa Templo
(Mt. 24:1,2; Lu. 21:5,6)

¹ Sa paggawas ni Jesus sa templo, ang usa sa iyang mga sumusunod miingon, “Magtutudlo, tan-awa ra kining templo. Pagkadagko sa mga bato nga gigamit ug matahom ang pagpatindog niini.”² Miingon si Jesus kaniya, “Kining templo nga hinimo sa dagko nga mga bato maguba sa umaabot ug wala gayoy bisan usa nga bato nga magpabilin ibabaw sa laing bato.”

Mga Kasamok ug mga Paglutos
(Mt. 24:3-14; Lu. 21:7-19)

³ Sa dihang nagalingkod si Jesus didto sa Bukid sa mga Olibo atbang sa templo, miduol si Pedro, si Santiago, si Juan ug si Andres ug sekretong nangutana kaniya.⁴ *Miingon sila*, “Sultihi kami kon kanus-a mahitabo ang imong giingon? Ug unsa ba ang mga timailhan nga hapit na kining tanan mahitabo?”

⁵ Mitubag si Jesus kanila, “Pagbantay nga walay makapahisalaag kaninyo.”⁶ Kay daghan ang moabot ug moingon nga sila mao ako, ug daghan ang ilang mapahisalaag.⁷ Kon makadungog kamo nga may mga gira nga duol kaninyo ug makabalita kamo nga didto sa layo may gira usab, ayaw kamo kahadlok. Kinahanglan gayod nga mahitabo kini, apan dili pa kini mao ang kataposan.⁸ Makiggira ang nasod batok sa laing nasod ug ang gingharian batok sa laing gingharian. May moabot nga mga linog sa nagkalain-lain nga mga lugar ug may moabot nga kagutom. Apan kining tanan sinugdanan pa lang sa mga kalisod nga moabot.

⁹ “Pagbantay kamo, kay dakpon kamo ug dad-on sa mga hukmanan. Bunalan kamo didto sa sulod sa mga simbahan sa mga Judio. Moatubang kamo sa mga gobernador ug sa mga hari tungod sa inyong pagsunod kanako, ug makasangyaw kamo sa Maayong Balita ngadto kanila.”¹⁰ *Sa dili pa moabot ang kataposan*, kinahanglan iwali una ang Maayong Balita mahitungod kanako sa tanan nga mga katawhan.

¹¹ Kon dakpon kamo ug dad-on sa hukmanan, ayaw kamo kabalaka, kon unsa ang inyong itubag, kay sa oras nga kamo kinahanglan nga mosulti, isulti lang ninyo ang ipasulti kaninyo sa *Espiritu Santo*. Kay dili kamo ang mosulti kondili ang Espiritu Santo *pinaagi kaninyo*.¹² *Nianang panahona* may mga tawo nga mounay pagtugyan sa ilang igsoon aron patyon. May mga amahan nga mopapatay sa ilang mga anak. Ug may mga anak nga mobatok sa ilang mga ginikanan, ug ipapatay nila sila.¹³ Dumtan kamo sa tanan tungod

kay kamo akong mga sumusunod. Apan ang magpadayon *sa pagsunod kanako* hangtod sa kataposan mao ang maluwas.”

Ang Makalilisang nga Talan-awon

(Mt. 24:15-28; Lu. 21:20-24)

¹⁴“Kon makita na ninyo ang makalilisang nga magdala ug kalaglagaan nga anaa sa lugar nga dili niya angay tindogan,” (alang sa magbabasa: sabta ang kahulogan niini,) “nianang panahona, ang mga anaa sa Judea kinahanglan mokalagiw ngadto sa kabukiran. ¹⁵ Ang *tawo nga maatlan* nga anaa sa gawas sa iyang balay dili na mosulod aron sa pagkuha sa bisan unsa. ¹⁶ Ang *maatlan* diha sa iyang uma dili na angay mopauli aron sa pagkuha sa iyang bisti. ¹⁷ Alaot ang mga buros ug ang mga *inahan nga* nagapasuso nianang mga adlaw *tungod kay maglisod sila sa pagkagiw*. ¹⁸ Pag-ampo kamo nga kini dili mahitabo sa tingtugnaw, ¹⁹ kay nianang mga panahona moabot ang pag-antos nga wala pa gayod mahitabo sukad sa pagmugna sa Dios sa kalibotan, ug dili na mahitabo pag-usab ang sama niini bisan kanus-a. ²⁰ Kon kadtong mga adlaw wala kunhuri sa Ginoo wala gayoy mabilin nga tawo. Apan tungod sa iyang kaluoy sa iyang mga pinili, gikunhuran niya kadtong mga adlaw.

²¹ Kon dunay moingon kaninyo, ‘Ania na ang Cristo!’ o kaha ‘Atua siya!’ ayaw kamo pagtuo. ²² Kay motungha ang dili tinuod nga mga Cristo ug ang mga mini nga propeta. Mohimo silag mga milagro ug katingalahan nga mga buhat sa katuyoan nga mapahisalaag, kon mahimo, bisan pa ang mga pinili *sa Dios*. ²³ Busa pagbantay kamo! Gipasidan-an ko na kamo mahitungod niining mga butanga sa wala pa mahitabo.”

Ang Pagbalik ni Jesus Dinhi sa Kalibotan

(Mt. 24:29-31; Lu. 21:25-28)

²⁴ “Pagkahuman sa mga kasakitan nianang panahona, mawad-an ug kahayag ang adlaw, ang bulan dili na modan-ag, ²⁵ ug ang mga bituon mangahulog. Ang mga butang^a sa langit pahisalaagon gikan sa ilang naandan nga agianan. ²⁶ Unya Ako nga Anak sa Tawo makita diha sa mga panganod nga moanhi *sa kalibotan* uban sa gahom nga nagadan-ag gayod. ²⁷ Suguon ko ang akong mga anghel sa pagtigom sa akong mga pinili gikan sa tanan nga lugar sa kalibotan.”

Ang Pagtulon-an Mahitungod sa Kahoy nga Higera

(Mt. 24:32-35; Lu. 21:29-33)

²⁸ “Kuhai ninyo ug leksyon ang kahoy nga higera. Kon ang iyang mga sanga manalingsing na, timailhan kini ninyo nga hapit na ang ting-init. ²⁹ Sa ingon usab nga paagi, kon makita ninyo nga nahitabo na kining *akong gisulti kaninyo*, mailhan na ninyo nga hapit na ako moabot. ³⁰ Sa pagkatinuod, matuman kining tanan sa dili pa mamatay ang mga tawo niining panahona. ³¹ Mawala ang langit ug ang yuta, apan ang akong mga pulong dili mawala *kondili matuman* gayod.”

Walay Nahibalo Kon Kanus-a Mobalik Si Jesus

(Mt. 24:36-44)

³² “Ang mahitungod sa adlaw ug oras sa akong pag-abot, wala gayoy nasayod niini, bisan ang mga anghel sa langit o *ako nga Anak sa Dios*, gawas lang sa Amahan. ³³ Busa pagbantay kamo ug pangandam, kay wala gayod kamo masayod kon kanus-a ako moabot. ³⁴ Sama kini sa tawo nga miadto sa layo nga lugar. Paggikan niya sa iyang balay, gitugyan niya sa iyang mga sulugoon ang tagsa-tagsa nila ka mga buluhaton. Ug gimandoan niya ang guwardya sa pultahan nga magbantay. ³⁵ Busa pagbantay kamo, kay wala kamo masayod kon kanus-a mobalik ang tag-iya sa balay; mahimo nga sa hapon, sa tungang gabii, sa kabuntagon o sa pagsidlak sa adlaw. ³⁶ Basin kon sa iyang pagbalik maabtan niya kamo nga nangatulog. ³⁷ Ang ginasulti ko kaninyo ginasulti ko sa tanan: pagbantay kamo!”

^a 25 butang: *sa literal*, gahom.

Chapter 14

Ang Plano sa Pagpatay kang Jesus

(Mt. 26:1-5; Lu. 22:1,2; Jn. 11:45-53)

¹ Duha na lang ka adlaw ug moabot na ang mga kasaulogan sa mga Judio nga gitawag ug Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel ug Kasaulogan sa Pan nga Walay Patubo. Ang mga kadagkoan sa mga pari ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan nagplano nga patyon si Jesus. Busa nangita silag paagi kon unsaon nila pagdakop si Jesus nga dili masayran sa mga tawo. ² Miingon sila, “Dili lang nato kini buhaton sa panahon sa kasaulogan, kay basig magkagubot ang mga tawo.”

Gibuboan ang Ulo ni Jesus ug Pahumot

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Sa dihang didto si Jesus sa lungsod sa Betania, samtang nagkaon siya diha sa balay ni Simon nga *kanhi* sanglahon, may usa ka babaye nga miabot. May dala siyang gamayng tibod nga may sulod nga mahalon kaayo nga pahumot. Kini nga pahumot gikan sa mahumot nga tanom nga gitawag ug ‘nardo’. *Pagduol niya kang Jesus* giputol niya ang liog sa tibod ug unya gibubo niya ang pahumot sa ulo ni Jesus.

⁴ Adunay mga tawo didto nga nasuko ug miingon, “Nganong giusikan man niya ang pahumot? ⁵ Ikabaligya unta kana sa kantidad nga balig usa ka tuig nga suweldo ug ang halin ikahatag ngadto sa mga kabos.” Ug gikasuk-an nila ang babaye. ⁶ Apan miingon si Jesus kanila, “Nganong ginasamok ninyo siya? Pasagdi lang ninyo siya. Maayo ang iyang gibuhat kanako. ⁷ Ang mga kabos kanunay ninyong ikauban ug sa bisan unsa nga oras nga gusto ninyo mahimo ninyo silang tabangan, apan ako dili ninyo kanunay ikauban. ⁸ Kining babaye naghimo kutob sa iyang mahimo alang kanako. Gibuboan niya ug pahumot ang akong lawas aron iandam sa paglubong. ⁹ Sa pagkatinuod, bisan asa iwali ang Maayong Balita sa tibuok kalibotan, ang iyang gibuhat kanako mahisgotan usab isip handomanan kaniya.”

Nakigsabot si Judas sa Pagtugyan kang Jesus

(Mt. 26:14-16; Lu. 22:3-6)

¹⁰ Si Judas Iscariote nga usa sa dose *ka mga apostoles* miadto sa kadagkoan sa mga pari aron makigsabot sa pagtugyan kang Jesus ngadto kanila. ¹¹ Pagkadungog sa kadagkoan sa mga pari kon unsa ang tuyo ni Judas, nalipay gayod sila ug misaad sa paghatag kaniyag kuwarta. Human niadto nangita siya ug kahigayonan kon unsaon niya pagtugyan si Jesus kanila.

Nagsulti si Jesus nga May Magluib Kaniya

(Mt. 26:17-25; Lu. 22:7-14, 21-23; Jn. 13:21-30)

¹² Miabot ang una nga adlaw sa Kasaulogan sa Pan nga Walay Patubo. Mao kini ang adlaw sa paghalad sa mga karnero nga kaanon alang sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel. Busa nangutana ang mga sumusunod ni Jesus kaniya, “Asa man ang imong gusto nga mag-andam kami ug panihapon sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel?” ¹³ Busa gisugo niya ang iyang duha ka sumusunod, “Adto kamo didto sa siyudad sa *Jerusalem*. Pag-abot ninyo didto may motagbo kaninyo nga tawo nga nagadala ug banga nga may tubig. Sunda ninyo siya ¹⁴ kon asa nga balay siya mosulod. Ug isulti ninyo kini sa tagbalay, ‘Nangutana ang magtutudlo kon asa ang kuwarta nga kan-an niya uban sa iyang mga sumusunod sa pagsaulog sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel.’ ¹⁵ Ipakita dayon niya kaninyo ang dako nga kuwarta sa taas nga kompleto sa kagamitan ug naandam na. Didto kamo mag-andam sa atong panihapon.” ¹⁶ Nanglakaw ang duha nga iyang gisugo, ug pag-abot nila sa siyudad nakita nila ang tanan sumala sa giingon ni Jesus kanila. Ug giandam nila didto ang panihapon alang sa Kasaulogan.

¹⁷ Sa dihang kilomkilom na, miabot si Jesus ug ang *iyang* dose *ka mga apostoles*. ¹⁸ Samtang nangaon sila diha sa lamisa, miingon si Jesus, “Sultihan ko kamo sa tinuod! Ang usa kaninyo nga kauban ko dinhi sa pagpangaon magluib kanako.” ¹⁹ Sa pagkadungog niadto sa mga apostoles, naguol gayod sila ug nagpuli-puli silag pangutana kaniya, “Dili ako, di ba?” ²⁰ Miingon si Jesus kanila, “Ang magluib kanako usa

kaninyong dose—ang nagatuslob ug pan sa yahong uban kanako. ²¹ *Ako nga Anak sa Tawo* pagapatyon sumala sa tagna sa Kasulatan, apan alaot ang tawo nga magluib kanako. Maayo pa kaniya nga wala siya matawo.”

Ang Kataposang Panihapon
(Mt. 26:26-30; Lu. 22:15-20; 1Co. 11:23-25)

²² Samtang nangaon sila, mikuha si Jesus ug pan. Gipasalamatan niya kini sa Dios ug unya gipikas-pikas. Pagkahuman gihatag niya sa iyang mga sumusunod ug miingon, “Kaon kamo, mao kini ang akong lawas.” ²³ Unya mikuha siya ug ilimnon, nagpasalamat sa Dios, ug gihatag kanila. Ug silang tanan miinom. ²⁴ Miingon si Jesus, “Mao kini ang akong dugo nga iula alang sa daghang mga tawo. Kini nagapamatuod nga may bag-o na nga kasabotan ang Dios ngadto sa mga tawo. ²⁵ Sa pagkatinuod, dili na ako moinom pag-usab niining ilimnon nga gikan sa ubas hangtod sa adlaw nga moinom ako sa bag-o nga klase sa ilimnon didto sa gingharian sa Dios.” ²⁶ Unya miawit sila ug mga pagdayeg sa Dios, ug pagkahuman nangadto sila sa Bukid sa mga Olibo.

Gitagna ni Jesus nga Ilimod Siya ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Lu. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁷ Miingon si Jesus kanila, “Tanan kamo mobiya kanako, kay *ang Dios* nag-ingon diha sa Kasulatan, ‘Patyon ko ang magbalantay ug magkatibulaag ang mga karnero.’” ²⁸ Apan human ako mabanhaw, mouna ako kaninyo didto sa Galilea.” ²⁹ Miingon si Pedro kang Jesus, “Bisan pag silang tanan mobiya kanimo, ako dili gayod!” ³⁰ Miingon si Jesus kaniya, “Ang tinuod, karong gabhiona, sa dili pa motuktugaok ang manok sa makaduha, ilimod mo ako sa makatulo.” ³¹ Apan miinsister pa gayod si Pedro nga miingon, “Dili ko gayod ikaw ilimod bisan patyon pa nila ako uban kanimo.” Mao usab kini ang gisulti sa tanan niya nga mga sumusunod.

Nag-ampo si Jesus Didto sa Getsemane
(Mt. 26:36-46; Lu. 22:39-46)

³² Unya nangadto sila sa lugar nga ginganlag Getsemane. Sa pag-abot nila didto, miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Panglingkod kamo dinhi samtang mag-ampo ako.” ³³ Gidala niya sila si Pedro, Santiago, ug Juan sa unahan. Naguol gayod si Jesus ³⁴ ug miingon siya kanila, “Mora akog mamatay sa hilabihang kaguol. Pabilin kamo dinhi ug pagtukaw.” ³⁵ Ug miadto pa gayod siya sa unahan, mihapa siya sa yuta ug nag-ampo nga kon mahimo dili lang ipadangat ang pag-antos nga umaabot kaniya. ³⁶ Nag-ampo siya, “Amahan, ang tanan nga butang mahimo mo. Busa ayaw ipadangat kining umaabot nako nga pag-antos. Apan dili ang akong pagbuot ang angayng matuman kondili ang imong kabubut-on.”

³⁷ Mibalik siya sa iyang tulo ka sumusunod ug naabtan niya sila nga nangatulog. Miingon siya kang Pedro, “Simon, nakatulog ka ba? Dili ka ba makatukaw bisan usa lang ka oras?” ³⁸ Ug miingon siya kanila, “Pagtukaw kamo ug pag-ampo nga dili kamo madaog sa pagsulay. Buot sa inyong espiritu nga mag-ampo apan luya ang inyong lawas.”

³⁹ Milakaw pag-usab si Jesus sa unahan, ug nag-ampo sa mao gihapon nga pag-ampo. ⁴⁰ Pagkahuman mibalik siya pag-usab sa iyang mga sumusunod ug naabtan gihapon niya sila nga nangatulog, kay katulgon kaayo sila. Ug wala sila masayod kon unsay ilang itubag kaniya.

⁴¹ Sa ikatulo nga pagbalik niya kanila miingon siya, “Nangatulog pa ba gihapon kamo ug nagpahulay? Husto na kana! Mao na kini ang panahon nga ako nga Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga makasasala.

⁴² Tana! Tan-awa, ania na ang tawo nga magluib kanako.”

Ang Pagdakop kang Jesus
(Mt. 26:47-56; Lu. 22:47-53; Jn. 18:3-12)

⁴³ Samtang nagsulti pa si Jesus, miabot si Judas nga usa sa dose *ka mga apostoles*. Uban kaniya ang daghan nga mga tawo nga may dala nga mga espada ug mga bunal. Gisugo sila sa mga kadagkoan sa mga pari, mga magtutudlo sa Kasugoan ug mga pangulo sa mga Judio. ⁴⁴ Nakigsabot nang daan ang maluibon *nga si Judas* sa mga mangdadakop kon unsa ang iyang buhaton nga timailhan: “Ang tawo nga akong hagkan mao ang inyong gipangita. Dakpa ninyo siya ug dad-a nga binantayan gayod ug maayo.”

⁴⁵ Busa sa pag-abot ni Judas, midiretso siya ngadto kang Jesus ug miingon, “Magtutudlo!” Ug gihagkan niya siya. ⁴⁶ Ug gidakop nila si Jesus. ⁴⁷ Apan may usa sa mga kauban ni Jesus nga miibot sa iyang espada ug gitigbas niya ang sulugoon sa pangulong pari ug naputol ang dalunggan niini. ⁴⁸ Miingon si Jesus sa mga nagdakop kaniya, “Tulisan ba ako nga kinahanglan gayod nga magdala pa kamog mga espada ug mga bunal sa pagdakop kanako?” ⁴⁹ Adlaw-adlaw didto ako sa templo nga nagatudlo ug didto usab kamo apan wala ninyo ako dakpa. Apan kinahanglan nga mahitabo kini aron matuman ang mga nahisulat sa Kasulatan mahitungod kanako.” ⁵⁰ Unya gibiyaan siya sa iyang mga sumusunod ug nangagiw silang tanan.

⁵¹ May usa ka batan-on nga lalaki didto nga nagsunod kang Jesus. Nagtapis lang siya ug panapton nga puti.^a Gidakop siya sa mga sundalo, ⁵² ugaling nakaikyas siya ug mikagiw nga hubo, kay nahawiran man nila ang iyang tapis.

Si Jesus sa Hukmanan
(Mt. 26:57-68; Lu. 22:54,55, 63-71; Jn. 18:13,14, 19-24)

⁵³ Gidala nila si Jesus sa balay sa pangulong pari. Didto nagtigom ang kadagkoan sa mga pari, ang mga pangulo sa mga Judio, ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan. ⁵⁴ Misunod usab si Pedro apan layo ra siya kang Jesus. Misulod siya sa tugkaran sa balay sa pangulong pari ug milingkod uban sa mga guwardya duol sa kalayo aron mainitan. ⁵⁵ Karon, ang kadagkoan sa mga pari ug ang tanan nga membro sa Hukmanan sa mga Judio nangita ug mga ebidensya batok kang Jesus aron ipapatay nila siya, apan wala gayod silay nakita. ⁵⁶ Daghan ang mitestigo ug mga bakak batok kaniya apan wala magkatakdo ang ilang mga gipanulti.

⁵⁷ May mga tawo pa gayod didto nga mitestigo ug bakak batok kang Jesus. Miingon sila, ⁵⁸ “Nadungog namo siya nga miingon, ‘Gub-on ko kining templo nga gipatindog sa tawo, ug sulod sa tulo ka adlaw patindugon ko ang lain nga templo nga dili tawo ang mohimo.’ ” ⁵⁹ Apan ang ilang mga gipanulti wala magkatakdo.

⁶⁰ Mitindog sa tunga ang pangulong pari ug nangutana kang Jesus, “Wala ka bay itubag niining mga sumbong batok kanimo?” ⁶¹ Wala gayod motubag si Jesus. Busa gipangutana siya pag-usab sa pangulong pari. “Ikaw ba ang Cristo nga Anak sa Dalayegon *nga Dios*?” ⁶² Mitubag si Jesus kaniya, “Oo, ako, ug makita unya ninyo ako nga Anak sa Tawo nga maglingkod sa tuo sa Makagagahom *nga Dios*, ug makita usab ninyo ako diha sa mga panganod sa kalangitan sa ako unyang pagbalik *dinhi sa kalibotan*.” ⁶³ Sa pagkadungog niadto sa pangulong pari, gigisi niya ang iyang bisti *sa kasuko* ug miingon, “Dili na kinahanglanon ang mga testigo! ⁶⁴ Nadungog ninyo ang iyang pagpasipala sa Dios. Unsay inyong hukom? Ug gihukman nila siya nga patyon.”

⁶⁵ Gilud-an si Jesus sa pipila kanila. Gitaptapan nila siya ug gisumbag. Ug miingon sila, “Tag-ana kuno kon kinsa ang misumbag kanimo?” Dayon gikuha siya sa mga guwardya ug gisigihan nilag sagpa.

^a 51 panapton nga puti: *sa English*, linen.

Gilimod ni Pedro si Jesus

(Mt. 26:69-75; Lu. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Sa dihang si Pedro didto pa sa tugkaran, miagi ang usa sa mga babaye nga sulugoon sa pangulo nga pari. ⁶⁷ Sa pagkakita niya kang Pedro nga nagapainit-init *duol sa kalayo*, gitutokan niya siya ug miingon, “Kauban ka usab ni Jesus nga taga-Nazaret.” ⁶⁸ Apan milimod siya nga nag-ingon, “Wala ako masayod kon unsay imong gisulti.” Ug miadto siya sa pultahan pagawas. Niana gayod nga oras mituktugaok ang manok. ⁶⁹ Didto nakita na usab siya sa sulugoon nga babaye, ug miingon siya pag-usab sa mga tawo didto, “Kining tawhana usa sa mga kauban ni Jesus.” ⁷⁰ Apan milimod na usab si Pedro. Pagkataudtaod miingon ang mga tawo didto, “Kauban ka gayod niya kay taga-Galilea ka man.” ⁷¹ Apan nanumpa gayod si Pedro nga nag-ingon, “Bisag mamatay pa ako, wala gayod ako makaila sa tawo nga inyong giingon.” ⁷² Unya mituktugaok na usab ang manok, ug nahinumdoman ni Pedro ang giingon kaniya ni Jesus, “Sa dili pa motuktugaok ang manok sa makaduha, ilimod mo ako sa makatulo.” Ug mihilak siya pag-ayo.

Chapter 15

Gidala si Jesus kang Pilato

(Mt. 27:1,2, 11-14; Lu. 23:1-5; Jn. 18:28-30)

¹ Sayo sa sunod nga adlaw, ang kadagkoan sa mga pari kauban ang mga pangulo sa mga Judio, ang mga magtutudlo sa Kasugoan, ug ang tanan nga membro sa Hukmanan sa mga Judio nagtigom aron hisgotan ang sunod nilang buhaton. Gigapos nila si Jesus ug gidala didto kang Pilato *nga gobernador* aron itugyan ngadto kaniya. ² Gipangutana siya ni Pilato, “Ikaw ba ang hari sa mga Judio?” Mitubag si Jesus kaniya, “Giingon mo na.” ³ Daghan ang mga sumbong sa kadagkoan sa mga pari batok kang Jesus. ⁴ Busa gipangutana siya pag-usab ni Pilato, “Wala ka bay itubag niana nga mga sumbong? Daghan gayod ang ilang sumbong batok kanimo?” ⁵ Apan wala gayod motubag si Jesus, busa natingala gayod si Pilato.

Gihukman si Jesus nga Patyon

(Mt. 27:15-26; Lu. 23:13-25; Jn. 18:39-19:16)

⁶ Nabatasan ni Pilato nga matag Kasaulogan sa *Paglabay sa Anghel* hatagan niya ug kagawasan ang usa ka piniriso nga hangyoon sa mga tawo *nga pabuhian*. ⁷ May usa ka piniriso didto nga ang iyang ngalan si Barabas. Kining tawhana gipriso uban niadtong mga nakapatay tungod sa ilang pagrebelde sa gobyerno. ⁸ Daghan ang mga tawo nga miduol kang Pilato ug mihangyo nga buhaton niya pag-usab niining tuiga ang nabatasan niya nga buhaton. ⁹ Nangutana siya kanila, “Gusto ba ninyo nga buhian ko ang hari sa mga Judio?” ¹⁰ Nasayod si Pilato nga nasina ang kadagkoan sa mga pari, busa gisumbong nila si Jesus kaniya. ¹¹ Apan gihulhogan sa kadagkoan sa mga pari ang mga tawo nga si Barabas lang ang ilang pabuhian ug dili si Jesus. ¹² Gipangutana pag-usab ni Pilato ang mga tawo, “Unsay akong buhaton sa tawo nga inyong giingon nga hari sa mga Judio?” ¹³ Misinggit sila, “Ilansang siya sa krus!” ¹⁴ Miingon si Pilato kanila, “Ngano, unsa ba ang sala nga iyang nabuhat?” Apan gipakusgan pa gayod nilag singgit, “Ilansang siya sa krus!” ¹⁵ Tungod kay buot ni Pilato nga pauyonan ang mga tawo, gibuhian niya si Barabas. Apan si Jesus iyang gipalatos ug gitugyan ngadto sa mga sundalo aron ilansang sa krus.

Gibugbugalan sa mga Sundalo si Jesus

(Mt. 27:27-31; Jn. 19:2,3)

¹⁶ Gidala sa mga sundalo si Jesus sa sulod sa palasyo sa gobernador ug gitawag nila ang daghang mga sundalo nga magtigom didto. ¹⁷ Dayon gisul-oban nila siya ug kupo nga pulahon ug nagbuhat silag korona nga tunokon ug gibutang nila kini sa ulo ni Jesus. ¹⁸ Ug miyukbo kunohay sila kaniya nga nag-ingon, “Mabuhi ang Hari sa mga Judio!” ¹⁹ Ug gisigihan nilag bunal ang iyang ulo ug kahoy nga morag baston ug gilud-an pa nila siya. Giluhod-luhoran nila siya ug kunohay gisimba. ²⁰ Human sa ilang pagbugalbugal,

gihubo nila ang kupo nga pulahon ug gisul-oban nila siya pag-usab sa iyang bisti. Ug gidala nila siya sa gawas sa *siyudad* aron ilansang sa krus.

Gilansang si Jesus sa Krus
(Mt. 27:32-44; Lu. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ *Samtang naglakaw sila*, nasugatan nila ang usa ka tawo nga gikan sa uma. (Ang iyang ngalan mao si Simon nga taga-Cirene, nga amahan ni Alejandro ug ni Rufo). Gipugos nila kini sa pagpas-an sa krus ni Jesus. ²² Ug gidala nila si Jesus sa lugar nga gitawag ug Golgota (nga ang kahulogan, lugar sa bagolbagol.)^a ²³ Pag-abot nila didto gihatagan nila si Jesus ug bino nga may sagol nga mira, apan wala moinom si Jesus. ²⁴ Unya gilansang nila siya sa krus, ug gibahin-bahin nila ang iyang mga bisti pinaagi sa pagripa, aron masayran nila kon unsa nga bahin ang makuha sa matag usa. ²⁵ Mga alas nuwebe kadto sa buntag dihang gilansang nila si Jesus sa krus. ²⁶ Ang nahisulat sa karatula sa krus nga sumbong batok kaniya nagaingon, “Ang hari sa mga Judio.” ²⁷ May duha usab didto ka tulisan nga gilansang sa krus, ang usa dapit sa tuo ni Jesus ug ang usa sa wala. ²⁸ [Sa ingon niini nga paagi natuman ang gisulat sa Kasulatan nga nagaingon, “Giisip siya nga usa sa mga kriminal.”]

²⁹ Ang mga tawo nga nangagi didto nagpanglingo nga nanginsulto ug nagbiaybiay kang Jesus. Miingon sila, “Mao diay ha! Ikaw nga nag-ingon nga gub-on mo ang templo ug sulod sa tulo ka adlaw patindugon mo pag-usab,” ³⁰ kanaog diha sa krus ug luwasa ang imong kaugalingon!” ³¹ Sa samang paagi nagbugalbugal usab ang kadagkoan sa mga pari ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan. Miingon sila sa usag usa, “Giluwas niya ang uban, apan dili siya makaluwas sa iyang kaugalingon!” ³² Tan-awon ta karon kon makakanaog ba sa krus ang Cristo nga hari sa Israel, ug kon makakanaog siya motuo kita kaniya.” Bisan ang mga kauban niya nga gilansang mibiaybiay usab kaniya.

Ang Pagkamatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Lu. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Sa dihang miabot ang kaudtohon, mingitngit ang kalibotan hangtod alas tres. ³⁴ Pagka-alas tres sa hapon misinggit si Jesus sa makusog nga tingog, “Eloi, Eloi lema sabactani?”—nga ang buot ipasabot, “Dios ko, Dios ko, nganong gipasagdan mo ako?” ³⁵ Pagkadungog sa ubang nanindog didto miingon sila, “Gitawag niya si Elias.” ³⁶ Dihadiha midagan ang usa ka tawo ug mikuha ug espongha ug gituslob niya sa aslom nga bino. Gibutang niya kini sa tumoy sa usa ka kahoy ug gipataas ngadto sa baba ni Jesus aron iyang masupsop. Miingon siya, “Tan-awon ta una kon moabot ba si Elias sa pagkuha kaniya sa krus.” ³⁷ Misinggit sa makusog si Jesus ug nabugto ang iyang gininhawa.

³⁸ Sa mao usab nga oras, napikas ang tabil sulod sa templo sa Jerusalem gikan sa ibabaw paubos. ³⁹ Ang kapitan sa mga sundalo nga nagtindog sa atubangan sa krus nakakita sa pagkabugto sa gininhawa ni Jesus. Miingon siya, “Tinuod gayod nga kining tawhana mao ang Anak sa Dios!” ⁴⁰ Didto sa layo may mga babaye nga nanglantaw sa nanghitabo. Kauban nila si Salome, si Maria nga taga-Magdala, ug si Maria (nga inahan ni Jose ug ni Santiago nga iyang manghod). ⁴¹ Kini sila miuban ug mitabang kang Jesus sa didto pa siya sa Galilea. Didto usab ang uban pa nga mga babaye nga nakauban kang Jesus sa Jerusalem.

Ang Paglubong kang Jesus
(Mt. 27:57-61; Lu. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

^{42,43} *Sa adlaw nga namatay si Jesus* adlaw usab kadto sa pagpangandam alang sa kasaulogan. Ug tungod kay hapon na ug ang sunod nga adlaw mao ang Adlaw nga Igpapahulay, nangahas si Jose nga taga-Arimatea nga moadto kang Pilato aron pangayoon ang patay nga lawas ni Jesus. Si Jose tinahod nga membro sa Hukmanan sa mga Judio ug usa sa mga nagapaabot sa paghari sa Dios. ⁴⁴ Sa pagkadungog ni Pilato nga si Jesus patay na, natingala siya. Busa gipatawag niya ang opisyal sa mga sundalo ug

^a 22 lugar sa bagolbagol: *posible lugar nga morag bagolbagol sa tawo o tungod tingali kay daghan ang gipamatay didto.*

gipangutana niya kon patay na ba si Jesus.⁴⁵ Sa dihang nadungog ni Pilato ang gisulti sa opisyal nga patay na si Jesus, gitugotan niya si Jose nga kuhaon ang patay nga lawas.⁴⁶ Busa mipalit si Jose ug mahalon nga panapton nga puti. Ug gipakuha niya ang patay nga lawas ni Jesus sa krus ug gibuliburan sa panapton nga iyang gipalit. Gipahimutang niya sa lubnganan nga gikabhang sa bakilid. Ug gipaligid niya ang dako nga bato sa pagtabon sa pultahan sa lubnganan.⁴⁷ Nagalantaw si Maria nga taga-Magdala ug si Maria nga inahan ni Jose, busa nakita nila kon asa gilubong si Jesus.

Chapter 16

Ang Pagkabanhaw

(Mt. 28:1-8; Lu. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Human sa Adlaw nga Igpapahulay, si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga inahan ni Santiago, ug si Salome namalit ug pahumot kay moadto sila sa lubnganan aron haplasan ang patay nga lawas ni Jesus.

² Sayo kaayo sa adlaw nga Domingo, miadto sila sa lubnganan.^{3,4} *Samtang nanglakaw sila*, nagpangutan-anay sila, “Kinsa ang atong hangyoon nga moligid sa bato nga gitabon sa lubnganan?” (Kay hilabihan kadako ang nakatabon nga bato.) Apan pag-abot nila didto, nakita nila nga naligid na ang bato.

⁵ Busa misulod sila sa lubnganan ug nakita nila ang usa ka batan-on nga lalaki, nga nagalingkod sa tuong dapit nga nagbistig puti. Nahadlok gayod sila.⁶ Ug miingon ang lalaki kanila, “Ayaw kamo kahadlok! *Nasayod ako nga* gipangita ninyo si Jesus nga taga-Nazaret nga gilansang sa krus. Wala na siya dinhi! Nabanhaw siya! Dali kamo, tan-awa ninyo ang gibutangan kaniya.”⁷ *Ug miingon siya*, “Lakaw kamo, sultihini ninyo ang iyang mga sumusunod labi na gayod si Pedro nga mouna si Jesus kaninyo didto sa Galilea, ug didto ninyo siya makita sumala sa iyang giingon kaninyo.”⁸ Busa migawas ang mga babaye sa lubnganan ug nanagan kay nangurog sila sa kakulba. Wala silay gisultihan kay nahadlok gayod sila.

⁹ [Sayo kaayo sa Domingo nabanhaw si Jesus. Una gayod siyang nagpakita kang Maria nga taga-Magdala nga iyang giabogan ug pito ka daotan nga espiritu.¹⁰ Ug giadtoan ni Maria ang mga sumusunod ni Jesus nga nangaguol ug nanghilak, ug gisultihan niya sila.¹¹ Apan wala sila motuo sa iyang gisugilon nga si Jesus buhi ug nagpakita kaniya.¹² Pagkahuman niadto, nagpakita si Jesus pinaagi sa lahing panagway ngadto sa iyang duha ka sumusunod sa dihang nagapadulong sila sa kaumahan.¹³ Busa mibalik sa Jerusalem ang iyang duha ka sumusunod ug gisultihan nila ang uban nga mga kauban nila nga si Jesus nagpakita kanila, apan wala usab sila motuo.]

¹⁴ Sa kataposan nagpakita usab si Jesus sa onse ka apostoles samtang nangaon sila. Gisaway niya sila tungod kay wala silay pagtuo ug tungod sa kagahi sa ilang mga ulo, kay wala sila motuo sa gisulti sa mga nakakita kaniya human siya nabanhaw.¹⁵ Ug miingon si Jesus kanila, “Lakaw kamo sa tibuok nga kalibotan ug iwali ang Maayong Balita mahitungod kanako sa tanan nga mga tawo.¹⁶ Si bisan kinsa nga motuo ug magpabautismo maluwas, apan ang dili motuo pagahukman nga silotan.¹⁷ Kini nga mga ilhanan makita diha sa mga tawo nga nagatuo kanako: pinaagi sa akong gahom magaabog sila ug daotan nga mga espiritu; magasulti sila sa uban nga mga pinulongan nga wala nila matun-i;¹⁸ kon makakupot sila ug mga bitin o kaha makainom sa bisan unsa nga hilo dili sila maunsa; ug kon ipatong nila ang ilang mga kamot sa mga masakiton, mangaayo kini.”

Gidala si Jesus Ngadto sa Langit

(Lu. 24:50-53; Bin. 1:9-11)

¹⁹ Human kadto isulti ni Jesus kanila gidala siya ngadto sa langit ug milingkod sa tuo sa Dios.²⁰ Ug nagsangyaw ang iyang mga sumusunod sa bisan asa nga lugar. Gitabangan sila sa Ginoo ug gipamatud-an niya ang ginasangyaw sa mga sumusunod pinaagi sa mga ilhanan nga ilang gihimo.]

Ang Maayong Balita
Bahin Kang Jesu-Cristo Sumala Kang

LUCAS

Chapter 1

Pasiuna

¹⁻³ Halangdon nga Teofilo:

Daghan na ang nagsulat mahitungod sa mga nanghitabo dinhi kanato. *Gisulat nila ang mahitungod kang Jesus* sumala sa gibalita kanato niadtong mga tawo nga nagsangyaw sa Maayong Balita ug nakakita mismo sa mga panghitabo gikan pa sa sinugdanan. Mao nga gisusi ko gayod pag-ayo kining tanan gikan pa sa sinugdan. Unya akong nahunahunaan nga isulat usab kanimo kining maong mga panghitabo sa maayong pagkahan-ay, ⁴ aron imong masiguro nga tinuod gayod ang mga butang nga gisulti kanimo.

Nagpakita ang Anghel kang Zacarias

⁵ *Ingon niini ang nahitabo:* Niadtong panahon nga si Herodes ang hari sa Judea, may pari didto nga ginganlan ug Zacarias nga gikan sa kaliwat sa banay ni Abias nga mga pari. Ang iyang asawa mao si Elisabet nga kaliwat usab sa mga pari. ⁶ Silang duha nagkinabuhi nga matarong atubangan sa Dios. Gituman gayod nila ang tanang mga sugo ug balaod sa Ginoo. ⁷ Apan wala silay anak, kay dili makaanak si Elisabet ug tigulang na usab kaayo sila.

⁸ Unya, miabot ang adlaw nga ang grupo nila ni Zacarias mao na ang mag-alagad sa Dios didto sa templo. ⁹ Nagripa sila sumala sa nabatasan nilang mga pari, ug si Zacarias mao ang napilian nga magsunog ug insenso didto sa halaran. Busa misulod siya sa templo. ¹⁰ Samtang nagasunog siya ug insenso didto sa sulod, daghang mga tawo didto sa gawas ang nag-ampo.

¹¹ Unya nagpakita kaniya ang anghel sa Ginoo nga nagatindog didto sa tuong dapit sa halaran nga iyang ginasunogan sa insenso. ¹² Sa dihang nakita kini ni Zacarias gikulbaan siya ug nahadlok.

¹³ Apan miingon ang anghel kaniya, “Ayaw kahadlok, Zacarias! Gidungog sa Dios ang imong mga pag-ampo; si Elisabet nga imong asawa manganak ug batang lalaki. Nganlan mo siyag Juan.

¹⁴ Magmalipayon gayod ikaw tungod kaniya, ug daghan usab ang magmalipayon tungod sa iyang pagkahimugso. ¹⁵ Kay mahimo siyang talahuron^a atubangan sa Ginoo. Dili gayod siya moinom ug bino o uban pang ilimnon nga makahubog. Bisan anaa pa siya sa sabakan sa iyang inahan ang Espiritu Santo anaa na kaniya. ¹⁶ Ug pabalikon niya ang daghang mga kaliwat ni Israel ngadto sa Ginoo nga ilang Dios. ¹⁷ Mag-una siya sa Ginoo aron iyang andamon ang mga tawo alang sa pag-abot sa Ginoo. Himuon niya kini pinaagi sa Espiritu *Santo* ug sa gahom nga sama sa nabatonan ni Elias. Pabalikon niya ang kalumo sa mga amahan ngadto sa ilang mga anak, ug ang mga masinupakon sa Dios iyang pabalikon ngadto sa panghunahuna nga matarong.”

¹⁸ Miingon si Zacarias sa anghel, “Unsaon ko man pagsiguro nga tinuod ang imong gisulti kanako? Tigulang na man ako ug ang akong asawa.”

¹⁹ Mitubag ang anghel, “Ako si Gabriel nga alagad sa Dios. Ang akong puwesto didto gayod sa iyang atubangan. Gisugo niya ako aron sa pagsulti kanimo niining maayong balita. ²⁰ Apan tungod kay wala ka man motuo sa akong gisulti, maamang ka hangtod sa adlaw nga matuman kining akong gisulti kanimo. Matuman gayod kini inig-abot sa adlaw nga gitakda sa Dios.”

^a 15 talahuron: *sa literal*, dako.

²¹ Ang mga tawo didto sa gawas nagpadayon sa paghulat kang Zacarias. Natingala sila ngano nga nadugay siya didto sa sulod sa templo. ²² Sa paggawas na niya, dili na siya makasulti ug tungod niini nagsinyas na lang siya sa mga tawo. Nasabot nila nga may gipakita ang Dios kaniya didto sa sulod sa templo. Sukad niadto naamang na siya.

²³ Pagkahuman sa iyang turno sa pag-alagad sa templo, mipauli siya. ²⁴ Paglabay sa pipila ka adlaw, nagburos na si Elisabet. Sulod sa lima ka bulan wala gayod siyay gawas-gawas sa ilang balay. ²⁵ Miingon siya, “Gikaloy-an gayod ako sa Ginoo. Karon gikuha niya kanako ang kaulawan,^a tungod kay kaniadto dili man ako makaanak.”

Ang Pagkatawo ni Jesus

²⁶ Sa dihang unom na ka bulan ang pagburos ni Elisabet, gisugo pag-usab sa Dios ang anghel nga si Gabriel nga moadto sa Nazaret, usa ka lungsod sa Galilea. ²⁷ Gipadala siya didto sa ulay nga babaye nga ginganlag Maria. Si Maria kaslonon na kang Jose, nga usa sa mga kaliwat ni *Haring David*. ²⁸ Sa pag-abot sa anghel didto kang Maria, miingon siya, “Maria, magmalipayon ka, tungod kay ang Ginoo uban kanimo ug gipanalanginan niya ikaw.” ²⁹ Sa pagkadungog ni Maria niini nahasol siya pag-ayo, ug iyang gihunahuna kon unsa ang kahulogan niini. ³⁰ Miingon ang anghel kaniya, “Ayaw kahadlok, Maria. Dakong dungog ang gihatag sa Dios kanimo. ³¹ Magburos ka ug manganak ug lalaki, ug Jesus ang imong ingalan kaniya. ³² Mahimo siyang bantogan ug pagatawgon siya nga Anak sa Labing Halangdon nga Dios. Ihatag sa Ginoong Dios kaniya ang gingharian sa iyang katigulangan nga si David. ³³ Maghari siya sa mga kaliwat ni Jacob hangtod sa kahangtoran; ang iyang gingharian molungtad sa walay kataposan.”

³⁴ Miingon si Maria sa anghel, “Unsaon man niini pagkahimo, nga wala pa man akoy bana?” ³⁵ Mitubag ang anghel, “Mokunsad kanimo ang Espiritu Santo ug ang gahom sa Labing Halangdon nga Dios magpabilin kanimo. Busa ang balaan nga bata nga imong ipanganak pagailhon nga Anak sa Dios. ³⁶ Tan-awa ang imong paryente nga si Elisabet. Ang uban nag-ingon nga dili na siya manganak tungod kay tigulang na kaayo siya. Apan karon unom na ka bulan ang iyang pagburos, ³⁷ tungod kay mahimo man sa Dios ang tanan.”

³⁸ Miingon si Maria, “Sulugoon ako sa Ginoo; matuman unta kanako ang imong gisulti.” Ug unya mibiya ang anghel kaniya.

Mibisita si Maria kang Elisabet

³⁹ Sa paglabay sa pipila ka adlaw nangandam si Maria ug nagdali pag-adto sa usa ka lungsod didto sa kabukiran sa Judea. ⁴⁰ Misulod siya sa balay ni Zacarias ug nangumusta kang Elisabet. ⁴¹ Sa pagkadungog ni Elisabet sa pagpangumusta ni Maria, milihok pag-ayo ang bata sa iyang tiyan. Gigamhan si Elisabet sa Espiritu Santo. ⁴² Ug sa makusog nga tingog miingon siya, “Sa tanan nga mga babaye ikaw lang ang gipanalanginan sa Dios ug ingon niini! Gipanalanginan usab niya ang imong ginaburos. ⁴³ Dako gayod ang akong dungog tungod kay gibisitahan ako sa inahan sa akong Ginoo. ⁴⁴ Kay bisan gani ang bata sa akong tiyan malipayon nga milihok sa dihang nadunggan ko ang imong pagpangumusta. ⁴⁵ Bulahan gayod ikaw nga nagtuo nga matuman kanimo ang gisulti sa Ginoo!”

Ang Pagdayeg ni Maria sa Dios

⁴⁶ Miingon si Maria, “Nagadayeg gayod ako sa Ginoo!

⁴⁷ Ug malipayon ang akong espiritu tungod sa Dios nga akong Manluluwas.

⁴⁸ Kay gihinumdoman niya ako nga iyang ubos nga sulugoon. Sukad karon, magasulti ang tanang mga tawo nga bulahan ako,

^a 25 kaulawan: *usa ka kaulawan kaniadto alang sa usa ka babaye ang dili makaanak.*

⁴⁹ tungod sa mga katingalahan nga gihimo sa gamhanang Dios kanako.

Matarong siya ug talahuron labaw sa tanan.

⁵⁰ Gikan pa sa sinugdan may kaluoy na siya sa mga tawo nga nagatahod kaniya.

⁵¹ Gipakita niya ang iyang gahom pinaagi sa iyang mga gihimo.

Giabog niya ang mga tawo nga mapahitas-on sa ilang kaugalingon.

⁵² Gipakanaog niya ang mga gamhanang hari sa ilang trono.

Ug gipataas niya ang mga mapainubsanon.

⁵³ Gitagbaw niya sa mga maayong butang ang mga gigutom.

Apan gihinginlan niya nga wala gayoy dala ang mga adunahan.

^{54,55} Gitabangan niya kita nga iyang mga sulugoon, nga mga kaliwat ni Israel,

Kay wala niya kalimti ang iyang mga saad sa atong mga katigulangan,

nga kaloy-an niya sa walay kataposan si Abraham ug ang iyang mga kaliwat!”

Mao kini ang gisulti ni Maria. ⁵⁶ Ug mipuyo siya didto sa ilang Elisabet ug mga tulo ka bulan, ug unya mipauli siya.

Ang Pagkatawo ni Juan nga Tigbautismo

⁵⁷ Unya miabot ang panahon sa pagpanganak ni Elisabet, ug nanganak siya ug lalaki. ⁵⁸ Sa pagkadungog sa iyang mga silingan ug mga paryente nga dako ang kaluoy sa Ginoo kaniya, nakigduyog sila sa iyang kalipay.

⁵⁹ Sa walo na ka adlaw ang bata, miadto ang mga silingan ug mga paryente aron sa pagtuli kaniya.^a Zacarias unta ang ilang ingalan kaniya sama sa iyang amahan, ⁶⁰ apan wala mosugot si Elisabet. Miingon siya, “Dili mahimo, kinahanglan nga Juan ang ingalan kaniya.” ⁶¹ Miingon sila kaniya, “Apan wala gayod kamoy paryente nga sama niana ug ngalan.” ⁶² Ug ilang gisinyasan ang amahan kon unsay iyang gusto nga ingalan sa iyang anak. ⁶³ Misinyas siya nga hatagan siya ug sulatanan. Ug dayon misulat siya, “Nganli siyag Juan.” Natingala gayod silang tanan. ⁶⁴ Dihadiha nakasulti si Zacarias ug gidayeg niya ang Dios. ⁶⁵ Gikulbaan ang tanan niyang mga silingan sa balita mahitungod sa tanang panghitabo, ug mikaylap kini sa tanang dapit sa mga kabukiran sa Judea. ⁶⁶ Ang tanang mga tawo nga nakadungog niini nakapamalandong ug nakapangutana, “Unsa man kaha kining bataa inig-kadako na niya?” Kay klaro kaayo nga ang gahom sa Ginoo anaa kaniya.

Ang Panagna ni Zacarias

⁶⁷ Si Zacarias nga iyang amahan gigamhan sa Espiritu Santo ug mao kini ang iyang gisulti,

⁶⁸ “Dayegon nato ang Ginoo nga Dios sa Israel!

Kay mianhi siya aron sa pagluwas kanato nga iyang mga katawhan.

⁶⁹ Gipaanihi niya kanato ang makagagahom nga manluluwas nga kaliwat sa iyang sulugoon nga si David.

⁷⁰ Mao usab kini ang iyang gisulti kaniadto pinaagi sa iyang mga balaang propeta.

⁷¹ Nagsaad siya nga iya kitang luwason gikan sa atong mga kaaway ug sa mga tawo nga nagadumot kanato.

^a 59 *Mao kini ang nabatasan sa mga Judio.*

⁷² Miingon usab siya nga iyang kaloy-an ang atong mga katigulangan sumala sa iyang gisaad kanila,

ug dili niya kalimtan ang kasabotan niya kanila

⁷³ nga iyang gipanumpa sa atong katigulangan nga mao si Abraham.

⁷⁴ Kini ang kasabotan nga siya moluwas gayod kanato gikan sa atong mga kaaway aron kita makapangalagad nga walay kahadlok,

⁷⁵ ug mahimo kitang balaan ug matarong sa iyang atubangan sa tanan nga adlaw sa atong kinabuhi.”

⁷⁶ *Unya miingon si Zacarias sa iyang anak,*

“Ikaw Juan, pagatawgon ka nga propeta sa Labing Halangdong Dios.

Kay mag-una ka sa Ginoo aron imong andamon ang katawhan sa iyang pag-abot.

⁷⁷ Tudloan mo ang iyang mga katawhan nga maluwas sila. Pasayloon sila sa Dios sa ilang mga sala,

⁷⁸ kay ang atong Dios maluloy-on ug mahigugmaon.

Ipadala niya ang Manluluwas sama sa nagasubang nga adlaw,

⁷⁹ nga maghatag ug kahayag sa mga tawo nga anaa sa kangitngit ug nahadlok sa kamatayon.

Tudloan niya kita kon unsaon nga mahimong maayo ang atong relasyon sa Dios ug sa atong isigkatawo.”

⁸⁰ Unya, ang bata nga si Juan midako ug nalig-on sa espiritu. Nagpuyo siya sa kamingawan hangtod sa adlaw nga nagsugod siya sa iyang pagpanudlo sa mga Israelinhon.

Chapter 2

Ang Pagkatawo ni Jesus

(Mt. 1:18-25)

¹ Niadtong panahona, ang Emperador sa Roma nga si Augusto naghimo ug balaod nga ang tanang mga lumulupyo sa iyang gingharian kinahanglang magpalista. ² (Mao kadto ang unang sensos sa panahon nga si Cirenio ang gobernador sa probinsya sa Syria. ³ Busa mipauli ang mga tawo sa ilang kaugalingon nga mga lungsod aron magpalista.)

⁴ Mao kini ang hinungdan nga miadto si Jose sa Betlehem nga sakop sa Judea, ang dapit nga natawhan ni *Haring David*, tungod kay usa siya sa iyang mga kaliwat. Nagpuyo niadtong si Jose sa Nazaret nga sakop sa Galilea sa dihang miadto siya sa Betlehem. ⁵ Gidala ni Jose si Maria nga iyang pangasaw-onon nga buros na niadtong higayona aron magpalista usab. ⁶ Sa didto na sila sa Betlehem miabot ang panahon nga manganak na si Maria. ⁷ Nanganak siyag lalaki nga mao ang iyang kamagulangan nga anak. Giputos niya kini ug panapton ug gipahigda sa pasungan. Didto sila sa kamalig nga alang sa mga hayop tungod kay wala na gayod silay lugar sa balay nga abutanan.

Nagpakita ang mga Anghel sa mga Magbalantay sa mga Karnero

⁸ Sa dapit duol sa lungsod sa Betlehem may mga magbalantay sa mga karnero nga nagtukaw sa pagbantay sa ilang mga karnero didto sa sibsibanan. ⁹ Sa kalit mitungha diha kanila ang usa ka anghel sa Ginoo ug nadan-agan sila sa kahayag sa Ginoo. Nangahadlok gayod sila, ¹⁰ apan miingon ang anghel, “Ayaw kamog kahadlok, tungod kay ania ako aron sa pagsulti kaninyo sa maayong balita nga makahatag ug dakong kalipay sa tanang mga katawhan. ¹¹ Kay didto sa

lungsod ni *Haring* David natawo karon ang inyong Manluluwas. Siya mao ang Ginoo nga gipili sa Dios nga maoy maghari. ¹² Mao kini ang timailhan sa akong gisulti: makita ninyo ang bata nga giputos sa panapton ug nagahigda sa pasungan.”

¹³ Pagkahuman ug sulti sa anghel, sa kalit lang, nagpakita ang daghan kaayong mga anghel ug miduyog kaniya sa pagdayeg sa Dios. Miingon sila,

¹⁴ “Dalayegon ang Dios sa langit.

May kalinaw^a na dinhi sa yuta, sa mga tawo nga iyang gikahimut-an!”

¹⁵ Sa dihang mibalik na ang mga anghel didto sa langit, nag-ingnanay ang mga magbalantay sa mga karnero, “Tana, mangadto kita sa Betlehem ug atong tan-awon ang gisugilon sa Ginoo kanato!”

¹⁶ Busa nagdali sila sa pag-adto sa Betlehem ug ilang nakita si Maria ug si Jose, ug ang bata nga nagahigda sa pasungan. ¹⁷ Ug ilang gisulti ang giingon sa anghel mahitungod sa bata.

¹⁸ Natingala gayod ang tanang nakadungog sa gisulti sa mga magbalantay sa mga karnero.

¹⁹ Gitipigan ni Maria kining mga butanga sa iyang kasingkasing ug kanunay niya kining gipamalandongan. ²⁰ Namalik ang mga magbalantay sa mga karnero nga nanagdayeg gayod sa Dios tungod sa tanan nilang nadungog ug nakita sumala sa gisulti sa anghel kanila.

Ginganlan ang Bata ug Jesus

²¹ Sa ikawalo ka adlaw gikan natawo ang bata, gituli nila kini ug ginganlan ug Jesus. Mao kini ang ngalan nga giingon sa anghel sa wala pa kini ipanamkon.

Gihalad si Jesus Didto sa Templo

²² Unya, miabot ang adlaw nga si Jose ug si Maria maghalad na sa templo didto sa Jerusalem aron tumanon ang Kasugoan ni Moises bahin sa pagpanghinlo sa babaye nga bag-ong nanganak. Ug gidala usab nila ang bata sa Jerusalem aron ihalad sa Ginoo. ²³ Kay nahisulat sa Kasugoan sa Ginoo, “Ang tanan nga kamagulangan nga lalaki ihalad sa Ginoo.” ²⁴ Ug aron mahinlo si Maria, naghalad sila sumala sa nahisulat sa Kasugoan sa Ginoo, “Duha ka tukmo o duha ka bata pa nga salampati.”

²⁵ Didto sa Jerusalem may tawo nga ginganlag Simeon. Kini nga tawo matarong ug diosnon ug nagpaabot siya nga matuman ang mga taga nga tabangan sa Dios ang mga Israelinhon diha sa ilang kagul-anan. Anaa kaniya ang Espiritu Santo ²⁶ nga nagpadayag kaniya nga dili siya mamatay hangtod makita niya ang maghari nga ipadala sa Ginoong *Dios*. ²⁷ Gipasulod siya sa Espiritu *Santo* didto sa templo. Didto usab gidala si Jesus sa iyang mga ginikanan aron sa pagtuman sa giingon sa Kasugoan. ²⁸ Pagkakita ni Simeon sa bata, iya kining gikugos ug midayeg siya sa Dios nga nag-ingon,

²⁹ “Karon Ginoo, mahimo mo na akong kuhaon,

kay natuman na ang imong gisaad kanako.

Ug malinawon na ang akong hunahuna.

³⁰ Kay karon nakita ko na ang Manluluwas

³¹ nga imong giandam alang sa tanang mga katawhan.

³² Siya ang maglamdag sa hunahuna sa mga dili Judio nga wala makaila kanimo, ug maghatag usab siya ug kadunggan sa imong katawhan nga mga Israelinhon.”

^a 14 kalinaw: o, panagdait.

³³ Natingala gayod ang amahan ug inahan sa gisulti ni Simeon mahitungod sa bata. ^{34,35} Sa napanalanginan na sila ni Simeon, miingon si Simeon kang Maria nga inahan sa bata, “Kini nga bata gipili sa Dios aron sa pagpaubos ug sa pagpataas^a sa daghan nga tawo sa Israel. Mahimo siyang ilhanan nga gikan sa Dios. Ipadayag niya ang daotang hunahuna sa mga katawhan. Busa daghan ang mosulti ug dili maayo batok kaniya. Ug tungod niini bation mo nga daw gikumot ang imong kasingkasing sa tuman nga kaguol.”

³⁶ Didto may propeta usab nga babaye nga ginganlag Ana. Anak siya ni Fanuel nga kaliwat ni Aser. Naminyo siya, apan pito lang ka tuig ang ilang pagpuyo ³⁷ ug nabalo siya. Karon 84 na ka tuig ang iyang edad, ug kanunay siyang atua sa templo tungod kay adlaw ug gabii siyang nagasimba sa Dios inubanan sa pagpuasa ug pag-ampo. ³⁸ Miduol siya kanila ni Jose ug nagpasalamat sa Dios tungod sa bata. Misulti usab siya mahitungod kang Jesus ngadto sa mga tawo nga nagpaabot sa adlaw nga luwason sa Dios ang Jerusalem.^b

Ang Pagpauli Ngadto sa Nazaret

³⁹ Sa natuman na ni Jose ug Maria ang tanan nga giingon sa Kasugoan sa Ginoo, mipauli sila sa Galilea, sa ilang lungsod sa Nazaret. ⁴⁰ Mitubo ang bata ug lig-on ang iyang panglawas ug nagmaalamon; ug gipanalanginan siya sa Dios.

Didto si Jesus sa Templo

⁴¹ Matag tuig moadto ang mga ginikanan ni Jesus sa Jerusalem aron sa pagsaulog sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel. ⁴² Sa dihang 12 na ka tuig si Jesus, nanambong sila sumala sa ilang nabatasan. ⁴³ Pagkahuman sa kasaulogan namauli sila, apan si Jesus nagpabilin sa Jerusalem. Wala kini mamatikdi sa iyang mga ginikanan. ⁴⁴ Nagtuo sila nga nakakuyog si Jesus sa ilang mga kauban nga namauli usab. Human sa usa ka adlaw nga paglakaw, ilang gipangita si Jesus didto sa ilang mga paryente ug mga higala. ⁴⁵ Ug ilang nahibaloan nga wala diay siya makauban kanila. Busa namalik sila sa Jerusalem aron sa pagpangita kaniya. ⁴⁶ Sa ikatulo ka adlaw, ilang nakita si Jesus didto sa templo nga nagalingkod uban sa mga magtutudlo sa Kasugoan. Naminaw siya ug nangutana kanila. ⁴⁷ Ang tanan nga nakadungog kaniya natingala gayod sa iyang kaalam ug sa iyang mga tubag. ⁴⁸ Sa pagkakita sa iyang mga ginikanan kaniya, natingala sila. Miingon ang iyang inahan, “Anak, nganong gihimo mo man kini kanamo? Nabalaka gayod kami kon asa ka na!” ⁴⁹ Mitubag si Jesus kanila, “Nganong nangita pa man kamo kanako? Wala ba kamo masayod nga kinahanglan anhi ako sa balay sa akong Amahan?” ⁵⁰ Apan wala sila makasabot sa iyang gisulti.

⁵¹ Miuban si Jesus sa iyang mga ginikanan pauli sa Nazaret, ug nagpadayon siya nga nagmatinumanon kanila. Kining tanan nga nahitabo gitipigan ni Maria sa iyang kasingkasing. ⁵² Nagdugang pa gayod ang kaalam ni Jesus ug nagpadayon ang iyang pagtubo, ug nalipay ang Dios ug ang mga katawhan kaniya.

Chapter 3

Ang Pagwali ni Juan nga Tigbautismo

(Mt. 3:1-12; Mc. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

^{1,2} Human molabay ang pipila ka tuig, may gisulti ang Dios kang Juan nga anak ni Zacarias didto sa kamingawan. Kini nahitabo sa ika-15 ka tuig sa pagdumala ni Tiberio nga Emperador sa Roma. Niining tuiga usab, si Poncio Pilato ang gobernador sa Judea, ug si Herodes ang pangulo sa Galilea. Si Felipe nga igsoon ni Herodes ang pangulo sa Iturea ug Traconite; ug si Lisaniyas ang pangulo sa Abilinia. Si Anas ug si Caifas ang mga pangulong pari. ³ Tungod sa gisulti sa Dios kang Juan, miadto siya sa mga dapit nga duol sa Suba sa Jordan ug nagwali. Miingon siya sa mga

^a 34,35 sa pagpaubos ug sa pagpataas: mahimo nga ang buot ipasabot mao ang paglaglag ug pagluwas.

^b 38 Jerusalem: *buot ipasabot* mga Israelinhon.

tawo, “Paghinulsol kamo sa inyong mga sala, ug magpabautismo aron pasayloon kamo sa Dios.”

⁴ Pinaagi niining iyang gihimo natuman ang gisulat ni propeta Isaia,

“May magwalig makusog sa kamingawan. *Mag-ingon siya sa mga tawo,*

‘Andama ninyo ang agianan alang sa Ginoo,

Tul-ira ang dalan nga iyang pagaagian!

⁵ Ang tanang libaong tambakan,

Ug ang tanang bukid ug bungtod patagon.

Ang nagliko-likong dalan tul-iron.

Ug ang mga libaongon ug batuan nga dalan ayohon.

⁶ Ug makita sa tanang mga tawo kon unsa ang himuon sa Dios sa pagluwas kanila.’ ”

⁷ Daghan ang mga tawo nga miadto kang Juan aron magpabautismo. Miingon si Juan kanila, “Kamong mga kaliwat sa mga bitin! Kinsa man ang nag-ingon kaninyo nga makalingkawas kamo sa silot sa Dios nga hapit na moabot? ⁸ Kon tinuod nga naghinulsol na kamo sa inyong mga sala, pamatud-i ninyo kini pinaagi sa inyong mga binuhatan. Ayaw kamo pag-ingon nga dili kamo pagasilotan tungod kay mga kaliwat kamo ni Abraham. Kay bisan gani kining mga bato mahimong himoon sa Dios nga mga anak ni Abraham. ⁹ Timan-i ninyo kini: ang wasay^a andam na aron iputol sa mga punoan sa kahoy. Ang matag kahoy nga wala mamunga ug maayong bunga putlon ug ilabay sa kalayo.”

¹⁰ Nangutana ang mga tawo kang Juan, “Unsa man diay ang among himuon?” ¹¹ Mitubag si Juan, “Kon kinsa kaninyo ang may duha ka bisti ihatag ang usa sa walay bisti. Ug kon kinsa kaninyo ang may pagkaon, hatagi kadtong walay pagkaon.” ¹² May mga maniningil ug buhis nga miadto usab kang Juan aron magpabautismo. Miingon sila kang Juan, “Magtutudlo, unsa may among himuon?” ¹³ Mitubag si Juan, “Kon maningil kamo ug buhis, ayaw kamo paningil ug sobra sa gipasingil kaninyo *sa gobyerno.*” ¹⁴ May mga sundalo usab nga nangutana, miingon sila, “Unya, kami, unsa may among himuon?” Mitubag si Juan kanila, “Ayaw kamo pagpanghulga o pagpamutangbutang aron makapangwarta. Kinahanglan nga makontento kamo sa inyong suhol.”

¹⁵ Pagkadungog sa mga tawo sa mga pagpanudlo ni Juan, naghunahuna sila nga tingali si Juan mao na ang Cristo nga ilang gipaabot. ¹⁶ Apan miingon si Juan kanila, “Ako nagabautismo kaninyo sa tubig, apan may moabot nga mas gamhanan pa kay kanako. Ug dili gani ako takos nga mahimong iyang sulugoon.^b Siya magbautismo kaninyo sa Espiritu Santo ug sa kalayo.” ¹⁷ Sama siya sa tawo nga nagpalid sa iyang giani aron malain ang tahop gikan sa maayong lugas. Ang maayong lugas ibutang niya sa kamalig apan ang tahop sunogon niya sa kalayo nga dili gayod mapalong.”

¹⁸ Samtang gitudlo ni Juan ang Maayong Balita sa mga tawo gisultihan niya sila nga tumanon nila ang mga butang nga iyang ginatudlo. ¹⁹ Bisn gani si Herodes nga pangulo sa Galilea gibadlong ni Juan tungod kay gihimo niyang kabit ang iyang bayaw nga si Herodias ug tungod sa daghan pang mga daotan nga iyang gihimo. ²⁰ Ug sa kaulahian nadugangan pa gayod ang sala ni Herodes tungod sa iyang pagpaprismo kang Juan.

Ang Pagbautismo kang Jesus
(Mt. 3:13-17; Mc. 1:9-11)

²¹ May adlaw kadto nga pagkahuman nabautismohan ni Juan ang mga tawo, si Jesus nagpabautismo usab. Samtang nag-ampo si Jesus, naabri ang langit ²² ug mikunsad kaniya ang

^a 9 wasay: o atsa.

^b 16 dili gani ako takos nga mahimong iyang sulugoon: *sa literal* dili takos nga motangtang sa hikot sa iyang sandalyas.

Espiritu Santo nga sama sa dagway sa salampati. Unya may tingog nga nadungog gikan sa langit nga nag-ingon, “Ikaw ang akong pinalanggang Anak. Nalipay gayod ako kanimo.”

Ang mga Kagikan ni Jesus
(Mt. 1:1-17)

²³ Mga 30 na ang edad ni Jesus sa dihang nagsugod siya sa iyang buluhaton. Sa hunahuna sa mga tawo, anak siya ni Jose nga anak ni Eli. ²⁴ Si Eli anak ni Matat. Si Matat anak ni Levi. Si Levi anak ni Melqui. Si Melqui anak ni Janai. Si Janai anak ni Jose. ²⁵ Si Jose anak ni Matatias. Si Matatias anak ni Amos. Si Amos anak ni Nahum. Si Nahum anak ni Esli. Si Esli anak ni Nagai. ²⁶ Si Nagai anak ni Maat. Si Maat anak ni Matatias. Si Matatias anak ni Semei. Si Semei anak ni Josec. Si Josec anak ni Juda. ²⁷ Si Juda anak ni Joana. Si Joana anak ni Resa. Si Resa anak ni Zorobabel. Si Zorobabel anak ni Salatiel. Si Salatiel anak ni Neri. ²⁸ Si Neri anak ni Melqui. Si Melqui anak ni Adi. Si Adi anak ni Cosam. Si Cosam anak ni Elmadam. Si Elmadam anak ni Er. ²⁹ Si Er anak ni Josue. Si Josue anak ni Eliezer. Si Eliezer anak ni Jorim. Si Jorim anak ni Matat. Si Matat anak ni Levi. ³⁰ Si Levi anak ni Simeon. Si Simeon anak ni Juda. Si Juda anak ni Jose. Si Jose anak ni Jonam. Si Jonam anak ni Eliaquim. ³¹ Si Eliaquim anak ni Melea. Si Melea anak ni Mena. Si Mena anak ni Matata. Si Matata anak ni Natan. Si Natan anak ni David. ³² Si David anak ni Jesse. Si Jesse anak ni Obed. Si Obed anak ni Booz. Si Booz anak ni Salmon.^a Si Salmon anak ni Naason. ³³ Si Naason anak ni Aminadab. Si Aminadab anak ni Admin. Si Admin anak ni Arni. Si Arni anak ni Esrom. Si Esrom anak ni Fares. Si Fares anak ni Juda. ³⁴ Si Juda anak ni Jacob. Si Jacob anak ni Isaac. Si Isaac anak ni Abraham. Si Abraham anak ni Tera. Si Tera anak ni Nahor. ³⁵ Si Nahor anak ni Serug. Si Serug anak ni Ragau. Si Ragau anak ni Peleg. Si Peleg anak ni Heber. Si Heber anak ni Sala. ³⁶ Si Sala anak ni Cainan. Si Cainan anak ni Arfaxad. Si Arfaxad anak ni Sem. Si Sem anak ni Noe. Si Noe anak ni Lamec. ³⁷ Si Lamec anak ni Metusela. Si Metusela anak ni Enoc. Si Enoc anak ni Jared. Si Jared anak ni Mahalaleel. Si Mahalaleel anak ni Cainan. ³⁸ Si Cainan anak ni Enos. Si Enos anak ni Set. Si Set anak ni Adan. Si Adan anak sa Dios.

Chapter 4

Ang Pagtintal kang Jesus
(Mt. 4:1-11; Mc. 1:12,13)

¹ Si Jesus nga gigamhan sa Espiritu Santo mibiya sa Suba sa Jordan. Ug gidala siya sa Espiritu Santo ngadto sa kamingawan. ² Didto gitintal siya ni Satanas sulod sa 40 ka adlaw. Sulod nianang mga adlaw wala gayod siya mokaon, busa gigutom siya.

³ Miingon si Satanas kaniya, “Kon ikaw ang Anak sa Dios, himoang pan kining bato.” ⁴ Apan mitubag si Jesus kaniya, “Ang Kasulatan nag-ingon, ‘Dili lang diha sa mga pagkaon mabuhi ang tawo.’ ”

⁵ Unya gidala siya ni Satanas ngadto sa hataas nga lugar, ug sa usa lang ka pagpamilok gipakita niya kang Jesus ang tanang gingharian sa tibuok kalibotan. ⁶ Unya miingon siya kang Jesus, “Ihatag ko kanimo ang tanang gahom ug bahandi niining kalibotan, tungod kay kining tanan gihatag kanako ug mahimo ko kining ihatag kang bisan kinsa nga gusto kong hatagan. ⁷ Imo na unya kining tanan kon mosimba ka kanako.” ⁸ Gitubag siya ni Jesus, “Ang Kasulatan nag-ingon, ‘Simbahon mo ang Ginoo nga imong Dios ug siya lang ang imong alagaran.’ ”

⁹ Pagkahuman niini gidala siya ni Satanas didto sa Jerusalem ug gipatindog didto sa kinatas-ang bahin sa templo. Unya miingon siya kang Jesus, “Kon ikaw ang Anak sa Dios, ambak ngadto sa ubos. ¹⁰ Kay ang Kasulatan nag-ingon, ‘Suguon sa Dios ang iyang mga anghel sa pagbantay kanimo. ¹¹ Sapnayon ka nila aron nga ang imong mga tiil dili masamdan sa bato.’ ”

^a 32 Salmon: sa uban nga Griego nga teksto, Sala.

¹² Apan gitubag siya ni Jesus, “Ang Kasulatan nag-ingon, ‘Dili mo tintalon ang Ginoo nga imong Dios.’ ” ¹³ Pagkakita ni Satanas nga dili gayod niya matintal si Jesus gibiyaan una niya siya.

Misugod si Jesus sa Iyang Buluhaton
(Mt. 4:12-17; Mc. 1:14,15)

¹⁴ Unya mibalik si Jesus sa Galilea nga gigamhan sa Espiritu Santo. Mikaylap didtong dapita ang balita mahitungod kaniya. ¹⁵ Nagtudlo siya didto sa mga simbahan sa mga Judio ug gidayeg siya sa tanan.

Gisalikway si Jesus sa Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mc. 6:1-6)

¹⁶ Unya miadto si Jesus sa Nazaret. Mao kini ang dapit diin siya nagdako. Miadto siya sa simbahan sa mga Judio sa Adlaw nga Igpapahulay, sumala sa iyang nabatasan. Mitindog siya aron sa pagbasa sa Kasulatan. ¹⁷ Gihatag kaniya ang kasulatan ni propeta Isaias. Gibukhad niya kini ug sa pagkakita niya sa bahin sa kasulatan nga iyang gipangita, gibasa dayon niya kini nga nagaingon;

¹⁸ “Ang Espiritu sa Ginoo ania kanako.

Kay gipili niya ako sa pagwali sa maayong balita sa mga kabos.

Gipadala niya ako aron sa pagsangyaw nga may kagawasan na ang mga binihag,
ug makakita na ang mga buta.

Gipadala niya ako sa pagpagawas sa mga dinaugdaog,

¹⁹ ug sa pagsangyaw sa mga tawo nga karon mao na ang panahon nga sila luwason sa Ginoo.”

²⁰ Unya gilukot ni Jesus ang iyang gibasa ug gibalik ngadto sa piniyalan niadtong simbahan. Ug milingkod siya *aron pagsugod sa pagpanudlo*. Ang tanang mga tawo mitutok gayod kaniya.

²¹ Miingon si Jesus kanila, “Kini nga bahin sa Kasulatan natuman na karong adlaw samtang nakadungog kamo niini nga gibasa.” ²² Gidayeg siya sa tanan ug dako gayod ang ilang katingala sa kanindot sa mga pulong nga iyang gipanulti. Miingon sila, “Dili ba anak lang siya ni Jose?”

²³ Miingon si Jesus kanila, “Sigurado gayod nga inyong isulti kanako kining maong sanglitanan nga nagaingon, ‘Mananambal, unaha una pagtambal ang imong kaugalingon, *nga ang buot ipasabot*, ang among nadungog nga imong gipanghimo didto sa lungsod sa Capernaum kinahanglan himuon mo usab dinhi sa atong dapit.’ ” ²⁴ Unya miingon si Jesus, “Sa pagkatinuod, walay propeta nga giila diha sa iyang kaugalingon nga lungsod. ²⁵ Hunahunaa ninyo ang nahitabo kaniadto sa panahon ni Elias nga propeta. Wala paulana sa Dios sulod sa tulo ka tuig ug tunga, ug dakong kagutom ang nasinati sa mga tawo. Daghan ang mga babayeng balo sa tibuok Israel niadtong panahona. ²⁶ Apan wala gayod sugoa sa Dios si Elias aron tabangan si bisan kinsa kanila; kondili gipadala siya didto sa usa ka babayeng balo *nga dili Judio* nga nagpuyo sa lungsod sa Sarepta nga sakop sa Sidon. ²⁷ Mao usab kini ang nahitabo sa panahon ni propeta Eliseo. Daghan ang mga sanglahon didto sa Israel, apan walay bisan usa kanila nga giayo. Si Naaman *nga dili Judio nga taga-Syria* mao lang ang giayo.” ²⁸ Sa pagkadungog niini sa mga tawo didto sa simbahan nangasuko sila. ²⁹ Nanindog sila ug giguyod nila si Jesus padulong sa gawas sa lungsod, didto sa may pangpang dapit, (kay ang ilang lungsod nahimutang man ibabaw sa bukid). Gusto unta nila nga itukmod si Jesus didto sa pangpang. ³⁰ Apan miliot-liot si Jesus sa mga tawo ug gibiyaan niya sila.

Ang Tawo nga May Daotang Espiritu
(Mc. 1:21-28)

³¹ Gikan didto, milugsong si Jesus sa lungsod sa Capernaum nga sakop sa Galilea. Sa Adlaw nga Igpapahulay nanudlo siya didto sa simbahan sa mga Judio. ³² Natingala gayod ang mga tawo

sa iyang pagpanudlo tungod kay may gahom ang iyang pulong.³³ Didto sa simbahan may tawo nga gisudlan ug daotang espiritu. Misinggit siya sa makusog,³⁴ “Jesus nga taga-Nazaret, unsay imong labot kanamo? Mianhi ba ikaw aron sa paglaglag kanamo? Nakaila ako kanimo. Ikaw ang Balaan nga gipadala sa Dios.”³⁵ Apan gibadlong ni Jesus ang daotang espiritu, “Hilom ug gawas kaniya!” Taliwala sa kadaghanan gilamba sa daotang espiritu ang tawo ug migawas kini, apan bisan gamay wala niini mapasakiti ang tawo.³⁶ Natingala gayod ang mga tawo didto, ug nag-ingnanay, “Unsa kining iyang gipanulti? Naa siyay katungod ug gahom sa pagmando sa mga daotang espiritu sa paggawas, ug mituman sila kaniya.”³⁷ Unya ang balita mahitungod kang Jesus mikaylap sa tanang mga dapit sa palibot.

Giayo ni Jesus ang mga Masakiton

(Mt. 8:14-17; Mc. 1:29-34)

³⁸ Migawas si Jesus sa simbahan sa mga Judio ug miadto sa balay ni Simeon. Naatol nga ang ungangan nga babaye ni Simeon taas ug hilanat, busa gihangyo nila si Jesus nga ayohon niya kini.³⁹ Miduol si Jesus ug mitindog sa kilid sa higdaanan niini ug iyang gibadlong ang hilanat, ug naayo ang babaye. Unya mibangon dayon kini ug gisilbihan niya ug pagkaon sila si Jesus.

⁴⁰ Sa dihang mosalop na ang adlaw daghang mga tawo ang nagdala sa ilang mga masakiton ngadto kang Jesus. Gitapion ni Jesus ang iyang kamot sa tagsa-tagsa kanila ug nangaayo silang tanan.⁴¹ Bisan ang mga daotang espiritu gipagawas niya gikan sa daghang mga tawo. Ug samtang nanggawas ang mga daotang espiritu misinggit sila kang Jesus, “Ikaw ang Anak sa Dios!” Apan gibadlong sila ni Jesus ug gidid-an sa pagsulti niini, tungod kay nahibaloan man nila nga siya mao ang Cristo.

⁴² Sa dihang namanagbanag na, mibiya si Jesus niadto nga lungsod ug miadto sa kamingawan. Gipangita siya sa mga tawo ug sa dihang nakita nila siya, nagpakiluoy sila nga dili una siya mobiya sa ilang dapit.⁴³ Apan miingon si Jesus kanila, “Kinahanglan nga iwali ko usab sa ubang mga lungsod ang Maayong Balita mahitungod sa paghari sa Dios, kay gipadala ako tungod niini.”

⁴⁴ Unya nagpadayon si Jesus sa pagwali sa mga simbahan sa mga Judio didto sa Judea.

Chapter 5

Gitawag ni Jesus ang Una Niyang mga Tinun-an

(Mt. 4:18-22; Mc. 1:16-20)

¹ Usa niana ka adlaw nagtindog si Jesus sa daplin sa Linaw sa Genesaret. Midugok didto kaniya ang daghang mga tawo tungod kay gusto silang maminaw sa pulong sa Dios.² Didto sa lapyahan nakita ni Jesus ang duha ka sakayan. Nakakanaog na ang mga mangingisda aron sa paghugas sa ilang mga laya.³ Ang usa ka sakayan iya ni Simon. Gisakyan kini ni Jesus ug gihangyo niya si Simon nga itulod kini ug diotay palayo sa daplin. Milingkod si Jesus ug nanudlo sa mga tawo.

⁴ Pagkahuman niya sa pagpanudlo, miingon siya kang Simon, “Magpalawod kita ug iitsa ninyo ang inyong mga laya aron makakuha kamo ug mga isda.”⁵ Miingon si Simon kang Jesus, “Magtutudlo,^a tibuok gabii kaming nangisda, apan wala gayod kamiy nakuha. Apan tungod kay miingon ka man nga iitsa ang laya, iitsa nako kini.”⁶ Mipalawod sila ug giitsa nila ang ilang mga laya. Daghan kaayo nga isda ang ilang nakuha ug hapit gani magisi ang ilang mga laya.⁷ Unya gikamay nila ang ilang mga kauban didto sa lain nga sakayan aron tabangan sila. Pag-abot sa ilang mga kauban gipuno nila sa isda ang duha ka sakayan, ug hapit sila malunod tungod sa kadaghan sa mga isda.⁸ Sa pagkakita niini ni Simon Pedro, miluhod siya sa atubangan ni Jesus ug miingon, “Ginoo, pahilayo kanako tungod kay tawo ako nga makasasala.”⁹ Tungod kay natingala gayod si Simon ug ang iyang mga kauban sa kadaghan sa isda nga ilang nakuha.¹⁰ Natingala usab ang mga

^a 5 Magtutudlo: *kini nga pulong sa literal*, Agalon.

kasusyo^a ni Simon nga si Santiago ug si Juan nga mga anak ni Zebedeo. Unya miingon si Jesus kang Simon, “Ayaw kahadlok. Gikan karon *dili na isda ang* imong pangitaon *kondili* mga tawo *aron maluwas sila*.”¹¹ Sa dihang napadaplin na nila ang ilang mga sakayan, gibiyaan nila kining tanan ug misunod kang Jesus.

Giayo ni Jesus ang Sanglahon
(Mt. 8:1-4; Mc. 1:40-45)

¹² Sa dihang didto si Jesus sa usa ka lungsod, may tawo didto nga nalukop ang iyang lawas sa sangla. Pagkakita niya kang Jesus miduol siya ug mihapa nga nagpakiluoy, “Ginoo,^b kon imong pagbuot, mahimo mo akong ayohon sa akong sangla nga mahugaw.”¹³ Unya gihikap siya ni Jesus nga nag-ingon, “Oo, buot ko. Mahinlo ka!” Ug dihadhiha dayon nawala ang iyang sangla.

¹⁴ Pagkahuman gimandoan siya ni Jesus, “Ayaw kini isulti kang bisan kinsa; hinuon modiretso ka sa pari ug pagpatan-aw kaniya.^c Unya paghalad sa halad nga gisugo ni Moises sa pagpamatuod sa mga tawo nga hinlo ka na.”¹⁵ Apan bisan mao kadto ang gimando ngadto sa tawo, mikaylap gihapon ang balita mahitungod kang Jesus, ug nagpanon ang mga tawo nga nangabot sa pagpaminaw kaniya ug aron mamaayo ang ilang mga balatian.¹⁶ Apan sa *gihapon* miadto si Jesus sa kamingawan ug nag-ampo.

Giayo ni Jesus ang Tawo nga Paralitiko
(Mt. 9:1-8; Mc. 2:1-12)

¹⁷ Usa niana ka adlaw, samtang nagtudlo si Jesus, may mga Pariseo ug mga magtutudlo sa Kasugaoan nga naglingkod duol kaniya. Kining mga tawhana naggikan sa nagkalain-lain dapit sa mga lungsod sa Galilea, Judea ug ingon man sa Jerusalem. Anaa kang Jesus ang gahom sa Dios sa pag-ayo sa mga masakiton.¹⁸ May mga tawo nga miabot nga nagdayong ug tawo nga paralitiko. Gipaningkamotan nila nga madala siya ngadto kang Jesus sa sulod sa balay.¹⁹ Apan tungod sa kadaghan sa mga tawo wala gayod silay maagian padulong sa sulod. Busa misaka sila sa atop sa balay ug gibangagan nila kini. Pagkahuman, gitunton nila ang paralitiko nga anaa sa iyang higdaanan didto sa atubangan ni Jesus.²⁰ Sa dihang nakita ni Jesus kon unsa kadako ang ilang pagtuo, miingon siya sa paralitiko, “Ang imong mga sala gipasaylo na.”

²¹ Ang mga Pariseo ug ang mga magtutudlo sa Kasugaoan naghunahuna, “Kinsa ba kining tawhana nga nagapasipala sa Dios. Walay bisan kinsa nga makapasaylo sa mga sala kondili ang Dios lang.”²² Nahibalo si Jesus sa ilang gihunahuna, busa miingon siya kanila, “Nganong naghunahuna man kamo ug ingon niana?”²³ Unsa man ang mas sayon, ang pag-ingon nga ‘Gipasaylo na ang imong mga sala’, o ang pag-ingon ‘Tindog ug lakaw’?²⁴ Karon pamatud-an ko kaninyo *pinaagi sa akong pag-ayo niining paralitiko nga ako* nga Anak sa Tawo may gahom dinhi sa yuta sa pagpasaylo sa mga sala.” Unya miingon siya sa paralitiko, “Tindog, dad-a ang imong higdaanan ug pauli!”²⁵ Dihadiha mitindog ang paralitiko diha sa ilang atubangan. Unya gidala niya ang iyang higdaanan ug mipauli nga nagdayeg sa Dios.²⁶ Natingala pag-ayo ang tanan nga mga tawo didto. Gidayeg nila ang Dios nga may kahadlok nga nag-ingon, “Karong adlaw katingalahan ang atong mga nakita.”

Gitawag ni Jesus si Levi
(Mt. 9:9-13; Mc. 2:13-17)

²⁷ Human niadto, milakaw si Jesus ug nakita niya ang maniningil ug buhis nga si Levi nga nagalingkod sa dapit diin magbayad ug buhis. Miingon si Jesus kaniya, “Dali, uban kanako.”

²⁸ Mitindog si Levi, gibiyaan niya ang tanan ug misunod kang Jesus.

²⁹ Unya naghimo si Levi ug usa ka dakong kombira alang kang Jesus didto sa iyang balay. Daghang mga maniningil ug buhis ug uban pang mga tawo ang mitambong nga nakauban nila sa

^a 10 kasusyo: *buot ipasabot*, kauban sa negosyo.

^b 12 Ginoo: *o*, Sir.

^c 14 pagpatan-aw kaniya: *aron makita niya nga nawala na ang sangla ug makapamatuod nga hinlo na ug mahimo na nga makaapil sa mga seremonya sa Judio*.

pagpangaon.³⁰ Pagkakita niini sa mga Pariseo ug sa ilang kaubang mga magtutudlo sa Kasugoan mireklamo sila sa mga sumusunod ni Jesus. Miingon sila, “Nganong nakig-uban man kamo sa pagpangaon ug sa pag-inom sa mga maniningil ug buhis ug sa uban pa nga mga makasasala?”

³¹ Mitubag si Jesus kanila, “Ang tawo nga maayo ug panglawas wala magkinahanglan ug mananambal, ang masakiton lang.”³² Wala ako moanhi aron sa pagtawag sa mga *nagatuo nga sila* matarong, kondili sa mga makasasala aron sila maghinulsol.”

Ang Pangutana Mahitungod sa Pagpuasa

(Mt. 9:14-17; Mc. 2:18-22)

³³ May mga tawo didto nga miingon kang Jesus, “Ang mga sumusunod ni Juan *nga tigbautismo* ug ang mga sumusunod sa mga Pariseo kanunay nga nagpuasa ug nag-ampo, apan ang imong mga sumusunod nagsige lang ug kaon ug inom.”³⁴ Mitubag si Jesus kanila, “Mahimo ba diay nga dili pakan-on ang mga bisita sa kasal samtang kauban pa nila ang pamanhonon? Dili gayod.”³⁵ Apan moabot ang panahon nga ang pamanhonon pagakuhaon gikan kanila, ug mao na unya kana ang ilang pagpuasa.”

³⁶ Gisultihan pa gayod sila ni Jesus niini nga mga sambingay, “Dili maayo nga magtabas sa bag-o nga bisti aron itapak sa daan nga bisti. Kon himuon niya kini gawas nga magisi ang bag-o, ang iyang gitapak dili angay sa daan nga bisti.”³⁷ Dili usab maayo nga isulod ang bag-o nga bino sa daan nga sudlanan nga panit, kay mabuskag ang sudlanan ug dili na kini mapuslan, ug mausik ang bino.”³⁸ Busa kinahanglan gayod nga ang bag-o nga bino adto isulod sa bag-o nga sudlanan nga panit.”³⁹ *Midugang si Jesus sa usa pa ka sambingay*, “Walay tawo nga naanad na sa daan nga bino nga mangandoy sa bag-o, tungod kay alang kaniya, mas lami ang daan.”

Chapter 6

Ang Pangutana Mahitungod sa Adlaw nga Igpapahulay

(Mt. 12:1-8; Mc. 2:23-28)

¹ Usa niana ka Adlaw nga Igpapahulay, miagi sila si Jesus sa kaumahan, ug nangutlo ang iyang mga sumusunod sa mga uhay sa trigo, ug gikuso-kuso nila kini ug gikaon.² Apan may mga Pariseo nga miingon kang Jesus, “Ngano nga gihimo man ninyo ang gidili sa Adlaw nga Igpapahulay?”³ Gitubag sila ni Jesus, “Wala ba ninyo mabasa sa Kasulatan ang gihimo ni David sa dihang siya ug ang iyang mga kauban gipanggutom?”⁴ Misulod siya sa balay sa Dios ug mikuha sa pan nga gihalad ngadto sa Dios ug unya gikaon niya. Gipakaon usab niya ang iyang mga kauban. *Wala sila makasala bisan* supak sa Kasugoan ang pagkaon niadto gawas lang sa mga pari.”⁵ Miingon pa gayod si Jesus kanila, “Ako nga Anak sa Tawo may gahom sa pagsulti kon unsa ang angay nga himuon sa Adlaw nga Igpapahulay.”

Ang Tawo nga Singkaw ug Kamot

(Mt. 12:9-14; Mc. 3:1-6)

⁶ Sa lain na usab nga Adlaw nga Igpapahulay misulod si Jesus sa simbahan sa mga Judio aron sa pagpanudlo. May tawo didto nga singkaw ang iyang tuong kamot.⁷ Tungod kay ang mga magtutudlo sa Kasugoan ug ang mga Pariseo nagtinguha gayod sa pagpangita ug ikasumbong batok kang Jesus, gibantayan nila pag-ayo kon ayohon ba niya kadto nga tawo sa Adlawng Igpapahulay.⁸ Apan nahibalo si Jesus kon unsa ang ilang gihunahuna. Busa miingon siya sa tawo nga singkaw ug kamot, “Tindog ug duol dinhi sa atubangan.” Ug mitindog siya ug miduol kang Jesus.⁹ Unya miingon si Jesus sa mga magtutudlo sa Kasugoan ug sa mga Pariseo, “Unsa ba diay ang gitugot sa atong Kasugoan sa Adlaw nga Igpapahulay: ang paghimo ba ug maayo o ang paghimo ug daotan? Ang pagluwas ba sa kinabuhi, o ang pagpatay?”¹⁰ Mitan-aw si Jesus kanilang tanan apan wala gayod sila motubag. Unya misulti siya sa tawo nga singkaw ug kamot, “Ituy-od

^a 38 Nagsulti si Jesus niini nga mga sambingay aron itudlo kanila nga dili mahimo nga isagol ang iyang mga pagpanudlo sa daan nga mga pagpanudlo sa mga Judio.

ang imong kamot.” Gituy-od niya, ug naayo kini. ¹¹ Apan nasuko gayod ang mga magtutudlo sa Kasugoan ug ang mga Pariseo, busa gihisgotan nila kon unsay ilang himuon kang Jesus.

Gipili ni Jesus ang 12 ka mga Apostoles
(Mt. 10:1-4; Mc. 3:13-19)

¹² Niadtong panahona, mitungas si Jesus sa bukid aron mag-ampo. Ug nag-ampo siya didto sa tibuok gabii. ¹³ Pagkabuntag, gitawag niya ang iyang mga sumusunod ug mipili siya ug dose kanila, ug gitawag niya sila nga mga apostoles. ¹⁴ Ang ilang mga ngalan mao si Simon (nga ginganlan ni Jesus ug Pedro), si Andres nga iyang igsoon, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome, ¹⁵ si Mateo, si Tomas, si Santiago nga anak ni Alfeo, si Simon nga kaniadto rebelde sa gobyerno sa Roma, ¹⁶ si Judas nga anak sa laing Santiago, ug si Judas Iscariote nga mao ang nagluib kang Jesus.

Nanudlo si Jesus ug Nang-ayo
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Human siya makapili sa iyang mga apostoles, milugsong sila sa patag. Nagtigom didto ang iyang mga sumusunod ug ang daghan nga mga tawo nga gikan sa mga lungsod nga sakop sa Judea ug sa *siyudad sa* Jerusalem. May mga tawo didto nga gikan pa sa siyudad sa Tiro ug Sidon nga duol sa dagat. ¹⁸ Miadto sila didto aron mamati sa mga gipanudlo ni Jesus ug aron ayuhon sila sa ilang mga sakit. Ang mga tawo nga gipaantos sa daotan nga mga espiritu giayo usab niya. ¹⁹ Ang tanan nga tawo didto naninguha gayod sa paghikap kaniya, tungod kay may gahom gikan kaniya nga nagaayo kanilang tanan.

Ang Bulahan ug ang Alaot
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Unya mitan-aw si Jesus sa iyang mga sumusunod ug miingon,

“Bulahan kamong mga kabos,

kay sakop kamo sa paghari sa Dios.

²¹ Bulahan kamong gigutom karon, kay moabot ang panahon nga dili na gayod kamo gutomon.

Bulahan kamo nga naghilak karon,

Kay mangatawa ra unya kamo.

²² “Bulahan kamo kon tungod sa inyong pagsunod *kanako nga* Anak sa Tawo dumtan kamo sa mga tawo, isalikway, yagayagaan, ug dauton ang inyong ngalan.

²³ Mao usab kana ang gihimo sa ilang mga katigulangan ngadto sa mga propeta kaniadto. Busa kon himuon nila kana kaninyo, magmalipayon gayod kamo tungod kay madawat ninyo ang dakong ganti sa langit.

²⁴ “Apan alaot kamo nga mga adunahan,

tungod kay naangkon na ninyo ang inyong kalipay.

²⁵ Alaot kamo nga mga busog karon,

tungod kay moabot ang adlaw nga gutomon kamo.

Alaot kamo nga nagkatawa karon,

tungod kay moabot ang adlaw nga maguol kamo ug maghilak.

²⁶ “Alaot usab kamo kon gidayeg kamo sa tanan, tungod kay gihimo usab kini sa ilang mga katigulangan ngadto sa mga mini nga propeta.”

Higugmaon Ninyo ang Inyong mga Kaaway
(Mt. 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Apan kamo nga naminaw kanako, sultihan ko kamo: Higugmaa ninyo ang inyong mga kaaway ug buhata ang maayo sa mga nagadumot kaninyo. ²⁸ Panalangini ang mga nanghimaraot kaninyo, ug iampo ang nagpasipala kaninyo. ²⁹ Kon may mosagpa sa imong aping, ipasagpa usab ang pikas. Kon may mokuha sa imong bisti, ihatag. Ug kon kuhaon pa hasta ang imong kamisita, ihatag usab. ³⁰ Hatagi si bisan kinsa nga mangayo, ug kon may mokuha sa imong mga butang ayaw na kini bawia. ³¹ Himoa ninyo sa inyong isigkatawo ang bisan unsa nga gusto ninyo nga himuon nila kaninyo.

³² “Kon ang nahigugma kaninyo mao lang ang inyong higugmaon, makadawat ba kamo ug balos gikan sa Dios? *Dili gayod*. Tungod kay bisan pa gani ang mga makasasala nahigugma usab sa mga nahigugma kanila. ³³ Ug kon magbuhat kamo ug maayo ngadto lang sa mga tawo nga maayo kaninyo, makadawat ba kamo ug balos gikan sa Dios? Bisang mga makasasala nagahimo usab niini. ³⁴ Kon magpahulam kamo sa mga tawo nga nahibaloan ninyo nga makabayad, makadawat ba kamo ug balos gikan sa Dios? Bisang mga makasasala nagapahulam usab ngadto sa sama nilang makasasala basta nahibaloan nila nga makabayad sila. ³⁵ Mao kini ang inyong buhaton: Higugmaa ninyo ang inyong mga kaaway ug buhata ang maayo ngadto kanila. Kon magpahulam kamo, ayaw na pagpaabot nga bayaran pa kamo. Kon mao kini ang inyong himuon, madawat ninyo ang dako nga balos ug mahimo kamong mga anak sa Dios nga labaw sa tanan. Tungod kay maayo gayod siya bisan sa mga tawo nga daotan ug walay igabalos.

³⁶ Magmaluloy-on kamo sama sa inyong Dios nga Amahan.”

Ayaw Ninyo Hukmi ang Uban
(Mt. 7:1-5)

³⁷ “Ayaw ninyo hukmi ang uban aron dili usab kamo hukman *sa Dios*. Ayaw kamo pag-ingon nga kinahanglan silang silotan, aron dili usab kamo silotan *sa Dios*. Pasayloa ninyo ang mga nakasala kaninyo aron pasayloon usab kamo *sa Dios*. ³⁸ Panghatag kamo aron hatagan usab kamo *sa Dios*. Kon maghatag kaninyo ang Dios, madagayaon gayod, daw sama nga giuyog niya ang taksanan, gidasok, ug gipaawas pa niya sa dili pa ibubo sa inyong sudlanan. Kay kon unsa kadako ang inyong ihatag sa uban mao usab kana ang ihatag *sa Dios* kaninyo.”

³⁹ Pagkahuman niadto gisultihan sila ni Jesus niini nga sambingay, “Walay buta nga makahimo pag-agak sa laing buta, tungod kay mahulog silang duha sa kanal. ⁴⁰ Walay tinun-an nga labaw pa sa iyang magtutudlo, apan kon natudloan siyag maayo ug nakahuman sa iyang pagtuon, maparehas usab siya sa iyang magtutudlo.

⁴¹ “Nganong tan-awon man nimo pag-ayo ang gamay nga puling sa imong isigkatawo, apan wala nimo tagda ang imong puling nga sama kadako sa troso? ⁴² Unsaon mo pag-ingon kaniya, ‘Kuhaon ko ang imong puling,’ nga ikaw gani wala man makakita sa imong puling nga morag troso kadako? Tigpakaaron-ingnon! Kuhaa una ang imong puling nga morag troso kadako, aron makakita ka pag-ayo sa imong pagkuha sa gamay nga puling sa imong isigkatawo.”

Mailhan ang Tawo sa Iyang Binuhatan
(Mt. 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Ang maayo nga kahoy dili mamunga ug daot, ug ang daot nga kahoy dili mamunga ug maayo. ⁴⁴ Ang tagsa-tagsa ka kahoy mailhan mo sa iyang bunga. Walay mapupo nga bunga sa higera^a o bunga sa ubas gikan sa tunokon nga kahoy o sampinit. ⁴⁵ *Ang tawo sama niana*. Ang maayo nga tawo nagasulti ug maayo, tungod kay maayo man ang iyang kasingkasing. Apan ang tawo nga daotan nagasulti ug daotan tungod kay daotan man ang iyang kasingkasing. Kon unsa ang anaa sa kasingkasing sa tawo mao usab kini ang mogawas sa iyang baba.”

^a 44 higera: *usa ka matang sa tanom. Sa English, fig.*

Ang Tinuod nga Sumusunod
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶“Nganong nagatawag kamo kanako ug ‘Ginoo’ nga wala man kamo nagatuman sa gisulti ko kaninyo?” ⁴⁷Ipakita ko kaninyo kon unsa ang tawo nga nagaduol kanako, nagapaminaw ug nagatuman sa akong gisulti. ⁴⁸Sama siya sa usa ka tawo nga nagkalot ug lawom ug nagtukod ug balay diha sa pundasyon nga bato. Mibaha ang suba, miawas ang tubig ug midasmag sa maong balay, apan wala matarog ang balay tungod kay lig-on ang iyang pundasyon. ⁴⁹Apan ang tawo nga namati sa akong gisulti ug wala motuman niini, mahisama sa tawo nga nagtukod ug balay nga walay lig-on nga pundasyon. Pagbaha sa suba, midasmag ang tubig sa balay. Natumba kini ug nabungkag.”

Chapter 7

Giayo ni Jesus ang Ulipon sa Kapitan
(Mt. 8:5-13)

¹Human sa pagpanudlo ni Jesus sa mga tawo, miadto siya sa Capernaum. ²Didto may kapitan sa mga sundalo nga Romanhon nga may ulipon nga nagsakit ug himalatyon na. Gihigugma gayod niya ang iyang ulipon. ³Busa pagkadungog sa kapitan mahitungod kang Jesus, gisugo niya ang pipila ka mga pangulo sa mga Judio sa paghangyo kang Jesus nga moadto didto sa iyang balay aron ayohon ang iyang ulipon. ⁴Pag-abot nila kang Jesus nagpakiluoy gayod sila kaniya. Miingon sila, “Kon mahimo, tabangi ang kapitan, tungod kay maayo siya nga tawo.” ⁵Gihigugma niya kita nga mga Judio ug nagpatindog pa gani siya ug simbahan alang kanato.”

⁶Busa miuban si Jesus kanila. Sa dihang hapit na sila moabot sa balay sa kapitan, gisugo sa kapitan ang pipila niya ka amigo aron sugaton si Jesus ug sultihan, “Ginoo, ayaw na lang hagoa pa ang imong kaugalingon. Dili ako takos nga magpasulod kanimo sa akong balay.” ⁷Mao gani nga wala ako moadto kanimo tungod kay dili ako takos nga moduol kanimo. Isulti *lang* ug mamaayo ang akong ulipon. ⁸Nahibaloan ko kini tungod kay ako ubos man sa pagmando sa mga opisyal, ug may mga sundalo usab nga ubos sa akong pagmando. Busa kon momando ako sa usa, ‘lakaw,’ molakaw siya, ug kon momando ako sa usa, ‘anhi dinhi,’ moanhi siya. Ug kon unsa ang akong isugo sa akong ulipon, himuon niya.” ⁹Pagkadungog niini ni Jesus, natingala gayod siya. Miutang siya sa mga tawo nga miuban kaniya ug miingon, “Wala pa gayod akoy nakita nga tawo sa Israel nga may pagtuo nga sama niini.” ¹⁰Mibalik ang mga sinugo sa kapitan sa iyang balay ug nakita nila nga naayo na ang ulipon.

Gibanhaw ni Jesus ang Anak sa Babayeng Balo

¹¹Sa wala madugay miadto si Jesus sa lungsod sa Nain. Miuban kaniya ang iyang mga sumusunod ug ang daghang mga tawo. ¹²Sa dihang nagkaduol na sila sa ganghaan sa lungsod sa Nain, natagboan nila ang daghang mga tawo nga miuban sa paglubong sa usa ka patay. Ang namatay bugtong anak sa usa ka babayeng balo. ¹³Pagkakita ni Ginoong Jesus sa inahan sa namatay, naluoy gayod siya. Miingon siya, “Ayaw na paghilak.” ¹⁴Unya miduol si Jesus sa lungon ug gikuptan niya kini, busa mihunong ang mga nagdala niini. Miingon si Jesus sa patay, “Dong, bangon!” ¹⁵Mibangon ang patay, milingkod ug misulti. Unya gihatag siya ug balik ni Jesus ngadto sa iyang inahan. ¹⁶Pagkakita niini sa mga tawo nahadlok sila, ug gidayeg nila ang Dios. Miingon sila, “Gihinumdoman sa Dios ang iyang mga katawhan. Gihatagan niya kita ug gamhanan nga propeta.” ¹⁷Mikaylap sa tibuok Judea ug sa tanang mga dapit sa palibot ang balita mahitungod sa gihimo ni Jesus.

Si Jesus ug si Juan nga Tigbautismo
(Mt. 11:2-19)

¹⁸Kining tanang nahitabo gibalita kang Juan sa iyang mga sumusunod. ¹⁹Busa gitawag ni Juan ang duha niya ka sumusunod ug gisugo niya nga moadto sa Ginoo aron mangutana kon siya na ba

ang ilang gipaabot o maghulat pa sila ug lain.^{20,21} Unya miadto sila kang Jesus ug miingon, “Gisugo kami ni Juan nga Tigbautismo aron sa pagpangutana kanimo kon ikaw na ba ang among gipaabot o mohulat pa kami ug lain.” Niadtong higayona daghang masakiton ang gipang-ayo ni Ginoong Jesus, bisan pa kadtong may grabe nga mga sakit, ug ang mga gisudlan sa daotang espiritu. Daghan usab ang buta nga iyang gipang-ayo.²² Gitubag ni Jesus ang mga sinugo, “Balik kamo kang Juan ug sultihi ninyo siya sa inyong nakita ug sa inyong nadungog. Sultihi siya nga ang mga buta nakakita na, ang mga bakol nakalakaw na, ang mga sanglahon nangaayo, ang mga bungol nakadungog na, ang mga patay nangabanhaw, ug ang Maayong Balita giwali ngadto sa mga kabos.²³ Bulahan ang mga tawo nga wala nagaduhaduha kanako.”

²⁴ Sa nakalakaw na ang mga gisugo ni Juan, nangutana si Jesus sa mga tawo, “Sa pag-adto ninyo didto kang Juan sa kamingawan, unsa man ang inyong gipaabot nga makita? Miadto ba kamo didto aron makita ninyo ang *tawo nga nagpaayon-ayon lang sama sa* kugon nga monunot sa huyop sa hangin?”²⁵ O miadto ba kamo didto aron makita ninyo ang tawo nga nagsul-ob ug mahalong bisti? Apan nasayod kamo nga ang tawo nga nagasul-ob ug mahalong mga bisti ug nagkinabuhi nga hamugaway nagapuyo sa mga palasyo.²⁶ Sultihi ninyo ako kon nganong miadto kamo didto. Dili ba aron makita ninyo ang propeta *sa Dios*? Oo di ba, ug labaw pa gayod siya sa propeta.²⁷ Tungod kay siya mao ang giingon sa Dios sa Kasulatan, ‘Ipadala ko ang akong tigbalita una kanimo sa pag-andam sa imong agianan.’ ”²⁸ Miingon pa gayod si Jesus, “Sa pagkatinuod, wala pay natawo sa kalibotan nga labaw pa kang Juan. Apan karon si bisan kinsa nga labing ubos sa mga nagpasakop sa paghari sa Dios mas labaw pa kang Juan.”

²⁹ Pagkadungog sa mga tawo sa mga pagpanudlo ni Jesus, bisan ang mga maniningil ug buhis, miuyon sa gihimo sa Dios, tungod kay kini sila nagpabautismo na man kang Juan.³⁰ Apan ang mga Pariseo ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan wala mouyon sa katuyoan sa Dios alang kanila, kay sila wala man magpabautismo kang Juan.

³¹ *Miingon pa gayod si Jesus*, “Unsay ikatandi ko sa mga tawo niining panahona?”³² Sama sila sa mga bata nga nanglingkod sa plasa ug nag-ingon sa usag usa, ‘Gitugtugan namo kamo ug sonata alang sa kasal, apan wala kamo mosayaw. Gikantahan namo kamo ug awit alang sa mga patay, apan wala usab kamo mohilak!’³³ *Kamo pareho usab kanila*, tungod kay sa pag-abot ni Juan nakita ninyo nga nagapuasa siya ug wala moinom ug bino, busa miingon kamo nga naa siyay daotang espiritu.³⁴ Ug ako nga Anak sa Tawo, pag-abot nako, nakita ninyo nga nagakaon ug nagainom, busa nagaingon kamo nga palakaon^a ako ug palahubog. Nagaingon usab kamo nga amigo ako sa mga maniningil ug buhis ug sa uban pang makasasala.³⁵ Apan wala kanay bali, kay ang mga tawo nga nagasunod sa kabubut-on sa Dios nagapamatuod nga husto ang gihimo sa Dios.”

Si Jesus sa Balay ni Simon nga Pariseo

³⁶ Unya may usa ka Pariseo nga midapit kang Jesus sa pagpangaon didto sa iyang balay. Busa miadto si Jesus aron mokaon didto.³⁷ Niadtong lungsora may usa ka babaye nga nailhan gayod nga makasasala. Pagkadungog niya nga miadto si Jesus sa balay sa Pariseo miadto usab siya didto. Nagdala siya ug gamay nga tibod nga may sulod nga pahumot.³⁸ Miduol siya dapit sa likod ni Jesus ug mihilak siya sa tiilan niini.^b Mitulo ang iyang mga luha sa mga tiil ni Jesus. Gipahiran niya kini sa iyang buhok ug gihalokan. Pagkahuman, gibuboan niya sa pahumot ang tiil ni Jesus.³⁹ Pagkakita niini sa Pariseo nga midapit kang Jesus, miingon siya sa iyang kaugalingon, “Kon kining tawhana tinuod nga propeta, mahibaloan unta niya kon unsa nga klase sa babaye ang mihikap kaniya, tungod kay kanang babayhana makasasala.”⁴⁰ Apan nahibaloan ni Jesus kon unsa ang iyang gihunahuna, busa miingon siya, “Simon, may isulti ako kanimo.” Miingon si Simon, “Unsa man kana, Magtutudlo?”⁴¹ Mitubag si Jesus pinaagi sa sambingay, “May duha ka tawo nga nangutang ug kuwarta sa tigpautang. Ang usa miutang ug 500, ang usa 50.”⁴² Unya tungod kay dili

^a 34 palakaon: o bulaos.

^b 38 Kon magkaon ang mga tawo niadtong panahona, magtakilid sila nga medyo pinahigda ang posisyon.

sila makabayad, wala na lang sila pabayara sa nagpautang kanila. Karon, kinsa kaha kanilang duha ang labing nahigugma sa ilang nautangan?”⁴³ Mitubag si Simon, “Siguro kadtong dako ug utang.” Miingon si Jesus, “Tinuod ang imong tubag.”⁴⁴ Unya gilingi niya ang babaye ug miingon kang Simon, “Nakita mo ba ang gihimo niining babaye? Pagsulod nako dinhi sa imong balay, wala mo ako hatagi ug tubig nga ihugas sa akong tiil. Apan kining babaye, gihugasan niya ang akong tiil pinaagi sa iyang luha, ug ang iyang buhok mao pa gayoy iyang gipahid.”⁴⁵ Wala mo ako hagki *agi ug pag-abiabi*. Apan kini nga babaye, gikan pa sa akong pag-abot dinhi wala gayoy hunong ang iyang paghalok sa akong tiil.”⁴⁶ Wala mo butangi ug lana ang akong ulo *agi ug pagdawat kanako*, apan kini nga babaye, ang mahalon pa gayod nga pahumot ang iyang gibubo sa akong tiil.”⁴⁷ Busa sultihan ko ikaw, nga ang dako nga gugma nga gipakita niya kanako nagpamatuod nga ang daghan niyang mga sala gipasaylo na; apan sa tawo nga gamay lang ang sala nga gipasaylo, gamay lang ang paghigugma nga iyang gipakita.”⁴⁸ Unya misulti si Jesus sa babaye, “Gipasaylo na ang imong mga sala.”⁴⁹ Ang mga nangaon kauban ni Jesus miingon sa ilang kaugalingon, “Kinsa ba kining tawhana nga makapasaylo man sa mga sala?”⁵⁰ Unya miingon si Jesus sa babaye, “Ang imong pagtuo maoy nagluwas kanimo. Pauli nga malinawon.”

Chapter 8

Ang mga Babaye nga Nagtabang kang Jesus

¹ Pagkahuman niadto, milibot si Jesus sa mga lungsod ug mga baryo ug nagwali sa Maayong Balita mahitungod sa paghari sa Dios. Uban kaniya ang dose *ka mga apostoles*,² ug ang pipila sa mga babaye nga iyang giayo gikan sa mga daotang espiritu ug mga sakit. Ang usa kanila mao si Maria nga taga-Magdala^a nga kanhi may pito ka daotang espiritu nga gipapahawa gikan kaniya.³ Uban usab kanila mao si Juana nga asawa ni Cusa nga mao ang sinaligan ni Herodes sa iyang palasyo. Mikuyog usab si Susana ug daghan pang kababayan-an. Kini nga mga babaye maoy nagahatag sa mga kinahanglanon nila ni Jesus gikan sa ilang katigayonan.

Ang Sambingay Mahitungod sa Tigsabwag (Mt. 13:1-9; Mc. 4:1-9)

⁴ Daghang mga tawo nga gikan sa mga kalungsuran ang nagsige pag pangabot ug nagpundok didto kang Jesus. Gisultihan sila ni Jesus niini nga sambingay:

⁵ “May usa ka mag-uuma nga nagsabwag ug binhi. Sa iyang pagsabwag, nasabwag ang uban sa daplin sa dalan, ug natumban kini sa mga nangagi ug gituka sa mga langgam.”⁶ Ang uban nasabwag sa kabatoan. Miturok kini apan nalaya dayon tungod kay uga ang yuta.”⁷ Ang uban nasabwag sa dapit nga may mga tunokon nga mga sagbot, ug nagdungan pagtubo kining sagbot ug ang binhi. Busa sa wala madugay natabonan kini sa mga sagbot.”⁸ Ang uban nasabwag sa maayong yuta, mitubo ug namunga ug daghan.” Mipadayon pagsulti si Jesus kanila, “Kinahanglan nga sabton gayod ninyo kining inyong nadungog.”

Ang Katuyoan sa mga Sambingay (Mt. 13:10-17; Mc. 4:10-12)

⁹ Gipangutana siya sa iyang mga sumusunod kon unsa ang kahulogan sa maong sambingay.
¹⁰ Mitubag siya, “Ang mga tinago mahitungod sa paghari sa Dios gisulti kaninyo sa paagi nga masabtan ninyo, apan ngadto sa uban gisulti kini pinaagi sa mga sambingay aron nga ‘bisan magtan-aw sila dili sila makakita, ug bisan maminaw sila dili sila makasabot.’”

Gipasabot ni Jesus ang Sambingay Mahitungod sa Tigsabwag (Mt. 13:18-23; Mc. 4:13-20)

¹¹ Unya gipasabot ni Jesus ang kahulogan sa sambingay. Miingon siya, “Ang binhi mao ang pulong sa Dios.”¹² Ang daplin sa dalan nga nasabwagan sa binhi mao ang mga tawo nga

^a 2 taga-Magdala: Mao ang buot ipasabot sa pulong nga Magdalena.

nakadungog *sa pulong sa Dios*, apan miabot si Satanas ug gikuha niya ang pulong *sa Dios* sa ilang kasingkasing, aron dili sila motuo ug maluwas.¹³ Ang kabatoan nga nasabwagan sa binhi mao ang mga tawo nga nakadungog sa pulong *sa Dios*, ug gidawat nila kini nga may kalipay, apan wala gayod makagamot sa ilang kasingkasing. Busa wala magdugay ang ilang pagtuo tungod kay pag-abot sa mga pagsulay mitalikod dayon sila.¹⁴ Ang yuta nga may mga tunokon nga sagbot nga nasabwagan sa binhi mao ang mga tawo nga nakadungog *sa pulong sa Dios*, apan ang ilang mga kabalaka, ang ilang mga kabtangan, ug ang mga kahilayan niining kalibotan nahimong babag sa ilang pagsunod sa kabubut-on sa Dios alang kanila.¹⁵ Apan ang maayo nga yuta nga nasabwagan sa binhi mao ang mga tawo nga nakadungog sa pulong *sa Dios*, ug gitipigan nila kini sa ilang matinud-anon nga kasingkasing ug naninguha sila sa pagtuman niini.”

Ang Sambingay Mahitungod sa Suga
(Mc. 4:21-25)

¹⁶ *Miingon pa gayod si Jesus*, “Walay magdagkot ug suga ug unya takloban kini o ibutang lang ilalom sa katre, kondili ibutang niya kini sa tungtongan aron mahayagan ang mga tawo nga mosulod sa balay.”¹⁷ Mao kana nga wala gayoy tinago nga dili mogawas sa kaulahian, ug walay tinagoan *mahitungod sa paghari sa Dios* nga dili mahibaloan ug madayag.

¹⁸ “Busa paminaw kamo pag-ayo kanako, tungod kay ang tawo nga nakaangkon sa kamatuoran nga iyang nadunggan hatagan pa gayod ug dugang nga pagsabot. Apan ang tawo nga wala makaangkon sa kamatuoran nga iyang nadunggan, bisan pa ang gihunahuna niya nga iya nang nasabtan, kuhaon pa gayod gikan kaniya.”

Ang Inahan ug ang mga Igsoon ni Jesus
(Mt. 12:46-50; Mc. 3:31-35)

¹⁹ Unya miabot ang inahan ug ang mga igsoon ni Jesus. Tungod sa kadaghan sa mga tawo dili sila makaduol kaniya.²⁰ Busa may miingon kang Jesus, “Ang imong inahan ug mga igsoon nagtindog didto sa gawas. Gusto nila nga makigkita kanimo.”²¹ Apan miingon si Jesus kanila, “Ang akong inahan ug mga igsoon mao kadtong nagapaminaw ug nagatuman sa pulong sa Dios.”

Gipahunong ni Jesus ang Kusog nga Hangin ug Balod
(Mt. 8:23-27; Mc. 4:35-41)

²² Usa ka adlaw niana misakay si Jesus ug ang iyang mga sumusunod sa sakayan. Miingon siya kanila, “Tana, motabok kita sa pikas daplin sa linaw.” Ug migikan sila.²³ Samtang naglawig sila nakatulog si Jesus. Kalit lang nga mikusog ang hangin ug nagsigeg sulod ang tubig sa ilang sakayan. Namiligro na gayod sila sa ilang kahimtang.²⁴ Busa giduol nila si Jesus ug gipukaw, “Magtutudlo! Magtutudlo! Malunod na kita!” Mibangon si Jesus ug gimandoan niya ang hangin ug ang mga balod nga mohunong. Ug dihadiha milinaw.²⁵ Unya miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Hain na man ang inyong pagtuo?” Natingala gayod ang iyang mga sumusunod nga may kakulba nga miingon sa usag usa, “Kinsa ba gayod kini nga bisan gani ang hangin ug mga balod gimandoan niya ug mituman kaniya?”

Giayo ni Jesus ang Tawo nga Gigamhan sa mga Daotang Espiritu
(Mt. 8:28-34; Mc. 5:1-20)

²⁶ Nagpadayon sila paglawig hangtod nga nakaabot sila sa dapit sa mga Gerasenhon atbang sa Galilea.²⁷ Sa pagkawas ni Jesus, gisugat siya sa usa ka tawo nga gisudlan sa mga daotang espiritu. Kini nga tawo kanunayng hubo ug wala na mopauli sa iyang balay nga anaa sa lungsod. Didto siya magkanunayan sa langub nga lubnganan.²⁸ Pagkakita niya kang Jesus misinggit siya ug miluhod sa iyang atubangan. Unya misulti siya sa makusog nga tingog, “Jesus, Anak sa Dios nga labaw sa tanan, unsay imong labot kanako? Nagapakiluoy ako kanimo nga dili mo ako silotan.”²⁹ Mao kini ang gisulti niya tungod kay gimandoan na ni Jesus ang daotang espiritu nga mogawas kaniya. Dugay na siya nga gigamhan sa daotang espiritu, ug bisan gapuson sa mga tawo ang iyang mga kamot ug tiil sa mga kadena ug binantayan pa siya, gipangbugto lang niya kini, ug gidala siya sa daotang espiritu didto sa dapit nga awaaw.³⁰ Gipangutana siya ni Jesus, “Unsay imong ngalan?”

Mitubag siya, “Ako si Panon.” Mao kana ang gitubag niya tungod kay daghan ang mga daotang espiritu nga misulod kaniya.³¹ Ug nagpakiluoy ang mga daotang espiritu nga dili sila abugon ngadto sa bung-aw nga dili matugkad *diin didto sila silotan*.

³² Duol didto, may daghang mga baboy nga nang-ungad didto sa bakilid. Nagpakiluoy kang Jesus ang mga daotang espiritu nga tugotan sila nga mosulod sa mga baboy. Ug gitugotan sila ni Jesus.³³ Busa migawas ang mga daotang espiritu gikan sa tawo ug misulod sila sa mga baboy. Unya mihaguros sa pagpanagan ang mga baboy padulhog sa bakilid diretso sa linaw ug nangalumos.

³⁴ Sa dihang nakita sa mga nag-atiman sa mga baboy ang nahitabo, nanagan sila, ug gisulti nila kini sa mga tawo sa lungsod ug sa kaumahan.³⁵ Busa miadto ang mga tawo kang Jesus tungod kay gusto nila nga makakita sa nahitabo. Pag-abot nila didto nakita nila ang tawo nga kaniadto gigamhan sa mga daotang espiritu nga nagalingkod sa tiilan ni Jesus nga may bisti na ug maayo nag pangisip. Busa nangahadlok sila.³⁶ Ang mga nakakita sa nahitabo misulti sa mga tawo kon giunsa pag-ayo ang tawo nga gigamhan kaniadto sa mga daotang espiritu.³⁷ Unya ang tanang mga tawo nga nagpuyo sa dapit nga sakop sa Gerasa^a mihangyo kang Jesus nga mopahawa siya didto sa ilang dapit, tungod kay dako gayod ang ilang kahadlok. Busa misakay si Jesus sa sakayan ug mibalik sa iyang gigikanan.³⁸ Ang tawo nga gigamhan kaniadto sa mga daotang espiritu nagpakiluoy kang Jesus nga mouban kaniya. Apan miingon si Jesus kaniya,³⁹ “Pauli na sa inyo ug isulti ang mga gihimo sa Dios kanimo.” Busa mipauli ang tawo, ug milibot siya sa tibuok lungsod nga nagsugilon sa tanang mga gihimo ni Jesus kaniya.

Ang Batang Babaye ni Jairo ug ang Babaye nga Nagdugo-dugo
(Mt. 9:18-26; Mc. 5:21-43)

⁴⁰ Sa pagdunggo ni Jesus balik sa pikas sa linaw, nalipay gayod ang mga tawo sa pag-abiabi kaniya tungod kay silang tanan nagpaabot kaniya.⁴¹ Pagkataudtaod may miabot nga tawo nga ang iyang ngalan si Jairo. Pangulo siya sa simbahan sa mga Judio. Sa pagduol niya kang Jesus miluhod siya ug nagpakiluoy nga moadto si Jesus didto sa iyang balay⁴² tungod kay himalatyon na ang iyang bugtong anak. Kining iyang anak nga babaye nag-edad ug 12 ka tuig. Sa dihang nagpadulong sila si Jesus sa balay ni Jairo nanagdasok ang daghang mga tawo libot kaniya.⁴³ May babaye didto nga nagdugo-dugo^b sulod na sa 12 ka tuig. [Nahurot na niya ang tanan niyang katigayonan sa pagpatambal.] Apan wala gayoy nakaayo kaniya.⁴⁴ Miliot siya sa daghang mga tawo hangtod nga nakaduol siya dapit sa likod ni Jesus. Unya gihikap niya ang sidsid sa bisti ni Jesus, ug dihadiha mihunong ang iyang pagdugo-dugo.⁴⁵ Unya miingon si Jesus, “Kinsa ang mihikap kanako?” Tanan sila misulti nga wala sila mohikap kaniya. Busa miingon si Pedro, “Ginoo, daghan ang mga tawo nga nagadasok palibot kanimo, nganong nangutana ka pa man kon kinsa ang mihikap kanimo?”⁴⁶ Apan mitubag si Jesus, “May mihikap gayod kanako, tungod kay gibati ko nga may gahom nga migawas gikan kanako.”⁴⁷ Sa dihang namatikdan sa babaye nga nahibaloan ni Jesus ang iyang gihimo, miduol siya nga nagkurog ug miluhod kang Jesus. Sa atubangan sa tanan gisulti niya kang Jesus kon nganong gihikap niya siya ug kon giunsa nga naayo siya dayon.⁴⁸ Miingon si Jesus kaniya, “Anak, ang imong pagtuo nag-ayo^c kanimo. Sige, pauli nga malinawon.”

⁴⁹ Samtang nagsulti pa siya sa babaye may miabot gikan sa balay ni Jairo nga nag-ingon, “Patay na ang imong anak. Ayaw na lang pagdisturbuha ang magtutudlo.”⁵⁰ Apan pagkadungog niini ni Jesus miingon siya kang Jairo, “Ayaw kahadlok, tuo lang ug mamaayo siya.”⁵¹ Pag-abot nila sa balay ni Jairo wala niya tugoti ang uban nga mokuyog kaniya ngadto sa sulod gawas lang kanila ni Pedro, Juan, ug Santiago, ug sa amahan ug inahan sa bata.⁵² Nagminatay ug hilak ang

^a 37 Gerasa: sa ubang Griego nga teksto Gergesano o Gadereno.

^b 43 nagdugo-dugo: kini nga babaye may problema sa iyang regla.

^c 48 nag-ayo: sa Griegong pinulongan posible nga nagpasabot nga nagluwas o nag-ayo. Dinhi gipasabot ang duha tungod kay ang tibuok niyang pagkatawo naluwas ug naayo.

mga tawo didto. Busa miingon si Jesus kanila, “Ayaw kamo paghilak, tungod kay wala mamatay ang bata kondili natulog lang siya.”⁵³ Gikataw-an nila si Jesus tungod kay nahibalo sila nga patay na gayod ang bata.⁵⁴ Miduol si Jesus sa bata ug gikuptan niya ang kamot niini ug miingon, “Bangon Day!”⁵⁵ Ug dihadhi mibalik ang espiritu niini ug mibangon dayon kini. Misugo si Jesus nga pakan-on ang bata.⁵⁶ Natingala gayod ang iyang mga ginikanan, apan gimandoan sila ni Jesus nga dili gayod isulti kang bisan kinsa ang nahitabo.

Chapter 9

Gipadala ni Jesus ang 12 Niya ka Apostoles

(Mt. 10:5-15; Mc. 6:7-13)

¹ *Usa ka adlaw niana gitigom ni Jesus ang dose niya ka apostoles.* Gihatagan niya sila sa gahom ug katungod sa paghingilin sa tanang mga daotang espiritu ug sa pagpang-ayo sa mga masakiton.² Unya, gisugo niya sila sa pagpangwali mahitungod sa paghari sa Dios ug sa pagpang-ayo sa mga masakiton.³ Giingnan niya sila, “Ayaw kamo pagbalon ug bisan unsa sa inyong pagpanglakaw: bisan sungkod, bag, pagkaon, kuwarta o ilisan.”⁴ Kon padayonon kamo sa usa ka balay, diha lang kamo hangtod nga mopahawa kamo nianang dapita.⁵ Apan kon ang mga tawo sa usa ka dapit dili modawat kaninyo, biyai ninyo kanang dapita; ug sa inyong pagpahawa, itaktak ang abog sa inyong tiil isip pasidaan batok kanila.”⁶ Unya nanglakaw ang iyang mga apostoles ug nangadto sa mga kabaryohan; nagsangyaw sila sa Maayong Balita ug giayo nila ang mga masakiton.

Naglibog si Herodes Mahitungod kang Jesus

(Mt. 14:1-12; Mc. 6:14-29)

⁷ Ang balita mahitungod sa gihimo nila ni Jesus nakaabot kang Herodes nga pangulo sa Galilea. Naglibog gayod si Herodes tungod kay may mga tawo nga nag-ingon, “Nabanhaw si Juan nga tigbautismo.”⁸ Ang uban usab nag-ingon, “Siya si Elias nga propeta kaniadto nga mibalik karon.” Ug ang uban pa gayod nag-ingon, “Nabanhaw ang usa sa mga propeta.”⁹ Miingon si Herodes, “Gipapunggotan ko na ug ulo si Juan. Apan kinsa man kaha kining tawhana nga katingalahan man nga mga sugilanon ang akong nadungog mahitungod kaniya?” Ug nagtinguha gayod si Herodes nga makakita kang Jesus.

Gipakaon ni Jesus ang 5,000 ka mga Tawo

(Mt. 14:13-21; Mc. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Pagbalik sa mga apostoles ni Jesus, gisulti nila kaniya kon unsa ang ilang mga nahimo. Unya gidala sila ni Jesus sa lungsod sa Betsaida. Wala niya gipakuyog ang ubang mga tawo.

¹¹ Apan pagkahibalo sa mga tawo nga sila ni Jesus nakagikan na, misunod sila. *Pag-abot nila didto*, giabiabi sila si Jesus ug gisultihan mahitungod sa paghari sa Dios. Ug giayo usab niya ang mga masakiton.

¹² Sa dihang hapit na mosalop ang adlaw, miduol kaniya ang iyang dose ka apostoles ug miingon, “Paadtoa na ang mga tawo sa mga baryo ug sa mga sityo sa palibot aron makapangita sila sa ilang pagkaon ug katulgan, tungod kay ania kita dinhi sa awaaw nga dapit.”¹³ Apan miingon si Jesus, “Kamo mismo ang mohatag kanila ug pagkaon.” Mitubag sila, “Aduna kitay lima lang gayod ka buok pan ug duha ka isda. Dili kini paigo, gawas kon mopalit kita ug dugang pagkaon alang kanilang tanan.”¹⁴ (Ang gidaghanon sa mga lalaki didto mga 5,000, wala pay labot niana ang mga babaye ug mga kabataan.) Busa miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Pundoka ug palingkora ang mga tawo sa tag-50 kada grupo.”¹⁵ Gituman nila ang sugo ni Jesus ug gipalingkod nila ang tanang mga tawo.¹⁶ Unya gikuha ni Jesus ang lima ka pan ug duha ka isda, ug mihangad siya sa langit ug nagpasalamat sa Dios. Gipikas-pikas niya kini ug giapod-apod sa iyang mga sumusunod aron ipanghatag sa mga tawo.¹⁷ Mikaon silang tanan ug nabusog; ug human niini gitigom nila ang sobra, ug napuno pa ang 12 ka bukag.

Ang Gipahayag ni Pedro Mahitungod kang Jesus
(Mt. 16:13-19; Mc. 8:27-29)

¹⁸ Usa ka adlaw niana nag-inusara si Jesus nga nag-ampo ug ang iyang mga sumusunod naa sa duol niya. Nangutana si Jesus kanila, “Kinsa man ako sumala sa mga tawo?” ¹⁹ Mitubag sila, “May nag-ingon nga ikaw si Juan nga Tigbautismo. Ang uban nag-ingon nga ikaw si Elias, ug ang uban pa gayod nag-ingon nga ikaw usa sa mga propeta kaniadto nga nabanhaw.” ²⁰ Miingon si Jesus kanila, “Apan sumala kaninyo kinsa man gayod ako?” Mitubag si Pedro, “Ikaw mao ang Cristo nga gisaad sa Dios nga maghari.”

Gisulti ni Jesus ang Mahitungod sa Umaabot Niyang Pag-antos ug Kamatayon
(Mt. 16:20-28; Mc. 8:30-9:1)

²¹ Unya gipasidan-an sila ni Jesus nga dili gayod nila isulti kang bisan kinsa nga siya mao ang Cristo. ²² Miingon siya, “*Ako nga Anak sa Tawo* kinahanglan nga mag-antos gayod sa pagahimuon kanako sa mga pangulo sa mga Judio, sa kadagkoan sa mga pari, ug sa mga magtutudlo sa Kasugaoan. Isalikway nila ako ug patyon, apan sa ikatulo ka adlaw mabanhaw ako.”

²³ Unya miingon si Jesus sa tanan, “Kon may tawo nga buot mosunod kanako, dili niya palabihon ang iyang kaugalingon, kondili mosunod siya kanako adlaw-adlaw bisan pa kon kamatayon ang iyang dangatan.” ²⁴ Tungod kay si bisan kinsa nga nagtinguha sa pagluwas sa iyang kinabuhi mawad-an hinuon niini. Apan si bisan kinsa nga maghalad sa iyang kinabuhi tungod kanako makaangkon sa kinabuhi *nga walay kataposan*. ²⁵ Unsa man ang makuha sa tawo kon maangkon niya ang tanang butang dinhi sa kalibotan, apan mawala ang iyang kinabuhi? *Wala gayod!* ²⁶ Tungod kay si bisan kinsa, kon ikaulaw niya ako ug ang akong mga pagtulon-an, ikaulaw ko usab siya kon *ako nga Anak sa Tawo* mobalik na dinhi nga nagadan-ag sa gahom nga gikan kanako ug sa Amahan ug sa balaang mga anghel. ²⁷ Sa pagkatinuod, may mga tawo dinhi nga dili mamatay hangtod nga makita nila ang paghari sa Dios.”

Ang Pagkausab sa Panagway ni Jesus
(Mt. 17:1-8; Mc. 9:2-8)

²⁸ Mga walo ka adlaw human kadto isulti ni Jesus, gidala niya si Pedro, si Juan, ug si Santiago sa pagtungas sa bukid aron mag-ampo. ²⁹ Sa dihang nag-ampo si Jesus nausab ang iyang panagway, ug ang iyang bisti miputi gayod ug misidlak. ³⁰ Sa kalit may nagpakita nga duha ka tawo nga nakigsulti kaniya. Sila mao si Moises ug si Elias. ³¹ Nagsidlak usab sila ug nakigsulti kang Jesus mahitungod sa iyang kamatayon nga hapit nang matuman diha sa Jerusalem. ³² Nahinanok pag-ayo sila si Pedro. Sa dihang nakamata na sila, nakita nila si Jesus nga nagsidlak ug ang duha ka tawo nga nagtindog tupad kaniya. ³³ Sa dihang mobiya na ang duha ka tawo kang Jesus, miingon si Pedro kaniya, “Ginoo, maayo nga ania kami^a dinhi. Maghimo kami ug tulo ka payag, ang usa alang kanimo, ang usa alang kang Moises, ug ang usa alang kang Elias.” (Ang tinuod, wala mahibalo si Pedro kon unsa ang iyang gipanulti.) ³⁴ Sa wala pa makahuman pagsulti si Pedro natabonan sila sa panganod, ug nangahadlok sila. ³⁵ Unya may nadunggan sila nga tingog gikan sa panganod nga nag-ingon, “Kini ang akong Anak nga pinili. Paminawa ninyo siya!” ³⁶ Sa dihang mihunong na ang tingog, nakita nila nga si Jesus na lang ang nabilin. Sa sunod nga mga adlaw nagpakahilom lang una sila si Pedro sa ilang nakita.

Giayo ni Jesus ang Bata nga Gigamhan sa Daotang Espiritu
(Mt. 17:14-18; Mc. 9:14-27)

³⁷ Human niadtong adlaw, milugsong sila gikan sa bukid. Daghang mga tawo ang misugat kang Jesus. ³⁸ May usa kanila nga misinggit, “Magtutudlo, kon mahimo tan-awa una ang akong bugtong anak nga lalaki.” ³⁹ Kanunay siyang gamhan sa daotang espiritu. Kon moabot kini, kalit lang siya nga magsiyagit, magkirig-kirig ug magbula ang iyang baba. Dili mopahawa kining

^a 33 kami: o kita.

daotang espiritu kon dili una niini mapasakitan pag-ayo ang akong anak.⁴⁰ Gihangyo ko ang imong mga sumusunod nga abugon kini, apan dili nila mahimo.”⁴¹ Unya miingon si Jesus, “Kamo nga mga tawo niining panahona, wala gayoy pagtuo, ug sayop ang inyong panghunahuna ug binuhatan. Hangtod kanus-a pa ba ang akong pagpailob kaninyo? Dad-a dinhi ang imong anak.”

⁴² Sa dihang miduol kang Jesus ang bata, gilambos siya sa daotang espiritu sa yuta ug gipakirig. Apan giabog ni Jesus ang daotang espiritu ug giayo niya ang bata. Unya gibalik niya kini ngadto sa iyang amahan.⁴³ Natingala gayod ang tanang mga tawo sa kadako sa gahom sa Dios.

Misulti Pag-usab si Jesus Mahitungod sa Iyang Kamatayon

(Mt. 17:22,23; Mc. 9:30-32)

Samtang ang mga tawo natingala sa tanang mga gihimo ni Jesus, miingon siya sa iyang mga sumusunod, ⁴⁴“Hinundomi gayod ninyo kini: Ako nga Anak sa Tawo kinahanglan nga itugyan ngadto sa mga tawo *nga nasuko kanako*.”⁴⁵ Apan wala sila makasabot niini tungod kay gipugngan ang ilang mga hunahuna aron dili nila kini masabtan. Ug nagpanuko sila sa pagpangutana kaniya mahitungod niini.

Kinsa man Gayod ang Labaw sa Tanan?

(Mt. 18:1-5; Mc. 9:33-37)

⁴⁶ May usa ka higayon nga naglalis ang iyang mga sumusunod kon kinsa gayod kanila ang labaw sa tanan.⁴⁷ Apan nahibalo si Jesus sa ilang gihunahuna. Busa mikuha siya ug gamay nga bata ug gipatindog sa iyang tapad.⁴⁸ Unya miingon siya, “Si bisan kinsa nga tungod sa iyang pagsunod kanako modawat sa bata nga sama niini, nagadawat usab kanako. Ug ang modawat kanako nagadawat usab sa nagpadala kanako. Tungod kay ang labing ubos kaninyo mao ang labaw sa tanan.”

Ang Dili Batok Kaninyo Dapig Kaninyo

(Mc. 9:38-40)

⁴⁹ Miingon si Juan kang Jesus, “Ginoo, nakakita kami ug usa ka tawo nga nangingilin sa mga daotang espiritu ug ang imong ngalan ang iyang gigamit. Gipaundang namo siya tungod kay dili nato siya kauban.”⁵⁰ Apan miingon si Jesus kaniya, “Pasagdi ninyo siya, kay si bisan kinsa nga wala makigbatok kaninyo dapig kaninyo.”

Wala Dawata si Jesus sa usa ka Baryo sa Samaria

⁵¹ Sa nagkaduol na ang adlaw nga ikayab si Jesus sa langit, nakahukom siya nga moadto sa Jerusalem.⁵² Busa may gipauna siya nga mga tawo didto sa usa ka baryo sa Samaria aron sa pag-andam sa iyang madayonan.⁵³ Apan ang mga tawo niadtong baryoha wala modawat kaniya tungod kay nahibaloan nila nga moadto siya sa Jerusalem.⁵⁴ Pagkahibalo niini sa iyang mga sumusunod nga si Santiago ug si Juan, miingon sila kang Jesus, “Ginoo, buot ka ba nga mangayo kami ug kalayo gikan sa langit aron sunogon sila?”⁵⁵ Apan gilingi sila ni Jesus ug gibadlong.⁵⁶ Ug mipadayon na lang sila sa lain nga baryo.

Ang mga Sumusunod ni Jesus

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Samtang nagpadayon sila sa ilang pagpanglakaw, may usa ka tawo nga miingon kang Jesus, “Mouban ako kanimo bisan asa ka moadto.”⁵⁸ Apan miingon si Jesus kaniya, “Ang mga milo may mga lungag nga mapaulian ug ang mga langgam may mga salag, apan ako nga Anak sa Tawo walay balay nga akong mapahulayan.”⁵⁹ Unya miingon si Jesus sa usa ka tawo, “Uban kanako!” Mitubag ang tawo, “Ginoo, mopauli una ako aron sa paglubong sa akong amahan.”⁶⁰ Mitubag si Jesus kaniya, “Pasagdi ang mga patay^b sa paglubong sa ilang mga minatay. Apan ikaw, lakaw ug

^a 59 mopauli una ako sa paglubong sa akong amahan: *Tingali usa sa mga panultihon niadtong panahona nga ang buot ipasabot*, mopauli una ako, ug kon patay na ang akong amahan ug gilubong na, mosunod na ako kanimo.

^b 60 mga patay: *Mahimo nga ang buot ipasabot*, mga patay sa panan-aw sa Dios.

iwali ang mahitungod sa paghari sa Dios.”⁶¹ May usa pa gayod nga miingon kang Jesus, “Ginoo, mouban ako kanimo; apan tugoti una ako nga mopauli ug manamilit sa akong pamilya.”

⁶² Mitubag si Jesus kaniya, “Ang tawo nga magdaro nga maglingi-lingi^a dili angay nga masakop sa paghari sa Dios.”

Chapter 10

Gipadala ni Jesus ang 72 Niya ka mga Sumusunod

¹ Pagkahuman niadto, mipili ang Ginoo ug 72 pa gayod ka mga sumusunod ug gipadala niya sila sa tinagduha ngadto sa mga lungsod nga iyang pagaadtoan. ² Sa wala pa sila molakaw miingon siya kanila, “Daghan ang anihonon apan gamay lang gayod ang mga mag-aani. Busa pag-ampo kamo sa Ginoo nga magpadala siya ug mga mag-aani sa iyang anihonon. ³ Panglakaw kamo! Apan pangandam, tungod kay sama kamo sa mga karnero nga akong gipaadto sa mabangis nga mga mananap. ⁴ Ayaw kamo pagdala ug pitaka, bag, o sandalyas. Ayaw usab kamo paghunong sa dalan aron makighimamat sa inyong ikatagbo.” ⁵ Kon mosulod kamo sa usa ka balay, moingon kamo, ‘Panalanginan unta sa Dios kini nga panimalay.’ ⁶ Ug kon angay sila nga modawat sa inyong panalangin, panalanginan sila sa Dios. Apan kon dili, dili usab sila panalanginan sa Dios. ⁷ Modayon kamo sa unang balay nga modawat kaninyo, ug ayaw kamo pagbalhin-balhin ug laing sak-anan. Dawata ninyo ang ilang ipakaon kaninyo, tungod kay ang naghago angay gayod nga suholan. ⁸ Kon asa man kamong dapita moadto ug ang mga tawo modawat kaninyo, kaona ninyo ang bisan unsa nga ilang idalit kaninyo. ⁹ Ayoha ninyo ang mga masakiton ug sultihini ninyo sila nga panahon na karon nga ang Dios maghari kanila. ¹⁰ Apan kon moabot kamo sa usa ka lungsod diin ang mga tawo dili modawat kaninyo, adto kamo sa mga karsada ug moingon, ¹¹ ‘Tungod kay kamo dili modawat kanamo, bisan ang abog sa inyong lungsod nga mitapot sa among tiil, among paphaon ingon nga pasidaan batok kaninyo ug wala na kamiy kalabotan *kon unsay mahitabo* kaninyo. Hinumdomi ninyo kini: miabot na ang panahon nga ang Dios maghari na.’ ” ¹² *Miingon pa gayod si Jesus*, “Sultihan ko kamo, sa adlaw sa paghukom, ang silot sa Dios sa lungsod nga dili modawat kaninyo mas labaw pa kay sa iyang gisilot sa mga taga-Sodoma.”

Ang mga Lungsod nga Wala Maghinulsol

(Mt. 11:20-24)

¹³ *Misulti si Jesus batok sa mga lungsod nga wala maghinulsol*, “Alaot kamo nga mga taga-Corazin ug kamo nga mga taga-Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga akong gihimo diha kaninyo gihimo ko sa Tiro ug sa Sidon, dugay na unta silang nagbisti ug sako ug nagbutang ug abo sa ilang mga ulo *sa pagpaila* nga maghinulsol sila *sa ilang mga sala*. ¹⁴ Busa sa adlaw nga ang Dios maghukom, ang silot nga alang kaninyo mas labaw pa kay sa silot nga alang sa mga taga-Tiro ug taga-Sidon. ¹⁵ Ug kamo nga mga taga-Capernaum naghunahuna nga dayegon kamo sa tanan. Apan sa impiyerno hinuon kamo itambog!”

¹⁶ *Unya miingon si Jesus sa mga sumusunod nga iyang ipadala*, “Ang mamati kaninyo mamati usab kanako, ug ang mosalikway kaninyo mosalikway usab kanako, ug ang mosalikway kanako mosalikway usab sa nagpadala kanako.”

Ang Pagbalik sa 72 ka mga Sumusunod

¹⁷ Sa pagbalik niadtong 72 nga gipadala sa Ginoo, malipayon gayod sila, ug miingon sila kang Jesus, “Ginoo, bisan ang mga daotang espiritu mituman kanamo pinaagi sa imong ngalan!”

¹⁸ Miingon si Jesus kanila, “Nakita ko ang pagkahulog ni Satanas gikan sa langit nga sama kakalit sa kilat. ¹⁹ Gihatagan ko kamo ug katungod aron madaog ninyo ang mga daotang espiritu ug ang

^a 62 buot ipasabot, Ang tawo nga magdaro nga maglingi-lingi dili mapuslan ang iyang pagdaro. Sama usab niana ang tawo nga nagsunod kang Jesus nga may gibalikan, dili siya angay nga masakop sa paghari sa Dios.

^b 4 Ayaw usab kamo...ikatagbo: Tingali mao kana ang sugo ni Jesus aron magdali sila, nga dili mag-usik ug panahon sa taas nga pagpakighimamat o pakig-istorya ba hinuon.

tanang nga gahom sa atong kaaway nga si Satanas,^a ug dili gayod kamo maunsa.²⁰ Apan ayaw kamo paglipay tungod kay ang mga daotang espiritu mituman kaninyo, kondili paglipay kamo kay ang inyong ngalan nahisulat na didto sa langit.”

Gilipay si Jesus sa Espiritu Santo

(Mt. 11:25-27; 13:16,17)

²¹ Niadtong higayona gilipay gayod si Jesus sa Espiritu Santo. Ug miingon siya, “Amahan, nga tag-iya sa langit ug sa yuta, gidayeg ko ikaw tungod kay ang kamatuoran nga gililong mo sa mga *tawo nga giilang* maalam ug may taas nga kahibalo, gipasabot mo sa mga tawo nga *gamay lang ug kaalam* sama sa mga bata. Amahan, salamat gayod nga mao kana ang imong kabubut-on.”

²² *Pagkahuman niadto, miingon si Jesus sa mga tawo*, “Ang tanang mga butang gitugyan kanako sa akong Amahan. Ang Amahan lang ang nakaila *kanako nga iyang* Anak. Ug ang nakaila sa Amahan ako lang gayod nga iyang Anak ug ang mga tawo nga buot kong ipaila kaniya.”

²³ Unya miatubang si Jesus sa iyang mga sumusunod ug misulti kanila nga sila-sila lang, “Bulahan kamo tungod kay nakita gayod ninyo ang akong mga gipangbuhat.”²⁴ Sa pagkatinuod, daghan ang mga propeta ug mga hari kaniadto nga nangandoy nga makakita ug makadungog sa inyong nakita ug nadungog karon, apan wala kini nahitabo sa ilang panahon.”

Ang Maayong Samarianhon

²⁵ May usa ka magtutudlo sa Kasugoan nga mitindog ug nangutana aron sa pagbitik kang Jesus, “Magtutudlo, unsa man ang angay kong buhaton aron maangkon ko ang kinabuhi nga walay kataposan?”²⁶ Mitubag si Jesus kaniya, “Unsa man ang giingon sa Kasugoan sumala sa imong nabasahan?”²⁷ Mitubag ang tawo, “Higugmaon mo ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasingkasing, sa tibuok mong kalag, sa tibuok mong kusog, ug sa tibuok mong hunahuna. Ug higugmaon mo ang imong isigkatawo sama sa paghigugma mo sa imong kaugalingon.”²⁸ Mitubag si Jesus kaniya, “Husto gayod ang imong tubag. Himoa kana aron maangkon mo ang kinabuhi nga walay kataposan.”

²⁹ Apan dili gusto sa magtutudlo sa Kasugoan nga maulawan siya, busa nangutana pa gayod siya, “Kinsa ba ang akong isigkatawo?”³⁰ Gitubag siya ni Jesus *pinaagi sa usa ka istorya*, “May usa ka tawo nga milugsong ngadto sa Jerico gikan sa Jerusalem. Samtang naglakaw siya, giatangan siya sa mga tulisan. Gikuha nila ang iyang mga butang apil na ang iyang bisti, gibun-og nila siya ug gibiyaan nga nagbuy-od nga daw patay na.”³¹ Nahitabo nga may pari nga milugsong sa maong dalan. Pagkakita niya sa tawo *nga nagbuy-od* milikay siya sa pikas nga dalan ug gilabyan lang niya kini.³² Miagi usab didto ang usa ka katabang sa mga pari sa templo.^b Pagkakita niya sa tawo milikay usab siya ug milabay lang.³³ Sa kaulahian may miagi nga Samarianhon. Pagkakita niya sa tawo *nga nagbuy-od* naluoy gayod siya,³⁴ busa giduolan niya kini ug gitambalan. Gibutangan niya lana ug bino ang samad niini ug gibugkasan. Unya gipasakay niya kini sa iyang gisakyan nga hayop ug gidala didto sa usa ka balay nga abanganan. Didto, giatiman pa gayod kini niya.³⁵ Ug sa sunod nga adlaw, gihatagan niya ug kuwarta ang tag-iya sa balay ug miingon, ‘Atimana siya ug kon kulangan pa ang akong gihatag kanimo dugangan ko kini sa akong pagbalik dinhi.’ ”

³⁶ *Unya miingon si Jesus sa magtutudlo sa Kasugoan*, “Sa imong hunahuna, kinsa man kanilang tulo ang nagpakita nga siya ang isigkatawo sa tawo nga giatangan sa mga tulisan?”

³⁷ Mitubag ang magtutudlo sa Kasugoan, “Ang tawo nga nagpakita ug kaluoy kaniya.” Miingon dayon si Jesus, “Himoa usab ang sama sa iyang gibuhat.”

^a 19 sa literal, Gihatagan ko kamo ug gahom sa pagtunob sa mga bitin ug mga tanga, ug sa tanang gahom sa kaaway.

^b 32 usa ka katabang sa mga pari sa templo: sa Griego, Levita.

Mibisita si Jesus kang Marta ug kang Maria

³⁸ Nagpadayon paglakaw si Jesus ug ang iyang mga sumusunod, ug miabot sila sa usa ka baryo. May babaye didto nga ginganlan ug Marta. Gipadayon niya sila sa iyang balay. ³⁹ May igsoon siya nga si Maria nga naglingkod didto sa tiilan ni Ginoong Jesus tungod kay gusto siyang maminaw sa iyang mga gitudlo. ⁴⁰ Apan si Marta nagkapuliki gayod sa iyang pag-andam ug pagkaon nila ni Jesus. Busa miduol siya kang Jesus ug miingon, “Ginoo, ngano nga balewala lang kanimo nga gipasagdan lang ako sa akong igsoon sa pag-andam sa pagkaon? Ingna ra god siya nga tabangan niya ako!” ⁴¹ Mitubag ang Ginoo kaniya, “Ikaw, Marta, pagkadaghan sa imong gikabalak-an. ⁴² Usa lang gayod ang gikinahanglan, ug mao kini ang gipili ni Maria nga maoy labing maayo, ug walay makakuha niini gikan kaniya.”

Chapter 11*Nagtudlo si Jesus Mahitungod sa Pag-ampo**(Mt. 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Usa niana ka adlaw, pagkahuman ug ampo ni Jesus, usa sa iyang mga sumusunod miduol kaniya ug miingon, “Ginoo, si Juan nga tigbautismo nagtudlo sa iyang mga sumusunod sa pag-ampo. Tudloi usab kami sa pag-ampo.”

² Busa miingon si Jesus kanila, “Pag-ampo kamo ug sama niini:

‘Amahan, hinaut nga ikaw ang pasidunggan sa mga tawo.

Hinaut nga maghari ka dinhi kanamo.

³ Hatagi kami sa among gikinahanglan nga pagkaon matag adlaw.

⁴ Pasayloa kami sa among mga sala,

tungod kay gipasaylo man usab namo ang tanang nakasala kanamo.

Ug ayaw itugot nga madaog kami sa mga pagsulay.’ ”

⁵ Miingon pa gayod si Jesus kanila, “Pananglitan may amigo ka, ug sa tungang gabii moadto ka didto sa iyang balay ug moingon kaniya, ‘Bay, pahulama una ako ug pagkaon,’ ⁶ tungod kay may amigo ako nga bag-o lang miabot ug wala gayod akoy ipakaon kaniya.’ ⁷ Unya motubag siya sa sulod, ‘Ayaw na ako ug samoka. Nasirad-an na namo ang pultahan ug nakahigda na ako ug ang akong mga bata, busa lisod na kanako ang pagbangon aron hatagan ka.’ ⁸ Apan ang tinuod, bisan ug dili siya gustong mobangon ug mohatag kanimo bisan tuod ug amigo kamo, mobangon na lang siya ug mohatag sa imong gikinahanglan tungod kay wala ka man maulaw sa pagsigeg pangayo kaniya. ⁹ Busa sultihan ko kamo: pangayo kamo sa Dios ug hatagan niya kamo. Duol kamo kaniya ug tabangan gayod niya kamo. Pag-ampo kamo sa Dios ug tubagon niya kamo. ¹⁰ Tungod kay ang tanang mangayo sa Dios makadawat. Ang moduol kaniya tabangan niya. Ug ang mag-ampo tubagon niya. ¹¹ Kamong mga ginikanan, kon mangayo ug isda ang inyong anak hatagan ba ninyo ug bitin? ¹² Kon mangayo siya ug itlog, hatagan ba ninyo ug tanga? *Dili gayod!* ¹³ Kon kamo nga mga tawo nga daotan makahibalong mohatag sa maayong mga butang ngadto sa inyong mga anak, unsa pa kaha ang inyong Amahan sa langit! Ihatag gayod niya ang Espiritu Santo ngadto sa mga mangayo kaniya.”

*Si Jesus ug ang Hari sa mga Daotang Espiritu**(Mt. 12:22-30; Mc. 3:20-27)*

¹⁴ Usa niadto ka higayon nag-abog si Jesus sa daotang espiritu nga misulod sa usa ka tawo nga nahimong hinungdan sa pagkaamang niini. Sa dihang naabog na niya ang daotang espiritu nakasulti dayon ang naamang. Natingala gayod ang mga tawo. ¹⁵ Apan may mga tawo didto nga

miingon, “Nag-abog siya sa mga daotang espiritu pinaagi sa gahom nga gihatag kaniya ni Satanás^a nga mao ang pangulo sa mga daotang espiritu.”¹⁶ Ang uban didto buot mobitik kang Jesus, busa gisultihan nila siya nga maghimo ug milagro sa pagpamatuod nga gipadala siya sa Dios.¹⁷ Apan nahibaloan ni Jesus ang ilang hunahuna, busa miingon siya kanila, “Kon ang mga sakop sa usa ka gingharian magkabahin-bahin ug mag-unay ug away, kana nga gingharian malaglag. Ug mao usab kana ang mahitabo sa usa ka pamilya nga magkabahin-bahin ug mag-unay ug away.”¹⁸ Busa kon si Satanás ug ang mga sakop niya magbahin-bahin ug mag-unay ug away, unsaon paglungtad sa iyang gingharian? Kay miingon kamo nga ako nag-abog sa mga daotang espiritu tungod kay gihatagan ako ug gahom ni Satanás nga pangulo sa mga daotang espiritu.¹⁹ Kon ang gahom ni Satanás ang akong gigamit sa paghingilin sa mga daotang espiritu, kinsa man ang nagahatag ug gahom sa inyong mga sumusunod nga nagahingilin usab sa mga daotang espiritu? Ang inyong mga sumusunod mismo nagapamatuod nga sayop gayod kamo.²⁰ Karon, tungod kay nagahingilin ako sa mga daotang espiritu pinaagi sa gahom sa Dios, nagpaila kini nga ang paghari sa Dios miabot na kaninyo.”

²¹ *Gisultihan sila ni Jesus sa usa ka samingay*, “Kon ang kusgan nga tawo nga kompleto sa armas nagaguwardya sa iyang balay, dili gayod mahilabtan ang iyang mga kabtangan.”²² Apan kon sulungon siya sa mas kusgan pa kay kaniya, mapilde siya. Ang iyang gisaligan nga mga armas kuhaon gikan kaniya, ug bahin-bahinon pa usab ang tanan niyang mga kabtangan.”

²³ *Pagkahuman niini miingon si Jesus*, “Ang dili modapig kanako, batok kanako. Ug ang dili motabang kanako sa pagtigom sa mga tawo sa Dios magapatibulaag lang.”

Ang Pagbalik sa Daotang Espiritu
(Mt. 12:43-45)

²⁴ “Kon ang daotang espiritu mogawas gikan sa tawo nga iyang gisudlan, magsuroy-suroy siya sa mga dapit nga walay tubig tungod kay mangita siya ug dapit nga iyang mapahulayan. Kon dili siya makakita maghunahuna siya nga mobalik na lang sa iyang gigikanan.”²⁵ Ug kon sa iyang pagbalik makita niya nga ang iyang gigikanan limpyo ug maayo nang pagkahimutang,²⁶ molakaw dayon siya ug mangagda ug laing pito ka espiritu nga labi pang daotan kay kaniya. Mosulod sila niadtong tawhana ug didto sila mopuyo. Ug ang kahimutang sa tawo mosamot pa kadaotan kay sa una.”

Ang Tinuod nga Pagkabulahan

²⁷ Pagkahuman ug sulti ni Jesus niadtong, may babaye didto sa pundok nga misinggit kaniya, “Bulahan ang babaye nga nagburos ug nagpatutoy kanimo!”²⁸ Mitubag si Jesus, “Apan mas bulahan ang mga tawo nga nagapaminaw ug nagatuman sa pulong sa Dios.”

Nangayo ug Milagro ang mga Tawo
(Mt. 12:38-42)

²⁹ Samtang nagkadugang pa gayod ang gidaghanon sa mga tawo nga nagtigom didto kang Jesus, miingon siya, “Pagkadaotan gayod sa mga tawo niining panahona. Nangayo sila ug milagro.”^b Apan walay milagro nga ipakita kanila gawas sa milagro nga nahitabo kang Jonas.

³⁰ Ingon nga si Jonas nahimong ilhanan sa mga taga-Ninive, ang mahitabo kanako nga Anak sa Tawo mahimong ilhanan usab sa mga tawo niining panahona.³¹ Sa adlaw sa paghukom mabanhaw ang Rayna sa Habagatan^c uban sa mga tawo niining panahona ug basulon niya sila. Kay gikan pa siya sa layo kaayo nga dapit aron sa pagpaminaw sa kaalam ni *Haring Solomon*. Karon, ania na dinhi ang labaw pa kang Solomon, apan wala kamo modawat sa iyang gipanudlo.³² Sa adlaw sa paghukom, ang mga taga-Ninive mabanhaw usab kauban sa mga tawo niining panahona ug basulon usab nila sila. Kay sa pagkadungog sa mga taga-Ninive niadtong wali ni Jonas,

^a 15 Satanás: sa *Griego*, Beelzebub.

^b 29 Nangayo sila ug milagro ingon nga pamatuod nga siya ang gipadala sa Dios.

^c 31 Rayna sa Habagatan: Mao ang Rayna sa Sheba.

naghinulsol sila. Unya ania na dinhi ang labaw pa kay kang Jonas, apan wala kamo modawat sa iyang gipanudlo.”

Ang Suga nga Ania Kanato
(Mt. 5:15; 6:22,23)

³³ Miingon pa gayod si Jesus, “Walay tawo nga magdagkot ug suga aron tagoan o takloban lang dayon niya, kondili ibutang niya kini sa tungtonganan aron mahayagan ang mga mosulod.

³⁴ Ang atong mata mao ang suga sa atong lawas. Kon hayag ang imong panan-aw, hayag usab ang tibuok mong lawas. Apan kon ngitngit ang imong panan-aw, ngitngit usab ang tibuok mong lawas.

³⁵ Busa siguroha nga nahayagan ka gayod, kay basin ug ang imong giingon nga hayag ngitngit diay. ³⁶ Ug kon ang imong tibuok nga lawas nahayagan ug wala gayoy bahin nga nangitngitan, mohayag gayod ang tanan nga bahin, sama sa pagsiga sa suga diha kanimo.”

Ang mga Gipangsulti ni Jesus Batok sa mga Pariseo ug sa mga Magtutudlo sa Kasugoan
(Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

³⁷ Pagkahuman ug sulti ni Jesus, may usa ka Pariseo nga midapit kaniya nga mokaon didto sa iyang balay. Busa miuban si Jesus kaniya ug nangaon sila didto. ³⁸ Natingala ang Pariseo sa dihang nakita niya nga wala manghunaw si Jesus sa wala pa siya mokaon *sumala sa ilang nabatasan*.

³⁹ Busa misulti ang Ginoo kaniya, “Kamo nga mga Pariseo naghugas sa gawas lang nga bahin sa tasa ug plato, apan ang sulod ninyo puno sa kadalo ug kadaotan. ⁴⁰ Mga buang-buang! Dili ba ang Dios nga naghimo sa gawas mao usab ang naghimo sa sulod? ⁴¹ Busa aron mahinlo kamo, kaloy-i ninyo ang mga kabos ug ayaw idalo kanila ang ilang mga gikinahanglan.

⁴² “Alaot kamong mga Pariseo! Gihatag ninyo ang inyong ikapulo bisan pa ang gikan sa inyong mga lamas, apan wala ninyo hatagig pagtagad ang paghimo ug matarong ngadto sa inyong isigkatawo ug ang paghigugma sa Dios. Kinahanglan nga himuon ninyo kini nga walay pagpasagad sa paghatag sa inyong ikapulo.

⁴³ “Alaot kamong mga Pariseo! Kay kon anaa kamo sa mga simbahan, gusto gayod ninyo nga molingkod sa mga lingkoranan nga alang sa mga dungganon. Ug sa mga dapit nga daghan ang mga tawo, gusto gayod ninyo nga motahod sila kaninyo. ⁴⁴ Alaot kamo! Sama kamo sa lubnganan nga walay timailhan nga tamakan lang sa mga tawo nga wala makahibalo nga lubnganan diay kadto.”^a

⁴⁵ Unya miingon ang usa ka magtutudlo sa Kasugoan, “Magtutudlo, sa imong gisulti giinsulto mo kami.” ⁴⁶ Mitubag si Jesus, “Kamo nga mga magtutudlo sa Kasugoan, alaot usab kamo! Tungod kay gipabug-atan ninyo ang mga tawo sa daghang mga tulumanon nga gidugang ninyo sa Kasugoan, apan kamo mismo wala gani magtuman niini. ⁴⁷ Alaot kamo! Nagpahimo kamo ug mga lubnganan sa mga propeta nga gipamatay sa inyong mga katigulangan. ⁴⁸ Busa kamo mismo nagpamatuod ug miuyon sa ilang mga gibuhat. Kay sila ang nagpatay sa mga propeta ug kamo ang nagpahimo sa ilang mga lubnganan. ⁴⁹ Mao gani nga sumala sa kaalam sa Dios nag-ingon siya, ‘Magpadala ako kanila ug mga propeta ug mga apostoles; ang uban sa akong ipadala ilang patyon, ug ang uban ilang lutoson.’ ⁵⁰ Busa kamong mga tawo niining panahona pagasilotan usab sa Dios tungod sa ilang pagpatay sa mga propeta niadtong unang panahon, gikan pa sa pagbuhat sa kalibotan— ⁵¹ gikan kang Abel hangtod kang Zacarias nga gipatay didto sa dapit nga gitaliwad-an sa halaran^b ug sa Templo. Oo, sultihan ko kamo, kamong mga tawo niining panahona silotan gayod tungod sa ilang mga gihimo kaniadto.

^a 44 sa hunahuna sa mga Judio, kon mahikapan nila ang lubnganan, hugaw na sila ug dili na makaduol sa Dios. Busa ang buot ipasabot sa bersikulo, ang mga Pariseo sama sa mga lubnganan nga nakapahugaw sa mga tawo. Gitakdan nila ang mga tawo sa ilang gibuhat nga daotan.

^b 51 halaran: ang sunoganan sa gihalad ngadto sa Dios.

⁵² “Alaot kamong mga magtutudlo sa Kasugoan! Kay gitagoan ninyo ang yabi sa pagsabot sa kamatuoran. Dili lang nga wala kamo magsunod sa kamatuoran, kondili gibabagan pa ninyo ang uban nga gustong mosunod.”

⁵³ Sa dihang mipahawa na si Jesus sa balay, ang mga magtutudlo sa Kasugoan ug ang mga Pariseo nagsugod na sa pagdumot kaniya. Kanunay silang mangutana kaniya sa bisan unsa ⁵⁴ aron lang sa pagbitik kaniya pinaagi sa iyang ipanulti.

Chapter 12

Pagbantay sa mga Tigpakaaron-ingnon

(Mt. 10:26,27)

¹ Samtang nangdugok ang linibong mga tawo didto kang Jesus ug naghuot na sila, miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Pagbantay kamo, kay tingali ug matakdan kamo sa pamatasan sa mga Pariseo nga pulos lang pagpakaaron-ingnon. ² Apan walay tinagoan nga dili mabutyag sa kaulahian. ³ Busa, bisan unsa ang inyong gisulti diha sa kangitngit, madunggan diha sa kahayag, ug ang inyong gihunghong sulod sa sirado nga kuwarto, mahibaloan sa tanan.”

Ang Angay nga Kahadlok

(Mt. 10:28-31)

⁴ “Mga higala, ayaw kamo kahadlok sa mga tawo nga makapatay lang sa inyong lawas, ug pagkahuman niana wala na silay lain pang mahimo kaninyo. ⁵ Sultihan ko kamo kon kinsa ang angay ninyong kahadlok: kahadloki ninyo ang Dios, kay human niya mapatay ang lawas sa tawo may gahom pa gayod siya sa pagtambog sa kalag niini ngadto sa impiyerno. Mao gani nga gipasidan-an ko kamo nga ang Dios angay ninyong kahadlok. ⁶ Dili ba barato lang ang mga gagmayng langgam? Apan walay usa kanila nga gikalimtan sa Dios. ⁷ Labaw na gayod kamo, bisan gani ang inyong mga buhok inihap niya ang tanan. Busa ayaw kamo kahadlok! Tungod kay mas bililhon pa kamo kay sa mga langgam.”

Ang Pag-ila kang Jesus

(Mt. 10:32,33; 12:32; 10:19,20)

⁸ Miingon pa si Jesus kanila, “Si bisan kinsa nga mopaila sa mga tawo nga ako iyang Ginoo, ako nga Anak sa Tawo^a moila usab kaniya atubangan sa mga anghel sa Dios. ⁹ Apan ang molimod kanako atubangan sa mga tawo, ilimod ko usab atubangan sa mga anghel sa Dios. ¹⁰ Si bisan kinsa nga mosulti ug daotan batok *kanako* nga Anak sa Tawo mapasaylo; apan ang mosulti ug daotan batok sa Espiritu Santo dili gayod mapasaylo.

¹¹ “Kon tungod sa inyong pagtuo dad-on kamo sa simbahan sa mga Judio o sa mga tigdumala sa lungsod aron imbistigahon, ayaw kamo kabalaka kon unsa ang inyong itubag. ¹² Kay tudloan kamo sa Espiritu Santo nianang higayona kon unsa ang angay ninyong itubag.”

Ang Sambingay Mahitungod sa Adunahan nga Nagsalig sa Iyang Bahandi

¹³ May tawo didto nga miingon, “Magtutudlo, sultihi ang akong magulang nga lalaki nga bahinan niya ako sa among napanunod nga kabilin.” ¹⁴ Miingon si Jesus kaniya, “Uy tawo, unsa ako, huwes o tigbahin sa inyong mga kabtangan?” ¹⁵ Unya misulti si Jesus sa mga tawo, “Pagbantay kamo sa tanang klase sa pagkahakog, kay ang tinuod nga pagkinabuhi dili diha sa kadaghan sa kabtangan.” ¹⁶ Unya misulti si Jesus kanila niini nga sambingay, “May usa ka tawo nga adunahan nga may yuta nga daghan gayod ang ani. ¹⁷ Busa miingon siya sa iyang kaugalingon, ‘Unsa may akong himuon? Wala na akoy kabutangan sa akong ani!’ ¹⁸ Maayo pa tingali nga ipaguba ko ang akong mga bodega ug magpatindog ug mas dako pa gayod, ug didto ko ibutang ang akong mga ani ug mga kabtangan. ¹⁹ Ug tungod kay daghan na ang akong natigom alang sa

^a 8 ako nga Anak sa Tawo: *sa literal*, Ang anak sa Tawo.

umaabot nga mga tuig, magpahayahay na lang unya ako, mokaon, moinom, ug maglipay!’²⁰ Apan miingon ang Dios kaniya, ‘Buang-buang! Karong gabii bawion ko kanimo ang imong kinabuhi. Busa kinsa man ang makapahimulos sa imong gitigom nga mga kabtangan?’²¹ Mao usab kana ang mahitabo sa tawo nga magtigom ug mga bahandi alang sa iyang kausalangon apan kabos atubangan sa Dios.”

Ang Pagsalig Ngadto sa Dios
(Mt. 6:25-34)

²² Unya miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Busa ingnon ko kamo nga dili kamo mabalaka sa inyong kinabuhi, kon unsa ang inyong kaonon o kon unsa ang inyong isul-ob.”²³ Dili mahimo nga dili niya kamo hatagan niini tungod kay gihatagan man kamo niya ug lawas ug kinabuhi.²⁴ Tan-awa ninyo ang mga uwak: wala sila magtanom, wala mag-ani, ug wala silay tigomanan sa ilang pagkaon, apan sa gihapon gipakaon sila sa Dios. Dili ba mas labaw pa kamo kay sa mga langgam?²⁵ Kinsa ba kaninyo ang makapalugway sa inyong kinabuhi bisag gamay lang pinaagi sa inyong kabalaka? *Wala gayod!*²⁶ Busa, tungod kay wala man kamoy mahimo sa pagpalugway sa inyong kinabuhi, ngano nga mabalaka pa man gayod kamo sa ubang mga butang?²⁷ Hunahunaa ninyo kon giunsa pagtubo sa mga bulak; wala sila maghago o magbuhay sa ilang bisti. Apan ang tinuod, bisan ang bisti sa bantogan ug bahandianong hari nga si Solomon dili makatupong sa katahom niining mga bulaka.²⁸ Kon gipatahom sa Dios ang mga sagbot nga buhi karon, apan sa kaulahian malaya ug sunogon lang, dili ba labi pa gayod niya kamong pabistihan? Pagkagamay sa inyong pagtuo!²⁹ Ayaw kamo kabalaka kon unsa unya ang inyong kan-on ug imnon.³⁰ Mao kini ang gikabalak-an sa mga tawo nga wala magtuo sa Dios. Nahibalo ang inyong Amahan sa langit nga gikinahanglan ninyo kining mga butanga.³¹ Busa unaha ninyo ang pagpasakop sa paghari sa Dios ug ihatag gayod niya kaninyo ang inyong mga gikinahanglan.”

Mga Bahandi sa Langit
(Mt. 6:19-21)

³² “Pipila lang gayod kaninyo ang nagasunod kanako, apan ayaw kamo kahadlok tungod kay pagbuot sa inyong Amahan nga paharion kamo sa iyang gingharian.”³³ Ibaligya ninyo ang inyong mga kabtangan, ug ihatag ang kuwarta ngadto sa mga kabos aron makatigom kamo ug bahandi didto sa langit. Kini dili gayod makuhaan o madunot, tungod kay walay kawatan didto nga makaduol ug walay mananap didto nga makakutkot niini.³⁴ Kay kon asa gani ang inyong bahandi atua usab didto ang inyong kasingkasing.”

Ang Kasaligan nga Sulugoon

^{35,36} *Miingon pa gayod si Jesus kanila*, “Pangandam kamo sa tanang panahon aron dili kamo makalitan sa pagbalik sa inyong Ginoo. Sunda ninyo ang mga sulugoon nga naghulat sa pagbalik sa ilang agalon nga mitambong sa kombira. Nagbantay sila ug wala nila palunga ang ilang mga suga. Busa bisan unsang orasa moabot ang ilang agalon, ug manuktok sa pultahan, maabrihan nila kini dayon.”³⁷ Bulahan kadtong mga sulugoon nga sa pag-abot sa ilang agalon nagtukaw ug nag-andam. Ang tinuod, patambungan niya kadtong mga sulugoon sa iyang kan-anan ug siya mismo ang magsilbe kanila.³⁸ Bulahan gayod sila kon maabtan nga nakaandam sa iyang pag-abot bisan sa tungang gabii o sa kaadlawon.³⁹ Timan-i ninyo kini: kon mahibaloan lang sa tagbalay kon kanus-a moabot ang kawatan, bantayan gayod niya kini aron dili makasulod sa iyang balay.⁴⁰ Busa pagbantay gayod kamo, tungod kay sa oras nga wala ninyo paabota, ako nga Anak sa Tawo moabot.”

Ang Masaligan ug ang Dili Masaligan nga Sulugoon
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Nangutana si Pedro, “Ginoo, alang kang kinsa man kanang maong sambingay, kanamo ba nga imong mga sumusunod o alang sa tanan?”⁴² Gitubag siya ni Jesus *pinaagi sa lain na usab nga sambingay*, “Dili ba nga kon kinsa ang masaligan ug maalamon nga sulugoon mao man ang pilion

sa agalon nga maoy magdumala sa kauban niyang mga sulugoon? Siya ang maghatag kanila sa ilang pagkaon sa hustong oras. ⁴³ Bulahan kadtong sulugoon nga sa pagbalik sa iyang agalon maabtan nga naghimo sa iyang buluhaton. ⁴⁴ Sigurado gayod nga padumalahon siya sa tanang butang sa iyang agalon. ⁴⁵ Apan alaot ang sulugoon nga sa paggikan sa iyang agalon maghunahuna nga dugay pa kining mobalik, busa magsugod siya sa pagdagmal sa iyang kauban nga mga sulugoon, malalaki o mababaye man, ug magpagusto siya sa pagkaon, pag-inom ug paghubog. ⁴⁶ Moabot ang iyang agalon sa oras nga wala gayod niya damha, ug grabe ang silot nga iyang madawat. ^a Iuban siya sa mga tawo nga dili kasaligan.

⁴⁷ Ang sulugoon nga nasayod kon unsa ang gusto sa iyang agalon apan wala magtuman niini, daghan nga kastigo ang iyang mahiagoman. ⁴⁸ Ug ang sulugoon nga wala masayod kon unsa ang gusto sa iyang agalon ug nakahimo sa mga butang nga dili maayo kastigohon usab, apan diotay lang. Kay bisan kinsa nga gihatagan ug daghan, daghan usab ang paabuton gikan kaniya. Mas daghan ang paabuton gikan sa tawo nga gihatagan ug daghan.”

Si Jesus ang Hinungdan sa Pagkabahin-bahin sa Katawhan
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Miingon pa gayod si Jesus kanila, “Mianhi ako dinhi sa kalibotan aron sa pagsilot sa mga tawo. Ang ilang silot mahisama sa kalayo ug gusto kong magdilaab na kini. ⁵⁰ Apan sa dili pa kini mahitabo daghan pang mga pag-antos ang akong maagian, ug dili gayod ako mahimutang hangtod nga kini mahuman.

⁵¹ “Naghunahuna ba kamo nga mianhi ako dinhi aron sa pagdalag kalinaw sa kalibotan? Ang tinuod, mianhi ako dinhi aron sa pagdala ug kagubot ug sa pagkabahin-bahin. ⁵² Ug gikan karon, tungod kanako, magkabahin-bahin ang mga pamilya. Kon lima sila, ang tulo batok sa duha ug ang duha batok sa tulo. ⁵³ Ang amahan ug ang iyang anak nga lalaki magbinatokay. Ang inahan ug ang iyang anak nga babaye magbinatokay, ug ang ugangan nga babaye ug ang iyang umagad nga babaye magbinatokay usab.”

Bantayi ang mga Panghitabo
(Mt. 16:2,3)

⁵⁴ Unya miingon si Jesus sa mga tawo, “Kon makita ninyo ang dag-om sa kasadpan moingon kamo nga moulán, ug mao kini ang mahitabo. ⁵⁵ Ug kon mohuros ang hangin nga habagat moingon kamo nga moinit, ug mao usab kini ang mahitabo. ⁵⁶ Mga tigpakaaron-ingnon! Makahibalo kamo nga motag-an kon unsa ang mahitabo pinaagi sa inyong pagtan-aw sa yuta ug sa langit, apan ngano nga dili man kamo makatag-an sa mga panghitabo karon?”

Pakighusay sa Imong Kaaway
(Mt. 5:25,26)

⁵⁷ Nganong wala man gayod ninyo hunahuna kon unsa ang husto? ⁵⁸ Kon may mosumbong batok kanimo, tinguhaa gayod nga makighusay ka dayon kaniya sa dili pa kamo maghusay sa korte. Kay basin ug pugson ka gayod niya pagdala ngadto sa huwes ug ang huwes motugyan kanimo ngadto sa pulis aron prisohon ka. ⁵⁹ Ug dili ka gayod makagawas hangtod nga mabayaran mo ang tanan mong multa.

Chapter 13

Paghinulsol Kamo Karon

¹ May mga tawo didto nga mibalita kang Jesus mahitungod sa mga taga-Galilea nga gipapatay ni Pilato sa dihang naghalad sila ug mga hayop. ² Miingon si Jesus kanila, “Tingali naghunahuna kamo nga nahitabo kadto kanila tungod kay mas makasasala sila kay sa uban nga mga taga-Galilea. ³ Apan dili kana mao! Hinuon sultihan ko kamo nga kon dili kamo maghinulsol ug

^a 46 ug grabe ang silot nga iyang madawat: *sa literal*, ug tadtaron siya.

motalikod sa inyong mga sala, kamong tanan mangamatay usab. ⁴ Unya kadtong 18 ka mga tawo nga natumpagan sa tori sa Siloam ug nangamatay, tingali naghunahuna usab kamo nga sila ang pinakadaotan sa tanang taga-Jerusalem. ⁵ Apan dili kana mao! Hinuon sultihan ko kamo nga kon dili kamo maghinulsol ug motalikod sa inyong mga sala, kamong tanan mangamatay usab.”

Ang Kahoy nga Wala Mamunga

⁶ Unya gisultihan sila ni Jesus sa usa ka sambingay, “May usa ka tawo nga may gitanom nga higera^a sa iyang uma. Giadto niya kini nga tanom ug gitan-aw kon may bunga na ba, apan wala gayod siyang nakita nga bunga. ⁷ Busa gisultihan niya ang nag-atiman sa iyang uma, ‘Tulo na ka tuig ang akong pagbalik-balik dinhi aron sa pagtan-aw kon may bunga na ang higera, apan wala gayod makapamunga. Maayo pa nga putlon mo na lang kana. Kay gikuha lang niya ang katambok sa yuta.’ ⁸ Apan miingon ang nag-atiman, ‘Sir, pasagdan lang una nato sulod niining tuiga tungod kay kalotan ko ang iyang palibot ug abunohan.’ ⁹ Basin na lang kon mamunga kini sa sunod nga tuig. Apan kon dili pa gayod putlon na nato.’ ”

Giayo ni Jesus ang Babaye nga Buktot

¹⁰ Usa ka Adlaw nga Igpapahulay miadto si Jesus sa simbahan sa mga Judio ug nanudlo. ¹¹ May babaye didto nga nabuktot tungod sa daotang espiritu. Sulod sa 18 ka tuig dili siya makatuyhad. ¹² Sa dihang nakita siya ni Jesus, gitawag niya kini ug gisultihan, “Manang, maayo ka na sa imong sakit.” ¹³ Unya gipatong niya ang iyang mga kamot sa babaye, ug dihadhiha natul-id ang likod niini ug midayeg kini sa Dios. ¹⁴ Apan nasuko ang pangulo sa simbahan, tungod kay nang-ayo si Jesus sa Adlaw nga Igpapahulay. Miingon siya sa mga tawo, “Sa usa ka semana may unom ka adlaw sa pagtrabaho. Sulod nianang mga adlaw anhi kamo dinhi aron magpaayo, apan dili sa Adlaw nga Igpapahulay.” ¹⁵ Mitubag ang Ginoo kaniya, “Mga tigpakaaron-ingnon! Kon may baka o kabayo kamo, hubaran ninyo kini ug guyuron ngadto sa imnanan bisan pa kon Adlaw nga Igpapahulay. ¹⁶ Kon himuon ninyo kana sa hayop, nganong dili ko man himuon ang maayo alang niining babaye nga usa usab sa mga kaliwat ni Abraham? Gigapos siya ni Satanas sulod sa 18 ka tuig, busa kinahanglan nga makalingkawas siya sa gahom ni Satanas bisan pa kon Adlaw nga Igpapahulay.” ¹⁷ Tungod sa tubag ni Jesus naulawan ang mga mikontra kaniya. Sa laing bahin, nalipay gayod ang mga tawo tungod sa iyang gipanghimo nga katingalahan.

Ang Sambingay Mahitungod sa Binhi sa Mustasa

(Mt. 13:31,32; Mc. 4:30-32)

¹⁸ Mipadayon pa gayod si Jesus sa pag-ingon, “Sa unsa ko ba ikatandi ang paghari sa Dios? ¹⁹ Ang paghari sa Dios sama sa binhi sa mustasa^b nga gipugas sa usa ka tawo sa iyang uma.^c Mitubo kini ug mitaas nga morag kahoy, ug gisalagan sa mga langgam ang iyang mga sanga.”

Ang Sambingay Mahitungod sa Patubo sa Pan

(Mt. 13:33)

²⁰ Nagsulti pag-usab si Jesus *mahitungod sa paghari sa Dios. Miingon siya*, “Sa unsa ko man ikatandi ang paghari sa Dios? ²¹ Sama kini sa patubo nga gisagol diha sa usa ka planggana nga harina niadtong usa ka babaye aron iyang masahon, ug mitubo ang tibuok nga minasa.”

Ang Masigpit nga Pultahan

(Mt. 7:13,14, 21-23)

²² Samtang nagpadulong si Jesus sa Jerusalem, nanudlo siya didto sa mga baryo ug sa mga lungsod nga iyang giagian. ²³ Unya, may nangutana kaniya, “Ginoo, gamay lang ba ang maluwas?” Gitubag sila ni Jesus *pinaagi sa usa ka sambingay*, ²⁴ “Paningkamot gayod kamo sa pagsulod sa masigpit nga pultahan, tungod kay ang tinuod, daghan unta ang gustong mosulod, apan dili sila

^a 6 higera: sa *English*, fig tree (usa ka klase sa kahoy).

^b 19 mustasa: *kini nga klase sa mustasa taas kaayo*.

^c 19 uma: *sa ubang Binisaya*, hardin o gardin.

makasulod. ²⁵ Kon makapanirado na ang tagbalay magtindog na lang unya kamo sa gawas ug manuktok ug moingon, ‘Sir, pasudla kami.’ Apan tubagon niya kamo, ‘Wala ako makaila kaninyo.’ ²⁶ Unya moingon kamo, ‘Dili ba nga nagkauban man kita sa pagpangaon, ug nagtudlo ka pa gani didto sa mga kadalanan sa among lungsod?’ ²⁷ Apan motubag siya kaninyo, ‘Wala gayod ako makaila kaninyo. Palayo kamo kanako, kamong mga daotan!’ ²⁸ Unya kon makita ninyo si Abraham, Isaac, Jacob ug ang tanang mga propeta didto sa gingharian sa Dios, manghilak kamo ug mangagot ang inyong mga ngipon tungod kay kamo wala pasudla. ²⁹ Ug makita ninyo ang mga dili Judio nga gikan sa tanang bahin sa kalibotan nga manglingkod ug mangaon didto sa gingharian sa Dios. ³⁰ May mga tawo nga ubos karon, apan sa kaulahian mahimong halangdon. Ug may mga halangdon karon, apan sa kaulahian mahimong ubos.”

Ang Paghigugma ni Jesus sa mga Taga-Jerusalem
(Mt. 23:37-39)

³¹ Niadtong panahona may mga Pariseo nga miduol kang Jesus ug miingon, “Kinahanglan nga mopahawa ka na dinhi tungod kay gusto ni Herodes nga patyon ka.” ³² Apan gitubag sila ni Jesus, “Lakaw, sultihì ninyo kanang limbongan^a nga Herodes nga nang-abog ako sa mga daotang espiritu ug nang-ayo sa mga masakiton karon hangtod ugma, ug sa ikatulo nga adlaw mahuman ko na ang akong trabaho. ³³ Kinahanglan gayod nga magpadayon ako sa akong paglakaw karon, ugma, ug sa sunod nga adlaw, kay dili angay nga patyon ang propeta sa ubang lugar kondili sa Jerusalem lang.

³⁴ “Kamo nga mga taga-Jerusalem, ngano man nga gibato ninyo ug gipamatay ang mga propeta sa Dios nga gipadala diha kaninyo? Dugay na akong nagtinguha nga tigomon kamo ug atimanon, sama sa himungaan nga nagtigom sa iyang mga piso ilalom sa iyang mga pako, apan dili ninyo kini gusto. ³⁵ Karon, bahala na kamo sa inyong kaugalingon. Dili na gayod ninyo ako makita hangtod nga moingon kamo, ‘Gipanalanginan sa Ginoo ang iyang pinadala.’ ”

Chapter 14

Giayo ni Jesus ang Tawo nga Masakiton

¹ Usa niana ka Adlaw nga Igpapahulay, gidapit si Jesus sa usa sa kadagkoan sa mga Pariseo didto sa ilang balay aron mokaon. Pag-abot ni Jesus didto, gibantayan siya pag-ayo sa mga tawo nga nagabatok kaniya, kon lapason ba niya ang Kasugoan. ² Unya may tawo didto nga nanghupong ang tibuok lawas. ³ Nangutana si Jesus sa mga magtutudlo sa Kasugoan ug sa mga Pariseo, “Gitugot ba sa atong Kasugoan ang pagpang-ayo sa mga masakiton sa Adlaw nga Igpapahulay o wala?” ⁴ Apan wala sila motubag. Unya gigunitan dayon ni Jesus ang tawo, giayo, ug pagkahuman gipabiya. ⁵ Ug miingon siya sa mga tawo didto, “Pananglit may anak o baka kamo nga mahulog sa atabay sa Adlaw nga Igpapahulay, pasagdan lang ba ninyo tungod kay Adlaw nga Igpapahulay?” ⁶ Apan wala gayod sila makatubag sa iyang pangutana.

Ang Pagpaubos ug ang Pagkamaabiabihon

⁷ Namatikdan ni Jesus nga ang mga dinapit namili ug mga lingkoranan nga alang sa mga pinasidunggan. Busa gitambagan niya sila. ⁸ “Kon dapiton ka sa kombira sa kasal, ayaw pilia ang lingkoranan nga alang sa mga pinasidunggan. Kay tingali ug may gidapit nga mas pinasidunggan pa kay kanimo. ⁹ Ug ang nagdapit kaninyong duha moduol kanimo ug moingon, ‘Palihog hawa una diha, tungod kay giandam kana alang niining tawhana.’ Maulawan ka unya ug mopahipi ka na lang hinuon sa daplin. ¹⁰ Apan kon dapiton ka, pilia ang lingkoranan nga alang sa mga dili pinasidunggan, aron sa pag-abot sa nagdapit kanimo duolon ka niya ug palingkuron sa lingkoranan nga alang sa mga pinasidunggan. Mapasidunggan ka pa unya atubangan sa tanang mga dinapit. ¹¹ Kay si bisan kinsa nga mapahitas-on ipaubos, ug ang mapainubsanon ipataas.” ¹² Unya miingon si Jesus sa tawo nga nagdapit kaniya, “Kon modapit ka ug mga tawo aron

^a 32 limbongan: sa English, fox.

maniudto o manihapon didto sa inyo, dili *lang* ang imong mga amigo, igsoon, mga paryente, o ang imong mga silingan nga adunahan ang imong dapiton, kay basin ug dapiton ka usab nila, unya madawat mo na ang imong balos.¹³ Kon magkombira ka, dapita *usab* ang mga kabos, ang mga singkaw, ang mga bakol, ug ang mga buta.¹⁴ Ug mabulahan ka tungod kay dili sila makabalos kanimo. Ang Dios mao ang magbalos kanimo inig-abot sa panahon nga banhawon ang mga matarong.”

Ang Samingay Mahitungod sa Kombira
(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Sa pagkadungog niadto sa usa nga nakauban ni Jesus sa pagpangaon, miingon siya, “Bulahan kadtong mga tawo nga makakaon didto sa gingharian sa Dios!”¹⁶ Unya giistoryahan siya ni Jesus, “May usa ka tawo nga nag-andam ug dakong kombira, ug daghan ang iyang gipangdapit.¹⁷ Pag-abot sa oras nga mangaon na, gisugo niya ang iyang sulugoon nga adtoon ang mga dinapit ug sultihan nga moadto na sila tungod kay andam na ang tanan.¹⁸ Apan ang matag usa kanila mibalibad nga dili sila makaadto. Miingon ang usa, ‘Bag-o lang akong nakapalit ug yuta ug kinahanglan nga adtoon ko ug tan-awon. Busa sabta lang una ako.’¹⁹ Miingon pa gayod ang usa, ‘Dili ako makaadto tungod kay bag-o lang akong nakapalit ug napulo ka baka ug sulayan ko na kon maayo bang idaro. Busa sabta lang una ako.’²⁰ Miingon pa gayod ang usa, ‘Bag-o lang akong gikasal, busa dili ako makaadto.’²¹ Pagkahuman, mibalik ang sulugoon sa iyang agalon ug gisultihan niya kini kon nganong dili sila makaadto. Pagkadungog sa agalon nasuko siya. Busa miingon siya sa iyang sulugoon, ‘Adto didto sa mga karsada ug mga kalye sa atong lungsod ug dad-a dinhi ang mga kabos, mga singkaw, mga buta ug mga bakol.’²² Sa dihang nahimo na kadto sa sulugoon, miingon siya sa iyang agalon, ‘Sir, natuman ko na ang imong sugo, apan may bakanti pa gayod sa kan-anan.’²³ Busa miingon ang agalon kaniya, ‘Adto didto sa mga dalan sa gawas sa lungsod ug pugsa ang mga tawo nga imong makita nga moanhi dinhi aron mapuno ang akong balay.’²⁴ Sultihan ko kamo sa tinuod nga walay bisan usa kanila niadtong una kong gidapit nga makatilaw sa akong giandam nga pagkaon.’ ”

Ang Pagsunod sa Ginoo
(Mt. 10:37,38)

²⁵ Samtang nagpadayon si Jesus sa iyang paglakaw *paingon sa Jerusalem*, daghang mga tawo ang miuban kaniya. Milingi siya kanila ug miingon,²⁶ “Kon may tawo nga gustong mosunod kanako, apan mas gimahal niya ang iyang mga ginikanan, asawa, mga anak, mga igsoon o ang iyang kaugalingon kay kanako, dili siya mahimong akong sumusunod.²⁷ Si bisan kinsa nga dili mosunod kanako tungod sa kahadlok nga kamatayon ang iyang dangatan dili mahimong akong sumusunod.²⁸ Ang tawo nga gustong mosunod kanako, sama siya sa tawo nga nagplanong magtukod ug taas nga balay. Una, banabanaon niya kon pila ang iyang magasto ug kon paigo ba ang iyang kuwarta nga gastohon hangtod nga mahuman kini.²⁹ Tungod kay kon dili niya kini himuon tingali ug pundasyon pa lang ang iyang matrabaho ug mahurot na ang iyang kuwarta ug dili na niya kini mahuman. Busa kataw-an gayod siya sa mga tawo nga makakita niini.³⁰ Moingon sila, ‘Kining tawhana nagpatuga-tuga ug tukod ug balay apan dili man diay makapahuman.’³¹ Sama usab siya sa usa ka hari nga makig-away sa lain nga hari. Kinahanglan planohon una niya kon ang iyang mga sundalo nga 10,000 makasugakod ba sa pagpakig-away sa hari nga may 20,000 ka mga sundalo.³² Kon sa iyang banabana dili siya makasugakod, maayo pa nga samtang wala pa ang away suguon niya ang pipila sa iyang mga tawo nga sultihan ang iyang kaaway nga hari nga gusto na lang niyang makighusay.³³ Mao usab kana ang angay ninyong himuon. Hunahunaon una ninyo kon mosunod ba kamo kanako, kay kon dili ninyo biyaan ang tanan ninyong gipalabi dinhi sa kalibotan, dili kamo mahimong akong sumusunod.”

Ang Asin
(Mt. 5:13; Mc. 9:50)

³⁴“Ang asin maayo, apan kon mawala na ang iyang lami, wala nay mahimo pa aron molami kini pag-usab. ³⁵Dili na mapuslan bisan pa ug isagol sa mga hugaw aron iabuno, mao nga ilabay na lang kini. Busa sabta gayod ninyo kining inyong nadunggan.”

Chapter 15

Ang Nawala nga Karnero
(Mt. 18:12-14)

¹Daghang mga maniningil ug buhis ug *uban pa nga mga tawo nga giila nga* makasasala ang miduol kang Jesus aron sa pagpaminaw sa iyang mga pagpanudlo. ²Nagbagulbol ang mga Pariseo ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan. Nag-ingon sila, “Kining tawhana nagdawat sa mga makasasala, ug nakig-uban kanila sa pagpangaon!”

³Busa gisultihan sila ni Jesus sa *mga sambingay*. Miingon siya, ⁴“Pananglitan, may tawo nga may 100 ka karnero. Nawala ang usa. Karon, unsa may iyang buhaton? Siyempre biyaan gayod una niya ang 99 sa sibsibanan ug pangitaon niya ang nawala hangtod nga makita kini. ⁵Kon makita na niya malipay gayod siya ug pas-anon niya kini pauli. ⁶Pag-abot niya sa ilang balay panawgon dayon niya ang iyang mga amigo ug mga silingan ug moingon, ‘Dali kamo, maglipay kita, kay nakita ko na ang akong karnero nga nawala.’” ⁷Unya miingon si Jesus, “Sama usab niana didto sa langit. Mas dako ang kalipay tungod sa usa ka makasasala nga maghinulsol kay sa 99 nga mga matarong nga dili na kinahanglan nga maghinulsol.”

Ang Nawala nga Kuwarta

⁸“O pananglitan may usa ka babaye nga may napulo ka sinsilyo. Unsa may iyang himuon kon mawala ang usa niini? Siyempre dagkotan niya ang suga, dayon silhigan ug maayo ang iyang balay aron pangitaon ang sinsilyo hangtod nga makita kini. ⁹Kon makita na niya kini, panawgon dayon niya ang iyang mga amiga ug mga silingan ug moingon, ‘Maglipay kita, kay nakita ko na ang akong sinsilyo nga nawala.’” ¹⁰Unya miingon si Jesus, “Sama usab niana ang kalipay sa mga anghel sa Dios sa langit kon ang usa ka makasasala maghinulsol.”

Ang Nawala nga Anak

¹¹May usa pa gayod ka sambingay nga gisugilon ni Jesus. Miingon siya, “May usa ka tawo nga may duha ka anak nga lalaki. ¹²Miingon ang manghod ngadto sa iyang amahan, ‘Tay, ihatag na kanako ang akong bahin sa katigayonan.’ Busa gibahin sa amahan ang iyang mga kabtangan ngadto sa ilang duha. ¹³Paglabay sa pipila ka adlaw, gipamaligya sa manghod ang iyang bahin ug milakaw sa layong dapit. Ug didto nagpatuyang siya ug gasto sa iyang kuwarta sa walay kapuslanan. ¹⁴Sa dihang nahurot na niya ug gasto ang iyang kuwarta, miabot ang dakong gutom niadtong dapita. Naglisod gayod siya. ¹⁵Busa mitrabaho na lang siya sa uma sa tawo nga taga-didto ingon nga tigbahog sa mga baboy. ¹⁶Usahay gusto na lang niyang mokaon sa bahog sa mga baboy aron matambalan ang iyang kagutom, kay walay bisan usa nga naghatag kaniya ug pagkaon. ¹⁷Sa kaulahian, nakaamgo siya sa iyang kahimtang. Nahinumdoman niya nga didto sa ilang balay nanobra ang pagkaon sa mga sulugoon sa iyang amahan. Apan siya hapit nang mamatay sa kagutom. ¹⁸Busa miingon siya, ‘Maayo pa ug mopauli na lang ako didto sa akong amahan ug moingon kaniya, ‘Tay nakasala ako sa Dios ug kanimo. ¹⁹Karon dili na ako angayng tawgon nga imong anak, isipa na lang ako nga usa sa imong mga sulugoon.’” ²⁰Busa mipauli siya. Samtang layo pa siya, nakita na siya sa iyang amahan. Naluoy gayod ang amahan sa iyang anak, busa midagan siya paingon sa iyang anak ug gigakos niya kini ug gihagkan. ²¹Unya miingon ang iyang anak ngadto kaniya, ‘Tay, nakasala ako sa Dios ug kanimo. Dili na ako angayng tawgon nga imong anak. [Isipa na lang ako nga usa sa imong mga sulugoon.]’ ²²Gitawag sa amahan ang iyang

mga sulugoon ug miingon, ‘Dali, dad-a ninyo dinhi ang pinakamaanindot nga bisti ug ipasul-ob kaniya. Sul-obi usab ninyo siya ug singsing ug sapatos.’²³ Unya kuhaa ninyo ang nating baka nga gipatambok ug ihawa. Magkombira kita.’²⁴ Tungod kay abi nako ug patay na kining akong anak, apan dako diayng buhi. Nawala siya apan karon ania na.’ Busa nagsugod sila sa ilang paglipay-lipay.

²⁵“Nahitabo kini samtang atua pa sa uma ang magulang nga anak. Sa iyang pagpauli, ug sa dihang nagkaduol na siya sa ilang balay, nadungog niya ang huni ug panagsayaw.”²⁶ Busa gitawag niya ang usa sa mga sulugoon ug nangutana, ‘Nag-unsang man mo diha sa balay?’²⁷ Gisultihan siya sa sulugoon, ‘Ang imong manghod mipauli na ug maayo ang iyang panglawas ug wala maunsa, busa gipaihaw sa imong amahan ang gipatambok nga nating baka.’²⁸ Pagkadungog niya niini nasuko siya ug dili na siya gustong mosulod sa balay. Busa migawas ang iyang amahan ug gialam-alaman siya.’²⁹ Apan mitubag siya sa iyang amahan, ‘Hinumdumi ra god kon pila na ka tuig ang akong pag-alagad kanimo. Wala gayod ako mosupak kanimo. Apan bisan kanding na lang wala mo gayod ako hatagi aron ako maglipay uban sa akong mga amigo.’³⁰ Karon, pag-abot sa imong anak nga nag-usik-usik sa imong kabtangan uban sa daotan nga mga babaye, gipaihawan mo pa siya sa gipatambok nga nating baka.’³¹ Apan mitubag ang iyang amahan, ‘Ikaw kanunayng ania uban kanako, ug ang tanan nga ako imo usab.’³² Angay kitang maglipay, kay abi nato ug patay na ang imong manghod, apan dako diayng buhi. Nawala siya apan karon ania na.’ ”

Chapter 16

Ang Sambingay Mahitungod sa Limbongan nga Tinugyanan

¹ Nag-istorya na usab si Jesus sa iyang mga sumusunod, “May usa ka adunahan nga may sulugoon nga gitugyanan niya sa iyang mga kabtangan. Karon may nagsulti sa adunahan nga ang iyang mga kabtangan giusik-usikan lang sa iyang tinugyanan nga sulugoon.”² Busa gipatawag niya kini ug miingon, ‘Unsa man kining akong nadunggan nga giusik-usikan mo lang kuno ang akong mga kabtangan? Maayo pa magsumadahay kita sa akong kabtangan kay pagkahuman, papahawaon ko na ikaw.’³ Tungod kay papahawaon na siya sa iyang agalon miingon siya sa iyang kaugalingon, ‘Unsa may akong himuon? Dili ako makahimo sa bug-at nga trabaho sama sa pagkalot ug bangag, ug maulaw usab ako nga magpakilimos.’⁴ Ah, nahibaloan ko na kon unsa ang akong himuon aron nga bisan ug papahawaon na ako sa akong agalon may maduolan gihapon ako nga modawat kanako didto sa ilang balay.’⁵ Ang iyang gihimo, tagsa-tagsa niyang gipatawag ang mga nakautang sa iyang agalon. Nangutana siya sa nauna, ‘Pila ang imong utang sa akong agalon?’⁶ Gitubag siya, ‘100 ka taro nga lana sa olibo.’ Miingon ang tinugyanan kaniya, ‘Sige, ania ang imong resibo, lingkod ug isulat nga 50 lang ka taro.’⁷ Pagkahuman nangutana siya sa ikaduha, ‘Pila ang imong utang sa akong agalon?’ Gitubag siya, ‘100 ka sako nga trigo.’ ‘Sige, ania ang imong resibo, isulat nga 80 lang ka sako.’⁸ Pagkahibalo sa agalon sa iyang gihimo, gidayeg niya ang limbongan nga tinugyanan sa kaabtik niini tungod kay nakapangandam na kini alang sa iyang umaabot. Kay ang mga tawo nga mipalabi sa mga butang dinhi sa kalibotan mas abtik makig-angay sa sama kanila kay sa mga gilamdagan na sa Dios.”

⁹“Busa sultihan ko kamo, gamita ninyo ang inyong bahandi dinhi sa kalibotan alang sa pakighigala, aron nga sa pag-abot sa adlaw nga mahurot na ang kalibotan nga bahandi, dawaton nila^a kamo didto sa puloy-anan nga wala nay kataposan.”¹⁰ Ang tawo nga kasaligan sa gagmay nga mga butang kasaligan usab sa dagko nga mga butang. Ug ang tawo nga limbongan sa gagmay nga mga butang, limbongan usab sa dagko nga mga butang.”^{11,12} Busa kon dili kamo kasaligan sa bahandi sa kalibotan nga dili inyo, kinsa man kaha ang motugyan kaninyo sa tinuod gayod nga bahandi nga giandam na unta alang kaninyo?

^a 9 nila: *tingali*, mga anghel.

¹³ “Walay sulugoon nga makaalagad sa duha ka agalon. Tungod kay isalikway niya ang usa ug higugmaon niya ang usa; modapig siya sa usa ug tamayon niya ang usa. Dili usab ninyo madungan ang pag-alagad sa Dios ug sa bahandi.”

Ang Uban pang Pagtulon-an ni Jesus
(Mt. 11:12,13; 5:31,32; Mc. 10:11,12)

¹⁴ Pagkadungog niadto sa mga Pariseo, gibugalbugalan nila si Jesus tungod kay makikuwarta man sila. ¹⁵ Miingon si Jesus kanila, “Nagpakaaron-ingnon lang kamo sa mga tawo nga maayo kamo. Apan nahibaloan sa Dios kon unsa ang anaa sa inyong kasingkasing. Kay ang gipalabi sa tawo ginadumtan sa Dios.”

¹⁶ “Sa wala pa moabot si Juan nga tigbautismo, ang Kasugoan ni Moises ug ang mga sinulat sa mga propeta mao ang ginatamdan sa mga tawo. Sukad sa pag-abot ni Juan gitudlo na ang Maayong Balita mahitungod sa paghari sa Dios, ug daghan gayod ang namugos nga magpasakop. ¹⁷ Apan wala kini magkahulogan nga wala nay kapuslanan ang Kasugoan. Posible pa nga mahanaw ang langit ug ang yuta kay sa mahimong walay kapuslanan ang pinakagamay nga bahin sa Kasugoan.”

¹⁸ “Busa ang mobulag sa iyang asawa ug mangasawa sa lain nakapanapaw. Ug ang mangasawa sa babaye nga gibulagan nakapanapaw usab.”

Si Lazaro ug ang Adunahan

¹⁹ Nagpadayon si Jesus sa pagsulti, “Kaniadto may usa ka adunahan nga nagbisti ug mahalon ug nagpatuyang siya sa mga lamian nga pagkaon adlaw-adlaw. ²⁰ May usa usab ka kabos nga ang iyang ngalan si Lazaro. Ang iyang lawas nalukop ug mga nuka. Gidala siya didto sa pultahan sa balay sa adunahan. ²¹ Gusto unta niya nga makakaon bisan na lang sa mga mumho nga nangatagak gikan sa lamisa sa adunahan. Giduolan siya sa mga iro ug gitilapan ang iyang mga nuka. ²² Sa kaulahian, namatay si Lazaro ug gidala siya sa mga anghel didto sa tapad ni Abraham. Ang adunahan namatay usab ug gilubong. ²³ Samtang nag-antos siya pag-ayo didto sa impiyerno, nakita niya sa layo si Abraham ug didto sa iyang tapad si Lazaro. ²⁴ Busa misinggit ang adunahan kang Abraham, ‘Abraham, amahan ko, kaloy-i intawon ako! Sugoa si Lazaro nga ituslob sa tubig ang iyang tudlo ug patuloan ang akong dila aron mabugnawan, kay hilabihan gayod ang akong pag-antos sa kainit niining kalayo.’ ²⁵ Apan gitubag siya ni Abraham, ‘Anak, samtang nagkinabuhi ka pa sa kalibotan maayo gayod ang imong kahimtang, ug si Lazaro nag-antos. Apan karon malipayon siya dinhi ug ikaw nagaantos. ²⁶ Gawas pa niana, ang imong gipangayo dili gayod mahimo, tungod kay may lawom nga bung-aw nga nag-ulang kanato nga si bisan kinsa dinhi kanamo nga gustong moanha diha dili gayod makatabok, ug walay usa usab nga gikan diha kaninyo nga makatabok dinhi kanamo.’ ²⁷ Miingon pa gayod ang adunahan, ‘Abraham, amahan ko, kon mao kana, hangyoon ko ikaw nga kon mahimo ipadala si Lazaro ngadto sa balay sa akong amahan, ²⁸ kay may lima pa ako ka mga igsoong lalaki, ug pasidan-an niya sila aron dili sila makaanhi niining dapita nga pulos lang pag-antos.’ ²⁹ Apan mitubag si Abraham, ‘Atua na man didto kanila ang mga sinulat ni Moises ug sa mga propeta. Kinahanglan patalinghugan nila kini.’ ³⁰ Mitubag ang adunahan, ‘Apan Abraham, amahan ko, dili sila motuo. Apan kon may moadto kanila gikan kanato, maghinulsol sila sa ilang mga sala.’ ³¹ Apan miingon si Abraham, ‘Kon dili sila motuo sa mga sinulat ni Moises ug sa mga propeta, nan, dili usab sila motuo bisan pag may mabanhaw nga patay!’ ”

Chapter 17

Ang Sala
(Mt. 18:6,7,21,22; Mc. 9:42)

¹ Miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Dili mahimo nga dili moabot ang mga pagtintal. Apan alaot ang tawo nga mahimong hinungdan sa pagpakasala sa iyang isigkatawo. ² Mas maayo

pa nga higtan ang iyang liog sa galingan nga bato ug itambog sa dagat kay sa mahimo siyang hinungdan sa pagpakasala sa usa niining mga bata pa *sa pagtuo*.³ Busa pagbantay kamo!

“Kon makasala ang imong igsoon kanimo, badlonga siya. Ug kon maghinulsol siya, pasayloa siya.”⁴ Kon sulod sa usa ka adlaw makapito siya makasala kanimo, ug sa matag higayon nga makasala siya mangayo siyang pasaylo, pasayloa siya.”

Ang Pagtuo

⁵ Miingon ang mga apostoles kaniya, “Ginoo, dugangi ang among pagtuo!”⁶ Mitubag ang Ginoo kanila, “Kon may pagtuo kamo nga sama *kagamay* sa liso sa mustasa, makahimo kamong mosulti niining kahoy, ‘Malukat ka ug balhin sa dagat!’ Ug motuman kini kaninyo.”

Ang Katungdanan sa Sulugoon

⁷ *Midugang si Jesus sa pag-ingon kanila*, “Pananglitan, may sulugoon ka nga nagdaro o nagbantay sa imong mga hayop, ug bag-o pa lang siya nakapauli gikan sa iyang trabaho. Isip agalon moingon ba ikaw kaniya, ‘Dali kaon na!’”⁸ Dili gayod. Hinuon moingon ka, ‘Sige, andami ako sa akong panihapon ug silbihi ako. Pagkahuman ikaw na usab ang mokaon.’”⁹ Wala niya pasalamat ang sulugoon tungod kay naghimo lang kini sa iyang katungdanan.¹⁰ Ingon usab kamo niana, human ninyo matuman ang gipahimo kaninyo, hunahunaa ninyo nga kamo mga sulugoon lang nga nagtuman sa inyong katungdanan.”

Giayo ni Jesus ang Napulo ka Sanglahon^a

¹¹ Samtang naglakaw si Jesus padulong sa Jerusalem, miagi siya sa utlanan sa Samaria ug Galilea.¹² Ug sa iyang pagsulod sa usa ka baryo, gisugat siya sa napulo ka sanglahon.^b Nagtindog lang sila sa unahan,^c ¹³ ug naninggit, “Jesus, Ginoo! Maluoy ka kanamo!”¹⁴ Pagkakita ni Jesus kanila, miingon siya, “Adto kamo sa mga pari ug pagpatan-aw kanila.” Sa naglakaw pa lang sila, nangaayo na sila.¹⁵ Pagkakita sa usa kanila nga naayo na siya, mibalik siya kang Jesus ug misinggit sa pagdayeg sa Dios.¹⁶ Miluhod siya ug nagpasalamat kang Jesus. Kadtong tawhana taga-Samaria.¹⁷ Unya miingon si Jesus, “Dili ba napulo man ang nangaayo? Hain na man ang siyam?”¹⁸ Nganong wala may mibalik aron magpasalamat sa Dios gawas niining tawo nga dili Judio?”¹⁹ Ug miingon si Jesus kaniya, “Tindog ug pauli na. Ang imong pagtuo maoy nagluwas^d kanimo.”

Ang Mahitungod sa Paghari sa Dios (Mt. 24:23-28, 37-41)

²⁰ May mga Pariseo nga nangutana kang Jesus kon kanus-a magsugod ang paghari sa Dios. Miingon si Jesus kanila, “Sa pagsugod sa paghari sa Dios walay timailhan nga makita.”²¹ Busa walay makaingon, ‘Ania dinhi, tan-awa ninyo!’ O, ‘Atua didto!’ Kay ang paghari sa Dios anaa na kaninyo.”²² Unya miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Moabot ang panahon nga mangandoy kamo nga unta makita ninyo *ako nga* Anak sa Tawo bisan sa usa lang ka adlaw, apan dili pa kana mahitabo.”²³ May mga tawo nga moingon kaninyo, ‘Atua siya didto!’ o, ‘Ania siya dinhi!’ Ayaw kamo pagtuo kanila o mangita ba hinuon kanako.”²⁴ Tungod kay ang Anak sa Tawo mobalik sama sa kilat nga mokilab sa palibot.^e ²⁵ Apan kinahanglan nga daghan una nga mga pag-antos ang akong maagian. Isalikway ako sa mga tawo niining panahona.

²⁶ “Kon unsa ang gihimo sa mga tawo sa panahon ni Noe, mao usab ang himuon sa mga tawo sa pag-abot sa Anak sa Tawo.”²⁷ Sa panahon ni Noe, walay laing gihunahuna ang mga tawo kondili

^a 11 sanglahon: o sanlahon.

^b 12 Wala sila moduol kang Jesus tungod kay mga sanglahon sila. Gidid-an ang mga sanglahon nga moduol sa mga tawo, kay basin kon matakdan ang mga tawo sa ilang sangla.

^c 19 nagluwas: sa Griego nga pinulongan, ang buot ipasabot niini, nagluwas ug/o nag-ayo.

^d 24 Ang buot ipasabot ni Jesus, kon mobalik siya, makita gayod sa tanan.

^e 42 nag-ayo: o, nagluwas.

ang maglipay: nagsige lang ug kaon, inom, ug nagminyooanay hangtod nga miabot ang adlaw nga misulod si Noe sa arka. Unya milunop ug nalumos silang tanan.²⁸ Ang himuon sa mga tawo sama usab sa gihimo sa mga tawo sa panahon ni Lot. Ang mga tawo kaniadto nagsige lang ug kaon, inom, pamalit, pamaligya, pananom, ug nagsige lang ug patukod ug mga balay.²⁹ Apan sa adlaw nga nakagawas na si Lot sa Sodoma, miulan didto ug kalayo ug asupre. Ug nangamatay silang tanan.³⁰ Mao usab kana ang mahitabo kon *ako nga* Anak sa Tawo moabot na.³¹ Nianang adlaw, ang tawo nga anaa sa gawas sa iyang balay kinahanglan nga dili na mosulod pa aron sa pagkuha sa iyang mga kabtangan. Ug ang atua didto sa uma kinahanglan nga dili na mopauli pa sa iyang balay.³² Hinumdomi ninyo ang nahitabo sa asawa ni Lot.³³ Si bisan kinsa nga maninguha nga dili mawala ang iyang kinabuhi mawad-an hinuon niini. Apan si bisan kinsa nga dili manghinugon sa iyang kinabuhi *tungod sa iyang pagsunod kanako* makabaton sa kinabuhi nga walay kataposan.³⁴ Ang tinuod, nianang gabhiona, kon may duha ka tawo nga magtapad sa pagpangatulog, ang usa kuhaon ug ang usa ibilin.³⁵ Kon may duha ka babaye nga maggaling, ang usa kuhaon ug ang usa ibilin.³⁶ [Ug kon may duha ka tawo nga magtrabaho didto sa uma, ang usa kuhaon ug ang usa ibilin.]”³⁷ Unya nangutana ang iyang mga sumusunod, “Ginoo, asa man kini mahitabo?” Gitubag niya sila pinaagi sa usa ka samingay, “Kon asa ang patay nga lawas, tua usab didto magtigom ang mga uwak.”

Chapter 18

Ang Babayeng Balo ug ang Huwes

¹ Unya gisuginlan ni Jesus ang iyang mga sumusunod sa usa ka samingay aron tudloan sila sa pag-ampo kanunay ug dili mawad-an sa paglaom.² Miingon siya, “Sa usa ka siyudad may usa ka huwes nga walay kahadlok sa Dios ug gibale-wala lang niya ang iyang isigkatawo.”³ Ug sa maong siyudad may usa ka babayeng balo nga nagbalik-balik sa huwes aron tabangan siya sa iyang kaso.^{4,5} Sa sinugdan dili molaban ang huwes. Apan sa kaulahian, tungod kay nagbalik-balik ang balo, nakahunahuna siya nga bisan tuod ug wala siyay kahadlok sa Dios ug gibale-wala lang niya ang iyang isigkatawo, molaban na lang siya kay gipul-an na siya sa pagbalik-balik sa balo.”⁶ Unya miingon si Ginoong *Jesus* kanila, “Nan, nakita ninyo ang gihimo sa huwes bisan dili siya matarong?”⁷ Ang Dios pa kaha! Dili mahimo nga dili siya molaban sa iyang mga pinili nga nagtawag kaniya adlaw ug gabii aron molutaw ang kaangayan. Sigurado gayod nga dili niya sila pasagdan.⁸ Ang tinuod, dihadhiha tabangan niya sila. Apan kon mobalik na ako nga Anak sa Tawo dinhi sa kalibotan, may makita pa kaha ako nga mga tawo nga may pagtuo?”

Ang Samingay Mahitungod sa Pariseo ug sa Maniningil ug Buhis

⁹ May mga tawo didto nga nagtuo nga sila lang gayod ang matarong ug gitamay nila ang uban. Busa gisultihan sila ni Jesus niining samingay.¹⁰ “May duha ka tawo nga miadto sa templo aron sa pag-ampo. Ang usa Pariseo ug ang usa maniningil ug buhis.”¹¹ Mitindog ang Pariseo ug nag-ampo mahitungod sa iyang kaugalingon ug sama niini, ‘Dios ko, mapasalamaton ako kanimo nga dili ako sama sa uban nga mga tawo—mga mangingilad, limbongan, babaero,—ug dili usab ako sama nianang maniningil ug buhis.’¹² Kaduha ako magpuasa kada semana, ug gihatag ko ang ikanapulo nga bahin sa tanan kong kinitaan.’¹³ Ang maniningil ug buhis nagtindog sa layo ug dili gani siya mohangad sa langit, hinuon gipukpok niya ang iyang dughan sa paghinulsol ug miingon, ‘Dios ko, kaloy-i ako nga usa ka makasasala!’¹⁴ Sa pagkatinuod, kining tawhana, ug dili ang Pariseo, ang mipauli nga gipakamatarong *sa Dios*. Kay si bisan kinsa nga magpataas sa iyang kaugalingon ipaubos *sa Dios*, apan ang magpaubos sa iyang kaugalingon ipataas.”

Gipanalanginan ni Jesus ang Gagmay nga mga Bata

(Mt. 19:13-15; Mc. 10:13-16)

¹⁵ Usa ka adlaw niana gidala sa mga tawo ngadto kang Jesus ang ilang gagmay nga mga bata aron tapionan niya sa iyang kamot *sa pagpanalangin kanila*. Sa dihang nakita sa iyang mga sumusunod nga gidala sa mga tawo ang ilang kabataan ngadto kang Jesus gibadlong nila sila.

¹⁶ Apan gitawag ni Jesus ang mga bata nga moduol kaniya, ug miingon siya *sa iyang mga sumusunod*, “Pasagdi lang ninyo ang mga bata nga moduol kanako. Ayaw ninyo sila pugngi, kay ang mga sama kanila nasakop sa paghari sa Dios.” ¹⁷ Sa pagkatinuod, si bisan kinsa nga dili magpasakop sa paghari sa Dios nga sama sa pagpasakop niining mga bata dili gayod mahiapil sa paghari sa Dios.”

Ang Adunahan
(Mt. 19:16-30; Mc. 10:17-31)

¹⁸ May usa ka tigdumala sa mga Judio nga nangutana kang Jesus, “Maayong Magtutudlo, unsa man ang akong himuon aron makaangkon ako sa kinabuhi nga walay kataposan?” ¹⁹ Mitubag si Jesus kaniya, “Nganong miingon ka man nga maayo ako? Walay bisan kinsa nga maayo gawas lang sa Dios.” ²⁰ Mahitungod sa imong pangutana, nahibaluan mo na man ang giingon sa Kasuguan: ‘Ayaw pagpanapaw, ayaw pagpatay, ayaw pagpangawat, ayaw pagsaksi ug bakak, tauron mo ang imong amahan ug inahan.’ ” ²¹ Mitubag ang tawo, “Kanang tanan gituman ko sukad pa sa akong pagkabata.” ²² Sa pagkadungog ni Jesus sa iyang tubag, miingon siya, “Usa pa gayod ka butang ang angay mong himuon. Ibaligya ang tanan mong kabtangan, ug ang halin ipanghatag sa mga kabos. Ug mahimo kang adunahan didto sa langit. Pagkahuman, balik ug sunod kanako.” ²³ Apan sa pagkadungog niya niini, nasubo siya tungod kay adunahan man siya kaayo.

²⁴ Sa dihang nakita ni Jesus nga nasubo siya, miingon si Jesus, “Lisod gayod alang sa mga adunahan nga magpasakop sa paghari sa Dios.” ²⁵ Sayon pa ang paglusot sa *mananap nga kamelyo* sa bangag sa dagom kay sa pagpasakop sa adunahan sa paghari sa Dios.” ²⁶ Unya nangutana ang mga nakadungog sa gisulti ni Jesus, “Kon mao kana, kinsa na man lang ang maluwas?” ²⁷ Gitubag sila ni Jesus, “Ang dili mahimo sa tawo mahimo sa Dios.”

²⁸ Unya miingon si Pedro, “Amo bayang gibiyaan ang among mga kabtangan ug misunod kami kanimo.” ²⁹ Miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo, walay bisan kinsa nga mibiya sa iyang balay, asawa, mga igsoon, ginikanan, o mga anak tungod ug alang sa iyang pagpasakop sa paghari sa Dios,” ³⁰ nga dili makadawat niining panahona sa mas labaw pa kay sa iyang gibiyaan, ug sa umaabot may kinabuhi pa siya nga walay kataposan.”

Ang Ikatulo nga Paghisgot ni Jesus Mahitungod sa Iyang Kamatayon
(Mt. 20:17-19; Mc. 10:32-34)

³¹ Gilain ni Jesus ang *iyang dose ka apostoles* ug giingnan, “Paminaw kamo! Nagapadulong kita sa Jerusalem, ug didto matuman ang mga sinulat sa mga propeta mahitungod kanako.” ³² Ako nga Anak sa Tawo itugyan ngadto sa mga tawo nga dili Judio. Bugalbugalan nila ako, pakaulawan ug lud-an.” ³³ Latigohon usab nila ako ug patyon, apan sa ikatulo ka adlaw mabanhaw ako.” ³⁴ Apan wala gayod makasabot ang mga apostoles kon unsa ang buot ipasabot ni Jesus, tungod kay gililong kanila ang kahulogan sa iyang gisulti.

Giayo ni Jesus ang Buta nga Makililimos
(Mt. 20:29-34; Mc. 10:46-52)

³⁵ Sa nagkaduol na sila si Jesus sa Jerico, may usa ka buta nga naglingkod sa daplin sa dalan ug nagpakilimos. ³⁶ Pagkadungog niya nga daghan ang nangagi, nangutana siya kon unsa kadto. ³⁷ Gisultihan nila kini nga miagi si Jesus nga taga-Nazaret. ³⁸ Pagkahibalo niya niini misinggit siya, “Jesus, kaliwat ni David, kaloy-i intawon ako!” ³⁹ Gibadlong siya sa mga tawo aron mohilom. Apan gipakusgan pa gayod hinuon niya ang pagsinggit, “Kaliwat ni David, kaloy-i intawon ako!” ⁴⁰ Unya mihunong si Jesus ug misugo nga dad-on ang buta ngadto kaniya. Pag-abot sa buta gipangutana kini ni Jesus, ⁴¹ “Unsa man ang imong gusto nga himuon ko kanimo?” Mitubag ang buta, “Ginoo, gusto ko nga makakita pag-usab.” ⁴² Miingon si Jesus kaniya, “Makakita ka na. Ang

imong pagtuo nag-ayo^a kanimo.”⁴³ Ug dihadhiha nakakita siya. Misunod dayon siya kang Jesus ug nagdayeg sa Dios. Pagkakita sa mga tawo niini, midayeg usab sila sa Dios.

Chapter 19

Si Zaqueo

¹ Misulod si Jesus sa Jerico tungod kay didto siya moagi *padulong sa Jerusalem*. ² May usa ka adunahan didto nga ang iyang ngalan si Zaqueo. Siya mao ang pangulo sa mga maniningil ug buhis. ³ Gusto gayod niya nga makita kon kinsa gayod si Jesus. Apan mubo si Zaqueo ug tungod sa kadaghan sa mga tawo dili siya makakita kang Jesus. ⁴ Busa midagan siya sa unahan ug misaka sa kahoy nga sikomoro aron makita niya si Jesus, kay didto gayod siya dapit moagi. ⁵ Pag-abot ni Jesus didto mihangad siya ug miingon, “Zaqueo, dali! Kanaog dayon, kay karong adlaw kinahanglan nga adto ako modayon sa imong balay.” ⁶ Busa nagdali-dali ug kanaog si Zaqueo, ug sa dakong kalipay giabiabi niya si Jesus. ⁷ Sa dihang nakita sa mga tawo nga midayon si Jesus sa balay ni Zaqueo, nagbagulbol sila nga nag-ingon, “Nganong diha man gayod siya modayon sa balay nianang tawo nga makasasala?” ⁸ Didto sa iyang balay mitindog si Zaqueo ug miingon, “Ginoo, ihatag ko ngadto sa mga kabos ang katunga sa akong kabtangan. Ug kon may gilimbongan ako, ibalik ko kaniya sa upat ka pilo.” ⁹ Miingon si Jesus kaniya, “Karon naluwas na kining panimalay, tungod kay kaliwat usab siya ni Abraham. ¹⁰ Kay ako nga Anak sa Tawo mianhi dinhi sa kalibotan aron sa pagpangita ug sa pagluwas sa tanan nga nahisalaag.”^b

Ang Samingay Mahitungod sa Tulo ka Sulugoon

(Mt. 25:14-30)

¹¹ Samtang naminaw pa ang mga tawo, gisultihan sila ni Jesus ug samingay tungod kay duol na sila sa Jerusalem ug nagahunahuna ang mga tawo nga magsugod na gayod ang paghari sa Dios.

¹² Miingon si Jesus kanila, “May usa ka dungganang tawo nga milakaw sa layong dapit aron sa pagdawat sa katungdanan isip hari *sa iyang dapit*, ug unya mopauli ra dayon siya. ¹³ Apan *sa wala pa siya makagikan* gipatawag niya ang iyang napulo ka mga sulugoon ug gipanghatagan ang matag usa kanila sa sama nga kantidad, ug miingon siya kanila, ‘Gamita ninyo sa negosyo ang akong gihatag kaninyo samtang wala ako.’

¹⁴ Ang iyang katagilungsod wala makagusto kaniya. Busa sa dihang nakagikan na siya, nagpadala sila ug mga representante didto sa iyang giadtoan sa pagsulti nga dili nila gusto nga maghari siya kanila. ¹⁵ Apan gihimo gihapon siya nga hari. Pagbalik niya sa iyang dapit, gipatawag niya ang mga sulugoon nga iyang gipanghatagan ug kuwarta nga inegosyo, aron mahibaloan niya kon pila ang ilang naganansya. ¹⁶ Ang una nga miabot miingon kaniya, ‘Sir, ang imong gihatag nga kuwarta kanako nakaganansya ug napulo ka pilo.’ ¹⁷ Miingon ang hari, ‘Maayo gayod! Maayo ka nga sulugoon. Tungod kay kasaligan ka sa gagmay nga butang, padumalahon ko ikaw sa napulo ka siyudad.’ ¹⁸ Ang ikaduha nga sulugoon miabot usab ug miingon, ‘Sir, ang imong gihatag nga kuwarta kanako nakaganansya ug lima ka pilo.’ ¹⁹ Mitubag ang hari kaniya, ‘Padumalahon ko ikaw ug lima ka siyudad.’ ²⁰ Ug miabot ang usa pa gayod ug miingon, ‘Sir, ania ang imong kuwarta. Giputos ko gayod kini ug gitagoan,’ ²¹ kay nahadlok ako kanimo tungod kay labihan ka kaestrikto. Nagapanguha ka sa ganansya nga gihagoan sa uban, ug nagapanguha ka usab sa ani bisan dili ikaw ang nagtanom.’ ²² Miingon ang hari kaniya, ‘Wala kay pulos nga sulugoon! Ang imong gisulti mao usab ang akong gamiton sa pagsentensya kanimo. Nahibaloan mo nga estrikto ako ug nagapanguha sa ganansya nga gihagoan sa uban, ug nagapanguha usab ako sa ani bisan dili ako ang nagtanom.’ ²³ Apan nganong wala mo man ibutang ang akong kuwarta sa bangko aron nga sa akong pagbalik makuha ko ang akong kuwarta nga may tubo pa!’ ²⁴ Ug miingon ang hari sa mga tawo nga nanindog didto, ‘Kuhaa ninyo kaniya ang kuwarta ug ihatag ngadto sa tawo nga

^a 10 nahisalaag sa tinuod nga dalan, o sa relasyon sa Dios.

^b 41 Cristo: *sa literal*, dinihugan. Ang Cristo (Mesiyas) mao ang ginahulat sa mga Judio nga moabot sa paghari kanila.

nakaganansya ug napulo ka pilo.’²⁵ Apan mitubag sila, ‘Sir, may napulo na siya ka pilo.’

²⁶ Mitubag ang hari, ‘Sultihan ko kamo, ang kasaligan hatagan pa. Apan ang dili kasaligan, bisan ang gamay nga gitugyan kaniya kuhaon pa.’²⁷ Kon mahitungod niadtong mga tawo nga nakigbatok kanako ug dili gusto nga maghari ako kanila, dad-a ninyo sila dinhi kanako ug pamatya!’ ”

Ang Madaogong Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem

(Mt. 21:1-11; Mc. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Pagkahuman niya ug sulti niadtong, mipadayon sila ni Jesus sa pagpanglakaw padulong sa Jerusalem.²⁹ Sa nagkaduol na sila sa mga baryo sa Betfage ug Betania, nga anaa sa bukid nga gitawag ug Bukid sa mga Olibo, gipauna ni Jesus ang duha sa iyang mga sumusunod.³⁰ Miingon siya kanila, “Pag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo, may makita kamo nga nating asno nga gihigot. Wala pa gayod kini kasakyi. Hubari ninyo ug dad-a dinhi.”³¹ Kon may mangutana kaninyo kon nganong ginahubaran ninyo ang asno, tubaga ninyo nga kinahanglanon kini sa Ginoo.”³² Busa milakaw silang duha, ug ang gisulti ni Jesus kanila natuman gayod.³³ Sa dihang gihubaran nila ang nating asno gipangutana sila sa tag-iya, “Nganong gihubaran ninyo kana?”³⁴ Mitubag sila, “Gikinahanglan kini sa Ginoo.”³⁵ Gidala dayon nila kini ngadto kang Jesus. Pag-abot didto, gihapinan nila ang asno sa ilang mga panapton ug gipasakay si Jesus.³⁶ Samtang nagsakay siya padulong sa Jerusalem gibuklad sa mga tawo ang ilang mga panapton didto sa dalan nga iyang agian *aron sa pagpasidungog kaniya*.³⁷ Ug sa paglugsong na niya gikan sa Bukid sa mga Olibo, nalipay ang iyang mga sumusunod ug misinggit sa pagdayeg sa Dios tungod sa ilang nakita nga mga milagro.³⁸ Miingon sila, “Gipanalanginan sa Ginoo ang Hari nga iyang gipadala! Karon may kalinaw na gikan sa Dios. Dayegon ta ang Dios!”

³⁹ Didto sa panon, may mga Pariseo nga miingon, “Magtutudlo, pahiloma ang imong mga sumusunod.”⁴⁰ Miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, kon mohilom sila, ang mga bato mao ang mosinggit sa mga pagdayeg.”

Mihilak si Jesus Tungod sa mga Taga-Jerusalem

⁴¹ Sa nagkaduol na si Jesus sa Jerusalem, ug sa dihang nakita niya kini, mihilak siya.⁴² Miingon siya, “Unta mahibaloan ninyo karong adlaw kon unsa ang makahatag kaninyo ug kalinaw! Apan nataptapan ang inyong pangisip.”⁴³ Moabot ang adlaw nga alihan sa inyong mga kaaway ang palibot sa inyong siyudad aron dili na gayod kamo makaikyas, ug bisan asa kamo ila kamong atakihon.⁴⁴ Pamatyon nila kamo. Gub-on ug patagon ang inyong siyudad nga wala na gayoy mahibilin bisan ang mga bato nga nagsapaw. Kining tanan mahitabo kaninyo tungod kay wala kamo magtagad sa panahon nga luwason na unta kamo sa Dios.”

Misulod si Jesus sa Templo

(Mt. 21:12-17; Mc. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Pag-abot nila sa Jerusalem, miadto dayon si Jesus sa templo, ug sa pagsulod niya didto giabog niya ang mga namaligya.⁴⁶ Miingon siya kanila, “Nag-ingon ang Dios sumala sa Kasulatan, ‘Ang akong balay dapit nga alampoonan.’ Apan gihimo ninyo kini nga tagoanan sa mga tulisan.”

⁴⁷ Sukad niadtong, nagtudlo na siya sa templo adlaw-adlaw. Ang kadagkoan sa mga pari, ang mga magtutudlo sa Kasugoan, ug ang mga opisyal sa lungsod nagtinguha sa pagpatay kaniya,⁴⁸ apan wala sila makahigayon sa paghimo niini tungod kay nawili ang mga tawo sa pagpaminaw sa iyang mga pagpanudlo.

Chapter 20

Ang Pagpangutana sa Katungod ni Jesus

(Mt. 21:23-27; Mc. 11:27-33)

¹ Usa ka adlaw niana, samtang nagtudlo si Jesus sa Maayong Balita sa mga tawo didto sa templo, miduol kaniya ang kadagkoan sa mga pari, ang mga magtutudlo sa Kasugoan, ug ang mga pangulo sa mga Judio. ² Nangutana sila, “Unsa ba ang imong katungod sa pagbuhat niining mga butanga dinhi sa templo. Kinsa ba gayod ang naghatag kanimo niini nga katungod?” ³ Mitubag si Jesus kanila, “May pangutana usab ako kaninyo. Sultihi ninyo ako, ⁴ diin ba naggikan ang katungod ni Juan sa pagbautismo, sa Dios ba o sa tawo?” ⁵ Naglalis sila kon unsa ang ilang itubag, “Kon moingon kita nga, ‘Gikan sa Dios,’ moingon siya, ‘O, nganong wala man kamo motuo kang Juan?’ ⁶ Apan kon moingon kita nga ‘Gikan sa tawo,’ batuon kita sa mga tawo, tungod kay mituo sila nga si Juan propeta *sa Dios*.” ⁷ Busa mitubag sila kang Jesus nga wala sila mahibalo. ⁸ Unya miingon si Jesus kanila, “Kon mao kana dili ko usab kamo sultihan kon diin gikan ang akong katungod sa paghimo niini.”

Ang Samingay Mahitungod sa mga Saop

(Mt. 21:33-46; Mc. 12:1-12)

⁹ Gisuginlan dayon ni Jesus ang mga tawo niini nga samingay, “May usa ka tawo nga may yuta nga gipatamnan niya ug ubas. Pagkahuman gipasaopan niya kini ug milakaw ngadto sa layong dapit. ¹⁰ Sa panahon na sa pagpamupo sa ubas, gisugo niya ang usa ka sulugoon ngadto sa mga saop aron sa pagkuha sa iyang bahin. Apan pag-abot didto sa sulugoon, gibunalan nila kini ug gipapauli nga walay dala. ¹¹ Unya nagsugo na usab ang tag-iya ug usa pa ka sulugoon. Apan pag-abot sa sulugoon didto sa mga saop gibunalan usab kini ug gipakaulawan ug gipapauli usab nila nga walay dala. ¹² Nagsugo pa gayod ang tag-iya ug ikatulong sulugoon, apan pag-abot niya didto gipasakitan nila kini ug giabog pauli. ¹³ Busa ang tag-iya sa ubasan miingon, ‘Unsa na lang kaha ang akong buhaton? A, suguon ko na lang ang akong pinanggang anak, kay tingali ug tahuron nila siya.’ ¹⁴ Apan sa pagkakita sa mga saop nga ang anak na sa tag-iya ang nagsingabot, miingon sila, ‘Ania na ang manununod. Dali, patyon nato siya aron maato na ang iyang mapanunod.’ ¹⁵ Busa gidala nila kini ngadto sa gawas sa ubasan ug gipatay.”

Unya miingon si Jesus sa mga tawo, “Karon, unsa man ang himuon sa tag-iya ngadto kanila?

¹⁶ Sigurado gayod nga adtoon niya ang mga saop ug pamatyon. Unya pasaopan niya sa uban ang iyang ubasan.” Pagkadungog niini sa mga tawo miingon sila, “Hinaut unta nga dili itugot sa Dios nga mahitabo ang sama niana!” ¹⁷ Apan gitan-aw sila ni Jesus ug gipangutana, “Unsa man diay ang kahulogan sa Kasulatan nga nag-ingon,

‘Ang bato nga gisalikway sa mga panday

mao gayod hinuon ang nahimong pundasyon.’

¹⁸ Si bisan kinsa nga mahulog niadtong batoha mabalian, apan ang mahulogan sa maong bato madugmok gayod.”

Ang Pagbayad sa Buhis

(Mt. 22:15-22; Mc. 12:13-17)

¹⁹ Niadtong higayona dakpon na unta siya sa mga magtutudlo sa Kasugoan ug sa kadagkoan sa mga pari, kay nahibaloan nila nga sila gayod ang iyang gitumong sa iyang samingay. Apan nahadlok sila sa mga tawo. ²⁰ Busa naghulat na lang sila ug laing higayon. Nagpadala sila ug mga espiya nga nagpakaaron-ingnon nga maayo ang ilang tuyo, aron nga kon may makita sila nga sayop sa iyang gipanulti, isumbong nila siya ngadto sa gobernador. ²¹ Nangutana kining mga espiya kang Jesus, “Magtutudlo, nasayod kami nga husto ang imong gipanulti ug gipanudlo. Ug wala ka gayoy gipalabi bisan kinsa, hinuon ang kamatuoran mahitungod sa kabubut-on sa Dios alang sa mga tawo mao gayod ang imong gipanudlo. ²² Sa imong hunahuna, husto ba o dili nga

kita, *isip mga Judio*, mobayad ug buhis ngadto sa Emperador sa Roma?”²³ Apan nahibaloan ni Jesus ang ilang tuyo nga daotan, busa miingon siya kanila,²⁴ “Pakit-a ninyo ako ug kuwarta. Kang kinsa bang hitsura ug ngalan ang nahimutang diha?” Mitubag sila, “Iya sa Emperador.”²⁵ Busa miingon si Jesus kanila, “Kon mao kana, ihatag ninyo sa Emperador ang iya sa Emperador ug sa Dios ang iya sa Dios.”²⁶ Busa sa atubangan sa tanan wala gayod nila siya mabitik sa iyang gipanulti. Ug tungod kay natingala sila sa tubag ni Jesus, mihilom na lang sila.

Ang Pangutana Mahitungod sa Pagkabanhaw
(Mt. 22:23-33; Mc. 12:18-27)

²⁷ May mga Saduseo nga miduol kang Jesus. Kining mga tawhana wala nagatuo nga may pagkabanhaw.²⁸ Nangutana sila, “Magtutudlo, gisulat ni Moises kanato *kini nga balaod* nga kon mamatay ang lalaki ug wala silay anak sa iyang asawa, kinahanglan nga ang iyang igsoon ang mangasawa sa nabalo aron makaanak siya alang sa iyang igsoon nga namatay.”²⁹ Karon, may pito ka managsoon nga lalaki. Ang kamagulangan nakapangasawa, ug namatay siya nga walay anak.³⁰ Busa ang balo gipangasawa sa sunod nga igsoon. Apan namatay usab siya nga wala silay anak.³¹ Mao usab ang nahitabo sa ikatulo nga igsoon, hangtod sa ikapito. Nangamatay silang tanan nga walay anak niadto nga babaye.³² Sa kaulahian namatay usab ang babaye.³³ Karon, kon moabot na ang pagkabanhaw, kang kinsa man siyang asawa? Kay silang pito nakapangasawa man kaniya.”

³⁴ Gitubag sila ni Jesus, “Dinhi sa kalibotan magminyoay ang mga tawo.”³⁵ Apan si bisan kinsa nga takos nga banhawon ug dad-on didto sa laing kinabuhi dili na magminyoay.³⁶ Dili na sila mamatay tungod kay mahisama na sila sa mga anghel; mga anak sila sa Dios, kay gibanhaw man sila.³⁷ Bahin sa pagkabanhaw sa mga patay, bisan gani ang giingon ni Moises didto sa nagdilaab nga sampinit nagpamatuod niini. Dili ba nga gitawag man niya ang Ginoo nga ‘Dios ni Abraham, Dios ni Isaac, ug Dios ni Jacob?’³⁸ Kini nagpamatuod nga bisan dugay na silang namatay, buhi pa gihapon sila, tungod kay ang Dios dili Dios sa mga patay, kondili Dios sa mga buhi. Alang kaniya, buhi ang tanan.”³⁹ Ang uban nga magtutudlo sa Kasugoan miingon, “Magtutudlo, husto ang imong tubag.”⁴⁰ Ug wala nay nangahas pa sa pagpangutana kaniya.

Ang Pangutana Mahitungod sa Cristo
(Mt. 22:41-46; Mc. 12:35-37)

⁴¹ Unya, nangutana si Jesus sa mga tawo, “Nganong giingon man nila nga ang Cristo^a kaliwat ni David?”⁴² Kay si David mismo nag-ingon man diha sa Libro sa mga Salmo:

‘Miingon ang Ginoo sa akong Ginoo,
Lingkod dinhi sa akong tuo,

⁴³ hangtod nga himuon ko ang imong mga kaaway nga imong tumbanan.’

⁴⁴ Kon gitawag siya ni David nga iyang Ginoo, mahimo ba nga kaliwat *lang* siya ni David?”

Nagpasidaan si Jesus Mahitungod sa mga Magtutudlo sa Kasugoan
(Mt. 23:1-36; Mc. 12:38-40)

⁴⁵ Samtang naminaw ang mga tawo kang Jesus, miingon siya sa iyang mga sumusunod,
⁴⁶ “Pagbantay kamo sa mga magtutudlo sa Kasugoan nga gustong magsuroy-suroy nga nagabistig taas. Sa mga dapit nga tigomanan sa mga tawo, gusto nila nga tahuron sila. Sa mga simbahan o sa mga kombira ginapili gayod nila ang mga lingkoranan nga alang sa mga pinasidunggan.
⁴⁷ Ginailog nila ang mga kabtangan sa mga babaye nga balo, ug ginatabon-tabonan lang nila ang ilang daotang binuhatan pinaagi sa tag-as nga mga pag-ampo. Kini sila makadawat ug mas bug-at nga silot.”

^a 18 *Sa literal*: Apan walay bisan usa ka lugas sa buhok sa inyong ulo nga mawala.

Chapter 21

Ang Halad sa Babaye nga Balo (Mc. 12:41-44)

¹ Samtang nanglantaw si Jesus nakita niya ang mga adunahan nga naghulog sa ilang kuwarta didto sa huloganan sa mga halad. ² Ug nakita usab niya ang usa ka kabos nga babayeng balo nga naghulog ug duha lang ka sinsilyo. ³ Unya miingon si Jesus, “Sa pagkatinuod, mas daghan ang gihulog sa kabos nga balo kay kanilang tanan. ⁴ Kay sila daghan ug kuwarta ug ang ilang gihatag balewala lang alang kanila; apan ang balo, bisan tuod kabos siya, gihatag niya ang tanan niyang kabuhian.”

Ang Pagkaguba sa Templo (Mt. 24:1,2; Mc. 13:1,2)

⁵ May mga tawo didto nga naghisgot mahitungod sa matahom nga mga bato ug sa mga butang nga giregalo sa mga tawo nga nagpatahom sa templo. Apan miingon si Jesus kanila, ⁶ “Moabot ang adlaw nga kining mga butang nga inyong nakita gun-ubon, ug wala gayoy bisan usa ka bato nga magpabilin ibabaw sa laing bato.”

Ang Mahitungod sa Umaabot nga mga Adlaw (Mt. 24:3-14; Mc. 13:3-13)

⁷ Nangutana sila kang Jesus, “Magtutudlo, kanus-a ba mahitabo kining imong giingon? Unsa man ang mga timailhan nga kining mga butanga hapit nang mahitabo?”

⁸ Miingon si Jesus kanila, “Pagbantay kamo nga walay makapahisalaag kaninyo. Kay daghan ang moabot ug moingon nga sila mao ako, ug moingon usab sila nga miabot na ang panahon. Apan ayaw kamo pagtuo o pagsunod kanila. ⁹ Kon makadungog kamo nga may mga gira ug mga kagubot, ayaw kamo kahadlok, kay kana kinahanglan nga mahitabo una, apan wala kana magkahulogan nga moabot na ang kataposan sa kalibotan.”

¹⁰ Ug miingon pa gayod si Jesus kanila, “Makiggira ang nasod batok sa laing nasod, ang gingharian batok sa laing gingharian. ¹¹ May moabot nga kusog nga mga linog, ug may kagutom ug kamatay nga moabot sa nagkalain-lain nga mga dapit. Ug makita usab ninyo ang mga makalilisang ug katingalahan nga mga timailhan gikan sa langit.

¹² “Apan sa dili pa kini mahitabo, dakpon kamo ug lutoson sa mga tawo. Dad-on nila kamo sa mga simbahan sa mga Judio *aron hukman* ug prisohon. Dad-on usab nila kamo ngadto sa mga hari ug mga gobernador *aron imbistigahon*. Kining tanan himuon nila kaninyo tungod sa inyong pagsunod kanako. ¹³ Apan kini mahimong kahigayonan alang kaninyo aron isulti kanila ang Maayong Balita. ¹⁴ Busa itisok sa inyong alimpatakan nga kon mahitabo kini dili kamo maglisod kon unsa ang inyong itubag, ¹⁵ kay hatagan ko kamo ug kaalam sa pagtubag aron dili makasupak kaninyo ang inyong mga kaaway. ¹⁶ Bisan gani ang inyong kaugalingon nga mga ginikanan, mga igsoon, mga paryente, ug mga amigo magsumbong batok kaninyo. Ug ang uban kaninyo patyon gayod nila. ¹⁷ Dumtan kamo sa tanan tungod kay kamo akong mga sumusunod. ¹⁸ Apan walay kadaot nga mahitabo kaninyo. ^a ¹⁹ Ug kon magpadayon kamo makaangkon kamo ug kinabuhi *nga walay kataposan*.

Ang Mahitungod sa Pagkapukan sa Jerusalem (Mt. 24:15-21; Mc. 13:14-19)

²⁰ “Kon makita ninyo nga ang Jerusalem gilibotan na sa mga sundalo, mahibaloan ninyo nga hapit na ang iyang pagkapukan. ²¹ Busa ang mga tawo sa Judea kinahanglan mokalagiw ngadto sa kabukiran. Papahawaa ang naa sa siyudad sa Jerusalem, ug kadtong atua sa uma dili na moadto sa Jerusalem. ²² Kay nianang mga adlaw silotan sa Dios ang Jerusalem aron sa pagtuman sa giingon

^a 26 mga bituon ...sa kalangitan: *sa literal*, mga gahom sa langit.

sa Kasulatan.²³ Nianang mga adlaw alaot ang mga buros ug ang mga *inahan nga* nagapasuso *tungod kay maglisod sila sa pagkagiw*. Dako nga pag-antos ang moabot niining dapita, kay dako ang kapungot sa Dios sa katawhan niini.²⁴ Ang uban kanila mangamatay sa gira, ug ang uban bihagon ug dad-on ngadto sa uban nga mga nasod. Ug kining siyudad sa Jerusalem pukanon ug dumalahon sa mga dili Judio hangtod matapos ang gitagal sa Dios.”

Ang Pagbalik ni Jesus Dinhi sa Kalibotan

(Mt. 24:29-31; Mc. 13:24-27)

²⁵ “Mahitabo usab nga may mga timailhan nga makita sa adlaw, sa bulan, ug sa mga bituon. Dinhi sa kalibotan makuyawan ang mga nasod tungod sa dahunog sa dagko nga mga balod.

²⁶ Makuyapan ang mga tawo sa kahadlok kon unsa ang mahitabo niining kalibotan. Tungod kay ang mga bituon ug ang uban nga atua sa kalangitan^a pahisalaagon gikan sa ilang naandan nga agianan.²⁷ Unya ako nga Anak sa Tawo makita diha sa mga panganod nga moanhi sa *kalibotan* uban sa gahom nga nagadan-ag gayod.²⁸ Kon magsugod na kini nga mga panghitabo, ayaw kamo kahadlok tungod kay duol na ang pagluwas kaninyo.”

Ang Leksyon sa Kahoy nga Higera

(Mt. 24:32-35; Mc. 13:28-31)

²⁹ Unya gisuginlan sila ni Jesus niini nga sambingay: “Tan-awa ninyo ang kahoy nga higera ug ang uban pang mga kahoy.³⁰ Kon makita nato nga nanalingsing na, dili ba moingon kita nga hapit na ang ting-init?”³¹ Sa ingon usab nga paagi, kon makita ninyo nga nangahitabo na kining akong gisulti kaninyo, mahibaloan ninyo nga duol na ang paghari sa Dios.³² Sa pagkatinuod, mangatuman kining tanan sa dili pa mamatay ang mga tawo niini nga panahon.³³ Mawala ang langit ug ang yuta, apan ang akong mga pulong dili mawala *kondili matuman* gayod.

Pagbantay Kamo

³⁴ “Busa bantayi ninyo ang inyong kaugalingon nga dili mawili sa pagkinabuhi nga mapatuyangon, sa paghubog, ug sa pagkabalaka sa inyong panginabuhi, kay basin kalit lang moabot kadtong adlaw nga dili kamo makabantay, ug sama unya kamo sa nalit-agan.³⁵ Kay sa kalit lang moabot kini sa tanan nga nagpuyo dinhi sa kalibotan.³⁶ Busa kanunay kamong mangandam ug mag-ampo nga kon mahitabo na kining tanan, may kalig-on kamo aron makalingkawas kamo niining panghitabo, ug makaatubang kamo nga dili maulaw *kanako nga* Anak sa Tawo.”

³⁷ Sa adlaw mag-adtoan si Jesus sa templo aron magtudlo. Ug sa gabii, didto siya matulog sa Bukid sa mga Olibo.³⁸ Sayo pa sa buntag mangadto na ang mga tawo sa templo aron sa pagpaminaw kaniya.

Chapter 22

Ang Plano sa Pagpatay kang Jesus

(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1,2; Jn. 11:45-53)

¹ Hapit na ang Kasaulogan sa Pan nga Walay Patubo nga gitawag usab ug Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel.² Ang kadagkoan sa mga pari ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan nangita ug paagi kon unsaon nila pagpatay si Jesus nga dili magkagubot, kay nahadlok man sila sa mga tawo.

Nakigsabot si Judas sa Pagtugyan kang Jesus

(Mt. 26:14-16; Mc. 14:10,11)

³ Misulod si Satanas kang Judas nga gitawag ug Iscariote, nga usa sa dose *ka mga apostoles ni Jesus*.⁴ Busa milakaw siya ug nakigkita sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga opisyal sa mga guwardya sa templo. Gihisgotan nila kon unsaon niya pagtugyan si Jesus ngadto kanila.⁵ Nalipay

^a 31 sulayan niya kamo: *sa literal*, ayagon kamo sama sa *pag-ayag* sa trigo.

gayod sila ug nagkauyon nga bayaran siya. ⁶ Misugot usab si Judas, ug gikan niadto nangita siya ug kahigayonan kon unsaon niya pagtugyan si Jesus ngadto kanila nga dili mahibaloan sa mga tawo.

Misugo si Jesus sa Pag-andam sa Panihapon Alang sa Kasaulogan

(Mt. 26:17-25; Mc. 14:12-21; Jn. 13:21-30)

⁷ Karon, miabot na ang Kasaulogan sa Pan nga Walay Patubo. Mao kining adlaw nga kinahanglan sa mga Judio nga maghalad ug mga karnero nga ilang kaonon alang sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel. ⁸ Busa gisugo ni Jesus si Pedro ug si Juan. Miingon siya, “Pag-una kamo ug andama ang atong panihapon alang sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel.” ⁹ Nangutana sila kaniya. “Asa man ang imong gusto nga kami mag-andam niini?” ¹⁰ Mitubag si Jesus kanila, “Pag-abot ninyo sa siyudad, may motagbo kaninyo nga tawo nga nagadala ug banga nga may tubig. Sunda ninyo siya ug sulod usab kamo sa balay nga iyang sudlan, ¹¹ ug ingna ninyo ang tagbalay, ‘Nangutana ang Magtutudlo kon asa ang kuwarto nga kan-an niya uban sa iyang mga sumusunod sa pagsaulog sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel.’ ¹² Ipakita niya kaninyo ang dako nga kuwarto sa taas nga kompleto sa kagamitan. Didto kamo pag-andam sa atong panihapon.” ¹³ Nanglakaw ang duha nga iyang gisugo, ug nakita nila ang tanan sumala sa giingon ni Jesus kanila. Ug giandam nila didto ang panihapon alang sa kasaulogan.

Ang Kataposang Panihapon

(Mt. 26:26-30; Mc. 14:22-26; 1Cor. 11:23-25)

¹⁴ Sa dihang tingpanihapon na, milingkod si Jesus kauban sa iyang mga apostoles aron mangaon. ¹⁵ Unya miingon si Jesus kanila, “Dako gayod ang akong handom nga sa dili pa ako mag-antos, magkauban una kita sa pagpangaon sa pagsaulog niining Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel. ¹⁶ Kay ang tinuod, dili na ako mokaon pag-usab niini hangtod nga matuman na ang tinuod nga kahulogan niini kon moabot na ang paghari sa Dios.” ¹⁷ Unya mikuha siya ug ilimnon, nagpasalamat sa Dios, ug miingon, “Ilibot ninyo kini ug magpuli-puli kamo sa pag-inom. ¹⁸ Sa pagkatinuod, gikan karon dili na ako moinom sa ilimnon nga gikan sa ubas hangtod nga moabot ang paghari sa Dios.” ¹⁹ Mikuha siya ug pan ug nagpasalamat sa Dios. Unya gipikas-pikas niya kini ug gipanghatag kanila ug miingon, “Mao kini ang akong lawas nga gihatag alang kaninyo. Himoa ninyo kini aron sa paghandom kanako.” ²⁰ Pagkahuman, mikuha siya ug ilimnon ug miingon, “Kini nga ilimnon mao ang bag-o nga kasabotan nga palig-onon pinaagi sa akong dugo nga iula alang kaninyo.

²¹ “Apan paminaw kamo, ania kauban nato dinhi sa pagpangaon ang tawo nga motugyan kanako ngadto sa akong mga kaaway. ²² Kay ako nga Anak sa Tawo mamatay sumala sa plano sa Dios, apan alaot ang tawo nga motugyan kanako ngadto sa akong mga kaaway.” ²³ Pagkadungog nila niini nagpangutan-anay sila kon kinsa kaha kanila ang mohimo niini.

Ang Panaglalis kon Kinsa ang Pinakalabaw

²⁴ Sa kaulahian naglalis ang mga apostoles kon kinsa gayod kanila ang pinakalabaw. ²⁵ Busa miingon si Jesus kanila, “Dinhi niining kalibotan nagamando ang mga hari sa ilang mga sakop. Ug gusto sa mga may gahom nga tawgon sila nga mga ‘dangpanan sa mga tawo.’ ²⁶ Apan kaninyo dili ingon niana. Kay kon kinsa kaninyo ang may taas nga katungdanan, kinahanglang magpaubos. Ug kon kinsa kaninyo ang nagdumala, kinahanglan mahisama siya sa sulugoon. ²⁷ Kinsa sa duha ang mas labaw, ang gisilbihan ba sa pagkaon o ang nagsilbe? Dili ba nga mas labaw man ang gisilbihan? Apan ako mao gayod ang nagsilbe kaninyo bisan tuod ug ako inyong agalon.”

²⁸ *Misulti pag-usab si Jesus kanila*, “Kamo ang miunong kanako sa mga pagsulay nga akong naagian. ²⁹ Busa tungod kay gihatagan ako sa akong Amahan ug gahom sa paghari, hatagan ko usab kamo sa samang gahom. ³⁰ Makauban ko kamo sa pagpangaon ug pag-inom didto sa akong lamisa kon maghari na ako. Magdumala ug maghukom kamo sa 12 ka tribo sa Israel.”

Gitagna ni Jesus nga Ilimod Siya ni Pedro
(Mt. 26:31-35; Mc. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Unya miingon si Jesus kang Pedro, “Simon, pamatia ako! Nananghid si Satanas nga sulayan niya kamo.”^a ³² Apan nag-ampo ako alang kanimo aron nga dili mawala ang imong pagtuo. Ug kon mobalik ka na sa imong pagtuo kanako lig-onon mo ang pagtuo sa imong mga igsoon.”³³ Mitubag si Pedro, “Ginoo, andam gayod ako nga mounong kanimo bisan sa prisohan o sa kamatayon.”

³⁴ Miingon si Jesus kaniya, “Pedro, sultihan ko ikaw sa tinuod, sa dili pa motuktugaok ang manok unyang gabii ilimod mo na sa makatulo nga nakaila ka kanako.”

Sa Panahon sa Kalisod

³⁵ Unya gipangutana ni Jesus ang iyang mga apostoles, “Sa dihang gisugo ko kamo kaniadto nga manglakaw sa pagwali, giingnan ko kamo nga dili magdala ug pitaka, o bag, o sandalyas. Unya unsa man, nakulangan ba kamo sa bisan unsa?” Mitubag sila, “Wala gayod.”³⁶ Miingon si Jesus, “Apan karon, si bisan kinsa nga may bag o pitaka, dad-on niya kini. Ug kon kinsa kaninyo ang walay espada, ibaligya niya ang iyang bisti aron ipalit ug espada.”³⁷ Sa pagkatinuod, kinahanglan nga matuman ang anaa sa Kasulatan mahitungod kanako nga nag-ingon, ‘Giisip siya nga usa sa mga kriminal.’ Ug gani ang anaa sa Kasulatan mahitungod kanako matuman na.”

³⁸ Miingon ang mga apostoles, “Ginoo, ania may duha ka espada dinhi.” Mitubag si Jesus, “Husto na kana.”

Nag-ampo si Jesus Didto sa Bukid sa mga Olibo
(Mt. 26:36-46; Mc. 14:32-42)

³⁹ Milakaw si Jesus ug miadto sa Bukid sa mga Olibo sumala sa iyang nabatasan. Miuban kaniya ang iyang mga sumusunod. ⁴⁰ Pag-abot nila didto miingon siya, “Pag-ampo kamo nga dili kamo madaog sa pagsulay.”⁴¹ Mipalayo-layo siya kanila. Didto miluhod siya ug nag-ampo.

⁴² Miingon siya, “Amahan, kon itugot mo, ayaw ipadangat kining umaabot nako nga pag-antos. Apan dili ang akong pagbuot ang matuman, kondili ang imo.”⁴³ [Nagpakita kaniya ang anghel gikan sa langit ug nagpalig-on kaniya. ⁴⁴ Tungod sa tumang kasakit nga iyang gibati, hugot ug kinasingkasing ang iyang pag-ampo, ug ang iyang singot sama sa dugo nga mitulo sa yuta.]

⁴⁵ Pagkahuman niya ug ampo, mitindog siya ug mibalik sa iyang mga sumusunod. Naabtan niya sila nga nangatulog tungod kay naluya sila sa hilabihan nga kasubo. ⁴⁶ Miingon si Jesus kanila, “Nganong nangatulog man kamo? Bangon kamo ug pag-ampo nga dili kamo madaog sa pagsulay.”

Ang Pagdakop kang Jesus
(Mt. 26:47-56; Mc. 14:43-50; Jn. 18:3-11)

⁴⁷ Samtang nagasulti pa si Jesus, miabot ang daghan nga tawo. Si Judas nga usa sa dose *ka apostoles* ang nag-una kanila. Miduol si Judas kang Jesus ug mihalok kaniya. ⁴⁸ Miingon si Jesus kaniya, “Judas, budhian mo ba ako nga Anak sa Tawo pinaagi sa usa ka halok?”⁴⁹ Sa dihang nakita sa mga kauban ni Jesus nga morag may mahitabo na kaniya, miingon sila, “Ginoo, panigbason ba namo sila?”⁵⁰ Ug gitigbas sa usa ang sulugoon sa pangulong pari, ug naputol ang tuong dalunggan niini. ⁵¹ Apan miingon si Jesus kanila, “Ayaw!” Unya gibalik ni Jesus ang naputol nga dalunggan ug naayo.

⁵² Unya miingon si Jesus sa kadagkoan sa mga pari, sa mga opisyal sa mga guwardya sa templo, ug sa uban nga mga pangulo sa mga Judio nga miadto didto sa pagdakop kaniya, “Tulisan ba ako nga kinahanglan nga magdala gayod kamo ug mga espada ug mga bunal sa pagdakop kanako?”⁵³ Di ba adlaw-adlaw didto ako sa templo ug didto usab kamo? Wala man ninyo ako dakpa didto. Apan mao na kini ang inyong panahon nga gigamhan sa kangitngit.”

^a 31 *Sa literal:* Kay kon gihimo nila kini sa buhi pa nga kahoy, unsa pa kaha sa laya na nga kahoy.

Gilimod ni Pedro si Jesus

(Mt. 26:57,58, 69-75; Mc. 14:53,54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Gidakop nila si Jesus ug gidala ngadto sa balay sa pangulong pari. Misunod usab si Pedro, apan didto lang siya sa layo. ⁵⁵ Didto sa tunga sa tugkaran naghaling ug kalayo ang mga tawo ug nanglingkod didto sa duol aron mainit-initan. Si Pedro nagpaduol usab didto kanila ug milingkod. ⁵⁶ May usa ka sulugoon nga babaye nga nakakita kang Pedro nga nagalingkod duol sa kalayo. Gitutokan niya si Pedro, ug miingon, “Kini siya kauban usab nianang tawo.” ⁵⁷ Apan milimod si Pedro nga nag-ingon, “Day, wala man gani ako makaila kaniya.” ⁵⁸ Wala madugay may nakakita na usab kaniya nga lalaki nga nag-ingon, “Ikaw usa usab sa iyang mga kauban.” Apan mitubag si Pedro, “Dili oy! Dili niya ako kauban.” ⁵⁹ Mga usa ka oras ang milabay ug may miingon na usab, “Tinuod gayod nga kining tawhana kauban niya kay siya taga-Galilea usab.” ⁶⁰ Apan mitubag si Pedro, “Dili oy! Wala ako makahibalo sa imong gipanulti.” Samtang nagsulti pa si Pedro, mituktugaok ang manok. ⁶¹ Milingi ang Ginoo ug gitutokan niya si Pedro. Unya nahinumdoman ni Pedro ang gisulti sa Ginoo nga sa dili pa motuktugaok ang manok, ilimod na niya siya sa makatulo. ⁶² Busa migawas si Pedro ug mihilak gayod sa hilabihan.

Gibugalbugalan ug Gibunalan si Jesus

(Mt. 26:67,68; Mc. 14:65)

⁶³ Gibugalbugalan ug gibunalan si Jesus sa mga tawo nga nagbantay kaniya. ⁶⁴ Gitaptapan nila siya ug giingnan, “Tag-ana kon kinsa ang nanapat kanimo?” ⁶⁵ Ug daghan pa gayod ang ilang gipanulti sa pagpakaulaw kaniya.

Gidala si Jesus sa Korte sa mga Judio

(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Pagkabuntag, nagtigom ang mga pangulo sa mga Judio. Ang uban kanila kadagkoan sa mga pari, ug ang uban mga magtutudlo sa Kasugoan. Gidala nila si Jesus sa ilang korte. ⁶⁷ Miingon sila kang Jesus, “Tug-ani kami kon ikaw ba ang Cristo.” Mitubag siya, “Bisan sultihan ko kamo dili gihapon kamo motuo.” ⁶⁸ Ug kon pangutan-on ko kamo dili usab kamo motubag. ⁶⁹ Apan gikan karon, ako nga Anak sa Tawo molingkod na sa tuong dapit sa makagagahom nga Dios.” ⁷⁰ Miingon silang tanan, “Kon mao kana, ikaw diay ang Anak sa Dios.” Mitubag si Jesus, “Kamo na gayod ang nag-ingon.” ⁷¹ Busa miingon sila, “Unsa pa gayod nga mga pagpamatuod ang atong gikinahanglan? Kita na mismo ang nakadungog sa iyang giingon.”

Chapter 23

Gidala si Jesus kang Pilato

(Mt. 27:1,2; 11:14; Mc. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Pagkahuman niadto, mitindog silang tanan ug gidala nila si Jesus kang Pilato ² ug gisumbong nila siya. Miingon sila, “Kining tawhana nadakpan namo nga nagpahisalaag sa among isigka-Judio, tungod kay gisultihan niya sila nga dili magbayad ug buhis ngadto sa Emperador, ug nag-ingon pa gayod siya nga siya mao ang Cristo. Ang buot niyang ipasabot nga siya usa ka hari.” ³ Busa gipangutana siya ni Pilato. “Ikaw ba ang hari sa mga Judio?” Mitubag si Jesus kaniya, “Gisulti mo na.” ⁴ Unya miingon si Pilato sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga tawo, “Wala akoy nakita nga sala niining tawhana aron silotan siya.” ⁵ Apan namugos gayod sila ug nangatarungan, “Nagdala siya ug kasamok sa mga katawhan sa tibuok Judea pinaagi sa iyang mga pagpanudlo, gikan sa probinsya sa Galilea hangtod dinhi sa siyudad sa Jerusalem.”

Gidala si Jesus kang Herodes

⁶ Pagkadungog niini ni Pilato, nangutana siya kon taga-Galilea ba si Jesus. ⁷ Sa pagkahibalo niya nga si Jesus gikan sa lugar nga sakop sa ginadumalahan ni Herodes, gipadala niya si Jesus ngadto kaniya, tungod kay niadtong higayona didto man si Herodes sa Jerusalem.

⁸ Pagkakita ni Herodes kang Jesus nalipay gayod siya, kay dugay na siyang nagtinguha nga makita si Jesus tungod kay daghan na ang iyang nadunggan mahitungod kaniya, ug gusto usab niya nga magbuhay siya ug milagro aron makita niya. ⁹ Daghan ang mga pangutana ni Herodes kang Jesus, apan wala siya motubag. ¹⁰ Ang kadagkoan sa mga pari ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan nanindog didto ug bisan unsa na lang ang ilang mga sumbong batok kang Jesus.

¹¹ Dayon gitamay ug gibugalbugalan siya ni Herodes ug sa iyang mga guwardya. Gisul-oban kunohay nila siya ug maanindot nga bisti, nga sama sa usa ka dunggan nga tawo, ug gipabalik didto kang Pilato. ¹² Niadtong adlaw nagkaamigo si Pilato ug si Herodes, nga magkaaway kaniadto.

Gihukman si Jesus nga Patyon
(Mt. 27:15-26; Mc. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Unya gipatawag ni Pilato ang kadagkoan sa mga pari, ang mga tigdumala sa lungsod, ug ang uban pa nga mga tawo. ¹⁴ Unya miingon siya kanila, “Gidala ninyo dinhi kanako kining tawhana nga giingon ninyo nga nagpahisalaag sa mga tawo. Apan sa akong pag-usisa kaniya dinhi sa inyong atubangan, wala gayod akoy nakita nga sala kaniya sama sa inyong gisulti. ¹⁵ Bisan gani si Herodes wala usab siyay nakita nga sala niining tawhana, mao gani nga gipabalik niya kini dinhi. Wala may nahimo kining tawhana nga angayng silotan sa kamatayon. ¹⁶ Busa ipalatigo ko na lang siya ug dayon buhian.” ¹⁷ [Sa matag Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel kinahanglan nga magpagawas si Pilato ug usa ka priso.] ¹⁸ Apan misinggit ang mga tawo, “Patya kanang tawhana ug buhii si Barabas!” ¹⁹ (Napriso si Barabas tungod kay kauban siya sa mga nagrebelde sa Jerusalem ug nakapatay pa siya.) ²⁰ Gusto unta ni Pilato nga buhian si Jesus, busa gisultihan niya pag-usab ang mga tawo. ²¹ Apan nagpadayon sa pagsinggit ang mga tawo, “Ilansang siya sa krus! Ilansang siya sa krus!” ²² Miingon pa gayod kanila si Pilato sa ikatulo nga higayon, “Ngano, unsa ba ang sala nga iyang nabuhat? Wala man akoy nakita nga sala kaniya nga angay siyang silotan sa kamatayon. Ipalatigo ko siya ug unya buhian dayon.” ²³ Apan mipadayon pa gayod ang ilang pagsinggit nga ilansang siya sa krus. Ug sa kaulahian milampos gayod sila. ²⁴ Miuyon na lang si Pilato sa mga tawo nga ilansang si Jesus sa krus. ²⁵ Gipabuhian niya ang tawo nga napriso tungod sa iyang pagrebelde sa gobyerno ug pagpatay, kay mao kadto ang gipangayo sa mga tawo. Apan si Jesus iyang gitugyan kanila aron mahimo nila ang ilang gusto kaniya.

Gilansang si Jesus sa Krus
(Mt. 27:32-44; Mc. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Samtang gidala nila si Jesus sa dapit diin siya ilansang, gikasugat nila si Simon nga taga-Cirene, nga nagpadulong sa siyudad gikan sa uma. Gibira nila siya ug gipapas-an sa krus, ug gipasunod kang Jesus.

²⁷ Daghan nga mga tawo ang misunod kang Jesus. May mga babaye didto nga nagminatay sa paghilak tungod kay naluoy gayod sila kang Jesus. ²⁸ Apan gilingi sila ni Jesus ug giingnan, “Kamong mga babaye nga taga-Jerusalem, ayaw kamo paghilak tungod kanako. Hilaki ninyo ang inyong kaugalingon ug ang inyong mga anak. ²⁹ Tungod kay moabot ang mga adlaw nga moingon ang mga tawo, ‘Bulahan ang mga babaye nga dili manganak ug walay gipasuso.’ ³⁰ Nianang panahona moingon ang mga tawo ngadto sa mga bukid, ‘Tumpagi kami!’ Ug ngadto sa mga bungtod ‘Taboni kami!’ ³¹ Kay kon gihimo nila kini kanako nga walay sala, unsa pa kaha kadaotan ang ilang himuon ngadto sa tawo nga may sala?” **

³² Gawas kang Jesus may duha pa ka tawo nga mga kriminal nga ilang gidala aron patyon. ³³ Pag-abot nila sa lugar nga gitawag nga ‘bagolbagol’, gilansang nila si Jesus sa krus ug ang duha ka kriminal. Ang usa gibutang nila sa tuo ni Jesus ug ang usa sa wala. ³⁴ [Miingon si Jesus, “Amahan, pasayloa sila tungod kay wala sila masayod sa ilang gibuhay.”] Ug nagripa ang mga sundalo aron bahinon ang mga bisti ni Jesus. ³⁵ Ang mga tawo nanindog didto ug nanan-aw. Gibugalbugalan siya sa mga tigdumala sa lungsod. Miingon sila, “Giluwas niya ang uban,

ipaluwas usab kaniya ang iyang kaugalingon kon siya mao ang Cristo nga pinili sa Dios.”

³⁶ Gibugalbugalan usab siya sa mga sundalo samtang nagpaduol sila aron paimnon siya ug aslom nga bino. ³⁷ Miingon sila, “Kon ikaw ang Hari sa mga Judio, luwasa ang imong kaugalingon!”

³⁸ Ug may gibutang silang karatula didto sa iyang ulohan nga nag-ingon, “Mao kini ang Hari sa mga Judio.”

³⁹ Ang usa sa mga kriminal nga gilansang sa krus nagpasipala usab kang Jesus. Miingon siya, “Dili ba ikaw ang Cristo? Luwasa ang imong kaugalingon ug kami usab!” ⁴⁰ Apan gibadlong siya sa usa ka kriminal. Miingon siya, “Wala ka ba mahadlok sa Dios? Parehas lang kita nga gisilotan.

⁴¹ Kitang duha angay gayod nga silotan tungod sa atong mga sala. Apan kining tawhana walay sala.” ⁴² Unya miingon siya kang Jesus, “Jesus, hinumdomi intawon ako kon maghari ka na!”

⁴³ Miingon si Jesus kaniya, “Tinuod kining isulti ko kanimo nga karong adlawa ikauban ko ikaw sa Paraiso.”

Ang Pagkamatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Mc. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

^{44,45} Sa mga alas dose na sa udto, wala na mosidlak ang adlaw. Mingitngit ang tibuok kalibotan sulod sa tulo ka oras. Ang tabil sa templo napikas gikan sa ibabaw paubos. ⁴⁶ Unya misinggit si Jesus, “Amahan, itugyan ko kanimo ang akong espiritu!” Human niadto nabugto ang iyang gininhawa. ⁴⁷ Pagkakita sa kapitan sa nahitabo, midayeg siya sa Dios nga nag-ingon, “Tinuod gayod nga walay sala kining tawhana!” ⁴⁸ Ang tanan nga nakasaksi sa nahitabo, mipauli nga nagpamukpok sa ilang dughan tungod sa tuman nga kasubo. ⁴⁹ Ang mga nakaila kang Jesus lakip ang mga babaye nga miuban kaniya gikan pa sa Galilea nanindog didto sa layo ug nakita usab nila ang nahitabo.

Ang Paglubong kang Jesus
(Mt. 27:57-61; Mc. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

^{50,51} May usa ka tawo nga ang iyang ngalan mao si Jose nga taga-Arimatea nga sakop sa Judea. Membro siya sa korte sa mga Judio, apan wala siya mosugot sa ilang plano sa pagpatay kang Jesus. Maayo ug matarong siya nga tawo, ug naghulat siya sa paghari sa Dios. ⁵² Miadto siya kang Pilato ug gipangayo niya ang patay nga lawas ni Jesus. ⁵³ Unya gikuha niya ang patay nga lawas ni Jesus didto sa krus ug gibuliburan sa panapton nga puti. Gipahimutang niya kini sa lubnganan nga gikabhang sa bakilid nga wala pa sukad malubngi. ⁵⁴ Adlaw kadto sa pagpangandam alang sa Adlaw nga Igpapahulay.

⁵⁵ Ang mga babaye nga miuban kang Jesus gikan sa Galilea misunod usab kang Jose ug nakita nila ang lubnganan ug ang pagkahiluna sa patay nga lawas ni Jesus. ⁵⁶ Unya mipauli sila ug nangandam ug mga pahunot nga ihaplas sa patay nga lawas ni Jesus.

Apan sa Adlaw nga Igpapahulay, namahulay sila sumala sa Kasugoan.

Chapter 24

Ang Pagkabanhaw
(Mt. 28:1-10; Mc. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Sayo pa kaayo sa buntag sa Adlawng Domingo, miadto ang mga babaye sa lubnganan nga dala ang ilang giandam nga mga pahunot. ² Pag-abot nila didto, nakita nila nga ang bato nga gitabon sa lubnganan naligid na. ³ Misulod sila, apan wala nila makita ang patay nga lawas ni Ginoong Jesus. ⁴ Samtang naglibog sila sa nahitabo, sa kalit lang may duha ka lalaki nga nagtindog didto sa ilang duol. Ang ilang mga bisti hilabihan gayod kasulaw. ⁵ Nahadlok gayod ang mga babaye, busa miduko na lang sila. Apan miingon ang duha ka lalaki, “Nganong gipangita man ninyo ang buhi dinhi sa mga patay? Wala siya dinhi. Nabanhaw na siya!” ⁶ Dili ba miingon man

siya kaninyo samtang didto pa siya sa Galilea,⁷ nga siya nga Anak sa Tawo kinahanglan itugyan ngadto sa mga makasasala ug ilansang sa krus, apan sa ikatulo ka adlaw mabanhaw siya?”⁸ Ug unya nahinumdoman sa mga babaye ang gisulti ni Jesus.⁹ Busa mipauli sila ug gisultihan nila ang onse ka mga apostoles ug ang uban pang mga sumusunod.¹⁰ Ang mga babaye nga misulti sa mga apostoles mao sila si Maria nga taga-Magdala, si Juana, si Maria nga inahan ni Santiago, ug ang uban pang mga babaye.¹¹ Apan wala motuo ang mga apostoles, kay sa ilang hunahuna, tinumotumo lang kini sa mga babaye.¹² Apan si Pedro midagan ngadto sa lubnganan. Pag-abot niya didto miduko siya ug milili sa sulod, ug nakita niya nga ang mga panapton nga giputos sa lawas ni Jesus mao na lang ang nahibilin. Busa mipauli siya nga nahibulong sa nahitabo.

Sa Dalan Paingon sa Emaus
(Mk. 16:12,13)

¹³ Nianang adlaw, may duha ka sumusunod ni Jesus nga nagpadulong sa Emaus nga mga onse ka kilometro gikan sa Jerusalem.^{14,15} Samtang naglakaw sila, naghigot sila mahitungod sa mga panghitabo didto sa Jerusalem. Unya miduol si Jesus ug mikuyog kanila.¹⁶ Apan wala sila makaila kaniya kay gipugngan sila sa pag-ila kaniya.¹⁷ Miingon si Jesus kanila, “Unsa man ang inyong gipanagsultihan samtang naglakaw kamo?” Mihunong ang duha ug diha sa ilang mga dagway makita nga naguol sila.¹⁸ Ang usa kanila nga ginganlan ug Cleopas mitubag, “Basin ikaw lang ang taga-Jerusalem nga wala makahibalo kon unsa ang mga panghitabo didto niining mga adlaw.”¹⁹ Nangutana si Jesus kanila, “Ngano, unsa man ang nahitabo?” Mitubag sila, “Mahitungod kang Jesus nga taga-Nazaret. Gamhanan siya nga propeta atubangan sa Dios ug sa mga tawo tungod sa iyang mga pagpanudlo ug mga buhat.”²⁰ Gisumbong siya sa atong kadagkoan sa mga pari ug sa uban pa natong mga tigdumala aron hukman sa kamatayon. Ug gilansang siya sa krus.²¹ Naglaom kami nga siya mao na ang among gihulat nga mobawi sa atong nasod nga Israel gikan sa kamot sa mga taga-Roma. Apan ikatulo na ka adlaw karon sukad siya gipatay.^{22,23} Apan ang nakapatingala kanamo mao ang gisulti sa among mga kauban nga mga babaye nga sa ilang pag-adto didto sa gilubngan kang Jesus, ganihang sayo sa buntag, wala na nila makita ang iyang patay nga lawas. Nagsulti usab sila nga may nakita silang mga anghel nga nag-ingon kanila nga buhi si Jesus.²⁴ Pagkahuman, ang uban sa among mga kauban miadto usab sa lubnganan, ug ang gisulti sa mga babaye mao usab ang ilang nakita. Wala gayod nila makita si Jesus didto.”

²⁵ Unya miingon si Jesus kanila, “Pagkabuang-buang gayod ninyo! Nganong wala man ninyo tuhi ang tanang gisulti sa mga propeta?”²⁶ Dili ba kinahanglan man nga mag-antos una ang Cristo niining mga butanga sa dili pa siya pasidunggan sa Dios?”²⁷ Ug gipasabot kanila ni Jesus ang tanang giingon sa Kasulatan mahitungod kaniya, gikan sa mga sinulat ni Moises hangtod sa mga sinulat sa mga propeta.

²⁸ Pag-abot nila sa baryo nga ilang adtoan, gipatuo sila ni Jesus nga morag mopadayon siya sa iyang paglakaw.²⁹ Apan namugos sila nga magpabilin siya uban kanila. Miingon sila, “Dinhi ka lang una kanamo tungod kay hapit na mosalop ang adlaw. Dili madugay gabii na.” Busa miuban siya kanila.³⁰ Samtang nanglingkod na sila sa pagpangaon, mikuha si Jesus ug pan ug nagpasalamat sa Dios. Unya, gipikas-pikas niya kini ug gihatag kanila.³¹ *Ug niadtong higayona giabrihan ang ilang panan-aw* ug nailhan nila nga si Ginoong Jesus diay kadto, apan sa kalit lang nawala siya sa ilang panan-aw.³² Miingon sila, “Mao diay nga pagkanindot gayod sa atong pagbati sa dihang gipatin-awan niya kita sa Kasulatan kaganina samtang naglakaw kita sa dalan.”

³³ Unya mibalik dayon sila sa Jerusalem ug naabtan nila ang onse ka mga apostoles ug ang uban pang mga sumusunod nga nagtigom,³⁴ nga nag-ingon, “Tinuod gayod nga nabanhaw ang Ginoo! Nagpakita siya kang Simon.”³⁵ Ug misulti usab ang duha ka lalaki kon unsa ang nahitabo kanila didto sa dalan paingon sa Emaus ug kon sa unsang paagi nga nailhan nila si Jesus samtang nagpikas-pikas siya sa pan.

*Nagpakita si Jesus sa Iyang mga Sumusunod**(Mt. 28:16-20; Mc. 16:14-18; Jn. 20:19-23; Bin. 1:6-8)*

³⁶ Samtang nagsultihanay pa sila, kalit lang nga nagpakita si Jesus nga nagtindog didto sa ilang taliwala ug miingon, “Ang kalinaw maanaa kaninyo.” ³⁷ Gikulbaan ug nahadlok gayod sila kay abi nilag kalag ang ilang nakita. ³⁸ Apan miingon si Jesus kanila, “Nganong nasamok kamo? Ug nganong nagaduhaduha kamo nga ako kini?” ³⁹ Tan-awa ninyo ang *agi sa mga lansang sa akong mga kamot ug tiil*. Hikapa ninyo ako. Dili ako kalag. Ang kalag walay lawas apan ako may lawas ug makita gayod ninyo.” ⁴⁰ [Pagkahuman niya ug sulti niini gipakita niya kanila ang iyang mga kamot ug mga tiil.] ⁴¹ Sa ilang dakong kalipay ug katingala morag dili sila makatuo sa ilang nakita. Ug nangutana si Jesus kanila, “May pagkaon ba kamo dinhi?” ⁴² Gihatagan nila siya ug usa ka hiwa nga sinugbang isda. ⁴³ Gikuha niya kini ug gikaon samtang nagatan-aw sila.

⁴⁴ Pagkahuman miingon siya kanila, “Mao kini ang akong giingon kaninyo samtang nagkauban pa kita, nga ang tanan nga nahisulat mahitungod kanako sa Kasulatan ni Moises, sa *mga sinulat sa mga propeta*, ug sa mga salmo kinahanglan gayod nga matuman.” ⁴⁵ Unya gilamdagan ni Jesus ang ilang mga hunahuna aron masabtan nila ang Kasulatan. ⁴⁶ Miingon siya kanila, “Nag-ingon ang Kasulatan nga ang Cristo kinahanglan gayod nga mag-antos ug mamatay, apan mabanhaw siya sa ikatulo ka adlaw.” ⁴⁷ Ug kinahanglan nga isulti ngadto sa tibuok nga kalibotan gikan sa Jerusalem nga tungod kaniya pasayloon sa Dios ang maghinulsol sa ilang mga sala. ⁴⁸ Kamo ang mga saksi niining mga butanga. ⁴⁹ Ipadala ko kaninyo ang *Espiritu Santo nga gisaad sa akong Amahan*. Apan ayaw una kamo pagbiya dinhi sa Jerusalem samtang wala pa ninyo madawat ang gahom nga gikan sa langit.”

*Gibayaw si Jesus Ngadto sa Langit**(Mk. 16:19,20; Bin. 1:9-11)*

⁵⁰ Unya gidala sila ni Jesus sa Betania. Pag-abot nila didto gibayaw niya ang iyang mga kamot ug gipanalanginan sila. ⁵¹ Samtang gipanalanginan niya sila inanay nga gibayaw siya ngadto sa langit palayo kanila. ⁵² Gisimba nila siya ug mibalik sila sa Jerusalem nga may dakong kalipay. ⁵³ Ug kanunay sila didto sa templo sa pagdayeg sa Dios.

Ang Maayong Balita
Bahin Kang Jesu-Cristo Sumala Kang

JUAN

Chapter 1

Ang Pulong nga Naghatag ug Kinabuhi

¹ Sukad pa kaniadto,^a anaa na ang *gitawag nga* Pulong. Ang Pulong kauban na sa Dios, ug ang Pulong mao ang Dios. ² Sukad pa gayod kaniadto ang Pulong kauban na sa Dios. ³ Pinaagi kaniya, gibuhat ang tanang mga butang, ug wala gayoy nahimo nga dili pinaagi kaniya. ⁴ Ang Pulong mao ang gigikanan sa kinabuhi. Ug kini nga kinabuhi sama sa suga kay mao kini ang nagalamdag sa hunahuna sa mga tawo.

⁵ Kini nga suga mao ang iwag diha sa kangitngit,^b ug ang iyang kahayag wala mabuntog^c sa kangitngit.

⁶ Karon, adunay tawo nga gipadala sa Dios. Ang iyang ngalan mao si Juan. ⁷ Gipadala siya sa Dios sa pagsugilon kon kinsa ang suga, aron pinaagi sa iyang *pagsugilon* makatuo ang tanang katawhan. ⁸ Dili si Juan ang suga, apan mianhi siya sa pagsugilon kon kinsa ang suga. ⁹ Si Jesu-Cristo mao ang tinuod nga suga nga mianhi dinhi sa kalibotan ug naglamdag sa hunahuna sa tanan nga katawhan. ¹⁰ Mianhi siya sa kalibotan, ug bisan kon gihimo ang kalibotan pinaagi kaniya, ang *mga tawo sa* kalibotan wala moila kaniya. ¹¹ Mianhi siya sa iyang kaugalingong *katawhan*,^d apan ang kadaghanan kanila wala modawat kaniya. ¹² Apan si bisan kinsa nga midawat ug nagtuo kaniya gihatagan niya ug katungod nga mahimong anak sa Dios. ¹³ Nahimo silang anak sa Dios dili pinaagi sa lawasnon nga pagkatawo o kaha sa kabubut-on sa tawo, kondili pinaagi sa kabubut-on sa Dios.

¹⁴ Ang Pulong nagpakatawo ug nakig-uban kanato. Nakita namo ang iyang kadungganang ingon nga bugtong Anak sa Amahan. Maluloy-on gayod siya ug pulos kamatuoran ang iyang gipanulti.

¹⁵ Nagpamatuod si Juan mahitungod kaniya. Nag-ingon siya, “Siya mao ang akong giingon nga moabot sunod kanako. Apan labaw pa siya kay kanako, kay sa wala pa ako matawo, anaa na siyang daan.”

¹⁶ Tungod sa dako nga kaluoy ni Jesu-Cristo walay puas ang iyang pagpanalangan kanatong tanan.

¹⁷ Ang Kasugaoan gihatag sa Dios kanato pinaagi kang Moises, apan ang kaluoy ug ang kamatuoran miabot kanato pinaagi kang Jesu-Cristo. ¹⁸ Wala gayoy tawo nga nakakita sa Dios *nga Amahan*. Apan gipaila siya kanato sa bugtong Anak nga Dios nga kauban kanunay sa Amahan.^e

Ang Mensahe ni Juan nga Tigbautismo
(Mt. 3:1-12; Mc. 1:1-8; Lu. 3:1-18)

¹⁹ Gisugo sa mga *tigdumala sa mga* Judio sa Jerusalem ang mga pari ug ang mga katabang sa mga pari sa templo^f nga adtoon nila si Juan ug pangutan-on kon kinsa gayod siya. ²⁰ Gisultihan sila ni Juan sa walay lipodlipod, “Dili ako ang Cristo *nga inyong gihulat*.” ²¹ Nangutana sila, “Kon dili ikaw ang Cristo, kinsa ka? Si Elias *ba nga propeta*?” Mitubag si Juan, “Dili ako si Elias.” *Busa miingon sila pag-usab*, “Tingali ikaw ang Propeta *nga among gipaabot*?” Apan mitubag pag-usab si Juan nga dili siya mao ang Propeta nga ilang giingon. ²² Busa miingon sila, “Sultihi na lang kami kon kinsa gayod ikaw aron may ikatubag kami sa

^a 1 Sukad pa kaniadto: *o kaha*, Sa wala pa gimugna ang kalibotan.

^b 5 kangitngit: *buot ipasabot*, kalibotan nga nangitngitan tungod sa sala.

^c 5 wala mabuntog sa kangitngit: *o*, wala masabti sa mga anaa sa kangitngit.

^d 11 kaugalingong *katawhan*: *buot ipasabot*, mga Judio.

^e 18 nga kauban kanunay sa Amahan, *o* nga gihigugma sa Amahan; *sa literal*, nga anaa sa dughan sa Amahan.

^f 19 mga katabang sa mga pari sa templo: *nga mao ang mga Levita, nga mga kaliwat ni Levi*.

mga nagsugo kanamo. Unsa ang ikasulti mo mahitungod sa imong kaugalingon?”²³ Mitubag si Juan, “Ako ang tawo nga gitagna ni propeta Isaias. Dili ba miingon man siya nga,

‘May magawali nga makusog sa kamingawan, *ug mag-ingon siya,*

Tul-ira ang agianan nga pagaagian sa Ginoo!’ ”

²⁴ Ang mga nagsugo niadtong mga tawo nga miadto kang Juan mao ang mga Pariseo. ²⁵ Gipangutana nila pag-usab si Juan. “Ngano nga nangbautismo ka sa mga tawo kon dili ikaw ang Cristo, o kaha si Elias, o kaha ang Propeta *nga among gipaabot.*” ²⁶ Mitubag si Juan, “Ako nangbautismo pinaagi sa tubig, apan may usa nga ania dinhi karon nga wala pa ninyo mailhi. ²⁷ Tinuod nga ulahi siya kanako miabot, apan dili gani ako takos nga mahimong iyang sulugoon.”^a

²⁸ Nahitabo kini sa Betania, tabok sa Suba sa Jordan, diin nangbautismo si Juan.

Ang Karnero sa Dios

²⁹ Pagkasunod adlaw nakita ni Juan si Jesus nga nagapadulong kaniya. Miingon dayon si Juan *sa mga tawo*. “Ania na ang Karnero sa Dios nga *ihalad aron* magwagtang sa sala sa *mga tawo dinhi sa* kalibotan.

³⁰ Siya mao ang akong giingon nga moabot sunod kanako, apan mas labaw pa siya kay kanako, kay sa wala pa ako matawo, anaa na siyang daan. ³¹ Kaniadto bisan gani ako wala makaila kon kinsa gayod siya. Apan mianhi ako dinhi nga nangbautismo pinaagi sa tubig aron ipaila siya sa mga taga-Israel. ³² Nagapamatuod ako nga nakita ko ang Espiritu *Santo* nga mikunsad kaniya gikan sa langit sama sa salampati ug nagpabilin diha kaniya. ³³ Kaniadto bisan gani ako wala makaila kon kinsa gayod siya, apan ang Dios nga nagsugo kanako nga mangbautismo pinaagi sa tubig nag-ingon nang daan kanako nga kon makita ko na gani ang Espiritu *Santo* nga mokunsad ug magpabilin sa usa ka tawo, kana nga tawo mao ang mangbautismo pinaagi sa Espiritu Santo. ³⁴ Ug kana nakita ko gayod. Busa napamatud-an ko gayod nga siya mao ang Anak sa Dios.”

Ang Unang mga Sumusunod ni Jesus

³⁵ Pagkasunod adlaw, didto na usab si Juan uban sa duha sa iyang mga sumusunod. ³⁶ Sa pagkakita niya kang Jesus nga nagalabay, miingon siya, “Ania na ang Karnero sa Dios.”^b ³⁷ Sa pagkadungog niadtong sa duha niya ka sumusunod, misunod dayon sila kang Jesus. ³⁸ Paglingi ni Jesus, nakita niya sila nga nagasunod. Busa nangutana siya, “Unsa ba ang inyong tuyo?” Mitubag sila, “Rabbi, asa ba ikaw nagapuyo?” (Ang buot ipasabot sa Rabbi, “Magtutudlo.”) ³⁹ Miingon siya, “Dali, uban kamo kanako aron makita ninyo.” Busa miuban sila ug nakita nila ang iyang gipuy-an. Mga alas kuwatro na kadto sa hapon, busa nagpabilin na lang sila didto hangtod sa buntag. ⁴⁰ Ang usa sa duha nga nakadungog sa giingon ni Juan ug misunod kang Jesus mao si Andres nga igsoon ni Simon Pedro. ⁴¹ *Pagkabuntag*, gipangita dayon niya ang iyang igsoon nga si Simon ug gisultihan niya nga nakita nila ang Mesiyas. (Ang buot ipasabot sa Mesiyas “Cristo.”) ⁴² Ug gidala niya si Simon kang Jesus. Pag-abot nila kang Jesus, gitutokan ni Jesus si Simon ug giingnan, “Ikaw si Simon nga anak ni Juan. Apan sukad karon tawgon ka na nga Cefas.” (Ang Cefas sama usab sa ngalan nga Pedro *nga ang buot ipasabot “bato.”*)

Gitawag ni Jesus si Felipe ug si Natanael

⁴³ Pagkasunod adlaw, nakahukom si Jesus nga moadto sa *probinsya sa Galilea*. *Pag-abot niya didto*, nakita niya si Felipe ug iya kining giingnan, “Dali sunod kanako!” ⁴⁴ (Kini si Felipe taga-Betsaida.^c Taga-didto usab si Andres ug si Pedro.) ⁴⁵ Ug gipangita ni Felipe si Natanael. Ug *sa dihang nakita na niya*, iya kining giingnan, “Nakita na namo ang tawo nga gihisgotan ni Moises diha sa Kasugoan. Ug *gihisgotan*

^a 27 dili gani ako takos nga mahimong iyang sulugoon: *sa literal*, dili gani ako takos sa paghubad sa iyang sandalyas.

^b 36 Karnero sa Dios: *ang buot ipasabot nga si Jesus sama sa karnero nga ihalad alang sa kapasayloan sa sala sa mga tawo.*

^c 44 Betsaida: *usa ka lugar sa probinsya sa Galilea.*

usab siya sa mga propeta. Siya diay mao si Jesus nga taga-Nazaret nga anak ni Jose.”⁴⁶ Miingon si Natanael, “Aduna bay maayo gikan sa Nazaret?” Mitubag si Felipe, “Dali, uban aron makita mo.”

⁴⁷ Sa pagkakita ni Jesus kang Natanael nga nagpadulong kaniya, miingon siya, “Ania ang tinuod nga Israelinhon nga wala gayod manglimbong.”⁴⁸ Nangutana si Natanael kaniya, “Nganong nakaila ka kanako?” Gitubag siya ni Jesus, “Sa wala ka pa tawga ni Felipe, nakita ko na ikaw didto sa ilalom sa kahoy nga higera.”⁴⁹ Busa miingon si Natanael, “Magtutudlo,” tinuod gayod nga ikaw ang Anak sa Dios! Ikaw ang hari sa Israel.⁵⁰ Unya miingon si Jesus kaniya, “Nagtuo ba ikaw kanako tungod kay miingon ako kanimo nga nakita ko ikaw didto sa ilalom sa kahoy nga higera? Mas labaw pa unya niana ang imong makita.”⁵¹ Ug miingon pa gayod si Jesus kaniya, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga moabot ang adlaw nga makita ninyo nga maabri ang langit ug makita usab ninyo ang mga anghel sa Dios nga magsaka-kanaog dinhi *kanako nga Anak sa Tawo*.”

Chapter 2

Ang Kasal sa Cana

¹ Paglabay sa duha ka adlaw, may kasal sa lungsod sa Cana sa *probinsya sa Galilea*. Didto ang inahan ni Jesus.² Gidapit usab si Jesus ug ang iyang mga sumusunod.³ Ug nahitabo nga nahurot ang bino *alang sa kombira*. Busa miingon ang inahan ni Jesus kaniya, “Nahutdan sila ug bino.”⁴ Mitubag si Jesus, “Ayaw ako sultihon kon unsa ang angay kong buhaton.”^a Wala pa moabot ang akong panahon.”⁵ Giingnan sa inahan ni Jesus ang mga sulugoon, “Buhata ninyo ang bisan unsa nga iyang isugo.”

⁶ May tulumanon ang mga Judio nga manghugas sa dili pa mokaon. Busa may unom didto ka tadyawng bato, ug ang matag usa masudlan ug mga 20 ngadto sa 30 ka galon nga tubig.⁷ Miingon si Jesus sa mga sulugoon, “Pun-a ninyo ug tubig ang mga tadyaw.” Busa gipuno nila kini.⁸ Pagkahuman, miingon si Jesus kanila, “Sige, pagkabo kamo niana ug dad-a sa nagadumala sa kombira.” Busa nagkabo sila ug gidala didto sa nagadumala,⁹ ug gitilawan dayon sa nagadumala ang tubig nga nahimo nang bino. Wala sila mahibalo kon asa gikan ang bino. (Apan nakahibalo ang mga sulugoon nga nagkabo sa tubig.) Busa gitawag niya ang pamanhonon¹⁰ ug giingnan, “Nabatason sa kadaghanan nga modalit ug maayong klase sa bino sa pagsugod sa kombira ug kon daghan na ang nainom sa mga bisita, ordinaryo na nga bino ang ilang ihatag. Apan ikaw lahi, kay karon mo lang gipagula ang labing maayong bino.”

¹¹ Kini nga panghitabo sa Cana sa *probinsya sa Galilea* mao ang unang milagro nga gihimo ni Jesus. *Sa iyang gihimo* gipakita niya ang iyang gahom, ug mituo ang iyang mga sumusunod.

¹² Human sa kasal, miadto sa Capernaum si Jesus kauban ang iyang inahan, mga igsoon nga lalaki, ug mga sumusunod, ug nagpabilin sila didto sa pipila ka adlaw.

Misulod si Jesus sa Templo (Mt. 21:12,13; Mc. 11:15-17; Lu. 19:45,46)

¹³ Hapit na ang piesta sa mga Judio nga gitawag nga Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel. Busa miadto si Jesus sa Jerusalem.¹⁴ Didto sa templo nakita niya nga may namaligya ug ighahalad nga mga baka, mga karnero ug mga salampati. Aduna usay mga tawo didto nga nagapang-ilis ug kuwarta diha sa ilang mga lamisa.¹⁵ Busa naghimo siya ug latigo nga pisi. Ug unya gipang-abog niya ang mga karnero ug mga baka ngadto sa gawas sa templo. Gisalibay niya ang mga kuwarta sa mga nang-ilis ug kuwarta ug gipanglintuwad usab ang ilang mga lamisa.¹⁶ Miingon siya sa mga nagbaligya ug salampati, “Kuhaa kini dinhi! Ayaw ninyo himoa nga baligyaanan ang balay sa akong Amahan!”¹⁷ Niining iyang gihimo,

^a 4 Sa Griego nga teksto makita ang “Babaye, ayaw ako sultihon...”

nahinumdoman sa iyang mga sumusunod ang nahisulat nga nag-ingon, “Ang akong pagmahal sa imong balay maoy maghatod kanako sa kamatayan.”

¹⁸ Tungod sa iyang gihimo, gipangutana siya sa mga *tigdumala sa mga* Judio, “Unsa nga milagro ang imong ikapakita kanamo sa pagpamatuod nga ikaw may gahom sa paghimo niini?” ¹⁹ Gitubag sila ni Jesus, “Gub-a ninyo kining templo ug sulod sa tulo ka adlaw tukoron ko kini pag-usab.” ²⁰ Miingon sila, “Kini nga templo gibuhat sulod sa 46 ka tuig ug tukoron mo lang pag-usab sulod sa tulo ka adlaw?” ²¹ Apan ang gihisgotan ni Jesus nga templo mao ang iyang lawas. ²² Busa sa dihang nabanhaw siya, nahinumdoman sa iyang mga sumusunod kining iyang gisulti. Ug mituo sila sa *gitagna* sa Kasulatan ug sa iyang giingon *mahitungod sa iyang pagkabanhaw*.

Nahibalo si Jesus kon Unsa ang Sulod sa Kasingkasing sa Tanan nga mga Tawo

²³ Samtang didto si Jesus sa Jerusalem, sa panahon sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel, daghan ang nakakita sa mga milagro nga iyang gipanghimo ug daghan kanila ang mituo kaniya. ²⁴ Apan wala mosalig si Jesus sa ilang pagtuo kaniya kay nahibalo man siya sa tanang tawo. ²⁵ Dili na kinahanglan nga sultihan pa siya mahitungod sa mga tawo, kay nahibalo na siyang daan kon unsa gayod ang anaa sa sulod sa ilang kasingkasing.

Chapter 3

Si Jesus ug si Nicodemo

¹ May usa ka tawo nga ginganlag Nicodemo. Siya usa sa mga *tigdumala sa mga* Judio, ug sakop sa pundok sa mga Pariseo. ² Usa niana ka gabii miadto siya kang Jesus ug miingon kaniya, “Rabbi, nahibalo kami nga ikaw magtutudlo nga pinadala sa Dios, tungod kay walay makahimo sa mga milagro nga sama sa imong gihimo kon wala ang Dios kaniya.” ³ Mitubag si Jesus kaniya, “Sa pagkatinuod, sultihan ko ikaw nga walay tawo nga masakop sa paghari sa Dios^a gawas kon matawo siya pag-usab.” ⁴ Nangutana si Nicodemo, “Unsaon man niya pagpakatawo pag-usab kon tigulang na siya? Dili na siya mahimong mosulod pagbalik sa tiyan sa iyang inahan aron magpakatawo pag-usab.” ⁵ Mitubag si Jesus, “Sa pagkatinuod, sultihan ko ikaw nga walay tawo nga masakop sa paghari sa Dios^c kon dili siya matawo pinaagi sa tubig ug sa Espiritu Santo.” ⁶ Ang gipanganak pinaagi sa tawo, tawhanon, apan ang gipanganak pinaagi sa gahom sa Espiritu Santo, espirituhanon. ⁷ Busa ayaw katingala sa akong giingon kanimo nga kinahanglan matawo kamo pag-usab. ⁸ Mohuros ang hangin bisan asa kini gustong mopaingon. Madungog ta ang iyang paghuros, apan wala kita masayod kon asa kini gikan ug asa kini padulong. Ingon usab niini ang tanan nga gipanganak pinaagi sa Espiritu Santo.” ⁹ Nangutana pag-usab si Nicodemo, “Unsaon pagkahitabo niini?” ¹⁰ Mitubag si Jesus, “Inila ka nga magtutudlo sa Israel, apan wala ka masayod niini?” ¹¹ Sa pagkatinuod, sultihan ko ikaw nga ang among nahibaloan ug nakita mao ang among gisulti. Apan wala kamo motuo niini. ¹² Kon wala gani kamo motuo sa akong gisulti kaninyo mahitungod sa mga ania niining kalibotan, labaw na nga dili kamo motuo kanako kon sultihan ko kamo mahitungod sa mga atua didto sa langit. ¹³ Ug walay bisan kinsa nga nakaadto sa langit gawas lang *kanako nga Anak sa Tawo*, kay didto *ako* gikan.”

¹⁴ *Midugang si Jesus sa pag-ingon*, “Sama sa pagbayaw ni Moises sa halas didto sa kamingawan, *ako nga Anak sa Tawo* kinahanglan nga ibayaw usab,^d ¹⁵ aron nga ang matag usa nga motuo kanako makaangkon ug kinabuhi nga walay kataposan.”

^a 3 masakop sa paghari sa Dios: *sa literal*, makakita sa gingharian sa Dios.

^b 3 matawo siya pag-usab: *o kaha*, matawo siya gikan sa ibabaw.

^c 5 masakop sa paghari sa Dios: *sa literal*, makasulod sa gingharian sa Dios.

^d 14 ...ibayaw usab: *Sa Numeros 21:8,9, gihimo ni Moises ang halas nga bronsi ug gihigot kini sa kahoy nga taas ug gibandira. Si bisan kinsa nga gipaak sa halas mamaayo kon motutok niining halas nga bronsi.*

¹⁶ Kay gihigugma gayod sa Dios ang kalibotan, mao nga gihatag niya ang iyang bugtong Anak, aron nga si bisan kinsa nga motuo kaniya dili mawala,^a kondili makaangkon hinuon ug kinabuhi nga walay kataposan. ¹⁷ Kay ang Dios wala magpadala sa iyang Anak dinhi sa kalibotan aron hukman *sa silot* ang katawhan, kondili aron sa pagluwas sa mga tawo. ¹⁸ Busa si bisan kinsa nga motuo kaniya dili pagahukman *sa silot*, apan si bisan kinsa nga wala motuo kaniya nahukman na tungod kay wala siya motuo sa bugtong nga Anak sa Dios. ¹⁹ Silotan sila tungod kay mianhi siya dinhi sa kalibotan isip suga,^b apan gipalabi pa sa mga tawo ang pagpabilin sa kangitngit kay sa moduol *kaniya nga naghatag* sa kahayag, tungod kay daotan ang ilang binuhatan. ²⁰ Ang tawo nga daotan ug binuhatan dili gusto sa kahayag. Maglikay pa gani siya sa kahayag kay mahadlok siya nga mabutyag ang iyang daotang binuhatan. ²¹ Apan ang tawo nga nagabuhat sumala sa kamatuoran nagapaduol sa kahayag, aron mabutyag nga ang iyang maayong binuhatan nahimo niya pinaagi sa tabang sa Dios.

Si Jesus ug si Juan

²² Pagkahuman niadto, miadto si Jesus ug ang iyang mga sumusunod sa lalawigan sa Judea. Nagpabilin siya didto uban kanila ug nangbautismo. ²³ Nangbautismo usab si Juan didto sa Enon, duol sa Salem, kay daghan ang tubig didto, ug nangadto kaniya ang mga tawo aron magpabautismo. ²⁴ (Wala pa niadto mabilanggo si Juan.)

²⁵ Karon ang uban sa mga sumusunod ni Juan ug ang usa ka Judio naglantugi mahitungod sa bautismo. ²⁶ Nangadto sila kang Juan ug nag-ingon, “Magtutudlo, nahinumdoman mo ba kadtong tawo nga kauban mo kaniadto sa tabok sa Suba sa Jordan, nga imong gipaila sa mga tawo? Nangbautismo na siya karon ug halos ang tanan nga mga tawo nangadto na kaniya!” ²⁷ Mitubag si Juan, “Wala gayoy mahimo ang tawo kon kini dili kabubut-on sa Dios. ²⁸ Kamo mismo makapamatuod nga nag-ingon ako nga dili ako ang Cristo, kondili gipadala lang ako *sa Dios* una kaniya *aron pagbalita nga siya moabot na*. ²⁹ *Sama ba kon may kasal*: ang pangasaw-onon alang lang gayod sa pamanhonon, ug ang higala sa pamanhonon nga nagatambong ug nagahulat, malipay kon madungog niya nga anaa na ang pamanhonon. Sama usab kanako karon, nalipay gayod ako *nga ang mga tawo nangadto na kang Jesus*. ³⁰ Kinahanglan magdugang pa gayod ang pagkabantogan ni Jesus, ug ako angay na nga hikalimtan.”

Ang Gikan sa Langit

³¹ Si Cristo gikan sa langit, busa labaw siya sa tanan. Taga-dinhi kita sa kalibotan ug ang atong gipanghisgotan mao lang gayod ang dinhi sa kalibotan. Apan siya nga gikan sa langit labaw sa tanan. ^{32,33} Nagasugilon siya mahitungod sa iyang nakita ug nadungog sa langit, apan gamay lang gayod ang nagatuo sa iyang gisulti. Apan ang mga nagatuo nagapamatuod nga ang gisulti sa Dios tinuod. ³⁴ Kay si Cristo nga gipadala sa Dios *dinhi sa kalibotan* nagasulti kanato kon unsa ang ginasulti sa Dios kaniya, tungod kay walay kinutoban ang paghatag sa Dios kaniya sa Espiritu Santo. ³⁵ Ginahigugma sa Amahan ang iyang Anak ug gitugyan niya kaniya ang tanan. ³⁶ Ang motuo sa Anak *sa Dios* may kinabuhi nga walay kataposan. Apan ang dili motuman sa Anak *sa Dios* dili gayod makaangkon sa kinabuhi *nga walay kataposan*; magapabilin hinuon ang kaligutgot sa Dios kaniya.

Chapter 4

Si Jesus ug ang Babaye nga Taga-Samaria

¹⁻³ Karon, nakadungog ang mga Pariseo nga mas daghan na ang mga sumusunod ni Jesus kay sa kang Juan, ug mas daghan na ang iyang gipangbautismohan. (Sa pagkatinuod, dili si Jesus mismo ang nangbautismo, kondili ang iyang mga sumusunod.) Pagkahibalo ni Jesus nga nahibaloan na kini sa mga

^a 16 mawala: *sa English*, perish, be destroyed.

^b 19 isip suga *buot ipasabot*, aron *maghatag ug kahayag sa mga hunahuna sa mga tawo*.

Pariseo, mipahawa siya sa *probinsya sa Judea* ug mibalik sa Galilea. ⁴ *Sa ilang pagpaingon sa Galilea* kinahanglan gayod nga moagi sila sa *probinsya sa Samaria*.

⁵ Sa pag-agi nila sa Samaria, nahibot sila sa lungsod nga gitawag ug Sicar, duol sa yuta nga gihatag ni Jacob sa iyang anak nga si Jose. ⁶ May atabay didto nga hinimo ni Jacob. Ug tungod kay gikapoy na gayod si Jesus sa iyang paglakaw, milingkod na lang siya sa daplin sa atabay. Udtong tutok na kadto. ^{7,8} Ang iyang mga sumusunod milahos didto sa lungsod aron mopalit ug pagkaon. Ug *samtang nagalingkod siya didto*, miabot ang usa ka babaye nga taga-Samaria aron mosag-ob. Miingon si Jesus kaniya, “Paimna ako.” ⁹ Miingon ang babaye kaniya, “Dili ba Judio ka man samtang ako Samaritanhon, ug babaye pa^a –nganong mangayo ka man kanako ug tubig?” (Miingon siya niini tungod kay ang mga Judio dili makigsandurot sa mga Samaritanhon.)

¹⁰ Mitubag si Jesus, “Kon nahibaloan mo lang unta kon unsa ang ikahatag sa Dios, ug kon kinsa ako nga nangayo kanimo ug tubig, ikaw na gayod unta ang mangayo kanako ug hatagan ko ikaw ug tubig nga makahatag ug kinabuhi.” ¹¹ Miingon ang babaye kaniya, “Sir, lawom ang atabay ug wala ka man ganiy timba. Asa ka man mokuha sa tubig nga makahatag ug kinabuhi?” ¹² Ang atong katigulangan nga si Jacob mao ang nagkalot niini nga atabay. Siya ug ang iyang mga anak ingon man ang iyang mga kahayopan miinom dinhi niini nga atabay. Mas labaw ka pa ba sa atong katigulangan nga si Jacob?” ¹³ Mitubag si Jesus, “Si bisan kinsa nga moinom niini nga tubig uhawon pag-usab. ¹⁴ Apan si bisan kinsa nga moinom sa tubig nga akong ihatag dili na gayod uhawon. Kay ang tubig nga akong ihatag kaniya mahisama sa buhi nga tuboran diha kaniya nga maghatag ug kinabuhi nga walay kataposan.” ¹⁵ Busa miingon ang babaye kang Jesus, “Sir, hatagi ako nianang tubig nga imong ginaingon aron dili na ako uhawon pag-usab, ug aron dili na kinahanglan nga magbalik-balik pa ako dinhi aron magsag-ob.” ¹⁶ Miingon si Jesus kaniya, “Adtoa ang imong bana ug kuyoga dinhi.” ¹⁷ Mitubag ang babaye, “Wala akoy bana.” Miingon si Jesus, “Husto kana. Wala tinuod kay bana, ¹⁸ kay kaniadto lima ang imong bana, ug ang lalaki nga imong gipuyo-puyo karon dili mo tinuod nga bana. Busa tinuod kanang imong gisulti.” ¹⁹ Miingon ang babaye, “Sir, propeta ka tingali.” ²⁰ Ang among mga katigulangan nagsimba sa Dios dinhi niining bukid, apan kamo *nga mga Judio* nag-ingon nga ang mga tawo angay magsimba sa Dios didto lamang sa Jerusalem.” ²¹ Miingon si Jesus sa babaye, “Paminaw! Moabot ang panahon nga dili na igsapayan kon asa kamo mosimba, dinhi ba niining bukid o kaha sa Jerusalem.” ²² Kamo *nga mga Samaritanhon* wala gayod makaila kon kinsa ang inyong ginasimba. Apan kami nga mga Judio nakaila sa among ginasimba, kay pinaagi kanamo luwason sa Dios ang mga tawo. ²³ Sa pagkatinuod, moabot ang adlaw ug miabot na gani, nga ang tinuod nga mga magsisimba magasimba sa Amahan pinaagi sa espiritu ug kamatuoran. Ug mao kini ang matang sa pagsimba nga gikahimut-an sa Dios. ²⁴ Ang Dios espiritu, busa ang magsimba kaniya kinahanglan nga mosimba pinaagi sa espiritu ug kamatuoran.”

²⁵ Miingon ang babaye, “Nahibaloan ko nga moabot ang Mesiya, ang gitawag nga Cristo. Ug kon moabot na siya, pasabton niya kita sa tanan.” ²⁶ Miingon si Jesus kaniya, “Ako nga nakigsulti kanimo karon mao na ang imong ginaingon nga moabot.”

²⁷ Sa naghigot siya niini miabot dayon ang iyang mga sumusunod. Natingala gayod sila sa dihang nakita nila nga nakigsulti siya sa usa ka babaye. Apan wala gayoy bisan usa kanila nga nangutana sa babaye kon unsa ang iyang gikinahanglan. Wala usab sila mangutana kang Jesus kon nganong nakigsulti siya sa babaye.

²⁸ Ug gibiyaan sa babaye ang iyang banga nga sag-obanan ug mibalik siya sa lungsod. *Pag-abot niya didto* miingon dayon siya sa mga tawo, ²⁹ “Dali kamo, himamata ninyo ang tawo nga nahibalo sa tanan kong binuhatan. Basin kon mao na kini ang Cristo.” ³⁰ Busa nangadto ang mga tawo didto kang Jesus.

^a ⁹ Kaniadto ang mga Judio ug ang mga Samaritanhon wala magpanumbalingay, labi na gayod ang lalaki ngadto sa babaye.

³¹ Sa wala pa mangabot ang mga tawo didto kang Jesus, gipugos si Jesus sa iyang mga sumusunod nga mokaon na. ³² Apan miingon si Jesus kanila, “May pagkaon ako nga wala ninyo mahibaloi.” ³³ Busa nagpangutan-anay ang iyang mga sumusunod kon duna bay nagdala kaniyag pagkaon. ³⁴ Miingon dayon si Jesus kanila, “Ang akong kalan-on mao ang pagtuman sa kabubut-on sa nagpadala kanako ug ang paghuman sa buluhaton nga iyang gipabuhat kanako.” ³⁵ Dili ba nag-ingon man kamo nga upat pa ka bulan una moabot ang ting-ani? Apan alang kanako, ting-ani na karon. Tan-awa ra ninyo ang daghan nga mga tawo nga nangabot! Kon sa mga anihon pa, kini hinog na gayod, ug angay nang anihon.^a ³⁶ Kamo, isip mga mangangani, may pagadawaton nga balos *gikan sa Dios*. Ug ang *mga tawo*, isip inyong anihonon, hatagan *niya* ug kinabuhi nga walay kataposan. Busa ang mga nagapugas *sa pulong sa Dios* ug ang mga nagaani sa bunga managsama nga magmalipayon. ³⁷ Tinuod gayod ang panultihon nga nag-ingon; ‘lahi ang magtanom ug lahi usab ang mag-ani.’ ³⁸ Sama kamo sa mga mag-aani nga akong gipadala aron mangani sa mga anihonon nga dili kamo ang nagtanom. Kay lahi ang nagtudlo kaniadto kanila, ug kamo ang nakapulso sa ilang hinagoan.”

³⁹ Daghan nga mga Samarianhon niadto nga lugar ang mituo kang Jesus tungod sa gisulti sa babaye nga nahibaloan ni Jesus ang tanan niyang binuhatan. ⁴⁰ Busa pag-abot sa mga Samarianhon didto kang Jesus, gihangyo gayod nila siya nga kon mahimo magpabilin usa siya didto kanila. Busa nagpabilin siya didto sulod sa duha ka adlaw.

⁴¹ Tungod sa iyang gipanudlo, daghan pa gayod ang mituo kaniya. ⁴² Giingnan dayon sa mga tawo ang babaye, “Karon nagtuo na kami kaniya dili lang tungod sa imong gisulti kanamo, kondili kami na gayod mismo ang nakadungog kaniya. Ug nahibalo kami nga siya mao ang Manluluwas sa kalibotan.”

Giayo ni Jesus ang Anak sa Usa ka Opisyal

⁴³ Human sa duha ka adlaw nga pagpabilin nila ni Jesus didto, miadto dayon sila sa Galilea. ⁴⁴ (Si Jesus mismo ang miingon nga ang propeta *sa Dios* dili tahuron diha sa iyang kaugalingon nga lungsod.) ⁴⁵ Sa pag-abot nila sa Galilea, maayo ang pagdawat kaniya sa mga tawo. Kay kini nga mga tawo didto man usab sa kasaulogan didto sa Jerusalem ug nakita nila ang tanan nga iyang gipangbuhat didto.

⁴⁶ Mibalik na usab si Jesus sa Cana nga sakop sa Galilea, sa lugar diin gihimo niya nga bino ang tubig. May usa ka opisyal sa gobyerno didto nga may anak nga lalaki nga nagmasakiton didto sa Capernaum.

⁴⁷ Pagkadungog niya nga si Jesus mibalik sa Galilea gikan sa Judea, miadto dayon siya kang Jesus ug gihangyo niya siya nga moadto sa Capernaum ug ayohon ang iyang anak nga himalasyon. ⁴⁸ Miingon si Jesus kaniya, “Kon wala pa kamo makakita ug mga milagro ug mga katingalahan nga mga butang, dili kamo motuo kanako.” ⁴⁹ Apan miingon ang opisyal nga nagpakiluoy, “Sir, kon mahimo uban una kanako samtang buhi pa ang akong anak.” ⁵⁰ Giingnan siya ni Jesus, “Pauli na. Maayo na ang imong anak.” Mituo ang opisyal sa gisulti ni Jesus kaniya, ug mipauli dayon siya. ⁵¹ Sa diha pa siya sa dalan, gisugat na siya sa iyang mga sulugoon ug gisultihan nga ang iyang anak maayo na. ⁵² Busa nangutana siya kon unsang orasa naayo ang iyang anak. Miingon ang mga sulugoon, “Mga ala una kagahapon sa hapon wala na siyay hilanat.” ⁵³ Nahinumdoman dayon sa opisyal nga mao gayod kadto nga oras sa dihang miingon si Jesus kaniya nga ang iyang anak maayo na. Busa siya ug ang iyang tibuok panimalay mituo *kang Jesus*.

⁵⁴ Mao kini ang ikaduha nga milagro nga gihimo ni Jesus didto sa Galilea human siya mibiya sa Judea.

^a 35 ang daghan ...anihon: *sa literal*, mga uma nga puti na nga anihonon.

Chapter 5

Giayo ni Jesus ang Tawo sa Betesda

¹ Human niadto, miadto sa Jerusalem si Jesus aron sa pagtambong sa usa ka kasaulogan sa mga Judio. ² Didto sa paril sa Jerusalem may usa ka pultahan nga agianan sa mga karnero. Duol niini may linaw nga kaligoanan nga sa Hebreo *nga pinulongan* gitawag ug Betesda.^a Sa palibot niini may lima ka silonganan ³ diin nanghigda ang daghang mga masakiton—mga buta, mga bakol, ug mga paralitiko. ⁴ [Nagahulat sila nga molihok ang tubig. Kay may mga higayon nga may anghel sa Dios nga mokanaog didto aron tandugon ang tubig. Ang makauna ug tuslob sa tubig human kini matandog sa anghel mamaayo bisan unsa pa ang iyang sakit.]^b ⁵ May usa ka tawo didto nga 38 na ka tuig nga nagsakit. ⁶ Nakita siya ni Jesus nga nagahigda didto, ug nahibalo si Jesus nga ang iyang sakit ingon na niadto kadugay. Busa miingon si Jesus kaniya, “Gusto mo ba nga mamaayo?” ⁷ Mitubag ang masakiton, “Unta, sir, apan walay tawo nga modala kanako didto sa tubig kon tandugon na sa anghel. Samtang nagpadulong pa lang ako sa tubig maunahan ako kanunay sa uban.” ⁸ Miingon si Jesus kaniya, “Bangon, dad-a ang imong banig ug lakaw.” ⁹ Dihadiha naayo ang tawo sa iyang sakit, ug gidala niya ang iyang banig ug milakaw.

Nahitabo kini sa Adlaw nga Igpapahulay. ¹⁰ Busa miingon ang mga *tigdumala sa mga* Judio ngadto sa tawo nga giayo, “*Hoy*, dili ba Adlaw nga Igpapahulay karon, ug *sumala sa atong kasugoan* dili mahimong *magtrabaho bisan* sa pagdala sa imong banig?” ¹¹ Miingon ang tawo nga giayo. “Ang tawo nga nag-ayo kanako mao ang nagsugo kanako nga dad-on ko ang akong banig ug molakaw.” ¹² Busa gipangutana nila siya kon kinsa ang tawo nga nagsugo kaniya sa paglakaw ug pagdala sa iyang banig. ¹³ Apan wala siya makaila kon kinsa ang nag-ayo kaniya, kay nawala man dayon si Jesus tungod sa kadaghan sa mga tawo.

¹⁴ Didto sa templo nakita pag-usab ni Jesus ang tawo nga iyang giayo ug miingon si Jesus kaniya, “O, maayo ka na karon. Ayaw na pagpakasala, kay basin ug mas daotan pa unya ang mahitabo kanimo.” ¹⁵ Milakaw dayon ang tawo ug miadto sa mga *tigdumala sa mga* Judio. Gisultihan niya sila nga si Jesus mao ang nag-ayo kaniya. ¹⁶ Busa sukad niadto, ang *kadagkoan sa mga* Judio nagsugod na sa paglutos kang Jesus, tungod kay nang-ayo siya sa Adlaw nga Igpapahulay.

¹⁷ Apan may katarungan si Jesus. Miingon siya kanila, “Ang akong Amahan nagapadayon sa iyang buluhaton, busa ako nagapadayon usab.” ¹⁸ Tungod niining gisulti ni Jesus misamot ang tinguha sa *kadagkoan sa mga* Judio nga patyon siya, tungod kay dili lang nga gilapas niya ang kasugoan mahitungod sa Adlaw nga Igpapahulay, kondili miingon pa siya nga ang Dios mao gayod ang iyang Amahan, nga nagakahulogan nga gipakasama niya ang iyang kaugalingon sa Dios.

Ang Gahom sa Anak sa Dios

¹⁹ Busa miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ako nga Anak *sa Dios* wala gayoy mahimo kon ako lang, kondili kon unsa ang akong nakita nga gibuhay sa akong Amahan mao usab kana ang akong buhaton. Busa kon unsa ang gibuhay sa akong Amahan, mao usab kana ang akong buhaton isip Anak. ²⁰ Pinangga sa Amahan ang iyang Anak, busa gipakita niya kanako nga iyang Anak ang tanan nga iyang ginabuhay. Ug labaw pa gayod niini ang ipakita niya kanako *nga akong himuon* aron matingala kamong tanan. ²¹ Kon ang Amahan magbanhaw sa mga patay ug maghatag kanila ug kinabuhi, ako nga iyang Anak maghatag usab ug kinabuhi kang bisan kinsa nga akong buot hatagan. ²² Ang Amahan dili mohukom sa mga tawo; kondili ako nga iyang Anak mao ang gihatagan sa katungod sa paghukom, ²³ aron ang tanan mopasidungog sa Anak sama sa ilang pagpasidungog sa Amahan. Busa ang wala nagapasidungog kanako wala usab nagapasidungog sa Amahan nga nagpadala kanako.

^a 1 Betesda: sa uban nga mga kopya sa Griego nga teksto makita ang Betsata ug Betsaida.

^b 4 dili makita ang bersikulo 4 sa uban nga daan nga kopya nga Griego.

²⁴ “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ang tawo nga nagatuman sa akong mga pulong ug nagatuo sa nagpadala kanako may kinabuhi nga walay kataposan. Dili na siya silotan tungod kay nakalatas na siya sa kamatayon ngadto sa kinabuhi. ²⁵ Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga moabot ang panahon, ug miabot na gani, nga ang mga patay^a makadungog sa pulong^b sa Anak sa Dios, ug ang magpatalinghog sa iyang pulong mabuhi. ²⁶ Ingon nga ang Amahan may gahom sa paghatag ug kinabuhi, ako nga iyang Anak makahatag usab niana nga kinabuhi, kay gihatagan niya ako ug gahom sa paghatag niana sa mga tawo. ²⁷ Gihatagan usab niya ako ug gahom sa paghukom tungod kay ako mao ang Anak sa Tawo. ²⁸ Ayaw kamo katingala niini, kay moabot ang panahon nga ang tanan nga mga patay makadungog sa akong tingog, ²⁹ ug manggawas sila sa ilang lubnganan. Ang mga maayo ug binuhatan banhawon ug hatagan ug kinabuhi *nga walay kataposan*, ug ang mga daotan ug binuhatan banhawon usab apan silotan.”

Ang mga Nagpamatuod Mahitungod kang Jesus

³⁰ *Midugang si Jesus sa pag-ingon*, “Wala gayod akoy mahimo kon ako lang. Tinuod nga nagahukom ako, apan ang akong paghukom sumala sa gisulti sa Dios kanako. Busa ang akong paghukom matarong tungod kay wala ako nagahimo sa akong kaugalingong kabubut-on, kondili ang kabubut-on sa nagpadala kanako. ³¹ Kon ako lang ang mosulti mahitungod sa akong kaugalingon makaduda kamo sa akong gisulti. ³² Apan adunay usa nga nagapamatuod mahitungod kanako, ug nasayod ako nga ang iyang gisulti kasaligan. ³³ Si Juan *nga tigbautismo* nagpamatuod usab mahitungod kanako. Dili ba aduna man kamoy gisugo didto kang Juan aron sa pagpangutana kaniya? Ug nagsulti siya sa kamatuoran. ³⁴ Hinuon wala ako magkinahanglan sa pagpamatuod sa tawo *mahitungod kanako*. Gihiisgotan ko lang si Juan aron nga *motuo kamo kanako ug maluwas*. ³⁵ Si Juan sama sa suga nga misiga ug midan-ag; ug nalipay kamo sa iyang pagdan-ag bisan sa hamubong panahon lang. ³⁶ Apan may nagapamatuod pa gayod mahitungod kanako nga labaw pa kang Juan. Kini walay lain kondili ang mga buluhaton nga ginabuhat ko nga ginapabuhat sa Amahan kanako. Nagapamatuod kini nga ang Amahan mao ang nagpadala kanako. ³⁷ Ug ang Amahan nga nagpadala kanako mao mismo ang nagpamatuod mahitungod kanako. Apan wala gayod ninyo siya makita o madungog nga nagasulti, ³⁸ ug wala usab ninyo dawata ang iyang pulong, tungod kay wala kamo *motuo kanako nga iyang gipadala*. ³⁹ Ginatun-an ninyo pag-ayo ang Kasulatan kay nagahunahuna kamo nga sa ingon niini nga paagi maangkon ninyo ang kinabuhi nga walay kataposan. Ang Kasulatan gayod ang nagapamatuod mahitungod kanako. ⁴⁰ Apan midumili gihapon kamo sa pagduol kanako aron unta maangkon ninyo ang kinabuhi.

⁴¹ Wala ko kinahanglana ang pagdayeg sa mga tawo. ⁴² Nakaila ako kaninyo ug nahibalo ako nga sulod sa inyong kasingkasing wala kamoy paghigugma sa Dios. ⁴³ Mianhi ako nga may gahom gikan sa Amahan, apan wala kamo modawat kanako. Apan kon adunay moanhi sa iyang kaugalingon nga gahom, siya hinuon ang inyong dawaton. ⁴⁴ Unsaon man ninyo pagtuo kanako kon ang pagdayeg lang sa inyong isigkatawo ang mahinungdanon kaninyo ug wala ninyo tinguhaa ang pagdayeg nga gikan sa matuod nga Dios? ⁴⁵ Ayaw ninyo hunahuna nga ako ang mosumbong kaninyo sa Amahan. Si Moises mismo nga inyong ginalaoman mao ang mosumbong kaninyo. ⁴⁶ Kon tinuod nga mituo kamo kang Moises, *motuo unta usab kamo kanako, tungod kay si Moises mismo nagsulat mahitungod kanako*. ⁴⁷ Apan tungod kay wala kamo *motuo sa iyang mga sinulat*, dili usab kamo *motuo sa akong gisulti kaninyo*.”

^a 25 Sa panan-aw sa Dios ang tanan nga mga tawo patay na tungod sa ilang mga sala.

^b 25 pulong: *sa literal*, tingog.

Chapter 6

Gipakaon ni Jesus ang 5,000 ka mga Tawo

(Mt. 14:13-21; Mc. 6:30-44; Lu. 9:10-17)

¹ Pagkahuman niadto, mitabok si Jesus sa Dagat sa Galilea nga ginatawag usab nga Dagat sa Tiberias. ² Daghan kaayo ang katawhan nga misunod kaniya, tungod kay nakita nila ang iyang mga gibuhay nga mga milagro sa iyang pagpang-ayo sa mga masakiton. ³ Mitungas si Jesus ug ang iyang mga sumusunod sa bungtod ug didto nanglingkod. ⁴ (Hapit na niadto ang pagsaulog sa mga Judio sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel.) ⁵ Sa pagtan-aw ni Jesus, nakita niya ang daghan nga mga tawo nga nagpadulong kaniya. Busa miingon siya kang Felipe, “Asa ba kita makapalit ug pagkaon aron makakaon kining mga tawo?” ⁶ (Mao kini ang iyang pangutana tungod kay gusto niya nga sulayan si Felipe. Apan sa pagkatinuod, may plano na siyang daan kon unsa ang iyang buhaton.) ⁷ Miingon si Felipe kaniya, “Sa kadaghan niining mga tawo, bisag gamay lang ang atong ihatag nga pagkaon sa matag usa kanila, ang walo ka bulan nga suweldo sa usa ka tawo kulang pa nga ipalit.” ⁸ Apan miingon ang igsoon ni Pedro nga si Andres nga usa usab sa mga sumusunod ni Jesus, ⁹ “May batang lalaki dinhi nga adunay lima ka buok pan ug duha ka isda. Apan mag-unsang man kini sa kadaghan sa mga tawo?” ¹⁰ Miingon si Jesus, “Sige, palingkora ninyo ang mga tawo.” Ug gipalingkod nila sila, kay daghan mag sagbot kadto nga lugar. Ang mga lalaki lang mikabat nang daan ug mga 5,000. ¹¹ Unya, gikuha ni Jesus ang pan ug gipasalamatan niya ang Dios, ug giapod-apod ngadto sa mga tawo nga nanglingkod didto. Mao gihapon kini ang iyang gibuhay sa isda, ug silang tanan nangaon kutob sa ilang gusto. ¹² Pagkahuman nila ug pangaon, miingon si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Tigoma ninyo ang mga sobrang aron wala gayoy mausik.” ¹³ Busa gitigom nila ang tanan nga sobrang. Ug gikan sa lima ka pan nga gipakaon sa mga tawo, nakapuno pa sila ug 12 ka bukag.

¹⁴ Pagkakita sa mga tawo niadtong milagro nga gibuhay ni Jesus, miingon sila, “Mao na gayod kini ang tinuod nga Propeta nga atong gipaabot nga moanhi dinhi sa kalibotan!” ¹⁵ Nahibalo nang daan si Jesus nga aduna silay tuyo nga kuhaon siya ug pugson nga mahimong hari. Busa mipahawa siya didto ug mitungas pagbalik sa bungtod nga nag-inusara.

Naglakaw si Jesus Ibabaw sa Tubig

(Mt. 14:22-33; Mc. 6:45-52)

¹⁶ Sa pagkakilomkilom na, nanglugsong sa baybayon ang iyang mga sumusunod ¹⁷ ug nanakay sa sakayan. Ngitngit na, apan wala pa mahiapas kanila si Jesus. Busa misugod na lang sila sa pagtabok balik sa Capernaum. ¹⁸ *Samtang nanabok sila*, kalit nga mikusog ang hangin ug midagko ang mga balod. ¹⁹ Sa dihang nakapalayo na sila ug mga lima o kaha unom ka kilometro, nakita nila si Jesus nga nagalakaw ibabaw sa tubig padulong sa ilang sakayan, ug nahadlok sila. ²⁰ Apan si Jesus miingon kanila, “Ayaw kamo kahadlok, ako kini!” ²¹ Busa gipasakay nila siya. Ug nakaabot dayon sila sa ilang padulngan.

Gipangita sa mga Tawo si Jesus

^{22,23} Pagkasunod adlaw, wala pa gayod mamahawa ang mga tawo didto sa lugar nga gipakan-an kanila sa Ginoo sa pan nga iyang gipasalamatan sa Dios. Nahibalo sila nga sa miaging gabii may usa lang ka sakayan didto, ug mao kadto ang gisakyan sa mga sumusunod ni Jesus. Nahibalo usab sila nga si Jesus wala mosakay uban sa iyang mga sumusunod. Unya, may miabot nga mga sakayan didto nga gikan sa Tiberias. ²⁴ Busa pagkahibalo sa mga tawo nga wala na didto si Jesus ug ang iyang mga sumusunod, nanakay sila sa mga sakayan ug nangadto sa Capernaum aron pangitaon si Jesus.

Ang Pagkaon nga Nagahatag ug Kinabuhi

²⁵ Pag-abot nila didto sa Capernaum nakita nila si Jesus. Miingon sila, “Magtutudlo, kanus-a ka pa dinhi?” ²⁶ Miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ginapangita ninyo ako dili tungod sa mga milagro nga inyong nakita, kondili tungod kay gipakaon ko kamo ug pan ug nabusog kamo.

²⁷ Apan ayaw kamo paghago alang sa pagkaon nga madunot lang, kondili *paghago kamo* alang sa pagkaon nga molungtad ug nagahatag ug kinabuhi nga walay kataposan. Ako nga Anak sa Tawo mao ang mohatag kaninyo niini nga pagkaon, kay ako ang gihatagan sa Dios nga Amahan sa katungod nga mohatag niini.”

²⁸ Busa nangutana sila kaniya, “Unsa man ang angay namong buhaton aron masunod namo ang gusto nga ipabuhay sa Dios?” ²⁹ Mitubag si Jesus, “Ang gusto sa Dios nga inyong buhaton mao kini: motuo kamo kanako nga iyang gipadala.” ³⁰ Miingon usab sila, “Unsa man nga milagro ang imong ipakita kanamo aron motuo kami kanimo?” ³¹ Kaniadto ang atong mga katigulangan mikaon sa *pagkaon nga gitawag nga* “manna” sa dihang didto pa sila sa kamingawan. Kay nag-ingon ang Kasulatan nga gihatagan sila ni Moises ug pagkaon nga gikan sa langit.” ³² Miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga dili si Moises ang naghatag ug pagkaon nga gikan sa langit kondili ang akong Amahan. Ug siya mao usab ang nagahatag kaninyo sa tinuod nga pagkaon gikan sa langit.” ³³ Kay ang pagkaon nga ginahatag sa Dios walay lain kondili siya nga gikan sa langit ug nagahatag ug kinabuhi sa *mga tawo dinhi sa* kalibotan.”

³⁴ Miingon dayon ang mga tawo, “Hatagi kami kanunay nianang pagkaon nga imong ginaingon.” ³⁵ Miingon si Jesus, “Ako mao ang pagkaon nga nagahatag ug kinabuhi. Ang nagaduol ug nagatuo kanako dili na gayod pagagutomon o pagauhawon.”

³⁶ “Apan sama sa giingon ko na kaninyo kaniadto, dili gihapon kamo motuo kanako bisan nakita na ninyo *ang mga milagro nga akong gibuhay*.” ³⁷ Ang tanang tawo nga ginahatag sa Amahan kanako moduol kanako, ug ang moduol kanako dili ko gayod isalikway. ³⁸ Kay nanaog ako gikan sa langit dili aron tumanon ko ang akong kaugalingon nga kabubut-on, kondili ang kabubut-on sa akong Amahan nga nagpadala kanako. ³⁹ Ug mao kini ang kabubut-on sa nagpadala kanako: nga dili ko pasagdan nga mawala ang bisan usa kanila nga iyang gitugyan kanako, hinuon banhawon ko sila sa kataposan nga adlaw. ⁴⁰ Kay mao kini ang kabubut-on sa akong Amahan: nga ang tanan nga nagaila ug nagatuo kanako makaangkon sa kinabuhi nga walay kataposan, ug banhawon ko sila sa kataposan nga adlaw.”

⁴¹ Nagbagulbol ang mga Judio batok kang Jesus, kay miingon man siya nga siya mao ang kalan-on nga gikan sa langit. ⁴² Miingon sila, “Si Jesus lang kana nga anak ni Jose. Nganong nagaingon man siya nga gikan siya sa langit, nga nakaila man gani kita sa iyang amahan ug inahan?” ⁴³ Gitubag sila ni Jesus, “Ayaw kamo pagbagulbol. ⁴⁴ Walay makaduol kanako kon dili tandugon sa Amahan nga nagpadala kanako ang iyang kasingkasing. Ug sila nga moduol kanako banhawon ko sa kataposan nga adlaw. ⁴⁵ May gisulat ang usa sa mga propeta nga nag-ingon, ‘Silang tanan tudloan sa Dios.’ Busa ang tanan nga magpatalinghog sa mga gitudlo sa Amahan moduol kanako. ⁴⁶ Wala kini magpasabot nga may tawo na nga nakakita sa Amahan. Ako nga nagagikan sa Dios nga Amahan mao lang gayod ang nakakita kaniya.”

⁴⁷ “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ang nagatuo *kanako* adunay kinabuhi nga walay kataposan, ⁴⁸ tungod kay ako mao ang kalan-on nga nagahatag ug kinabuhi. ⁴⁹ Ang inyong mga katigulangan mikaon sa *kalan-on nga gitawag nga* “manna” sa didto pa sila sa kamingawan, apan nangamatay gihapon sila. ⁵⁰ Apan ako ang kalan-on nga mikanaog gikan sa langit. Si bisan kinsa nga mokaon niini *nga pagkaon* dili na mamatay. ⁵¹ Ako mao ang buhing kalan-on nga mikanaog gikan sa langit. Si bisan kinsa nga mokaon niini magakinabuhi sa walay kataposan. Tungod kay ang kalan-on nga akong ihatag kaniya mao ang akong lawas. Kini ihatag ko aron makaangkon ang *mga tawo dinhi sa* kalibotan sa kinabuhi *nga walay kataposan*.”

⁵² Naglantugi ang mga Judio *nga namati kang Jesus*. Miingon sila, “Unsaon ba paghatag niini nga tawo kanato sa iyang lawas aron atong kaonon?” ⁵³ Miingon si Jesus kanila, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga kon dili kamo mokaon sa lawas sa Anak sa Tawo ug kon dili kamo moinom sa iyang dugo, dili gayod kamo makabaton sa kinabuhi *nga walay kataposan*.” ⁵⁴ Apan si bisan kinsa nga mokaon sa akong lawas ug moinom sa akong dugo may kinabuhi nga walay kataposan, ug banhawon ko siya sa kataposan nga adlaw.

^a 36 bisan nakita na ninyo *ang mga milagro nga akong gibuhay*: sa ubang teksto, bisan nakita na ninyo ako.

⁵⁵ Kay ang akong lawas mao ang tinuod nga pagkaon ug ang akong dugo mao ang tinuod nga ilimnon.^a ⁵⁶ Si bisan kinsa nga nagakaon sa akong lawas ug nagainom sa akong dugo nagapabilin kanako ug ako nagapabilin usab kaniya. ⁵⁷ Ang Dios nga Amahan nga nagpadala kanako mao ang gigikanan sa kinabuhi, ug tungod kaniya nagakinabuhi ako. Sama usab niini ang mahitabo sa mga nagakaon kanako, magakinabuhi usab sila tungod kanako. ⁵⁸ Ako ang kalan-on nga naggikan sa langit. Dili kini sama sa “manna” nga gikaon sa inyong mga katigulangan, kay nangamatay man gihapon sila. Ang nagakaon niining pagkaon nga akong giingon kaninyo mabuhi sa walay kataposan.” ⁵⁹ Kini gisulti ni Jesus samtang nagtudlo siya didto sa simbahan sa mga Judio sa Capernaum.

Ang mga Pulong nga Nagahatag sa Kinabuhi nga Walay Kataposan

⁶⁰ Daghan sa iyang mga sumusunod ang nakadungog sa iyang gitudlo ug miingon, “Labihan kalisod kining iyang gitudlo, kinsay makadawat niini?” ⁶¹ Bisang walay nagsulti kang Jesus, nahibaloan niya nga ang iyang mga sumusunod nagabagulbol tungod niadtong iyang gitudlo. Busa miingon si Jesus kanila, “Nahiubos ba kamo sa akong gisulti?” ⁶² Unsaon na lang kon ako nga Anak sa Tawo makita ninyo nga mokayab balik sa akong gigikanan? ⁶³ Ang Espiritu *Santo* mao ang nagahatag sa kinabuhi. Ang tawo dili makahimo niini. Ang akong gisulti kaninyo gikan sa Espiritu *Santo*, ug nagahatag sa kinabuhi. ⁶⁴ Apan diha kaninyo adunay mga wala nagatuo kanako.” (Miingon siya niini tungod kay nahibaloan na niyang daan kon kinsa kadtong mga dili motuo ug kon kinsa ang magluib kaniya.) ⁶⁵ Ug midugang siya pag-ingon, “Mao kini ang hinungdan kon nganong nag-ingon ako kaninyo nga walay makaduol kanako kon dili itugot sa Amahan.”

⁶⁶ Sukad niadto, daghan sa mga sumusunod ni Jesus ang mibiya ug wala na mokuyog kaniya. ⁶⁷ Busa miingon si Jesus sa *iyang* dose *ka apostoles*, “Mobiya ba usab kamo kanako?” ⁶⁸ Mitubag si Simon Pedro kaniya, “Ginoo, kang kinsa pa man kami moadto? Ikaw lang ang nagtudlo mahitungod sa kinabuhi *nga walay kataposan*. ⁶⁹ Nagatuo kami kanimo tungod kay nahibaloan namo nga ikaw mao gayod ang Balaan nga gipadala sa Dios.” ⁷⁰ Miingon si Jesus kanila, “Dili ba gipili ko kamong dose? Apan Yawa^b ang usa kaninyo!” ⁷¹ Ang gitumong ni Jesus mao si Judas nga anak ni Simon Iscariote.^c Kay bisan tuod si Judas usa sa 12 *ka mga apostoles*, siya mao ang magluib kang Jesus.

Chapter 7

Si Jesus ug ang Iyang mga Igsoon nga Lalaki

¹ Pagkahuman niadto, naglibot-libot si Jesus sa Galilea. Gilikayan niya ang pag-adto sa Judea tungod kay ang mga *kadagkoan sa mga* Judio nagtinguha sa pagpatay kaniya. ² Unya, sa dihang duol na ang pagsaulog sa mga Judio sa gitawag nga Kasaulogan sa mga Tolda, ³ miingon ang mga igsoon ni Jesus kaniya, “Biya dinhi ug adto sa Judea aron makita sa imong mga sumusunod ang mga milagro nga imong gibuhat. ⁴ Kay walay tawo nga magtago sa iyang buhat kon buot siyang mahimong inila. Busa kon nagabuhat ka man gayod niining mga milagro ipakita mo na lang kini sa tanan!” ⁵ (Mao kini ang gisulti sa mga igsoon ni Jesus kay bisan sila wala man motuo kaniya.) ⁶ Miingon si Jesus kanila, “Mahimo ninyong buhaton ang inyong gusto sa bisan unsa nga panahon, apan alang kanako, dili pa kini ang husto nga higayon nga buhaton ko ang angay kong buhaton. ⁷ Dili kamo dumtan sa *mga tawo dinhi sa* kalibotan, apan ako gidumtan nila kay gipadayag ko man nga daotan ang ilang binuhatan. ⁸ Kamo lay tambong sa kasaulogan. Dili ako motambong kay dili pa kini ang akong tukma nga panahon.” ⁹ Human niya kini masulti kanila nagpabilin siya sa Galilea.

^a 55 tinuod nga pagkaon ...ug tinuod nga ilimnon *nga nagahatag sa kinabuhi nga walay kataposan*.

^b 70 Yawa, *buot ipasabot*, gigamit sa yawa.

^c 71 Simon Iscariote: *dili apelyido ni Simon ang “Iscariote.” Tingali ang buot ipasabot*, Simon nga taga-Kerioth.

Miadto si Jesus sa Kasaulogan

¹⁰ Apan sa nakagikan na ang mga igsoon ni Jesus aron motambong sa kasaulogan, misunod si Jesus sa hilom tungod kay dili niya buot nga masayran sa mga tawo nga atua siya didto. ¹¹ Didto sa kasaulogan, gipangita siya sa mga *kadagkoan sa mga* Judio. Miingon sila, “Hain siya?” ¹² Naghinunghongay ang mga tawo mahitungod kaniya. Ang uban nag-ingon “Maayo siya nga tawo.” Apan ang uban usab nag-ingon, “Dili kana tinuod, kay ginalimbongan lang niya ang mga tawo.” ¹³ Apan walay misulti sa dayag mahitungod kaniya, kay nahadlok sila sa mga *kadagkoan sa mga* Judio.

¹⁴ Sa dihang nanungatunga na ang kasaulogan, miadto si Jesus sa templo ug nanudlo. ¹⁵ Natingala gayod ang mga *kadagkoan sa mga* Judio. Miingon sila, “Asa ba nakakuha ug kaalam kini nga tawo? Wala gani siya makaeskwela.” ¹⁶ Miingon si Jesus kanila, “Ang mga gitudlo ko kaninyo wala maggikan kanako, kondili naggikan sa Amahan nga nagpadala kanako. ¹⁷ Si bisan kinsa nga gustong motuman sa kabubut-on sa Dios, makahibalo kon ang akong ginatudlo gikan ba sa Dios o gikan lang kanako. ¹⁸ Ang tawo nga nagatudlo gikan sa iyang kaugalingon nga kaalam nagapasidungog sa iya lang kaugalingon. Apan ang nagapasidungog sa nagpadala kaniya, mao ang katuohan ug dili bakakon. ¹⁹ Dili ba gihatag man ni Moises kaninyo ang Kasugoan? Apan wala gayoy bisan usa kaninyo nga nagatuman niini, tungod kay kon nagatuman pa kamo, nganong gusto man ninyo akong patyon?” ²⁰ Miingon ang mga tawo, “Gisudlan ka tingalig daotan nga espiritu! Ngano, kinsa ba ang gustong mopatay kanimo?” ²¹ Miingon si Jesus, “Natingala kamo tungod kay may tawo ako nga giayo sa Adlaw nga Igpapahulay. ²² *Apan hunahunaa ra god ninyo*: gitudloan kamo ni Moises nga kinahanglan tulion ang inyong mga anak nga lalaki. (Hinunon wala kini magsugod kang Moises kondili sa nauna pa gayod ninyong mga katigulangan). Busa gihimo ninyo kini bisan sa Adlaw nga Igpapahulay. ²³ Kon tulion gani ninyo ang bata sa Adlaw nga Igpapahulay aron dili ninyo malapas ang Kasugoan ni Moises,^b nganong nasuko man kamo kanako tungod kay giayo ko ang usa ka tawo sa Adlaw nga Igpapahulay? ²⁴ Ayaw una kamo paghukom nga daotan ang gibuhay sa tawo kon wala pa ninyo kini masusi. Susiha una aron masayran ninyo ang tinuod.”

Naghunahuna ang mga Tawo kon si Jesus mao na ba ang Cristo

²⁵ May mga taga-Jerusalem nga nag-ingon, “Dili ba mao man kini ang tawo nga gitinguhaang patyon sa atong mga kadagkoan?” ²⁶ Apan ania siya nagasulti atubangan sa mga tawo, ug ang atong mga kadagkoan wala man lay ikasulti batok kaniya. Unsa kaha, nasayod na ba sila nga siya mao ang Cristo? ²⁷ Apan nahibaloan nato kon asa gikan kining tawhana. Ug inig-abot sa Cristo walay mahibalo kon asa siya gikan.”

²⁸ Gikusgan dayon ni Jesus ang iyang tingog didto sa templo. Miingon siya, “Nahibaloan na ba ninyo kon kinsa gayod ako, ug kon asa ako gikan? Ang tinuod, wala ako moanhi dinhi sa akong kaugalingon nga pagbuot, kondili ang tinuod nga Dios mao ang nagpadala kanako. Wala ninyo siya mailhi. ²⁹ Apan ako nakaila kaniya, tungod kay ako gikan man kaniya, ug siya ang nagpadala kanako.” ³⁰ Tungod niining gisulti ni Jesus, dakpon na unta siya sa mga kadagkoan sa mga Judio. Apan walay midakop kaniya, kay wala pa man moabot ang iyang panahon.^c ³¹ Bisin pa niana, daghan pa gihapon sa mga tawo ang mituo kaniya. Nag-ingon sila, “Siya na gayod ang Cristo, kay walay bisan kinsa nga makalabaw sa mga milagro nga iyang gipanghimo.”

Gisugo ang mga Sundalo sa Pagdakop kang Jesus

³² Nakadungog ang mga Pariseo sa hinunghongay sa mga tawo mahitungod kang Jesus, busa sila ug ang kadagkoan sa mga pari misugo sa mga guwardya sa templo nga dakpon si Jesus. ³³ Miingon si Jesus, “Hamubo na lang ang panahon nga ako makig-uban kaninyo tungod kay mobalik na ako sa nagpadala

^a 15 Wala gani siya makaeskwela: *tingali ang buot ipasabot*, wala siya makaeskwela aron mahimong usa ka magtutudlo.

^b 23 *Sumala sa kasugoan ni Moises kinahanglan tulion sa mga Judio ang ilang mga anak sa ikawalo nga adlaw gikan sa ilang pagkatawo*. Ginatuli nila sila bisan pa nga ang ikawalo nga adlaw natunong sa Adlaw nga Igpapahulay.

^c 30 ang iyang panahon: *buot ipasabot*, ang kabubut-on sa Dios.

kanako.³⁴ Pangitaon ninyo ako, apan dili na ninyo ako makita, tungod kay dili kamo makaadto sa akong adtoan.”³⁵ Nagpangutan-anay ang mga *kadagkoan sa mga Judio*, “Asa diay siya moadto nga dili na man nato siya makita? Unsa, moadto ba siya sa mga siyudad sa mga Griego (diin nagkatibulaag ang uban nga mga Judio) aron manudlo sa mga Griego?”³⁶ Kay nganong moingon man siya nga ‘Pangitaon ninyo ako, apan dili na ninyo ako makita, tungod kay dili kamo makaadto sa akong adtoan?’”

Ang Tubig nga Nagahatag ug Kinabuhi

³⁷ Unya, miabot ang kataposan nga adlaw sa kasaulogan. Mao kini ang labing mahinungdanong adlaw sa kasaulogan. Niining adlaw mitindog si Jesus ug misulti ug kusog, “Si bisan kinsa nga giuhaw moduol kanako ug moinom.”³⁸ Kay sumala sa Kasulatan, si bisan kinsa nga magtuo kanako, modagayday gikan sa iyang kasingkasing ang tubig nga nagahatag ug kinabuhi.”³⁹ (Ang buot ipasabot ni Jesus sa tubig nga nagahatag ug kinabuhi mao ang Espiritu *Santo* nga hapit nang madawat sa mga nagatuo kaniya. Niadtong higayona wala pa ikahatag ang Espiritu *Santo*, tungod kay wala pa man makabalik si Jesus ngadto sa langit.)

Nagkalain-lain ang Pagtuo sa mga Tawo Mahitungod kang Jesus

⁴⁰ Daghang mga tawo ang nakadungog sa gisulti ni Jesus. Ang uban nag-ingon, “Kini nga tawo mao na gayod ang Propeta *nga atong gipaabot*.”⁴¹ Miingon usab ang uban, “Mao na kini ang Cristo!” Apan may nag-ingon usab, “Dili mahimo, kay ang Cristo dili magagikan sa Galilea.”⁴² Dili ba nag-ingon man ang Kasulatan nga ang Cristo magagikan sa kaliwat ni David, ug matawo sa lungsod sa Betlehem nga lugar ni David?”⁴³ Busa nagkalain-lain ang pagtuo sa mga tawo mahitungod kang Jesus.⁴⁴ Ang uban kanila gustong modakop kaniya, apan walay nakaako paghimo niini.

Dili Motuo kang Jesus ang mga Tigdumala

⁴⁵ Unya, namalik ang mga guwardya sa templo ngadto sa mga kadagkoan sa mga pari ug mga Pariseo nga nagsugo kanila sa pagdakop kang Jesus. Pag-abot sa mga guwardya, miingon dayon ang nagsugo kanila, “Nganong wala ninyo siya dakpa ug dad-a dinhi?”⁴⁶ Miingon ang mga guwardya, “Karon pa gayod kami nakadungog ug tawo nga sama niadtong manulti.”⁴⁷ Miingon ang mga Pariseo, “Ang buot ninyong ipasabot nga bisan kamo nalimbongan usab niya?”⁴⁸ Aduna ba kamoy nakita nga Pariseo o usa sa atong mga kadagkoan nga mituo kaniya?⁴⁹ Wala gayod! Ang mga tawo lang nga wala masayod sa Kasugoan *ni Moises* ang mituo kaniya. Tunglohon gayod sila sa Dios.”⁵⁰ Ang usa niining mga Pariseo mao si Nicodemo. Mao kini siya ang tawo nga nakigkita kaniadtong kang Jesus.⁵¹ Miingon siya sa iyang mga kauban, “Dili ba supak man sa atong kasugoan nga hukman ang tawo sa dili pa nato madungog gikan kaniya kon unsa ang iyang gibuhay?”⁵² Miingon sila kang Nicodemo, “Unsa, mora man usab kag taga-Galilea! Susiha ra god ang Kasulatan ug makita mo nga wala gayoy propeta sa Dios nga magagikan sa Galilea.”⁵³ [Pagkahuman niadtong namauli silang tanan.]

Chapter 8

Ang Babaye nga Nasakpan nga Nanapaw

¹ [Niadtong si Jesus sa Bukid sa mga Olibo. ² Sayo nianang pagkabuntag, mibalik siya pag-usab sa templo. Daghan ang mga tawo nga miduol kaniya. Busa milingkod siya ug nagtudlo kanila. ³ Unya, ang mga magtutudlo sa Kasugoan ug ang mga Pariseo nagdala ngadto kang Jesus ug usa ka babayeng nasakpan nga nanapaw ug gipatindog nila siya atubangan sa tanan nga mga tawo. ⁴ Miingon dayon sila kang Jesus, “Magtutudlo, nasakpan kining babayhana sa akto gayod nga nanapaw. ⁵ Sumala sa Kasugoan ni Moises, ang ingon niini nga klase sa babaye angay batohon hangtod mamatay. Unsay imong ikasulti?” ⁶ Mao kadto ang ilang pangutana tungod kay ginasulayan lang nila si Jesus, aron nga kon masayop siya sa iyang tubag may isumbong sila batok kaniya. Apan ang gihimo ni Jesus, miduko siya ug misulat sa yuta pinaagi sa

iyang tudlo. ⁷ Apan tungod kay sige gihapon silag pangutana kaniya, mitindog si Jesus ug miingon kanila, “Kon kinsa kaninyo ang walay sala maoy unang mobato kaniya.” ⁸ Human niyag sulti niadto, milingkod siya ug miduko ug misulat pag-usab sa yuta.

⁹ Sa pagkadungog niadto sa mga magtutudlo sa Kasugoan ug sa mga Pariseo, tagsa-tagsa silang mibiya sugod sa mga tigulang, hangtod nga si Jesus na lang ang nahabilin ug ang babaye nga nagtindog pa didto.

¹⁰ Mitindog si Jesus ug miingon sa babaye, “Asa na man sila? Wala bay mihukom kanimo?” ¹¹ Miingon ang babaye, “Wala, sir.” Miingon si Jesus kaniya, “Wala usab ako nagahukom kanimo. Sige pauli na, ug ayaw na pagpakasala pag-usab.”]

Si Jesus mao ang Suga sa Kalibotan

¹² Misulti pag-usab si Jesus sa mga tawo, “Ako ang suga sa *mga tawo sa kalibotan*. Ang nagasunod kanako, dili gayod magkinabuhi diha sa kangitngit, kondili mahayagan siya sa suga nga nagahatag ug kinabuhi.” ¹³ Pagkadungog niadto sa mga Pariseo, miingon sila, “Ikaw lang ang nagasulti mahitungod sa imong kaugalingon, busa dili ka katuohan.” ¹⁴ Miingon si Jesus kanila, “Bisan tuod nga nagasulti ako mahitungod sa akong kaugalingon, ang akong gisulti tinuod, tungod kay nahibalo ako kon asa ako gikan ug asa ako moadto. Apan kamo wala masayod kon asa ako gikan ug asa ako moadto. ¹⁵ Ang inyong paghukom dili kasaligan tungod kay sumala lang kana sa tawhanong panghunahuna. Apan ako wala maghukom kang bisan kinsa. ¹⁶ Ug kon maghukom man ako, ang akong hukom husto, tungod kay dili lang ako ang maghukom kondili ako ug ang Amahan nga nagpadala kanako. ¹⁷ Dili ba nahisulat man sa inyong Kasugoan nga kon magkatukma ang gisulti sa duha ka tawo, ang ilang gisulti tinuod? ¹⁸ Ako nagapamatuod mahitungod sa akong kaugalingon ug ang Amahan nga nagpadala kanako nagapamatuod usab mahitungod kanako.” ¹⁹ Nangutana ang mga Pariseo kaniya, “Asa ba ang imong amahan?” Mitubag si Jesus, “Wala kamo makaila kanako o sa akong Amahan. Kon nakaila pa kamo kanako, nakaila usab unta kamo sa akong Amahan.”

²⁰ Kining tanan gisulti ni Jesus sa dihang nagtudlo siya sa templo, duol sa gibutangan sa kuwarta. Apan walay midakop kaniya, kay wala pa man moabot ang iyang panahon.

Si Jesus Dili Taga-dinhi sa Kalibotan

²¹ Misulti pag-usab si Jesus sa mga tigdumala sa mga Judio, “Molakaw ako, ug kon wala na ako dinhi pangitaon ninyo ako, apan mangamatay lang kamo nga nagpadayon sa pagpakasala. Ug dili kamo makaadto sa akong adtoan.” ²² Busa nagpangutan-anay sila, ^a “Unsa bay buot niyang ipasabot, nga kita kuno dili makaadto sa iyang adtoan? Unsa, maghikog ba siya?” ²³ Miingon si Jesus kanila, “Kamo taga-dinhi sa kalibotan, apan ako taga-langit. Kamo iya sa kalibotan, apan ako dili. ²⁴ Mao nga miingon ako kaninyo nga mangamatay lang kamo nga nagpadayon sa pagpakasala. Kay kon dili kamo motuo nga ako mao ang Cristo, sigurado gayod nga mangamatay lang kamo nga nagpadayon sa pagpakasala.” ²⁵ Miingon sila, “Ngano, kinsa ka ba gayod?” Mitubag si Jesus, “Dili ba gisultihan ko na man kamo sukad pa kaniadto kon kinsa gayod ako? ²⁶ Daghan ang akong ikasulti batok kaninyo. Sa pagkatinuod, ang akong mga ginasulti ngadto sa mga tawo mao lang ang ginasulti kanako sa nagpadala kanako. Ug ang tanan niyang ginasulti tinuod.”

²⁷ Wala sila makasabot nga nagsulti siya kanila mahitungod sa Amahan. ²⁸ Busa miingon si Jesus kanila, “Kon ako nga Anak sa Tawo ibayaw^b na ninyo, masayran na ninyo nga ako *diay* mao ang *Cristo*. Nianang panahona masayran usab ninyo nga ang tanan nga akong gibuhay ug gisulti dili gikan sa akong kaugalingon, kondili gikan sa Amahan. ²⁹ Ang nagpadala kanako nagauban kanako ug wala gayod niya ako

^a 22 sila: *sa literal*, ang mga Judio.

^b 28 ibayaw: *ang buot ipasabot*, ilansang sa krus.

pasagdi, tungod kay kon unsay makalipay kaniya mao usab ang akong ginabuhat kanunay.”³⁰ Pagkadungog sa mga tawo niining mga gisulti ni Jesus, daghan kanila ang mituo kaniya.

Ang Kamatuoran nga Makahatag Kaninyo ug Kagawasan

³¹ Unya, miingon si Jesus sa mga Judio nga mituo kaniya, “Kon magpadayon kamo sa pagtuman sa akong mga gitudlo, tinuod gayod nga kamo akong mga sumusunod.”³² Masayran ninyo ang kamatuoran, ug ang kamatuoran mao ang maghatag kaninyo ug kagawasan.”³³ Miingon sila kaniya, “Mga kaliwat kami ni Abraham, ug wala pa gayod kami maulipon ni bisan kinsa. Nganong nag-ingon ka man nga hatagan kami ug kagawasan?”³⁴ Miingon si Jesus, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga si bisan kinsa nga nagapakasala, ulipon sa sala.”³⁵ Ang ulipon lumalabay lang sa panimalay, apan ang anak permanente.

³⁶ Busa kon ang Anak sa Dios mao ang maghatag kaninyo ug kagawasan, gawasnon gayod kamo.

³⁷ Nahibalo ako nga mga kaliwat kamo ni Abraham, apan nagtinguha kamo sa pagpatay kanako tungod kay dili kamo modawat sa akong mga gitudlo.”³⁸ Ginasulti ko kaninyo ang akong mga nakita sa Amahan; apan kamo, ginahimo ninyo ang inyong nadunggan gikan sa inyong amahan.”

³⁹ Mitubag sila kang Jesus, “Ang among amahan mao si Abraham.” Miingon si Jesus, “Kon tinuod nga mga kaliwat kamo ni Abraham, ginabuhat unta ninyo ang *maayo sama sa* iyang mga gibuhat.”⁴⁰ Apan nagtinguha hinuon kamo sa pagpatay kanako bisan nagsulti lamang ako kaninyo sa kamatuoran nga akong nadunggan gikan sa Dios. Si Abraham wala gayod magbuhat ug sama niining inyong ginabuhat.”⁴¹ Ang inyong ginabuhat sama usab sa ginabuhat sa inyong amahan.” Miingon sila, “Dili kami mga anak sa gawas.”^a Ang Dios mao ang among Amahan.”⁴² Miingon si Jesus kanila, “Kon tinuod nga ang Dios mao ang inyong Amahan, higugmaon unta ninyo ako, kay ako gikan man sa Dios. Wala ako moanhi dinhi sa kalibotan sa ako lang nga kabubut-on, kondili siya ang nagpadala kanako.”⁴³ Dili ninyo masabtan ang akong gipanulti tungod kay dili kamo makaantos sa pagpaminaw sa akong pulong.”⁴⁴ Si Satanas mao ang inyong amahan, ug kon unsa ang iyang gusto mao usab ang inyong gustong buhaton. Mamumuno^b siya sukad pa sa sinugdan. Wala siyay pagpakabana sa kamatuoran tungod kay wala gayoy kamatuoran diha kaniya. Kon mamakak siya, nagsunod lang siya sa iyang kinaiya, kay bakakon man siya ug siya mao ang gigikanan sa tanang bakak.”⁴⁵ Apan ang akong ginasulti kaninyo mao ang kamatuoran, ug mao kana nga dili kamo motuo kanako.”⁴⁶ Kinsa ba kaninyo ang makapamatuod nga nakasala ako? *Wala gayod!* Nganong dili kamo motuo nga nagasulti man ako sa kamatuoran?”⁴⁷ Ang mga tawo nga iya sa Dios nagatuo sa pulong sa Dios. Apan dili kamo iya sa Dios, mao nga dili kamo motuo kanako.”

Si Jesus ug si Abraham

⁴⁸ Mitubag kang Jesus ang mga *kadagkoan sa mga* Judio, “Tinuod diay ang among ginaingon nga ikaw usa ka Samarianhon,^c ug gisudlan sa daotan nga espiritu.”⁴⁹ Miingon si Jesus, “Walay daotang espiritu nga misulod kanako. Ginapasidunggan ko lang ang akong Amahan, apan ginapakaulawan ninyo ako.”⁵⁰ Wala ako magtinguha ug kadunggan alang sa akong kaugalingon. Ang Amahan mao ang nagtinguha *nga pasidunggan ako sa mga tawo*, ug nahibaloan niya nga tinuod ang akong mga gipanulti.”⁵¹ Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ang mga nagatuman sa akong mga pagpanudlo dili gayod mamatay.”⁵² Miingon kaniya ang mga *kadagkoan sa mga* Judio, “Karon nasiguro na gayod namo nga gisudlan ka sa daotang espiritu. Bisin si Abraham namatay, ug ingon man ang mga propeta. Apan ikaw nagaingon nga ang nagatuman sa imong mga pagpanudlo dili na gayod mamatay bisan kanus-a.”⁵³ Unsa, mas maayo ka pa ba kay kang Abraham? Namatay gani siya, ug ingon man ang mga propeta. Ngano, si kinsa ka ba gayod ha?”⁵⁴ Miingon si Jesus kanila, “Kon ako lang ang magpasidungog sa akong kaugalingon, wala kiniy kapuslanan. Apan ang akong Amahan mao gayod ang nagapasidungog kanako. Siya mao ang inyong

^a 41 Dili kami mga anak sa gawas: *ang buot ipasabot*, Dili si Satanas ang among amahan.

^b 44 mamumuno: *sa English*, murderer.

^c 48 Samarianhon: *Gipakaubos sa mga Judio*. *Mga makasala sila sa ilang panan-aw*.

giingon nga inyong Dios.⁵⁵ Ugaling wala ninyo siya mailhi. Apan ako nakaila kaniya. Karon, kon moingon ako nga wala ako makaila kaniya, mahimo akong bakakon sama kaninyo. Apan ang tinuod, nailhan ko gayod siya ug ginatuman ko ang iyang pulong.⁵⁶ Nalipay gayod ang inyong amahan nga si Abraham nga makita niya ang akong panahon. Ug nakita niya kini ug nalipay gayod siya.”⁵⁷ Miingon ang mga *kadagkoan sa mga* Judio kaniya, “Giunsa nimo pagkakita kang Abraham nga wala pa gani mag⁵⁰ ang imong edad.”⁵⁸ Miingon si Jesus, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga sa wala pa matawo si Abraham, anaa na akong daan.”⁵⁹ Tungod niining gisulti ni Jesus mipunit silag bato aron labayon siya. Apan misuot siya sa bagang duot sa katawhan ug mibiya sa templo.

Chapter 9

Giayo ni Jesus ang Tawong Gipanganak nga Buta

¹ Samtang naglakaw sila si Jesus, may nakita silang tawo nga buta sukad pa sa iyang pagkatawo.

² Karon, gipangutana si Jesus sa iyang mga sumusunod, “Magtutudlo, kang kinsa bang sala nga natawo siya nga buta? Iya bang sala o sa iyang mga ginikanan?”³ Miingon si Jesus, “Nabuta siya dili tungod sa iyang sala o sa sala sa iyang mga ginikanan, kondili aron makita sa mga tawo ang gahom sa Dios *pinaagi sa pag-ayo* kaniya.”⁴ Samtang adlaw pa kinahanglan nga buhaton nato ang gipabuhay sa Dios nga nagpadala kanako. Kay moabot ang gabii *o ang panahon* nga wala nay makahimo *sa iyang gipabuhay*.⁵ Samtang ania pa ako sa kalibotan ako ang suga nga nagahatag ug kahayag sa mga tawo.”⁶ Human niya kadto masulti miluwa siya sa yuta. Gisagol niya ang luwa sa yuta ug gihidhid niya kini sa mga mata sa buta.⁷ Miingon siya sa buta, “Adto sa kaligoanan sa Siloam ug panghilam-os didto.” (Ang buot ipasabot sa Siloam “Pinadala.”) Busa miadto ang buta sa Siloam ug nanghilam-os. Pagkahuman, mibalik siya nga makakita na.

⁸ Miingon ang iyang mga silingan ug ang mga tawo nga nakakita kaniadto kaniya nga nagpakilimos, “Dili ba mao man kini ang tawo nga kaniadto nagpunayg lingkod ug nagpakilimos?”⁹ Miingon ang uban, “Mao kana siya!” Apan ang uban miingon, “Dili uy! Susama lang kaniyang hitsura.” Busa ang tawo na mismo ang miingon, “Ako gayod ang tawo nga inyong giingon.”¹⁰ Busa gipangutana nila siya, “Unsang pagkahitaboa nga makakita ka na man karon?”¹¹ Miingon siya, “Ang tawo nga gitawag nilag Jesus naghimo ug lapok. Pagkahuman, gihidhid niya kini sa akong mga mata ug giingnan dayon niya ako nga moadto sa kaligoanan sa Siloam ug manghilam-os. Busa miadto ako didto ug pagkahuman kog panghilam-os, nakakita na ako.”¹² Gipangutana nila siya kon asa na ang tawo nga nag-ayo kaniya. Miingon siya, “Ambot, wala ako masayod.”

Gisukitsukit sa mga Pariseo ang Tawo nga Giayo ni Jesus

¹³ Gidala dayon nila ngadto sa mga Pariseo ang maong tawo, nga buta kaniadto.¹⁴ Adlaw kadto nga Igpapahulay sa dihang gihimo ni Jesus ang lapok sa pag-ayo niya sa buta.¹⁵ Busa gipangutana siya pag-usab sa mga Pariseo kon giunsa nga makakita na siya. Ug gisultihan niya sila, “Gihidhiran ni Jesus ug lapok ang akong mga mata ug pagkahuman nanghilam-os ako, ug karon makakita na ako.”¹⁶ May mga Pariseo nga nag-ingon, “Ang tawo nga naghimo niini dili gikan sa Dios, tungod kay wala siya nagatuman sa kasugoan mahitungod sa Adlaw nga Igpapahulay.” Apan nag-ingon ang uban, “Kon siya tawo nga makasala dili siya makahimo ug mga milagro nga sama niini.” Busa nabahin sila.

¹⁷ Nangutana pag-usab ang mga Pariseo sa tawo nga kaniadto buta, “Ingon mo nga giayo ka niya, nan karon, unsa ang ikasulti mo mahitungod kaniya?” Miingon siya, “Alang kanako, usa siya ka propeta.”

¹⁸ Apan dili motuo ang *kadagkoan sa mga* Judio nga buta siya kaniadto ug karon makakita na. Busa gipatawag nila ang iyang mga ginikanan,¹⁹ ug gipangutana nila sila, “Inyo ba kining anak? Tinuod ba gayod nga natawo siya nga buta? Nganong makakita na man siya karon?”²⁰ Mitubag ang iyang mga ginikanan, “Tinuod nga amo siyang anak ug tinuod nga natawo siya nga buta.”²¹ Apan kon ngano nga makakita na siya ug kon kinsa ang nag-ayo kaniya, kana ang wala namo mahibaloi. Pangutan-a ninyo siya

kay but-an na man siya ug makatubag alang sa iyang kaugalingon.”²² Mao kadto ang gitubag sa iyang mga ginikanan tungod kay nahadlok sila sa *kadagkoan sa mga* Judio. Kay kini sila nagkasabot na nga si bisan kinsa nga moila kang Jesus nga mao ang Cristo dili na nila pasudlon sa ilang simbahan.²³ Mao kini ang hinungdan nga ang iyang mga ginikanan miingon, “Pangutan-a ninyo siya kay but-an na man siya.”

²⁴ Busa gitawag nila pag-usab ang tawo nga kaniadto buta ug giingnan, “Isulti ang matuod mahitungod niadtong tawo, kay ang Dios nagapaminaw. Sa among kabahin, nahibaloan namo nga siya makasasala.”

²⁵ Mitubag ang tawo, “Wala ako masayod kon makasasala ba siya o dili. Basta nahibalo ako nga buta ako kaniadto apan karon makakita na.”²⁶ Nangutana sila *pag-usab*, “Unsay iyang gihimo kanimo? Giunsa man niya pag-ayo ang imong mga mata?”²⁷ Mitubag siya, “Dili ba gisultihan ko na man kamo? Apan dili kamo motuo. Nan, nganong nangutana pa man kamo pag-usab? Gusto ba usab ninyo nga mahimong iyang mga sumusunod?”²⁸ Busa nasuko sila ug giinsulto nila siya ug giingnan, “Ikaw mao ang iyang sumusunod, apan kami mga sumusunod ni Moises.”²⁹ Nahibalo kami nga nakigsulti ang Dios kang Moises kaniadto, apan mahitungod nianang tawhana, wala gani kami masayod kon asa siya gikan!”³⁰ Mitubag dayon ang tawo, “Katingalahan! Siya ang nag-ayo kanako, unya moingon kamo nga wala kamo mahibalo kon asa siya gikan.”³¹ Nahibalo kita nga dili tubagon sa Dios ang mga makasasala. Apan tubagon niya ang mga tawo nga nagatahod kaniya ug nagatuman sa iyang kabubut-on.³² Sukad sa pagsugod sa kalibotan wala pa gayod kita makadungog nga may tawo nga nag-ayo sa mata sa usa ka tawo nga buta sukad sa iyang pagkatawo.³³ Kon dili siya gikan sa Dios, dili unta siya makahimo ug sama niadtong.”³⁴ Mitubag ang *kadagkoan sa mga* Judio, “Natawo ka ug nagdako sa sala, ug karon tudloan mo kami?” Ug giingnan nila kini nga dili na siya tugotan sa pagsulod sa ilang mga simbahan.

Ang Espirituhanon nga Pagkabuta

³⁵ Nabalitaan ni Jesus nga dili na nila pasudlon sa ilang mga simbahan ang tawo nga iyang giayo. Busa gipangita niya kini. Sa dihang nakita na niya gipangutana niya kini, “Nagatuo ka ba sa Anak sa Tawo?”

³⁶ Mitubag siya, “Sir, tug-ani ako kon kinsa siya aron makatuo ako kaniya!”³⁷ Miingon si Jesus, “Nakita mo na siya, kay siya mismo ang nakigsulti kanimo karon.”³⁸ Miingon ang tawo, “Ginoo, nagatuo ako kanimo!” Ug miluhod dayon siya ug misimba kang Jesus.

³⁹ Miingon si Jesus, “Mianhi ako dinhi sa kalibotan aron hukman ang mga tawo. Ang mga *nagaangkon nga sila* buta sa *kamatuoran* ayohon nako aron sila makakita. Ug ang mga *nagaingon nga sila* dili buta, mao hinuon ang mabuta.”⁴⁰ Unya, may mga Pariseo didto duol kaniya nga nakadungog sa iyang gisulti. Ug nangutana sila, “Ang buot mong ipasabot nga bisan kami mga buta usab?”⁴¹ Gitubag sila ni Jesus, “Kon *giangkon ninyo nga* buta kamo sa *kamatuoran*, wala unta kamoy sala. Apan tungod kay *nagaingon* man kamo nga dili kamo buta, *kini nagakahulogan lang nga* nagpabilin gihapon ang inyong sala.”

Chapter 10

Ang Tinuod nga Magbalantay sa mga Karnero

¹ Misaysay si Jesus kanila pinaagi sa *samingay*, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga kon ang tawo mosulod sa toril sa mga karnero apan dili moagi sa pultahan kondili didto hinuon siya mokatkat sa koral, kanang tawhana kawatan ug tulisan.”² Apan ang tawo nga mosulod agi sa pultahan mao ang tinuod nga magbalantay sa mga karnero.³ Pasudlon siya sa tigbantay sa pultahan ug ang iyang tingog mailhan sa mga karnero. Tawgon niya ang iyang mga karnero sa ilang mga ngalan, ug giyahan niya pagawas.⁴ Kon tua na sila sa gawas, mouna siya sa panon sa mga karnero ug sila mosunod kaniya tungod kay nakaila sila sa iyang tingog.⁵ Dili mosunod ang mga karnero sa tawo nga wala nila mailhi; magpalayo hinuon sila tungod kay wala sila makaila sa iyang tingog.”

⁶ Gisulti ni Jesus kanila kini nga *samingay*, apan wala gayod sila makasabot sa kahulogan niini.

Si Jesus ang Maayo nga Magbalantay

⁷ Busa miingon pag-usab si Jesus, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ako mao ang pultahan sa mga karnero.”^a ⁸ May mga *magtutudlo* nga nauna kanako ug sama sila sa mga kawatan ug mga tulisan. Apan ang akong mga karnero wala motuo kanila. ⁹ Ako mao ang pultahan. Ang mosulod agi kanako maluwas. Sama siya sa karnero nga mosulod ug mogawas, ug makakita siya ug sibsibanan. ¹⁰ Ang katuyoan sa kawatan mao ang pagpangawat, ang pagpatay, ug ang pagpangguba. Apan ako mianhi dinhi sa kalibotan aron mahatagan ko ang mga tawo sa kinabuhi nga madagayaon.

¹¹ “Ako mao ang maayo nga magbalantay sa mga karnero. Ang maayo nga magbalantay andam nga magpakamatay alang sa iyang mga karnero. ¹² Dili siya sama sa tawo nga sinuholan lang nga magbantay. Kay ang sinuholan lang modagan kon may makita siyang nagaabot nga hayop nga manokob, ug biyaan lang niya ang mga karnero. Busa magkatibulaag ang mga karnero ug ang uban kanila matukob. ¹³ Ang sinuholan mopalayo, tungod kay sinuholan man lang siya ug balewala lang kaniya kon unsa ang mahitabo sa mga karnero. ^{14,15} Apan ako mao ang maayo nga magbalantay sa mga karnero. Ingon nga ako nailhan sa Amahan ug ako nakaila usab kaniya, nakaila usab ako sa akong mga karnero ug nakaila usab sila kanako. Ug ihatag ko ang akong kinabuhi alang kanila. ¹⁶ May uban pa akong mga karnero nga wala dinhi sa inyong grupo nga mga Judio. Kinahanglan pasudlon ko usab sila. Maminaw sila kanako, ug ang tanan nga maminaw kanako mahimong usa lang ka panon nga may usa lang ka magbalantay.

¹⁷ “Gihigugma ako sa Amahan tungod kay ginahatag ko ang akong kinabuhi *alang kanila*, ug pagkahuman mabuhi ako pag-usab. ¹⁸ Walay makapatay kanako kon dili ko kini itugot. Apan kabubut-on ko nga ihatag ang akong kinabuhi. Akong pagbuot ang paghatag niini, ug pagbuot ko usab ang pagbawi niini. Mao kini ang giingon kanako sa Amahan.”

¹⁹ Tungod niadtong gisulti ni Jesus nagkasumpaki pag-usab ang mga Judio. ²⁰ Daghan kanila ang nag-ingon, “Kini nga tawo gisudlan sa daotang espiritu ug buang-buang. Nganong nagpunay kamo ug paminaw kaniya?” ²¹ Apan nag-ingon ang uban, “Ang tawo nga gigamhan sa daotang espiritu dili makatudlo ug sama niana. Ug usa pa, unsaon man pag-ayo sa usa ka tawo nga gigamhan sa daotan nga espiritu ang usa ka buta?”

Gisalikway si Jesus sa mga Judio

²² Miabot ang panahon sa pagsaulog sa Jerusalem sa Kasaulogan sa Paghalad sa Templo. Tingtugnaw kadto, ²³ ug naglakaw-lakaw si Jesus didto sa templo, sa gitawag nga Balkon ni Solomon. ²⁴ Mialirong ang mga Judio kaniya ug miingon sila, “Nganong dili mo pa man itug-an kanamo kon kinsa gayod ikaw? Diretsoha kamig sulti kon ikaw mao ang Cristo.” ²⁵ Miingon si Jesus kanila, “Gisultihan ko na kamo kon kinsa gayod ako, apan dili kamo motuo kanako. Ang mga milagro nga gipabuhay sa Amahan kanako nagapamatuod usab kon kinsa gayod ako. ²⁶ Apan dili kamo motuo kanako tungod kay dili kamo kauban sa akong mga karnero. ²⁷ Ang akong mga karnero maminaw kanako. Nakaila ako kanila ug nagasunod sila kanako. ²⁸ Gihatagan ko silag kinabuhi nga walay kataposan, ug dili gayod sila mawala. Walay makaagaw kanila gikan sa akong kamot. ²⁹ Gihatag sila kanako sa akong Amahan nga gamhanan sa tanan, ug wala gayoy makaagaw kanila gikan sa kamot sa Amahan. ³⁰ Ako ug ang Amahan usa lang.”

³¹ Pagkadungog niadto sa mga Judio mipunit sila pag-usab ug mga bato aron batohon siya. ³² Apan miingon si Jesus kanila, “Daghan ang gibuhay ko nga maayo nga kamo mismo nakakita. Ug gipabuhay kini kanako sa Amahan. Asa ba niining akong mga gipangbuhay ang nahimong hinungdan nga inyo akong batohon?” ³³ Gitubag siya sa mga Judio, “Dili kami mobato kanimo tungod sa maayo nga buhat, kondili tungod sa imong gisulti batok sa Dios! Kay ikaw tawo man lang, apan nagaingon ka nga ikaw Dios.”

³⁴ Miingon si Jesus kanila, “Dili ba nahisulat man sa inyong Kasugoan nga miingon ang Dios nga kamo

^a 7 mga karnero: *mao ang mga tawo nga nagasunod kang Cristo.*

mga dios? ^{35,36} Ug nahibaloan nato nga tinuod kanunay ang nahisulat sa Kasulatan. Busa kon miingon ang Dios nga mga dios ang mga tawo nga gihatagan sa iyang mensahe, nganong nagaingon man kamo nga nagsulti ako batok sa Dios tungod kay miingon ako nga ako Anak sa Dios? Siya mismo ang nagpili ug nagpadala kanako dinhi sa kalibotan. ³⁷ Kon wala ako maghimo sa gipabuhat sa Amahan kanako, dili kamo angay nga motuo kanako. ³⁸ Apan kon gibuhat ko kini bisan dili ninyo gusto nga motuo sa akong *gisulti*, angay ninyong tuohan ang akong mga gipangbuhat, aron nga masayran gayod ninyo nga ang Amahan ania kanako ug ako anaa kaniya.”

³⁹ Nagtinguha sila pag-usab sa pagdakop kang Jesus, apan nakalikay siya kanila.

⁴⁰ Mitabok pag-usab si Jesus sa Suba sa Jordan ug miadto sa dapit diin nangbautismo si Juan. Ug didto siya nagpuyo. ⁴¹ Daghang mga tawo ang miadto kaniya ug miingon, “Wala tinuod makahimog mga milagro si Juan, apan ang tanan nga iyang gisulti mahitungod niini nga tawo tinuod.” ⁴² Busa daghan sa mga tawo didto ang mituo kang Jesus.

Chapter 11

Ang Pagkamatay ni Lazaro

^{1,2} May usa ka tawo nga ginganlag Lazaro. Siya ug ang iyang mga igsoon nga si Maria ug si Marta nagpuyo sa Betania. Kini si Maria mao kadtong babaye nga mibubo ug pahumot sa mga tiil sa Ginoo ug iyang gipahiran sa iyang buhok. Ang iyang igsoon nga si Lazaro nagsakit. ³ Busa nagpadala ang managsoon nga babaye ug mensahe kang Jesus nga ang iyang gihigugma nga higala nagasakit. ⁴ Pagkadungog ni Jesus niini, miingon siya, “Dili siya mamatay sa iyang sakit, kondili nahitabo kini aron mapasidunggan ang Dios tungod sa iyang gahom ug aron ako nga Anak sa Dios mapasidunggan usab.”

⁵ Pinangga ni Jesus si Marta, si Maria ug si Lazaro. ⁶ Apan gipalabay pa niya ang duha ka adlaw human siya masayod nga si Lazaro nagsakit. ⁷ Unya, miingon siya sa iyang mga sumusunod, “Dali kamo, mobalik na kita sa Judea.” ⁸ Miingon ang iyang mga sumusunod, “Magtutudlo, dili pa lang dugay nga gitinguhaan ka nga batohon sa mga Judio didto? Ug karon mobalik ka pa didto?” ⁹ Miingon si Jesus, “Dili ba may 12 ka oras kon adlaw? Busa kon maglakaw ang tawo kon adlaw dili siya mapandol, tungod kay hayag pa.” ¹⁰ Apan kon maglakaw siya kon gabii mapandol siya tungod kay ngitngit.”^a ¹¹ Human niini miingon pa gayod si Jesus, “Ang atong higala nga si Lazaro natulog. Apan adtoon ko siya ug pukawon.” ¹² Mitubag ang iyang mga sumusunod, “Ginoo, kon natulog siya, mamaayo pa siya.” ¹³ Abi nilag tinuod nga natulog lang si Lazaro, apan ang buot ipasabot ni Jesus nga patay na si Lazaro. ¹⁴ Busa giingnan sila ni Jesus sa dayag, “Patay na si Lazaro. ¹⁵ Apan nagapasalamat ako nga wala ako didto kay alang kini sa inyong kaayohan, tungod kay may himuon ako aron modugang pa gayod ang inyong pagtuo kanako. Dali, adtoon nato siya.” ¹⁶ Busa si Tomas nga gitawag nga Kaluha miingon sa iyang mga kauban, “Mokuyog na lang kita bisan kon patyon kita uban kaniya.”

Si Jesus mao ang Nagahatag ug Kinabuhi

¹⁷ Sa pag-abot ni Jesus sa *Betania*, nabalitaan niya nga upat na ka adlaw nga nalubong si Lazaro. ¹⁸ Ang Betania mga tulo lang ka kilometro gikan sa Jerusalem. ¹⁹ Busa daghan nga mga Judio nga *taga-Jerusalem* ang nangadto aron pagduyog sa kasub-anan ni Marta ug ni Maria sa pagkamatay sa ilang igsoon.

²⁰ Sa pagkadungog ni Marta nga nagapadulong na si Jesus, migawas siya aron sa pagsugat kaniya, apan si Maria nagpabilin sa balay. ²¹ Pagkita ni Marta ug ni Jesus, miingon siya, “Ginoo, kon dinhi ka pa lang, wala unta mamatay ang akong igsoon.” ²² Apan nahibalo ako nga bisan karon mohatag ang Dios kanimo sa

^a 9,10 *Gisulti ni Jesus kini nga sambingay aron ipahibalo kanila nga wala pay daotan nga mahitabo kanila didto sa Judea.*

bisan unsa nga imong pangayoon kaniya.”²³ Miingon si Jesus kaniya, “Mabanhaw ang imong igsoon.”²⁴ Mitubag si Marta, “Nahibalo ako nga mabanhaw siya sa kataposan nga adlaw kon banhawon na ang mga patay.”²⁵ Miingon si Jesus kaniya, “Ako ang nagabanhaw sa mga patay, ug ako usab ang nagahatag ug kinabuhi. Ang nagatuo kanako, bisan mamatay pa siya, mabuhi pag-usab.”²⁶ Si bisan kinsa nga nagakinabuhi ug nagatuo kanako dili na mamatay bisan kanus-a. Motuo ka ba niini?”²⁷ Mitubag si Marta, “Oo, Ginoo! Nagatuo gayod ako nga ikaw mao ang Cristo, ang Anak sa Dios nga *among gihulat nga* moabot dinhi sa kalibotan.”

Naghilak si Jesus

²⁸ Human mosulti si Marta niini, mibalik siya sa ilang balay ug gitawag niya ang iyang igsoon nga si Maria ug gihunghongan, “Ania na ang Magtutudlo ug gipatawag ka niya.”²⁹ Pagkadungog niadto ni Maria, mitindog siya ug midali paggawas ug miadto kang Jesus.³⁰ (Wala pa makasulod si Jesus sa lungsod sa Betania. Didto pa lang siya sa dapit diin siya gitagbo ni Marta.)³¹ Pagkakita sa mga Judio nga nakigduyog sa kasub-anan ni Maria nga mitindog siya ug midali paggawas, gisunod nila siya, kay gipakaingon nilag moadto siya sa gilubngan aron mohilak didto.

³² Pag-abot ni Maria didto kang Jesus, miluhod siya ug miingon, “Ginoo, kon dinhi ka pa lang, wala unta mamatay ang akong igsoon.”³³ Pagkakita niya nga naghilak si Maria ug ingon man ang mga kauban niini nga mga Judio, natandog gayod ang iyang kasingkasing.³⁴ Nangutana dayon siya kanila, “Asa ninyo siya gilubong?” Mitubag sila, “Dali Ginoo, itudlo namo kanimo.”³⁵ Mihilak si Jesus.³⁶ Busa miingon ang mga Judio, “Nakita ninyo kon unsa kadako ang iyang paghigugma kang Lazaro!”³⁷ Apan ang uban miingon, “Dili ba giayo man niya ang mga mata sa buta? Nan, nganong wala man niya mapugngi ang kamatayon ni Lazaro?”

Gibanhaw ni Jesus si Lazaro

³⁸ Natandog pag-usab ang kasingkasing ni Jesus. Ug miadto dayon sila didto sa gilubngan kang Lazaro. Usa kini ka langub nga gitakloban ug usa ka bato.³⁹ *Pag-abot nila didto*, miingon si Jesus, “Kuhaa ninyo ang bato.” Apan miingon si Marta nga igsoon sa namatay, “Ginoo, baho na siya karon, kay upat na ka adlaw nga siya gilubong!”⁴⁰ Miingon si Jesus kaniya, “Dili ba nga miingon man ako kanimo nga kon motuo ka, makita mo ang gahom sa Dios?”⁴¹ Busa gikuha nila ang bato. Mihangad si Jesus sa langit ug miingon, “Amahan nagapasalamat ako kanimo tungod kay gipaminawan mo ako.”⁴² Nasayod ako nga kanunay ka nga nagapaminaw kanako, apan gisulti ko kini alang sa mga tawo nga ania karon nag-alirong kanako, aron motuo sila nga ikaw mao ang nagpadala kanako *dinhi sa kalibotan*.”⁴³ Human niyag sulti niini, misinggit siya, “Lazaro, gawas ngari!”⁴⁴ Ug migawas ang namatay *nga si Lazaro* nga ang iyang kamot ug tiil naputos pa sa mga panapton, ug ang iyang nawong naputos usab sa panyo. Miingon si Jesus kanila, “Badbari ninyo siya ug palakta.”

Nagplano ang mga Kadagkoan sa mga Judio nga Patyon si Jesus

(Mt. 26:1-5; Mc. 14:1,2; Lu. 22:1,2)

⁴⁵ Daghan sa mga Judio nga mibisita sa ilang Maria ang nakakita sa gibuhat ni Jesus ug mituo kaniya.⁴⁶ Apan ang uban kanila miadto sa mga Pariseo ug misugilon sa gibuhat ni Jesus.⁴⁷ Busa gitawag sa mga Pariseo ug sa mga kadagkoan sa mga pari ang tanan nga membro sa Korte sa mga Judio. Ug sa dihang nagtigom na sila, nag-ingon sila, “Unsa man ang atong buhaton? Daghan nga mga milagro ang ginabuhay niini nga tawo.”⁴⁸ Kon pasagdan lang nato siya, ang tanan motuo na kaniya *nga siya mao ang gipadala sa Dios nga mahimong hari sa Israel*. Ug kon mahitabo kini, sulungon kita sa mga sundalo sa Roma ug gub-on nila ang atong templo ug ang atong tibuok nasod!”⁴⁹ Apan ang usa sa mga kauban nila nga si Caifas, nga pangulong pari niadtong tuiga, miingon, “Mga wala gayod kamoy alamag!”⁵⁰ Wala ba kamo makahunahuna nga mas maayo pa nga usa lang ka tawo ang mamatay alang sa atong nasod kay sa ang

tibuok nasod ang mawala?”⁵¹ Kining iyang gisulti dili iyang kaugalingon nga panghunahuna, kondili ingon nga pangulong pari niadtong tuiga, natagna niya nga kinahanglan nga mamatay si Jesus alang sa mga Judio.⁵² Ug dili lang alang kanila, kondili alang usab sa tanan nga anak sa Dios nga nagkatibulaag sa ubang lugar, aron matigom ug mahiusa silang tanan.⁵³ Sukad niadtong adlaw nagplano na ang kadagkoan sa mga Judio sa pagpatay kang Jesus.⁵⁴ Busa wala na magpakita si Jesus didto sa mga *lungsod sa mga* Judio, kondili miadto siya sa lugar nga duol sa kamingawan, sa usa ka lungsod nga gitawag Efraim. Mipuyo siya didto uban sa iyang mga sumusunod.

⁵⁵ Karon, hapit na ang kasaulogan sa mga Judio nga gitawag nga Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel. Busa daghang mga tawo ang miadto sa Jerusalem aron nga sa dili pa moabot ang kasaulogan makapanghinlo na sila sa ilang kaugalingon *sumala sa nabatasan sa ilang relihiyon*.⁵⁶ Gipangita nila si Jesus didto sa templo apan wala nila makita. Busa nagpangutan-anay sila, “Sa inyong hunahuna, dili siguro siya moanhi *dinhi* sa kasaulogan, di ba?”⁵⁷ Niadto diay nga higayon nagsugo nang daan ang mga kadagkoan sa mga pari ug ang mga Pariseo nga si bisan kinsa nga masayod kon asa si Jesus kinahanglan mosulti kanila aron madakop nila siya.

Chapter 12

Gibuboan ni Maria ug Pahumot ang Tiil ni Jesus (Mt. 26:6-13; Mc. 14:3-9)

¹ Unya, sa dihang unom na lang ka adlaw una moabot ang kasaulogan, miadto si Jesus sa Betania, sa lugar ni Lazaro nga iyang gibanhaw.² Nag-andam silag panihapon alang kang Jesus. Si Lazaro usa sa mga kauban ni Jesus nga nagkaon diha sa lamisa. Si Marta mao ang nagsilbe.³ Unya si Maria mikuha ug mga tunga sa litrong mahalong pahumot nga gikan sa tanom nga nardo. Gibubo niya kini sa tiil ni Jesus. Pagkahuman gitrapohan niya sa iyang buhok. Ug nalukop ang tibuok balay sa kahumot niadtong pahumot.⁴ Usa sa mga kauban ni Jesus didto mao si Judas Iscariote, nga mao ang magluib kaniya. Miingon si Judas,⁵ “Ang bili nianang pahumot mga usa gayod ka tuig nga suweldo sa usa ka tawo. Nganong wala man kana ibaligya ug ang halin ipanghatag ngadto sa mga kabos?”⁶ Gisulti niya kini, dili tungod kay naluoy siya sa mga kabos, kondili tungod kay kawatan siya. Siya mao ang nagakupot sa ilang kuwarta ug nagapangawkaw siya niini.⁷ Apan miingon si Jesus, “Pasagdi siya! Ipatago lang kaniya ang nahibilin nga pahumot aron itagana sa akong lubong.”⁸ Ang mga kabos kanunay ninyong ikauban, apan ako dili ninyo kanunayng ikauban.”

Ang Plano nga Patyon si Lazaro

⁹ Daghang mga Judio ang nakabalita nga didto si Jesus sa Betania, busa nangadto sila didto. Nangadto sila dili lang tungod kang Jesus, kondili gusto usab nila nga makita si Lazaro nga iyang gibanhaw.¹⁰ Busa giplano sa kadagkoan sa mga pari nga patyon usab si Lazaro,¹¹ kay tungod kaniya, daghan sa mga Judio ang namiya kanila ug nagtuo kang Jesus.

Ang Madaogon nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem (Mt. 21:1-11; Mc. 11:1-11; Lu. 19:28-40)

¹² Pagkasunod adlaw, nabalitaan sa daghang mga tawo nga mitambong sa kasaulogan nga si Jesus nagpadulong na sa Jerusalem.¹³ Busa nagkuha silag mga palwa sa palmera ug gitagbo nila si Jesus, ug naninggit, “Dayegon ta ang Dios! Gipanalanginan sa Ginoo ang iyang pinadala! Dayegon ta ang Hari sa Israel!”¹⁴ Nakakaplag si Jesus ug usa ka asno^a nga batan-on pa ug iya kining gisakyan. Sa iyang gihimo natuman ang *giingon sa Dios sa* Kasulatan nga nagaingon:

¹⁵ “Kamo nga mga taga-Sion,

^a 15 asno: *mananap nga sama sa kabayo. Kon sa English, donkey.*

ayaw kamo kahadlok,
Tungod kay ang inyong hari nagaabot,
nga nagasakay sa asno nga batan-on pa.”

¹⁶ Niadtong panahona, ang mga sumusunod ni Jesus wala pa makasabot kon unsa ang kahulogan niadtong nanghitabo. Apan sa dihang mibalik na si Jesus sa langit, ayha pa nila nahinumdoman nga ang gihimo niadtong mga tawo mao gayod diay ang nasulat sa Kasulatan.

¹⁷ Daghang mga tawo ang nakakita sa pagtawag ug pagbanhaw ni Jesus kang Lazaro gikan sa iyang lubnganan. Ug kini nga mga tawo namalita sa nahitabo. ¹⁸ Busa daghang mga tawo ang misugat kang Jesus, tungod kay nabalitaan nila kadtong milagro nga iyang gibuhat. ¹⁹ Busa nagsultihanay ang mga Pariseo, “Tan-awa ninyo, ang tanan nga mga tawo nagsunod na kaniya. Wala na gayod kitay mahimo!”

May mga Griego nga Nangita kang Jesus

²⁰ May mga Griego usab nga nangabot sa Jerusalem aron motambong sa kasaulogan ug mosimba sa Dios. ²¹ Nangadto sila kang Felipe nga taga-Betsaida. Kini nga dapit sakop sa Galilea. Miingon ang mga Griego, “Gusto unta namo nga makigkita kang Jesus.” ²² Gisultihan ni Felipe si Andres ug silang duha nangadto kang Jesus aron sultihan siya. ²³ Miingon dayon si Jesus kanila, “Karon miabot na ang higayon nga mapasidunggan ang Anak sa Tawo. ²⁴ Sultihan ko kamo sa tinuod, kon ang usa ka binhi dili ilubong sa yuta, kana magpabilin lang gayod nga usa ka binhi. Apan kon ilubong ug mamatay, motubo kini ug mamunga.” ²⁵ Ang tawo nga hilabihan ang paghigugma sa iyang kinabuhi kawad-an hinuon niini, apan ang dili manghinugon sa iyang kinabuhi *tungod kanako* makaangkon sa kinabuhi nga walay kataposan. ²⁶ Si bisan kinsa nga buot mag-alagad kanako kinahanglan mosunod kanako, aron nga kon asa ako atua usab ang akong sulugoon. Ang tawo nga nagaalagad kanako pasidunggan sa Amahan.”

Misulti si Jesus Mahitungod sa Iyang Kamatayon

²⁷ *Miingon pa gayod si Jesus*, “Karon naglibog ako. Unsa ba ang akong isulti? Moingon ba ako sa Amahan nga dili na lang niya ako paantuson? Apan mao kini ang katuyoan sa akong pag-anhi dinhi, nga mag-antos sa mga kasakit niining panahona.” ²⁸ *Miingon dayon si Jesus sa Amahan*, “Amahan, ipakita ang imong gahom sa mga tawo.” Ug dayon may tingog gikan sa langit nga nag-ingon, “Gipakita ko na *pinaagi kanimo*, ug ipakita ko pa pag-usab.”

²⁹ Ang mga tawo nga nanambong didto nakadungog sa maong tingog. Nag-ingon sila, “Midalugdog!” Apan ang uban nag-ingon, “Nakigsulti kaniya ang anghel!” ³⁰ Apan miingon si Jesus kanila, “Gipadungog kadto sa Dios dili alang kanako kondili alang kaninyo. ³¹ Sukad karon hukman na niya ang *mga tawo sa* kalibotan. Ug mabuntog na niya si Satanas nga mao ang nagagahom niining kalibotan. ³² Ug kon bayawon na gani ako gikan sa yuta, paduolon ko ang tanan nga mga tawo ngari kanako.” ³³ (Sa iyang pagsulti niadtong, gisulti niya kon unsa nga klase sa kamatayon ang iyang pagaantuson.) ³⁴ Mitubag ang mga tawo kaniya, “Sumala sa Kasugoan magakinabuhi ang Cristo sa walay kataposan. Busa nganong nag-ingon ka man nga ang Anak sa Tawo kinahanglan nga mamatay? Kinsa man gayod kanang Anak sa Tawo nga imong giingon?” ³⁵ Gitubag sila ni Jesus, “Hapit nang mawala ang suga diha sa inyong taliwala. Busa samtang ania pa kini pagkinabuhi kamo diha niini nga suga, kay basin kon maabtan kamo sa kangitngit. Kay ang nagalakaw diha sa kangitngit dili makahibalo kon asa siya nagapadulong. ³⁶ Busa tuhi ninyo *ako nga mao* ang suga samtang ania pa *ako* uban kaninyo, aron malamdagan ang inyong hunahuna.”^b

^a 24 Ang buot ipasabot ni Jesus nga siya parehas niana, *tungod kay kon mamatay na siya, daghan ang mahatagan ug bag-o nga kinabuhi.*

^b 36 aron malamdagan ang inyong hunahuna: *sa literal*, aron mahimong mga anak kamo sa kahayag.

Dili Motuo ang mga Judio kang Jesus

Human siya mosulti niadto milakaw siya ug mitago gikan kanila.³⁷ Bisan nakakita na gayod sila sa daghan nga mga milagro nga gipangbuhat ni Jesus, wala gihapon sila motuo kaniya.³⁸ Busa napamatud-an ang giingon ni propeta Isaias,

“Ginoo, walay mituo sa among gibalita.

Wala sila masayod nga gipakita mo na kanila ang imong gahom.”

^{39,40} Miingon pa gayod si Isaias,

“Gibutaan sila sa Dios aron dili sila makakita, ug gitakpan niya ang ilang mga hunahuna aron dili sila makasabot,

kay basin pag mobalik sila ngadto sa Dios ug ayohon niya sila.”

Busa mao kini ang hinungdan kon nganong wala sila motuo *kang Jesus*.⁴¹ Gisulti kadto ni Isaias tungod kay nakita niya ang gahom ni Jesus ug naghisgot siya mahitungod kaniya.

⁴² Apan bisan pa niana, daghang kadagkoan sa mga Judio ang mituo kang Jesus. Apan wala lang sila magpadayag sa ilang pagtuo tungod kay nahadlok sila nga dili na sila pasudlon sa mga Pariseo diha sa mga simbahan sa mga Judio.⁴³ Kay gipalabi man nila ang pagdayeg sa mga tawo kay sa pagdayeg sa Dios.

Ang Pulong ni Jesus maoy Mohukom sa Tawo

⁴⁴ Misulti si Jesus sa makusog, “Kon ang tawo magtuo kanako, dili lang ako ang iyang gituohan kondili nagatuo usab siya sa nagpadala kanako.”⁴⁵ Ang nakakita kanako nakakita usab sa nagpadala kanako.

⁴⁶ Mianhi ako dinhi sa kalibotan sa paglamdag sa hunahuna sa mga tawo, aron nga si bisan kinsa nga magtuo kanako dili magpabilin sa kangitngit.⁴⁷ Kon may nakadungog sa akong mga gipanudlo apan dili motuman niini, dili ako ang mohukom kaniya *nga silotan*. Kay wala ako moanhi dinhi sa kalibotan aron hukman ang mga tawo kondili aron luwason sila.⁴⁸ Adunay maghukom sa mga tawo nga nagasalikway kanako ug dili modawat sa akong mga gipanudlo; ang mga pulong nga akong gipanudlo mao ang maghukom kanila sa kataposang adlaw!⁴⁹ Kay ang akong mga gipanudlo dili gikan kanako kondili gikan sa Amahan nga nagpadala kanako. Siya mao ang nagsugo kanako kon unsa ang akong itudlo.⁵⁰ Ug nahibalo ako nga ang iyang mga sugo, nga iyang giingon kanako nga akong itudlo, nagahatag ug kinabuhi nga walay kataposan. Busa ginasulti ko kaninyo ang tanan nga iyang gipasulti kanako.”

Chapter 13

Gihugasan ni Jesus ang mga Tiil sa Iyang mga Sumusunod

¹ Sa wala pa moabot ang adlaw sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel, nahibalo nang daan si Jesus nga miabot na ang higayon nga mogikan na siya niining kalibotan ug mobalik sa Amahan. Gimahal gayod niya ang iyang mga sumusunod dinhi sa kalibotan, ug hangtod sa kataposan gipakita niya ang iyang pagmahal kanila.

² *Sa pagkagabii niana*, nanihapon si Jesus ug ang iyang mga sumusunod. Gisulod nang daan ni Satanas sa hunahuna ni Judas nga anak ni Simon Iscariote^a nga luiban niya si Jesus.³ Nahibalo si Jesus nga ang tanan *nga gahom* gihatag na sa Amahan kaniya. Nahibalo usab siya nga sa Dios siya naggikan ug sa Dios usab siya mobalik.⁴ Samtang diha pa sa lamisa ang iyang mga sumusunod, mitindog siya ug naghukas sa iyang kupo. Unya mikuha siyag tualya ug iya kining gibakos.⁵ Gibuboan dayon niyag tubig ang palanggana ug gipanghugasan niya ang mga tiil sa iyang mga sumusunod, ug gipahiran sa tualya nga iyang gibakos.

^a 2 Simon Iscariote: *tingali ang buot ipasabot*, Simon nga taga-Kerioth.

⁶ Sa pag-abot niya kang Simon Pedro, miingon si Simon kaniya, “Ginoo, hugasan mo ba ang akong mga tiil?” ⁷ Gitubag siya ni Jesus, “Karon dili mo pa masabtan kon unsa ang kahulogan niining akong ginabuhay, apan masabtan mo ra kini sa kaulahian.” ⁸ Miingon si Pedro, “Dili gayod mahimo nga ikaw ang mohugas sa akong mga tiil.” Apan miingon si Jesus kaniya, “Kon dili ka magpahugas sa imong mga tiil kanako, dili ka na akong kauban.” ⁹ Busa miingon si Simon Pedro, “*Kon mao kana* Ginoo, dili lang ang akong mga tiil ang imong hugasan, kondili apil usab ang akong mga kamot ug ang akong ulo.” ¹⁰ Apan miingon si Jesus, “Ang naligo na, limpyo na ang iyang tibuok lawas, ug dili na kinahanglan nga hugasan pa gawas lamang sa iyang mga tiil. Limpyo na kamo, apan dili kamong tanan.” ¹¹ (Miingon siya nga dili limpyo ang tanan tungod kay nahibalo siya kon kinsa ang magluib kaniya.)

¹² Sa nahugasan na ni Jesus ang ilang mga tiil, gisul-ob niya pag-usab ang iyang kupo ug mibalik sa lamisa. Nangutana siya kanila, “Nasabtan ba ninyo kon unsa ang kahulogan sa akong gibuhay kaninyo?” ¹³ Gitawag ninyo ako nga Magtutudlo ug Ginoo, ug husto kana, kay ako man gayod ang inyong Magtutudlo ug Ginoo. ¹⁴ Kon ako man gani nga inyong Ginoo ug Magtutudlo naghugas sa inyong mga tiil, angayan usab nga maghinugasay kamo sa inyong mga tiil. ¹⁵ Gibuhay ko kini isip panig-ingnan aron inyo usab nga sundon. ¹⁶ Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga walay sulugoon nga molabaw pa sa iyang agalon, ug walay sinugo nga molabaw pa sa nagsugo kaniya. ¹⁷ Karon nga nahibaloan na ninyo kini nga mga butang, bulahan kamo kon inyo kining buhaton.

¹⁸ “Wala ako moingon nga bulahan kamong tanan, kay nakaila ako sa akong mga pinili. Apan kinahanglan nga matuman ang giingon sa Kasulatan nga ang tawo nga nakigsalo kanako sa pagkaon mao pa ang magluib kanako. ¹⁹ Ginasulti ko na kining daan kaninyo samtang wala pa mahitabo, aron nga kon mahitabo na motuo kamo nga ako mao gayod ang Cristo. ²⁰ Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ang modawat sa mga tawo nga akong ipadala nagadawat usab kanako, ug ang nagadawat kanako nagadawat usab sa nagpadala kanako.”

Misulti si Jesus nga May Magluib Kaniya
(Mt. 26:20-25; Mc. 14:17-21; Lu. 22:21-23)

²¹ Human kadto masulti ni Jesus, naguol gayod siya. Miingon siya, “Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga usa kaninyo ang magluib kanako.” ²² Nagtinan-away ang iyang mga sumusunod nga naglibog kon kinsa kanila ang iyang gitumong. ²³ Ang usa sa mga sumusunod nga gimahal gayod ni Jesus nagalingkod didto sa iyang tapad. ²⁴ Gisinyasan siya ni Simon Pedro nga pangutan-on si Jesus kon kinsa ang iyang buot ipasabot. ²⁵ Busa midip-ig siya kang Jesus ug nangutana kon kinsa ang magluib kaniya. ²⁶ Mitubag si Jesus, “Ituslob ko kining pan, ug kon kinsa ang akong hatagan, siya mao ang magluib kanako.” Dayon gituslob niya ang pan ug gihatag niya kang Judas nga anak ni Simon Iscariote. ²⁷ Pagkadawat ni Judas niadtong pan, misulod si Satanas diha kaniya. Miingon dayon si Jesus kaniya, “Sige, himoa na dayon ang imong buhaton.” ²⁸ (Walay usa niadtong mga nanihaon nga nakasabot kon nganong misulti si Jesus niadto kang Judas. ²⁹ Naghunahuna ang uban nga mga sumusunod nga gisugo lang siya ni Jesus nga magpalit sa ilang nga kinahanglanon alang sa kasaulogan, o kaha maghatag ug limos sa mga kabos, kay si Judas mao ang nagkupto sa ilang kuwarta.) ³⁰ Sa nakaon na ni Judas ang pan migawas dayon siya. Gabii na kadto.

Ang Bag-o nga Sugo

³¹ Sa dihang nakagawas na si Judas, miingon si Jesus, “Karon, ako nga Anak sa Tawo pasidunggan na, ug pinaagi kanako ang Dios pasidunggan usab. ³² Ug kon pinaagi kanako dayegon ang Dios, ipakita usab niya nga ako dalaygon usab. Ug kini buhaton dayon niya. ³³ Kamo nga giisip ko nga akong mga anak, dili na ako makig-uban kaninyo ug dugay. Mangita kamo kanako, apan sama sa akong giingon sa *mga kadagkoan* sa mga Judio, ingnon ko usab kamo karon nga dili kamo makaadto sa akong adtoan. ³⁴ Busa karon ihatag ko kaninyo ang usa ka bag-o nga sugo: paghigugmaay kamo. Kon unsa ang akong

paghigugma kaninyo kinahanglan sama usab niana ang inyong paghigugma sa usag usa. ³⁵ Kon maghigugmaay kamo, masayran sa tanan nga kamo akong mga sumusunod.”

Gitagna ni Jesus ang Paglimod ni Pedro

(Mt. 26:31-35; Mc. 14:27-31; Lu. 22:31-34)

³⁶ Karon, gipangutana siya ni Simon Pedro, “Ginoo, asa ka ba moadto?” Mitubag si Jesus. “Sa pagkakaron dili ka makauban kanako sa akong adtoan, apan sa kaulahian mosunod ka ra usab didto.”

³⁷ Apan nangutana si Pedro, “Ginoo, nganong dili man ako makauban kanimo karon? Andam man ako nga magpakamatay alang kanimo.” ³⁸ Gitubag siya ni Jesus, “Unsa, andam ka ba gayod nga magpakamatay alang kanako? Timan-i kini: sa dili pa motuktugaok ang manok, ilimod mo na ako sa makatulo gayod ka beses.”

Chapter 14

Si Jesus mao ang Dalan Ngadto sa Amahan

¹ Miingon si Jesus kanila, “Ayaw kamog kaguol. Salig kamo sa Dios ug salig usab kamo kanako.

² Didto sa balay sa akong Amahan adunay daghang lawak. Mouna ako didto aron sa pag-andam ug lugar alang kaninyo. Dili ako mosulti niini kaninyo kon dili pa kini tinuod. ³ Kon tua na ako didto ug makaandam na ug lugar alang kaninyo, mobalik ako aron kuhaon kamo, aron nga kon asa ako atua usab kamo. ⁴ Ug nahibaloan ninyo ang dalan paingon sa lugar nga akong pagaadtoan.” ⁵ Miingon si Tomas kaniya, “Ginoo, wala kami masayod kon asa ikaw moadto, busa unsaon namo pagkasayod sa dalan?” ⁶ Mitubag si Jesus kaniya, “Ako mao ang dalan, ang kamatuoran, ug ang kinabuhi. Walay makaadto sa Amahan kon dili pinaagi kanako. ⁷ Kon nakaila kamo kanako, makaila usab kamo sa akong Amahan. Ug gani sukad karon nakaila ug nakakita na kamo kaniya.”

⁸ Miingon si Felipe kaniya, “Ginoo, ipakita kanamo ang Amahan ug igo na kana alang kanamo.”

⁹ Mitubag si Jesus, “Dugay na ang atong panag-uban, Felipe, apan wala pa gayod diay ikaw makaila kanako? Ang nakakita kanako nakakita usab sa Amahan. Nganong nagaingon ka pa nga ipakita ko kaninyo ang Amahan?” ¹⁰ Unsa, wala ba ikaw motuo nga ako anaa sa Amahan ug ang Amahan ania kanako? Ang mga pulong nga akong ginasulti kaninyo dili gikan kanako. Ang Amahan nga ania kanako mao ang nagabuhat sa mga butang nga akong ginabuhat. ¹¹ Tuohi ninyo ako nga ako anaa sa Amahan ug ang Amahan ania kanako. Kon dili ninyo gustong tuohan ang akong ginasulti, tuohi na lang ninyo ako tungod sa akong mga binuhatan. ¹² Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ang nagatuo kanako magbuhat usab sa akong ginabuhat ug mas labaw pa gayod ang iyang buhaton, tungod kay mobalik na ako sa Amahan.

^{13,14} Buhaton ko ang bisan unsa nga inyong pangayoon kanako, aron mapasidunggan ang Amahan pinaagi kanako nga iyang Anak. Bisana unsa ang inyong hangyoon kanako pinaagi sa akong ngalan^a buhaton ko kini.”

Ang Espiritu Santo nga Gisaad ni Jesus

¹⁵ “Kon gihigugma ninyo ako, tumana ninyo ang akong mga sugo. ^{16,17} Ug pangayoon ko sa Amahan nga padalhan niya kamog laing Magdadasig. Kini nga Magdadasig walay lain kondili ang Espiritu Santo nga mao ang magtudlo kaninyo sa kamatuoran. Ug magapabilin siya kaninyo sa walay kataposan. Dili siya dawaton sa mga tawo sa kalibotan tungod kay dili nila siya makita ug wala sila makaila kaniya. Apan nailhan ninyo siya tungod kay siya kauban ninyo, ug kanunay magapuyo diha kaninyo.

¹⁸ “Dili ko kamo biyaan nga walay kauban; mobalik ako diha kaninyo. ¹⁹ Hapit na ako mawala sa panan-aw sa mga tawo dinhi sa kalibotan, apan kamo makakita kanako. Ug tungod kay ako buhi man,

^a 13,14 sa akong ngalan: *tingali ang buot ipasabot*, tungod kay kamo anaa kanako.

mabuhi usab kamo.^{a 20} Pag-abot nianang adlaw,^b masayran gayod ninyo nga ako anaa sa akong Amahan, ug kamo ania kanako, ug ako usab anaa kaninyo.

²¹ “Ang nagadawat ug nagatuman sa akong mga sugo mao ang nagahigugma kanako. Ug ang nagahigugma kanako higugmaon usab sa akong Amahan. Higugmaon ko usab siya ug ipaila ko kaniya kon kinsa gayod ako.” ²² Unya gipangutana siya ni Judas (dili kini si Judas Iscariote), “Ginoo, nganong sa amo ka lang magpaila kon kinsa ka gayod? Nganong dili ka magpaila sa tanan?” ²³ Mitubag si Jesus kaniya, “Ang nagahigugma kanako magatuman sa akong mga pulong; higugmaon siya sa akong Amahan, ug kami magapuyo kaniya.” ²⁴ Apan ang wala nagahigugma kanako wala nagatuman sa akong mga pulong. Kining mga pulonga nga inyong nadungog dili gikan kanako, kondili gikan sa Amahan nga nagpadala kanako.

²⁵ “Kining mga butanga ginasulti ko nang daan kaninyo samtang kauban pa ninyo ako.” ²⁶ Apan *kon makagikan na ako*, ang Magdadasig nga mao ang Espiritu Santo mao ang ipadala sa Amahan puli kanako. Siya ang magtudlo kaninyo sa tanan nga mga butang, ug magpahinumdum kaninyo sa tanan nga akong giingon kaninyo.

²⁷ “Ayaw kamo kaguol ug ayaw kamo kahadlok, tungod kay ang kalinaw ibilin ko kaninyo. Ang akong kalinaw mismo ihatag ko kaninyo, dili kini sama sa kalinaw nga gihatag sa kalibotan.” ²⁸ Nadungog ninyo ang akong giingon kaninyo nga mogikan ako apan mobalik ra ako kaninyo. Kon gihigugma ninyo ako, unta malipay kamo nga makaadto ako sa Amahan nga mas gamhanan pa kay kanako.” ²⁹ Gisulti ko nang daan kini kaninyo samtang wala pa mahitabo, aron nga kon mahitabo na molig-on pa gayod ang inyong pagtuo kanako.” ³⁰ Dili na ako magdugay sa pagpakigsulti kaninyo, tungod kay nagaabot na *si Satanas nga mao* ang nagagahom sa kalibotan. Wala siyay gahom kanako.” ³¹ Apan aron masayran sa tibuok kalibotan nga ginahigugma ko ang Amahan, ginasunod ko ang tanan nga iyang ginapabuhat kanako. Dali na. Manlakaw na kita.”

Chapter 15

Si Jesus ang Tinuod nga Punoan sa Ubas

¹ *Nagpadayon si Jesus sa pagsulti*, “Ako ang tinuod nga punoan sa ubas, ug ang akong Amahan mao ang tig-atiman.” ² Ang akong mga sanga nga dili mamunga putlon niya, ug ang matag sanga nga mamunga, pul-ungan niya aron mamunga pa gayod ug daghan.” ³ Kamo nahinloan na pinaagi sa pulong nga akong giingon kaninyo.” ⁴ Pabilin kamo kanako, ug magpabilin usab ako kaninyo. Ingon nga ang sanga dili makapamunga kon dili magpabilin sa punoan, kamo dili usab makapamunga^c kon mobulag kamo kanako.

⁵ “Ako mao ang punoan sa ubas, ug kamo ang akong mga sanga. Ang tawo nga nagapabilin kanako ug ako diha kaniya, maoy mamungag daghan, kay kon wala ako kaninyo wala gayod kamoy mahimo.” ⁶ Ang tawo nga mobulag kanako ibalibag, sama sa mga sanga nga ibalibag ug unya malaya, dayon tigomon ug ilabay ngadto sa kalayo aron masunog.” ⁷ Kon magpabilin kamo kanako ug tipigan ninyo sa inyong mga kasingkasing ang akong mga pulong, makapangayo kamo kanako bisan unsa nga inyong gusto, ug madawat ninyo kini.” ⁸ Kon padayon kamo nga mamungag daghan, dayegon sa mga tawo ang akong Amahan, ug pinaagi niini masayran nga kamo akong mga sumusunod.” ⁹ Kon unsa ang paghigugma sa Amahan kanako mao usab ang akong paghigugma kaninyo. Pabilin kamo sa akong gugma.” ¹⁰ Kon tumanon ninyo ang akong mga sugo, magpabilin ang akong paghigugma kaninyo; sama kanako nga nagatuman usab sa mga sugo sa akong Amahan, busa nagpadayon usab ang iyang paghigugma kanako.

^a 19 tungod kay ako buhi man, mabuhi usab kamo: *buot ipasabot*, tungod kay ako may kinabuhi nga walay kataposan, kamo may kinabuhi usab nga walay kataposan.

^b 20 nianang adlaw: *buot ipasabot*, ang iyang pagkabanhaw.

^c 4 makapamunga: *buot ipasabot*, makabuhat sa maayo nga mga binuhatan.

¹¹ “Gisulti ko kini kaninyo aron malipay usab kamo sama kanako, ug mahimong hingpit gayod ang inyong kalipay. ¹² Mao kini ang akong sugo kaninyo: paghigugmaay kamo sama sa akong paghigugma kaninyo. ¹³ Kon adunay tawo nga magpakamatay alang sa iyang mga higala, kana nga paghigugma dili na gayod malabwan. ¹⁴ Mga higala ko kamo kon tumanon ninyo ang akong mga sugo. ¹⁵ Dili ko na kamo tawgon nga mga sulugoon, kay ang sulugoon wala masayod kon unsa ang ginabuhay sa iyang agalon. Kondili tawgon ko na kamo karon nga akong mga higala, kay kon unsa ang akong nadungog gikan sa akong Amahan mao usab ang akong gisulti kaninyo. ¹⁶ Dili kamo ang nagpili kanako kondili ako ang nagpili kaninyo. Gipili ko kamo aron manglakaw ug mamunga sa mga bunga nga molungtag; aron nga bisan unsa ang inyong pangayoon sa Amahan pinaagi sa akong ngalan ihatag niya kaninyo. ¹⁷ Busa mao kini ang akong sugo kaninyo: paghigugmaay kamo.”

Ang mga Nagatuo kang Jesus Gikasilagan sa mga Tawo sa Kalibotan

¹⁸ *Miingon pa gayod si Jesus*, “Kon gikasilagan kamo sa *mga tawo sa kalibotan*, *ayaw kamo katingala tungod kay* nahibalo kamo nga ako mao ang una nilang gikasilagan. ¹⁹ Kon sama kamo sa mga tawo sa kalibotan, higugmaon nila kamo. Apan gikasilagan nila kamo tungod kay dili nila kamo kauban, kondili gipili ko kamo gikan kanila. ²⁰ Hinumdomi ninyo ang akong gisulti kaninyo nga walay sulugoon nga labaw sa iyang agalon. Busa kon gilutos nila ako, kamo usab lutoson nila. (Ug kon tumanon nila ang akong pulong, tumanon usab nila ang inyong pulong.) ²¹ Kining tanan buhaton nila kaninyo tungod kay nagatuo kamo kanako, ug wala sila makaila sa nagpadala kanako. ²² Kon wala ako moanhi dinhi sa kalibotan ug magtudlo kanila, wala unta silay tulubagon, apan karon dili na gayod sila makapangulipas sa ilang mga sala. ²³ Ang nasilag kanako, nasilag usab sa akong Amahan. ²⁴ Kon wala ako maghimo ug mga milagro sa ilang taliwala, nga walay laing makahimo, wala unta silay tulubagon. Apan bisan nakita na gayod nila ang akong mga gihimo, nasilag pa gihapon sila kanako ug sa akong Amahan. ²⁵ Sa ilang ginabuhay natuman ang nahisulat sa ilang Kasugoan nga nagaingon, ‘Gikasilagan nila ako sa walay igong hinungdan.’”

²⁶ *Miingon dayon si Jesus kanila*, “Ipadala ko kaninyo ang Espiritu Santo nga gikan sa Amahan. Siya mao ang Magdadasig ug siya usab ang magtudlo sa kamatuoran. Ug kon moabot na siya, mosulti siya mahitungod kanako. ²⁷ Ug kamo kinahanglan mosulti usab *mahitungod kanako* tungod kay kauban ko na kamo sukad pa kaniadto.^a

Chapter 16

¹ “Gisulti ko nang daan kaninyo kining mga butanga aron nga *bisan unsa pa ang mahitabo sa kaulahian* dili mawala ang inyong pagtuo kanako. ² Papahawaon nila kamo sa ilang mga simbahan, ug moabot ang panahon nga si bisan kinsa nga mopatay kaninyo maghunahuna nga nakaalagad siya sa Dios. ³ Buhaton nila kini kaninyo tungod kay wala sila makaila sa Amahan o kanako. ⁴ Apan gisulti ko kini kaninyo aron nga kon moabot na ang panahon nga buhaton nila kini kaninyo, mahinumdoman ninyo nga gipasidan-an ko na kamong daan.”

Ang Buhat sa Espiritu Santo

“Kining mga butanga wala ko isulti kaninyo kaniadto kay kauban pa ninyo ako. ⁵ Apan karon mobalik na ako sa nagpadala kanako, ug wala gayoy nangutana bisan usa kaninyo kon asa ako moadto. ⁶ Karon nga gisultihan ko na kamo, naguol gayod kamo. ⁷ Apan sa pagkatinuod, mas makaayo alang kaninyo nga mobiya ako dinhi, kay kon dili ako mobiya, ang Magdadasig dili moabot kaninyo. Apan kon mobiya ako, ipadala ko siya kaninyo. ⁸ Ug kon moabot na siya dinhi sa kalibotan, pailhon niya ang mga tawo nga sila mga makasasala, nga ako matarong ug nga ang Dios magahukom kanila. ⁹ Pailhon niya ang mga tawo nga sila mga makasasala, tungod kay wala sila motuo kanako. ¹⁰ Pailhon niya sila nga ako matarong tungod kay

^a 27 sukad pa kaniadto: *siguro ang buot ipasabot* sukad pa sa pagsugod sa akong pagpanudlo.

moadto ako sa Amahan ug dili na kamo makakita kanako. ¹¹ Ug pailhon usab niya sila nga ang Dios magahukom kanila, kay nahukman na *si Satanas nga mao ang nagagahom sa mga tawo* sa kalibotan.

¹² “Daghan pa unta ang akong isulti kaninyo, apan dili pa kamo makasabot niini karon. ¹³ Apan kon moabot na ang Espiritu *Santo* nga mao ang magtutudlo sa kamatuoran, tudloan niya kamo sa tanan nga kamatuoran. Ang iyang itudlo kaninyo dili gikan kaniya, kondili kon unsa ang iyang nadungog mao kana ang iyang isulti kaninyo. Isulti usab niya kaninyo kon unsa ang manghitabo sa umaabot. ¹⁴ Pasidunggan niya ako tungod kay ipasabot niya kaninyo ang akong mga gipanudlo ug gipangbuhat. ¹⁵ Kay ang tanan nga akong gipanudlo iya sa Amahan. Mao kana nga nag-ingon ako nga ang akong mga gipanudlo ipasabot niya kaninyo.”

Ang Kasubo Pulihan ug Kalipay

¹⁶ “Sa dili madugay dili na ninyo ako makita. Apan sa dili usab madugay makita ra ninyo ako pag-usab.” ¹⁷ Pipila sa iyang mga sumusunod ang nagpangutan-anay, “Unsa ba ang buot niyang ipasabot nga sa dili madugay dili na kita makakita kaniya, ug dili usab madugay makita ra nato siya pag-usab? Ug miingon pa siya nga kini mahitabo tungod kay mobalik na siya sa Amahan. ¹⁸ Unsa ba ang iyang buot ipasabot sa ‘dili madugay’? Dili ta masabtan kon unsa ang iyang buot ipasabot.” ¹⁹ Nahibalo si Jesus nga gusto unta nilang mangutana kaniya, busa miingon siya kanila, “Miingon ako nga sa dili madugay dili na ninyo ako makita, apan sa dili usab madugay makita ra ninyo ako pag-usab. Dili ba mao man unta kini ang inyong gusto nga ipangutana kanako? ²⁰ Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ang *mga tawo sa kalibotan* malipay gayod *sa mahitabo kanako*, apan kamo maghilak sa kaguol. Apan ang inyong mga kaguol mawala ug mapulihan sa kalipay. ²¹ Sama sa babaye nga nagabati tungod kay manganak na siya. Apan kon matawo na gani ang bata, malimot na siya sa kasakit tungod sa iyang kalipay nga natawo na ang iyang anak dinhi sa kalibotan. ²² Kamo sama usab niana. Karon naguol kamo, apan magpakita pa ako pag-usab kaninyo ug labihan gayod unya ang inyong kalipay. Ug wala gayoy bisan kinsa nga makaagaw niana nga kalipay.

²³ “Ug kon moabot na gani kana nga adlaw dili na kinahanglan nga mangutana pa kamo ug bisan unsa kanako. Sa pagkatinuod, sultihan ko kamo nga ang Amahan maghatag kaninyo sa bisan unsa nga inyong pangayoon kaniya pinaagi sa akong ngalan.” ²⁴ Hangtod karon wala pa kamo makapangayo sa bisan unsa kaniya pinaagi sa akong ngalan. Pangayo kamo aron makadawat kamo, ug aron mahimong hingpit ang inyong kalipay.

Gidaog ni Jesus ang Kalibotan

²⁵ Gisulti ko kining mga butanga kaninyo pinaagi sa mga sambingay. Apan moabot ang panahon nga dili na ako mogamit ug mga sambingay, kondili klaro ko nang isulti kaninyo ang mahitungod sa Amahan. ²⁶ Kon moabot na kana nga adlaw, kamo mismo ang mangayo sa Amahan pinaagi sa akong ngalan. Dili na kinahanglan nga ako pa ang mangayo sa Amahan alang kaninyo. ²⁷ Kay ang Amahan mismo nagahigugma man kaninyo tungod kay nagahigugma kamo kanako, ug nagatuo nga ako gikan sa Dios. ²⁸ Gikan ako sa Amahan ug mianhi ako dinhi sa kalibotan. Apan karon mobiya na ako niining kalibotan ug mobalik sa Amahan.”

²⁹ Miingon dayon ang iyang mga sumusunod, “Karon klaro na ang imong gisulti kay wala ka na mogamit ug mga sambingay. ³⁰ Karon sigurado na kami nga nahibalo ka sa tanan, kay bisan wala kami mangutana kanimo nahibalo ka nang daan sa among gihunahuna. Busa nagatuo kami nga ikaw gikan gayod sa Dios.” ³¹ Misulti si Jesus kanila, “Karon nagatuo na ba kamo *kanako*? ³² Apan moabot ang panahon ug karon gani miabot na nga kamo magkatibulaag ug mamauli, ug biyaan ninyo ako nga mag-inusara. Apan bisan biyaan ninyo ako may kauban gihapon ako, tungod kay kauban ko ang Amahan. ³³ Gisulti ko kining

^a 23 sa akong ngalan: *ang buot ipasabot*, tungod kay kamo anaa kanako.

mga butanga kaninyo aron may kalinaw kamo tungod sa inyong pagtuo kanako. Paantuson kamo sa *mga tawo sa kalibotan*, apan ayaw kamo kahadlok tungod kay gidaog ko na ang *gahom sa kalibotan*.”

Chapter 17

Nag-ampo si Jesus Alang sa Iyang mga Sumusunod

¹ Human makasulti si Jesus niadto, mihangad siya sa langit ug miingon, “Amahan, miabot na ang panahon. Pasidunggi ang imong Anak aron pasidunggan ka usab sa imong Anak. ² Kay gihatagan mo akog katungod sa paggahom sa tanang tawo, aron mahatagan ko sa kinabuhi nga walay kataposan ang tanan kanila nga imong gihatag kanako. ³ Mao kini ang kinabuhi nga walay kataposan: nga ang mga tawo mag-ila kanimo nga mao lamang ang tinuod nga Dios ug mag-ila usab kanako nga imong gipadala. ⁴ Gipasidunggan ko ikaw dinhi sa kalibotan tungod kay nahuman ko na ang imong gipabuhat kanako. ⁵ Busa karon Amahan, pasidunggi ako diha sa imong presensya. Ihatag kanako ang dungog nga akoo kaniadto sa diha pa ako uban kanimo, sa wala mo pa mugnaa ang kalibotan.

⁶ “Gipaila ko ikaw sa mga tawo nga imong gipili dinhi sa kalibotan ug gihatag kanako. Imo sila kaniadto ug gihatag mo sila kanako, ug gituman nila ang imong mga sugo. ⁷ Karon nahibaloan na nila nga ang tanan nga imong gihatag kanako naggikan kanimo. ⁸ Kon unsa ang imong gitudlo kanako mao usab ang akong gitudlo kanila, ug kini gidawat nila. Ug nahibaloan nila nga ako tinuod gayod nga naggikan kanimo. Ug nagatuo sila nga ikaw ang nagpadala kanako.

⁹ “Nagaampo ako alang kanila. Kini nga pag-ampo dili alang sa *mga tawo sa kalibotan*, kondili alang sa mga tawo nga imong gihatag kanako, tungod kay sila imo man. ¹⁰ Ang tanan nga akoo, imo, ug ang tanan nga imo, akoo usab. Ug gipasidunggan nila ako. ¹¹ Karon mobalik na ako diha kanimo ug dili na ako magpuyo niini nga kalibotan. Apan sila magpabilin pa dinhi. O balaan nga Amahan, pinaagi sa imong gahom nga imong gihatag kanako bantayi kini nga mga tawo aron silang tanan mahiusa sama nga ikaw ug ako usa lang. ¹² Sa akong pagpakig-uban kanila gibantayan ko sila pinaagi sa imong gahom nga gihatag mo kanako. Gibantayan ko sila, ug wala gayoy nawala kanila, gawas lang sa tawo nga gitakda na nga mawala, aron matuman ang Kasulatan. ¹³ Karon mobalik na ako diha kanimo. Kining mga butanga ginasulti ko nang daan *kanila* samtang ania pa ako sa kalibotan aron malipay gayod sila sama kanako. ¹⁴ Gitudlo ko kanila ang imong gipatudlo kanako. Gikasilagan sila sa *mga tawo sa kalibotan*, kay dili na sila iya sa kalibotan, sama usab kanako nga dili iya sa kalibotan. ¹⁵ Dili ako mag-ampo nga kuhaon mo na sila dinhi sa kalibotan, kondili panalipdan mo sila batok kang Satanas. ¹⁶ Dili sila iya sa kalibotan, ingon nga ako dili usab iya sa kalibotan. ¹⁷ Igahin sila aron mahimong imo pinaagi sa kamatuoran; ang imong pulong mao ang kamatuoran. ¹⁸ Ingon nga gipadala mo ako dinhi sa kalibotan, gipadala ko usab sila sa pagtudlo sa *mga tawo dinhi sa kalibotan*. ¹⁹ Tungod kanila ginahalad ko kanimo ang akong kaugalingon, aron mahimong imo usab sila pinaagi sa kamatuoran.

²⁰ Dili lang alang niining mga tawo nga nagatuo kanako ang akong ginaampo, kondili apil usab ang mga tawo nga magtuo kanako sa kaulahian pinaagi sa mga pagpanudlo sa mga nagatuo kanako.

²¹ Nagaampo ako kanimo nga silang tanan mahiusa, sama nga ikaw ug ako usa lang. Ug ingon nga ikaw, Amahan, ania kanako ug ako anaa kanimo, hinaut nga ania usab sila kanato, aron nga ang *mga tawo sa kalibotan* motuo nga ikaw ang nagpadala kanako. ²² Gihatagan ko silag kadunggan nga sama usab sa gihatag mo kanako, aron mahiusa sila sama usab kanato nga usa lang. ²³ Ako anaa kanila ug ikaw ania kanako, aron nga mahiusa gayod sila, ug sa ingon niini nga paagi masayran sa *mga tawo sa kalibotan* nga ikaw mao ang nagpadala kanako. Ug masayran usab nila nga gimahal mo ang mga tumutuo sama sa imong pagmahal kanako.

²⁴ “Amahan, buot ko nga kining mga tawo nga imong gihatag kanako makauban ko, aron makita usab nila ang akong gahom, ang gahom nga imong gihatag kanako, tungod kay gimahal mo ako bisan sa wala pa

mamugna ang kalibotan.²⁵ Matarong nga Amahan, ang *mga tawo sa* kalibotan wala makaila kanimo. Apan ako nakaila kanimo, ug sila nga akong mga kauban nasayod nga ikaw mao ang nagpadala kanako.²⁶ Gipaila ko ikaw kanila, ug ipaila ko pa gayod ikaw, aron ang imong paghigugma kanako maanaa kanila, ug ako usab maanaa kanila.”

Chapter 18

Ang Pagdakop kang Jesus

(Mt. 26:47-56; Mc. 14:43-52; Lu. 22:47-53)

¹ Pagkahuman ug ampo ni Jesus, milakaw dayon siya kauban sa iyang mga sumusunod ug mitabok sila sa Sapa sa Kedron. Nangadto sila sa lugar nga gitamnan ug mga kahoy *nga olibo*.² Si Judas, nga nagluib kaniya, nakatultol niining lugara, kay didto kanunay nagatigom si Jesus ug ang iyang mga sumusunod.

³ Busa miadto didto si Judas dala ang mga sundalo nga Romanhon apil ang mga guwardya sa templo nga gisugo sa mga kadagkoan sa mga pari ug sa mga Pariseo. May dala sila nga mga sulo, ug mga parol, ug mga armas.⁴ Nahibalo si Jesus sa tanan nga mahitabo kaniya, busa gisugat niya sila ug nangutana, “Kinsa ba ang inyong gipangita?”⁵ Mitubag sila, “Si Jesus nga taga-Nazaret.” Miingon si Jesus kanila, “Ako si Jesus.”

Si Judas, nga nagluib kaniya, didto usab nagtindog kauban sa mga tawo nga nangita kang Jesus.

⁶ Pag-ingon ni Jesus nga siya mao ang ilang gipangita, misibog sila ug nangatumba sa yuta.⁷ Gipangutana sila pag-usab ni Jesus kon kinsa gayod ang ilang gipangita. Miingon sila pag-usab, “Si Jesus nga taga-Nazaret.”⁸ Miingon si Jesus kanila, “Dili ba giingnan ko na man kamo nga ako si Jesus? Busa kon ako gayod ang inyong gipangita, pasagdi lang ninyo nga mamiya kining akong mga kauban.”⁹ (Gisulti kini niya aron matuman ang iyang giingon sa Amahan, “Wala gayoy mawala bisan usa sa imong gihatag kanako.”)

¹⁰ Karon, kini si Simon Pedro may dalang espada. Giibot niya kini ug gitigbas ang sulugoon sa pangulong pari, ug naputol ang tuong dalunggan niini. Ang ngalan niining sulugoon mao si Malco.¹¹ Miingon si Jesus kang Pedro, “Ibalik sa sakoban ang imong espada. Nagahunahuna ka ba nga dili ko pagaantuson ang mga ipaantos sa Amahan kanako?”

Gidala si Jesus Ngadto kang Annas

¹² Gidakop si Jesus sa mga sundalo nga Romanhon nga gipangulohan sa ilang komander, ug kauban usab sa mga guwardya nga mga Judio. Gigapos nila siya¹³ ug gidala una ngadto kang Annas nga ugangan ni Caifas. Kini si Caifas mao ang pangulong pari niadtong tuiga.¹⁴ Siya usab ang miingon sa *kauban niya nga mga kadagkoan sa mga Judio* nga mas maayo nga usa lang ka tawo ang mamatay alang sa ilang nasod.

Gilimod ni Pedro si Jesus

(Mt. 26:69,70; Mc. 14:55-64; Lu. 22:66-71)

¹⁵ Si Simon Pedro ug ang usa pa ka sumusunod misunod kang Jesus. Kini nga sumusunod nailhan sa pangulong pari, busa nakasulod siya sa tugkaran niini uban ni Jesus.¹⁶ Apan si Pedro nahibilin didto sa gawas duol sa pultahan. Unya, kadtong sumusunod nga nailhan sa pangulong pari mibalik paggawas ug nakigsulti sa babaye nga nagabantay didto sa pultahan, ug gipasulod niini si Pedro.¹⁷ Miingon ang babaye kang Pedro, “Dili ba usa man usab ikaw sa mga sumusunod nianang tawhana?” Mitubag si Pedro, “Dili uy!”

¹⁸ Tugnaw kadto nga gabii, busa naghaling ug kalayo ang mga sulugoon ug ang mga guwardya, ug nagtindog sila sa palibot sa kalayo aron mainit-initan. Nagtindog usab si Pedro didto ug nagpainit-init.

Gisukitsukit si Jesus sa Pangulong Pari

(Mt. 26:59-66; Mc. 14:55-64; Lu. 22:66-71)

¹⁹ Unya, gipangutana si Jesus sa pangulong pari mahitungod sa iyang mga sumusunod ug sa iyang mga gipanudlo. ²⁰ Mitubag si Jesus, “Dili tago ang akong pagpanudlo sa mga tawo. Kay ako nanudlo diha gayod sa mga simbahan ug sa templo diin nagatigom ang tanan nga mga Judio. Wala akoy gitudlo sa tago.

²¹ Nganong ako man ang inyong pangutan-on? Pangutan-a ninyo ang mga tawo nga nakadungog kanako, kay nahibalo sila kon unsa ang akong gipanudlo kanila.” ²² Gisagpa siya sa usa sa mga guwardya nga nagatindog duol kaniya ug giingnan, “Ingon ba niana ang pagtubag mo sa pangulong pari?” ²³ Mitubag si Jesus kaniya, “Kon ang tubag ko daotan, ipadayag kon asa niadto ang daotan. Apan kon husto ang akong gitubag, nganong gisagpa mo man ako?”

²⁴ Unya, si Jesus nga ginapos pa gipadala dayon ni Anas kang Caifas nga mao ang pangulong pari niadtong higayona.

Gilimod Pag-usab ni Pedro si Jesus

(Mt. 26:71-75; Mc. 14:69-72; Lu. 22:58-62)

²⁵ Samtang nagtindog pa si Pedro nga nagpainit-init duol sa kalayo, gipangutana siya sa mga tawo, “Dili ba usa man usab ikaw sa mga sumusunod nianang tawhana?” Milimod na usab si Pedro ug miingon “Dili uy!” ²⁶ Unya, ang usa didto sa mga sulugoon sa pangulong pari paryente sa tawo kansang dalunggan gitigbas ni Pedro. Miingon siya, “Dili ba ikaw man kadtong nakita ko nga kauban nianang tawhana didto sa lugar nga gitamnan sa mga kahoy nga *olibo*?” ²⁷ Apan milimod na usab si Pedro. Ug unya mituktugaok dayon ang manok.

Gidala si Jesus kang Pilato

²⁸ Gikan kang Caifas gidala nila si Jesus didto sa palasyo sa gobernador. Sayo kadto sa buntag. Wala mosulod ang mga Judio sa palasyo tungod kay sumala sa ilang mga tulumanon, nga kon mosulod sila sa balay sa dili Judio, dili na sila tugotan nga mokaon sa panihapon nga alang sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel. ²⁹ Busa si Pilato mao ang migawas didto kanila ug nangutana kon unsa ang ilang sumbong batok kang Jesus. ³⁰ Mitubag sila, “Kon wala siyay nahimong daotan wala unta namo siya dad-a dinhi kanimo.” ³¹ Miingon si Pilato kanila, “Dad-a ninyo siya ug kamo ang mohukom kaniya sumala sa inyong kasugoan.” Mitubag ang mga Judio, “Apan wala kami tugoti nga maghukom ug kamatayon sa tawo.” ³² (Nahitabo kini aron matuman ang giingon ni Jesus kon unsa ang matang sa kamatayon nga iyang pagaagian.) ³³ Busa misulod pagbalik si Pilato ug gitawag si Jesus ug gipangutana, “Ikaw ba ang hari sa mga Judio?” ³⁴ Mitubag si Jesus, “Imo ba gayod kana nga pangutana, o gisultihan ka lang sa uban mahitungod kanako?” ³⁵ Miingon si Pilato, “Unsay tan-aw mo kanako, Judio? Ang imong mga katagilungsod ug ang mga kadagkoan sa mga pari mao ang nagdala kanimo dinhi kanako. Unsa ba gayod ang nabuhat mo?” ³⁶ Gitubag siya ni Jesus, “Ang akong gingharian wala dinhi niining kalibotan. Kon ang akong gingharian dinhi pa niining kalibotan, nakig-away unta ang akong mga sumusunod aron dili ako madakop sa mga Judio. Apan sa pagkatinuod, ang akong gingharian wala dinhi niining kalibotan.” ³⁷ Busa miingon si Pilato kaniya, “Kon mao, hari ka diay!” Gitubag siya ni Jesus, “Husto ang imong giingon nga ako hari. Ug ang hinungdan nga mianhi ako dinhi sa kalibotan ug nagpakatawo, aron nga isulti ko sa mga tawo ang kamatuoran. Ug ang tanan nga gustong masayod sa kamatuoran nagapaminaw kanako.” ³⁸ Nangutana dayon si Pilato, “Unsa ba ang kamatuoran?”

Gihukman si Jesus nga Patyon

(Mt. 27:15-31; Mc. 15:6-20; Lu. 23:13-25)

Pagkahuman ug sulti niadtong si Pilato, migawas siya pag-usab didto sa mga Judio ug miingon kanila, “Wala akoy nakita nga sala niining tawhana. ³⁹ Dili ba nabatasan man ninyo nga sa matag Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel nagahangyo kamo kanako ug usa ka piniriso nga akong buhian? Busa gusto ba ninyo

nga buhian ko ang Hari sa mga Judio?”⁴⁰ Naninggit ang mga tawo, “Dili siya, kondili si Barrabas!” (Kini si Barrabas usa ka tulisan.)

Chapter 19

¹ Busa gipakuha ni Pilato si Jesus ug gipalatos niya siya. ² Pagkahuman nagbuhat ang mga sundalo ug korona nga tunokon, ug gibutang nila kini sa ulo ni Jesus. Gisul-oban usab nila siya ug kapa nga pulahon, ³ ug nagtagsa-tagsa silag duol kaniya nga nagaingon, “Mabuhi ang Hari sa mga Judio,” dayon ug sagpa.

⁴ Migawas pag-usab si Pilato didto sa mga tawo ug miingon, “Tan-awa, pagawason ko siya pag-usab dinhi kaninyo aron ipakita kaninyo nga wala gayod akoy nakita nga sala kaniya.” ⁵ Busa migawas si Jesus nga may korona nga tunokon ug nagkapag pulahon. Miingon dayon si Pilato kanila, “Tan-awa ninyo siya!”

⁶ Pagkakita kaniya sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga guwardya, naninggit sila, “Ilansang siya sa krus! Ilansang siya sa krus!” Miingon si Pilato kanila, “Bahala na kamo, kuhaa ninyo siya ug kamoy lansang kaniya sa krus, kay alang kanako wala gayod akoy nakitang sala kaniya.” ⁷ Mitubag ang mga Judio, “May kasugon kami, ug sumala sa among kasugon, kini nga tawo angayan nga patyon, kay nagaingon siya nga Anak kuno siya sa Dios.”

⁸ Pagkadungog niadto ni Pilato, misamot ang iyang kahadlok. ⁹ Busa gidala niya pag-usab si Jesus sa sulod sa palasyo ug gipangutana kon taga-asa gayod siya. Apan wala motubag si Jesus. ¹⁰ Busa miingon si Pilato kaniya, “Nganong dili ka man motubag kanako? Wala ka ba masayod nga may gahom ako nga buhian ka o ipalansang sa krus?” ¹¹ Gitubag siya ni Jesus, “Mahimo mo lang kana kanako tungod kay gihatag sa Dios kanimo kanang gahom. Busa mas dako ug sala ang tawo nga nagtugyan kanako diha kanimo.” ¹² Pagkadungog niadto ni Pilato nangita pa gayod siyag paagi nga buhian si Jesus. Apan naninggit ang mga Judio, “Kon buhian mo siya, dili ikaw higala sa Emperador. Kay si bisan kinsa nga magpakahari kaaway sa Emperador.” ¹³ Pagkadungog niadto ni Pilato, gidala niya si Jesus sa gawas ug milingkod siya sa lingkoranan diin siya maghukom, didto sa gitawag nga, “Ang Plataporma nga Bato,” (nga kon sa Hebreo *nga pinulongan* gitawag nga “Gabbata.”)

¹⁴ Mga alas dose gayod kadto sa udto ug bisperas^a sa Pagsaulog sa Paglabay sa Anghel. Miingon si Pilato sa mga Judio, “Ania na ang inyong hari.” ¹⁵ Naninggit dayon sila, “Patya siya! Patya siya! Ilansang siya sa krus!” Busa nangutana si Pilato kanila, “Gusto ba ninyo nga ipalansang ko sa krus ang inyong hari?” Mitubag ang mga kadagkoan sa mga pari, “Wala na kami lain pa nga hari kondili ang Emperador lang!” ¹⁶ Busa gitugyan ni Pilato kanila si Jesus aron ilansang sa krus.

Gilansang si Jesus sa Krus
(Mt. 27:32-44; Mc. 15:21-32; Lu. 23:26-43)

Busa gidala si Jesus sa mga sundalo ¹⁷ ug migawas sila sa siyudad. Gipapas-an nila kang Jesus ang iyang krus paingon sa lugar nga gitawag “Lugar sa Bagolbagol,”^b (kon sa Hebreo *nga pinulongan* gitawag nga “Golgota.”) ¹⁸ Didto ila siyang gilansang sa krus. May duha usab ka tawo nga ilang gilansang dungan kaniya, ang usa diha sa iyang wala ug ang usa diha sa iyang tuo. ¹⁹ Nagpasulat si Pilato ug usa ka karatula ug gipabutang niya kini sa krus ni Jesus. Mao kini ang gisulat: “Si Jesus nga taga-Nazaret, ang Hari sa mga Judio.” ²⁰ Gisulat kini sa mga pinulongan nga Hebreo, Latin ug Griego. Ug daghan nga mga Judio ang nakabasa niini, tungod kay ang lugar diin gilansang si Jesus duol lang sa siyudad. ²¹ Miingon ang mga kadagkoan sa mga pari sa mga Judio kang Pilato, “Unta dili ‘Ang Hari sa mga Judio’ ang imong gipasulat, kondili, ‘Kini nga tawo nagaingon nga siya kuno mao ang Hari sa mga Judio.’” ²² Mitubag si Pilato, “Kon unsa ang akong gipasulat dili na ninyo usbon.”

^a 14 bisperas: sa uban nga Binisaya, disperas.

^b 17 Lugar sa Bagolbagol: *posible lugar nga morag bagolbagol o posible tungod kay daghan ang gipamatay diha.*

²³ Sa dihang nalansang na sa mga sundalo si Jesus sa krus, gikuha nila ang iyang bisti ug gibahin sa upat ka bahin, matag sundalo adunay usa ka bahin. Gikuha usab nila ang iyang pang-ilalom nga bisti nga walay tinahian ang pagkabuhat. ²⁴ Nag-ingnanay ang mga sundalo sa usag usa, “Dili lang nato kini bahin-bahinon, kondili ripahan nato kon kinsa ang makaangkon niini.” Kini nahitabo aron matuman ang ginaingon sa Kasulatan:

“Gibahin-bahin nila ang akong bisti

ug giripahan nila ang akong pang-ilalom nga bisti.”

Ug mao gayod kini ang gihimo sa mga sundalo.

²⁵ Didto duol sa krus ni Jesus nagtindog ang iyang inahan, ang igsoon sa iyang inahan, si Maria nga asawa ni Cleopas, ug si Maria nga taga-Magdala. ²⁶ Pagkakita ni Jesus sa iyang inahan ug sa iyang pinanggang sumusunod nga nagtindog didto, miingon siya sa iyang inahan, “Ania ang imong anak.”

²⁷ Miingon usab siya sa iyang sumusunod, “Ania ang imong inahan.” Ug sukad niadto, ang inahan ni Jesus didto na nagpuyo sa balay niadtong sumusunod.

Ang Pagkamatay ni Jesus
(Mt. 27:45-56; Mc. 15:33-41; Lu. 23:44-49)

²⁸ Nahibalo si Jesus nga human na ang tanan, ug aron matuman ang Kasulatan miingon siya, “Gihaw ako.” ²⁹ May usa didto ka sudlanan nga puno sa aslom nga bino. Busa gituslob sa mga sundalo ang espongna sa bino ug gitaod dayon nila kini sa usa ka sanga sa isopo ug gipaduol sa baba ni Jesus. ³⁰ Sa dihang nasupsop na niya kini, miingon siya, “Natapos na!” Unya midungo siya ug nabugto ang iyang gininhawa.

Gidunggab ang Kilid ni Jesus

³¹ Bisperas kadto sa kasaulogan. Ug dili gusto sa mga Judio nga ang mga patay nga lawas sa mga tawo nga gilansang sa krus magpabilin didto sa krus tungod kay ang sunod nga adlaw, Adlaw nga Igpapahulay. Ug importante gayod kini nga adlaw alang sa mga Judio, kay natunong sa kasaulogan. Busa gihangyo nila kang Pilato nga kon mahimo pamalion ang mga bitiis^a sa mga tawo nga gilansang sa krus aron dali silang mangamatay, ug aron makuha dayon ang ilang mga patayng lawas. ³² Busa miadto didto ang mga sundalo ug gipamali nila ang mga bitiis sa duha ka tawo nga gilansang uban ni Jesus. ³³ Apan pag-abot nila kang Jesus, nakita nila nga patay na siya, busa wala na lang nila balia ang iyang mga bitiis. ³⁴ Apan ang gihimo sa usa sa mga sundalo, gidunggab niya ang kilid ni Jesus sa bangkaw ug dihadia miagas ang dugo ug tubig. ³⁵ Tinuod kini nga mga panghitabo tungod kay nakita ko gayod. Busa nahibalo ako nga kining akong gisulat tinuod, ug gisulat ko kini aron motuo usab kamo.^b ³⁶ Kini nahitabo aron matuman ang nahisulat sa Kasulatan nga nagaingon, “Wala gayoy bisan usa ka bukog nga mabali kaniya.” ³⁷ Ug may nahisulat pa gayod sa Kasulatan nga nagaingon, “Tan-awon nila ang tawo nga ilang gidunggab.”

Ang Paglubong kang Jesus
(Mt. 27:57-61; Mc. 15:42-47; Lu. 23:50-56)

³⁸ Human niadto, miadto si Jose nga taga-Arimatea kang Pilato ug nananghid nga kon mahimo tugotan siya nga kuhaon ang patay nga lawas ni Jesus didto sa krus. (Kini si Jose usa sa mga sumusunod ni Jesus, apan sa tago lang kay nahadlok siya sa mga *kadagkoan sa mga Judio*.) Gitugotan siya ni Pilato, busa gikuha niya ang patay nga lawas ni Jesus. ³⁹ Miuban usab kaniya si Nicodemo. (Kini si Nicodemo mao kadtong miadto kang Jesus usa niana ka gabii.) May dala siyang pahumot nga sinagol nga mira ug aloe nga

^a 31 bitiis: sa uban nga Binisaya, batiis.

^b 35 sa literal: Ug ang nakakita niini nagpamatuod, ug ang iyang pagmatuod tinuod, ug nasayod siya nga nagasulti siyang tinuod, aron motuo usab kamo. Nagatuo ang kadaghanan sa mga eksperto sa Biblia nga si Juan ang nagsulat niini nga libro ug ang iyang kaugalingon mao ang iyang gitumong niini nga bersikulo.

mga 35 ka kilo. ⁴⁰ Gikuha nila ang patay nga lawas ni Jesus ug ila kining gibuliburan ug mga panaptong puti nga gibutangag pahumot. Kay mao kini ang nabatasan sa mga Judio kon maglubong ug patay. ⁴¹ Didto sa gilansangan kang Jesus, may usa ka lugar nga gitamnan ug mga kahoy *nga olibo*, ug didto may usa ka bag-o nga lubnganan nga gibangag sa bakilid^a nga wala pa gayod malubngi. ⁴² Ug tungod kay bisperas na sa kasaulogan sa mga Judio, ug tungod kay duol ra man kadto nga lubnganan, didto na lang nila gilubong si Jesus.

Chapter 20

Ang Pagkabanhaw ni Jesus
(Mt. 28:1-8; Mc. 16:1-8; Lu. 24:1-12)

¹ Sayo sa adlawng Domingo, ngitngit pa, miadto si Maria nga taga-Magdala didto sa lubnganan. Pag-abot niya didto, nakita niya nga ang gisamong nga bato wala na didto sa baba sa lubnganan. ² Busa midagan siya paingon kang Simon Pedro ug sa sumusunod nga gimahal ni Jesus. Pag-abot niya didto kanila miingon siya, “Gikuha nila sa lubnganan ang Ginoo, ug wala kami masayod kon asa nila siya gibutang!” ³ Busa miadto si Pedro ug kadtong sumusunod didto sa lubnganan. ⁴ Nanagan silang duha, apan mas kusog modagan ang usa kay kang Pedro. Busa una siya nga nakaabot sa lubnganan. ⁵ Pag-abot niya didto miduko siya ug milili, ug nakita niya ang mga panaptong puti, apan wala siya mosulod. ⁶ Pagkataudtaod miabot usab si Simon Pedro, apan milahos siyag sulod sa lubnganan. Nakita niya ang mga panapton ⁷ ug ang panyo nga giputos sa ulo ni Jesus. Napilo na ang panyo sa usa ka lugar nga nalain sa mga panapton. ^{8,9} Misulod usab dayon ang sumusunod nga unang miabot, ug nakita usab niya ang mga butang sa sulod. Bisan wala pa sila makasabot sa ginaingon sa Kasulatan nga kinahanglan mabanhaw si Jesus, nagtuo siya *nga nabanhaw si Jesus*. ¹⁰ Ug mipauli dayon ang duha ka sumusunod.

Nagpakita si Jesus kang Maria nga taga-Magdala
(Mt. 28:9,10; Mc. 16:9-11)

¹¹ Si Maria nagatindog pa didto sa gawas sa lubnganan nga nagahilak. Samtang naghilak siya, miduko siya ug milili sa sulod sa lubnganan. ¹² Nakita niya nga may duha ka anghel didto sa sulod nga nagbisti ug puti. Didto sila nanglingkod sa gibutangan sa patay nga lawas ni Jesus. Ang usa dapit sa may ulohan ug ang usa dapit sa may tiilan. ¹³ Gipangutana sa mga anghel si Maria, “Nganong nagahilak ka?” Mitubag si Maria, “Tungod kay may nagkuha sa patay nga lawas sa akong Ginoo ug wala ako masayod kon asa nila gibutang!” ¹⁴ Pagkahuman niyag sulti niadtong, miliso dayon siya ug nakita niya si Jesus nga nagatindog, apan wala niya mailhi nga si Jesus diay kadto. ¹⁵ Nangutana si Jesus kaniya, “Nganong nagahilak ka? Kinsa ba ang imong gipangita?” Abi ni Maria nga ang tig-atiman kadto sa mga tanom didto. Busa miingon siya, “Kon ikaw ang nagkuha kaniya, sultihi ako kon asa mo siya gibutang, kay kuhaon ko siya.” ¹⁶ Miingon si Jesus kaniya, “Maria!” Miatubang si Maria kang Jesus, ug miingon sa Hebreo *nga pinulongan*, “Rabboni!” (nga ang buot ipasabot, “Magtutudlo.”) ¹⁷ Miingon si Jesus kaniya, “Ayaw pagkupert kanako, kay wala pa ako makakayab ngadto sa Amahan. Ang imong buhaton, adtoa hinuon ang akong mga igsoon ug sultihi sila nga mokayab na ako ngadto sa akong Amahan ug Amahan usab ninyo, sa akong Dios ug Dios usab ninyo.” ¹⁸ Busa miadto si Maria nga taga-Magdala sa mga sumusunod *ni Jesus* ug gisultihan niya sila nga nakita niya ang Ginoo, ug gisulti niya kanila ang gitugon ni Jesus.

Nagpakita si Jesus sa Iyang mga Sumusunod
(Mt. 28:16-20; Mc. 16:14-18; Lu. 24:36-44)

¹⁹ Sa dihang kilomkilom na niadtong Domingoha, nagtigom sa usa ka balay ang mga sumusunod. Ug tungod sa ilang kahadlok sa *kadagkoan sa mga* Judio, gitrangkahan nila ang mga pultahan sa balay nga ilang tigomanan. Miabot si Jesus ug mitindog didto sa ilang taliwala. Miingon siya, “Ang kalinaw maanaa

^a 41 lubnganan nga gibangag sa bakilid: sa *English*, tomb.

kaninyo.”²⁰ Pagkahuman niyag sulti niini, iyang gipakita kanila ang mga samad sa iyang mga kamot ug sa iyang kilid. Ug nalipay gayod ang mga sumusunod sa dihang nakita nila ang Ginoo.²¹ Ug miingon pag-usab si Jesus kanila, “Ang kalinaw maanaa kaninyo. Ingon nga ang Amahan nagpadala kanako, ako magapadala usab kaninyo.”²² Gihuypan dayon niya sila ug miingon, “Dawata ninyo ang Espiritu Santo.²³ Kon pasayloon ninyo si bisan kinsa sa ilang mga sala, gipasaylo na sila *sa Dios*. Apan kon dili ninyo pasayloon, wala sila pasayloa *sa Dios*.”

Nagduhaduha si Tomas

²⁴ Si Tomas nga gitawag nga Kaluha, nga usa usab sa dose *ka mga apostoles*, wala didto sa pag-abot ni Jesus.²⁵ Busa gisultihan siya sa iyang kauban nga mga sumusunod nga nakita nila ang Ginoo. Apan miingon si Tomas kanila, “Gawas kon makita ko ang agi sa lansang sa iyang mga kamot, ug masulod ko ang akong tudlo sa iyang mga samad, ug masulod ko ang akong kamot sa samad sa iyang kilid, dili gayod ako motuo.”

²⁶ Paglabay sa usa ka semana, nagtigom pag-usab ang mga sumusunod ni Jesus sa balay nga ilang tigomanan, ug kauban na nila si Tomas. Gitrangahan nila ang mga pultahan sa balay, apan misulod na usab si Jesus ug mitindog didto sa ilang taliwala. Miingon siya kanila, “Ang kalinaw maanaa kaninyo.”

²⁷ Dayon miingon siya kang Tomas, “Tomas, dali, tan-awa ang akong mga kamot ug isulod ang imong tudlo sa akong mga samad. Isulod usab ang imong kamot sa samad sa akong kilid. Ayaw na pagduhaduha, tuo na hinuon.”²⁸ Miingon si Tomas kang Jesus, “Ginoo ko ug Dios ko!”²⁹ Miingon dayon si Jesus kaniya, “Motuo ka na ba karon kay nakita mo na ako? Bulahan ang mga tawo nga nagatuo kanako bisan wala nila ako makita.”

Ang Katuyoan Niini nga Libro

³⁰ Daghan pa gayod nga mga milagro ang gipangbuhat ni Jesus nga nasaksihan mismo sa iyang mga sumusunod nga wala masulat niining libroha.³¹ Apan ang mga nasulat dinhi gisulat aron magtuo kamo nga si Jesus mao ang Cristo, ang Anak sa Dios. Ug kon magtuo kamo kaniya may kinabuhi kamo *nga walay kataposan*.

Chapter 21

Nagpakita si Jesus sa Pito ka mga Sumusunod

¹ Paglabay sa pipila ka adlaw, nagpakita pag-usab si Jesus sa iyang mga sumusunod didto sa daplin sa Linaw sa Tiberias. Mao kini ang nahitabo: ² Nagpundok sila si Simon Pedro, si Tomas nga gitawag nga Kaluha, si Natanael nga taga-Cana *nga sakop* sa Galilea, ang mga anak ni Zebedeo, ug may duha pa gayod ka sumusunod ni Jesus.³ Unya, miingon si Simon Pedro sa iyang mga kauban, “Mangisda ako.” Miingon usab sila, “Mouban kami kanimo.” Busa misakay sila sa sakayan ug nagpalawod. Apan niadto nga gabii wala gayod silay nakuha.⁴ Sa dihang mosidlak na ang adlaw, may nakita sila nga nagatindog didto sa baybayon. Apan wala sila masayod nga si Jesus kadto.⁵ Miingon si Jesus kanila, “Mga higala, may nakuha ba kamo?” Mitubag sila, “Wala gayod.”⁶ Miingon siya kanila, “Iitsa ninyo ang inyong laya sa tuo nga dapit sa sakayan, ug may makuha kamo.” Busa giitsa nila *sa tuo nga dapit ang ilang laya*. Pagbira nila dili na nila kini madaog tungod sa kadaghan sa isda nga ilang nakuha.⁷ Unya miingon kang Pedro ang sumusunod nga gimahal ni Jesus, “Ang Ginoo diay kadto!” Pagkadungog niini ni Pedro, gisul-ob niya pagbalik ang iyang bisti nga iyang gihubo ug milukso sa tubig ug milangoy paingon kang Jesus.⁸ Ang uban nga mga sumusunod nga didto sa sakayan nagpabaybay nga nagabira sa laya nga puno sa mga isda, kay ang ilang gilay-on gikan sa baybayon mga 50 na man lang ka dupa.⁹ Sa nakakawas na sila, may nakita silang tinapok nga бага nga may gisugba nga isda ug may pan usab.¹⁰ Miingon dayon si Jesus kanila, “Pagdala kamo dinhi ug pipila ka isda nga inyong nakuha.”¹¹ Busa misaka si Simon Pedro sa sakayan ug gibira niya pabaybay ang laya nga puno sa dagko nga mga isda nga 153 ka buok. Apan bisan pa sa kadaghan sa ilang

nakuha, wala gayod magisi ang laya. ¹² Miingon si Jesus kanila, “Dali kamo ngari aron mamahaw.” Wala gayoy bisan usa sa iyang mga sumusunod nga nangisog sa pagpangutana kon kinsa gayod siya, kay nahibalo sila nga siya mao ang Ginoo. ¹³ Gikuha dayon ni Jesus ang pan ug gipanghatag kanila. Mao usab ang iyang gihimo sa isda. ¹⁴ Ikatulo na kini ka beses nga nagpakita si Jesus sa *iyang* mga sumusunod sukad sa iyang pagkabanhaw.

Si Jesus ug si Pedro

¹⁵ Pagkahuman nilag pamahaw, miingon si Jesus kang Simon Pedro, “Simon nga anak ni Juan, gihigugma mo ba ako labaw pa niining imong mga kauban?” Mitubag si Pedro, “Oo, Ginoo, nahibalo ka nga gihigugma ko ikaw.” Miingon si Jesus kaniya, “Atimana ang akong mga karnero.” ¹⁶ Miingon pag-usab si Jesus kaniya, “Simon nga anak ni Juan, gihigugma mo ba ako?” Mitubag siya pag-usab, “Oo, Ginoo, nahibalo ka nga gihigugma ko ikaw.” Miingon si Jesus kaniya, “Atimana ang akong mga karnero.” ¹⁷ Sa ikatulong higayon miingon pag-usab si Jesus, “Simon nga anak ni Juan, gihigugma mo ba ako?” Nahiubos si Pedro tungod kay katulo na siya pangutan-a ni Jesus kon gihigugma ba niya siya. Busa miingon si Pedro kaniya, “Ginoo, nahibalo ka sa tanan, ug nahibalo ka nga gihigugma ko ikaw.” Miingon si Jesus kaniya, “Atimana ang akong mga karnero.” ¹⁸ Sa pagkatinuod, sa batan-on ka pa, ikaw mismo ang nagbakos sa imong kaugalingon ug nakaadto ka bisan asa nga imong gusto. Apan kon tigulang ka na gani, padupahon ka lang ug lain nay mosuot kanimo ug bakos, ug dad-on ka sa lugar nga dili mo gustong adtoan.” ¹⁹ (Gisulti kini ni Jesus aron ipahibalo kanila kon unsang matanga sa kamatayon ang maagian ni Pedro, ug pinaagi niadto nga kamatayon madayeg niya ang Dios.) Ug miingon si Jesus kang Pedro, “Sunod kanako.”

Ang Pinalanggang Sumusunod ni Jesus

²⁰ Paglingi ni Pedro nakita niya nga nagasunod kanila ang pinalanggang sumusunod ni Jesus. (Siya mao kadtong duol gayod kang Jesus niadtong nanihapon sila, ug ang nangutana sa Ginoo kon kinsa ang magluib kaniya.) ²¹ Pagkakita ni Pedro kaniya, miingon siya kang Jesus, “Unsa may mahitabo kaniya Ginoo?” ²² Mitubag si Jesus kaniya, “Kon buot ko nga dili siya mamatay hangtod sa akong pagbalik *dinhi sa kalibotan*, unsay labot mo? Basta ikaw sunod lang kanako.” ²³ Busa mikaylap ang balita ngadto sa mga kaigsoonan diha sa Ginoo nga kadto nga sumusunod dili mamatay. Apan wala mag-ingon si Jesus nga dili siya mamatay, kondili ang iyang giingon, “kon buot ko nga dili siya mamatay hangtod sa akong pagbalik, unsay labot mo?” ²⁴ Siya mao ang sumusunod nga nagapamatuod nga tinuod ang nahisulat dinhi, ug siya mismo ang nagsulat niini. Ug nahibaloan nato nga ang iyang ginasulti tinuod. ²⁵ Daghan pa gayod ang mga gipangbuhay ni Jesus nga kon tagsa-tagsaon ug sulat, tingali ang tibuok kalibotan dili paigo nga kabutangan sa mga libro nga masulat.

Ang Mga
BINUHATAN

Sa Mga Apostoles

Chapter 1

¹ *Hinigugma kong* Teofilo, sa akong unang libro gisulat ko ang tanang gipanghimo ug gipangtudlo ni Jesus gikan sa pagsugod niya sa iyang buluhaton ^{2,3} hangtod sa panahon nga gidala siya sa langit. Human sa iyang kamatayon ug sa iyang pagkabanhaw, daghang higayon nga nagpakita siya sa nagkalain-laing paagi sa iyang mga apostoles sa pagpamatuod nga nabanhaw siya gikan sa kamatayon. Sulod sa 40 ka adlaw nagpakita siya kanila ug gisultihan niya sila mahitungod sa paghari sa Dios. Ug sa wala pa siya mokayab sa langit, may mga sugo siya nga gibilin sa iyang gipili nga mga apostoles. Kadto nga mga sugo gihatag niya pinaagi sa gahom sa Espiritu Santo. ⁴ Usa niadto ka higayon samtang nagkaon si Jesus uban sa iyang mga apostoles miingon siya, “Ayaw una kamo pagbiya sa Jerusalem. Hulata ninyo ang *Espiritu Santo* nga gisaad sa *Dios* nga Amahan, nga gisulti ko na kaninyo kaniadto. ⁵ Nangbautismo si Juan sa tubig, apan sa dili madugay pagabautismohan kamo diha sa Espiritu Santo.”

Ang Pagkayab ni Jesus sa Langit

⁶ Usa niana ka higayon, samtang nagtigom sila, gipangutana nila si Jesus, “Ginoo, mao na ba kini ang panahon nga ipatindog mo pagbalik ang gingharian sa Israel?”^a ⁷ Mitubag si Jesus, “Wala itugot sa Amahan nga mahibaloan ninyo kon kanus-a mahitabo ang mga butang nga iyang gitakda. ⁸ Apan sa pag-abot sa Espiritu Santo kaninyo hatagan niya kamo ug gahom. Unya ipanugilon ninyo ang mahitungod kanako, dinhi sa Jerusalem, sa tibuok probinsya sa Judea ug Samaria, ug sa tibuok nga kalibotan.” ⁹ Pagkahuman niyang sulti niini, gibayaw siya ngadto sa langit. Ug samtang nagtan-aw sila kaniya nga ginabayaw, gilibotan siya sa panganod ug unya nawala siya sa ilang panan-aw.

¹⁰ Samtang nagsige pa silag tan-aw sa langit, kalit lang nga may duha ka lalaking nagtindog duol kanila nga nagbisti ug puti. ¹¹ Unya misulti kining duha ka lalaki kanila, “Kamong mga taga-Galilea, nganong nagatindog pa man kamo dinhi nga nagahangad sa langit? Ang Jesus nga inyong nakita nga gidala ngadto sa langit mobalik dinhi sa kalibotan. Ug kon sa unsang paagi siya gidala ngadto sa langit, ingon usab niana nga paagi ang iyang pagbalik.”

Nagpili ang mga Apostoles Kon Kinsa ang Ilang Ipuli kang Judas

¹² Pagkahuman niadto, namalik ang mga apostoles sa Jerusalem gikan sa Bukid sa mga Olibo. Kini nga bukid mga usa ka kilometro ang gilay-on gikan sa siyudad sa Jerusalem. ¹³ Pag-abot nila didto, misaka sila sa kuwarto sa taas sa balay nga ilang gisak-an. Kini sila mao si Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago nga anak ni Alfeo, Simon nga rebelde kaniadto sa Roma, ug si Judas nga anak ni Santiago. ¹⁴ Kanunay silang nagtigom aron sa pag-ampo. Kauban usab nila ang pipila ka mga kababayan-an apil na si Maria nga inahan ni Jesus, ug ang mga igsoon niya nga mga lalaki.

¹⁵ Usa niana ka adlaw, samtang nagtigom ang mga 120 ka mga tumutuo, mitindog si Pedro ug miingon, ¹⁶ “Mga kaissoonan, kinahanglan matuman ang giingon sa Kasulatan nga gitagna sa Espiritu Santo niadtong unang panahon pinaagi kang David. Mahitungod kini kang Judas, nga mao ang migiya sa mga midakop kang Jesus. ¹⁷ Kauban namo siya nga apostol nga gipili ni Jesus, ug kabahin siya sa among buluhaton.”

^a ⁶ Ang ilang gihunahuna nga tingali papahawaon na ni Jesus ang mga taga-Roma nga nagdumala kanila aron sila nga mga taga-Israel makadumala na pag-usab sa ilang nasod.

¹⁸ (Apan mipalit si Judas ug yuta ginamit ang kuwarta nga iyang nadawat sa daotan niyang gibuhad, ug didto nahulog siya nga nag-una ang ulo. Mibuto ang iyang tiyan ug nanggawas ang iyang tinai.

¹⁹ Nahibaloan kini sa tanang mga tawo sa Jerusalem, busa gitawag nila kadtong maong dapit nga Akeldama, nga ang buot ipasabot, “Yuta nga Naduguan.”) ²⁰ *Miingon pa gayod si Pedro*, “Nahisulat sa mga Salmo,

‘Pasagdan na lang ang iyang gipuy-an,

ug wala nay papuy-on didto.’

Ug nahisulat usab,

‘Ihatag na lamang sa uban ang iyang katungdanan.’

^{21,22} “Busa, kinahanglan nga magpili kita ug usa ka tawo nga idugang kanatong onse ka apostoles. Kinahanglan usa siya sa atong mga kauban nga nag-alagad kang Ginoong Jesus samtang dinhi pa siya sa kalibotan, gikan sa pagpangbautismo ni Juan hangtod sa panahon nga gidala si Jesus sa langit. Kay kinahanglan nga makapamatuod siya uban kanato mahitungod sa pagkabanhaw ni Jesus.” ²³ Busa duha ka lalaki ang ilang gipilian: si Matias ug si Jose nga gitawag ug Barsabas (o Justo). ²⁴ Unya nag-ampo sila, “Gino, ikaw ang nakahibalo sa kasingkasing sa tanang mga tawo. Busa ipakita kanamo kon kinsa niining duha ang imong gipili ²⁵ nga mahimong apostol puli kang Judas. Kay gibiyaan ni Judas ang iyang trabaho ingon nga usa ka apostol, ug miadto siya sa dapit nga angay kaniya.” ²⁶ Pagkahuman nilag ampo, nagripa sila. Ug ang naripahan mao si Matias. Busa si Matias mao ang nadugang sa onse ka apostoles.

Chapter 2

Ang Pag-abot sa Espiritu Santo

¹ Sa pag-abot na sa adlaw sa pagsaulog sa *piesta nga gitawag ug Pentecostes*, nagtigom ang tanang mga tumutuo sa usa ka balay. ² Samtang nagtigom sila, kalit lang nga may dahunog nga gikan sa langit nga daw sama sa huros sa makusog nga hangin. Milanog kini sa tibuok balay nga ilang gitigoman. ³ Unya may nakita sila nga daw mga kalayo nga pormag mga dila nga mitungtong sa matag usa kanila. ⁴ Napuno silang tanan sa Espiritu Santo, ug dihadhiha gipasulti sila sa Espiritu Santo sa nagkalain-laing mga pinulongan nga wala nila matun-i.

⁵ *Nianang higayona* may nagpuyo nga diosnon nga mga Judio diha sa Jerusalem nga naggikan sa nagkalain-laing mga nasod sa tibuok kalibotan. ⁶ Pagkadungog nila sa maong dahunog, nagdali-dali sila pag-adto didto sa gitigoman sa mga tumutuo. Natingala gayod sila tungod kay ang matag usa kanila nakadungog sa iyang kaugalingong pinulongan nga ginasulti sa mga tumutuo. ⁷ Miingon sila, “Unsa man kini? Dili ba silang tanan mga taga-Galilea?” ⁸ Nganong makasulti man sila sa atong kaugalingong pinulongan? ⁹ Ang uban kanato taga-Partia. May mga taga-Media, ug ang uban taga-Elam. May mga taga-Mesopotamia, Judea, ug Capadocia. May mga taga-Ponto ug Asia. ¹⁰ Ang uban mga taga-Frigia, mga taga-Pamfilia, mga taga-Ehipto ug ang uban gikan sa mga dapit nga sakop sa Libia nga duol sa Cirene. May mga taga-Roma usab, mga Judio, ug mga dili Judio nga nakabig sa relihiyon sa mga Judio. ¹¹ Ug ang uban gikan sa Creta ug Arabia. Apan bisan nagkalain-lain ang atong mga pinulongan madunggan nato sila nga nagsulti sa tanan natong mga pinulongan mahitungod sa katingalahang mga gihimo sa Dios!”

¹² Natingala gayod ang tanang mga tawo didto. Ug tungod kay dili nila masabtan kon unsay nanghitabo nagpangutan-anay na lamang sila sa usag usa, “Unsa man kini?” ¹³ Apan ang uban nagbugalbugal sa mga tumutuo nga nag-ingon, “Mga hubog kining mga tawhana!”

Ang Wali ni Pedro

¹⁴ Busa mitindog si Pedro uban sa onse ka mga apostoles ug sa kusog nga tingog misulti siya sa mga tawo, “Mga kaigsoonan kong mga Judio, ug kamong tanan nga nagpuyo sa Jerusalem, paminaw kamo

tungod kay isulti ko kon unsa ang kahulogan niini. ¹⁵ Sayop ang inyong hunahuna nga hubog kining mga tawhana kay alas nuwebe pa lamang karon sa buntag. ¹⁶ Mao kini ang gitagna ni propeta Joel niadtong unang panahon. Miingon siya,

¹⁷ Ang Dios nag-ingon, ‘Sa kataposang mga adlaw ihatag ko ang akong Espiritu sa tanang katawhan.

Ang inyong mga anak nga lalaki ug babaye magsugilon sa akong mga mensahe;

Ang inyong mga batan-on nga mga lalaki makakitag mga panan-awon;

Ug ang inyong mga tigulang nga mga lalaki akong padamgohon.

¹⁸ Tinuod gayod nga nianang mga adlaw ihatag ko ang akong Espiritu sa akong mga sulugoon nga lalaki ug babaye,

Ug magsugilon sila sa akong mga mensahe.

¹⁹ Magpakita akog mga katingalahang mga butang diha sa langit ug diha sa yuta: naa unyay dugo, kalayo ug mabagang mga aso.

²⁰ Mongitngit ang adlaw, ug ang bulan mopula nga daw sama sa dugo. Mahitabo kini sa dili pa moabot ang katingalahang adlaw sa paghukom sa Ginoo.

²¹ Apan si bisan kinsa nga motawag sa Ginoo maluwas *sa silot nga moabot.*’ ”

²² *Nagpadayon si Pedro sa pagsulti*, “Mga kaigsoonan kong mga Israelinhon, paminawa ninyo ako! Si Jesus nga taga-Nazaret pinadala sa Dios dinhi kanato, ug kini gipamatud-an sa Dios pinaagi sa mga milagro ug mga katingalahang mga butang nga iyang gihimo pinaagi kang Jesus. Kamo mismo nakahibalo niini tungod kay kining tanan nahitabo dinhi sa inyong taliwala. ²³ Nahibalo nang daan ang Dios nga si Jesus itugyan diha kaninyo ug iya na kining giplano. Gipapatay ninyo siya sa mga makasasala nga mga tawo nga maoy naglansang kaniya sa krus. ²⁴ Apan gibanhaw siya sa Dios ug giluwag gikan sa gahom sa kamatayon, kay ang tinuod, bisan ang kamatayon walay gahom sa pagpugong kaniya. ²⁵ Si David nagsulti mahitungod kaniya,

‘Nahibaloan ko nga ang Ginoo nagauban kanunay kanako ug wala niya ako pasagdi. Busa dili ako matarog.

²⁶ Mao kini nga malipayon ako.

Dili mapugngan ang akong pagdayeg sa Dios.

Ug bisan pa ug mamatay ako, may paglaom pa ako.

²⁷ Kay nahibaloan ko nga dili mo ako, *Ginoo*, pasagdan didto sa lubnganan.^a Dili mo itugot nga madunot ang matinumanon mong sulugoon.

²⁸ Gitudlo mo kanako ang dalan sa kinabuhi,

ug tungod kay ikaw kanunay ang akong kauban, magmalipayon gayod ako.’ ”

²⁹ *Nagpadayon pa gayod si Pedro sa pagsulti*, “Mga kaigsoonan, klaro kaayo nga wala magsulti si David mahitungod sa iyang kaugalingon, kay nahibaloan nato nga ang atong katigulangan nga si David namatay ug gilubong, ug hangtod karon nahibaloan nato kon asa ang iyang lubnganan. ³⁰ Propeta si David ug nahibalo siya nga ang Dios nagsaad kaniya nga ang usa sa iyang mga kaliwat manunod sa iyang gingharian. ³¹ Ug tungod kay nahibaloan ni David kon unsa ang himuon sa Dios, nagsulti siya mahitungod

^a 27 lubnganan: *sa literal*, Hades; *buot ipasabot*, dapit sa mga patay.

sa pagkabanhaw ni Cristo, nga wala siya pasagdi didto sa lubnganan,^a ug ang iyang lawas wala madunot.

³² Ang iyang gipasabot walay lain kondili si Jesus nga gibanhaw sa Dios. Kaming tanan makapamatuod nga nabanhaw siya tungod kay nakita gayod namo siya.³³ Gibayaw siya ngadto sa tuong dapit sa Dios.^b Ug gihatag kaniya sa Amahan ang Espiritu Santo nga gisaad kaniya. Ug kining maong Espiritu Santo gipadala ni Jesus kanamo, ug ang iyang gahom mao ang inyong nakita ug nadunggan karon.^{34,35} Dili si David ang gibayaw sa langit, apan nag-ingon siya,

‘Nag-ingon ang Ginoo sa akong Ginoo,

Lingkod dinhi sa akong tuo,

hangtod nga mapailalom ko kanimo ang imong mga kaaway.’

³⁶ Busa kinahanglan gayod nga mahibaloan sa tanang mga Israelinhon nga ang Jesus nga inyong gilansang sa krus mao ang gipili sa Dios nga Ginoo ug Cristo.”

³⁷ Pagkadungog niadto sa mga tawo natandog ang ilang mga kasingkasing. Busa nangutana sila kang Pedro ug sa iyang mga kauban nga mga apostoles, “Mga kaigsoonan, unsa ang angay namong himuon?”

³⁸ Miingon si Pedro kanila, “Ang tagsa-tagsa kaninyo maghinulsol sa inyong mga sala ug magpabautismo sa ngalan ni Jesu-Cristo^c ug mapasaylo ang inyong mga sala ug madawat ninyo ang gasa sa Dios nga mao ang Espiritu Santo.”³⁹ Tungod kay kining *Espiritu Santo* gisaad alang kaninyo ug sa inyong mga kaanakan ug sa tanang mga tawo nga tua sa layo, sa tanan nga tawgon sa Ginoo nga atong Dios nga moduol kaniya.”

⁴⁰ Daghan pa ang gisulti ni Pedro sa pagpamatuod kanila sa iyang mga gipanulti. Ug miingon siya kanila, “Luwasa ninyo ang inyong kaugalingon gikan niining daotang katawhan.”⁴¹ Daghan ang mituo sa iyang mensahe ug dihadhiha nagpabautismo sila. Niadtong adlaw nga 3,000 ka mga tawo ang nadugang sa mga tumutuo.⁴² Ug nagpadayon sila sa pagtuon sa mga gipanudlo sa mga apostoles, sa pagtigom ingon nga mga kaigsoonan, sa pagpikas-pikas sa pan, ug sa mga pag-ampo.

Ang Kinabuhi sa mga Tumutuo

⁴³ Daghan nga mga milagro ug mga katingalahang mga butang ang gihimo sa *Dios* pinaagi sa mga apostoles. Busa ang mga tawo nagkinabuhi nga may pagtahod ug kahadlok sa Dios.⁴⁴ Suod ang panag-uban sa mga tumutuo ug giusa nila ang ilang mga kabtangan aron makaambit ang tanan.⁴⁵ Gipamaligya nila ang ilang mga yuta ug mga kabtangan ug gihatag nila ang halin ngadto sa ilang mga kaubanan sigon sa panginahanglan sa matag usa.⁴⁶ Adlaw-adlaw nagtigom sila sa templo ug nagpikas-pikas sa pan didto sa ilang mga pinuy-anan. Malipayon gayod sila sa ilang pag-inambitay sa pagpangaon,⁴⁷ ug padayon ang ilang pagdayeg sa Dios. Nalipay kanila ang tanang mga tawo. Adlaw-adlaw gidugang sa Ginoo kanila ang mga tawo nga iyang giluwasa.

Chapter 3

Ang Pag-ayo sa Tawong Bakol

¹ Usa niana ka adlaw, mga alas tres sa hapon, miadto si Pedro ug si Juan sa templo. Oras kadto sa pag-ampo.² Sa pultahan sa templo may tawo nga bakol sukad pa sa iyang pagkatawo. Kada adlaw ginadala siya didto sa pultahan nga gitawag “Matahom”, aron magpakilimos sa mga tawong mosulod sa templo.³ Sa pagkakita niya kang Pedro ug kang Juan nga mosulod sa templo, nangayo siya ug limos.⁴ Gitutokan siya ni Pedro ug ni Juan. Unya miingon si Pedro kaniya, “Tan-aw kanamo.”⁵ Mitan-aw ang tawo kanila nga nagpaabot nga limosan siya.⁶ Apan miingon si Pedro kaniya, “Wala gayod akoy kuwarta. Apan naa akoy

^a 31 lubnganan: *sa literal*, Hades; *buot ipasabot*, dapit sa mga patay.

^b 33 Gibayaw siya sa tuong dapit sa Dios nga mao ang pinakataas nga posisyon.

^c 38 sa ngalan ni Jesu-Cristo: *buot ipasabot*, sa *pagpamatuod nga kamo iya na ni Jesu-Cristo*.

ihatag kanimo: Sa ngalan^a ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret, lakaw!”⁷ Unya gikuptan ni Pedro ang tuong kamot sa tawo ug gipatindog siya. Dihadiha nalog-on ang iyang mga tiil ug mga buolbuol.^b ⁸ Dihadiha mitindog siya ug naglakaw-lakaw. Pagkahuman miuban siya kanila sa pagsulod sa templo. Padayon siya sa paglakaw-lakaw ug paglukso-lukso nga nagadayeg sa Dios. ⁹ Nakita sa tanan nga siya nagalakaw-lakaw ug nagadayeg sa Dios. ¹⁰ Nailhan nila nga siya mao ang tawong naglingkod ug nagpakilimos didto sa pultahan sa templo nga gitawag “Matahom nga Pultahan.” Busa natingala gayod sila pag-ayo sa nahitabo kaniya.

Nagwali si Pedro Didto sa Balkon ni Solomon

¹¹ Ang maong tawo wala gayod mobulag kang Pedro ug kang Juan. Nangupot siya kanila samtang naglakaw sila didto sa gitawag nga “Balkon ni Solomon.” Nangdugok kanila ang mga tawo tungod kay natingala gayod sila. ¹² Sa pagkakita ni Pedro sa mga tawo miingon siya kanila, “Mga *kaigsoonan kong mga* kaliwat ni Israel, nganong natingala kamo niini? Nganong gitutokan ninyo kami? Naghunahuna ba kamo nga napalakaw namo kining tawhana tungod sa among gahom ug pagkadiosnon?” ¹³ *Dili! Kondili* ang Dios nga gisimba sa atong mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, ug si Jacob mao ang naghimo niini aron sa pagpasidungog sa iyang sulugoon nga si Jesus. Kini mao ang Jesus nga inyong gitugyan sa mga tawong anaa sa pangagamhanan ug inyong gisalikway atubangan ni Pilato, bisan nadisisionan na niya nga buhian siya. ¹⁴ Balaan ug matarong siya, apan gisalikway ninyo siya ug gihangyo hinuon ninyo kang Pilato nga buhian ang usa ka mamamatayg tawo baylo kaniya. ¹⁵ Gipatay ninyo ang nagahatag ug kinabuhi *nga walay kataposan*, apan gibanhaw siya sa Dios. Ug kami makapamatuod nga nabanhaw siya. ¹⁶ Ang pagtuo kang Jesus mao ang naghatag sa kusog niining tawo nga inyong nailhan ug nakita karon. Kamo mga saksi nga naayo siya. Nahitabo kini tungod sa iyang pagtuo kang Jesus.”

¹⁷ “Mga kaigsoonan, nahibalo ako nga kamo ug ang inyong mga pangulo naghimo niini kang Jesus tungod kay wala kamo makahibalo kon kinsa gayod siya. ¹⁸ Gipadayag na sa Dios niadtong unang panahon pinaagi sa mga propeta nga si Cristo kinahanglan gayod nga mag-antos, ug sa inyong gihimo kaniya, natuman ang gisulti sa Dios. ¹⁹ Busa karon, kinahanglan maghinulsol na kamo ug moduol sa Dios aron pasayloon niya ang inyong mga sala, ²⁰ ug moabot kaninyo ang bag-o nga kusog nga gikan sa Ginoo. Ug pagkahuman, ipadala niya si Jesus nga mao ang Cristo nga iya na daang gipili alang kanato. ²¹ Apan kinahanglan nga adto lang una si Jesus sa langit hangtod nga moabot ang panahon nga bag-ohon na sa Dios ang tanang mga butang. Mao usab kana ang giingon sa Dios niadtong unang panahon pinaagi sa iyang mga propeta. ²² Sama sa giingon ni Moises, ‘Ang Ginoo nga atong Dios mohatag kaninyo ug usa ka propeta nga sama kanako nga maggikan usab kaninyo. Kinahanglang tumanon ninyo ang tanan niyang isulti kaninyo. ²³ Ang dili motuman niini nga propeta ilain gikan sa mga katawhan sa Dios ug pagalaglagon.’ ²⁴ Sama usab niana ang giingon sa tanang mga propeta gikan pa kang Samuel. Silang tanan nagtagna kon unsa ang manghitabo karong mga panahona. ²⁵ Ang mga gisaad sa Dios pinaagi sa iyang mga propeta alang gayod kanatong mga Judio, kay apil kita sa kasabotan nga gihimo sa Dios sa atong mga katigulangan tungod kay nag-ingon siya kang Abraham, ‘Panalanginan ko ang tanang mga tawo sa kalibotan pinaagi sa imong kaliwat.’ ²⁶ Busa gisugo sa Dios ang iyang pinili nga sulugoon, ug gipadala ug una dinhi kanatong mga Judio, aron matabangan niya kita sa pagbiya sa atong mga daotang mga binuhatan.”

Chapter 4

Si Pedro ug si Juan sa Atubangan sa Korte

¹ Samtang nagsulti pa si Pedro ug si Juan sa mga tawo, miduol kanila ang mga pari, ang mga Saduseo, ug ang pangulo sa mga guwardya sa templo. ² Nasuko sila tungod kay nanudlo kining duha nga si Jesus nabanhaw, ug kini nagapamatuod nga ang mga patay banhawon. ³ Busa gidakop nila si Pedro ug si Juan.

^a 6 ngalan: *buot ipasabot*, gahom o awtoridad.

^b 7 buolbuol: *sa English*, ankle-bones.

Sukitsukiton unta nila sila, apan tungod kay kilomkilom na, gisulod lang una nila sila sa prisohan hangtod sa pagkabuntag. ⁴ Apan *bisan mao kini ang nahitabo kanila*, daghan sa mga nakadungog sa ilang pagpanudlo ang mituo. Sa mga lalaki lang nga mituo mikabat ug mga 5,000.

⁵ Pagkabuntag, nagtigom sa Jerusalem ang kadagkoan sa mga pari, mga magtutudlo sa Kasugoan, ug ang uban pang pangulo sa mga Judio. ⁶ Didto usab si Annas nga mao ang pangulong pari, si Caifas, si Juan, si Alejandro, ug ang uban pang mga membro sa pamilya ni Annas. ⁷ Gidala ngadto kanila si Pedro ug si Juan ug gipangutana, “Sa unsang gahom ug kang kinsang gahom^a ang inyong gigamit sa pag-ayo sa tawo nga bakol?” ⁸ Si Pedro nga gigamhan sa Espiritu Santo mitubag, “Kamo nga mga pangulo ug mga tigdumala sa mga Judio, ⁹ kon ang gipangutana ninyo kanamo mahitungod sa pag-ayo sa tawong bakol, ¹⁰ kinahanglan mahibaloan ninyong tanan ug sa tanang taga-Israel, nga giayo kining tawhana nga nagatindog dinhi karon pinaagi sa gahom ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret. Siya mao ang inyong gilansang sa krus ug gipatay. Apan gibanhaw siya sa Dios. ¹¹ Si Jesus *mao ang gipasabot nga bato sa Kasulatan nga nag-ingon*, ‘Ang bato nga gisalikway ninyo nga mga panday mao ang nahimong pundasyon nga bato.’ ¹² Wala nay lain pa sa tibuok kalibotan nga makaluwas kanato kondili si Jesus lamang.”

¹³ Natingala sila kang Pedro ug kang Juan tungod kay wala gayod silay kahadlok sa pagsulti, kay nasayod sila nga ang duha mga yano lamang nga mga tawo ug walay taas nga kahibalo. Unya nailhan nila nga kini sila mga kauban ni Jesus kaniadto. ¹⁴ Gusto unta nila nga mosulti batok sa milagro nga gihimo nila ni Pedro, apan tungod kay ang tawo nga giayo nagatindog sa kilid ni Pedro ug Juan mihilom na lamang sila. ¹⁵ Busa gipagawas una nila si Pedro ug si Juan gikan sa ilang gitigoman ug nagsabot-sabot sila. ¹⁶ Miingon sila, “Unsa man ang atong himuon niining mga tawhana? Mikaylap na sa tibuok Jerusalem nga nakahimo silag milagro ug dili kita makaingon nga bakak kini. ¹⁷ Aron dili na mokaylap ang ilang pagpanudlo sa mga tawo, sultihan nato sila nga dili na gayod sila magtudlo mahitungod kang Jesus.” ¹⁸ Ug gipatawag nila si Pedro ug si Juan ug gisultihan nga dili na gayod sila mosulti o kaha manudlo mahitungod kang Jesus. ¹⁹ Apan mitubag si Pedro ug si Juan kanila, “Hunahunaa ra god ninyo pag-ayo kon asa niini ang matarong sa panan-aw sa Dios: ang pagtuman kaninyo o ang pagtuman sa Dios? ²⁰ Dili mahimo nga dili kami manugilon mahitungod sa among nakita ug nadunggan.” ²¹ Apan gipasidan-an gihapon sila nga dili na gayod manugilon, ug pagkahuman gibuhian sila. Bisan kon gusto unta nilang pasakitan ang duha dili nila kini mahimo tungod kay nahadlok sila sa mga tawo, kay ang mga tawo nagadayeg sa Dios tungod sa milagro nga nahitabo. ²² Kay ang tawo nga giayo pinaagi sa milagro sobra na sa 40 ka tuig.

Ang Pag-ampo sa mga Tumutuo kang Jesus

²³ Sa dihang gibuhian na si Pedro ug si Juan mibalik sila didto sa ilang mga kauban, ug gisulti nila kanila kon unsa ang giingon sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga pangulo sa mga Judio. ²⁴ Pagkadungog niini sa mga tumutuo nag-ampo sila, “Ginoo nga makagagahom sa tanan, ikaw ang naghimo sa langit, sa yuta, sa dagat, ug sa tanang mga butang nga anaa kanila. ²⁵ Pinaagi sa Espiritu Santo gipasulti mo ang among katigulangan nga si David nga imong alagad.

Miingon siya, ‘Ngano bang dako man gayod ang kasuko sa mga dili Judio?’

Ug nganong ang mga Judio nagplano sa mga walay hinungdan?

²⁶ Ang mga hari sa kalibotan ug ang mga pangulo nagtigom ug nangandam aron makig-away batok sa Ginoo ug sa iyang Cristo.^b

²⁷ Natuman na karon ang imong gisulti niadtong unang panahon tungod kay dinhi gayod sa Jerusalem ang mga Judio ug mga dili Judio, apil si Herodes nga hari ug si Pilato nga gobernador nagkauyon nga

^a 7 gahom: *sa literal*, ngalan.

^b 26 Cristo: *buot ipasabot*, gipili nga mohari.

batokan ang imong balaan nga sulugoon nga si Jesus nga imong gipili nga mahimong hari.²⁸ Sa ilang gihimo natuman na ang imong plano niadtong unang panahon. Ug kini nahitabo sumala sa imong gahom ug kabubut-on.²⁹ Ug karon, Ginoo, gihulga nila kami. Tabangi kaming imong mga sulugoon nga mahimong isog sa pagwali sa imong pulong.³⁰ Ipakita ang imong gahom. Itugot nga pinaagi sa gahom^a ni Jesus nga imong balaan nga sulugoon, matambalan namo ang mga masakiton ug makahimo kami sa mga milagro ug mga katingalahang butang.”³¹ Human sila mag-ampo, nauyog ang balay nga ilang gitigoman. Gigamhan silang tanan sa Espiritu Santo ug maisogon nga nagwali sa pulong sa Dios.

Ang Pagtinabangay sa mga Tumutuo

³² Ang tanang tumutuo nagkahiusa sa panghunahuna ug sa pagbati. Ang matag usa kanila wala moangkon nga ang iyang mga butang iya lamang gayod, kondili alang sa tanan.³³ Padayon ang paghimo sa mga apostoles sa mga katingalahang butang sa pagpamatuod nga si Ginoong Jesus nabanhaw gayod. Ug dako gayod ang tabang sa Dios sa tanang mga tumutuo.³⁴ Walay usa kanila nga nakulangan sa ilang kinahanglanon tungod kay may mga tumutuo nga namaligya sa ilang mga yuta ug mga balay,³⁵ ug gihatag nila ang halin sa mga apostoles. Ug gibahin-bahin kini sa mga apostoles sa matag usa sumala sa iyang gikinahanglan.

³⁶ Mao usab kini ang gihimo ni Jose nga taga-Cipre. Judio siya nga gikan sa kaliwat ni Levi. Gitawag siya sa mga apostoles nga si Bernabe, nga ang buot ipasabot “Magdadasig.”³⁷ Gibaligya ni Jose ang iyang yuta ug gihatag niya ang halin sa mga apostoles.

Chapter 5

Si Ananias ug si Safira

¹ May magtiayon nga nagbaligya usab sa ilang yuta. Ang ngalan sa bana si Ananias, ug ang iyang asawa si Safira.² Apan sa wala pa madala ni Ananias ang halin sa yuta ngadto sa mga apostoles, gitagoan niya ang uban nga halin alang sa ilang kaugalingon. Misugot usab ang iyang asawa. *Paghatag niya sa mga apostoles, miingon siya nga mao ra gayod kadto ang tanan nga halin sa iyang yuta.*³ Ug nangutana si Pedro, “Ananias, nganong nagpadaog ka kang Satanas? Namakak ka sa Espiritu Santo tungod kay ang ubang kuwarta nga halin sa imong yuta gitagoan nimo!”⁴ Dili ba nga sa wala pa nimo mabaligya ang imong yuta ikaw ang tag-iya niana? Ug sa nabaligya mo na kana dili ba anaa usab kanimo ang pagbuot kon unsaon nimo ang kuwarta? Nganong naghunahuna ka pa gayod sa paghimo niini? Dili lamang tawo ang imong gibakakan kondili labi na gayod ang Dios.”^{5,6} Sa pagkadungog niini ni Ananias, natumba siya ug namatay. Unya miduol ang mga batan-on kaniya ug giputos nila ang iyang patay nga lawas. Pagkahuman gidala nila kini sa gawas ug gilubong. Ug ang tanan nga nakadungog sa nahitabo nahadlok gayod.

⁷ Paglabay sa mga tulo ka oras, misulod ang asawa ni Ananias. Wala siya makahibalo kon unsa ang nahitabo sa iyang bana.⁸ Gipangutana siya ni Pedro, “Sultihi ako sa tinuod, mao ra ba gayod kining tanan ang kantidad nga inyong nadawat sa inyong gibaligya nga yuta?” Mitubag si Safira, “Oo, mao ra gayod kana ang among nadawat.”⁹ Busa miingon si Pedro kaniya, “Nganong nagkauyon man kamong magtiayon nga sulayan ang Espiritu sa Ginoo? Tan-awa, anaa na sa pultahan ang mga batan-on nga naglubong sa imong bana, ug ikaw ila usab karong yayongan *ug ilubong.*”¹⁰ Dihadiha natumba si Safira sa atubangan ni Pedro ug namatay. Pagsulod sa mga batan-on nakita nila nga patay na si Safira. Busa giyayongan nila siya paingon sa gawas ug gilubong tupad sa iyang bana.¹¹ Tungod niadtong mga nanghitabo, nahadlok gayod pag-ayo ang tanang mga tumutuo ug ang tanang mga nakadungog niini.

^a 30 gahom: *sa literal*, ngalan.

Mga Milagro ug mga Katingalahang Butang

¹² Daghang milagro ug katingalahang butang ang gihimo sa mga apostoles ngadto sa mga tawo. Nagtigom kanunay ang tanang tumutuo didto sa Balkon ni Solomon. ¹³ Bisan tuod ug gitahod sila sa mga tawo, ang uban wala mangahas sa pag-uban kanila. ¹⁴ Apan nagkadaghan pa gayod ang mga tumutuo sa Ginoo, mga lalaki ug mga babaye. ¹⁵ Tungod sa mga milagro nga gipanghimo sa mga apostoles, gidala sa mga tawo ang ilang mga masakiton sa daplin sa mga dalan ug gibutang nila sa mga higdaanan, aron nga kon moagi si Pedro maagian sila bisan na lang sa iyang anino. ¹⁶ Dili lamang kana, kondili daghan usab nga mga tawo sa palibot nga mga baryo ang miabot sa Jerusalem nga nagdalag mga masakiton ug mga tawo nga may mga daotang espiritu. Ug nangaayo silang tanan.

Gilutos ang mga Apostoles

¹⁷ Nasina pag-ayo ang pangulong pari ug ang iyang mga kauban nga mga membro sa pundok nga Saduseo. ¹⁸ Busa gidakop nila ang mga apostoles ug gisulod sa prisohan. ¹⁹ Apan sa pagkagabii, giabrihan sa anghel sa Ginoo ang pultahan sa prisohan ug gipagawas niya sila. Miingon ang anghel kanila, ²⁰ “Adto kamo didto sa templo ug tudloi ninyo ang mga tawo mahitungod sa bag-ong kinabuhi nga gihatag sa Dios.” ²¹ Gituman nila ang giingon sa anghel, busa pagsidlak sa adlaw misulod sila sa templo ug nagtudlo sa mga tawo.

Niining higayona gipatawag sa pangulong pari ug sa iyang mga kauban ang tanan nga tigdumala sa mga Judio aron magtigom ang tibuok Korte sa mga Judio. May gisugo usab sila nga moadto sa prisohan aron kuhaon ang mga apostoles ug dad-on didto kanila. ²² Apan pag-abot sa mga gisugo didto sa prisohan, wala na didto ang mga apostoles. Busa mibalik sila sa Korte sa mga Judio ²³ ug miingon, “Pag-abot namo sa prisohan nakita namo nga may mga kandado pa ang mga pultahan, ug ang mga guwardya nagabantay sa mga pultahan. Apan sa pag-abri namo sa prisohan wala na kamiy nakita nga tawo sa sulod.” ²⁴ Sa pagkadungog niadto sa pangulo sa mga guwardya didto sa templo, ug sa kadagkoan sa mga pari, naglibog sila ug wala sila makasabot kon unsa ang nahitabo sa mga apostoles. ²⁵ Wala madugay may usa ka tawo nga miabot ug miingon, “Ang mga tawo nga inyong gisulod sa prisohan atua na didto sa templo ug nagtudlo sa mga tawo.” ²⁶ Unya miadto sa templo ang pangulo sa mga guwardya ug ang iyang mga tawo ug gidakop nila pag-usab ang mga apostoles, apan wala sila mogamit ug kusog tungod kay nahadlok sila nga batohon sa mga tawo.

²⁷ Gidala nila ang mga apostoles didto sa Korte sa mga Judio. Miingon ang pangulong pari kanila, ²⁸ “Dili ba gimandoan na namo kamo nga dili na magtudlo mahitungod kang Jesus? Apan tan-awa ang inyong gihimo! Mikaylap na ang inyong pagtulon-an sa tibuok nga Jerusalem, ug kami pa ang inyong gipasanginlan nga mipatay kaniya!” ²⁹ Mitubag si Pedro ug ang iyang mga kauban, “Kinahanglan tumanon namo ang Dios, ug dili ang mga tawo.” ³⁰ Gipatay ninyo si Jesus pinaagi sa paglansang kaniya sa krus. Apan gibanhaw siya sa Dios, ang Dios nga gisimba sa atong mga katigulangan. ³¹ Gibayaw sa Dios si Jesus ug atua na siya sa iyang tuong kamot ingon nga Pangulo ug Manluluwas, aron kitang mga Judio mahatagan ug kahigayonan sa paghinulsol aron mapasaylo ang atong mga sala. ³² Nagapamatuod kami nga kining tanan tinuod gayod. Ug ang Espiritu Santo nga gihatag sa Dios sa tanan nga nagatuman kaniya nagapamatuod usab niining mga butanga.”

³³ Sa pagkadungog niini sa mga membro sa Korte sa mga Judio nasuko gayod sila ug gusto nilang patyon ang mga apostoles. ³⁴ Apan mitindog ang usa sa ilang mga kauban nga si Gamaliel. Kining tawhana Pariseo ug magtudlo sa Kasugoan. Ginatahod siya sa tanan. Misugo siya nga pagawason una ang mga apostoles. ³⁵ Ug sa dihang nakagawas na ang mga apostoles misulti si Gamaliel sa iyang mga kauban, “Mga kaubanan kong mga taga-Israel, hunahunaa ninyo pag-ayo kon unsa ang inyong himuon niining mga tawhana kay basin kon masayop kamo.” ³⁶ Kaniadto may tawo nga ang iyang ngalan si Teudas nga nanghambog nga morag si kinsa gayod siya, ug may mga 400 ka mga tawo nga misunod kaniya. Apan sa

kaulahian gipatay siya ug ang iyang mga sumusunod nagkatibulaag, ug nawala na kadtong maong grupo.

³⁷ Pagkahuman niini, sa panahon sa pagsensos sa mga tawo, si Judas na sab nga taga-Galilea nakatigom ug mga tawo nga misunod kaniya. Apan gipatay usab siya ug nagkatibulaag usab ang iyang mga sumusunod.

³⁸ Busa ang akong ikasulti kaninyo mao kini: pasagdi na lamang kining mga tawhana, ug ayaw sila tagda. Tungod kay kon ang ilang ginahimo ug ginatudlo gikan lamang sa tawo, mawala lamang usab kini. ³⁹ Apan kon kini gikan sa Dios dili nato sila mapugngan. Dili lang kana, basin kon mahitabo pa hinuon nga kita makig-away sa Dios.” Busa gituman sa Korte sa mga Judio ang tambag ni Gamaliel. ⁴⁰ Gipatawag nila pag-usab ang mga apostoles ug gipalatigo. Pagkahuman gimandoan nila sila nga dili na gayod magtudlo pa mahitungod kang Jesus, ug gibuhian nila sila. ⁴¹ Mihawa didto ang mga apostoles nga dako ang kalipay, tungod kay gihatagan sila sa Dios ug pribilihiyo nga mag-antos alang sa ngalan ni Jesus. ⁴² Adlaw-adlaw didto sila sa templo ug sa mga kabalayan ug nagpadayon ang ilang pagpangtudlo ug pagsangyaw sa Maayong Balita nga si Jesus mao ang Cristo.

Chapter 6

Ang Pagpili sa Pito ka Lalaki

¹ Niadtong panahona, nagkadaghan ang mga sumusunod *ni Jesus*. Unya nagbagulbol ang mga Judio nga ang ilang pinulongan Griego batok sa mga Judio nga ang ilang pinulongan Hebreo tungod kay wala mahatagi sa adlaw-adlaw nga rasyon ang ilang mga balong babaye. ² Busa gitawag sa 12 ka mga apostoles ang tanang mga tumutuo. Ug miingon sila, “Dili maayo nga pasagdan namo ang pagwali sa pulong sa Dios aron mag-atiman lamang sa materyal nga mga pagtabang. ³ Busa, mga kaigsoonan, pagpili kamo gikan sa inyong mga kauban ug pito ka lalaki nga may maayong dungog, maalamon, ug gigamhan sa Espiritu Santo. Sila mao ang atong padumalahon niining mga materyal nga mga pagtabang. ⁴ Ug kami, ang among panahon gamiton namo sa pag-ampo ug sa pagsangyaw sa pulong sa Dios.” ⁵ Miuyon ang tanang mga tumutuo sa giingon sa mga apostoles. Busa gipili nila si Esteban, usa ka tawo nga hugot ug pagtuo kang Jesus ug gigamhan sa Espiritu Santo. Gipili usab nila si Felipe, si Procoro, si Nicanor, si Timon, si Parmenas, ug si Nicolas nga taga-Antioquia. Kini si Nicolas dili Judio, apan mibalhin sa relihiyon sa mga Judio. ⁶ Gidala nila sila nga mga napili ngadto sa mga apostoles, ug nag-ampo ang mga apostoles alang kanila, ug gipandongan nila sila sa ilang mga kamot.

⁷ Busa mipadayon pagkaylap ang pulong sa Dios. Daghan pa gayod nga mga taga-Jerusalem ang nahimong sumusunod *ni Jesus*, ug daghan usab nga mga pari ang mituo *kaniya*.

Gidakop si Esteban

⁸ Gipanalanginan sa Dios si Esteban ug dakong gahom. Busa daghang mga milagro ug mga katingalahan ang iyang gipanghimo nga nakita sa mga tawo. ⁹ Apan may mga tawo nga mibatok kang Esteban. Kining mga tawhana mga Judio nga gikan sa Cirene, sa Alejandria, sa Cilicia ug sa Asia. Kini sila mga membro sa simbahan sa mga Judio nga gitawag nga Simbahan sa mga Linuwas gikan sa Pagkaulipon. Sige silang makiglantugi kang Esteban. ¹⁰ Apan tungod kay ang Espiritu Santo naghatag ug kaalam kang Esteban dili gayod sila makalupig kaniya. ¹¹ Busa nanuhol sila ug pila ka tawo nga moingon, “Nadunggan namo si Esteban nga nagsulti ug daotan batok kang Moises ug sa Dios.” ¹² Ug niini nga paagi gisulsolan nila ang mga tawo, ang mga pangulo sa mga Judio, ug ang mga magtutudlo sa Kasugoan. Gidakop nila si Esteban ug gidala sa Korte sa mga Judio. ¹³ May gipasulod usab silang pipila ka tawo aron sa pagsaksi ug bakak batok kang Esteban. Nag-ingon sila, “Kining tawhana kanunay gayod nga nagasulti batok sa atong balaan nga templo ug sa Kasugoan *ni Moises*. ¹⁴ Nadunggan namo siya nga nagaingon nga ang atong templo gub-on ni Jesus nga taga-Nazaret ug ilisdan niya ang mga tulumanon nga gihatag kanato ni Moises!” ¹⁵ Ang tanang membro sa Korte sa mga Judio mitutok pag-ayo kang Esteban, ug nakita nila ang iyang dagway nga sama sa dagway sa anghel.

Chapter 7

Ang Pakigpulong ni Esteban

¹Ug nangutana ang pangulong pari kang Esteban, “Unsa, tinuod ba ang gisulti niining mga tawhana?”
²Miingon si Esteban, “Mga kaigsoonan ug mga ginikanan, paminawa ninyo ako. Niadtong unang panahon ang Dios nga makagagahom nagpakita sa atong amahan nga si Abraham sa dihang didto pa siya sa Mesopotamia sa wala pa siya mobalhin pagpuyo didto sa Haran. ³Miingon ang Dios kang Abraham, ‘Biyai ang imong nasod ug ang imong mga kaparyentihan ug adto sa dapit nga akong itudlo kanimo.’ ⁴Busa mibiya si Abraham sa nasod sa Caldea ug mipuyo didto sa Haran. Sa pagkamatay sa iyang amahan gipaani siya sa Dios dinhi niining dapita nga ato karong gipuy-an. ⁵Niadtong higayona wala pa hatagi sa Dios si Abraham bisag gamay na lang nga yuta. Apan nagsaad ang Dios nga kining maong dapit ihatag niya kaniya ug sa iyang mga kaliwatan. Wala pay anak si Abraham sa dihang gisaad kadto sa Dios kaniya. ⁶Miingon ang Dios kaniya, ‘Ang imong mga kaliwatan sa kaulahian mopuyo sa laing nasod, ug didto himuon silang mga ulipon ug daugdaogon sila sulod sa 400 ka tuig. ⁷Apan silotan ko ang nasod nga moulipon kanila. Pagkahuman, biyaan nila kadto nga nasod ug mobalik dinhi niini nga dapit ug dinhi sila mosimba kanako.’ ⁸Ug ingon nga ilhanan sa iyang saad gisultihan sa Dios si Abraham nga kinahanglang tulon ang tanang mga lalaki. Busa sa pagkatawo sa iyang anak nga si Isaac, gituli niya kini samtang walo pa lamang ka adlaw. Mao usab kini ang gihimo ni Isaac kang Jacob nga iyang anak. Ug si Jacob mihimo usab niini sa iyang 12 ka mga anak nga maoy mga kagikan natong mga Judio.

⁹“Si Jose nga usa sa 12 ka mga anak ni Jacob gikasinahan sa iyang mga igsoon, busa gibaligya nila siya. Ug gidala siya didto sa Ehipto ug didto nahimong ulipon. Apan tungod kay ang Dios nag-uban kang Jose, ¹⁰gitabangan niya siya sa tanang mga pag-antos nga iyang giagian. Gihatagan usab siya sa Dios ug kaalam, busa nagustohan siya sa Faraon, ang hari sa Ehipto. Ang hari naghimo kaniyang pangulo sa tibuok nga Ehipto ug sinaligan sa tanan niyang kabtangan. ¹¹Sa kaulahian miabot ang dakong gutom sa tibuok nga Ehipto ug sa Canaan. Nag-antos gayod ang mga tawo, ug ang atong mga katigulangan wala gayoy makuhaan sa ilang pagkaon. ¹²Busa sa pagkadungog ni Jacob nga may pagkaon didto sa Ehipto, gipaadto niya didto ang *iyang mga anak, nga mao ang* atong mga katigulangan. Mao kadto ang una nilang pag-adto sa Ehipto. ¹³Sa ikaduha na nilang pag-adto didto, nagpaila kanila si Jose nga siya ilang igsoon, ug gisulti usab niya sa Faraon ang mahitungod sa iyang pamilya. ¹⁴Ug nagtugon si Jose nga paadtoon didto sa Ehipto ang iyang amahan nga si Jacob uban sa tibuok niyang pamilya. (Mga 75 silang tanan.) ¹⁵Busa si Jacob ug ang atong mga katigulangan miadto sa Ehipto, ug didto na sila mipuyo hangtod nga nangamatay sila. ¹⁶Ang ilang mga patay nga lawas gidala sa Siquem ug didto gilubong sa lubnganan nga gipalit ni Abraham niadtong unang panahon gikan sa mga anak ni Hamor.

¹⁷“Sa dihang hapit na matuman ang gisaad sa Dios kang Abraham, midaghan pa pag-ayo ang atong mga katigulangan didto sa Ehipto. ¹⁸Unya miabot ang adlaw nga bag-o na ang hari sa Ehipto. Wala kini makaila kang Jose. ¹⁹Gilimbongan niining maong hari ang atong mga katigulangan ug gidaugdaog. Gipugos niya sila nga ilabay nila ang ilang mga anak nga masuso aron mangamatay. ²⁰Mao kadtong higayona nga natawo usab si Moises, usa ka bata nga nahimut-an sa Dios. Giatiman siya sa iyang mga ginikanan sa ilang balay sulod sa tulo ka bulan. ²¹Sa dihang gibilin na siya sa gawas sa balay, gikuha siya sa anak nga babaye sa Faraon ug giatiman siya ingon nga iyang kaugalingong anak. ²²Gitudloan si Moises sa tanang kaalam sa Ehipto, ug nabantog siya tungod sa iyang mga pulong ug sa iyang binuhatan.

²³“Sa dihang 40 na ka tuig si Moises nahunahunaan niya nga mobisita sa iyang mga kaigsoonang mga Israelinhon. ²⁴Didto nakita niya ang usa kanila nga gidaugdaog sa Ehiptohanon. Gilabanan niya ang iyang igsoong Israelinhon ug agig panimalos gipatay niya ang Ehiptohanon. ²⁵Sa gibuhat niya naghunahuna si Moises nga masabtan sa mga Israelinhon nga siya mao ang gamiton sa Dios sa pagluwas kanila. Apan wala sila makasabot. ²⁶Sa sunod nga adlaw mibalik si Moises ug nakita niya ang duha ka Israelinhon nga

nagaaway. Gusto niyang husayon ang duha, busa miingon siya kanila, ‘Pareho kamong mga Israelinhon. Nganong nagaaway man kamo?’²⁷ Apan giwakli siya sa nanaogdaog ug giingnan, ‘Kinsay naghimo kanimo nga pangulo ug maghuhukom kanamo?’²⁸ Unsa, patyon mo ba usab ako sama sa imong pagpatay sa Ehiptohanon kagahapon?’²⁹ Sa pagkadungog niini ni Moises mipalayo siya gikan sa Ehipto ug miadto sa Madian. Didto siya mipuyo ug naminyo ug didto usab nangatawo ang iyang duha ka anak nga lalaki.

³⁰ “Paglabay sa 40 ka tuig may usa ka anghel nga nagpakita kang Moises samtang didto siya sa disyerto nga duol sa Bukid sa Sinai. Nakita ni Moises ang anghel diha sa nagdilaab nga sampinit.³¹ Natingala gayod si Moises sa iyang nakita, busa miduol siya sa sampinit aron susihon kon unsa kadto. Samtang nagpaduol siya nadunggan niya ang tingog sa Ginoo nga nakigsulti kaniya,³² ‘Ako ang Dios sa imong mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, ug si Jacob.’ Pagkadungog niini ni Moises mikurog siya sa tumang kahadlok ug wala siya mangahas nga motan-aw.³³ Ug miingon ang Dios kaniya, ‘Huboa ang imong sandalyas tungod kay balaan ang dapit nga imong gitindogan.’³⁴ Nakita ko gayod ang mga kalisod nga giantos sa akong piniling katawhan didto sa Ehipto, ug nadunggan ko usab ang ilang mga pag-agulo. Busa nanaog ako aron sa pagluwas kanila. Karon pangandam tungod kay ikaw ang akong ipadala didto sa Ehipto.’

³⁵ “Mao kini ang Moises nga gisalikway kaniadto sa iyang mga kaigsoonang Israelinhon nga nag-ingon, ‘Kinsa ang naghimo kanimo nga pangulo ug maghuhukom kanamo?’ Mao usab kini ang Moises nga gipadala sa Dios nga nahimong pangulo ug miluwas sa mga Israelinhon pinaagi sa tabang sa anghel nga iyang nakita didto sa nagdilaab nga sampinit.³⁶ Si Moises mao ang nangulo sa mga Israelinhon pagawas gikan sa Ehipto. Naghimo siya ug mga milagro ug mga katingalahan didto sa Ehipto, didto sa Dagat nga Pula, ug didto sa disyerto diin milatas sila sulod sa 40 ka tuig.³⁷ Mao usab kini ang Moises nga miingon sa mga Israelinhon, ‘Ingon nga gipadala ako sa Dios kaninyo, magpadala pa gayod ang Dios kaninyo ug usa ka propeta nga sama kanako nga diha usab kaninyo magagikan.’³⁸ Samtang didto ang atong mga katigulangan sa disyerto, si Moises usab ang tigpataliwala tali sa mga tawo ug sa anghel nga nakigsulti kaniya didto sa Bukid sa Sinai; ug didto siya midawat sa pulong sa Dios nga nagahatag sa kinabuhi aron ihatag usab kanato.”

³⁹ “*Apan sa dihang wala pa makabalik si Moises gikan sa bukid*, ang atong mga katigulangan wala motuman sa gipahimo ni Moises kanila. Gisalikway nila si Moises ingon nga ilang pangulo, ug nangandoy silang mobalik sa Ehipto.⁴⁰ Miingon sila kang Aaron, ‘Himoi kami ug mga dios nga maoy mag-una kanamo, tungod kay wala na kami mahibalo kon unsa nay nahitabo niadtong Moises nga nangulo kanamo pagawas sa Ehipto.’⁴¹ Ug naghimo dayon sila ug dios-dios sa dagway sa nating baka ug ilang gihalaran kini. Nagsaulog sila aron pasidunggan ang ilang hinimo.⁴² *Sa ilang gihimo*, gitalikdan sila sa Dios. Gipasagdan na lang niya sila nga mosimba sa mga bituon sa langit. Mao kini ang gisulat sa mga propeta:

‘Kamong mga Israelinhon, sulod sa 40 ka tuig nga kamo atua didto sa disyerto, nagpatay kamo ug mga hayop ug inyong gihalaran.

Apan dili ako ang inyong gihalaran.

⁴³ Gidala-dala ninyo ang tolda sa inyong dios-dios nga si Moloc,

ug ang larawan sa bituon nga inyong dios-dios nga si Refan.

Gihimo ninyo kini nga mga dios-dios aron simbahan.

Busa pasagdan ko nga bihagon kamo ngadto sa unahan pa sa Babilonia.’ ”

⁴⁴ *Miingon pa gayod si Esteban didto sa Korte sa mga Judio*, “Samtang didto pa sila sa disyerto, ang atong mga katigulangan may tolda nga diin anaa ang presensya sa Dios. Kadtong maong tolda gihimo sumala sa sugo sa Dios, sumala sa plano nga iyang gipakita ngadto kang Moises.⁴⁵ Sa dihang nangamatay na ang atong mga katigulangan, ang ilang mga anak mao na usab ang nagdala sa tolda. Ang ilang pangulo

mao si Josue. Naangkon nila ang mga yuta *nga gisaad sa Dios* human papahawaa sa Dios ang mga tawo nga nagpuyo niadtong mga dapita. Ug didto nagpabilin ang tolda nga gidala-dala sa mga Israelinhon hangtod sa panahon nga si David ang nahimong hari. ⁴⁶ Gipangayo ni David sa Dios nga tugotan siya nga magpatukod ug balay alang sa Dios aron makasimba didto ang kaliwatan ni Jacob. Apan bisan nakahatag si David ug kalipay sa Dios; *wala niya siya tugoti*. ⁴⁷ Si Solomon mao ang naghimo sa templo sa Dios.

⁴⁸ “Apan ang Dios nga labaw sa tanan dili mopuyo sa mga balay nga hinimog tawo. Sumala sa gisulti sa propeta, miingon ang Dios:

⁴⁹ ‘Ang langit mao ang akong trono, ug ang yuta tumbanan ko sa akong mga tiil. Busa unsa pang matanga sa balay ang inyong himuon alang kanako? Asang dapita ako makapahulay?

⁵⁰ Dili ba ako man ang naghimo sa tanang mga butang?’ ”

⁵¹ *Ug miingon si Esteban sa mga tawo didto sa Korte*, “Pagkagahi gayod sa inyong mga ulo! Nagapabungol-bungol lamang kamo sa mga mensahe sa Dios tungod kay dili ninyo gusto nga motuman sa iyang mga giingon kaninyo. Kanunay ninyong supakon ang Espiritu Santo. Sama gayod kamo sa inyong mga katigulangan. ⁵² Walay propeta niadtong panahona nga wala nila lutosa. Bisan ang mga nagsulti mahitungod sa pag-abot sa Matarong nga Sulugoon^a gipatay usab nila. Ug sa pag-abot dinhi ni Jesus, kamo mao ang nagbudhi ug mipatay kaniya. ⁵³ Nadawat ninyo ang kasugoan nga gihatag sa Dios pinaagi sa mga anghel, apan wala ninyo kini tumana.”

Gibato si Esteban

⁵⁴ Pagkadungog niini sa mga membro sa Korte, nasuko kaayo sila kang Esteban. Nangagot gayod ang ilang mga ngipon sa hilabihang kasuko. ⁵⁵ Apan si Esteban nga gigamhan sa Espiritu Santo mihangad sa langit ug nakita niya ang gahom sa Dios nga nagasidlak ug si Jesus nga nagatindog sa tuong dapit sa Dios. ⁵⁶ Pagkakita niya niini miingon siya, “Tan-awa ninyo! Nakita ko nga naabri ang langit ug atua didto si Jesus nga Anak sa Tawo nga nagatindog sa tuong dapit sa Dios!” ⁵⁷ Misinggit ang mga membro sa Korte ug gitabonan nila ang ilang mga dalunggan *aron dili nila madungog ang gisulti ni Esteban*. Ug nagdungan sila sa paghasmag kaniya. ⁵⁸ Gidala nila si Esteban sa gawas sa siyudad ug didto gibato nila. Gihukas sa mga nagsaksi batok kang Esteban ang ilang mga kupo ug gibilin didto sa usa ka batan-on nga ginganlan ug Saulo *aron mas sayon ang ilang pagbato kang Esteban*. ⁵⁹ Samtang gibato nila si Esteban, nag-ampo siya sa Ginoo nga nagaingon, “Ginoong Jesus, dawata ang akong espiritu.” ⁶⁰ Ug miluhod siya ug misinggit sa kusog nga tingog, “Ginoo, ayaw sila paningla niining sala nga ilang gihimo.” Ug sa pagsulti niya niini, namatay siya.

Chapter 8

^{1,2} Gilubong si Esteban sa mga diosnong tawo, ug gihilakan gayod nila siya.

Gilutos ni Saulo ang mga Tumutuo

Sukad niadto, nagsugod ang dakong paglutos ngadto sa mga tumutuo sa Jerusalem. Busa nagkatibulaag sila sa tibuok nga probinsya sa Judea ug Samaria. Ang mga apostoles lamang ang wala mamahawa sa Jerusalem. Si Saulo nga miuyon sa pagpatay kang Esteban ³ nagtinguha gayod nga mawala ang mga tumutuo kang Cristo. Busa gibalay-balay niya sila ug adto ug gidala ngadto sa prisohan, lalaki man o babaye.

^a 52 ang buot ipasabot, si Jesus.

Gisangyaw ang Maayong Balita sa Samaria

⁴ Nagkatibulaag ang mga tumutuo ug gisangyaw nila ang Maayong Balita. ⁵ Usa sa mga tumutuo mao si Felipe. Miadto siya sa usa ka siyudad sa Samaria ug nagwali mahitungod kang Cristo. ⁶ Sa pagkadungog sa mga tawo sa gisulti ni Felipe ug sa pagkakita nila sa mga milagro nga iyang gihimo, naminaw gayod sila. ⁷ Daghang mga tawo nga gisudlan ug mga daotang espiritu ang giayo niya. Misinggit sa makusog nga tingog ang mga daotang espiritu samtang nanggawas sila sa mga tawo. Daghan usab ang mga paralitiko ug mga bakol nga nangaayo. ⁸ Busa nalipay kaayo ang mga tawo niadto nga siyudad.

⁹ May tawo usab didto nga ginganlag Simon. Dugay na siya nga gikatingad-an sa mga taga-Samaria tungod sa iyang abilidad sa madyik. Nanghinambog siya nga gamhanan siya. ¹⁰ Ang tanang tawo sa siyudad, pobre man o dato, naminaw gayod kaniya. Miingon sila, “Kining tawhana mao ang gahom sa Dios nga gitawag, ‘Dakong Gahom.’ ” ¹¹ Dugay na niyang napatuo ang mga tawo sa iyang abilidad sa madyik.

¹² Apan sa dihang nagwali si Felipe kanila sa Maayong Balita mahitungod sa paghari sa Dios ug mahitungod kang Jesu-Cristo, mituo sila ug nagpabautismo, mga lalaki ug mga babaye. ¹³ Bisan si Simon mituo usab, ug sa dihang nabautismohan na siya nag-uban-uban siya kang Felipe. Natingala gayod siya sa mga katingalahan ug mga milagro nga gihimo ni Felipe.

¹⁴ Sa pagkadungog sa mga apostoles didto sa Jerusalem nga ang mga taga-Samaria mituo usab sa pulong sa Dios, gipadala nila didto si Pedro ug si Juan. ¹⁵ Pag-abot nila sa Samaria nag-ampo sila alang sa mga tumutuo didto nga madawat nila ang Espiritu Santo. ¹⁶ Tungod kay bisan nabautismohan na sila sa ngalan ni Ginoong Jesus, wala pa gayod mokunsad diha kanila ang Espiritu Santo. ¹⁷ Gipatong nila ni Pedro ug Juan ang ilang mga kamot kanila, ug dihadhiha nadawat nila ang Espiritu Santo. ¹⁸ Nakita ni Simon nga sa pagpatong sa mga apostoles sa ilang mga kamot sa mga tumutuo nadawat nila ang Espiritu Santo. Busa gitanyagan niya ug kuwarta si Pedro ug si Juan ug giingnan sila, ¹⁹ “Hatagi usab ninyo ako nianang maong gahom, aron nga si bisan kinsa nga patongan ko sa akong mga kamot makadawat usab sa Espiritu Santo.”

²⁰ Apan mitubag si Pedro kaniya, “Hinaut nga malaglag ka uban sa imong kuwarta! Tungod kay naghunahuna ka nga mapalit mog kuwarta ang gasa sa Dios? ²¹ Wala kay labot o bahin sa mga gipahimo kanamo sa Dios tungod kay ang imong kasingkasing dili matarong sa iyang atubangan. ²² Busa hinulsoli ang imong daotang tinguha ug pag-ampo sa Ginoo nga pasayloon ka sa imong daotang hunahuna. ²³ Tungod kay nakita ko nga masinahon ka gayod ug ginapos sa imong mga sala.” ²⁴ Miingon si Simon kang Pedro ug kang Juan, “Kon mahimo iampo usab ako ninyo sa Ginoo aron dili mahitabo kanako ang silot nga inyong giingon.”

²⁵ Human sila nagpamatuod ug nagwali sa mensahe sa Ginoo, namalik sila sa Jerusalem. Ug nagwali usab sila sa Maayong Balita sa mga baryo nga ilang naagian sa probinsya sa Samaria.

Si Felipe ug ang Opisyal nga Taga-Etiopia

²⁶ Unya may anghel sa Ginoo nga nakigsulti kang Felipe, “Karon dayon adto sa habagatang dapit, ug subaya lang ang dalan nga gikan sa Jerusalem padulong sa Gaza.” (Kining dalana talagsa na lang agian.)

²⁷ Busa milakaw si Felipe ug didto nakita niya ang tawo nga taga-Etiopia. Nagapauli na siya gikan sa Jerusalem diin siya misimba sa Dios. Taas ang iyang katungdanan tungod kay siya ang tinugyanan sa katigayonan sa Candace. (Ang Candace mao ang Titulo sa Rayna sa Etiopia.) ²⁸ Nagasakay siya sa iyang karwahe ug nagabasa sa libro ni propeta Isaias. ²⁹ Miingon ang Espiritu Santo kang Felipe, “Apasa ug abayi ang iyang karwahe.” ³⁰ Busa midagan si Felipe ug naabtan niya ang karwahe, ug nadunggan niya nga nagabasa ang opisyal sa libro ni propeta Isaias. Gipangutana siya ni Felipe kon nasabtan ba niya ang iyang gibasa. ³¹ Mitubag ang opisyal, “Wala gayod! Ug unsaon ko man pagkasabot kon walay mopasabot kanako?” Ug gisultihan niya si Felipe nga mosakay sa iyang karwahe ug motupad kaniya. ³² Mao kini ang bahin sa Kasulatan nga iyang gibasa:

“Wala gayod siya moreklamo,

Sama siya sa karnero nga gidala sa ihawanan aron patyon,

O sama sa karnero nga wala gayod motingog samtang giguntingan.

³³ Gipakaulawan siya ug dili matarong ang pagsentensya kaniya,

Walay makasaysay mahitungod sa iyang kaliwatan tungod kay ang iyang kinabuhi dinhi sa yuta gikuha na man.”

³⁴ Miingon ang opisyal kang Felipe, “Sultihi ako kon kinsa ang gipasabot sa propeta—ang iya bang kaugalingon o lain nga tawo?” ³⁵ Busa gikan niadtong bahina sa kasulatan, gisaysay kaniya ni Felipe ang Maayong Balita mahitungod kang Jesus. ³⁶ Samtang nagpadayon sila sa pagbiyahe miabot sila sa dapit nga may tubig. Miingon ang opisyal kang Felipe, “O, may tubig dinhi. May hinungdan pa ba nga dili ako mabautismohan?” ³⁷ [Mitubag si Felipe kaniya, “Mahimo ka nang bautismohan kon kinasingkasing gayod ang imong pagtuo.” Miingon ang opisyal, “Oo, nagtuo ako nga si Jesu-Cristo mao ang anak sa Dios.”] ³⁸ Gipahunong sa opisyal ang karwahe ug milugsong silang duha sa tubig ug gibautismohan siya ni Felipe. ³⁹ Paghaw-as nila gikan sa tubig, ang Espiritu sa Ginoo kalit lang nga mikuha kang Felipe. Wala na siya makit-i sa opisyal, apan malipayon gayod ang opisyal samtang nagpadayon siya sa pagpa-uli. ⁴⁰ Sa dihang nakamatngon na si Felipe, didto na siya sa lugar sa Asdod. Nagwali siya sa Maayong Balita sa mga lungsod nga iyang giagian hangtod nakaabot siya sa Cesarea.

Chapter 9

Si Saulo Nakabig Ngadto sa Ginoo
(Bin. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Nagpadayon pa gayod ang pagpanghulga ni Saulo sa mga sumusunod ni Ginoong Jesus nga patyon niya sila. Miadto pa siya sa pangulong pari ² ug nangayog mga sulat nga mohatag kaniya sa katungod ug mopaila kaniya didto sa mga simbahan sa mga Judio sa Damasco. Tuyo niya nga pangdakpon ug dad-on pagbalik sa Jerusalem ang iyang makit-an didto nga mga sumusunod ni Cristo, lalaki man o babaye.

³ Sa dihang nagkaduol na si Saulo sa siyudad sa Damasco, sa kalit lang may kahayag gikan sa langit nga midan-ag sa iyang palibot. ⁴ Unya natumba siya sa yuta ug may tingog siyang nadungog nga nag-ingon, “Saulo, Saulo! Nganong ginalutos mo ako?” ⁵ Mitubag si Saulo, “Sir, kinsa ka ba?” Mitubag ang tingog, “Ako mao si Jesus nga imong ginalutos.” ⁶ Tindog ug adto sa siyudad, tungod kay didto may mosulti kanimo kong unsa ang angay mong himuon.” ⁷ Walay nakatingog sa mga kauban ni Saulo. Nagtindog lang sila nga nagtanga. Nakadungog sila sa tingog, apan wala silay nakita. ⁸ Mitindog si Saulo, apan pagbuka niya sa iyang mga mata dili na siya makakita. Busa giagak siya sa iyang mga kauban hangtod sa Damasco. ⁹ Sulod sa tulo ka adlaw dili siya makakita, ug wala siya mokaon o moinom.

¹⁰ Didto sa Damasco may usa ka sumusunod *ni Jesus* nga ginganlan ug Ananias. Pinaagi sa panan-awon nagpakita kaniya ang Ginoo ug nag-ingon, “Ananias!” Mitubag si Ananias, “Ginoo, ania ako.”

¹¹ Miingon ang Ginoo kaniya, “Lakaw didto sa dalan nga gitawag ‘Tul-id nga Dalan’, ug didto sa balay ni Judas pangitaa ang tawo nga taga-Tarso nga ginganlag Saulo. Niining higayona nagaampo siya, ¹² ug gipakita ko kaniya pinaagi sa panan-awon nga ikaw misulod ug mipatong sa imong kamot kaniya aron makakita siya pag-usab.” ¹³ Apan mitubag si Ananias, “Ginoo, nadunggan ko gikan sa daghang mga tawo ang mahitungod nianang tawhana, kon unsa siya kabangis sa imong mga sumusunod sa Jerusalem.

¹⁴ Mianhi gani siya dinhi karon sa Damasco nga may pagtugot gikan sa kadagkoan sa mga pari aron pangdakpon niya ang tanang nagatuo kanimo.” ¹⁵ Apan miingon ang Ginoo kang Ananias, “Lakaw, adtoa siya, tungod kay gipili ko siya nga mag-alagad kanako aron ipaila niya ang akong ngalan sa mga dili Judio

ug sa ilang mga hari, ug sa mga Israelinhon. ¹⁶ Ug ipakita ko usab kaniya ang mga pag-antos nga kinahanglan niyang maagian alang kanako.”

¹⁷ Busa giadtoan ni Ananias si Saulo sa balay *nga iyang gisak-an*, ug *sa pagsulod niya didto* gipatong niya ang iyang kamot kang Saulo. Ug miingon siya, “Saulo, igsoon ko *sa Ginoo*, gisugo ako ni Ginoong Jesus sa pag-anhi dinhi kanimo. Siya ang nagpakita kanimo sa dalan samtang nagapadulong ka dinhi. Gisugo niya ako dinhi aron makakita ka pag-usab ug aron gamhan ka sa Espiritu Santo.” ¹⁸ Dihadiha nangahulog gikan sa mga mata ni Saulo ang morag mga himbis sa isda, ug nakakita siya pag-usab. Unya mitindog siya ug nagpabautismo. ¹⁹ Mikaon siya ug nabaskog pag-usab ang iyang lawas.

Nagwali si Saulo Didto sa Damasco

Nagpabilin si Saulo sa Damasco sulod sa pipila ka mga adlaw kauban sa mga sumusunod *ni Jesus*. ²⁰ Miadto siya sa mga simbahan sa mga Judio ug giwali niya ang mahitungod kang Jesus nga siya mao ang Anak sa Dios. ²¹ Natingala gayod ang tanang nakadungog kaniya. Miingon sila, “Dili ba mao man kanang tawhana ang naglutos sa mga nagatuo kang Jesus didto sa Jerusalem? Dili ba mianhi man siya dinhi aron pangdakpon ang mga nagatuo niadto nga ngalan ug dad-on didto sa kadagkoan sa mga pari?”

²² Misamot pa gayod ang gahom ni Saulo sa pagwali. Gipamatud-an niya nga si Jesus mao ang Cristo. Ug ang mga Judio sa Damasco dili makatubag kaniya.

²³ Paglabay sa pipila ka mga adlaw nagtigom ang mga Judio ug nagplano sa pagpatay kang Saulo. ²⁴ Adlaw ug gabii gibantayan nila ang mga pultahan sa siyudad kay patyon nila siya kon ilang makita. Apan may misulti kang Saulo mahitungod sa ilang plano. ²⁵ Busa usa ka gabii niana gipasulod siya sa mga sumusunod sa bukap ug gitonton pagawas sa paril sa siyudad.

Si Saulo Didto sa Jerusalem

²⁶ Pag-abot ni Saulo sa Jerusalem, gusto unta niya nga makig-uban sa mga sumusunod *ni Jesus*, apan nahadlok sila kaniya. Dili sila motuo nga siya sumusunod na *ni Jesus*. ²⁷ Apan gitabangan siya ni Bernabe. Gidala siya ni Bernabe sa mga apostoles *ug gipaila-ila*. Gisaysay ni Bernabe kanila kon naunsa pagkahitabo nga nakita ni Saulo si Ginoong Jesus sa dalan ug kon unsa ang gisulti kaniya. Ug gisulti usab niya ang kaisog ni Saulo sa pagwali mahitungod kang Jesus didto sa Damasco. ²⁸ Busa sukad niadto kauban na nila si Saulo, ug bisan asa sa Jerusalem walay kahadlok si Saulo sa pagwali mahitungod sa Ginoo. ²⁹ Nakigsulti ug nakiglantugi siya sa mga Judio kansang pinulongan Griegohanon, apan nangasuko sila ug nagplano sa pagpatay kaniya. ³⁰ Sa pagkahibalo sa mga tumutuo sa maong plano, gihatod nila si Saulo sa lungsod sa Cesarea ug gipapauli sa Tarso.

³¹ Human niadto, nagmalinawon ang kinabuhi sa mga tumutuo sa tibuok nga Judea, sa Galilea, ug sa Samaria. Midugang paglig-on ang pagtuo sa mga tumutuo ug nagkinabuhi sila nga may pagtahod sa Ginoo; ug tungod kay gipalig-on sila sa Espiritu Santo midaghan pa gayod sila.

Si Pedro Didto sa Lida ug sa Jope

³² Daghang dapit ang giadto ni Pedro aron sa pagpamisita sa mga katawhan sa Dios. Miadto usab siya sa mga tumutuo sa Lida. ³³ Didto nakita ni Pedro ang tawo nga ginganlag Eneas. Paralitiko siya ug wala gayod makabangon sa iyang higdaanan sulod sa walo ka tuig. ³⁴ Miingon si Pedro kaniya, “Eneas, giayo ka ni Jesu-Cristo. Busa bangon na ug hiposa ang imong higdaanan.” Dihadiha mibangon si Eneas. ³⁵ Nakita sa tanang mga lumulupyo sa Lida ug sa Saron nga maayo na si Eneas, ug mituo usab sila sa Ginoo.

³⁶ Ug didto sa Jope, may tumutuo nga babaye nga ginganlag Tabita. (Sa Griego ang iyang ngalan Dorcas, *nga ang buot ipasabot mananap nga usa*.) Kining babayhana daghan ang iyang maayong mga binuhatan ilabi na gayod sa mga kabos. ³⁷ Niining higayona nagsakit siya ug namatay. Gilimpyohan nila ang iyang patay nga lawas ug gihaya nila sa kuwarto sa taas. ³⁸ Ang Jope dili kaayo layo sa Lida. Busa

pagkadungog sa mga sumusunod ni *Jesus* nga si Pedro atua didto sa Lida, gisugo nila ang duha ka tawo nga hangyoon siya nga moadto sa Jope.³⁹ Pag-abot sa mga gisugo didto kang Pedro, dihaduha nangandam si Pedro ug miuban kanila. Pag-abot nila sa Jope gidala nila siya didto sa kuwarto sa taas nga gihayaan sa patay. May mga balo didto nga nanghilak. Gipakita nila kang Pedro ang mga bisti nga gipanihi ni Dorcas sa buhi pa siya.⁴⁰ Unya gipagawas silang tanan ni Pedro sa kuwarto. Miluhod siya ug nag-ampo. Pagkahuman miatubang siya sa patay nga lawas ug miingon, “Tabita, bangon na!” Mibuka ang mga mata ni Tabita ug sa pagkakita niya kang Pedro milingkod siya.⁴¹ Gikuptan siya ni Pedro sa kamot ug gitabangan nga makatindog. Pagkahuman gitawag niya ang mga balo ug ang ubang mga tumutuo didto sa gawas ug gipakita niya kanila si Tabita nga buhi na.⁴² Kining hitaboa nabalitaan sa tibuok nga Jope, ug daghan ang mituo kang Ginoong *Jesus*.⁴³ Nagpabilin si Pedro sa pipila ka adlaw didto sa Jope sa balay ni Simon nga tigbulad ug panit sa mga mananap.

Chapter 10

Si Pedro ug si Cornelio

¹ Didto sa Cesarea may tawo nga ginganlag Cornelio. Kining tawhana usa ka kapitan sa mga sundalong Romanhon sa batalyon nga gitawag ug Batalyong Italyano.² Diosnon siya ug ang iyang tibuok pamilya. Daghan ang iyang natabang sa mga Judiong kabos, ug kanunay siyang nag-ampo sa Dios.³ Usa niana ka adlaw, mga alas tres ang takna sa hapon, may nagpakita kaniya nga anghel sa Dios. Klaro kaayo ang iyang pagkakita sa anghel nga misulod sa iyang balay ug mitawag kaniya, “Cornelio!”⁴ Sa pagkakita niya sa anghel nahadlok siya ug miingon, “Unsa man ang imong tuyo?” Miingon ang anghel, “Gidungog sa Dios ang imong mga pag-ampo ug nalipay siya sa imong pagtabang sa mga kabos. Busa gihinumdoman ka sa Dios.”⁵ Karon, pagsugo ug mga tawo nga moadto sa Jope ug ipakuha si Simon nga gitawag ug Pedro.⁶ Atua siya magsak-anan kang Simon nga tigbulad ug panit sa mananap. Ang iyang balay anaa sa daplin sa baybayon.”⁷ Sa dihang mipahawa na ang anghel, gitawag ni Cornelio ang duha sa iyang mga sulugoon ug ang usa ka sundalo nga usa sa iyang mga luyoluyo. Kini nga sundalo diosnon usab nga tawo.⁸ Gisultihan sila ni Cornelio sa tanang nahitabo, ug pagkahuman gisugo niya sila sa Jope.

⁹ Nianang pagkasunod adlaw samtang nagkaduol na sila sa lungsod sa Jope, misaka si Pedro sa *pahulayanan didto sa lapad nga atop sa balay aron mag-ampo*. Udto kadto.¹⁰ Gigutom si Pedro ug gusto niyang mokaon. Apan samtang giandam pa nila ang pagkaon may gipakita kaniya ang Dios.¹¹ Nakita niya ang langit nga naabri ug may nagapaubos nga sama sa lapad nga habol nga hiniktan ang upat ka eskina.¹² Ug sulod niining habol nakita niya ang tanang klase sa mga mananap—ang mga mananap nga nagalakaw, ang mga nagakamang, ug ang mga nagalupad.¹³ Ug may tingog siyang nadungog nga nag-ingon, “Tindog, Pedro! Pag-ihaw ug kaon!”¹⁴ Mitubag si Pedro, “Dili mahimo, Ginoo, tungod kay sukad kaniadto wala gayod ako makakaon sa mga mananap nga sama niini, nga *sumala sa Kasugoan* hugaw ug gidili nga kaonon.”¹⁵ Miingon pag-usab ang tingog kang Pedro, “Ayaw pagtawga nga hugaw ang bisan unsa nga butang nga gihinloan na sa Dios.”¹⁶ Nahitabo kini sa makatulo, ug kadtong gipaubos nga sama sa habol gibira pagkalit balik ngadto sa langit.

¹⁷ Samtang naghunahuna pa si Pedro kon unsa ang kahulogan sa iyang nakita, miabot usab ang mga tawo nga gisugo ni Cornelio. Kay pagkahibalo nila kon asa ang balay ni Simon, midiretso dayon sila didto; ug sa pag-abot nila sa pultahan sa koral,¹⁸ nanawag sila ug nangutana kon nagsaka ba didto si Simon nga ginganlan usab ug Pedro.¹⁹ Samtang naglibog pa si Pedro kon unsa ang kahulogan sa iyang nakita, miingon ang Espiritu *Santo* kaniya, “May tulo ka tawo nga nangita kanimo.”²⁰ Kanaog ug uban kanila. Ayaw pagduhaduha sa pagkuyog kanila tungod kay ako mao ang nagsugo kanila.”²¹ Busa nanaog si Pedro ug miingon sa mga tawo, “Ako mao ang inyong gipangita. Unsa may inyong tuyo kanako?”²² Miingon sila, “Gisugo kami dinhi ni Kapitan Cornelio. Maayong tawo siya ug nagasimba sa Dios. Gitahod siya sa tanang

mga Judio. Miingon kaniya ang anghel sa Dios nga imbitahon ka nga moadto didto sa iyang balay aron madunggan niya ang imong isulti.”²³ Gipadayon sila ni Pedro ug didto sila nakatulog niadtong gabhiona.

Pagkasunod nga adlaw miuban si Pedro kanila. May pipila usab ka mga tumutuo sa Jope nga miuban kaniya.²⁴ Pagkaugma miabot sila sa Cesarea. Nagahulat kanila si Cornelio, ug ang iyang mga kaubanan ug mga silingan nga iyang gidapit.²⁵ Sa pag-abot ni Pedro, gisugat siya ni Cornelio ug miluhod sa pagsimba kaniya.²⁶ Apan gipatindog siya ni Pedro ug giingnan, “Ayaw kana buhata, tawo lamang ako.”²⁷ Ug nagpadayon ang ilang panagsulti samtang nanulod sila sa balay. Didto nakita ni Pedro nga daghan ang mga tawo nga nagkatigom.²⁸ Misulti si Pedro kanila, “Nakahibalo kamo nga kaming mga Judio gidid-an sa among relihiyon nga mobisita o makig-uban sa mga dili Judio. Apan gipadayag sa Dios kanako nga dili ko angay isipon nga hugaw si bisan kinsa.”²⁹ Busa sa dihang gipasugoan ninyo ako nga moanhi dinhi, wala ako mobalibad. Karon gusto kong mahibaloan kon nganong gipatawag ninyo ako.”

³⁰ Mitubag si Cornelio, “Tulo na ka adlaw karon ang milabay sukad sa akong pag-ampo dinhi sa balay, ug ingon usab niining orasa, mga alas tres sa hapon. Samtang nag-ampo ako, kalit lamang nagpakita kanako ang tawo nga sulaw ug bisti.”³¹ Ug miingon siya kanako, ‘Cornelio, gidungog sa Dios ang imong pag-ampo ug nahinumdoman niya ang imong pagtabang sa mga kabos.’³² Karon, pagsugo ug mga tawo nga moadto sa Jope ug ipakuha si Simon nga gitawag ug Pedro. Didto siya magsak-anan sa balay ni Simon nga tigbulad ug panit sa mananap. Ang iyang balay anaa daplin sa baybayon.’³³ Busa gipatawag ko ikaw dayon, ug salamat nga miabot ka. Ania na kaming tanan sa presensya sa Dios aron maminaw kon unsa ang gisugo sa Dios kanimo nga isulti kanamo.”

Nagwali si Pedro didto sa Balay ni Cornelio

³⁴ Busa miingon si Pedro, “Karon nahibaloan ko na nga ang Dios walay pinalabi.”³⁵ Kon ang tawo may kahadlok sa Dios ug matarong ang iyang binuhatan, bisan kon unsang klaseha siya nga tawo dawaton siya sa Dios.³⁶ Nadunggan ninyo ang Maayong Balita nga gisulti sa Dios kanamong mga Israelinhon nga ang tawo makapasig-uli na ngadto kaniya pinaagi sa pagtuo kang Jesu-Cristo. Siya ang Ginoo sa tanan.

^{37,38} Nahibaloan usab ninyo ang mga nahitabo sa tibuok probinsya sa Judea mahitungod kang Jesus nga taga-Nazaret. Dili ba nagsugod kini sa Galilea human sa pagwali ni Juan mahitungod sa pagpabautismo? Gihatagan sa Dios si Jesus sa Espiritu Santo ug gahom. Ug tungod kay ang Dios kauban niya, miadto siya sa nagkalain-lain nga dapit ug naghimo sa mga maayong butang. Giayo usab niya ang tanang mga gipaantos sa yawa.³⁹ Kami gayod makapamatuod sa tanan niyang gipanghimo tungod kay nakita namo ang iyang mga gipangbuhat sa Jerusalem ug sa ubang mga lungsod sa mga Judio. Gipatay siya sa mga Judio pinaagi sa paglansang kaniya sa krus.⁴⁰ Apan gibanhaw siya sa Dios sa ikatulo ka adlaw ug gipakita kanamo nga siya buhi.⁴¹ Wala siya gipakita ngadto sa tanan kondili kanamo lamang nga mga pinili sa Dios isip mga tigpamatuod mahitungod kaniya. Nakig-uban pa gani kami kaniya sa pagpangaon ug pag-inom human siya nabanhaw.⁴² Gisugo niya kami sa pagwali sa Maayong Balita ngadto sa katawhan ug sa pagpamatuod nga siya mao gayod ang gipili sa Dios nga mahimong maghuhukom sa mga buhi ug sa mga patay.⁴³ Si Jesu-Cristo maoy giingon sa tanang mga propeta nga ang tanang motuo kaniya pasayloon sa ilang mga sala pinaagi sa iyang ngalan.”

Mikunsad ang Espiritu Santo Ngadto sa mga Dili Judio

⁴⁴ Samtang nagawali pa si Pedro mikunsad ang Espiritu Santo ug gigamhan ang tanang naminaw sa mensahe.⁴⁵ Ang mga tumutuo nga mga Judio nga miuban kang Pedro gikan sa Jope natingala nga ang Dios mihatag usab sa Espiritu Santo sa mga dili Judio.⁴⁶ Tungod kay nadunggan nila sila nga nanagsulti sa nagkalain-lain nga mga pinulongan ug nagadayeg sa Dios. Busa miingon si Pedro,⁴⁷ “*Bisan dili sila mga Judio* nadawat na nila ang Espiritu Santo ingon nga kita nakadawat usab niini. Busa wala nay makapugong kanila aron mabautismohan sila sa tubig.”⁴⁸ Unya gisugo niya sila nga magpabautismo sa ngalan ni Jesu-Cristo. Human niadto gihangyo nila si Pedro nga magpabilin una uban kanila sulod sa pipila ka adlaw.

Chapter 11

Misaysay si Pedro Didto sa mga Tumutuo sa Jerusalem

¹Unya, nadunggan sa mga apostoles ug sa mga tumutuo sa Judea nga ang mga dili Judio midawat usab sa pulong sa Dios. ²Busa pagbalik ni Pedro sa Jerusalem, gisaway siya sa mga tumutuong Judio nga mituo nga ang mga dili Judio kinahanglan magpatuli una sa dili pa moipon kanila. ³Miingon sila *kang Pedro*, “*Ikaw usa ka Judio*, nganong miadto ka sa balay sa *mga dili Judio*, mga tawo nga dili tinuli, ug mikaon uban kanila?” ⁴Busa gisaysay ni Pedro kanila ang tanan nga nahitabo kaniya gikan gayod sa sinugdanan.

⁵Miingon siya, “Samtang nag-ampo ako didto sa siyudad sa Jope may gipakita kanako ang Dios. Nakita ko ang sama sa lapad nga habol nga nagapaubos gikan sa langit. Ang upat ka eskina niini gihikitan, ug kini mihunong duol kanako. ⁶Gitutokan ko kini ug nakita ko nga ang sulod niini may nagkalain-lain nga klase sa mga mananap—ang mga mananap nga nagalakaw, lakip ang mga mabangis, mga mananap nga nagakamang, ug ang mga nagalupad. ⁷Ug nadungog ko ang tingog nga nag-ingon kanako, ‘Tindog, Pedro! Pag-ihaw ug kaon!’ ⁸Apan mitubag ako, ‘Ginoo, dili kini mahimo tungod kay sukad kaniadto wala gayod ako makakaon sa mga mananap nga sama niini, nga *sumala sa Kasugoan* hugaw ug gidili nga kaanon.’

⁹Unya misulti pag-usab ang tingog gikan sa langit, ‘Ayaw tawga nga hugaw ang bisan unsang butang nga gihinloan na sa Dios.’ ¹⁰Nahitabo kini sa makatulo, ug pagkahuman gibira kadto balik ngadto sa langit.

¹¹Niadlong orasa usab may tulo ka tawo gikan sa Cesarea nga miabot didto sa balay nga akong gisak-an. Kadlong mga tawhana gisugo aron pangitaon ako. ¹²Ang Espiritu *Santo* miingon kanako nga dili ako magduhaduha sa pag-uban kanila. Kining unom nato ka mga igsoon *kang Cristo nga taga-Jope* kauban ko sa pag-adto sa balay ni Cornelio sa Cesarea. ¹³Pag-abot namo didto gisultihan kami ni Cornelio nga may nakita siya nga anghel sulod sa iyang balay, ug miingon ang anghel kaniya, ‘Pagsugo ug mga tawo nga moadto sa Jope aron sa pagkuha kang Simon nga gitawag ug Pedro. ¹⁴Isulti niya kanimo kon sa unsang paagi nga maluwas ka ug ang imong pamilya.’ ¹⁵Ug sa nagsugod na ako sa pagsulti, mikunsad ang Espiritu Santo kanila sama usab sa iyang pagkunsad kanato niadtong una. ¹⁶Ug nahinumdoman ko ang giingon ni Ginoong Jesus: ‘Nangbautismo si Juan sa tubig, apan kamo pagabautismohan diha sa Espiritu Santo.’

¹⁷Busa kadlong maong panghitabo nagpamatuod nga ang gihatag sa Dios kanatong mga Judio sa dihang kita mituo kang Ginoong Jesu-Cristo gihatag usab niya sa mga dili Judio. Busa kon mao kini ang kabubut-on sa Dios, kinsa ako nga mosupak niini?” ¹⁸Sa pagkadungog niadtong sa mga tumutuo nga Judio, wala na sila manaway kang Pedro. Hinuon midayeg sila sa Dios. Miingon sila, “Kon mao kana, gihatag usab sa Dios sa mga dili Judio ang kahigayonan nga maghinulsol aron makadawat usab sila sa kinabuhi *nga walay kataposan*.”

Ang mga Tumutuo sa Antioquia

¹⁹Sukad sa pagkamatay ni Esteban nagkatibulaag na ang mga tumutuo tungod sa paglutos kanila. Ang uban kanila nakaabot sa Fenicia, sa isla sa Cipre, ug sa lungsod sa Antioquia. Gisugilon nila ang Maayong Balita *bisan asa sila moadto*, apan ngadto lamang sa mga Judio. ²⁰Apan ang ubang mga tumutuo nga taga-Cipre ug taga-Cirene miadto usab sa Antioquia, ug bisan ang mga dili Judio gisuginlan usab nila sa Maayong Balita mahitungod kang Ginoong Jesu-Cristo. ²¹Ang gahom sa Ginoo anaa kanila ug daghan gayod ang mituo ug nahimong tumutuo sa Ginoo.

²²Kini nga mga panghitabo nadunggan sa mga tumutuo sa Jerusalem, busa gipadala nila si Bernabe didto sa Antioquia. ²³Pag-abot niya didto nalipay siya tungod kay nakita niya ang mga panalangin sa Dios sa mga tawo didto. Ug gidasig niya sila nga magmatinumanon ug magmalig-on sa ilang pagtuo sa Ginoo.

²⁴Kini si Bernabe maayo gayod nga tawo. Gigamhan siya sa Espiritu Santo, ug hugot gayod ang iyang pagtuo sa Dios. Busa daghan didto ang mituo sa Ginoo.

²⁵ Unya miadto si Bernabe sa Tarso aron sa pagpangita kang Saulo. ²⁶ Pagkakita niya kang Saulo gidala niya siya balik sa Antioquia. Usa gyod ka tuig nilang nakauban ang mga tumutuo didto ug daghang mga tawo ang ilang gitudloan. Ang mga sumusunod *ni Jesus* sa Antioquia mao ang unang gitawag nga mga Kristohanon.

²⁷ Niadtong higayona may mga propeta sa Jerusalem nga miadto sa Antioquia. ²⁸ Ang usa kanila ginganlag Agabo. Mitindog siya ug pinaagi sa *gahom sa Espiritu Santo* mitagna siya nga may usa ka dakong gutom nga moabot sa tibuok kalibotan. (Kini nahitabo sa panahon nga si Claudio mao ang Emperador sa Roma.) ²⁹ Busa ang mga sumusunod *ni Jesus sa Antioquia* nagkauyon nga ang tagsa-tagsa kanila magpadala sa ilang hinabang sa ilang mga kaigsoonan kang Cristo didto sa Judea sumala sa ilang makaya. ³⁰ Gipadala nila kini pinaagi kang Bernabe ug kang Saulo aron ihatag sa mga pangulo sa mga tumutuo sa Jerusalem.

Chapter 12

Gilutos ni Herodes ang mga Tumutuo

¹ Niadtong panahona nagsugod si Haring Herodes sa paglutos sa pipila ka mga tumutuo. ² Gipapatay niya si Santiago nga igsoon ni Juan pinaagi sa espada. ³ Sa pagkakita niya nga nalipay ang mga Judio tungod sa iyang gihimo, gipadakop usab niya si Pedro. Nahitabo kini sa panahon sa Kasaulogan sa Pan nga Walay Patubo. ⁴ Gipapriso niya si Pedro ug gipaguwardyahan sa upat ka grupo sa mga sundalo nga tag-upat-upat kada grupo. *Kining upat ka grupo nagpuli-puli ug guwardya.* Sumala sa plano ni Herodes, iyang husayon ang kaso ni Pedro atubangan sa publiko pagkahuman sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel. ⁵ Busa gipaguwardyahan niya sa mga sundalo si Pedro didto sa prisohan. Apan hugot nga nagpadayon ang mga tumutuo sa ilang pag-ampo sa Dios alang kaniya.

Gipagawas si Pedro sa Prisohan

⁶ Nianang gabii sa wala pa ang husay sa kaso ni Pedro, natulog siya nga gigapos ug duha ka kadena sa taliwala sa duha usab ka sundalo. Ug may mga guwardya pa nga nagabantay didto sa pultahan sa prisohan. ⁷ Sa kalit lang mihayag ang sulod sa prisohan ug nagpakita ang usa ka anghel nga gisugo sa Ginoo. Gipikipik niya sa kilid si Pedro aron kini makamata, ug miingon siya, “Dali! Bangon!” Ug nangatangtang ang mga kadena nga gigapos sa mga kamot niini. ⁸ Miingon ang anghel, “Isul-ob ang imong bisti ug sandalyas.” Gituman kini ni Pedro. Ug miingon ang anghel kaniya, “Isul-ob ang imong kupo ug sunod kanako.” ⁹ Ug misunod siya sa anghel pagawas sa prisohan. Wala makahibalo si Pedro kon tinuod ba ang nanghitabo. Sa iyang pagtuo nagdamgo lang siya. ¹⁰ Gilabyan lamang nila ang una ug ang ikaduhang mga guwardya. Pag-abot nila sa puthaw nga pultahan nga nag-atubang sa siyudad, ang pultahan miabri lag iya. Ug migawas dayon sila. Paglabay nila sa usa ka kalye kalit nahanaw ang anghel. ¹¹ Didto pa lamang niya nahibaw-i nga dili diay damgo ang nahitabo kaniya. Miingon siya, “Tinuod gayod nga gipadala sa Ginoo ang iyang anghel ug giluwat niya ako sa kamot ni Herodes ug sa tanang giplano sa mga Judio nga mahitabo kanako.”

¹² Sa pagkamatngon niya nga luwas na siya, miadto siya sa balay ni Maria nga inahan ni Juan Marcos. Daghang mga tawo didto nga nagtigom ug nagaampo. ¹³ Nanuktok si Pedro sa gawas nga pultahan, ug migawas ang sulugoon nga si Roda aron tan-awon kon kinsa ang nanuktok. ¹⁴ Nailhan niya ang tingog ni Pedro ug sa iyang kalipay, imbis nga abrihan niya ang pultahan, midagan hinuon siya balik sa sulod aron sultihan ang iyang mga kauban nga si Pedro atua sa gawas. ¹⁵ Miingon sila kang Roda, “Nabuang ka na tingali!” Apan miinsister gayod si Roda nga naa gayod si Pedro. Busa miingon sila, “Tingali anghel kana ni Pedro.” ¹⁶ Apan sa gihapon si Pedro nagpadayon sa pagtuktok. Busa giabrihan nila ang pultahan ug ingon sa dili gayod sila makatuo nga si Pedro gayod diay. ¹⁷ Gisinyasan sila ni Pedro nga mohilom, ug gisaysay niya kanila kon giunsa siya pagpagawas sa Ginoo gikan sa prisohan. Gisultihan niya sila nga suginlan nila si Santiago ug ang uban pang mga tumutuo. Unya migikan siya ug miadto sa laing dapit.

¹⁸ Nianang pagkabuntag nagkagubot ang mga guwardya tungod kay wala na didto si Pedro ug wala sila mahibalo kon unsa ang nahitabo kaniya. ¹⁹ Nagsugo si Herodes nga pangitaon siya, apan wala gayod nila siya makita. Busa gipaimbistigar niya ang mga guwardya ug gipapatay niya sila. Human niadto, mibiya si Herodes sa Judea. Miadto siya sa Cesarea ug didto na nanimuyo.

Ang Pagkamatay ni Herodes

²⁰ Nasuko kaayo si *Haring* Herodes sa mga tawo sa Tiro ug Sidon. Busa nagkauyon ang mga tawo nga makighusay sa hari tungod kay ang ilang lungsod didto man magkuhaan ug pagkaon sa lungsod sa hari. Sa sinugdanan, giamigo una nila si Blastu aron tabangan sila, tungod kay siya mao man ang sinaligan sa hari sa palasyo. Unya miadto sila sa hari aron makigkita kaniya. ²¹ Pag-abot sa adlaw nga si Herodes makigkita na sa mga taga-Tiro ug taga-Sidon, gisul-ob niya ang iyang harianong bisti ug milingkod sa iyang trono ug namulong. ²² Naninggit ang mga tawo, “Dili tawo kining nakigsulti, kondili dios!” ²³ Ug dihadiha gisilotan siya sa anghel sa Ginoo, tungod kay wala niya hatagi ug kadungganang ang Dios. Giulod siya ug namatay.

²⁴ Busa ang pulong sa Dios nagpadayon sa pagkaylap ug daghan pa gayod ang nahimong tumutuo.

²⁵ Sa laing bahin, si Bernabe ug si Saulo, human nila mahatod ang hinabang alang sa mga tumutuo didto sa Jerusalem, namalik sila sa Antioquia. Gidala usab nila si Juan Marcos.

Chapter 13

Gipadala sa Espiritu Santo si Bernabe ug si Saulo

¹ Sa Antioquia may mga propeta ug mga magtutudlo nga membro sa iglesya. Sila mao si Bernabe, si Simeon nga gitawag nga Negro, si Lucio nga taga-Cirene, si Manaen nga nagdako sa panimalay ni Herodes nga Gobernador, ug si Saulo. ² Samtang nagsimba sila sa Ginoo ug nagpuasa, miingon ang Espiritu Santo kanila, “Igahin ninyo alang kanako si Bernabe ug si Saulo tungod kay may ipabuhay ako kanila.” ³ Human sa ilang pagpuasa ug pag-ampo, gipandongan nila si Bernabe ug si Saulo sa ilang mga kamot ug unya gipalakaw sila.

Si Bernabe ug si Saulo Didto sa Cipro

⁴ Busa gipadala sa Espiritu Santo sila si Bernabe ug Saulo didto sa Seleucia. Gikan didto misakay sila padulong sa Cipro. ⁵ Pag-abot nila sa lungsod sa Salamina nagwali sila sa pulong sa Dios didto sa mga simbahan sa mga Judio. Si Juan Marcos kauban usab nila aron sa pagtabang sa ilang buluhaton. ⁶ Gilibot nila ang tibuok isla hangtod nga nakaabot sila sa lungsod sa Pafos. Didto may nakita silang madyikero nga ginganlag Bar-Jesus. Judio siya, ug nagpakaaron-ingnon nga propeta sa Dios. ⁷ Amigo siya ni Sergio Paulo nga gobernador sa maong isla. Si Sergio Paulo maalamon nga tawo. Gipatawag niya si Bernabe ug si Saulo tungod kay gusto siyang maminaw sa pulong sa Dios. ⁸ Apan gibabagan sila sa madyikero nga si Elimas. (Mao kini ang ngalan ni Bar-Jesus sa pulong nga Griego.) Gipaningkamotan gayod niya nga ilikay ang gobernador sa pagtuo kang Jesus. ⁹ Apan si Saulo nga ginganlan usab nga Pablo gigamhan sa Espiritu Santo, mitutok kang Elimas ug miingon, ¹⁰ “Anak ka ni Satanas! Kaaway ka sa tanang maayo! Pagpanglimbong ug pagpanunto lamang ang imong gipangbuhay. Kanunay nimong gituis ang kamatuoran nga gikan sa Ginoo. ¹¹ Karon silotan ka sa Ginoo. Mabuta ka ug dili makakita sulod sa pipila ka adlaw.” Ug dihadiha mingitngit ang panan-aw ni Elimas ug nabuta siya. Nagpangapkap na lang siya ug nagpangitag moagak kaniya. ¹² Sa dihang nakita sa gobernador ang nahitabo kang Elimas mituo siya, ug nahibulong gayod siya sa pagtulon-an mahitungod sa Ginoo.

Silang Pablo Didto sa Antioquia nga Sakop sa Pisidia

¹³ Paggikan nila ni Pablo sa Pafos, milawig sila padulong sa Perga nga sakop sa *probinsya* sa Panfilia. Pag-abot nila gibiyaan sila didto ni Juan Marcos. Mibalik siya sa Jerusalem. ¹⁴ Sila ni Pablo milahos sa Antioquia nga sakop sa *probinsya* sa Pisidia. Pag-abot sa Adlaw nga Igpapahulay miadto sila sa simbahan

sa mga Judio ug milingkod didto.¹⁵ May mibasa sa Kasugoan ni *Moises* ug sa *mga sinulat sa mga propeta*. Ug unya may gisugo ang mga opisyal sa pag-ingon kanila ni Pablo, “Mga kaigsoonan, kon may isulti kamong ikalig-on sa mga tawo isulti ninyo.”¹⁶ Busa mitindog si Pablo ug gisinyasan niya ang mga tawo nga maminaw kaniya. Miingon siya,

“Mga kaigsoonan kong mga Israelinhon, ug kamong dili mga Israelinhon apan nagasimba usab sa Dios, paminawa ninyo ako!¹⁷ Ang Dios nga gisimba sa mga Israelinhon mao ang mipili sa atong mga katigulangan, ug gipadaghan niya sila samtang didto pa sila nagpuyo sa Ehipto. Ug pinaagi sa iyang gahom gitabangan niya sila aron makagawas sa Ehipto.¹⁸ Sulod sa 40 ka tuig, samtang didto sila sa disyerto nagpailob ang Dios kanila.^a ¹⁹ Pagkahuman, gilaglag niya ang pito ka mga nasod sa Canaan, ug gihatag niya kining yutaa sa atong mga katigulangan.²⁰ Kining tanan gihimo sa Dios sulod sa 450 ka tuig.

“Ug gihatagan niya sila ug mga maghuhukom aron magdumala kanila hangtod sa panahon ni Samuel nga propeta.²¹ Sa kaulahian nangayo sila ug hari, busa gihatag sa Dios si Saulo nga anak ni Cis ug usa sa mga kaliwat ni Benjamin. Naghari si Saulo kanila sulod sa 40 ka tuig.²² Sa dihang gipapahawa na sa Dios si Saulo nga hari, si David na usab ang iyang gipili nga maghari kanila. Mao kini ang giingon sa Dios, ‘Gikahimut-an ko si David nga anak ni Jesse. Motuman siya sa tanan kong sugo kaniya.’ ”²³ *Nagpadayon pagsulti si Pablo sa mga tawo*, “Sa kaliwat ni David naggikan si Jesus nga mao ang Manluluwas nga gisaad sa Dios sa Israel.²⁴ Sa wala pa magsugod si Jesus sa iyang buluhaton, nagwali si Juan sa tanang mga Israelinhon nga maghinulsol sila sa ilang mga sala ug magpabautismo.²⁵ Sa hapit na mahuman ni Juan ang iyang buluhaton, miingon siya sa mga tawo, ‘Siguro nagahunahuna kamo nga ako mao na ang inyong gipaabot. Apan dili! Gipauna lamang ako. Mosunod siya kanako, apan bisan gani himuon akong sulugoon niya,^b dili ako takos.’ ”

²⁶ *Ug miingon si Pablo*, “Mga kaigsoonan, kamong mga kaliwat ni Abraham ug kamong dili mga Judio apan nagasimba usab sa Dios, kita mao ang gipadad-an sa Dios sa Maayong Balita mahitungod sa kaluwasan.²⁷ Apan ang mga Judio nga nagpuyo sa Jerusalem ug ang ilang mga tigdumala wala moila nga si Jesus mao ang Manluluwas. Wala usab sila makasabot sa gisulti sa mga propeta nga gibasa nila sa matag Adlaw nga Igpapahulay *diha sa ilang mga simbahan*; apan sila hinuon ang mituman sa mga gitagna sa mga propeta pinaagi sa ilang paghukom kang Jesus nga patyon.²⁸ Bisan wala silay lig-on nga katarungan aron patyon siya, ila gihapong gipangayo kang Pilato nga ipapatay si Jesus.²⁹ Ug sa dihang nahimo na nila ang tanang giingon sa Kasulatan nga mahitabo kaniya, gikuha nila siya sa krus ug gibutang sa lubnganan.³⁰ Apan gibanhaw siya sa Dios gikan sa kamatayon.³¹ Ug sulod sa daghang mga adlaw *sa lain-laing higayon* nagpakita siya sa mga tawo nga miuban kaniya gikan sa Galilea ngadto sa Jerusalem. Kadtong mga tawhana mao usab karon ang nagasulti sa mga Israelinhon mahitungod kang Jesus.³² Ug ania kami karon aron sultihan kamo sa Maayong Balita nga gisaad sa Dios sa atong mga katigulangan,³³ nga gituman na niya kanato nga ilang mga kaliwat. Gihimo niya kini pinaagi sa pagbanhaw niya kang Jesus. Mao kini ang nahisulat sa ikaduha nga Salmo nga nag-ingon,

‘Ikaw akong Anak ug karon ipakita ko nga ako ang imong Amahan.’

³⁴ Tungod kay gisaad nang daan sa Dios nga iya siyang banhawon ug ang iyang lawas dili madunot tungod kay nag-ingon siya,

‘Ang mga gisaad ko kang David himuon ko diha kanimo.

³⁵ Giingon pa gayod diha sa usa pa ka Salmo,

‘Dili ikaw motugot nga madunot ang lawas sa imong matinumanon nga sulugoon.’

^a 18 nagpailob ang Dios kanila: *sa ubang mga Griego nga teksto*, giatiman sila sa Dios.

^b 25 himuon akong sulugoon niya: *sa literal*, bisan tighubad sa higot sa iyang sandalyas.

³⁶ *Dili si David ang iyang gipasabot*, tungod kay sa pagkahuman sa pagpangalagad ni David sa mga tawo sumala sa mga gipahimo sa Dios kaniya, namatay siya ug gilubong didto sa kilid sa gilubngan sa iyang mga katigulangan ug nadunot ang iyang lawas. ³⁷ Apan si Jesus nga gibanhaw sa Dios gikan sa kamatayon wala gayod madunot. ^{38,39} Busa mga kaigsoonan, kinahanglang mahibaloan ninyo nga pinaagi kang Jesus gisulti namo kaninyo ang balita nga kita mapasaylo sa Dios sa atong mga sala. Si bisan kinsa nga nagatuo kang Jesus gipakamatarong na sa Dios. Kini dili mahimo pinaagi sa pagsunod sa Kasugoan ni Moises. ⁴⁰ Busa pangandam kamo aron dili mahitabo kaninyo ang giingon sa mga propeta,

⁴¹ ‘Kamong mga bugalbugalon,

Matingala gayod kamo sa akong buhaton.

Mangamatay kamo tungod kay sa inyong panahon may himuon ako nga dili gayod ninyo matuohan bisan kon may mopasabot pa niini kaninyo.’ ”

⁴² Sa paggawas na ni Pablo ug ni Bernabe sa simbahan sa mga Judio, giingnan sila sa mga tawo nga mobalik sa sunod Adlaw nga Igpapahulay aron sultihan pa gayod sila mahitungod niining mga butanga.

⁴³ Human sa tigom, daghang mga Judio ug mga dili Judio nga nakabig sa relihiyon sa mga Judio ang misunod kang Pablo ug kang Bernabe. Gidasig sila ni Pablo ug ni Bernabe nga magpadayon sila sa pagsalig sa grasya sa Dios.

⁴⁴ Sa pagkasunod Adlaw nga Igpapahulay halos ang tanang mga tawo sa *Antioquia* nagtigom *didto sa simbahan sa mga Judio* aron maminaw sa pulong sa Ginoo. ⁴⁵ Pagkakita sa *kadagkoan sa mga Judio* sa daghang mga tawo nga nanambong, nasina gayod sila ug gisaway nila ang mga gipanulti ni Pablo ug gipakaulawan pa nila siya. ⁴⁶ Apan nagmaisogon hinuon si Pablo ug si Bernabe. Miingon sila sa *mga Judio*, “Kinahanglan gayod nga iwali una dinhi kaninyong *mga Judio* ang pulong sa Dios. Apan tungod kay gisalikway ninyo siya nagpaila lamang kini nga kamo dili angayan nga hatagan sa kinabuhi nga walay kataposan. Busa sukad karon, sa mga dili Judio na kami mowali sa Maayong Balita. ⁴⁷ Tungod kay mao kini ang sugo sa Ginoo kanamo:

‘Gihimo ko ikaw nga kahayag sa mga dili Judio, aron nga pinaagi kanimo ang kaluwasan mokaylap sa tibuok kalibotan.’ ”

⁴⁸ Sa dihang nadungog kini sa mga dili Judio nalipay sila ug gidayeg nila ang pulong sa Ginoo; ug ang tanang mga napili alang sa kinabuhi nga walay kataposan nahimong tumutuo.

⁴⁹ Ug mikaylap ang pulong sa Ginoo niadtong dapita. ⁵⁰ Apan gisulsolan sa mga Judio ang mga pangulo sa siyudad apil na ang relihiyoso ug inilang mga babaye, nga mobatok kang Pablo. Busa gilutos nila si Pablo ug si Bernabe ug gipapahawa nila niadtong dapita. ⁵¹ Gitaktak ni Pablo ug ni Bernabe ang abog sa ilang mga tiil isip pasidaan batok kanila. Unya miadto sila sa Iconio. ⁵² *Didto sa Antioquia* nalipay gayod ang mga sumusunod ni *Jesus* ug napuno sila sa Espiritu Santo.

Chapter 14

Didto sa Iconio

¹ Ang nahitabo didto sa Iconio pareho usab sa *nahitabo didto sa Antioquia*. Miadto si Pablo ug si Bernabe sa simbahan sa mga Judio. Ug tungod sa ilang pagwali daghang mga Judio ug mga dili Judio ang mituo kang Jesus. ² Apan ang mga Judio nga wala motuo, misulsol sa mga dili Judio aron kontrahon ang mga tumutuo. ³ Nagdugay didto si Pablo ug si Bernabe. Wala sila mahadlok sa pagsulti mahitungod sa Ginoo. Gipakita sa Ginoo nga tinuod ang ilang gitudlo mahitungod sa iyang grasya, tungod kay gihatagan niya sila ug gahom sa paghimo ug mga milagro ug katingalahang mga butang. ⁴ Busa, nabahin ang mga

tawo niadtong siyudara; ang uban midapig sa mga Judio nga wala motuo, ug ang uban midapig sa mga apostoles.

⁵ May mga Judio ug mga dili Judio, kauban ang ilang mga pangulo, nga nagplano nga pasakitan ug batohon ang mga apostoles. ⁶ Pagkahibalo sa mga apostoles sa maong plano, nangagiw sila ngadto sa Listra ug sa Derbe, mga siyudad nga sakop sa Licaonia, ug sa palibot nga mga dapit. ⁷ Ug giwali nila didto ang Maayong Balita.

Gibato si Pablo Didto sa Listra

⁸ Sa Listra may usa ka tawong bakol sukad pa sa iyang pagkabata. ⁹ Samtang naglingkod siya naminaw siya sa mga gisulti ni Pablo. Gitutokan siya ni Pablo ug nakita niya nga may pagtuo ang bakol nga *ang Ginoo* makaayo kaniya. ¹⁰ Busa sa kusog nga tingog miingon si Pablo kaniya, “Tindog ug tul-id!” Mitindog ang tawo ug milakaw-lakaw. ¹¹ Pagkakita sa mga tawo sa gihimo ni Pablo, misinggit sila sa ilang kaugalingong pinulongan, “Ang mga dios nanganaog dinhi kanato sa dagway sa tawo!” ¹² Gitawag nila si Bernabe nga si Zeus, ug si Pablo gitawag nila nga si Hermes tungod kay siya mao ang tigsulti. ¹³ Ang templo sa ilang dios nga si Zeus duol lamang sa gawas sa siyudad. Busa ang pari ni Zeus nagdala ug toro nga mga baka nga may kolintas nga bulak didto sa pultahan sa siyudad. Gusto niya ug sa mga tawo nga maghalad ngadto sa mga apostoles. ¹⁴ Pagkahibalo ni Bernabe ug ni Pablo sa ilang gibuhat, gigisi nila ang ilang bisti^a ug midagan sila sa taliwala sa mga tawo ug misinggit, ¹⁵ “Mga higala, nganong maghalad kamo kanamo? Kami mga tawo lamang nga sama kaninyo. Giwali namo kaninyo ang Maayong Balita aron biyaan na ninyo kining mga butang nga walay pulos ug moduol sa Dios nga buhi. Siya mao ang naghimo sa langit, sa yuta, sa dagat, ug sa tanang mga butang nga anaa kanila. ¹⁶ Niadtong una gipasagdan lamang sa Dios ang mga tawo sa pagsunod sa ilang kaugalingong gusto. ¹⁷ Apan sa tanang panahon gipaila sa Dios ang iyang kaugalingon ngadto sa mga tawo pinaagi sa iyang mga gihimo nga maayo. Gihatagan niya kamo sa ulan ug mga ani sa panahon sa ting-ani. Abundang pagkaon iyang gihatag kaninyo aron malipay kamo.” ¹⁸ Apan bisan mao kini ang gisulti sa mga apostoles, naglisod gayod sila sa pagpugong sa mga tawo nga magpatay ug mga baka aron ihalad kanila.

¹⁹ May miabot nga mga Judio gikan sa Antioquia *nga sakop sa Pisidia* ug ang uban gikan sa Iconio. Gidani nila ang mga tawo nga modapig kanila. Gitabangan nila sa pagbato si Pablo ug giguyod pagawas sa lungsod, tungod kay sa ilang hunahuna patay na siya. ²⁰ Apan samtang gilibotan siya sa mga tumutuo, mibangon siya ug mibalik didto sa lungsod. Pagkaugma miadto silang duha ni Bernabe sa Derbe.

Ang Paghibalik Ngadto sa Antioquia nga Sakop sa Siria

²¹ Giwali ni Pablo ug ni Bernabe ang Maayong Balita didto sa Derbe ug daghan ang ilang nakabig nga mosunod kang Jesu-Cristo. Pagkahuman niini mibalik sila sa Listra, sa Iconio, ug sa Antioquia *nga sakop sa Pisidia*. ²² Gipalig-on nila ang mga tumutuo ug gidasig nga magpadayon gayod sa ilang pagtuo. Miingon usab sila sa mga tumutuo, “Daghang kalisdanan ang atong kinahanglan maagian sa pagsulod sa gingharian sa Dios.” ²³ Sa matag dapit nga may mga tumutuo nga nagatigom, sila si Pablo ug Bernabe nagpili ug mga tawo nga maoy mangulo. Nagpuasa sila ug nag-ampo alang sa mga napili ug gitugyan nila sila sa Ginoo nga ilang gituohan.

²⁴ Pagkahuman niini, miagi sila sa *mga dapit nga sakop sa probinsya sa Pisidia* ug miabot sila sa Panfilia. ²⁵ Miwali sila didto sa Perga ug unya milugsong sila sa Atalia. ²⁶ Gikan didto milawig sila balik sa Antioquia *nga sakop sa Siria*, ang dapit diin sila maggikan ug giampo sa mga tumutuo kaniadto nga panalangin sila sa Dios sa ilang buluhaton nga karon natapos na nila.

²⁷ Sa pag-abot ni Pablo ug ni Bernabe sa Antioquia gitigom nila ang tanang mga tumutuo ug gisaysay dayon nila ang tanang gihimo sa Dios pinaagi kanila, ug kon sa unsang paagi nga ang Dios mihatag ug

^a 14 gigisi nila ang ilang bisti sa *pagpakita nga sayop ang gihimo sa mga tawo*.

kahigayonan aron motuo usab ang mga dili Judio.²⁸ Ug mipuyo silag dugay didto sa Antioquia kauban sa mga sumusunod *ni Jesus*.

Chapter 15

Ang Miting sa Jerusalem

¹ May mga tawo gikan sa Judea nga *miadto sa Antioquia* ug nagtudlo sa mga tumutuo nga silang mga dili Judio dili maluwas kon dili sila magpatuli sumala sa gitudlo sa Kasugoan ni Moises. ² Nag-initay ang panaglantugi nila ni Pablo ug Bernabe batok niining mga tawhana. Busa nagkauyon ang mga tumutuo nga si Pablo ug si Bernabe ug ang ubang tumutuo sa Antioquia moadto sa Jerusalem aron makigkita sa mga apostoles ug sa mga pangulo didto mahitungod niining butanga.

³ Busa gipadala sa iglesya sila si Pablo. Sa pag-agi nila sa Fenicia ug sa Samaria, gisulti nila sa mga tumutuo didto nga may mga dili Judio usab nga mituo kang Cristo. Pagkadungog nila niini, nalipay gayod sila. ⁴ Pag-abot nila *ni Pablo* sa Jerusalem gidawat sila sa iglesya, sa mga apostoles, ug sa mga pangulo sa iglesya. Gisaysay nila ang tanang gihimo sa Dios pinaagi kanila. ⁵ Apan may mga tumutuo didto nga sakop sa grupo sa mga Pariseo. Mitindog sila ug miingon, “Kinahanglan nga tulion ang mga dili Judio ug sultihan sila nga motuman sa Kasugoan ni Moises.”

⁶ Busa gimitingan sa mga apostoles ug sa mga pangulo sa iglesya kining butanga. ⁷ Human sa dugayng panaglantugi mitindog si Pedro ug miingon, “Mga kaigsoonan, nahibaloan na ninyo nga gipili ako sa Dios gikan kaninyo kaniadto pa aron itudlo ko ang Maayong Balita sa mga dili Judio, aron makadungog usab sila ug motuo. ⁸ Nahibaloan sa Dios ang kasingkasing sa mga tawo. Ug gipakita niya nga gidawat usab niya ang mga dili Judio tungod kay gihatag usab niya ang Espiritu Santo kanila sama sa iyang gihimo kanato niadtong una. ⁹ Sa panan-aw sa Dios, kita nga mga Judio ug sila nga mga dili Judio parehas lamang. Tungod kay gihinloan usab niya ang ilang mga kasingkasing *sa ilang mga sala* kay mituo man sila.

¹⁰ Nganong sulayan man ninyo ang Dios? Nganong gusto man ninyong hatagan ug palas-anon ang *atong* mga *isigkasumusunod ni Jesus* pinaagi sa pagsunod sa mga tulumanon nga bisan gani kita ug ang atong mga katigulangan dili makatuman? ¹¹ Nagtuo kita nga naluwas kita pinaagi sa grasya ni Ginoong Jesu-Cristo, ug mao man usab ngadto sa mga dili Judio.”

¹² Pagkadungog nila niana nahilom silang tanan. Ug gipaminaw nila ang gisaysay ni Bernabe ug ni Pablo mahitungod sa mga katingalahan ug mga milagro nga gihimo sa Dios ngadto sa mga dili Judio pinaagi kanila. ¹³ Pagkahuman nilag saysay, miingon si Santiago, “Mga kaigsoonan, paminawa ninyo ako.

¹⁴ Gisaysay kanato ni Simon *Pedro* ang unang pagtawag sa Dios sa mga dili Judio aron may mga tawo usab nga gikan kanila nga mahimong iya sa Dios. ¹⁵ Kini sumala usab sa mga gisulat sa mga propeta kaniadto, tungod kay ang Kasulatan nag-ingon,

¹⁶ ‘Human niini mobalik ako,

Ug pabarugon ko pag-usab ang gingharian ni David nga napukan.

Patindugon ko kini pag-usab gikan sa iyang pagkatumpag,

¹⁷ aron ang ubang mga tawo mangita kanako, nga mao ang tanang dili Judio nga akong gitawag nga mahimong akong katawhan.

¹⁸ Mao kini ang giingon sa Ginoo, ug dugay na niya kining gipahibalo.’ ”

¹⁹ *Mipadayon sa pag-ingon si Santiago*, “Busa alang kanako dili nato lisod-lisoron ang mga dili Judio nga nagtuo sa Dios. ²⁰ Hinuon, sulatan nato sila nga dili mokaon sa mga pagkaon nga gihalad ngadto sa mga dios-dios tungod kay hugaw kini. Dili sila makighilawas gawas sa kaminyoon. Dili usab sila mokaon sa dugo ug sa karne sa mga hayop nga sa pagkamatay wala makagawas ang dugo. ²¹ Mao kini ang mga sugo ni

Moises nga kinahanglang sundon nila aron dili mahugawan ang mga Judio kanila, tungod kay sukad pa sa una gibasa na sa mga Judio matag Adlaw nga Igpapahulay diha sa ilang mga simbahan ang nahisulat sa Kasugoan nga gibilin ni Moises, ug kini ginatudlo nila sa matag lungsod.”

Ang Sulat Alang sa mga Dili Judio nga Mituo kang Cristo

²² Unya nagkauyon ang mga apostoles ug ang mga pangulo sa iglesya ug ang tanang mga tumutuo didto nga mopili sila gikan sa ilang grupo ug mga lalaki aron ilang paubanon kang Pablo ug kang Bernabe sa Antioquia. Si Judas nga kon tawgon Barsabas ug si Silas mao ang ilang napilian. Kining mga tawhana gitahod sa mga tumutuo. ²³ Ang sulat nga gipadala kanila nag-ingon:

“Kaming mga apostoles ug mga pangulo sa iglesya dinhi, nga inyong mga kaigsoonan *kang Cristo*, nangumusta kaninyong mga dili Judio diha sa Antioquia *ug sa ubang dapit nga sakop usab sa*, Siria, ug sa Cilicia. ²⁴ Nadungog namo nga may mga tawong gikan dinhi kanamo nga mianha kaninyo ug gilibog nila ang inyong mga hunahuna tungod sa ilang mga gitudlo diha. Wala kami magsugo kanila nga moanha diha ug manudlog sama niana. ²⁵ *Busa pagkadungog namo niini* nagtigom kami dinhi ug nagkauyon nga mopili ug mga tawo nga among ipadala *diha aron mopasabot kaninyo sa among gikauyonan*. Kauban sila ni Bernabe ug ni Pablo nga atong mga hinigugmang *mga kaigsoonan kang Cristo*. ²⁶ Kini sila si Bernabe ug si Pablo naghalad sa ilang kinabuhì sa pag-alagad sa atong Ginoong Jesu-Cristo. ²⁷ Si Judas ug si Silas among gipadala kaninyo aron mosulti usab mahitungod sa mga butang nga gihisgotan dinhi niining among sulat. ²⁸ Nagkauyon kami uban sa giya sa Espiritu Santo nga dili dugangan ang inyong mga tumanon gawas niining mosunod nga kinahanglan nga tumanon ninyo. ²⁹ Dili kamo mokaon sa mga pagkaon nga gihalad ngadto sa mga dios-dios, dili kamo mokaon sa dugo ug sa karne sa mga hayop nga sa pagkamatay wala makagawas ang dugo, ug dili kamo makighilawas gawas sa kaminyoon. Maayo kon malikayan ninyo kining mga butanga. Kutob na lang dinhi.”

³⁰ Unya milakaw ang mga tawo nga ilang gipadala. Pag-abot nila didto sa Antioquia gitigom nila ang tanang tumutuo ug gihatag dayon nila ang sulat. ³¹ Pagkabasa niini sa mga tumutuo, nadasig ug nalipay kaayo sila. ³² Si Judas ug si Silas mga propeta usab, busa daghan pa ang ilang mga gitudlo sa mga tumutuo aron sa pagdasig kanila ug paglig-on sa ilang pagtuo. ³³ Human sa pipila ka adlawng pagpabilin nila didto, mibalik sila sa Jerusalem, sa mga nagpadala kanila. Sa wala pa sila makalakaw giapman una sila sa mga tumutuo nga mahimong maayo ang ilang paglakaw. ³⁴ [Apan si Silas nakadisisyon nga magpabilin didto.] ³⁵ Si Pablo ug si Bernabe nagpabilin sa Antioquia sa pipila pa ka adlaw. Daghan ang ilang kauban nga nagtudlo ug nagwali sa pulong sa Ginoo.

Nagbulag si Pablo ug si Bernabe

³⁶ Unya milabay ang mga adlaw, miingon si Pablo kang Bernabe, “Balikan nato ang tanang mga lungsod nga atong nawalihan sa pulong sa Ginoo ug bisitahan nato ang mga tumutuo aron mahibaloan nato kon unsay ilang kahimtang.” ³⁷ Miuyon si Bernabe apan gusto niyang dad-on si Juan nga gitawag ug Marcos. ³⁸ Apan dili gusto ni Pablo nga paubanon si Marcos tungod kay niadtong una nga kauban nila si Marcos, gibiyaan niya sila didto sa Panfilia. ³⁹ Nag-initay ang ilang panaglalis, busa nagbulag sila. Gidala ni Bernabe si Marcos ug milawig sila padulong sa Cipre. ⁴⁰ Ug si Silas mao ang gidala ni Pablo. Sa wala pa molakaw si Pablo ug si Silas nag-ampo ang mga tumutuo sa Ginoo nga tabangan sila sa ilang paglakaw. ⁴¹ Miadto sila si Pablo sa probinsya sa Siria ug Cilicia ug gilig-on nila ang mga tumutuo didto.

Chapter 16

Miuban si Timoteo kang Pablo ug kang Silas

¹ Mipadayon sila si Pablo ngadto sa Derbe ug sa Listra. May tumutuo didto sa Listra nga si Timoteo. Ang iyang inahan Judio ug tumutuo usab, apan ang iyang amahan Griego. ² Sumala sa mga tumutuo didto

sa Listra ug sa Iconio, si Timoteo maayong tawo. ³ Gusto ni Pablo nga dad-on si Timoteo, busa gituli niya kini aron dili makareklamo ang mga Judio batok kang Timoteo, kay ang tanang mga Judio nga nanimuyo sa maong lugar nakahibalo nga Griego ang amahan ni Timoteo. ⁴ Pagkahuman miadto sila sa mga lungsod ug gipasabot nila sa mga tumutuo ang mga tulumanon nga gikaayonan sa mga apostoles ug sa mga pangulo sa iglesya didto sa Jerusalem. Gisultihan nila ang mga tumutuo nga tumanon nila kini nga mga tulumanon. ⁵ Busa nalog-on pa gayod ang pagtuo sa mga tumutuo, ug adlaw-adlaw nagkadaghan pa gayod ang mga tumutuo.

Ang Lalaki nga Taga-Macedonia

⁶ Unya miadto sila sa mga lugar nga sakop sa Frigia ug Galacia, kay wala sila tugoti sa Espiritu Santo nga magwali sa pulong sa Dios didto sa probinsya sa Asia. ⁷ Pag-abot nila sa utlanan sa Misia, gusto unta nila nga moadto sa probinsya sa Bitinia, apan ang Espiritu ni Jesus wala motugot kanila. ⁸ Busa milabay na lang sila sa probinsya sa Misia ug milugsong sa lungsod sa Troas. ⁹ Niadtong gabhiona may gipakita ang Dios kang Pablo. Nakita niya ang usa ka tawo nga taga-Macedonia nga nagtindog ug nagpakiluoy kaniya. Miingon ang tawo, “Tabok ra dinhi sa Macedonia ug tabangi kami.” ¹⁰ Busa nangandam kami sa pag-adto sa Macedonia, tungod kay nadungog namo nga gitawag kami sa Dios sa pagwali sa Maayong Balita sa mga tawo didto.

Mituo si Lydia kang Jesus

¹¹ Misakay kami sa sakayan gikan sa Troas ug midiretso sa isla sa Samotracia, ug sa sunod nga adlaw miabot kami didto sa lungsod sa Neapolis. ¹² Gikan sa Neapolis miadto kami sa Filipos nga mao ang nag-unang siyudad sa lugar sa Macedonia. Kadaghanan sa mga nagpuyo didto ug bisan ang kadagkoan sa siyudad mga taga-Roma. Nagpabilin kami sa Filipos sulod sa pipila ka adlaw. ¹³ Pag-abot sa Adlaw nga Igpapahulay, migawas kami sa siyudad ug miadto sa daplin sa suba tungod kay naghunahuna kami nga may lugar didto nga tigomanan sa mga Judio aron mag-ampo. May mga babaye usab nga nagtigom didto busa milingkod kami ug nakig-istorya kanila. ¹⁴ Usa sa mga naminaw kanamo mao si Lydia nga taga-Tiatira. Negosyante siyag mga mahalona nga mga panapton nga pulahon, ug nagasimba usab sa Dios. Gitandog sa Ginoo ang iyang kasingkasing nga dawaton ang mga gisulti ni Pablo. ¹⁵ Nagpabautismo siya ug ang tanan nga nagpuyo sa iyang balay. Unya gihangyo dayon niya kami nga moadto sa iyang balay. Miingon siya, “Kon mituo kamo nga ako tinuod nga tumutuo sa Ginoo, didto na kamo mopuyo sa akong balay.” Wala siya pabalibad, busa miuon na lang kami.

Gipriso si Pablo ug si Silas Didto sa Filipos

¹⁶ Usa ka adlaw samtang nagpaingon kami didto sa lugar nga tigomanan aron sa pag-ampo, gitagbo kami sa usa ka ulipon nga dalagita. Gigamhan siya sa daotan nga espiritu nga naghatag kaniya sa abilidad sa pagtag-an sa mga manghitabo sa umaabot. Pinaagi niining iyang abilidad, nakapanguwarta ug dako ang iyang mga agalon. ¹⁷ Unya, kining babayhana kanunayng nagsunod-sunod kanamo ni Pablo, ug mao kini ang iyang ginasinggit, “Kining mga tawhana mga alagad sa Dios nga Makagagahom! Giwali nila kaninyo kon sa unsang paagi kamo maluwas!” ¹⁸ Adlaw-adlaw mao kadto ang iyang gihimo hangtod nga gipul-an si Pablo. Busa giatubang niya ang babaye ug giingnan niya ang daotan nga espiritu nga nagpuyo kaniya, “Sa ngalan ni Jesu-Cristo gimandoan ko ikaw nga mogawas gikan kaniya!” Ug dihadiha migawas gikan kaniya ang daotang espiritu. ¹⁹ Sa dihang namatikdan sa iyang mga agalon nga wala na silay paglaom nga mokita pa ug kuwarta pinaagi kaniya, gidakop nila si Pablo ug Silas ug giguyod ngadto sa plasa aron moatubang sa kadagkoan niadtong lugara. ²⁰ Miingon sila sa mga pangulo, “Kining mga tawhana mga Judio ug nagdala sila ug kasamok dinhi sa atong siyudad. ²¹ Nagatudlo sila sa mga pamatasan nga kontra sa atong kasugoan. Mga Romanhon kita, gidili kanato ang pagsunod sa ilang mga pagtulon-an!” ²² Ug gitabangag kulata sa mga tawo sila si Pablo. Pagkahuman, gipagisi sa mga pangulo ang mga bisti ni Pablo ug ni Silas ug gipabunalan dayon sila. ²³ Human sa grabeng pagbunad, gipriso nila sila. Gisugo nila ang mga guwardya

nga bantayan gayod sila pag-ayo.²⁴ Busa gisulod sila sa guwardya didto gayod sa kinasuokan nga silda ug gigapos ang ilang mga tiil.

²⁵ Pagkatungang gabii na, nag-ampo si Pablo ug si Silas ug nagkantag mga pagdayeg sa Dios. Naminaw kanila ang kauban nilang mga priso.²⁶ Unya sa kalit milinog ug kusog ug nauyog ang prisohan. Nangaabri ang mga pultahan sa prisohan ug nangatangtang ang mga kadena sa tanang mga priso.²⁷ Nakamata ang guwardya, ug pagkakita niya nga abri na ang mga pultahan sa prisohan, sa iyang hunahuna nakaikyasa na ang mga priso. Busa gihulbot niya ang iyang espada aron magpakamatay.²⁸ Apan misinggit si Pablo, “Ayaw pagpakamatay! Ania ra kaming tanan dinhi sa sulod!”²⁹ Nagpakuha ug suga ang guwardya ug nagdali-dali siyag sulod didto ug miluhod sa atubangan nila ni Pablo ug ni Silas nga nagkurog.³⁰ Unya, gidala niya sila si Pablo sa gawas ug gipangutana, “Unsa man ang akong himuon aron maluwas?”³¹ Mitubag sila si Pablo, “Tumuo ka kang Ginoong Jesus ug maluwas ka ug ang imong panimalay.”³² Unya gitudlo nila ni Pablo ang pulong sa Dios kaniya ug sa tanang mga membro sa iyang panimalay.³³ Niadto gayong gabhiona gihugasan sa guwardya ang ilang mga samad, ug nagpabautismo siya dayon apil ang tibuok niya nga panimalay.³⁴ Pagkahuman gidala niya sila si Pablo sa iyang balay ug gipakaon. Ang guwardya ug ang iyang panimalay nalipay gayod nga may pagtuo na sila sa Dios.

³⁵ Pagkabuntag gisugo sa mga pangulo ang mga pulis nga buhian na sila si Pablo.³⁶ Ug gibalita kini sa guwardya kang Pablo. Miingon siya, “Ang mga pangulo nagsugo nga buhian na kamo. Busa gawas na kamo ug hinaut nga maayo ang inyong paglakaw.”³⁷ Apan miingon si Pablo sa mga pulis nga gisugo sa mga pangulo, “Dili mahimo nga isekreto lang nila ang pagpagawas kanamo. *Gilapas nila ang kasugoan sa Roma tungod kay* mga Romanhon usab kami. Wala una nila kami imbistigaha hinuon gipabunalan nila atubangan sa publiko ug unya ilang gipapriso. Kinahanglan nga ang mga pangulo mismo ang moanhi dinhi aron maoy mopagawas kanamo.”³⁸ Pagsulti sa mga pulis ngadto sa mga pangulo sa gisulti ni Pablo nga sila mga Romanhon usab, gikulbaan sila.³⁹ Busa miadto ang mga pangulo ngadto sa prisohan ug nangayog pasaylo kanila ni Pablo. Unya gipagawas nila sila si Pablo ug gihangyo nga mobiya na sa maong siyudad.⁴⁰ Sa dihang nakagawas na si Pablo ug si Silas sa prisohan, miadto sila dayon sa balay ni Lydia. Gipakigkitaan nila ang mga tumutuo didto ug gidasig nila sila aron lig-onon ang ilang pagtuo. Pagkahuman nanglakaw dayon sila.

Chapter 17

Sa Tesalonica

¹ Miagi sila sa Anfipolis ug sa Apolonia hangtod nga miabot sila sa Tesalonica. Didto sa Tesalonica may simbahan sa mga Judio.² Ug sumala sa iyang nabatasan, misulod si Pablo sa ilang simbahan, ug sa tulo ka Adlaw nga Igpapahulay nakiglantugi siya sa mga tawo didto. Ang Kasulatan mao ang iyang gigamit³ aron pamatud-an kanila nga ang Cristo kinahanglan gayod nga mag-antos ug mabanhaw. Miingon si Pablo, “Kining Jesus nga akong gisulti kaninyo mao ang Cristo.”^a⁴ Ang uban kanila mituo sa gisulti ni Pablo, ug misunod sila kang Pablo ug kang Silas. Daghan usab nga mga Griegong nagasimba sa Dios ug mga inilang babaye ang misunod kanila.

⁵ Apan ang *kadagkoan sa* mga Judio nasina. Busa gitigom nila ang mga bugoy nga mga istambay. Sa dihang daghan na ang ilang natigom, gisugdan nila paggubot ang tibuok siyudad. Gisulong nila ang balay ni Jason *nga maoy gisak-an nilang Pablo* aron dad-on sila si Pablo ug Silas atubangan sa mga tawo.⁶ Apan wala nila makit-i si Pablo ug si Silas busa gidakop nila si Jason ug ang uban pang mga tumutuo ug giguyod ngadto sa mga pangulo sa siyudad. *Sa ilang kasuko kanila ni Pablo* naninggit sila, “Kining mga tawhana nagdalag kasamok bisan asa sila moadto tungod sa ilang mga pagtulon-an. Ug karon ania na sila sa atong siyudad.”⁷ Gipadayon pa sila niining Jason sa iyang balay. Kini silang tanan nagasupak sa kasugoan sa

^a 3 Cristo: buot ipasabot, “Mesiya” o “pinili” nga mahimong Manluluwas ug Ginoo nga maghari.

Emperador tungod kay nagaingon sila nga may usa pa ka hari nga ginganlag Jesus.”⁸ Pagkadungog niadto sa mga tawo ug sa mga pangulo, nagubot sila.⁹ Sa wala pa nila buhii si Jason ug ang iyang mga kauban, gipapiyansa una nila sila.

Sa Berea

¹⁰ Nianang pagkagabii gipadala sa mga tumutuo si Pablo ug si Silas didto sa Berea. Pag-abot nila didto miadto sila sa simbahan sa mga Judio.¹¹ Mas bukas ang hunahuna sa mga tawo didto sa Berea kay sa mga tawo didto sa Tesalonica. Gusto gayod nilang maminaw sa mga gipangtudlo nila ni Pablo. Ug kada adlaw ilang gisusi ang Kasulatan aron mamatud-an kon tinuod ba gayod kining gipanulti nila ni Pablo.¹² Mao kana nga daghan kanila ang mituo. Bisan ang mga lalaki ug ang mga inilang babaye nga mga taga-Grecia mituo usab.¹³ Apan sa dihang nasayran sa mga Judio sa Tesalonica nga si Pablo nagwali usab sa pulong sa Dios didto sa Berea, miadto sila didto ug gihuhogan nila ang mga tawo nga maghimo ug kasamok.¹⁴ Busa gihatod dayon sa mga tumutuo si Pablo didto sa baybayon. Apan nagpabilin didto sa Berea sila si Silas ug si Timoteo.¹⁵ Ang mga tawo nga naghatod kang Pablo miuban kaniya hangtod sa Atenas. Unya mibalik sila sa Berea nga may tugon gikan kang Pablo nga si Silas ug si Timoteo moapas dayon kaniya sa Atenas.

Si Pablo Didto sa Atenas

¹⁶ Samtang naghulat si Pablo kang Silas ug kang Timoteo didto sa Atenas, nakita niya nga daghan kaayo ang ilang mga dios-dios didto. Nasubo gayod siya.¹⁷ Busa misulod siya sa simbahan sa mga Judio ug nakiglantugi kanila ug sa mga dili Judio nga nagasimba usab sa Dios. Kada adlaw atua siya sa plasa nga nakiglantugi sa mga tawo nga iyang gikahibalag.¹⁸ May duha ka grupo sa mga magtutudlo ang nakiglantugi kang Pablo. Ang usa mga Epicureo, ug ang usa mga Estoico. Ang uban kanila miingon, “Nagpataka man lag sulti kining tawhana?” Miingon ang uban, “Morag lahi man nga mga dios ang iyang giwali.” Mao kini ang ilang giingon tungod kay giwali ni Pablo ang mahitungod kang Jesus ug ang pagkabanhaw.¹⁹ Busa gidala nila si Pablo sa lugar nga ginganlan ug Areopago nga tigomanan sa mga pangulo sa lungsod. Miingon sila kaniya, “Gusto namo nga mahibaloan ang bag-ong pagtulon-an nga imong giwali.²⁰ Kay lahi ang imong gitudlo ug bag-o kanamo, busa gusto namong mahibaloan kon unsa kining mga butanga.”²¹ (*Mao kini ang ilang gisulti tungod kay ang mga taga-Atenas ug ang uban nga mga taga-laing lugar nga didto na nanimuyo wala nay laing gibuhay gawas sa pagpakiglantugi mahitungod sa bag-o nga mga butang.*)

²² Busa mitindog si Pablo atubangan sa mga tawo nga nagtigom didto sa Areopago ug miingon, “Mga taga-Atenas! Nakita ko nga kamo relihiyoso gayod.”²³ Kay sa akong paglibot dinhi sa inyong siyudad nakita ko ang inyong mga ginasmiba. May nakita pa ako nga altar nga may nahisulat nga nag-ingon, ‘Sa Dios nga Wala pa Mailhi.’ Kining Dios nga inyong ginasmiba nga wala pa ninyo mailhi mao ang Dios nga ginawali ko kaninyo.²⁴ Mao kini ang Dios nga naghimo sa kalibotan ug sa tanan nga anaa niini. Siya ang Ginoo nga tag-iya sa langit ug sa yuta, busa wala siya magpuyo sa mga templo nga hinimo sa mga tawo.²⁵ Wala usab siya magkinahanglan ug tabang gikan sa mga tawo tungod kay siya mismo ang nagahatag ug kinabuhi kanato, ug sa tanang gikinahanglan nato.²⁶ Gikan sa usa lang ka tawo, gihimo sa Dios ang nagkalain-laing klase sa tawo ug gipapuyo niya sa tanan nga bahin sa kalibotan. Sukad pa sa sinugdan giplano nang daan sa Dios kon asa magpuyo ang mga tawo lakip ang panahon nga sila magkinabuhi dinhi.²⁷ Kining tanan gihimo sa Dios aron kitang mga tawo mangita kaniya, ug mamasin nga makita nato siya. Apan ang tinuod ang Dios dili man layo kanato,²⁸ kay ‘nagakinabuhi ug nagalihok kita tungod sa iyang gahom.’ Sama sa giingon sa uban ninyong mga magbabalak nga, ‘kita tinuod niyang mga anak.’²⁹ Busa, tungod kay kita mga anak sa Dios, dili kita maghunahuna nga ang Dios sama sa mga dios-dios nga bulawan, o plata, o bato, nga gimugna lamang sa hunahuna ug kamot sa tawo.³⁰ Kaniadto, sa wala pa makaila ang mga tawo sa Dios, wala niya tagda ang ilang mga sala. Apan karon gisugo sa Dios ang tanang mga tawo sa tanang mga dapit nga maghinulsol na ug talikdan ang daotan nilang mga binuhatan.³¹ Kay may adlaw na nga gipili ang Dios nga hukman niya sa matarong nga paghukom ang tanang mga tawo dinhi sa kalibotan pinaagi sa tawo nga

iyang gipili. Gipamatud-an niya kini sa tanan pinaagi sa pagbanhaw niya niining tawhana gikan sa kamatayon.”

³² Pagkadungog nila nga si Pablo nagasulti mahitungod sa pagkabanhaw, ang uban kanila nagbugalbugal kaniya. Apan ang uban miingon, “Balik dinhi kay gusto namo nga maminaw pa gayod kanimo mahitungod niining mga butanga.” ³³ Unya, mibiya si Pablo sa maong tigomanan. ³⁴ Ang ubang mga lalaki midapig kaniya ug mituo sila *kang Jesus*. Usa kanila mao si Dionisio nga membro sa Areopago, ug may babaye usab nga si Damaris, ug may lain pang uban.

Chapter 18

Sa Corinto

¹ Human niadto, migikan si Pablo sa Atenas ug miadto sa Corinto. ² Didto nakaila niya si Aquila nga usa ka Judio nga taga-Ponto ug ang asawa niini nga si Priscila. Bag-o lamang sila miabot gikan sa Italia tungod kay may sugo ang Emperador nga si Claudio, nga ang tanang mga Judio kinahanglan nga mopahawa sa Roma. Gibisitahan ni Pablo kining magtiayon didto sa ilang balay. ³ Ug tungod kay parehas sila kaniya nga tighimo ug tolda, didto siya midayon sa ila ug nag-uban sila sa pagtrabaho. ⁴ Matag Adlaw nga Igpapahulay atua si Pablo sa simbahan sa mga Judio nga nakiglantugi sa mga Judio ug sa mga Griego kay gusto niya nga motuo sila kang Cristo.

⁵ Sa pag-abot ni Silas ug ni Timoteo gikan sa Macedonia, gigamit ni Pablo ang tibuok niyang panahon sa pagwali sa pulong sa Dios. Nagpamatuod siya sa mga Judio nga si Jesus mao gayod ang Cristo. ⁶ Apan gisupak nila si Pablo ug gisultihan pa ug daotang mga pulong. Busa giyabyab niya ang abog sa iyang bisti *isip pasidaan batok kanila*. Miingon siya, “Sala gayod ninyo kon silotan kamo sa Dios. Wala na akoy tulubagon. Sukad karon ang mga dili Judio na ang akong walihan.” ⁷ Busa gibiyaan niya ang mga Judio ug didto siya midayon sa balay ni Tito Justo. Kining tawhana dili Judio, apan nagasimba sa Dios, ug ang iyang balay anaa gayod sa tupad sa simbahan sa mga Judio. ⁸ Si Crispo nga maoy tigdumala sa simbahan sa mga Judio ug ang iyang tibuok panimalay mituo usab kang Ginoong *Jesus*; ug daghan pa gayod nga mga taga-Corinto nga nakadungog kang Pablo ang mituo ug nagpabautismo.

⁹ Usa ka gabii niana, ang Ginoong nagpakita kang Pablo pinaagi sa panan-awon, ug miingon, “Ayaw ug kahadlok. Padayon sa imong pagwali ug ayaw paghunong.” ¹⁰ tungod kay kauban mo ako. Daghan ang akong mga pinili niining siyudara, busa walay mangahas sa pagpasakit kanimo.” ¹¹ Busa sulod sa usa ka tuig ug tunga mipuyo si Pablo sa Corinto ug gitudlo niya sa mga tawo ang pulong sa Dios.

¹² Apan sa dihang si Galion na ang gobernador sa Acaya, nagtigom ang mga Judio ug gidakop nila si Pablo ug gidala ngadto kang Galion aron isumbong. ¹³ Miingon sila, “Kining mga tawhana nangdani sa mga tawo nga mosimba sa Dios sa pamaagi nga supak sa atong kasugoan.” ¹⁴ Sa dihang mosulti na unta si Pablo, miingon si Galion sa mga Judio, “Kon kining kasoha nga gidala ninyo dinhi kanako mahitungod pa sa daotan nga nahimo o mga bug-at nga sala, paminawon ko kamo.” ¹⁵ Apan kini mahitungod lamang sa mga pulong, mga ngalan, ug sa inyong Kasugoan. Busa bahala na kamo. Dili ko gusto nga mohukom mahitungod nianang mga butanga.” ¹⁶ Unya gipagawas niya sila sa korte. ¹⁷ Pagkahuman, gidakop sa mga Griego si Sostenes nga pangulo sa simbahan sa mga Judio ug gibunalan nila didto mismo sa atubangan sa korte, apan wala gayod magtagad niini si Galion.

Mibalik si Pablo sa Antioquia

¹⁸ Dugay-dugay pa ang pagpuyo ni Pablo kauban sa mga tumutuo didto sa Corinto. Unya miadto siya sa Cenebra kauban sa magtiayon nga si Priscila ug si Aquila. Nagpapatul siya sa iyang buhok didto tungod kay may panaad siya sa Dios ug natuman na niya ang maong panaad. Gikan sa Cenebra milawig sila padulong sa Siria. ¹⁹⁻²¹ Miagi sila sa Efeso ug didto miadto si Pablo sa simbahan sa mga Judio ug nakiglantugi kanila. Gisultihan nila siya nga magpabilin lang una didto kanila, apan wala mosugot si Pablo.

Sa paggikan na niya, miingon siya kanila, “Kon itugot sa Dios, mobalik ako dinhi kaninyo.” Gibilin ni Pablo ang magtiayon nga si Priscila ug si Aquila didto sa Efeso ug milawig siya padulong sa Siria.

²² Pag-abot niya sa Cesarea, miadto siya sa Jerusalem ug gibisitahan niya ang iglesya didto. Pagkahuman midiretso siya sa Antioquia. ²³ Wala siya magdugay didto, migikan siya ug gilipot niya ang mga lugar nga sakop sa Galacia ug Frigia ug gipalig-on niya ang pagtuo sa mga sumusunod *ni Jesus* didto.

Si Apolos

²⁴ May usa ka Judio nga taga-Alejandria nga miabot didto sa Efeso. Ang iyang ngalan si Apolos. Maayo siyang manulti ug daghan ang iyang nahibaloan sa Kasulatan. ²⁵ Natudloan na siyang daan sa pamaagi sa Ginoo. Mainiton siyang nagwali ug husto ang iyang mga ginatudlo mahitungod kang Ginoong Jesus. Apan ang bautismo nga gitudlo ni Juan mao lamang ang iyang nahibaloan. ²⁶ Wala siya mahadlok mowali sa simbahan sa mga Judio. Pagkadungog ni Priscila ug ni Aquila sa iyang gipanudlo, giimbitar nila siya sa ilang balay ug gipasabot pa gayod nila kaniya ang pamaagi sa Dios. ²⁷ Unya sa dihang gusto ni Apolos nga moadto sa Acaya, gitabangan siya sa mga tumutuo sa Efeso. Gisulatan nila ang mga sumusunod *ni Jesus* sa Acaya nga dawaton nila si Apolos. Ug sa pag-abot niya didto dako gayod ang iyang natabang sa mga nahimong tumutuo tungod sa grasya sa Dios. ²⁸ Kay lig-on gayod ang iyang mga rason nga gikan sa Kasulatan nga si Jesus gayod ang Cristo. Wala gayoy mahimo ang mga Judio sa pagpakiglantugi kaniya taliwala sa mga tawo.

Chapter 19

Si Pablo sa Efeso

¹ Samtang didto si Apolos sa Corinto, miadto si Pablo sa mga kabukiran sa probinsya hangtod nga miabot siya sa Efeso. Didto may nakita siya nga mga sumusunod sa Ginoo. ² Gipangutana niya sila, “Nadawat na ba ninyo ang Espiritu Santo sa dihang mituo kamo?” Mitubag sila, “Wala gayod gani kami makadungog nga may gitawag nga Espiritu Santo.” ³ Nangutana si Pablo kanila, “Sa unsang bautismo kamo nabautismohan.” Mitubag sila, “Sa bautismo ni Juan.” ⁴ Miingon si Pablo kanila, “Ang bautismo ni Juan alang sa mga naghinulsol sa ilang mga sala. Apan nag-ingon si Juan sa mga tawo nga kinahanglan silang motuo sa nagasunod kaniya, nga walay lain kondili si Jesus.” ⁵ Pagkadungog nila niadto, gibautismohan dayon sila sa ngalan ni Ginoong Jesus. ⁶ Ug sa dihang gipatong ni Pablo ang iyang mga kamot kanila mikunsad diha kanila ang Espiritu Santo. Nagsulti dayon silag mga nagkalain-laing pinulongan nga wala nila matun-i, ug nagsugilon usab silag mga mensahe gikan sa Dios. ⁷ Mga 12 ka lalaki silang tanan.

⁸ Sulod sa tulo ka bulan, padayon ang pag-adto ni Pablo didto sa simbahan sa mga Judio. Wala siya mahadlok nga mosulti sa mga tawo. Nakiglantugi siya ug gipasabot kanila ang mahitungod sa paghari sa Dios. ⁹ Apan ang uban kanila nagmagahi gayod ug dili motuo, ug taliwala sa daghang mga tawo gipakadaotan nila ang pamaagi *sa Dios*. Busa mipahawa si Pablo sa ilang simbahan, ug gidala ang mga sumusunod *ni Jesus*, ug adlaw-adlaw didto siya sa eskwelahan ni Tirano nga nagapadayon sa pagpakiglantugi sa mga tawo. ¹⁰ Sulod sa duha ka tuig mao kini ang iyang gihimo, busa ang tanang nagpuyo didto sa probinsya sa Asia, Judio ug dili Judio, nakadungog sa pulong sa Dios.

Ang mga Anak ni Esceva

¹¹ Daghang talagsaong mga milagro ang gipanghimo sa Dios pinaagi kang Pablo. ¹² Bisan ang mga panyo ug ang mga panapton nga iyang ginamit gidala ngadto sa mga masakiton ug nangaayo sila, ug ang mga daotang espiritu nanggawas usab gikan sa mga tawong ilang gisudlan. ¹³ Karon, may mga Judio nga naglibot-libot nga nagapang-abog sa mga daotang espiritu pagawas sa mga tawong nasudlan. Gisulayan nila nga gamiton ang ngalan ni Ginoong Jesus aron pagawason ang mga daotang espiritu. Miingon sila ngadto sa mga daotang espiritu, “Sa ngalan ni Jesus nga ginawali ni Pablo, gisugo ko kamo nga mogawas!”

¹⁴ Sama usab niana ang gihimo sa pito ka anak nga lalaki ni Esceva. Kini si Esceva usa sa kadagkoan sa

mga pari sa mga Judio.¹⁵ *Gisulayan nila nga pagawason ang daotang espiritu sa ngalan ni Jesus.* Apan mitubag ang daotang espiritu nga nag-ingon, “Nakaila ako kang Jesus, ug nakaila usab ako kang Pablo, apan kinsa man kamo?”¹⁶ Unya gidasmagan sila sa tawo nga nasudlag daotang espiritu ug gipasakitan. Wala gayod silay mahimo, busa nanagan sila palayo niadtong balaya nga mga hubo na ug samdan.

¹⁷ Kining hitaboa nabalitaan sa tanang mga Judio ug mga dili Judio nga nagpuyo didto sa Efeso ug nangahadlok sila, ug napasidunggan pa gayod ang ngalan ni Ginoong Jesus.¹⁸ Daghang mga tumutuo didto ang miduol nga miangkong ug misugid sa mga daotan nilang mga binuhatan.¹⁹ Ug daghan usab sa mga salamangkiro^a ang nagdala sa ilang mga libro *nga gigamit sa pagmadyik* ug gisunog nila diha atubangan sa tanan. Gibanabana nga minilyon ang kantidad sa tanang mga libro nga gisunog.²⁰ Pinaagi niini nga panghitabo mikaylap pa gayod ang gahom sa pulong sa Dios *niadtong lugara.*

Ang Kasamok sa Efeso

²¹ Human niadtong hitaboa mihukom si Pablo nga moagi sa Macedonia ug sa Acaya sa dili pa siya moadto sa Jerusalem. Ug miingon pa siya nga gikan sa Jerusalem kinahanglan pa niyang moadto usab sa Roma.²² Gipauna niya sa Macedonia ang duha sa iyang mga katabang nga si Timoteo ug si Erasto, samtang siya nagpabilin lang una *didto sa probinsya sa Asia.*

²³ Niadtong panahona may dakong kasamok nga nahitabo *sa Efeso tungod kay ang uban didto dili gusto nga ang mga tumutuo magtudlo* mahitungod sa pamaagi *sa Gino.*²⁴ May usa ka platero^b didto nga ginganlag Demetrio. Siya ug ang iyang mga trabahador nagapanghimo ug gagmay nga mga templo-templo nga hinimo ug plata nga parehas ug porma sa templo ni Artemis *nga ilang diosa*, ug nakakuwarta silag dako pinaagi niini.²⁵ Busa gitawag niya ang iyang mga trabahador ug ang uban pang mga platero. Ug miingon siya kanila, “Mga kauban, nahibaloan ninyo nga ang atong pag-uswag sa panginabuhi tungod niining atong pangita.”²⁶ Nakita ninyo ug nadungog ang gihimo niining tawo nga si Pablo. Nag-ingon siya nga ang mga dios nga gihimo sa tawo dili tinuod nga mga dios. Ug daghan ang mituo kaniya, dinhi sa Efeso ug sa tibuok nga probinsya sa Asia.²⁷ Busa delikado kining atong pangita, kay tingalig dauton na unya kini sa mga tawo. Ug dili lamang kana, delikado usab ang templo sa atong bantogan nga diosa nga si Artemis, kay tingalig mawala na kinuy pulos, ug dili na ilhon sa mga tawo ang atong diosa nga gisimba dili lamang dinhi sa Asia kondili sa tibuok usab nga kalibotan!”

²⁸ Pagkadungog niadto sa mga tawo nasuko gayod sila ug nagsugod sa pagpaninggit, “Gamhanan si Artemis sa mga taga-Efeso!”²⁹ Ug ang kasamok mikaylap sa tibuok siyudad. Gidakop nila ang mga kauban ni Pablo nga si Gayo ug si Aristarco nga mga taga-Macedonia. Ug nanagan silang tanan padulong sa ilang tigomanan nga ginuyod ang duha.³⁰ Gusto unta nga mosulti si Pablo sa mga tawo, apan gipugngan siya sa mga sumusunod *ni Jesus.*³¹ May mga higala si Pablo nga mga opisyal sa probinsya sa Asia. Kini sila nagpasugo ngadto kang Pablo nga kon mahimo dili gayod siya moadto sa ilang tigomanan.³² Unya misamot ang kasamok sa mga tawo didto. Lahi ang gisinggit sa usa, lahi usab ang sa uban, tungod kay kadaghanan kanila wala makahibalo kon nganong nagtigom sila didto.³³ May tawo didto nga si Alejandro nga gitulod sa mga Judio sa atubangan aron manalipod nga silang mga Judio walay labot sa ginahimo nila ni Pablo. Giisa niya ang iyang kamot aron pahilumon ang mga tawo.³⁴ Apan sa pagkahibalo sa mga tawo nga siya Judio, misinggit silang tanan, “Gamhanan si Artemis sa mga taga-Efeso!” Ug sulod sa duha ka oras mao lamang kadto ang ilang gisigihag singgit.

³⁵ Sa kaulahian, napahilom ra gayod sa tigdumala sa siyudad ang mga tawo. Unya miingon siya, “Mga *katawhan nga mga taga-Efeso*, ang tanang mga tawo nakahibalo nga kitang mga taga-Efeso mao ang tig-atiman sa templo ni Artemis nga gamhanan ug sa sagrado nga bato nga nahulog gikan sa langit.

³⁶ Walay makalimod niini. Busa kalma lang kamo ug ayaw pagdali-dali.³⁷ Gidala ninyo dinhi kining mga

^a 19 salamangkiro: *ang buot ipasabot*, nagahimo ug black magic.

^b 24 platero: *sa English*, silversmith.

tawhana, apan wala gani sila mangawat sa atong templo ug wala magpasipala sa atong diosa.³⁸ Kon si Demetrio ug ang iyang mga kauban nga mga platero adunay sumbong batok kang bisan kinsa, may mga korte ug may mga maghuhukom kita. Dad-on nila didto kanila ang ilang mga sumbong.³⁹ Apan kon kamo may uban pang mga reklamo, kana kinahanglan husayon sa naandan natong panagtigom sa mga lumulupyo.⁴⁰ Karon delikado kita niining atong gihimo. Tingali kon isumbong kita sa mga pangulo sa Roma nga nagmugna kitag kagubot. Wala gayod kitay ikarason kon nganong gihimo nato kini.”

⁴¹ Pagkahuman niya ug sulti niini, gipapauli niya ang mga tawo.

Chapter 20

Si Pablo sa Macedonia ug sa Grecia

¹ Human sa kasamok, gipatawag ni Pablo ang mga sumusunod *ni Jesus*. Gidasig niya sila, ug dayon nanamilit siya nga moadto sa Macedonia.² Daghang mga lugar ang iyang gipang-adtoan didto sa Macedonia ug gilig-on niya ang mga tumutuo pinaagi sa iyang pagwali kanila. Dayon milahos siya sa Grecia,³ ug nagpabilin siya didto sulod sa tulo ka bulan. Sa dihang molawig^a na unta siya padulong sa Siria, nahibaloan niya ang plano sa mga Judio sa pagpatay kaniya, busa mihukom siya nga mobalik agi sa Macedonia.⁴ Mikuyog kaniya si Sopater nga taga-Berea nga anak ni Pirro, si Aristarco ug si Segundo nga mga taga-Tesalonica, si Gayo nga taga-Derbe, si Timoteo, ug ang mga taga-Asia nga si Tiquico ug si Trofimo.⁵ Pag-abot namo sa Filipos, nag-una sila kanamo sa Troas ug didto nila kami gihulat.⁶ Gipalabay una namo ang Kasaulogan sa Pan nga Walay Patubo una kami molawig biya sa Filipos. Lima ka adlaw ang among biyahe ug nagkitaay ra usab kami didto sa Troas. Mipuyo kami didto sulod sa pito ka adlaw.

Nabuhi Pag-usab si Eutico

⁷ Sa Sabado sa gabii nagtigom kami alang sa pagpikas-pikas sa pan. Ug tungod kay si Pablo molawig sa pagkasunod nga adlaw, nagwali siya hangtod sa tungang gabii.⁸ Daghang mga suga sa ibabaw nga kuwarto nga among gitigoman.⁹ May batan-on didto nga ginganlag Eutico nga naglingkod sa bintana. Ug tungod kay ang wali ni Pablo taas kaayo giduka siya, ug sa kadugayan nakatulog ug nahinanok ug nahulog siya sa bintana gikan sa ikatulo nga andana. Sa pag-alsa nila kaniya, patay na siya.¹⁰ Apan nanaog si Pablo, ug gihap-an niya si Eutico ug gigakos. Dayon miingon siya sa mga tawo, “Ayaw kamo kabalaka, buhi siya!”¹¹ Ug mibalik si Pablo sa taas, nagpikas-pikas sa pan ug mikaon. Sa nakakaon na siya miwali pa gayod siya kanila hangtod sa pagsubang sa adlaw. Dayon milakaw siya.¹² Ang batan-on nga si Eutico nga nahulog ilang gidala pauli nga buhi, ug nalipay gayod sila.

Gikan sa Troas padulong sa Mileto

¹³ Nag-una kami ug sakay sa sakayan paingon sa Asos, kay miingon si Pablo nga hapiton lang siya sa Asos tungod kay magbaklay lang siya padulong didto.¹⁴ Sa dihang nagkita kami sa Asos gipasakay namo siya ug mipadulong kami sa Mitilene.¹⁵ Sa pagkasunod adlaw, gikan sa Mitilene, midiretso pa gayod kami sa Quios. Sa pagkasunod pa gayod nga adlaw didto na kami sa Samos, ug sa sunod na usab nga adlaw sa Mileto na kami.¹⁶ Wala kami mohapit sa Efeso, kay dili gusto ni Pablo nga malangan siya diha sa probinsya sa Asia, tungod kay nagdali siya nga makaabot sa Jerusalem sa dili pa moabot ang adlaw sa Pentecostes.

Ang Pamilin-bilin ni Pablo sa mga Tigdumala sa Iglesia sa Efeso

¹⁷ Samtang didto si Pablo sa Melito nagpasugo siya ngadto sa Efeso nga paadtoon kaniya ang mga pangulo sa iglesia.¹⁸ Pag-abot nila, miingon si Pablo kanila, “Nahibalo kamo kon unsa ang akong pagkinabuhi samtang uban pa ako kaninyo, sukad gayod sa akong pag-abot dinhi sa *probinsya sa Asia*.

^a 3 molawig: *sa literal*, molayag.

¹⁹ Nag-alagad ako sa Ginoo nga may pagpaubos ug inubanan sa luha.^a Daghang kalisod ang akong giantos tungod sa daotan nga mga plano sa mga Judio nga nagkontra kanako. ²⁰ Nahibaloan ninyo nga sa walay lipodlipod gisulti ko kaninyo ang mga butang nga alang sa inyong kaayohan. Ako kining gipangtudlo sa publiko ug diha sa inyong mga balay. ²¹ Gipahimangnoan ko ang mga Judio ug ang mga dili Judio nga kinahanglan maghinulsol sila ug mobalik sa Dios, ug motuo sa atong Ginoong Jesus. ²² Karon paminaw kamo, moadto ako sa Jerusalem tungod kay mao kini ang sugo sa Espiritu *Santo* kanako. Wala ako mahibalo kon unsa ang mahitabo kanako didto. ²³ Ang ako lamang nahibaloan, nga sa bisan asa nga siyudad nga akong adtoan, ang Espiritu Santo nagpahimangno kanako nga ang prisohan ug ang paglutos nagpaabot kanako. ²⁴ Apan bisan unsa ang mahitabo kanako, dili ko igsapayan basta mahuman ko lamang ang buluhaton nga gihatag kanako ni Ginoong Jesus, nga mao ang pagwali sa Maayong Balita mahitungod sa grasya sa Dios.”

²⁵ “Nalibot ko kamong tanan sa akong pagwali mahitungod sa paghari sa Dios, ug karon nasayod ako nga dili na kita magkita pag-usab. ²⁶ Busa sultihan ko kamo karon, nga kon adunay dili maluwas kaninyo, dili na nako tulubagon sa Dios. ²⁷ Kay wala gayod akoy gitago kaninyo mahitungod sa tibuok nga katuyoan ug plano sa Dios. ²⁸ Bantayi gayod ninyo ang inyong kaugalingon ug ang tanang mga tawo sa Dios nga gisalig kaninyo sa Espiritu Santo. Atimana gayod ninyo ang iglesya sa Dios nga gitubos niya pinaagi sa iyang kaugalingong dugo. ²⁹ Kay nasayod ako nga kon makagikan na ako may mga *mini nga magtutudlo nga sama sa* mabangis nga mga mananap nga moapil kaninyo aron bungkagon ang inyong pundok. ³⁰ Moabot usab ang panahon nga gikan mismo sa inyong pundok may mga tawo nga magasulti ug bakak sa pagpahisalaag sa mga sumusunod *ni Jesus* ug aron sila nay sundon. ³¹ Busa pangandam kamo, ug hinumdomi ninyo nga sulod sa tulo ka tuig, adlaw ug gabii wala gayod ako mohunong sa pagpahimangno kaninyong tanan inubanan sa mga luha.

³² “Ug karon itugyan ko kamo sa Dios ug sa iyang pulong, ang pulong mahitungod sa iyang grasya, nga makapalig-on sa inyong pagtuo ug makahatag kaninyo sa tanan nga kaayohan nga gitagana alang sa tanan nga gihimo niyang mga anak. ³³ Wala ako mangandoy sa inyong mga kuwarta ug mga bisti. ³⁴ Nasayod gayod kamo nga nagtrabaho ako aron may magasto ako alang sa akong mga kinahanglanon ug sa akong mga kauban. ³⁵ Gihimo ko kadto aron ipakita usab kaninyo nga kinahanglan maghago aron matabangan nato ang mga kabos. Hinumdoman nato kanunay ang giingon ni Ginoong Jesus nga mas bulahan ang maghatag kay sa magdawat.”

³⁶ Pagkahuman ug sulti ni Pablo miluhod siya uban nilang tanan ug nag-ampo. ³⁷ Nanghilak silang tanan, ug gigakos ug gihalokan nila si Pablo. ³⁸ Naguol gayod sila tungod kay miingon si Pablo nga dili na sila magkita pag-usab. Unya gihatod nila si Pablo ngadto sa sakayan.

Chapter 21

Ang Pag-adto ni Pablo sa Jerusalem

¹ Nanamilit kami sa mga pangulo sa mga tumutuo sa Efeso, ug dayon milawig kami diretso sa Cos. Pagkasunod adlaw miabot kami sa isla sa Rodas. Ug gikan didto mipadayon kami sa Patara. ² Didto may nakita kaming sakayan nga moadtoay sa Fenicia, busa misakay kami. ³ Nalantaw na namo ang *isla sa* Cipro, apan wala kami mohunong didto kondili miagi lang kami dapit sa tuo ug mipadulong sa Siria. Didto kami midunggo sa lungsod sa Tiro tungod kay may gidiskarga ang sakayan didto. ⁴ Gipangita namo ang mga sumusunod *ni Jesus* didto, ug midayon kami didto kanila sulod sa usa ka semana. Pinaagi sa gahom sa Espiritu *Santo*, gipasidan-an nila si Pablo nga dili moadto sa Jerusalem. ⁵ Apan pagkahuman sa usa ka semana mipadayon gihapon kami sa among paglawig. Tanan sila, apil na ang ilang mga asawa ug mga

^a 19 luha: *siguro tungod sa gibati niyang kabug-aton sa kalibotan.*

kabataan, mihatod kanamo didto sa gawas sa siyudad. Nangluhod kaming tanan didto sa baybayon ug nag-ampo. ⁶ Sa nakapanamilit na kami kanila, misakay kami sa sakayan ug namauli sila.

⁷ Gikan sa Tiro nagpadayon kami sa among paglawig padulong sa Tolemaida. Pag-abot namo didto, nakigkita kami sa mga kaigsoonan *diha kang Cristo* ug midayon kami didto kanila sulod sa usa ka adlaw. ⁸ Pagkasunod adlaw milawig kami padulong sa Cesarea. Pag-abot namo didto miadto kami sa balay ni Felipe nga magwawali sa Maayong Balita, ug didto kami mipuyo. Si Felipe usa sa pito *ka mga tawo nga gipili kaniadto didto sa Jerusalem aron nga motabang sa mga apostoles*. ⁹ Upat ang iyang mga anak nga dalaga ug silang tanan mga propeta. ¹⁰ Paglabay sa pipila ka adlaw may miabot usab nga propeta gikan sa Judea. Ang iyang ngalan si Agabo. ¹¹ Giduolan niya kami ug gikuha ang bakos ni Pablo, ug gigapos niya ang iyang kaugalingong mga tiil ug mga kamot. Unya miingon siya, “Sumala sa Espiritu Santo, sama usab niini ang himuon sa mga Judio sa Jerusalem sa tag-iya niining bakos, ug itugyan dayon siya ngadto sa mga dili Judio.” ¹² Pagkadungog namo niini, kami ug ang mga taga-didto mihangyo kang Pablo nga dili na lang siya moadto sa Jerusalem. ¹³ Apan mitubag si Pablo, “Nganong nanghilak man kamo? Gipaluya lang ninyo ako. Andam ako nga magpagapos ug bisan mamatay pa sa Jerusalem alang kang Ginoong Jesus.” ¹⁴ Dili gayod namo mapugngan si Pablo, busa miingon na lang kami, “Hinaut nga matuman ang kabubut-on sa Ginoo.”

¹⁵ Sa nakapuyo na kami didto ug pipila ka adlaw, nangandam kami ug miadto sa Jerusalem. ¹⁶ May mga sumusunod usab *ni Jesus* didto nga miuban kanamo. Gidala nila kami sa balay ni Mnason nga taga-Cipre ug didto kami midayon. Si Mnason usa sa unang mga sumusunod *ni Jesus*.

Mibisita si Pablo kang Santiago

¹⁷ Pag-abot namo sa Jerusalem, malipayon kaming giabiabi didto sa mga kaigsoonan *kang Cristo*. ¹⁸ Pagkasunod nga adlaw, kauban namo si Pablo sa pagbisita kang Santiago. Didto usab ang mga pangulo *sa iglesya sa Jerusalem*. ¹⁹ Gipangumusta sila ni Pablo ug gisuginlan sa tanang gipanghimo sa Dios ngadto sa mga dili Judio pinaagi kaniya.

²⁰ Pagkadungog nila sa iyang gisugilon kanila midayeg silang tanan sa Dios. Unya miingon sila kang Pablo, “Nasayod ka ba igsoon, linibo nang mga Judio ang nagatuo kang Jesus ug silang tanan nagasunod gayod sa Kasugoan ni Moises. ²¹ Nakadungog sila nga nagapanudlo ka sa mga Judio nga nagapuyo sa lugar sa mga dili Judio nga dili na sila kinahanglang mosunod sa Kasugoan ni Moises. Nag-ingon ka kuno nga dili na nila tulion ang ilang mga kabataan ug dili na tumanon ang uban pang mga tumanon sa mga Judio. ²² Karon, unsa kahay maayong buhaton? Kay sigurado gayod nga mahibaloan nila nga miabot ka. ²³ Maayo siguro nga buhaton mo ang among isulti kanimo. May upat dinhi ka lalaki nga may panaad sa Dios. ²⁴ Uban kanila ug himoa ninyo ang seremonya *nga ginaingon sa Kasugoan mahitungod* sa paghinlo. Bayri ang ilang mga gikinahanglan sa paghalad sa Dios aron makapaupaw sila.” ²⁵ Mao kini ang paagi nga ang tanan masayod nga ang balita nga ilang nadunggan mahitungod kanimo dili tinuod, tungod kay makita nila nga ikaw usab nagatuman sa Kasugoan *ni Moises*. ²⁶ Kon mahitungod sa mga dili Judio nga nagatuo kang Jesus, nakapadala na kami ug sulat kanila mahitungod sa among gikasabotan nga dili sila mokaon sa mga pagkaon nga gihalad ngadto sa mga dios-dios, o dugo, ug sa karne sa hayop nga sa pagkamatay ang dugo wala nakagawas. Dili usab sila makighilawas gawas sa kaminyoon.” ²⁷ Busa sa pagkasunod nga adlaw gidala ni Pablo kadtong upat ka lalaki ug miapil siya sa ilang pagpahinlo sumala sa ilang panaad. Ug dayon miadto si Pablo sa templo aron isulti kon kanus-a mahuman ang ilang pagpahinlo, kay sa human niini may ihalad nga mga hayop alang sa matag usa kanila.

Ang Pagdakop kang Pablo

²⁷ Sa dihang hapit na matapos ang ikapito ka adlaw sa ilang pagpanghinlo, may mga Judio gikan sa *probinsya sa Asia* nga nakakita kang Pablo didto sa Templo. Gihulhogan nila ang tanang mga tawo didto sa

^a 24 makapaupaw sila: *timailhan nga sila nakatuman sa ilang panaad sa Dios*.

templo nga dakpon si Pablo. ²⁸ Misinggit sila, “Mga *katagilungsod ko nga mga* Israelinhon, tabang kamo! Mao kini ang tawo nga bisan asa siya moadto nagapanudlo batok kanatong mga Judio, batok sa Kasugoan *ni Moises*, ug batok niining templo. Ug dili lamang kana, kondili gidala pa gayod niya dinhi sa sulod sa templo ang mga tawo nga dili Judio, diin usa kini ka pagpasipala niining balaan nga lugar!” ²⁹ (Gisulti nila kini tungod kay nakita nila si Trofimo nga taga-Efeso nga miuban kang Pablo didto sa Jerusalem, ug abi nilag si Pablo ang nagdala niini sa templo.) ³⁰ Busa nagubot ang mga tawo sa tibuok nga Jerusalem ug nagdinaganay padulong ngadto sa templo aron dakpon si Pablo. Gidakop nila si Pablo ug giguyod nila ngadto sa gawas. Pagkahuman gisirad-an dayon nila ang pultahan sa templo. ³¹ Patyon na unta nila kini, apan nakabalita ang komander sa kasundalohang Romanhon nga nagubot ang mga tawo sa tibuok nga Jerusalem. ³² Busa ang komander nagdala dayon ug mga sundalo ug mga opisyal niini didto sa mga tawo nga natigom. Pagkakita sa mga tawo sa komander ug sa mga sundalo mihunong sila pagkulata kang Pablo. ³³ Giduol sa komander si Pablo ug gidakop, ug nagsugo siya nga gapuson si Pablo ug duha ka kadena. Dayon nangutana ang komander sa mga tawo, “Kinsa ba kining tawhana ug unsay sayop nga iyang nahimo?” ³⁴ Apan nagkalain-lain mga tubag ang iyang nadungog, ug tungod sa kayagaw sa mga tawo dili mahibaloan sa komander kon unsa gayod ang nahitabo. Busa gimandoan niya ang mga sundalo nga dad-on si Pablo sa kampo. ³⁵ Pag-abot nila sa hagdanan sa kampo gisakwat na lang sa mga sundalo si Pablo sa paglikay niini sa mga tawo nga labihan ang kasuko ³⁶ nga nagsunod-sunod ug naninggit, “Patya siya!”

Gitubag ni Pablo ang mga Sumbong

³⁷ Sa dihang dad-on na nila si Pablo sa sulod sa kampo miingon siya sa komander, “May isulti unta ako kanimo.” Miingon ang komander, “Kahibalo ka diayng mosulti ug Griego?” ³⁸ Abi kog ikaw mao kadtong lalaki nga taga-Ehipto nga nangulo sa pagrebelde sa gobyerno nga bag-o lang nahitabo. 4,000 ka tawo nga isog ug pulos armado ang iyang gidala sa kamingawan.” ³⁹ Mitubag si Pablo, “Usa ako ka Judio nga taga-Tarso *nga sakop sa probinsya* sa Cilicia. (Ang Tarso dili lamang ordinaryo nga siyudad.) Kon mahimo, pasultiha una ako ngadto sa mga tawo.” ⁴⁰ Gitugotan siya sa komander nga mosulti, busa mitindog si Pablo sa hagdanan ug misinyas sa mga tawo nga may isulti siya. Sa nahilom na sila, misulti siya sa pinulongang Hebreo.

Chapter 22

¹ “Mga kaigsoonan ug mga ginikanan, paminawa una ninyo ang akong mga katarungan sa pagpanalipod sa akong kaugalingon!” ² Pagkadungog sa mga tawo nga nagasulti siya sa pinulongang Hebreo, misamot ang ilang kahalom. Ug nagpadayon sa pagsulti si Pablo. ³ “Ako usa ka Judio nga natawo sa Tarso *nga sakop sa probinsya* sa Cilicia, apan dinhi ako nagdako sa Jerusalem. Nagtuon ako dinhi ug maestro ko si Gamaliel. Natudloan ako sa higpit sa pagsunod sa Kasugoan nga gisunod sa atong mga katigulangan. Ug sama kaninyo karon, mainiton usab ako nga nag-alagad sa Dios. ⁴ Gilutos ko hangtod sa ilang kamatayon ang mga nagasunod sa pamaagi *ni Jesus*. Dili lamang ang mga lalaki kondili bisan usab ang mga babaye akong gipadakop ug gipapriso. ⁵ Ang pangulong pari ug ang tanan nga membro sa Korte sa mga Judio makapamatuod niining akong gisulti. Sila mismo ang naghatag kanako ug mga sulat nga alang sa atong isigka-Judio didto sa Damasco. Ug tungod sa gahom nga gihatag kanako niadtong mga sulata, miadto ako sa Damasco aron pangdakpon ang mga tawo nga nagatuo kang Jesus ug dad-on pagbalik dinhi sa Jerusalem aron sila silotan.

Gisaysay ni Pablo kon sa Unsang Paagi Nahimo Siyang Sumusunod ni Jesus (Binuhatan 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Udtong tutok kadto samtang nagkaduol na kami sa Damasco. Kalit lang nga may masulaw nga kahayag gikan sa langit nga midan-ag sa akong palibot. ⁷ Natumba ako sa yuta ug may nadungog ako nga tingog nga nag-ingon kanako, ‘Saulo, Saulo! Nganong ginalutos mo ako?’ ⁸ Nangutana ako, ‘Sir, kinsa ka?’ Miingon ang tingog, ‘Ako si Jesus nga taga-Nazaret nga imong ginalutos.’ ⁹ Nakita sa akong mga kauban

kadtong kahayag, apan wala sila makadungog^a sa tingog nga nakigsulti kanako. ¹⁰ Ug nangutana ako pag-usab, ‘Ginoo, unsa may akong himuon?’ Miingon siya, ‘Tindog ug adto sa Damasco. Didto may mosulti kanimo kon unsa ang ipahimo sa Dios kanimo.’ ¹¹ Nabuta ako tungod sa kasulaw niadtong kahayag. Busa giagak na lang ako sa akong mga kauban padulong sa Damasco.

¹² “Didto sa Damasco may usa ka tawo nga ginganlag Ananias. Kini siya matinumanon gayod sa atong Kasugoan ug tinahod sa tanang mga Judio nga nagpuyo didto. ¹³ Miadto siya kanako ug miingon, ‘Igsoon, makakita ka na.’ Ug dihadiha mibalik ang akong panan-aw ug nakita ko si Ananias. ¹⁴ Miingon siya kanako, ‘Gipili ka sa Dios sa atong mga katigulangan aron mahibaloan mo ang iyang kabubut-on, ug aron makita mo ang Matarong nga Sulugoon^b ug madunggan mo ang iyang tingog. ¹⁵ Kay isulti mo sa tanan ang imong nakita ug nadungog. ¹⁶ Busa ayaw na pagdugay. Tindog! Pagpabautismo ug tawag kaniya aron pasayloon ang imong mga sala.’

Gisugo si Pablo nga Mowali sa mga Dili Judio

¹⁷ “Pagkahuman niadto mibalik ako sa Jerusalem, ug samtang nag-ampo ako didto sa templo may nakita akong panan-awon. ¹⁸ Nakita ko si Ginoong Jesus ug miingon siya kanako, ‘Pagdali! Biya dayon dinhi sa Jerusalem, kay ang mga tawo dinhi dili modawat sa imong isugilon mahitungod kanako.’ ¹⁹ Miingon ako kaniya, ‘Ginoo, *nganong dili man sila motuo?* Sila mismo nasayod nga kaniadto gilipot ko ang mga kasimbahanan sa mga Judio aron dakpon ug kastigohon ang mga tawo nga nagtuo kanimo. ²⁰ Ug sa pagpatay kang Esteban nga nagsangyaw mahitungod kanimo, usa ako didto nga miuyon nga patyon siya, ug ako pa gani ang nagbantay sa mga bisti sa mga nagpatay kaniya.’ ²¹ Apan mitubag ang Ginoo kanako, ‘Lakaw na, tungod kay ipadala ko ikaw sa layong lugar aron iwali mo ang akong mga pulong sa mga dili Judio.’ ”

²² Pagkasulti niini ni Pablo, wala na maminaw ang mga tawo. Misinggit sila, “Patya ninyo siya! Dili angayng mabuhi niining kalibotana ang tawo nga sama kaniya!” ²³ Nagpadayon sila sa pagsinggit, ug gilabay nila ang ilang mga bisti ug nag-itsag abog. ²⁴ Unya gimandoan sa komander nga Romanhon *ang iyang mga sundalo* nga pasudlon na si Pablo sa kampo ug latoson aron mosulti siya kon unsa ang sala nga iyang nabuhat nga nahimong hinungdan kon nganong ang mga Judio naninggit batok kaniya. ²⁵ Apan samtang gigapos nila si Pablo aron latoson, giingnan ni Pablo ang kapitan nga nagatindog didto tupad kaniya, “Gitugot ba sa kasugoan nga latoson ninyo ang tawo nga Romanhon bisan wala pa mahukmi nga sad-an?” ²⁶ Pagkadungog niadto sa kapitan, giadtoan niya ang komander ug giingnan, “Unsa man kining imong gipabuhat? Kining tawhana Romanhon man diay!” ²⁷ Busa, miadto ang komander kang Pablo ug nangutana, “Tug-ani ako, Romanhon ka ba?” Mitubag si Pablo, “Oo.” ²⁸ Misulti dayon ang komander, “Ako nahimong Romanhon pinaagi sa pagbayad ug dakong kantidad.” Mitubag si Pablo, “Apan ako Romanhon sukad pa sa akong pagkatawo.” ²⁹ Misibog dayon ang mga sundalo nga molatos unta kang Pablo. Nahadlok usab ang komander tungod kay gipakadenahan niya si Pablo nga Romanhon diay.

Gidala si Pablo sa Korte sa mga Judio

³⁰ Gusto pa gayong masuta sa komander kon nganong gisumbong sa mga Judio si Pablo. Busa sa pagkasunod nga adlaw gipatangtangan niya si Pablo ug mga kadena ug nagpatawag siya ug miting sa kadagkoan sa mga pari ug sa tibuok Korte sa mga Judio. Unya gidala niya si Pablo ngadto kanila.

Chapter 23

¹ Gitutokan pag-ayo ni Pablo ang mga membro sa Korte ug miingon, “Mga kaigsoonan, kon mahitungod sa akong pagkinabuhi, limpyo ang akong konsensya atubangan sa Dios hangtod karon.”

^a 9 wala sila makadungog: *posible (nga) ang buot ipasabot*; wala sila makasabot.

^b 14 Tan-awa ang 7:52.

² Pagkasulti niadto ni Pablo gisugo sa pangulong pari nga si Ananias ang mga nagatindog duol kang Pablo nga sagpaon nila ang baba ni Pablo. ³ Ug miingon si Pablo kaniya, “Sagpaon ka usab sa Dios, ikaw nga tigpakaaron-ingnon! Nagalingkod ka diha aron hukman ako sumala sa Kasugoan, apan gilapas mo ang Kasugoan sa imong pagsugo nga sagpaon ako!” ⁴ Miingon ang mga tawo nga nagtindog duol kang Pablo, “Giinsulto mo ang pangulong pari sa Dios!” ⁵ Mitubag si Pablo, “Mga kaigsoonan, wala ako mahibalo nga siya diay ang pangulong pari, tungod kay nag-ingon ang Kasulatan nga dili kita magsulti ug daotan batok sa nagadumala kanato.”

⁶ Sa dihang nakita ni Pablo nga may mga Saduseo ug mga Pariseo nga mitambong didto, misulti siya sa makusog ngadto sa mga membro sa Korte *sa mga Judio*, “Mga kaigsoonan, ako usa ka Pariseo, ug Pariseo usab ang akong amahan ug ang akong mga katigulangan. Gisumbong ako dinhi karon tungod lang kay nagalaom ako nga may pagkabanhaw.”

⁷ Sa pagsulti niya niini, nasamok ang mga Pariseo ug ang mga Saduseo ug nabahin ang mga mitambong sa miting. ⁸ Nahitabo kadto tungod kay sumala sa mga Saduseo walay pagkabanhaw. Wala usab sila motuo nga may mga anghel o mga espiritu. Apan kining tanan gituohan sa mga Pariseo. ⁹ Busa nagsugod sila pagsininggitay didto. May mga magtutudlo sa Kasugoan nga mga Pariseo nga mitindog ug misupak nga nag-ingon, “Wala kami nakitang daotan nga gihimo niining tawhana. Tingalig may espiritu o anghel nga nakigsulti kaniya!”

¹⁰ Misamot ang ilang panaglalalis hangtod nga nahadlok ang komander nga kuniskunison si Pablo. Busa gimandoan niya ang mga sundalo nga manaog ug kuhaon si Pablo gikan sa mga tawo ug dad-on sa kampo.

¹¹ Nianang pagkagabii nagpakita ang Ginoo kang Pablo ug miingon, “Ayaw kahadlok! Ingon nga nagpamatuod ka mahitungod kanako dinhi sa Jerusalem, kinahanglan nga mao usab kana ang imong buhaton didto sa Roma.”

Ang Plano sa Pagpatay kang Pablo

^{12,13} Sa pagkabuntag niana nagtigom ang kapin sa 40 ka mga Judio ug nagplano sila sa ilang buhaton. Nanumpa sila nga dili gayod sila mokaon ug moinom hangtod dili nila mapatay si Pablo. ¹⁴ Unya nangadto sila sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga pangulo sa mga Judio ug miingon, “Nanumpa kami nga dili mokaon ug bisan unsa hangtod dili namo mapatay si Pablo. ¹⁵ Busa kamo ug ang Korte magpahibalo na sa komander *sa mga sundalong Romanhon* nga gusto ninyo nga ipadala niya pag-usab si Pablo dinhi kaninyo. Magpakaaron-ingnon kamo nga gusto ninyo siyang imbistigahon pag-ayo. Apan sa dili pa siya makaabot dinhi patyon namo siya.”

¹⁶ Apan kini nga plano nadungog sa pag-umangkong lalaki ni Pablo, ang anak sa iyang igsoong babaye. Busa miadto siya sa kampo ug gisultihan niya si Pablo. ¹⁷ Unya gitawag ni Pablo ang usa sa mga opisyal didto ug giingnan, “Dad-a ninyo kining batan-on ngadto sa komander, kay may isulti siya kaniya.” ¹⁸ Busa gidala sa kapitan ang batan-on ngadto sa komander. Sa pag-abot nila didto miingon ang kapitan, “Gitawag ako sa priso nga si Pablo, ug mihangyo siya nga dad-on ko dinhi kanimo kining batan-on, kay may isulti kuno siya kanimo.” ¹⁹ Gikuptan sa komander ang kamot sa batan-on ug gidala niya sa lugar nga dili sila madunggan sa uban. Dayon gipangutana niya kini, “Unsa bay imong isulti kanako.” ²⁰ Miingon ang batan-on, “Nagkasabot ang mga Judio nga hangyoon ka nila nga dad-on si Pablo sa Korte ugma, kay imbistigahon kuno nila pag-ayo. ²¹ Apan ayaw ug tuo kanila, kay kapin sa 40 ka mga tawo ang magpaabot ug mag-atang kaniya sa dalan. Nanumpa sila nga dili mokaon ug moinom hangtod nga dili nila mapatay si Pablo. Andam na sila ug nagahulat na lang sa imong pagtugot.” ²² Miingon ang komander kaniya, “Ayaw gayod pagpanugilon kang bisan kinsa nga gisultihan mo ako niini.” Ug gipapauli dayon niya ang batan-on.

Gihatod si Pablo kang Gobernador Felix

²³ Gipatawag dayon sa komander ang duha sa iyang mga kapitan ug gisultihan sila, “Pag-andam kamo ug 200 ka mga sundalo kay ipadala ko kamo sa lungsod sa Cesarea. Pagdala usab kamo ug 70 ka mga tigkabayo ug laing 200 ka mga sundalo nga tigbangkaw. Ug lakaw kamo karong mga alas nuwebe sa gabii. ²⁴ Pag-andam usab ug mga kabayo nga kasakyan ni Pablo. Bantayi ninyo siya pag-ayo aron walay mahitabo kaniya hangtod nga makaabot siya kang Gobernador Felix.” ²⁵ Ug nagsulat usab ang komander ngadto sa Gobernador nga nag-ingon:

²⁶ “Talahuron nga Gobernador Felix, ako si Claudio Lisias nga nangumusta kanimo. ²⁷ Kining tawhana nga akong gipadala kanimo gidakop sa mga Judio ug patyon na unta nila. Apan sa pagkahibalo ko nga siya Romanhon, nagdala ako ug mga sundalo aron luwason siya. ²⁸ Gusto ko untang mahibaloan kon unsa ang ilang sumbong batok niining tawhana, busa gidala ko siya sa ilang Korte. ²⁹ Sumala sa akong mga pakisusi, wala gayod siyay nahimo nga daotan aron patyon o prisohon. Ang sumbong batok kaniya mahitungod lamang gayod sa ilang kaugalingon nga kasugoan. ³⁰ Busa sa pagkahibalo ko nga kini siya giplanohan na sa mga Judio nga patyon, nakahunahuna ako nga mas maayo pa nga ipadala ko siya diha kanimo. Ug gisultihan ko na ang mga nagreklamo batok kaniya nga ipadangat nila kanimo ang ilang mga sumbong.”

³¹ Gituman sa mga sundalo ang gimando kanila. Ug niadtong gabhiona gikuha nila si Pablo ug gidala sa Antipatris. ³² Nianang pagkabuntag, ang mga sundalo nga naglakaw mao lamang ang mibalik sa kampo, ug ang mga nagsakay sa kabayo mao ray miuban kang Pablo. ³³ Sa pag-abot nila didto sa Cesarea, gihatag nila ang sulat ngadto sa Gobernador ug ilang gitugyan si Pablo kaniya. ³⁴ Pagkabasa niya sa sulat, gipangutana niya si Pablo kon taga-asa siya nga probinsya. Sa pagkahibalo niya nga taga-Cilicia si Pablo, ³⁵ miingon siya, “Husayon ko ang imong kaso kon moabot na ang mga nagsumbong batok kanimo.” Ug gipabantayan niya si Pablo didto sa palasyong gipahimo kaniadto ni Herodes.

Chapter 24

Nagsumbong ang mga Judio Batok kang Pablo

¹ Human sa lima ka adlaw, miadto sa Cesarea si Ananias nga pangulong pari. Kauban niya ang pipila ka mga pangulo sa mga Judio ug ang abogado nga si Tertulo. Miadto sila kang Gobernador Felix ug gisulti nila kaniya ang ilang sumbong batok kang Pablo. ² Gipatawag si Pablo, ug sa dihang diha na siya sa ilang atubangan misugod na si Tertulo sa pagbatbat sa sumbong batok kang Pablo. Miingon siya, “Talahuron nga Gobernador, tungod sa maayo mong pagdumala milungtad ang kalinaw sa among nasod. Ug daghan ang nahimo mong kaayohan sa among nasod. ³ Busa dako gayod ang among pagpasalamat kanimo ug dili gayod namo kini malimtan. ⁴ Karon, tungod kay dili ko gusto nga mausik ang imong panahon, ihangyo ko lang nga kon mahimo paminawon mo ang among mubong pagsaysay. ⁵ Nakita namo nga kining tawhana perwisyo. Nagdala siya ug kasamok sa mga Judio sa tibuok kalibotan, ug pangulo siya sa usa ka pundok nga ginatawag ug Nazareno. ⁶ Bisan ang among templo gisulayan niya sa pagpasipala. Busa gidakop namo siya. [Hukman na unta namo siya sumala sa among Kasugoan, ⁷ apan miabot ang komander nga si Lisias ug gipugos niya pagkuha gikan kanamo si Pablo. ⁸ Miingon siya nga kon kinsa ang may sumbong batok kang Pablo kinahanglan nga moadto kanimo.] Kon sukitsukiton mo kining tawhana masuta mo nga tinuod ang tanan nga among gisumbong batok kaniya.” ⁹ Ug misegunda usab ang *kadagkoan sa mga Judio nga atua* didto nga tinuod gayod ang tanan nga gisulti ni Tertulo.

Gitubag ni Pablo ang mga Sumbong Batok Kaniya

¹⁰ Pagkahuman niadto, gisinyasan sa Gobernador si Pablo nga mao na usab ang mosulti. Ug miingon dayon si Pablo, “Nahibaloan ko nga dugay na ikaw nga maghuhukom niini nga nasod. Busa gikalipay ko ang kahigayonan sa pagpanalipod sa akong kaugalingon dinhi sa imong atubangan. ¹¹ Kon imong susihon,

mahibaloan mo nga 12 pa lamang ka adlaw ang milabay sukad nga miabot ako sa Jerusalem aron sa pagsimba.¹² Kini nga mga Judio wala gayod makakita nga nakiglantugi ako kang bisan kinsa o nagsamok ba hinuon sa mga tawo didto sa templo o sa simbahan sa mga Judio, o sa bisan asang lugar sa siyudad sa *Jerusalem*.¹³ Dili gani nila mapamatud-an kanimo nga tinuod ang mga sumbong nila batok kanako.¹⁴ Apan ang akong angkonon sa imong atubangan mao kini: ang Dios sa among mga katigulangan ginasimba ko sa pamaagi nga matod pa niining mga tawhana, iya kuno sa usa ka sayop nga pundok. Apan ako nagatuo usab sa tanan nga nahisulat sa Kasugoan ni *Moises* ug sa tanan nga gisulat sa mga propeta.¹⁵ Ang akong paglaom sa Dios sama ra usab sa ilang paglaom, nga ang tanan nga mga tawo, maayo ug daotan, pagabanhawon niya.¹⁶ Busa gitinguha ko kanunay ang pagbaton ug limpyo nga konsensya atubangan sa Dios ug sa tawo.

¹⁷ “Human sa daghang mga katuigan nga nahilayo ako sa Jerusalem, mibalik ako didto aron pagdala sa kuwarta nga hinabang alang sa akong mga isigka-Judio ug aron makahalad usab ako sa Dios didto sa templo.¹⁸ Ug didto naabtan nila ako nga nagahalad pagkahuman sa akong *pagtuman sa ginaingon sa Kasugoan mahitungod sa paghinlo*. Gamay lamang ang mga tawo didto niadtong panahona; ug walay kasamok.¹⁹ Apan may mga Judio didto nga gikan sa probinsya sa Asia.^a Sila untay moatubang kanimo kon may sumbong man gayod sila batok kanako.²⁰ Apan tungod kay wala sila dinhi, pasultiha ang mga tawo nga ania dinhi karon kon unsa nga sala ang ilang nakita kanako niadtong gisukitsukit ako sa Korte.²¹ Kay wala akoy lain nga gisulti samtang nagtindog ako didto gawas lamang niini, ‘Gisumbong ninyo ako karon tungod kay nagatuo ako nga ang mga patay pagabanhawon.’ ”

²² Tungod kay daghan na ang nahibaloan kaniadto ni Felix mahitungod sa pamaagi *nga ginawali sa mga sumusunod ni Jesus*, gihunong niya ang bista. Miingon siya, “Hukman ko unya kini nga kaso kon moabot na dinhi si komander Lisias.”²³ Pagkahuman gimandoan niya ang kapitan nga pabantayan si Pablo, apan hatagan usab siya ug gamay nga kagawasan, ug tugotan ang iyang mga higala sa paghatag sa iyang mga panginahanglan.

Si Pablo sa Atubangan ni Felix ug ni Drusila

²⁴ Paglabay sa pipila ka adlaw mibalik si Felix ug giuban niya ang iyang asawa nga si Drusila nga usa ka Judio. Gipatawag niya si Pablo ug naminaw siya sa iyang pagsaysay mahitungod sa pagtuo kang Cristo Jesus.²⁵ Apan sa dihang nagsulti na si Pablo mahitungod sa matarong nga pagkinabuhi, sa pagpugong sa kaugalingon, ug mahitungod sa palaabuton nga adlaw sa paghukom, nahadlok si Felix ug miingon siya kang Pablo, “Husto na lang una kana! Ipatawag ko na lang ikaw pag-usab kon may panahon ako.”

²⁶ Kanunay niya nga ipatawag si Pablo ug makigsulti siya niini kay nagpaabot siya nga hatagan ni Pablo ug kuwarta.²⁷ Human molabay ang duha ka tuig, gipulihan si Felix ni Porcio Festo sa pagkagobernador. Tungod kay gusto ni Felix nga magustohan siya sa mga Judio, gipasagdan niya si Pablo sa prisohan.

Chapter 25

Midangop si Pablo sa Emperador

¹ Karon, miabot ang *bag-ong gobernador* nga si Festo sa probinsya sa *Judea*. Paglabay sa tulo ka adlaw miadto siya sa Jerusalem gikan sa Cesarea.² Didto gisugilon kaniya sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga pangulo sa mga Judio ang ilang sumbong batok kang Pablo. Ug gihangyo nila si Festo nga hatagan sila ug pabor,³ nga ipadala niya si Pablo didto sa Jerusalem. (Apan ang ilang plano diay nga atangan nila si Pablo sa dalan ug patyon.)⁴ Mitubag si Festo, “Didto na lang si Pablo sa prisohan sa Cesarea. Dili ako magdugay dinhi kay mobalik dayon ako didto.”⁵ Busa paubana ninyo kanako ang inyong mga pangulo ug didto ninyo siya isumbong kon may daotan siya nga nahimo.”

^a 19 Apan...Asia: buot ipasabot, mga Judio gikan sa Asia nga nagsulsol sa mga tawo nga dakpon si Pablo. Tan-awa ang 21:27.

⁶ Sobra sa usa ka semana nga nagpabilin si Festo didto sa Jerusalem, pagkahuman mibalik siya sa Cesarea. Pagkasunod nga adlaw milingkod siya sa hukmanan ug nagsugo nga pasudlon si Pablo. ⁷ Sa pagsulod ni Pablo gilibotan dayon siya sa mga Judio nga gikan sa Jerusalem, ug daghan ang gisulti nila nga mga bug-at nga sumbong batok kaniya nga dili gani nila mapamatud-an. ⁸ Gipanalipdan ni Pablo ang iyang kaugalingon. Miingon siya, “Wala akoy sala nga nahimo batok sa Kasugoan sa mga Judio, sa templo, o sa Emperador ba hinuon sa Roma.” ⁹ Tungod kay gusto usab ni Festo nga magustohan siya sa mga Judio gipangutana niya si Pablo, “Gusto mo ba nga moadto sa Jerusalem ug didto ko husayon kining imong kaso?” ¹⁰ Mitubag si Pablo, “Ania na ako dinhi nagatindog sa korte sa Emperador, ug dinhi mo ako angay nga hukman. Wala akoy nahimo nga sala sa mga Judio, ug nahibaloan mo gayod kini.” ¹¹ Kon nakalapas man ako sa kasugoan ug angay akong silotan sa kamatayon, dawaton ko. Apan kon walay kamatuoran ang mga sumbong nila batok kanako, dili ako angay nga itugyan kanila. Busa modangop na lang ako sa Emperador sa Roma!” ¹² Nakig-istorya dayon si Festo sa mga membro sa iyang korte, ug pagkahuman miingon siya kang Pablo, “Tungod kay modangop ka sa Emperador, ipadala ko ikaw kaniya.”

Gipaatubang si Pablo kang Haring Agripa

¹³ Human molabay ang pipila ka adlaw, miabot sa Cesarea si Haring Agripa^a ug ang iyang manghod nga si Bernice tungod kay gusto nilang bisitahan si Festo nga gobernador. ¹⁴ Sa nakapuyo na sila didto ug pipila ka adlaw, gisulti ni Festo sa hari ang kaso ni Pablo. Miingon siya, “May priso dinhi nga gibilin sa gobernador kaniadto nga si Felix.” ¹⁵ Pag-adto ko sa Jerusalem, kini nga tawo gisumbong kanako sa kadagkoan sa mga pari ug sa mga pangulo sa mga Judio. Gihangyo gayod nila kanako nga hukman ko na siya ug silotan. ¹⁶ Giingnan ko sila nga dili batasan sa mga Romanhon nga silotan si bisan kinsa nga wala moatubang sa mga nagsumbong kaniya, ug wala pa mahatagi sa kahigayonan nga matubag niya ang mga sumbong batok kaniya. ¹⁷ Busa miuban sila kanako pagbalik dinhi sa Cesarea. Wala ako mag-usik ug panahon, sa pagkasunod nga adlaw milingkod ako sa hukmanan ug gipatawag ko kining tawhana. ¹⁸ Naghunahuna ako nga may bug-at gayod sila nga sumbong batok kaniya, apan sa nag-atubangay na sila, wala man diay silay ikasumbong nga daotan batok kaniya. ¹⁹ Ang mga butang nga gilantugian nila walay lain kondili ang mahitungod lamang sa ilang mga tuo-tuo ug mahitungod sa usa ka tawo nga ginganlan ug Jesus. Patay na kini nga tawo, apan sumala kang Pablo buhi siya. ²⁰ Wala ako mahibalo kon unsay akong himuon niini nga kaso, busa gipangutana ko si Pablo kon gusto niya nga moadto sa Jerusalem ug didto mismo husayon ang kaso. ²¹ Apan nag-ingon si Pablo nga idangop na lang niya ang iyang kaso sa Emperador aron ang Emperador mismo ang mohukom. Busa gipabantayan ko siya hangtod nga mapadala ko siya sa Emperador.” ²² Miingon si Agripa kang Festo, “Gusto kong paminawon kining tawhana.” Miingon si Festo, “Sige, ugma madunggan mo siya.”

²³ Pagkasunod nga adlaw miadto sa korte si Agripa ug si Bernice sa mapagarbohong pag-abot inubanan sa daghang mga opisyal sa mga sundalo ug mga inila nga mga tawo sa siyudad. Unya mimando si Festo nga dad-on sa sulod si Pablo. Sa dihang didto na sa sulod si Pablo, ²⁴ miingon si Festo, “Haring Agripa ug kamong tanan nga ania dinhi karon, ania ang tawo nga gisumbong kanako sa mga Judio dinhi sa Cesarea ug sa Jerusalem. Naninggit pa sila nga kining tawhana angay nga patyon.” ²⁵ Apan sumala sa akong pagsusi wala gayod akoy nakitang hinungdan aron hukman siya sa kamatayon. Ug tungod kay siya midangop sa Emperador, mihukom ako nga ipadala siya sa Emperador. ²⁶ Apan wala gayod akoy ikasulat ngadto sa Emperador nga igong hinungdan kon nganong ipadala ko siya didto. Busa gipaatabang ko siya kaninyo ug labi na gayod kanimo haring Agripa, aron nga human nato masusi ang iyang kaso, may ikasulat na ako. ²⁷ Tungod kay dili mahimo nga ipadala ko sa Emperador ang usa ka priso nga walay klaro nga sumbong batok kaniya.”

^a 13 Haring Agripa: mao si Herod Agripa II. Siya ang anak ni Haring Herodes nga makita sa 12:1.

Chapter 26

Gipanalipdan ni Pablo ang Iyang Kaugalingon Atubangan ni Agripa

¹ Miingon si Agripa kang Pablo, “Sige, gitugotan ka nga mosulti sa pagpanalipod sa imong kaugalingon.” Busa misinyas si Pablo nga mosulti na siya. Miingon siya,

² “Haring Agripa, maayo gayod nga makasulti ako karon aron sa pagpanalipod sa akong kaugalingon dinhi sa imong atubangan mahitungod sa tanang mga sumbong sa mga Judio batok kanako. ³ Ilabi na gayod nga nasuhito ka kaayo sa tanang mga tulumanon ug ang mga ginadibatihan sa mga Judio. Busa ihangyo ko nga kon mahimo, paminawon mo ang akong isulti.

⁴ “Nahibaloan sa mga Judio kon unsa ang akong pagkinabuhi sukad pa sa akong pagkabata didto sa akong lungsod ug didto sa Jerusalem. ⁵ Kon mosulti lamang sila sa tinuod, sila mismo makapamatuod nga sukad pa kaniadto, membro ako sa mga Pariseo nga mao ang pinakaistrikto nga pundok sa relihiyon sa mga Judio. ⁶ Ug karon ania ako dinhi sa korte, gihukman tungod kay nagapaabot ako nga himuon sa Dios ang iyang gisaad sa among mga katigulangan. ⁷ Kaming 12 ka tribo nagapaabot nga kini mahitabo gayod. Busa adlaw ug gabii ginasimba namo ang Dios. Ug Haring Agripa, tungod sa akong pagtuo niining mga butanga, gisumbong ako sa mga Judio. ⁸ *Ug kamong mga Judio*, nganong dili man kamo motuo nga ang Dios makahimo sa pagbanhaw sa mga patay?

⁹ “Niadtong una ako mismo naghunahuna nga kinahanglan kong buhaton ang tanang kong mahimo aron kontrahon ang ngalan ni Jesus nga taga-Nazaret. ¹⁰ Mao kini ang akong gibuhay kaniadto didto sa Jerusalem. Pinaagi sa gahom nga gihatag kanako sa kadagkoan sa mga pari, daghan nga mga anak sa Dios ang akong gipapriso. Ug human sila hukmi sa kamatayon, miuyon usab ako. ¹¹ Daghang higayon nga mag-adtoan ako sa mga simbahan sa mga Judio aron pangitaon sila, ug silotan aron pugson nga mosulti batok kang Jesus. Sa sobra kong kasuko kanila, nakaabot ako sa layong mga siyudad aron lang sa paglutos kanila.”

Gisulti ni Pablo kon Giunsa Niya Pag-ila ang Ginoo

(Bin. 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Mao kini ang hinungdan kon nganong miadto ako sa Damasco nga may dalang sulat gikan sa kadagkoan sa mga pari. Kadtong sulata naghatag kanako ug gahom ug nag-ingon usab kon unsay akong buhaton didto. ¹³ Udto kadto, Haring Agripa, ug samtang naglakaw ako may kahayag gikan sa langit nga sulaw pa kay sa adlaw nga midan-ag sa palibot nako ug sa akong mga kauban. ¹⁴ Nangatumba kaming tanan sa yuta ug may nadunggan ako nga tingog sa pinulongang Hebreo nga nag-ingon kanako, ‘Saulo, Saulo! Nganong ginalutos mo ako? Gisilotan mo lamang ang imong kaugalingon. Sama ra nga nagasipa ka sa talinis nga kahoy.’ ¹⁵ Nangutana ako, ‘Sir, kinsa ka man?’ Mitubag ang Ginoo, ‘Ako si Jesus nga imong ginalutos. ¹⁶ Bangon ug tindog. Nagpakita ako kanimo tungod kay gipili ko ikaw nga mahimong akong alagad. Isulti mo sa uban ang mahitungod sa akong pagpakita kanimo karon, ug ang mga butang nga ipahayag ko kanimo sa umaabot. ¹⁷ Luwason ko ikaw gikan sa mga Judio ug sa mga dili Judio. Paadtoon ko ikaw kanila ¹⁸ aron pagbukas sa ilang mga mata, aron mobiya sila gikan sa kangitngit ug mopadulong sa kahayag, ug gikan sa gahom ni Satanas moduol sila sa Dios. Ug pinaagi sa ilang pagtuo kanako mapasaylo ang ilang mga sala ug maapil na sila sa mga gilain sa Dios nga mahimong iya.’ ”

Gisaysay ni Pablo ang Iyang Buluhaton

¹⁹ “Busa, Haring Agripa, gituman ko ang panan-awon nga gipakita kanako gikan sa langit. ²⁰ Sa sinugdanan nagwali ako sa Damasco ug dayon ngadto sa Jerusalem. Gikan sa Jerusalem gilipot ko ang tibuok nga probinsya sa Judea, ug giadtoan ko usab ang mga dili Judio. Giwalihan ko sila nga kinahanglan sila nga maghinulsol sa ilang mga sala ug moduol sa Dios, ug ipakita nila pinaagi sa ilang mga binuhatan nga tinuod gayod nga sila naghinulsol. ²¹ Mao kini ang hinungdan nga gidakop ako sa mga Judio didto sa

templo ug naninguha gayod sila sa pagpatay kanako.²² Apan gitabangan ako sa Dios hangtod karong adlaw. Busa ania ako dinhi aron isulti sa tanan, sa mga inila man o dili, ang gisulti kaniadto sa mga propeta ug ni Moises nga manghitabo.²³ nga ang Cristo kinahanglan mag-antos ug mamatay, ug mahimong una nga mabanhaw gikan sa kamatayon aron maghatag ug kahayag sa mga Judio ug sa mga dili Judio.”

²⁴ Samtang nagsulti pa si Pablo, misinggit si Festo, “Pablo, nabuang ka na! Ang sobra mo nga kaalam ang nakapabuang kanimo!”²⁵ Mitubag si Pablo, “Halangdon nga Festo, wala ako mabuang. Tinuod ang akong gipanulti ug husto ang akong panghunahuna.”²⁶ Kining mga panghitabo nahibaloan ni Haring Agripa. Busa wala ako mahadlok sa pagsulti kaniya. Nasiguro ko gayod nga kining tanan nahibaloan na niya, tungod kay kini wala mahitabo sa tago.²⁷ Haring Agripa, nagatuo ka ba sa mga giingon sa mga propeta? Nasayod ako nga nagatuo ka.”²⁸ Mitubag si Agripa, “Tingali naghunahuna ka nga madali-dali mo ako nga mahimong Kristohanon.”²⁹ Mitubag si Pablo, “Sa madali man o madugay, ang akong pag-ampo sa Dios nga dili lamang ikaw kondili ang tanan usab nga naminaw kanako karon mahimong Kristohanon sama kanako, gawas lang niining akong pagkapriso.”

³⁰ Unya mitindog ang hari, ang gobernador, si Bernice, ug ang tanan nga nagalingkod didto.³¹ Sa dihang nanggawas sila, nag-ingnanay sila, “Walay nahimo nga daotan kining tawhana nga angay hukman nga patyon o prisohon.”³² Miingon si Agripa kang Festo, “Kon wala lang unta siya moapilar sa Emperador, puwede na unta siyang buhian.”

Chapter 27

Ang Pagbiyahe ni Pablo Padulong sa Roma

¹ Human sila makahukom nga palargahon kami padulong sa Italia, gitugyan nila si Pablo ug ang uban pang mga priso kang Julio. Kini si Julio kapitan sa mga sundalo nga Romanhon nga gitawag “Batalyon sa Emperador.”² Unya, *didto sa Cesarea* may usa ka barko nga gikan sa Adramitio nga hapit na molarga padulong sa mga dunggoanan sa probinsya sa Asia. Kadto mao ang among gisakyan. Miuban kanamo si Aristarco nga taga-Tesalonica, nga sakop sa *probinsya sa Macedonia*.³ Pagkasunod nga adlaw midunggo kami sa Sidon. Giatiman pag-ayo ni Julio si Pablo. Gitugotan niya si Pablo nga mobisita sa iyang mga higala didto aron matabangan siya sa iyang mga panginahanglan.⁴ Gikan sa Sidon milawig kami ug didto kami miagi sa pikas nga bahin sa *isla sa Cipre* nga salipod sa hangin, tungod kay ang hangin pasugat man kanamo.⁵ Gitabok namo ang dagat nga atbang sa Cilicia ug Panfilia ug midunggo kami sa Mira sa *probinsya sa Licia*.⁶ Didto nakakita ang kapitan *nga si Julio* ug usa ka barko nga gikan sa Alejandria nga molarga paingon sa Italia, busa gipabalhin niya kami didto.

⁷ Sulod sa pila ka adlaw hinay ang among paglawig, ug naglisod gayod kami hangtod nga nakaabot kami duol sa lungsod sa Gnido. Tungod kay pasugat kanamo ang hangin dili kami makadiretso sa among padulngan. Busa diri kami miagi sa pikas nga bahin sa *isla sa Creta* nga salipod sa hangin ug nakalabay kami duol sa Salmon.⁸ Namaybay lamang kami, apan naglisod gayod kami hangtod nga nakaabot kami sa lugar nga gitawag ug “Maayong mga Dunggoanan.” Kini duol sa lungsod sa Lasea.

⁹ Nadugay kami didto hangtod nga naabtan kami sa panahon nga delikado na ang paglawig, kay milabay na ang adlaw sa Pagpuasa.^a Busa miingon si Pablo sa among mga kauban,¹⁰ “Gibanabana ko nga delikado na kon modiretso pa kita, ug dili lamang ang mga karga ug ang barko ang mawala kondili tingalig apil ang atong kinabuhi.”¹¹ Apan mas dako ug pagsalig ang kapitan sa mga sundalo sa gisulti sa kapitan ug sa tag-iya sa barko kay sa gipasidaan ni Pablo.¹² Ug tungod kay ang dunggoanan didto dili maayo nga tagoanan sa panahon sa ting-unos, kadaghanan sa among mga kauban miuyon nga mobiyahe sa tinguha nga

^a 9 adlaw sa Pagpuasa: gitawag usab nga “Yom Kippur” o “Day of Atonement.” Pagkahuman niini nga buluhaton, ting-unos na.

basin pag makaabot kami sa Fenice ug didto magdugay samtang ting-unos pa. Ang Fenice usa ka dunggoanan sa Creta nga adunay maayong tagoanan kon ting-unos.

Ang Unos sa Lawod

¹³ Sa dihang mihinay na ang huros sa hangin gikan sa habagatan, naghunahuna ang among mga kauban nga puwede na kaming molawig. Busa gibira nila ang angkla ug milawig kami nga namaybay sa *isla sa Creta*. ¹⁴ Sa wala madugay, mihuros ang kusog nga hangin gikan sa amihanan, nga naggikan sa *isla sa Creta*. ¹⁵ Sa pag-abot sa kusog nga hangin kanamo, dili na kami makaabante, busa nagpauyon na lamang kon asa kami ipadpad sa hangin. ¹⁶ Nakapasalipod kami ug gamay sa dihang miagi kami sa habagatang dapit sa isla sa Cauda. Bisan naglisod kami, nakarga pa gihapon namo *sa barko* ang boti^a aron dili kini maunsa. ¹⁷ Sa dihang nakarga na, gihigot namo kini ug hugot sa barko. Ug tungod kay nahadlok sila nga mosagayad ang barko sa kabalasan duol sa Libia,^b gipaubos nila ang layag ug nagpaanod. ¹⁸ Nagpadayon pa gayod ang kusog nga unos, busa pagkasunod adlaw nagsugod sila sa pagpanghulog sa mga kargaminto sa barko didto sa dagat. ¹⁹ Sa sunod pa gayod nga adlaw, ang mga kagamitan na mismo sa barko ang ilang gipanghulog. ²⁰ Sulod sa pila ka adlaw wala magpakita ang adlaw ug ang mga bituon, ug wala gayod mohinay ang unos. Sa kaulahian nawad-an na kami ug paglaom nga maluwas pa.

²¹ Pila na ka adlaw nga ang mga tawo wala gayod makakaon, busa miingon si Pablo kanila, “Mga higala, kon naminaw pa lamang kamo kanako nga dili usa kita mogikan sa Creta, nalikayan unta nato nga mahitabo kining mga kalisod ug mga kapildihan. ²² Apan karon giaghat ko kamo nga magpakaisog tungod kay walay mamatay kanato. Ang barko lamang ang maguba. ²³ Kay kagabii ang Dios nga maoy nagapanag-iyang kanako ug akong gialagaran nagsugo ug anghel dinhi kanako. ²⁴ Miingon siya, ‘Pablo, ayaw ug kahadlok. Kinahanglan kang moatubang sa Emperador didto sa Roma. Ug sa kaluoy sa Dios ang tanan mong mga kauban dinhi sa barko maluwas tungod kanimo.’ ²⁵ Busa mga higala, ayaw na kamo ug kahadlok, kay nagasalig ako sa Dios nga tumanon niya ang iyang gisulti kanako. ²⁶ Apan idagsa kita ngadto sa usa ka isla.”

²⁷ Sa ika-14 na ka gabii nga gianod kami sa bagyo sa Dagat sa Mediteraneo, mga tungang gabii na, gibanabana sa mga tripulante nga duol na kami sa baybayon. ²⁸ Busa gitugkad nila ang dagat ug nahibaloan nila nga mga 20 ka dupa ang iyang giladmon. Wala madugay gitugkad nila pag-usab ug mga 15 na lamang ka dupa. ²⁹ Ug tungod kay nahadlok sila nga mosagayad kami sa mga bato, gihulog nila ang upat ka angkla didto dapit sa likod sa barko. Ug nag-ampo sila nga mobuntag na. ³⁰ Buot unta mosibat ang mga tripulante sa barko. Busa gipakanaog nila ang boti ngadto sa dagat, ug nagpasumangil nga maghulog lamang sila sa mga angkla sa dulong. ³¹ Apan miingon si Pablo sa kapitan ug sa mga sundalo, “Kon mobiya ang mga tripulante sa barko dili kamo maluwas.” ³² Busa giputol sa mga sundalo ang mga pisi nga gihigot sa boti ug gipasagdan kini nga maanod.

³³ Sa dihang kaadlawon na, gipugos silang tanan ni Pablo nga mokaon. Miingon siya, “Duha na ka semana ang pagpaabot ninyo nga mahuman ang unos, ug wala gayod kamo makakaon. ³⁴ Busa kaon una aron mabaskog kamo tungod kay walay bisan usa kaninyo nga mamatay.” ³⁵ Human misulti niini si Pablo, mikuha siya ug pan ug sa atubangan sa tanan nagpasalamat siya sa Dios. Ug gipikas-pikas niya ang pan ug mikaon. ³⁶ Nadasig silang tanan ug mikaon. ³⁷ (276 kaming tanan nga nagsakay didto sa barko.) ³⁸ Sa dihang nakakaon na ang tanan ug nabusog na, gihulog nila sa dagat ang mga dalang trigo aron mogaangaan ang barko.

^a 16 boti: *buot ipasabot*, gamay nga sakayan.

^b 17 Libia: *sa Griego*, Syrtis.

Ang Pagkaguba sa Barko

³⁹ Pagkabuntag, wala mahibalo sa mga tripulante kon unsang isla ang among nahimutangan, apan may nakita sila nga usa ka natago nga bahin sa dagat nga may baybayon, busa nagkasabot sila nga didto nila ipadunggo ang barko. ⁴⁰ Busa gipamutol nila ang mga pisi nga gihigot sa mga angkla. Gihubad usab nila ang mga pisi nga gihigot sa timon. Ug giisa nila ang layag sa dulong aron paliron sila padulong sa baybayon. ⁴¹ Apan samtang naglawig sila, misagyang ang barko sa mabaw ug miungot ang iyang dulong. Ang likod naanam ug kabungkag tungod sa kakusog sa hampak sa mga balod.

⁴² Pamatyon unta sa mga sundalo ang tanang mga priso aron walay makalangoy padulong sa daplin ug makaikyas. ⁴³ Apan gipugngan sila sa ilang kapitan tungod kay gusto niya nga luwason si Pablo. Mimando siya nga molukso una ang tanang makahibalo molangoy, ug magpadaplin. ⁴⁴ Ang dili kahibalo molangoy, mosunod nga magkapyot lang sa mga tabla ug mga bahin sa barko nga nanglutaw. Mao kadto ang among gihimo, ug tanan kami nakaabot sa baybayon nga wala maunsa.

Chapter 28*Sa Malta*

¹ Sa dihang nakalingkawas na kami sa piligro, nahibaloan namo nga kadtong isla gitawag ug Malta. ² Maabiabihon kanamo ang mga lumulupyo didto. Tungod kay nagaulan ug gipangtugnaw kami, naghaling sila ug kalayo ug giatiman nila kami pag-ayo. ³ Naghakot si Pablo ug usa ka bugkos nga kahoy nga igsusugnod. Apan pagbutang niya sa kahoy sa kalayo, kalit nga migawas ang malalang bitin gikan sa mga sugnod tungod sa kainit sa kalayo, ug gipaak ang iyang kamot. ⁴ Pagkakita sa mga lumulupyo didto sa bitin nga nagbitay sa kamot ni Pablo, miingon sila, “Sigurado gayod nga kriminal kining tawhana. Nakalingkawas siya sa dagat apan dili gayod motugot ang langit nga mabuhi pa siya.” ⁵ Apan giwakli lamang ni Pablo ang bitin ngadto sa kalayo ug wala siya maunsa. ⁶ Nagpaabot ang mga tawo nga manghubag ang kamot ni Pablo o matumba siya ug mamatay. Apan dugay na ang ilang paghulat ug wala gayod maunsa si Pablo. Busa nausab ang ilang hunahuna ug miingon, “Usa siya ka dios!”

⁷ Ang ngalan sa pangulo sa maong lugar mao si Publio. Ang iyang yuta duol lamang gayod sa dapit nga among gihaw-asan. Maayo ang iyang pagdawat kanamo ug sulod sa tulo ka adlaw didto kami nagpuyo kaniya. ⁸ Naatol usab nga nagsakit ang amahan ni Publio. Gihilantan siya ug gidisintirya. Busa misulod si Pablo sa kuwarto sa amahan ni Publio ug nag-ampo. Unya gipatongan niya kini sa iyang kamot ug naayo kini. ⁹ Tungod niadtong hitaboa, ang tanang mga masakiton didto sa isla ilang gidala kanamo ug nangaayo usab sila. ¹⁰ Daghang mga gasa ang ilang gihatag kanamo, ug sa dihang molawig na kami gihatdan pa nila kami sa among mga gikinahanglan didto sa barko.

Gikan sa Malta Padulong sa Roma

¹¹ Human sa tulo ka bulan namong pagpuyo didto sa Malta, misakay kami sa usa ka barko nga nagpasalipod didto niadtong panahona sa ting-unos. Kini nga barko gikan sa Alejandria. Ang marka niini sa dulong mao ang larawan sa kaluha nga dios. ¹² Gikan sa Malta miagi kami sa siyudad sa Siracusa ug tulo kami ka adlaw didto. ¹³ Gikan didto milawig^a kami hangtod nga nakaabot kami sa Regio. Sa sunod nga adlaw mihuyop ang hanging habagat, ug sulod sa duha ka adlaw nakaabot kami sa lungsod sa Puteoli. ¹⁴ Didto nakakita kami mga tumutuo. Mihangyo sila kanamo nga magpabilin una didto kanila sulod sa usa ka semana. Pagkahuman, milahos kami sa Roma. ¹⁵ Pagkadungog sa mga kaigsoonan sa Roma nga miabot na kami, gisugat nila kami sa Foro ni Apio ug sa Tris Tabirnas. Sa dihang nakita ni Pablo ang mga kaigsoonan nagpasalamat siya sa Dios ug nalig-on ang iyang kaugalingon.

^a 13 milawig: *sa literal*, nagliko-liko.

Sa Roma

¹⁶ Sa pag-abot namo sa Roma, gitugotan si Pablo nga mopuyo bisan asa niya gusto, nga may usa ka sundalo nga magabantay kaniya.

¹⁷ Paglabay sa tulo ka adlaw gipatawag ni Pablo ang mga pangulo sa mga Judio sa Roma. Sa dihang natigom na sila, miingon si Pablo, “Mga kaigsoonan, bisan wala akoy nahimong batok sa atong isigka-Judio o sa mga tulumanon sa atong mga katigulangan, gidakop nila ako sa Jerusalem ug gisumbong sa gobyerno sa Roma. ¹⁸ Giimbistigar ako sa mga opisyal nga Romanhon, ug sa dihang nahibaloan nila nga wala akoy nahimong daotan nga angayng hukman sa kamatayon, buhian unta nila ako. ¹⁹ Apan gibabagan kini sa mga Judio, busa napugos ako nga modangop sa Emperador, bisan tuod wala akoy kaso nga ipahamtang batok sa akong mga kaigsoonang mga Judio. ²⁰ Mao kini nga gipatawag ko kamo, aron makasulti ako kaninyo, kay kinadinahan ako karon tungod kay nagatuo ako sa gilaoman sa mga Judio.”

²¹ Miingon sila kang Pablo, “Wala kami makadawat ug sulat nga gikan sa Judea mahitungod kanimo. Ang atong kaigsoonang mga Judio nga miabot dinhi gikan sa Jerusalem wala usab makadalag balita o daotang sulti batok kanimo. ²² Apan gusto usab namo nga madunggan kon unsa ang imong ikasulti, kay nahibaloan namo nga bisan asang lugara dili maayo ang gisulti sa mga tawo mahitungod sa grupo nga imong giapilan.”

²³ Busa nagsabot-sabot sila kon unsang adlaw sila magtigom. Pag-abot sa adlaw nga ilang gikasabotan mas daghang mga tawo kay sa una ang miapil sa panagtigom didto sa balay nga gisak-an ni Pablo. Gikan sa buntag hangtod sa gabii ang pagsaysay ni Pablo. Gipamatud-an niya kanila ang mahitungod sa paghari sa Dios, ug gisulti niya kanila ang mahitungod kang Jesus pinaagi sa *mga sinulat* ni Moises sa Kasugoan ug sa *mga sinulat* sa mga propeta aron motuo sila kaniya. ²⁴ Mituo ang uban sa iyang gipanulti, apan ang uban wala motuo. ²⁵ Tungod kay dili sila magkasinabot, mipauli sila. Apan sa wala pa sila makapauli, may gisulti pa si Pablo kanila. Miingon siya, “Wala gayod masayop ang gisulti sa Espiritu Santo sa atong mga katigulangan pinaagi kang Isaias nga propeta. ²⁶ Kay nag-ingon siya,

‘Adtoi ug sultihi kining mga tawhana nga bisan naminaw gayod sila dili sila makasabot,
ug bisan nagatutok gayod sila dili sila makakita,

²⁷ tungod kay gahig ulo kining mga tawhana.

Gisampongan nila ang ilang mga dalunggan,
ug gipiyong nila ang ilang mga mata.

Kay kon wala nila kini himoa, makakita unta ang ilang mga mata ug makadungog ang ilang mga dalunggan,

ug masabtan nila kon unsa ang husto,

ug moduol sila kanako,

ug ayohon ko sila.’ ”

²⁸ *Miingon pa gayod si Pablo*, “Gusto ko usab isulti kaninyo nga ang pulong sa Dios mahitungod sa kaluwasan gibalita na sa mga dili Judio; ug mamati gayod sila.” ²⁹ [Pagsulti niadto ni Pablo namauli ang mga Judio nga nagkainitay ang ilang panaglalis.]

³⁰ Sa sulod sa duha ka tuig mipuyo si Pablo sa balay nga iyang giabangan. Ug gidawat niya ang tanan nga mibisita kaniya. ³¹ Gitudloan niya sila mahitungod sa paghari sa Dios ug mahitungod kang Ginoong Jesu-Cristo. Wala gayod siya mahadlok sa iyang pagpanudlo ug walay nagpugong kaniya.

Ang Sulat Ni Pablo Sa Mga

TAGA-ROMA

Chapter 1

¹ *Ako* si Pablo nga alagad^a ni Cristo Jesus. Gipili *ako* sa Dios nga mahimong apostol aron magwali sa iyang Maayong Balita.

² Kining Maayong Balita gisaad sa Dios kaniadto pinaagi sa iyang mga propeta, ug nahisulat kini sa Balaan nga Kasulatan. ^{3,4} Mao kini ang balita mahitungod sa iyang Anak nga si Jesu-Cristo nga atong Ginoo: sa iyang pagkatawhanon, kaliwat siya ni David; ug sa iyang espirituhanong pagkabalaan,^b napamatud-an nga siya Anak sa Dios sa gamhanan nga paagi sa dihang nabanhaw siya gikan sa mga patay. ⁵ Pinaagi kang Cristo nadawat namo ang grasya nga mahimong apostol aron masultihan ang tanang mga tawo sa husto nga pagtuo ug pagtuman kaniya. Ginabuhat namo kini alang kaniya. ⁶ Ug kamo *nga mga tumutuo diha sa Roma*, kauban usab kamo sa mga tawo nga iyang gitawag aron mahimong mga sumusunod ni Jesu-Cristo.

⁷ *Kining akong sulat alang* kaninyo diha sa Roma nga gihigugma sa Dios ug gitawag nga mahimong iyang katawhan.

Hinaut nga madawat ninyo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga atong Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo.^c

Ang Pangandoy ni Pablo sa Pag-adto sa Roma

⁸ Una sa tanan nagapasalamat ako sa akong Dios pinaagi kang Jesu-Cristo alang kaninyong tanan, kay ang inyong pagtuo gipanugilon sa tibuok kalibotan. ⁹ Kanunay akong nagaampo alang kaninyo, ug nasayran kini sa Dios nga akong gialagaran sa tibuok kong kasingkasing pinaagi sa akong pagwali sa Maayong Balita mahitungod sa iyang Anak. ¹⁰ Kanunay akong nagaampo sa Dios nga kon mahimo itugot niya nga makaanha ako diha kaninyo. ¹¹ Nangandoy gayod ako nga makita ko kamo aron ikapaambit ko kaninyo ang mga grasya nga espirituhanon nga makapalig-on kaninyo. ¹² Ang buot kong ipasabot, nga magdinasigay kita pinaagi sa akong pagtuo ug sa inyong pagtuo.

¹³ Mga igsoon, buot ko nga masayran ninyo nga makapila na ako magplano sa pag-anha diha kaninyo, apan kanunay lang may nakababag kanako. *Buot ko nga moanha diha* aron nga diha usab kaninyo may mga tawo nga akong makabig nga motuo kang Cristo, sama usab sa akong nahimo sa uban nga mga dili Judio *sa mga lugar nga akong giadtoan*. ¹⁴ Kay may katungdanan ako *sa pagsangyaw sa tanan nga mga tawo*, sa mga edukado ug sa mga dili, sa mga adunay kaalam ug sa mga walay alamag. ¹⁵ Busa dako gayod ang akong tinguha nga makawali usab sa Maayong Balita diha kaninyo sa Roma.

Ang Gahom sa Maayong Balita

¹⁶ Dili nako ikaulaw ang pagsangyaw sa Maayong Balita. Kay mao kini ang gahom sa Dios sa pagluwas sa tanan nga nagatuo, una sa mga Judio, ug sunod sa mga dili Judio. ¹⁷ Kay gipadayag sa Maayong Balita nga gipakamatarong sa Dios ang mga tawo pinaagi lang gayod sa pagtuo. Sumala sa Kasulatan, “Ang tawo nga gipakamatarong sa Dios tungod sa iyang pagtuo mabuhi.”

^a 1 alagad: *sa literal*, ulipon.

^b 4 ug sa iyang espirituhanong pagkabalaan: *o* ug pinaagi sa balaan nga Espiritu.

^c 7 kalinaw: *ang buot ipasabot niini sa orihinal*, maayo nga kahimtang.

Ang Sala sa Tawo

¹⁸ Gipadayag sa atong Dios sa langit ang iyang kapungot sa mga daotang buhat sa mga tawo nga sukwahi sa iyang kabubut-on. Ang mga daotan nilang binuhatan mao ang nagpugong kanila sa pag-ila sa kamatuoran. ¹⁹ Kay mahimo man unta nilang masayran ang mahitungod sa Dios tungod kay gipakita kini sa Dios kanila. ²⁰ Tinuod nga dili nato makita ang Dios, apan sukad pa sa pagmugna sa kalibotan, ang iyang walay kataposan nga gahom ug pagka-Dios gipadayag na pinaagi sa mga butang nga iyang gibuhat. Busa wala silay ikabalibad kaniya. ²¹ Bisan nasayran nila nga adunay Dios, wala sila magpasidungog ug magpasalamat kaniya. Hinuon, nahimong walay kapuslanan ang ilang mga panghunahuna. Nangitngitan ang ilang mga salabotan mahitungod sa kamatuoran. ²² Nag-ingon sila nga sila mga maalamon, apan mga buang-buang diay sila. ²³ Kay wala sila magsimba sa Dios nga walay kamatayon, kondili sa mga binuhat nga mga dios-dios nga sama sa dagway sa mga tawo nga may kamatayon, mga langgam, mga mananap nga upat ang tiil, ug mga mananap nga nagakamang.

²⁴ Tungod sa ilang pagkabuang-buang gipasagdan sila sa Dios sa pagbuhat sa mga malaw-ay nga mga butang nga ilang nagustohan, busa makauulaw ang ilang gibuhat ngadto sa ilang isigkalalaki o isigkababaye. ²⁵ Giilisan nila ug bakak ang kamatuoran mahitungod sa Dios. Gisimba nila ug gialagaran ang mga binuhat sa Dios, ug dili ang Magbubuhat nga dalayegon sa walay kataposan. Amen!^a

²⁶ Tungod kay ang mga tawo dili moila sa Dios gipasagdan niya sila sa pagbuhat sa mga makauulaw nga mga butang nga ilang nagustohan. Ang mga babaye naggawi sukwahi sa naandan, tungod kay ang ilang isigkababaye mao ang ilang giasawa-asawa. ²⁷ Mao usab ang mga lalaki, wala na sila makighilawas sa mga babaye, nga mao ang nahisubay sa kinaiyahan, kondili ang ilang kaibog anaa na sa ilang isigkalalaki. Makauulaw ang ilang gibuhat sa ilang isigkalalaki. Ug tungod niining gibuhat nila nga sala, silotan sila sa Dios sa silot nga angay gayod kanila.

²⁸ Tungod kay dili sila moila sa Dios, gipasagdan niya sila sa ilang kaugalingong hunahuna nga dili makapili sa husto. Busa gibuhat nila ang mga butang nga dili angayng buhaton. ²⁹ Nahimo silang ulipon sa tanan nga matang sa kadaotan, kangil-ad, kahakog, ug kasina. Anaa usab kanila ang pagpatay, panag-away, pagpanglimbong, ug ang paghunahuna sa pagbuhat ug daotan batok sa ilang isigkatawo. Nagalinibakay sila ³⁰ ug nagapangdaot sa ilang isigkatawo. Nasuko sila sa Dios, walay pagtahod sa ilang isigkatawo, garboso, hambugero, ug nagapangita silag paagi sa pagbuhat ug daotan. Wala sila nagatuman sa ilang mga ginikanan, ³¹ mga hungog, dili kasaligan, ug walay kaluoy bisan pa sa ilang kaugalingong pamilya. ³² Nasayod sila nga ang Dios nag-ingon nga ang mga tawo nga nagabuhat niini nga mga sala angay nga silotan sa kamatayon, apan gipadayon gihapon nila ang ilang gibuhat. Ug dili kay kana lang, malipay pa gayod sila kon aduna silay makita nga nagabuhat ug sama sa ilang ginabuhat.

Chapter 2*Ang Paghukom sa Dios*

¹ Unya, makaingon ka nga angay silang silotan sa Dios kay hilabihan kadaotan ang ilang ginabuhat. Apan ikaw nga nagaingon niana nagahukom usab sa imong kaugalingon, kay gipakadaotan mo sila apan mao usab ang imong ginabuhat. ² Nasayran nato nga matarong ang paghukom sa Dios sa mga tawo nga nagahimog daotan. ^{3,4} Apan kinsa ka ba nga mohukom sa uban tungod sa ilang binuhatan nga mao man usab ang imong ginabuhat? Tingali nagahunahuna ka nga tungod kay ang Dios maayo, mainantuson, ug mapailubon, makalikay ka sa iyang paghukom. Wala ka ba masayod nga ang kaayo sa Dios nagahatag ug kahigayonan nga maghinulsol ka? ⁵ Apan tungod kay gahi kag ulo ug dili ka maghinulsol, ginadugangan mo ang imong silot sa pag-abot sa adlaw nga ang Dios maghukom. Nianang adlaw makita sa tanan nga

^a 25 Amen: *usahay makita kini nga pulong isip panapos sa mga pagdayeg.*

matarong ang iyang paghukom.⁶ Kay ang Dios magabalos sa tagsa-tagsa sumala sa iyang mga binuhatan.⁷ Adunay mga tawo nga nagapadayon sa pagbuhat ug maayo tungod kay ginatinguha nila nga dayegon sila *sa Dios*, pasidunggan, ug hatagan ug kinabuhi nga walay kamatayon. Kana nga mga tawo hatagan gayod ug kinabuhi nga walay kataposan.⁸ Apan may mga tawo usab nga kaugalingon lang nila ang ilang gihunahuna ug nagasalikway sa kamatuoran ug nagasunod sa daotan. Matagamtaman niining mga tawhana ang kapungot ug kasuko sa Dios.⁹ Kay ang tanan nga mga tawo nga nagabuhat ug daotan magaantos gayod, una ang mga Judio ug sunod ang mga dili Judio.¹⁰ Apan ang mga tawo nga nagabuhat ug maayo, dayegon ug pasidunggan *sa Dios*, ug mamaayo ang ilang kahimtang, una ang mga Judio ug sunod ang mga dili Judio.¹¹ Kay ang Dios walay pinalabi.

¹² Ang mga tawo nga nagabuhat ug sala malaglag, bisan wala sila masayod mahitungod sa Kasugoan *ni Moises*. Ang mga tawo nga nakahibalo sa Kasugoan *ni Moises* apan nagapadayon sa pagbuhat ug sala, hukman usab sa Dios, apan ang Kasugoan gayod ang iyang basihan sa paghukom kanila.¹³ Kay ang gipakamatarong sa Dios mao ang nagatuman sa Kasugoan ug dili ang nagapaminaw lamang.¹⁴ Ang mga dili Judio wala masayod sa Kasugoan *ni Moises*. Apan kon ginabuhat nila ang nahisulat diha sa Kasugoan, nagapamatuod lang nga bisan wala sila masayod sa Kasugoan, nasayran nila kon unsa ang husto nga buhaton.¹⁵ Ang ilang ginabuhat nga maayo nagapakita nga ang ginatudlo sa Kasugoan anaa sa ilang kasingkasing. Kay ang ilang konsensya apil ang ilang mga panaghisgotay nagapamatuod kon husto o dili ang ilang ginabuhat.¹⁶ Ug sumala sa Maayong Balita nga akong ginatudlo, kana ipahinumdom kanila ni Jesu-Cristo sa adlaw nga siya pahukmon sa Dios sa tanan nga mga tawo. Hukman niya ang tanan nga mga tinago diha sa ilang kinabuhi.

Ang mga Judio ug ang Kasugoan

¹⁷ Kamo nga nagaingon nga kamo mga Judio, nagasalig kamo sa Kasugoan ug nagapasigarbo pa nga haduol kamo sa Dios.¹⁸ Nasayran ninyo kon unsa ang kabubut-on sa Dios ug kon unsa ang labing maayo nga buhaton, tungod kay natun-an ninyo kini diha sa Kasugoan.¹⁹ Nagasalig kamo nga makatudlo kamo sa mga buta *sa kamatuoran* ug makahatag ug kahayag ngadto sa mga nangitngitan *ang hunahuna*.²⁰ Nagasalig usab kamo nga magtutudlo kamo sa mga tawo nga luya ug salabotan ug sa mga *tawo nga bata pa sa kahibalo mahitungod sa Dios*. Mao kana ang inyong hunahuna tungod kay nagdahom kamo nga nasayran ninyo ang hingpit nga kaalam ug kamatuoran pinaagi sa Kasugoan.²¹ Nagatudlo kamo sa uban, apan wala ninyo tudloi ang inyong kaugalingon. Nagatudlo kamo nga dili mangawat, apan nangawat kamo.²² Nagatudlo kamo nga dili manapaw, apan maoy inyong ginabuhat. Nalaw-ayan gayod kamo sa mga rebulto *nga ginasimba sa mga dili Judio*, apan nagapangawat kamo diha sa *ilang* mga simbahan.²³ Nagapasigarbo kamo nga anaa kaninyo ang Kasugoan *sa Dios*, apan ginapakaulawan ninyo ang Dios tungod sa inyong paglapas sa Kasugoan.²⁴ Ang Kasulatan nagaingon, “Tungod kaninyo *nga mga Judio*, gipasipalahan sa mga dili Judio ang Dios.”

²⁵ Nagasalig kamo nga kamo pinili sa Dios tungod sa inyong pagkatinuli. Ang pagkatinuli may kapuslanan lang kon tumanon ninyo ang Kasugoan. Apan kon wala ninyo kini tumana sama lang kamo sa mga *dili Judio nga dili tinuli*.²⁶ Ug mao usab sa mga dili tinuli: kon sila nagatuman sa Kasugoan, giila usab sila sa Dios nga mga tinuli.²⁷ Busa kamo nga mga Judio ipakadaotan sa mga dili Judio tungod kay ginalapas ninyo ang Kasugoan, bisan anaa kaninyo kining sinulat nga Kasugoan ug bisan tinuli kamo. Sila nagatuman sa Kasugoan bisag dili sila tinuli.²⁸ Hinuon kinsa ba gayod ang tinuod nga Judio ug tinuod nga tinuli? Dili ang tawo kansang mga ginikanan Judio ug kansang pagkatinuli lawasnon lang.²⁹ Ang tinuod nga Judio mao ang tawo nga nagbag-o sa iyang kinabuhi pinaagi sa tabang sa Espiritu *Santo* ug dili tungod kay natuli siya sumala sa Kasugoan. Ang tawo nga sama niana ginadayeg sa Dios bisan wala siya dayega sa mga tawo.

Chapter 3

¹ Kon mao kana, *tingali mangutana kamo kon* aduna bay pagkabintaha ang atong pagka-Judio o aduna bay pulos ang atong pagkatinuli. ² Sa pagkatinuod, daghan ang bintaha kanato. Una sa tanan, gitugyan kanato ang pulong sa Dios. ³ Bisan tinuod nga adunay mga Judio nga wala magtuman niini, dili gayod mahimo nga dili tumanon sa Dios ang gisaad niya kaniadto. ⁴ Bisan kon ang tanan nga mga tawo bakakon, ang Dios kasaligan gihapon sa iyang mga pulong. Sama sa ginaingon sa Kasulatan,

“Mapamatud-an nga matarong ang imong gipanulti,

Ug kanunayng mogawas nga husto ang imong paghukom.”

⁵ Unya, *tingali adunay moingon*, “Kon pinaagi sa among ginabuhay nga daotan makita ang kaayo sa Dios, dili matarong ang Dios kon silotan niya kami.” Kana nga mga pulong binuang. ⁶ Dili kana mahimo! Tungod kay kon dili matarong ang Dios, unsaon man niya paghukom sa mga tawo dinhi sa kalibotan?

⁷ *Tingalig may moingon pa gayod*, “Kon pinaagi sa among pagpamakak mogawas nga dili bakakon ang Dios ug pinaagi niini madayeg siya, nganong silotan pa man kami ingon nga makasasala?” ⁸ Kana nga pagpangatarungan nagapasabot nga maayo ang paghimo ug daotan aron madayag ang maayo. Sumala sa mga tawo nga gustong modaot kanamo, mao kini ang among ginatudlo. Kining mga tawhana angayan gayod nga silotan *sa Dios*.

Ang Tanang mga Tawo Makasasala

⁹ Tingali nagahunahuna kamo nga mas maayo kita kay sa mga dili Judio. Dili kana tinuod! Gipadayag ko na nga ang tanan, Judio man o dili, makasasala. ¹⁰ Kay mao gayod kini ang ginaingon sa Kasulatan:

“Wala gayoy bisan usa nga matarong;

¹¹ Wala gayoy bisan usa nga nakasabot mahitungod sa Dios, ug wala gayoy nagatinguha sa pag-ila kaniya.

¹² Ang tanan misimang sa tinuod nga dalan ug nahimong walay kapuslanan sa Dios.

Wala gayoy bisan usa nga nagabuhay ug maayo.

¹³ Ang ilang tutunlan sama sa abri nga lubnganan *nga baho*, kay pulos panglimbong ang nagagawas sa ilang mga baba.

Kon mosulti sila, ang ilang dila sama kalala sa bitin.

¹⁴ Ang nagagawas sa ilang mga baba pulos masakit nga mga pagtunglo.

¹⁵ Sa gamay lang nga hinungdan mopatay dayon sila.

¹⁶ Bisan asa sila moadto nagabilin silag kadaot ug kalisod.

¹⁷ Wala silay nasayran mahitungod sa maayo nga panag-uban.

¹⁸ Ug wala gayod silay kahadlok sa Dios.”

¹⁹ Karon, nasayran nato nga ang tanang giingon sa Kasugoan alang kanato nga mga Judio nga nagakinabuhi ilalom sa Kasugoan. Busa dili kita makaingon nga dili kita silotan. Ang tanan manubag sa Dios tungod sa ilang mga sala. ²⁰ Kay wala gayoy tawo nga mahimong matarong atubangan sa Dios pinaagi sa pagtuman sa Kasugoan. Ang Kasugoan gihatag sa tawo aron ipakita nga siya makasasala.

Unsaon sa Dios Pagmatarong ang mga Tawo

²¹ Apan karon gipadayag na kon unsaon sa Dios pagmatarong ang tawo. Kini dili pinaagi sa pagtuman sa Kasugoan. Ang Kasugoan gayod ug ang *sinulat sa* mga propeta nagapamatuod niini. ²² Gipakamatarong sa Dios ang tawo pinaagi sa pagtuo kang Jesu-Cristo, kay ang Dios walay pinalabi. Busa si bisan kinsa nga motuo kang Jesu-Cristo pakamatarongon niya. ²³ Kay ang tanan nga mga tawo nagpakasala ug dili takos atubangan sa Dios. ²⁴ Apan tungod sa grasya sa Dios gipakamatarong kita pinaagi kang Cristo Jesus nga nagtubos kanato, ug kini gasa sa Dios kanato. ²⁵ Gipadala siya sa Dios dinhi sa kalibotan aron ihalad ang iyang kinabuhi aron mawala ang kasuko sa Dios kanato, ug pinaagi sa iyang dugo mapasaylo kita sa atong mga sala kon motuo kita kaniya. Gibuhat kini sa Dios sa pagpakita nga siya matarong. Kay kaniadto gipalabay lang niya ang atong mga sala tungod kay mainantuson siya. Angay na unta kita nga silotan. ²⁶ Apan karon gihalad na niya ang kinabuhi ni Cristo aron ipakita nga siya matarong. Tungod niining gibuhad sa Dios madayag nga matarong siya bisan sa pagpakamatarong niya kang bisan kinsa nga nagatuo kang Jesus.

²⁷ Busa wala gayoy bisan kinsa nga makapasigarbo. Kon gipakamatarong kita sa Dios tungod sa atong pagtuman sa Kasugoan, makapasigarbo kita. Apan ang tinuod, dili kita makapasigarbo tungod kay gipakamatarong kita sa Dios pinaagi sa atong pagtuo. ²⁸ Kay nagtuo kita nga gipakamatarong sa Dios ang tawo pinaagi sa pagtuo ug dili pinaagi sa iyang pagtuman sa Kasugoan. ²⁹ Kon dili kini tinuod, Dios lang siya sa mga Judio ug dili Dios sa mga dili Judio. Apan Dios usab siya sa mga dili Judio, ³⁰ kay adunay usa lamang ka Dios. Ug pakamatarongon niya ang mga Judio kon sila motuo *kang Jesus*, ug ingon man ang mga dili Judio kon motuo usab sila *kang Jesus*. ³¹ Kini wala nagakahulogan nga gisalikway nato ang Kasugoan, ginatuman hinuon nato ang iyang katuyoan.

Chapter 4

Si Abraham Isip Panig-ingnan

¹ Ingon nga panig-ingnan sa pagpakamatarong sa Dios sa mga tawo, tan-awa ninyo si Abraham nga amahan nato *nga mga Judio*. ² Kon gipakamatarong siya *sa Dios* tungod sa iyang mga binuhatan, unta may ikapasigarbo siya. Apan ang tinuod, wala siyay ikapasigarbo sa Dios. ³ Nasayran nato kini tungod kay ang Kasulatan nagaingon, “Mituo si Abraham sa Dios ug tungod sa iyang pagtuo gipakamatarong siya *sa Dios*.” ⁴ Ang tawo nga nagatrabaho suholan. Ang suhol dili maisip nga gasa tungod kay iya kining gihagoan. ⁵ Apan gipakamatarong kita sa Dios tungod sa atong pagtuo kaniya nga nagapakamatarong sa makasasala, ug dili tungod sa atong mga binuhatan. ⁶ Mao usab kini ang buot ipasabot ni David sa dihang miingon siya nga bulahan ang tawo nga gipakamatarong sa Dios dili tungod sa iyang mga binuhatan.

⁷ *Siya miingon,*

“Bulahan ang mga tawo kansang mga sala gipasaylo ug wala na hinumdomi sa Dios.

⁸ Bulahan ang tawo kansang mga sala dili na isipon sa Ginoo batok kaniya.”

⁹ Kining mga gisulti ni David dili lang alang sa mga Judio, kondili alang usab sa mga dili Judio. Nasayran nato kini tungod kay nahisgotan na namo ang giingon sa Kasulatan nga, “Nagtuo si Abraham sa Dios ug tungod sa iyang pagtuo gipakamatarong siya *sa Dios*.” ¹⁰ Kanus-a ba kini nahitabo? Dili ba ang pagpakamatarong kaniya nahitabo man sa wala pa siya matuli? ¹¹ *Unya* gituli siya isip timailhan nga gipakamatarong na siya sa Dios tungod sa iyang pagtuo sa wala pa siya matuli. Mao nga si Abraham nahimong amahan^a sa tanan nga wala matuli apan nagatuo *sa Dios*; ug tungod sa ilang pagtuo gipakamatarong sila *sa Dios*. ¹² Si Abraham amahan usab sa mga tinuli, dili tungod sa ilang pagkatinuli,

^a 11 amahan: *buot ipasabot*, espirituhanon nga amahan.

kondili tungod sa ilang pagtuo nga sama sa pagtuo sa atong amahan nga si Abraham sa dihang wala pa siya matuli.

Ang Saad sa Dios Nadawat Pinaagi sa Pagtuo

¹³ Kaniadto, nagsaad ang Dios kang Abraham ug sa iyang mga kaliwat nga ang kalibotan mahimong ila. Gisaad kini dili tungod kay gituman ni Abraham ang Kasugoan, kondili tungod kay gipakamatarong siya pinaagi sa iyang pagtuo. ¹⁴ Kon ang mga nasakop sa Kasugoan^a mao lang ang makadawat sa gisaad sa Dios, nan, walay kapuslanan ang atong pagtuo sa Dios ug kawang lang ang iyang saad.^b ¹⁵ Ang Kasugoan mao ang hinungdan kon ngano nga adunay pagsilot gikan sa Dios. Kon walay Kasugoan, wala usay kalapasan.

¹⁶ Busa ang saad sa Dios gibasi sa pagtuo, aron mahimong gasa gikan sa Dios ug masiguro nga kini madawat sa tanan nga mga kaliwat ni Abraham—dili lamang sa mga *Judio nga* nasakop sa Kasugoan kondili sa mga *dili Judio nga* nagatuo usab sama kang Abraham. Kay si Abraham mao ang amahan sa tanan nga nagatuo, Judio man o dili. ¹⁷ Nagaingon ang Kasulatan, “Gihimo ko ikaw nga amahan sa daghang mga nasod.” Busa sa atubangan sa Dios, siya atong amahan. Ug ang Dios nga gituohan ni Abraham mao usab ang Dios nga nagahatag ug kinabuhi sa mga patay^c ug nagabuhat sa mga butang nga wala kaniadto. ¹⁸ Bisan wala na gayoy paglaom nga mahimong amahan, nagtuo gihapon si Abraham nga tumanon sa Dios ang iyang gisaad kaniya nga siya mahimong amahan. Busa tungod sa iyang pagtuo, nahimo siyang amahan sa daghan nga mga nasod, sumala gayod sa giingon sa Dios kaniya. ¹⁹ Sa dihang nagsaad ang Dios kang Abraham, mga 100 na ka tuig ang iyang edad, ug nasayod siya nga tigulang na siya ug imposible na nga makapaanak pa. Nasayod usab siya nga ang iyang asawa nga si Sara dili manganak tungod kay baog kini. Apan lig-on ang iyang pagtuo sa Dios. ²⁰ Wala gayod siya magduhaduha sa saad sa Dios, hinuon mituo siya niini. Busa gilig-on siya diha sa iyang pagtuo, ug gidayeg niya ang Dios ²¹ tungod kay misalig gayod siya nga makahimo ang Dios pagtuman sa iyang gisaad. ²² Busa tungod sa pagtuo ni Abraham gipakamatarong siya *sa Dios*, ²³ sumala sa nahisulat sa Kasulatan. Apan kining pulong, “Gipakamatarong siya,” gisulat dili lang alang kang Abraham, ²⁴ kondili alang usab kanato. Pakamatarongon usab kita kon nagatuo kita sa nagbanhaw sa atong Ginoong Jesus. ²⁵ Gipatay si Ginoong Jesus tungod sa atong mga sala, ug gibanhaw siya aron pakamatarongon kita.

Chapter 5

Ang Paghibalik sa Atong Maayo nga Relasyon Ngadto sa Dios

¹ Busa, tungod kay gipakamatarong na man kita pinaagi sa pagtuo *kang Jesu-Cristo*, maayo na ang atong relasyon sa Dios. Nahitabo kini tungod sa gibuhay sa atong Ginoong Jesu-Cristo. ² Pinaagi kaniya ug tungod sa atong pagtuo nakadawat kita niini nga grasya, ug malipayon kita diha sa paglaom nga makaambit kita sa iyang pagkahalangdon. ³ Ug dili kay kana lang, nagakalipay usab kita taliwala sa atong mga pag-antos, kay nasayod kita nga pinaagi sa mga kalisod mahimo kitang mainantuson. ⁴ Ug kon mainantuson kita malipay ang Dios kanato, ug kon ang Dios malipay kanato may paglaom kita nga maayo ang atong kaugmaon. ⁵ Ug dili mahitabo nga dili nato madawat ang atong ginalaoman tungod kay pinaagi sa Espiritu Santo nga gipadala kanato, nasayran nato nga ginahigugma kita sa Dios.

⁶ Hunahunaa ra god ninyo ang paghigugma sa Dios kanato. Sa dihang wala kitay mahimo *aron makalikay sa silot*, nagpakamatay si Cristo alang *kanatong* mga makasasala sa panahon nga gitakda sa Dios. ⁷ Talagsaon nga mahitabo nga may magpakamatay alang sa tawo nga matarong. Tingalig adunay

^a 14 ang mga nasakop sa Kasugoan: *buot ipasabot, ang mga Judio nga nagatinguha nga magsunod sa Kasugoan ni Moises.*

^b 14 kawang lang ang iyang saad: *buot ipasabot nga mahimong walay kapuslanan ang saad sa Dios kay walay makatuman sa Kasugoan.*

^c 17 patay: *sama sa patay si Abraham ug si Sara kay tigulang na sila ug baog si Sara.*

magpakamatay alang sa maayo nga tawo,⁸ apan si Cristo nagpakamatay alang kanato bisan pa ug makasasala kita. Sa ingon niini nga paagi gipakita sa Dios ang iyang paghigugma kanato.⁹ Ug tungod kay gipakamatarong na kita karon *sa Dios* pinaagi sa dugo ni Cristo, makasiguro gayod kita nga tungod kang Cristo makalikay kita sa *umaabot nga silot sa Dios*.¹⁰ Kaniadto mga kaaway kita sa Dios, apan pinaagi sa kamatayon sa iyang Anak nahibalik na ang atong maayo nga relasyon kaniya. Ug karon nga may maayo na kita nga relasyon sa Dios, labi pang luwason niya kita pinaagi sa kinabuhi ni Cristo.¹¹ Ug dili kay kana lang, malipayon usab kita karon sa atong relasyon sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Pinaagi kaniya nahibalik na ang atong maayong relasyon sa Dios.

Si Cristo ug si Adan

¹² Ang sala nakasulod sa kalibotan tungod sa paglapas ni Adan sa sugo sa Dios, ug ang iyang sala nagdalag kamatayon. Busa miabot ang kamatayon sa tanang mga tawo, tungod kay ang tanan nakasala man.¹³ Kay ania nang daan sa kalibotan ang sala sa wala pa ihatag sa Dios ang Kasugoan ngadto sa mga tawo. Apan kon walay Kasugoan, ang sala dili isipon batok sa tawo.¹⁴ Apan sukad sa panahon ni Adan hangtod sa panahon ni Moises, ang kamatayon naggahom na sa mga tawo bisan sa mga wala makasala pinaagi sa paglapas sa sugo sa Dios, sama sa gihimo ni Adan.

Si Adan mao ang hulagway sa usa ka tawo nga umaabot.¹⁵ Apan *kining duha dili managsama, tungod kay* ang gasa sa Dios dili ikatandi sa sala ni Adan. Tinuod nga ang sala ni Adan nagdalag kamatayon sa daghang mga tawo, apan labaw pa gayod niini ang grasya sa Dios nga mao ang gasa nga miabot sa daghang mga tawo pinaagi sa usa ka tawo nga si Jesu-Cristo.¹⁶ Ang gasa sa Dios dili ikatandi sa sala ni Adan. Ang sala ni Adan nagdalag silot, apan tungod sa gihimo ni Cristo, gipakamatarong gihapon kita sa Dios bisan ug daghan ang atong gibuhay nga mga sala.¹⁷ Kon tungod sa sala sa usa ka tawo *nga si Adan* ang tanan mamatay, nan, labaw pa gayod ang bunga sa gihimo sa usa ka tawo nga si Jesu-Cristo. Kay kadtong mga nagadawat sa dako nga grasya ug gasa sa Dios pinaagi kang Cristo gipakamatarong sa Dios, ug makaangkon silag kinabuhi.¹⁸ Busa tungod sa sala sa usa ka tawo ang tanan gihukman nga silotan. Ug sa sama nga paagi, tungod sa matarong nga gihimo sa usa ka tawo gipakamatarong sa Dios ang tanan,^a ug hatagan sila ug kinabuhi.¹⁹ Tungod sa usa ka tawo nga wala magtuman sa Dios daghan ang nahimong makasasala. Sa sama usab nga paagi, tungod sa pagtuman sa usa ka tawo daghan ang pakamatarongon *sa Dios*.²⁰ Gihatag sa Dios ang Kasugoan aron makita sa mga tawo nga daghan ang ilang kalapasan, ug kini midaghan pa gani tungod kay adunay Kasugoan. Apan bisan ug nagkadaghan ang sala, labaw pang midagaya ang grasya sa Dios.²¹ Busa ingon nga ang sala naggahom sa tanang tawo ug nagresulta sa kamatayon, ang grasya sa Dios nagagahom ug nagresulta sa kinabuhi nga walay katapusan. Kay tungod sa gihimo ni Jesu-Cristo nga atong Ginoo gipakamatarong na kita sa Dios.

Chapter 6

Karon Bag-o na ang Atong Kinabuhi

¹ Karon unsay atong ikasulti? Magpadayon ba kita sa pagpakasala aron madugangan pa gayod ang grasya sa Dios kanato?² Dili gayod! Dili mahimo nga magpadayon pa kita sa pagpakasala kay ang sala wala nay gahom kanato.^b ³ Nasayod kamo nga sa pagbautismo kanato sa *paghiusa* kang Jesu-Cristo nagakahulogan kini nga kauban usab kita sa iyang kamatayon.⁴ Busa ang pagbautismo kanato nagapaila nga sa dihang namatay si Cristo, namatay usab kita ug gilubong uban kaniya, aron ingon nga si Cristo gibanhaw sa makagagahom nga Amahan, kita magakinabuhi usab sa bag-o nga kinabuhi.

⁵ Ug kon nahiusa kita kang Cristo sa iyang kamatayon, sigurado gayod nga makaangkon kitag bag-o nga kinabuhi sama sa nahitabo kaniya sa dihang siya gibanhaw.⁶ Nasayran nato nga ang atong daang

^a 18 ang tanan: *buot ipasabot*, ang tanan nga nagatuo o kaha nagadawat sa iyang grasya.

^b 2 ang sala wala nay gahom kanato: *o*, ang sala wala nay labot kanato; *sa literal*, namatay na kita sa sala.

pagkatawo nga makasasala gilansang na didto sa krus uban ni Cristo aron mamatay. Mao kana nga dili kita angay nga maulipon sa sala.⁷ Kay kon ang tawo patay na, luwas na siya sa gahom sa sala.⁸ Ug kon kita namatay uban kang Cristo, nagatuo kita nga mabuhi usab kita uban kaniya.⁹ Kay nasayod kita nga tungod kay si Cristo nabanhaw, dili na mahimo nga mamatay siya pag-usab. Wala nay gahom ang kamatayon kaniya.¹⁰ Namatay siyag kausa lang gayod alang sa mga sala *sa mga tawo*, ug dili na gayod kini mausab. Buhi siya karon ug ang iyang pagkinabuhi alang sa Dios.¹¹ Busa tungod kay kamo anaa na kang Cristo, isipa ninyo nga ang inyong kaugalingon patay na sa sala,^a ug karon nagakinabuhi na kamo alang sa Dios.

¹² Ayaw na ninyo tugoti ang sala nga mogahom sa inyong lawas nga adunay kamatayon aron dili na kamo motuman sa iyang kailibgon.¹³ Ayaw ninyo gamita ang bisan unsa nga bahin sa inyong lawas sa pagbuhay ug sala. Itugyan hinuon ninyo ang inyong tibuok nga lawas sa Dios aron gamiton niya sa maayo nga katuyoan. Buhata ninyo kini isip mga tawo nga tinubos gikan sa kamatayon ug gihatagan ug *bag-ong* kinabuhi.¹⁴ Busa ang sala dili na angayng mogahom kaninyo, kay dili na man kamo ilalom sa Kasugoan, kondili ilalom na sa grasya *sa Dios*.

Ang mga Nagahimog Matarong

¹⁵ Unya, tungod kay kita dili na man ilalom sa Kasugoan kondili ilalom na sa grasya *sa Dios*, magpakasala pa ba kita? Dili gayod!¹⁶ Dili ba mga ulipon man kita sa bisan unsa nga atong ginatuman? Busa kon nagahimo kitag sala, mga ulipon kita sa sala ug ang resulta niini kamatayon. Apan kon nagatuman kita sa Dios, mga ulipon kita sa Dios ug ang resulta niini mao nga pakamatarongon niya kita.

¹⁷ Kaniadto mga ulipon kamo sa sala. Apan salamat sa Dios kay karon kinasingkasing na ang inyong pagtuman sa mga kamatuoran nga gitudlo kaninyo.¹⁸ Giluwas na kamo sa Dios gikan sa gahom sa sala, ug karon ginasunod na ninyo ang matarong nga pagkinabuhi.¹⁹ Ginagamit ko isip panig-ingnan ang mahitungod sa pagkaulipon aron sayon ninyong masabtan ang akong buot ipasabot. Kaniadto gipaulipon ninyo ang inyong kaugalingon sa sala pinaagi sa paggamit ninyo sa inyong lawas sa paghimo sa mga malaw-ay ug mga daotan nga buhat. Busa nahimo kamo nga daotan. Apan karon, itugyan ninyo ang inyong kaugalingon ingon nga mga ulipon sa matarong nga pagkinabuhi, ug mahimo kamo nga diosnon.

²⁰ Sa dihang mga ulipon pa kamo sa sala, wala kamo magpakabana sa paghimo sa matarong.²¹ Nan, unsa nga kaayohan ang inyong naani niadtong inyong pagkinabuhi kaniadto, nga gikaulaw na man ninyo karon? Ang gisangpotan niadtong mao ang kamatayon.²² Apan karon giluwat na kamo gikan sa sala ug mga ulipon na kamo sa Dios. Ug ang inyong naani mao ang diosnon nga pagkinabuhi. Ang sangpotanan niini mao ang kinabuhi nga walay kataposan.²³ Kay ang silot sa sala mao ang kamatayon, apan ang kinabuhi nga walay kataposan mao ang gasa sa Dios sa mga anaa kang Cristo Jesus nga atong Ginoo.

Chapter 7

Dili na Kita Ilalom sa Kasugoan

¹ Mga igsoon, nasayod kamo mahitungod sa Kasugoan. Busa nasiguro ko nga masabtan ninyo ang akong ipahayag kaninyo nga kon ang tawo patay na, ang Kasugoan wala nay gahom kaniya.² Sama ba sa babaye nga adunay bana. Sumala sa Kasugoan, ang babaye nahigot ngadto sa iyang bana samtang buhi pa ang iyang bana. Apan kon ang iyang bana patay na, makalingkawas na siya sa Kasugoan nga nagahigot kaniya sa iyang bana.³ Busa kon nakigpuyo siyag lain nga lalaki samtang buhi pa ang iyang bana, nakapanapaw siya. Apan kon ang iyang bana patay na ug mamana siya pag-usab, wala siya makalapas sa Kasugoan, ug wala usab siya makapanapaw.

⁴ Busa, mga igsoon, sama usab niana ang nahitabo kaninyo. *Wala nay labot kaninyo ang Kasugoan*, kay namatay na man kamo pinaagi sa kamatayon ni Cristo. Iya na kamo ni Cristo nga nabanhaw, aron nga

^a 11 patay na sa sala: *buot ipasabot*, ang sala wala nay labot o wala nay gahom kanato.

magkinabuhi kita nga mapuslanon sa pag-alagad sa Dios.⁵ Sa dihang anaa pa kita sa atong daan nga pagkinabuhi, ang daotan nga mga kaibog mao ang naggahom kanato, ug misamot pa gani tungod sa Kasugoan. Ug tungod kay gihimo nato kadto, ang atong silot mao ang kamatayon.⁶ Apan karon, tungod sa atong pagkahiusa sa kamatayon ni Cristo, luwas na kita gikan sa Kasugoan nga nag-ulipon kanato. Ang atong pag-alagad sa Dios karon sumala na sa bag-ong kinabuhi nga resulta sa atong pagsunod sa Espiritu Santo ug dili sa kanhing pagkinabuhi nga resulta sa atong pagsunod sa Kasugoan.

Ang Kasugoan ug ang Sala

⁷ Kon mao kana, basig may moingon nga daotan diay ang Kasugoan. Wala ako mag-ingon nga kini daotan. Kay kon wala ang Kasugoan dili unta ako masayod kon unsa ang sala. Pananglitan, kon wala mag-ingon ang Kasugoan, “Ayaw pagpangibog,”^a dili unta ako masayod nga daotan diay ang pagpangibog.⁸ Apan tungod sa sala nga anaa nang daan kanako, pagkasayod ko nga daotan diay ang pagpangibog, misamot pa gayod ang akong kaibog. Busa kon wala ang Kasugoan, dili unta kita masayod kon unsa ang sala.⁹ Kaniadto, nagkinabuhi ako nga walay Kasugoan. Apan sa pagkasayod ko sa Kasugoan, nakita ko nga ako diay makasasala, ug didto nasayran ko nga ako diay hinukman na sa kamatayon.¹⁰ Busa ang Kasugoan kansang katuyoan mao ang paghatag ug kinabuhi mao hinuon ang nagdala kanako sa kamatayon.¹¹ Kay ang Kasugoan mao ang gigamit sa sala nga anaa kanako aron mapahisalaag ako, ug ang resulta, nahukman ako sa kamatayon tungod kay dili ko kini masunod.

¹² Ang Kasugoan balaan, ug ang tanan nga mga sugo niini balaan, matarong, ug maayo.

¹³ Nagakahulogan ba nga ang maayo naghatod kanako sa kamatayon? Dili! Gihukman ako tungod sa akong sala. Ug pinaagi niini nakita nato nga daotan gayod ang sala, kay gigamit niya ang maayo aron masilotan ako sa kamatayon. Busa pinaagi sa Kasugoan nga maayo, nadayag kon unsa kadaotan ang sala.

Ang Maayo nga Buot Buhaton sa Tawo Dili Niya Mahimo

¹⁴ Nasayran nato nga ang Kasugoan naggikan sa Espiritu sa Dios. Apan ako tawhanon ug ulipon sa sala.¹⁵ Wala ako makasabot sa akong ginabuhat. Kay ang mga butang nga buot kong buhaton dili ko mabuhat, apan ang mga butang nga dili ko buot buhaton mao hinuon ang akong ginabuhat.¹⁶ Ug kon wala ako makagusto sa akong ginabuhat nga daotan, nagakahulogan kini nga uyon ako nga husto ang Kasugoan.¹⁷ Busa dili ako ang nagabuhat sa daotan kondili ang sala nga ania kanako.¹⁸ Kay nasayran ko nga dinhi kanako, sa akong tawhanon nga kinaiya, wala gayoy maayo, tungod kay bisag gusto ko nga magbuhat ug maayo dili ko mabuhat.¹⁹ Busa, ang maayo nga buot kong buhaton dili ko mabuhat, apan ang daotan nga dili ko buot buhaton mao hinuon ang akong ginabuhat.²⁰ Nan, kon ginabuhat ko ang dili ko buot nga buhaton, kini nagakahulogan nga dili ako ang nagabuhat niini kondili ang sala nga ania kanako.

²¹ Busa nakaamgo ako nga kon buot kong magbuhat ug maayo babagan ako sa akong daotang kinaiya.

²² Sa akong kinahiladman nalipay ako sa Kasugoan sa Dios,²³ apan dinhi sulod kanako adunay nagasugo nga magbuhat ako ug sukwahi sa akong nasayran nga matarong. Ginaulipon ako sa akong daotang kinaiya.

²⁴ Makalulooy gayod ako! Kinsa ba ang makaluwas kanako niining makasasala kong pagkatawo nga nagahatod kanako sa kamatayon?²⁵ Walay lain nga makaluwas kanako kondili ang Dios pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo! Salamat sa Dios!

Mao kini ang akong kahimtang: ang akong hunahuna nagasunod sa Kasugoan sa Dios, apan ang akong lawas nagasunod sa daotan nga kinaiya nga makasasala.

^a ⁷ pagpangibog: sa Griego, ang pulong nga gigamit nagkahulogan nga gusto mo gayod nga angkonon.

Chapter 8

Ang Kinabuhi nga Gigamhan sa Espiritu Santo

¹ Karon, ang mga anaa kang Cristo Jesus dili na silotan sa Dios. ² Kay human kita mahiusa kang Cristo Jesus gigamhan na kita sa Espiritu Santo nga nagahatag ug kinabuhi. Busa luwas na kita gikan sa sala ug kamatayon nga nagagahom kanato. ³ Ang Kasugoan dili makakuha sa gahom sa sala diha sa atong kinabuhi, tungod sa kahuyang sa atong tawhanong kinaiya. Ang Dios mao ang nagkuha sa gahom sa sala diha sa kinabuhi sa tawo. Gipadala niya dinhi sa kalibotan ang iyang Anak nga ang lawas sama sa atong lawas nga makasasala aron mahimong halad alang sa atong mga sala. Ug diha sa iyang pagkatawhanon, gilaglag sa Dios ang gahom sa sala. ⁴ Gibuhat niya kini aron nga ang gipatuman sa Kasugoan matuman dinhi kanato nga wala na magkinabuhi sumala sa atong tawhanon nga kinaiya kondili sumala sa Espiritu Santo. ⁵ Ang mga tawo nga nagakinabuhi sumala sa ilang tawhanon nga kinaiya walay lain nga ginahunahuna kondili ang kagustohan sa ilang tawhanon nga kinaiya, apan ang mga tawo nga nagakinabuhi sumala sa pagtultol sa Espiritu Santo walay lain nga ginahunahuna kondili ang nahimut-an sa Espiritu Santo. ⁶ Kon ang panghunahuna sa tawo ginagamhan sa iyang tawhanon nga kinaiya, mosangpot kini sa kamatayon. Apan kon ang nahimut-an sa Espiritu Santo mao ang iyang kanunay nga ginahunahuna, makaangkon siyag kinabuhi ug kalinaw. ⁷ Kaaway sa Dios ang tawo kansang panghunahuna ginagamhan sa iyang tawhanon nga kinaiya, kay wala siya magtuman sa Kasugoan sa Dios, ug ang tinuod dili siya makatuman niini. ⁸ Ang mga tawo nga nagasunod sa ilang tawhanon nga kinaiya dili gayod makapalipay sa Dios. ⁹ Apan kamo dili na ilalom sa gahom sa inyong tawhanon nga kinaiya. Kay kon ang Espiritu sa Dios nagapuyo diha kaninyo, ginagamhan na kamo sa Espiritu. Ang tawo nga wala diha kaniya ang Espiritu ni Cristo dili iya ni Cristo. ¹⁰ Apan tungod kay si Cristo anaa kaninyo, bisan mamatay ang inyong lawas tungod sa sala, mabuhi gihapon ang inyong espiritu tungod kay gipakamatarong kamo sa Dios. ¹¹ Unya, tungod kay ang Espiritu sa Dios nga nagbanhaw kang Jesus anaa kaninyo, siya nga nagbanhaw kang Cristo mao usab ang maghatag ug kinabuhi sa inyong mga may kamatayon nga lawas. Buhaton niya kini pinaagi sa Espiritu nga nagapuyo diha kaninyo.

¹² Busa mga igsoon, kinahanglan sundon nato ang Dios ug isalikway nato ang atong tawhanon nga kinaiya. ¹³ Kay kon magkinabuhi kamo sumala sa inyong tawhanon nga kinaiya, mamatay kamo. Apan kon pinaagi sa Espiritu Santo isalikway ninyo ang daotang binuhatan, mabuhi gayod kamo.

Ang mga Anak sa Dios

¹⁴ Ang mga ginatultolan sa Espiritu sa Dios mao ang tinuod nga mga anak sa Dios. ¹⁵ Kay ang Espiritu nga inyong nadawat wala maghimo kaninyo nga mahadlokon sama sa inyong gibati kaniadto sa dihang mga ulipon pa kamo, hinuon naghimo kini kaninyo nga mga anak sa Dios. Karon, pinaagi sa Espiritu Santo makatawag na kita sa Dios nga, “Amahan.” ¹⁶ Ang Espiritu Santo uban sa atong espiritu mao ang nagapamatuod nga kita mga anak sa Dios. ¹⁷ Ug tungod kay kita mga anak na sa Dios, mga manununod kita sa mga butang nga gitagana sa Dios alang kanato. Mga manununod kita kauban ni Cristo. Kay kon nagaantos kita karon sama sa pag-antos ni Cristo kaniadto, moabot ang adlaw nga pasidunggan usab kita uban kaniya.

Ang Atong Maayo Kaayo nga Kahintang sa Umaabot

¹⁸ Alang kanako, ang mga pag-antos karon dili ikatandi sa maayo kaayo nga kahintang nga maangkon nato unya sa umaabot. ¹⁹ Kay ang tanang binuhat sa Dios naghinam-hinam gayod nga nagapaabot sa higayon nga ipadayag na sa Dios ang iyang mga anak. ²⁰ Kay ang tanan nga binuhat sa Dios wala makakab-ot sa iyang katuyoan alang kanila. Nahitabo kini dili tungod sa ilang kaugalingong kabubut-on kondili tungod kay mao kini ang pagbuot sa Dios. Apan may paglaom pa, ²¹ kay moabot ang adlaw nga ang

^a 15 Amahan: Sa literal makita ang Hebreo nga pulong ‘abba’ ug ang Griego nga pulong ‘pater’, nga pareho nga nagakahulogan nga ‘papa’ o kaha ‘amahan’.

mga binuhat sa Dios maluwas gikan sa pagkamadunoton ug mahimutang sa nindot kaayo nga kagawasan sa mga anak sa Dios.²² Nasayran nato nga hangtod karon ang tanan nga binuhat sa Dios nagaagulo sa kasakit sama sa babaye nga manganakay.²³ Bisan kita nga nakadawat sa Espiritu *Santo* nga mao ang una nga gasa sa Dios nagaagulo usab sa kasakit samtang nagapaabot kita sa adlaw nga ang atong mga lawas bag-ohon sa Dios ug mahingpit ang atong katungod isip iyang mga anak.²⁴ Naluwas na kita ug nagapaabot na lang nga mahingpit kini nga kaluwasan. Ang paglaom dili na matawag nga paglaom kon anaa na ang ginalaoman. Kay kinsa ba ang magalaom sa anaa na?²⁵ Apan kon nagalaom kita sa mga butang nga wala pa kanato, nagahulat kita nga mapailubon.

²⁶ Ug tungod kay maluya kita, ang Espiritu *Santo* nagatabang kanato. Dili kita kahibalo kon unsa gayod ang angay nato nga iampo; mao nga ang Espiritu *Santo* nagahangyo sa Dios alang kanato uban sa mga pag-agulo nga dili malitok.²⁷ Ug tungod kay nasayod ang Dios kon unsa ang sulod sa kasingkasing sa tawo, nasayod usab siya sa hunahuna sa Espiritu *Santo*. Kay ang Espiritu *Santo* nagahangyo sa Dios alang sa iyang mga anak, sumala sa kabubut-on sa Dios.

²⁸ Nasayod kita nga ang tanang panghitabo ginabuhat sa Dios alang sa kaayohan sa mga nagahigugma kaniya nga iyang mga pinili sumala sa iyang katuyoan.²⁹ Kay sukad pa kaniadto, nasayran na sa Dios kon kinsa ang iyang mahimong mga anak. Ug giplano na niyang daan nga mahisama sila sa iyang Anak *nga si Jesus*, aron siya ang mahimong kamagulangan sa daghan nga mga managsoon.³⁰ Busa ang mga tawo nga gipili na niyang daan iyang gitawag *nga mahimong iyang mga anak*; ug ang mga tawo nga iyang gitawag, iya usab nga gipakamatarong; ug ang iyang gipakamatarong, iya usab nga gipasidunggan.

Ang Gugma sa Dios

³¹ Karon, kon hunahunaon ta kini nga mga butang, makaingon kita nga ang Dios dapig gayod kanato, ug walay makabatok kanato.³² Wala niya ihikaw ang iyang Anak, hinuon gihalad niya kini alang kanatong tanan. Kon gihatag niya ang iyang Anak, ihatag usab niya kanato ang tanang butang.³³ Walay makaingon nga kitang mga pinili sa Dios mga makasasala, kay ang Dios na gayod ang nagaingon nga kita gipakamatarong na.³⁴ Wala nay makaingon nga silotan kita, kay si Cristo Jesus mismo gisilotan ug namatay alang kanato, ug dili kay kana lang, gibanhaw usab siya ug karon atua sa tuong kamot sa Dios ug nagahangyo sa Dios alang kanato.³⁵ Walay makapahimulag kanato gikan sa gugma sa Dios. Bisag makasinati pa kita ug mga pag-antos, kalisod, paglutos, kagutom, kakabos, katalagman, ug bisan pag kamatayon, masiguro nato nga gihigugma gihapon kita ni Cristo.³⁶ Ang Kasulatan nagaingon,

“Tungod sa among pagtuo kanimo, anaa kami kanunay sa kakuyaw sa kamatayon. Sama kami sa mga karnero nga ihawonon.”

³⁷ Apan bisag mao kini ang atong kahimtang, masagubang nato kini pinaagi sa tabang ni Cristo nga nagahigugma kanato.^{38,39} Kay nasiguro ko gayod nga walay makapahimulag kanato gikan sa gugma sa Dios nga gipakita niya pinaagi kang Cristo Jesus nga atong Ginoo. Bisan pa ang kinabuhi dinhi o ang kamatayon, ang mga anghel o mga demonyo, ang mga panghitabo karon o ang mahitabo sa umaabot, ang mga may gahom, ang mga anaa sa ibabaw o sa ilalom sa kalibotan, o bisag unsa pa nga mga binuhat sa Dios dili makapahimulag kanato gikan sa iyang gugma.

Chapter 9

Ang Dios ug ang mga Taga-Israel

¹ Karon may isugilon pa ako kaninyo, ug tinuod kini kay anaa ako kang Cristo ug dili ako mamakak. Ang akong konsensya nga ginagamhan sa Espiritu Santo nagapamatuod usab nga tinuod ang akong isugilon,² nga hilabihan gayod ang kasubo ug kasakit sa akong kasingkasing³ tungod sa akong mga katagilungsod ug kadugo. Kon mahimo pa lang unta palabihon ko nga ako ang tunglohon sa Dios ug

ipahimulag kang Cristo aron lang nga maluwas sila sa silot. ⁴ Daghan silag mga kaayohan nga nadawat isip mga Israelinhon. Giisip sila sa Dios nga iyang mga anak; gipakitaan sila sa Dios sa iyang masulaw nga presensya; naghimo ang Dios ug mga kasabotan ngadto kanila; gihatag kanila ang Kasugoan; gitudloan sila sa husto nga pagsimba kaniya; daghan ang iyang mga saad kanila; ⁵ kaliwat sila sa mga pinili sa Dios niadtong unang panahon; ug sa ilang kaliwat naggikan si Cristo sa iyang pagkatawhanon, ang Dios nga makagagahom sa tanan ug dalayegon sa walay kataposan! Amen.

⁶ Apan bisan dili tanan kanila ang nagpulos niining mga pribilihiyo, wala kini magkahulogan nga wala tumana sa Dios ang iyang saad, kay dili tanan nga kaliwat ni Israel^a pinili sa Dios. ⁷ Dili tanan nga mga kaliwat ni Abraham maisip nga iya gayod nga mga kaliwat. Kay nag-ingon ang Dios kang Abraham nga ang mga anak lang ni Isaac ang ilhon nga iyang mga kaliwat. ⁸ Kini nagakahulogan nga dili tanan nga mga kaliwat ni Abraham maisip nga mga anak sa Dios, kondili ang gipanganak lang sumala sa gisaad kang Abraham. ⁹ Kay mao kini ang saad sa Dios kang Abraham: “Mobalik ako dinhi sa sunod nga tuig ug si Sara manganak ug lalaki.”

¹⁰ Ug pinaagi sa duha ka anak sa atong katigulangan nga si Isaac ug ni Rebeca gipakita usab sa Dios nga dili tanang kaliwat ni Abraham maisip nga iya gayod nga mga kaliwat. ^{11,12} Sa wala pa ipanganak ni Rebeca ang kaluha miingon ang Dios kaniya, “Ang magulang mag-alagad sa iyang manghod.” Gisulti niya kini sa dihang wala pa makahimo ang kaluha ug maayo o daotan, kay gusto niyang itudlo nga kon magpili siya ug tawo, dili tungod sa *ilang maayo nga* mga binuhatan kondili sumala sa iyang kabubut-on. ¹³ Ang Kasulatan nagaingon,

“Gihigugma ko si Jacob,

Apan wala ko higugmaa si Esau.”

¹⁴ Karon, unsa man ang atong ikasulti? Makaingon ba kita nga dili matarong ang Dios? Dili kana tinuod! ¹⁵ Kay nag-ingon ang Dios kang Moises, “Kaloy-an ko kadtong gusto ko nga kaloy-an”. ¹⁶ Busa ang pagpanalangin sa Dios dili tungod sa gusto o binuhatan sa tawo, kondili tungod lang gayod sa kaluoy sa Dios. ¹⁷ Kay diha sa Kasulatan nag-ingon ang Dios ngadto sa Faraon,^b “Gibuhat ko ikaw nga hari, aron pinaagi sa akong himuon batok kanimo, ikapakita ko ang akong gahom, ug ang akong ngalan maila sa tanang tawo sa tibuok nga kalibotan.” ¹⁸ Busa ginakaloy-an sa Dios ang buot niyang kaloy-an, ug ginapagahi niya ang ulo sa mga tawo nga buot niya nga pagahion.

Ang Kasuko ug Kaluoy sa Dios

¹⁹ Karon, basin kon adunay moingon kanako, “Kon mao kana, ngano bang pakasad-on man sa Dios ang tawo? Ug kinsa ba ang makabatok sa kabubut-on sa Dios?” ²⁰ Apan kinsa ka ba nga molalis sa Dios? Kita mga binuhat lang sa Dios, busa dili kita makareklamo kaniya kon nganong gihimo niya kita nga sama niini. ²¹ Sama ba sa tigbuhat ug kulon. Magbuot siya kon unsa ang iyang buhaton sa lapok nga iyang ginakuptan. Kon buot niya, mahimo niya ang duha ka klase sa kolon pinaagi niadtong lapok: ang usa alang sa espesyal nga mga okasyon ug ang usa alang sa pang-ordinaryo.

²² Ingon niana ang gibuhat sa Dios. Buot niyang ipakita ang iyang gahom ug ang iyang kasuko sa mga tawo nga angayan nang silotan. Apan magbuot siya kon magpailob una siya niining mga tawhana nga iya unyang laglagon. ²³ Ginabuhat niya kini aron nga ang iyang hilabihang kaayo ikapakita niya sa mga tawo nga iyang ginakaloy-an, nga giandam na niyang daan aron pasidunggan. ²⁴ Ug kita mao ang iyang mga tinawag, dili lang gikan sa mga Judio kondili gikan usab sa mga dili Judio. ²⁵ Mao kini ang giingon sa Dios sa libro ni Oseas,

“ ‘Ang dili akong katawhan,

^a 6 Israel: *laing ngalan ni Jacob.*

^b 17 Faraon: *Ang buot ipasabot sa pulong nga Faraon, hari sa Ehipto.*

tawgon ko nga akong katawhan.’

Ug sila nga wala ko higugmaa kaniadto,

higugmaon ko na.

²⁶ Ug ang mga tawo nga kanhi giingnan ko, ‘Kamo dili akong katawhan,’

tawgon nga mga anak sa buhi nga Dios.”

²⁷ Mao usab kini ang giingon ni Isaias mahitungod sa mga Israelinhon: “Bisan sama sa balas sa baybayon ang kadaghanon sa kaliwat ni Israel, gamay ra kanila ang maluwas. ²⁸ Kay sa labing madali silotan sa Dios ang *mga tawo sa* kalibotan ug kini mahitabo gayod.” ²⁹ Nag-ingon usab si Isaias,

“Kon kita nga mga Israelinhon wala kaloy-i sa Dios nga Makagagahom,

wala gayoy mahibilin kanato,

kondili nangawala na unta kita sama sa mga tawo sa Sodoma ug Gomora.”

Ang Israel ug ang Maayong Balita

³⁰ Ang buot kong ipasabot mao kini: ang mga dili Judio nga wala magtinguha nga pakamatarongon mao ang gipakamatarong *sa Dios* tungod kay nagtuo sila. ³¹ Apan ang mga Judio nga nagtinguha sa pagtuman sa Kasugoan aron pakamatarongon sila sa Dios wala makaangkon niini. ³² Ngano man? Kay imbis nga motuo ang mga Judio *kang Jesu-Cristo*, nagsalig hinuon sila sa ilang *maayong* mga binuhatan. Napandol sila sa “bato nga kapandolan.” ³³ Sama sa giingon sa *Dios sa* Kasulatan,

“Nagbutang ako sa Sion ug bato nga kapandolan sa mga tawo.

Kadtong bato makapadam-ag kanila.

Apan ang mga tawo nga motuo niadto nga bato dili gayod maulawan.”

Chapter 10

¹ Mga igsoon, dako gayod ang akong handom nga ang akong mga isigka-Judio maluwas, ug kini ginaampo ko sa Dios. ² Makapamatuod ako nga kugihan sila sa pag-alagad sa Dios, apan dili sumala sa kamatuoran. ³ Kay wala sila masayod sa pamaagi sa Dios sa pagmatarong sa tawo. Nagtinguha hinuon sila sa ilang kaugalingong pamaagi ug wala nila sunda ang pamaagi sa Dios. ⁴ Wala sila makasabot nga ang Kasugoan natapos diha kang Cristo. Kay pinaagi sa gibuhay ni Cristo, ang matag usa nga nagatuo kaniya mao lang ang gipakamatarong.

Ang Kaluwasan Alang sa Tanan

⁵ Mao kini ang gisulat ni Moises mahitungod sa pagpakamatarong pinaagi sa pagtuman sa Kasugoan: “Ang tawo nga nagatuman sa Kasugoan magakinabuhin sumala sa Kasugoan.” ⁶ Apan mao kini ang ginaingon sa Kasulatan mahitungod sa pagpakamatarong pinaagi sa pagtuo, “Ayaw pag-ingon sa imong kaugalingon, ‘Kinsa ba ang moadto sa langit?’ ” (ang buot ipasabot, sa pagpakanaog kang Cristo nganhi). ⁷ “Ayaw usab pag-ingon, ‘Kinsa ang mokanaog sa kinailaloman sa yuta?’ ” (ang buot ipasabot, sa pagkuha kang Cristo gikan sa mga patay). ⁸ Hinuon ang Kasulatan nagaingon,

“Ang pulong sa Dios haduol kanimo, anaa sa imong ngabil ug sa imong kasingkasing.”

Ug kining pulong *sa Dios mao ang* mahitungod sa pagtuo nga among ginawali: ⁹ kon isugilon mo nga si Jesus mao ang Ginoo ug nagatuo ka sa kinasingkasing nga gibanhaw siya sa Dios gikan sa kamatayon, maluwas ka. ¹⁰ Kay ang tawo pakamatarongon sa Dios kon motuo siya sa kinasingkasing. Ug kon

mosugilon siya sa iyang pagtuo, maluwas siya.¹¹ Kay nag-ingon ang Kasulatan, “Ang nagatuo kaniya dili gayod maulawan.”¹² Ug kini nga saad alang sa tanan, Judio man o dili Judio, tungod kay ang Ginoo, Ginoo sa tanan, ug nagahatag siyag panalangin nga madagayaon sa tanan nga nagadangop kaniya.¹³ Kay *nagaingon ang Kasulatan*, “Si bisan kinsa nga modangop sa Ginoo maluwas.”

¹⁴ Apan unsaon nila pagdangop kaniya kon wala sila motuo? Ug unsaon man nila pagtuo kaniya kon wala sila makadungog mahitungod kaniya? Ug unsaon man nila pagkadungog kon walay mosugilon kanila? ¹⁵ Ug unsaon man *paglakaw ug* pagsugilon sa mga tigbalita kon wala sila ipadala? Sumala sa Kasulatan, “Pagkatahom gayod kon moabot ang mga nagasangyaw sa Maayong Balita.” ¹⁶ Apan dili ang tanan nagdawat sa Maayong Balita. Sama sa giingon ni Isaias, “Ginoo, kinsa ba ang mituo sa among giwali?” ¹⁷ Karon makaingon kita nga ang tawo motuo lang kang Cristo kon makadungog siya sa mensahe mahitungod kaniya. Ug kining mensahe madungog lang kon may magtudlo niini. ¹⁸ Karon, nakadungog ba ang mga Israelinhon niini nga mensahe? Dili mahimo nga wala sila makadungog. Kay *nagaingon ang Kasulatan*, “Nadungog ang ilang tingog sa bisan asang dapit. Ug ang ilang mga pulong milanog sa tibuok nga kalibotan.” ¹⁹ Unsa man, wala ba sila makasabot? *Dili mahimo nga wala sila makasabot.* Kay sumala sa *sinulat* ni Moises *nag-ingon ang Dios kanila*, “Pasinahon ko kamo sa mga tawo nga dili Israelinhon. Pasuk-on ko kamo *tungod kay ipakita ko ang akong kaluoy* sa mga tawo nga wala makaila kanako.” ²⁰ *Misulti usab ang Dios kanila pinaagi kang Isaias* (ug walay kahadlok nga misulti niini si Isaias sa mga tawo),

“Nakaplagaan ako sa mga tawo nga wala mangita kanako,

Ug bisan wala sila mangutana mahitungod kanako, nagpaila ako kanila kon kinsa ako.”

²¹ Apan mahitungod sa mga Israelinhon miingon siya, “Nagpadayon ako sa pagpaabot kanila nga mga gahig ulo ug mga masupilon nga mobalik sila kanako.”

Chapter 11

Ang Kaluoy sa Dios sa mga Judio

¹ Unsa man, gisalikway ba sa Dios ang iyang *pinili nga* katawhan? Wala gayod. Kay ako mismo usa ka Israelinhon, kaliwat ni Abraham, ug sakop sa tribo ni Benjamin. ² Wala magsalikway ang Dios sa mga tawo nga iyang gipili sukad pa kaniadto. Nahinumdoman ba ninyo ang ginaingon sa Kasulatan mahitungod kang Elias? Dili ba nagreklamo siya sa Dios mahitungod sa *ginabuhay sa Israel? Miingon siya*, ³ “Ginoo, gipamatay nila ang imong mga propeta, ug gipangguba nila ang imong mga halaran. Ako na lang ang nahibilin nga nagasimba kanimo ug nagatinguha pa sila sa pagpatay kanako.” ⁴ Apan unsa ba ang tubag sa Ginoo kaniya? “May nahibilin pa ako nga 7,000 ka mga Israelinhon nga wala magsimba sa *dios-dios nga si Baal*.” ⁵ Mao usab kini karon sa atong panahon. May nahibilin pa nga mga Israelinhon nga nagatuo sa Dios, kay gipili niya sila tungod sa iyang grasya. ⁶ Ang pagpili kanila dili tungod sa ilang binuhatan kondili sumala sa grasya sa Dios; kay kon pinaagi sa binuhatan sa tawo, dili na kini matawag nga grasya.

⁷ Karon, makaingon kita nga ang mga Israelinhon wala makaangkon sa ilang ginatinguha *nga mahimong matarong*. Ang pinili lang sa Dios mao ang nakaangkon niini, apan ang uban gipagahi *ang ilang mga ulo*. ⁸ Mao kini ang giingon sa Kasulatan *mahitungod kanila*, “Morag gipakatulog sila sa Dios, ug hangtod karon wala sila masayod sa husto ug wala makasabot sa kamatuoran.” ⁹ Si David nag-ingon usab mahitungod kanila, “Hinaut nga ang ilang mga halad^a mahimong lit-ag ug kapangdolan nga makapalaglag kanila.” ¹⁰ Hinaut nga mabutaan sila. Ug hinaut nga *dili kuhaon ang mabug-at nila nga ginapas-an aron* mangabuktot sila hangtod sa hangtod.”

^a 9 ilang mga halad: *o kaha* ilang ginaselebrar nga mga kasaulogan: *literally*, lamisa.

¹¹ *Ang mga Judio napandol kay wala sila magtuo kang Cristo.* Nan, unsa man karon? Nagakahulogan ba nga ang ilang pagkahulog hangtod na sa dayon? Dili! Apan tungod sa ilang paglapas nahatagag kahigayonan ang mga dili Judio nga maluwas. Ug tungod niini masina ang mga Judio. ¹² Karon, kon ang paglapas ug ang kakulangon sa mga Judio nagdala sa daghan nga kaayohan ngadto sa mga tawo sa tibuok nga kalibotan, labaw pa gayod kon makompleto na ang gidaghanon sa mga Judio *nga motuo kaniya.*

Ang Kaluwasan sa mga Dili Judio

¹³ Karon, nagsulti ako kaninyo nga mga dili Judio. Gibuhat ako sa Dios nga apostol alang kaninyo *aron ibalita ko kaninyo ang mahitungod kang Cristo.* Ug giisip ko nga mahinungdanon kining buluhaton nga gihatag kanako, ¹⁴ kay basin pa kon pinaagi niini masina kaninyo ang akong mga isigka-Judio aron ang uban kanila *motuo usab ug maluwas.* ¹⁵ Kay kon ang pagsalikway sa Dios sa mga Judio nahimong hinungdan nga ang uban nga mga tawo sa kalibotan nakaduol sa Dios, nan unsa pa kaha ang mahimong resulta kon ang mga Judio dawaton pag-usab sa Dios. Mahisama sila sa mga patay nga nabanhaw.

¹⁶ *Ang panig-ingnan sa mga Judio sama niini:* kon ang tipik sa pan nahalad ngadto sa Dios, ang tibuok nga pan iya usab sa Dios. Ug kon ang gamot sa kahoy iya sa Dios, ang mga sanga sa kahoy iya usab.^a

¹⁷ *Ang mga Judio sama sa mga sanga sa kahoyng olibo nga gipangputol.* Ug kamo nga mga dili Judio sama sa mga sanga sa ihalas nga olibo nga gipangsumpay sa pinutlan nga mga sanga. Busa nakaambit kamo sa mga kaayohan nga gihatag sa Dios sa mga Judio. ¹⁸ Apan ayaw kamo paghunahuna nga mas maayo pa kamo kay sa mga sanga nga gipangputol. Hinumdomi ninyo nga kamo mga sanga lang. Dili kamo ang nagabuhi sa gamot, kondili ang gamot mao ang nagabuhi kaninyo.

¹⁹ Basin kon ang uban kaninyo moingon, “Nganong gipangputol sila ug kami ang gipangsumpay kon dili pa kami mas maayo kay kanila?” ²⁰ Gipangputol sila tungod kay wala sila motuo *kang Cristo* ug kamo ang gipangsumpay tungod kay mituo kamo. Busa ayaw kamo pagpasigarbo, pagbantay hinuon kamo.

²¹ Tungod kay kon gipangputol man gani sa Dios ang tinuod nga mga sanga *nga mao ang mga Judio*, mas masayon ang pagpamutol kaninyo, *kay sinumpay man lang kamo nga mga sanga.* ²² Dinhi makita ang kaayo sa Dios ug ang iyang pagkaestrikto. Estrikto siya sa mga tawo nga dili motuo kaniya, apan maayo siya kaninyo, kon magpabilin kamo diha sa iyang grasya. Apan kon dili, pamutlon usab niya kamo. ²³ Sa laing bahin, kon dili na magmagahi ang mga Judio ug motuo na usab sila, isumpay niya sila balik sa punoan, kay mahimo kana sa Dios. ²⁴ Kay kamo *nga mga dili Judio* sama sa mga sanga sa ihalas nga olibo nga gipamutol ug gipangsumpay sa dili ihalas nga olibo *nga mao ang mga Judio*, bisan pa kon kini sukwahi sa naandan nga paagi. Apan labing sayon alang sa Dios nga ibalik pagsumpay ang tinuod nga mga sanga ngadto sa ilang gigikanan nga punoan.

Ang Kaluoy sa Dios Alang sa Tanan

²⁵ Mga igsoon *ko kang Cristo*, gusto ko nga masayran ninyo ang kamatuoran nga wala pa masayri sa mga tawo, aron dili kamo magpasigarbo nga morag si kinsa gayod kamo. Ang pagpagahi sa mga Judio *lumalabay lang ug* hangtod lang kini sa higayon nga makompleto na ang gidaghanon sa mga dili Judio nga motuo kaniya. ²⁶ Pagkahuman niini maluwas ang mga Israelinhon, sama sa ginaingon sa Kasulatan,

“Magagikan sa Sion ang Manluluwas,

Kuhaon niya ang tanan nga kadaotan sa mga kaliwat ni Jacob.

²⁷ Ug mao kini ang akong kasabotan ngadto kanila,

pasayloon ko ang ilang mga sala.”

^a 16 *Ang buot ipasabot ni Pablo sa bersikulo 16, kon si Abraham nahimong iya sa Dios, ang iyang mga kaliwat nahimong iya usab sa Dios.*

²⁸ Tungod kay gisalikway sa mga Judio ang Maayong Balita, nahimo silang kaaway sa Dios aron kamo nga mga dili Judio mahatagan ug kahigayonan nga maluwas. Apan tungod kay mga pinili sila sa Dios, ginahigugma gihapon niya sila. Kay gisaad niya kini kaniadto sa ilang mga katigulangan nga panggaon niya ang ilang mga kaliwat. ²⁹ Ug dili gayod mausab ang hunahuna sa Dios mahitungod sa mga tawo nga iyang gipili ug gipanalanginan. ³⁰ Kaniadto, kamo nga mga dili Judio wala magtuman sa Dios. Apan karon tungod kay ang mga Judio wala magtuman kaniya, gikaloy-an kamo sa Dios. ³¹ Ug mao usab ang mahitabo kanila, nga bisan wala sila magtuman sa Dios karon, kaloy-an gihapon niya sila tungod kay gikaloy-an niya kamo. ³² Kay gitugot sa Dios nga ang tanang tawo mahimong ulipon sa ilang mga sala aron ikapakita niya sa tanan ang iyang kaluoy.

Pagpasalamat sa mga Kaayo sa Dios

³³ Katingalahan gayod ang kaayo sa Dios! Dili nato matugkad ang iyang kaalam ug ang iyang kahibalo! Kinsa ba ang makatugkad sa iyang hunahuna ug sa iyang mga pamaagi? ³⁴ *Ginaingon sa Kasulatan,*

“Walay nasayod sa hunahuna sa Ginoo,

Ug walay makatudlo kaniya kon unsa ang iyang angayng buhaton.

³⁵ Wala kitay gikahatag kaniya

nga angay niyang balosan.”

³⁶ Kay ang tanan nga butang nagagikan sa Dios, ug gibuhat kini pinaagi kaniya ug alang kaniya. Dayegon siya sa walay kataposan! Amen.

Chapter 12

Ang Pagkinabuhi Isip Kristohanon

¹ Busa mga igsoon, tungod sa kaluoy sa Dios *kanato*, nagahangyo ako kaninyo nga ihalad ninyo ang inyong kaugalingon isip buhi nga halad alang sa Dios. Itugyan ninyo ang inyong kaugalingon sa pag-alagad kaniya sumala sa iyang nahimut-an. Mao kini ang husto nga pagsimba sa Dios. ² Ayaw kamo pagsunod sa mga gawi sa mga tawo niining kalibotan. Tugoti ninyo ang Dios nga mobag-o sa inyong hunahuna, aron masayran ninyo ang kabubut-on sa Dios—kon unsa ang maayo, hingpit, ug ang makapahimuot kaniya.

³ Ingon nga apostol, nga mao ang grasya nga gihatag sa Dios kanako, sultihan ko kamong tanan nga dili kamo angay maghunahuna ug labaw kay sa tinuod ninyong kahimtang, kondili hunahunaon ninyo pag-ayo kon unsa ang inyong mga katakos sumala sa pagtuo nga gihatag sa Dios kaninyo. ⁴ Kay maingon nga ang atong lawas adunay daghan nga bahin, ug ang matag bahin adunay tagsa-tagsa ka buluhaton, ⁵ mao usab kitang mga tumutuo. Bisan tuod daghan kita, usa lang kita ka lawas sa atong paghiusa kang Cristo, ug kabahin kita sa usag usa. ⁶ Ug tungod kay ang matag usa kanato adunay iyang gasa nga nadawat sumala sa grasya sa Dios, gamiton nato kining iyang gihatag. Kon adunay gihatagan ug gasa sa pagsugilon sa pulong sa Dios, gamiton niya kana sumala sa iyang pagtuo. ⁷ Ug kon adunay gihatagan ug gasa sa pagsilbe *sa iyang isigkatawo*, angay siyang magsilbe; kon sa pagtudlo, angay siyang magtudlo; ⁸ kon may gasa sa pagdasig, angay siyang modasig sa uban; kon sa paghatag sa mga kabos; mohatag siya nga walay tihik-tihik; kon sa pagdumala, magdumala siya nga may kakugi; ug kon sa pagtabang sa mga naglisod, motabang siya nga adunay kalipay.

⁹ Kinahanglan nga matinud-anon gayod ang atong paghigugma. Likayan nato ang daotan, ug buhaton kanunay ang maayo. ¹⁰ Isip managsoon *kang Cristo* maghinigugmaay gayod kita, ug magtinahoray sa usag usa. ¹¹ Magmakugihon kita ug dili magtinapolan; mag-alagad kita sa Ginoo sa kinasingkasing gayod. ¹² Ug tungod kay aduna kitay paglaom nga maayo ang atong umaabot, kinahanglang magmalipayon kita.

Antuson nato ang mga kalisod, ug mag-ampo kita kanunay. ¹³ Tabangan nato ang mga anak sa Dios sa ilang mga kinahanglanon ug dawaton nato sa atong panimalay ang mga dumuduong.

¹⁴ Iampo ninyo sa Dios nga panalanginan niya ang mga tawo nga nagalutos kaninyo. Ayaw kamo pag-ampo nga silotan sila sa Dios. ¹⁵ Paglipay kamo uban sa mga nagakalipay, ug pagsubo uban sa mga nagasubo. ¹⁶ Kinahanglan patas ang inyong pagtagad sa matag usa. Ayaw kamo pagmapahitas-on, hinuon pakighigala kamo sa mga tawo nga ubos ug kahintang. Ayaw kamo paghunahuna nga maalam gayod kamo.

¹⁷ Kon adunay magbuhat ug daotan kaninyo ayaw kamo pagbalos ug daotan. Hinuon hunahuna ninyo kon sa unsa nga paagi kamo makahimog maayo atubangan sa mga tawo. ¹⁸ Kutob sa inyong mahimo likayi ninyo ang kasamok sa inyong pagpakig-uban sa tanang tawo. ¹⁹ Mga hinigugma, ayaw gayod kamo pagpanimalos, kondili itugyan ninyo kini sa Dios nga mao ang magasilot kanila. Kay nagaingon ang Dios sa Kasulatan, “Ako ang manimalos; ako ang magsilot.” ²⁰ Busa *sundon nato ang ginaingon sa Kasulatan*: “Kon ang imong kaaway gigutom, pakan-a; kon giuhaw, paimna. Kay kon buhaton mo kini maulaw siya sa iyang gibuhay kanimo.” ²¹ Ayaw kamo pagpadaog sa daotan, kondili daoga ninyo ang daotan pinaagi sa paghimo ug maayo.

Chapter 13

Ang Atong Obligasyon sa mga Nagadumala sa Gobyerno

¹ Ang matag usa kaninyo kinahanglan magmatinumanon sa mga nagadumala sa gobyerno, kay ang tanan nga panggobyerno gikan sa Dios ug ang mga tigdumala gibutang sa Dios sa ilang katungdanan. ² Ang nagabatok sa gobyerno nagabatok sa pagbuot sa Dios, ug ang nagahimo niini nagapahamtang ug silot sa ilang kaugalingon. ³ Wala kitay angay kahadlok sa mga nagadumala kanato, gawas lang kon nagabuhay kita ug daotan. Busa kon dili ka gusto nga mahadlok sa mga nagadumala, buhata ang maayo, ug dayegon ka pa hinuon nila. ⁴ Gibutang sila sa Dios sa ilang katungdanan alang sa atong kaayohan. Apan kon nakabuhay ka ug daotan, angay kang mahadlok kanila, tungod kay may gahom sila sa pagsilot kanimo; kay gibutang sila sa Dios sa ilang katungdanan aron silotan ang mga nagahimog daotan. ⁵ Busa angay kitang magmatinumanon sa atong gobyerno; dili lang tungod sa kahadlok nato sa silot, kondili tungod kay nasayran nato nga mao kini ang angay natong buhaton. ⁶ Mao usab kini ang hinungdan kon nganong nagabayad kita sa atong buhis, kay ang mga tigdumala mga alagad sa Dios nga nagahago gayod alang niining mga katungdanan. ⁷ Busa bayari ninyo ang tanang matang sa buhis. Ug tahura ninyo ug pasidunggi ang mga anaa sa pangagamhanan.

Ang Atong Obligasyon Ngadto sa Usag Usa

⁸ Kinahanglan dili kamo magpabilin nga utangan kang bisan kinsa, gawas lang sa utang nga mao ang paghinigugmaay sa usag usa. Ang nagahigugma sa iyang isigkatawo nakatuman sa Kasugoan. ⁹ Kay ang mga sugo sama sa, “Ayaw pagpanapaw, ayaw pagpatay, ayaw pangawat, ayaw kaibog,” ug ang uban pa nga mga sugo nalangkob sa usa lang ka sugo nga nagaingon, “Higugmaa ang imong isigkatawo sama sa imong paghigugma sa imong kaugalingon.” ¹⁰ Kon higugmaon nato ang atong isigkatawo, dili kita magbuhat ug daotan kanila. Mao kana nga kon aduna kitay paghigugma gituman nato ang *tibuok nga Kasugoan*.

¹¹ Kinahanglan buhaton ninyo kini, tungod kay nasayod kamo nga karon na ang panahon nga kinahanglan magmata na kamo. Kay ang *kahingpitan sa* atong kaluwasan mas haduol na karon kay sa pagsugod nato sa pagtuo kang Jesu-Cristo. ¹² Ang kangitngit hapit na mahuman ug ang kahayag hapit na gayod moabot. Busa isalikway na nato ang daotan nga mga buluhaton sa kangitngit ¹³ ug isul-ob nato ang maayo nga kinabuhi isip hinagiban natong mga anaa sa kahayag. Dili kita maghubog-hubog, o kaha magsunod sa mga mangil-ad nga panaglipay-lipay. Dili kita makighilawas gawas sa kaminyoon o kaha

magbuhat sa bisan unsang matang sa malaw-ay nga buhat. Dili kita makig-away o kaha masina. ¹⁴ Hinunoa, ang kinaiya ni Ginoong Jesu-Cristo ang angayng makita sa inyong kinabuhi. Ug dili ninyo hatagan ug higayon ang inyong tawhanon nga kinaiya sa pagbuhat ug daotan.

Chapter 14

Ayaw Ninyo Hukmi ang Uban

¹ Dawata ninyo ang tawo nga maluya ug pagtuo, ug ayaw ninyo pagsawaya ang iyang mga panghunahuna. ² Adunay mga tumutuo nga nagatuo nga mahimo nga mokaon ug bisan unsa, ug adunay mga tumutuo nga luya *ug pagtuo* nga ang ilang ginakaon utanon lang. ³ Ang tumutuo nga nagakaon ug bisan unsa dili angayng mosaway sa tumutuo nga utanon lang ang ginakaon, ug ang tumutuo nga utanon lang ang ginakaon dili usab angay nga maghukom sa nagakaon ug bisan unsa. Kay managsama silang gidawat sa Dios, ⁴ ug sa Dios sila manubag. Busa kinsa ka ba nga mohukom sa sulugoon sa uban? Ang iyang Agalon lang gayod mao ang makasulti kon maayo o daotan ang iyang gibuhat. Ug mahimo gayod niya ang maayo, kay ang Ginoo mao ang motabang kaniya sa pagbuhat ug maayo.

⁵ Adunay mga tawo nga nagatuo nga may mga adlaw nga mas bililhon kay sa ubang mga adlaw. Ug may nagatuo usab nga ang tanang adlaw managsama lang. Ang matag usa angayng maghimo kon unsa sa iyang pagtuo ang husto atubangan sa Dios. ⁶ Kon ang tawo adunay pinasahi nga adlaw, ginabuhat niya kini alang sa Ginoo. Ug ang tawo nga nagakaon ug bisan unsa, nagabuhat usab niini alang sa Ginoo, tungod kay nagapasalamat siya sa Dios sa iyang ginakaon. Ang dili mokaon sa uban nga pagkaon nagabuhat usab niini alang sa Ginoo, ug nagapasalamat usab siya sa Dios. ⁷ Kay walay bisan kinsa kanato nga mga tumutuo ang nagakinabuhi o mamatay alang sa iyang kaugalingon. ⁸ Kon nagakinabuhi kita, nagakinabuhi kita alang sa Ginoo, ug kon mamatay kita, alang usab sa Ginoo. Busa kon magkinabuhi kita o mamatay, iya kita sa Ginoo. ⁹ Mao kini ang hinungdan nga si Cristo nagpakamatay ug nabanhaw, aron mahimo siyang Ginoo sa mga buhi ug sa mga patay. ¹⁰ Busa ayaw ninyo tamaya o hukmi ang inyong mga igsoon *kang Cristo*. Kay kitang tanan moatubang sa Dios ug siya ang mohukom *kon ang atong gibuhat maayo o daotan*. ¹¹ Kay nagaingon ang Kasulatan, “Ako ang Ginoo nga buhi. Moabot ang adlaw nga ang tanang tawo moluhod sa akong atubangan ug moila nga ako Dios.” ¹² Mao kini ang hinungdan nga ang matag usa kanato manubag sa Dios sa iyang gibuhat dinhi sa kalibotan.

¹³ Busa dili na kita maghukom sa usag-usa. Hinuon likayan nato ang mga butang nga mahimong hinungdan sa pagpakasala sa atong igsoon *kang Cristo*. ¹⁴ Tungod kay ako anaa kang Ginoong Jesus, nasayran ko nga walay pagkaon nga dili hinlo. Apan si bisan kinsa nga nagatuo nga adunay pagkaon nga ginadili, dili siya angayng mokaon niini. ¹⁵ Kon tungod sa imong pagkaon masilo ang imong igsoon, wala ka mahigugma kaniya. Si Cristo nagpakamatay usab alang kaniya, busa ayaw gub-a ang iyang pagtuo tungod lang sa imong pagkaon. ¹⁶ Bisag nagatuo kamo nga ang usa ka butang dili daotan, ayaw ninyo kini pagbuhata kon daotan kamo sa uban tungod niini. ¹⁷ Kay ang gingharian sa Dios dili mahitungod sa pagkaon ug pag-inom, kondili mahitungod sa matarong nga pagkinabuhi, maayo nga relasyon sa usag usa, ug kalipay nga gikan sa Espiritu Santo. ¹⁸ Si bisan kinsa nga nagaalagad kang Cristo pinaagi niini mao ang nahimut-an sa Dios ug ginatahod sa mga tawo.

¹⁹ Busa paningkamotan gayod nato ang pagbuhat sa mga butang nga makaayo sa relasyon ug makapalig-on sa pagtuo sa usag usa. ²⁰ Ayaw gub-a ang pagtuo nga gihatag sa Dios tungod lang sa pagkaon. Mahimong kaonon ang tanang klase sa pagkaon, apan dili maayo nga mokaon sa kalan-on nga mahimong hinungdan sa pagpakasala sa uban. ²¹ Ang maayong buhaton mao ang dili pagkaon sa karne o kaha pag-inom sa mga ilimnon nga makahubog o kaha paghimo sa bisan unsa nga mahimong hinungdan nga makasala ang imong igsoon. ²² Kinahanglang ikaw lang ug ang Dios ang masayod sa imong ginatuohan mahitungod niini. Bulahan ang tawo nga wala hasola sa iyang konsensya tungod sa iyang mga ginabuhat

nga alang kaniya maayo. ²³ Apan kon nagaduhaduha siya sa iyang pagkaon, hasolon siya sa iyang konsensya kon iya kining kaanon kay ang iyang ginabuhay wala mabasi sa iyang ginatuohan. Sala ang bisan unsa nga buhaton nato nga wala mabasi sa atong ginatuohan.

Chapter 15

Lig-onon Nato ang mga Maluya

¹ Kita nga mga malig-on sa *pagtuo* kinahanglan mosabot ug motabang sa atong mga kauban nga maluya pa. Dili lang ang atong kaugalingon ang atong hunahunaon, ² kondili hunahunaon usab nato ang kaayohan sa atong isigkatumutuo, aron malig-on ang iyang pagtuo. ³ Bisan gani si Cristo wala maghandom sa iyang kaugalingon nga kaayohan. Miingon siya sumala sa Kasulatan, “Gisakitan usab ako sa mga pag-insulto sa mga tawo kanimo.” ⁴ Ang tanan nga nahisulat sa Kasulatan kaniadto gisulat sa pagtudlo kanato. Kini nagahatag kanato ug paglaom ug kadasig samtang kita nagahulat nga mapailubon.

⁵ Hinaut nga ang Dios nga nagahatag kanato sa kalig-on ug kadasig sa *pag-antos sa mga kalisod* magatabang kaninyo nga maghiusa isip mga sumusunod ni Cristo Jesus, ⁶ aron maghiusa kamo sa pagdayeg sa Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

Maayong Balita Alang sa mga Dili Judio

⁷ Gidawat kamo ni Cristo, busa dawata usab ninyo ang inyong isigkatumutuo aron madayeg ang Dios. ⁸ Ang hinungdan kon nganong gisugo si Jesus sa pag-alagad sa mga Judio dili lang sa pagpakita nga ang Dios kasaligan sa pagtuman sa iyang mga saad sa ilang mga katigulangan, ⁹ kondili sa pagpakita usab ngadto sa mga dili Judio sa kaluoy sa Dios, aron modayeg usab sila sa Dios. Kay nag-ingon ang Kasulatan,

“Magasugilon ako sa imong kaayo uban sa mga dili Judio,
ug magaawit ako ug mga pagdayeg kanimo.”

¹⁰ May nahisulat usab sa Kasulatan nga nagaingon,

“Kamo nga mga dili Judio, paglipay kamo uban sa mga pinili sa Dios!”

¹¹ Ug nag-ingon pa kini,

“Tanan kamo nga mga dili Judio, dayega ninyo ang Gino;
Tanan kamo nga mga katawhan, dayega ninyo siya!”

¹² Nag-ingon usab si Isaias,

“Sa mga kaliwat ni Jesse
magagikan ang magadumala sa mga dili Judio,
ug mosalig sila kaniya.”

¹³ Hinaut nga ang Dios nga tinubdan sa paglaom maghatag usab kaninyog kalipay ug kalinaw tungod sa inyong pagtuo kaniya, aron pinaagi sa gahom sa Espiritu Santo mosamot kadako ang inyong paglaom.

Ang Hinungdan sa Pagsulat ni Pablo Niini

¹⁴ Mga igsoon, nasiguro ko gayod nga maayo kamong mga tawo. Nasiguro ko usab nga daghan na ang inyong nahibaloan, ug makahimo na kamo sa pagtinambagay sa usag usa. ¹⁵ Apan niining sulata, gipahinumdoman ko kamo mahitungod sa pipila ka mga butang tungod kay dili ko gusto nga malimtan ninyo kini. Wala ako mahadlok sa pagsulti kaninyo niining mga butanga, tungod kay sa grasya sa Dios

gihatagan niya akog gahom¹⁶ sa pag-alagad kang Cristo Jesus isip pari^a sa mga dili Judio. Gitudlo ko kanila ang Maayong Balita gikan sa Dios aron mahimo silang halad nga iyang kahimut-an, nga mahimong iya pinaagi sa Espiritu Santo.¹⁷ Ug tungod kay anaa ako kang Cristo Jesus, makapasigarbo ako sa akong nahimo nga pag-alagad sa Dios.¹⁸ Ug wala akoy lain nga ikapasigarbo kondili ang mga gibuhay ni Cristo pinaagi kanako, nga ang mga dili Judio nagasunod na kaniya pinaagi sa akong mga pagtudlo ug mga binuhayan,¹⁹ sa tabang sa mga milagro ug katingalahang mga butang—nga nahimo pinaagi sa gahom sa Espiritu Santo. Gisangyaw ko ang Maayong Balita mahitungod kang Jesus sa bisan asa nga akong giadtoan, gikan sa Jerusalem hangtod sa Iliriko.²⁰ Tinguha ko gayod nga magsangyaw sa mga lugar diin ang mga tawo wala pa makadungog sa Maayong Balita mahitungod kang Cristo, tungod kay dili ko gusto nga magsangyaw sa mga lugar nga nasangyawan na sa uban.²¹ Sama sa ginaingon sa Kasulatan,

“Ang wala pa masuginli mahitungod kaniya makaila;

Ug ang wala pa makadungog makasabot.”

Ang Plano ni Pablo sa Pag-adto sa Roma

²² Mao kana ang hinungdan nga wala ako makaanha diha kaninyo, *tungod kay naglibot pa ako sa mga lungsod dinhi*.²³ Apan karon, tungod kay nahuman ko na ang akong trabaho niining mga dapita ug tungod kay pila na ka tuig akong nagtinguha nga makaanha diha kaninyo,²⁴ hinaut nga magkita na gayod kita. Kay ang akong plano, moagi ako diha kaninyo sa akong pag-adto sa Espania. Gusto ko nga magmalipayon sa akong pagpakig-uban kaninyo bisan sa hamubo lang nga panahon, sa dili pa ako molahos pinaagi sa inyong tabang.²⁵ Sa pagkakaron, moadto una ako sa Jerusalem aron sa paghatod sa hinabang alang sa mga tumutuo didto.²⁶ Kay ang *mga tumutuo sa Macedonia* ug *Acaya* nagbuluntaryo sa paghatag ug hinabang alang sa mga tumutuo nga kabos didto sa Jerusalem.²⁷ Ilang kagustohan ang pagbuhay niini. Hinuon may utang kabubut-on sila sa mga tumutuo sa Jerusalem. Kay kon dili tungod sa mga tumutuo sa Jerusalem, kining mga dili Judio wala makadawat sa mga espirituhanon nga mga panalangin. Busa angay nga tabangan sa mga dili Judio ang mga tumutuo sa Jerusalem sa ilang materyal nga mga kinahanglanon.²⁸ Sa pagkahuman ko ug hatag kanila niining mga hinabang mohapit ako diha kaninyo sa dili pa ako moadto sa Espania.²⁹ Ug nagatuo ako nga sa pag-anha ko diha, daghan nga panalangin gikan kang Cristo ang madawat sa matag usa kanato.

³⁰ Busa mga igsoon, tungod kang Jesu-Cristo nga atong Ginoo, ug tungod sa gugma nga gihatag sa Espiritu Santo kanako, nagahangyo ako nga moduyog kamo kanako sa pag-ampo nga mahinugtanon ngadto sa Dios alang kanako.³¹ Pag-ampo kamo nga dili ako pasipad-an sa mga dili tumutuo didto sa Judea, ug pag-ampo usab kamo nga malipay ang mga tumutuo sa Jerusalem sa hinabang nga akong dad-on kanila.³² Pagkahuman niini, kon itugot sa Dios, moanha ako diha kaninyo nga puno sa kalipay, ug makapahulay ako uban kaninyo.³³ Hinaut nga ubanan kamo sa Dios nga nagahatag ug kalinaw sa atong kinabuhi. Amen.

Chapter 16

Mga Pagpangumusta ni Pablo

¹ Karon gusto kong ipaila kaninyo ang atong igsoon nga si Febe. Nagaalagad siya sa iglesya sa Cencrea.² Dawata ninyo siya *isip inyong igsoon* sa Ginoo, ug mao gayod kini ang angay ninyong buhaton isip mga anak sa Dios. Tabangi ninyo siya sa iyang mga kinahanglanon, kay daghan ang iyang natabangan. Ako gani natabangan usab niya.

³ Ipangumusta ninyo ako kang Priscila ug kang Aquila. Kauban ko sila sa paghago alang kang Cristo Jesus.⁴ Gitahan nila ang ilang kinabuhi alang kanako; ug dili lang ako ang nagapasalamat kanila, kondili

^a 16 pari: ingon nga ang pari nagadala ug halad ngadto sa Dios si Pablo nagadala ug mga tawo ngadto sa Dios isip halad.

ang tanan usab nga mga iglesya nga dili Judio.⁵ Kumusta usab sa tanang mga tumutuo nga nagatigom didto sa ilang balay.

Ipangumusta usab ako sa akong hinigugmang higala nga si Epeneto. Siya ang unang mituo kang Cristo sa probinsya sa Asia.⁶ Kumusta usab kang Maria. Naghago siya pag-ayo alang kaninyo.⁷ Kumusta usab sa akong isigka-Judio nga si Andronico ug si Junia. Kini sila kauban ko nga nabilanggo. Nailhan sila sa mga apostoles, ug una pa sila kanako nga nahimong Kristohanon.

⁸ Ipangumusta usab ako sa akong hinigugma nga higala sa Ginoo nga si Ampliato.⁹ Kumusta usab kang Urbano nga atong kauban nga katabang sa pag-alagad kang Cristo, ug sa akong hinigugmang higala nga si Estaquis.¹⁰ Kumusta usab kang Apeles. Bisan daghan ang iyang naagian nga mga pag-antos, wala gayod siya motalikod kang Cristo. Kumusta usab sa panimalay ni Aristobulo,¹¹ kang Herodion nga akong isigka-Judio, ug sa mga anaa sa Ginoo sa panimalay ni Narciso.

¹² Ipangumusta usab ako kang Trifena ug kang Trifosa. Sila kugihan nga mga alagad sa Ginoo. Kumusta usab sa atong hinigugma nga higala nga si Persida. Daghan ang iyang nabuhat alang sa Ginoo.¹³ Kumusta usab kang Rufo. Kini siya inila nga alagad sa Ginoo. Kumusta usab sa iyang inahan. Ang pagtagad niya kanako sama gayod sa usa ka anak.¹⁴ Kumusta usab kanila ni Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, ug sa *tanang* mga igsoon *kang Cristo* nga kauban nila.¹⁵ Kumusta kanila ni Filologo, Julia, Nereo, ug sa iyang igsoon nga babaye, kang Olimpaso, ug sa tanan nga mga tumutuo nga kauban nila.

¹⁶ Pagkumustahay kamo isip managsoon kang Cristo.^a Ang tanan nga mga iglesya nga iya ni Cristo nangumusta diha kaninyo.

Ang Kataposang mga Tambag

¹⁷ Mga igsoon *ko kang Cristo*, pagbantay kamo sa mga tawo nga maoy hinungdan sa panagbahin-bahin ug nagasamok sa pagtuo sa mga tumutuo. Supak sila sa mga pagtulon-an nga gitudlo kaninyo. Busa likayi ninyo sila.¹⁸ Ang mga tawo nga nagabuhat niini wala mag-alagad kang Cristo nga atong Ginoo, kondili ang ilang kaugalingong kagustohan lang ang ilang gipasulabi. Ginapahisalaag nila ang mga tawo nga kulang sa kahibalo pinaagi sa ilang maayo ug madanihon nga mga sinultihan.¹⁹ Nabantog ang inyong pagkamatnumanon kang Cristo, busa nalipay gayod ako; apan gusto ko nga magmaalamon kamo mahitungod sa pagbuhat ug maayo, ug inosente mahitungod sa pagbuhat ug daotan.²⁰ Ug sa dili madugay ang Dios nga nagahatag kanato ug kalinaw, mobuntog kang Satanas pinaagi kaninyo.

Hinaut nga panalanginan gayod kamo sa atong Ginoong Jesus.

²¹ Ang akong kauban nga alagad nga si Timoteo nangumusta usab kaninyo, lakip si Lucio, si Jason, ug si Sosipatro nga sama kanakong mga Judio.

²² (Ako, si Tercio nga anaa usab sa Ginoo, nangumusta usab kaninyo. Ako ang nagsulat niining sulat *nga gidikta ni Pablo*.)²³ Si Gayo nangumusta usab kaninyo. Ako, si Pablo, nagasaka dinhi sa iyang balay, ug dinhi usab nagasimba ang mga tumutuo. Si Erasto nga tresurero sa siyudad ug ang atong igsoon nga si Cuarto nagapangumusta usab kaninyo.

²⁴ [Hinaut pa nga panalanginan gayod kamong tanan sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Amen.]

Pagdayeg sa Dios

²⁵ Dayegon ta ang Dios nga makapalig-on kaninyo sumala sa Maayong Balita mahitungod kang Jesu-Cristo nga akong ginawali kaninyo. Ang Maayong Balita dugay na nga gitago,²⁶ apan karon ginasugilon na kini sa tanang mga tawo pinaagi sa mga sinulat sa mga propeta sumala sa sugo sa walay kataposan nga Dios, aron ang tanan motuo ug motuman kang Cristo. Ug gipahibalo usab kini kaniadto.

^a 16 Pagkumustahanay kamo isip managsoon kang Cristo: *sa literal*, magkumustahanay kamo nga may balaan nga halok.

²⁷ Pinaagi kang Jesu-Cristo, dayegon ta sa walay kataposan ang Dios nga mao lang ang nakahibalo sa tanan! Amen.

TAGA-CORINTO

Chapter 1

¹ Ako si Pablo nga pinili sa Dios nga mahimong apostol ni Cristo Jesus. *Ako* ug si Sostenes nga atong igsoon *diha kang Cristo* ² nangumusta kaninyong mga tumutuo diha sa Corinto. Gilain na kamo sa Dios aron mahimong iya tungod sa inyong pagkahiusa kang Cristo Jesus. Gipili niya kamo nga mahimong iyang mga anak uban sa tanan nga nagaila kang Jesu-Cristo nga atong Ginoong sa bisan asang lugar. Siya Ginoong natong tanan.

³ *Hinaut nga madawat* ninyo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga atong Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo.

Mga Panalangin Diha kang Cristo

⁴ Nagapasalamat ako kanunay sa Dios tungod sa mga panalangin nga iyang gihatag kaninyo nga anaa kang Cristo Jesus. ⁵ Kay sa inyong pagkahiusa kang Cristo, gipanalanginan kamo sa Dios sa tanan—sa kahibalo ug sa pagpanulti. ⁶ Tungod niini napamatud-an ninyo mismo ang among mga gipanudlo mahitungod kang Cristo. ⁷ Busa wala gayod kamo makulangi sa mga espirituhanong mga hiyas nga gihatag sa Dios samtang nagahulat kamo sa pagbalik sa atong Ginoong Jesu-Cristo. ⁸ Si Cristo mao ang maglig-on sa inyong pagtuo hangtod sa kataposan, aron nga sa pag-abot sa adlaw nga siya maghukom, wala siyay ikasaway kaninyo. ⁹ Kasaligan ang Dios nga nagtawag kaninyo sa pagpakighiusa sa iyang Anak nga si Jesu-Cristo nga atong Ginoong.

Ang mga Tumutuo ni Cristo Kinahanglang Magkahiusa

¹⁰ Mga igsoon, nagahangyo ako kaninyo sa ngalan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga maghiusa kamong tanan ug likayi ninyo ang pagkabahin-bahin. Paghiusa kamo diha sa inyong mga hunahuna ug sa inyong katuyoan. ¹¹ Nahisgotan ko kini tungod kay adunay nagsugilon kanako gikan sa pamilya ni Cloe nga may panag-away diha kaninyo. ¹² Ang buot kong ipasabot mao kini: ang uban kaninyo nagaingon, “Kang Pablo ako,” ug aduna usay nagaingon, “Kang Apolos ako.” Aduna pa gayoy nagaingon, “Kang Pedro ako,” ug ang uban nagaingon, “Kang Cristo ako.” ¹³ *Dili kana maayo! Ngano*, nabahin-bahin ba diay si Cristo? Si Pablo wala magpalansang sa krus alang kaninyo. Wala usab kamo mabautismohi sa ngalan ni Pablo.

¹⁴ Nagapasalamat ako sa Dios nga wala akoy gibautismohan kaninyo gawas lang kang Crispo ug kang Gayo. ¹⁵ Busa walay makaingon nga gibautismohan kamo sa akong ngalan. ¹⁶ (Gibautismohan ko usab diay si Estefanas ug ang iyang pamilya. Apan gawas kanila wala na akoy mahinumdoman pang uban.) ¹⁷ Kay wala ako sugoa ni Cristo aron sa pagbautismo kondili sa pagtudlo sa Maayong Balita. Ug ang akong pagtudlo dili pinaagi sa mga maanindot ug maalamon nga pagpanulti, kay basin *madala ko ang mga tawo ngadto kang Cristo pinaagi sa akong abilidad* ug mawad-an na lang ug gahom ang kamatayon ni Cristo sa krus.

Si Cristo mao ang Gahom ug Kaalam sa Dios

¹⁸ Alang sa mga tawong nangawala,^a ang pagtulon-an mahitungod sa *kamatayon ni Cristo* sa krus binuang lang, apan kanatong nangaluwas, kini gahom sa Dios. ¹⁹ Kay ang Kasulatan nagaingon, “Gub-on ko ang kaalam sa mga tawo nga maalamon, ug ipakita ko nga walay pulos ang pagsabot sa mga adunay kinaadman.” ²⁰ Unsa na man unyay kapuslanan sa mga maalamon, sa mga magtutudlo sa Kasugoan, ug sa

^a 18 nangawala: *o kaha*, nagapaingon sa kalaglagan.

mga maayong modibati niini nga panahon? Kay gipakita man sa Dios nga binuang lang ang kalibotanon nga kaalam.

²¹ Kay ang Dios sa iyang kaalam wala magtugot nga maila siya sa mga tawo pinaagi sa kalibotanon nga kaalam; kondili pagbuot sa Dios nga luwason ang mga tawo pinaagi sa ilang pagtuo sa giwali nga *Maayong Balita*, nga sumala sa mga wala motuo, binuang lang kini. ²² Ang mga Judio dili motuo kon walay milagro nga ilang makita, ug ang mga Griego, ilang timbang-timbangon kon ang gitudlo kanila motukma ba sa ilang giingon nga kaalam. ²³ Apan kami, ang among giwali mao si Cristo nga gilansang sa krus. Kini dili madawat sa mga Judio ug binuang lang alang sa mga dili Judio. ²⁴ Apan sa mga tawo nga gitawag sa Dios, Judio man o dili, si Cristo mao ang gahom ug ang kaalam sa Dios. ²⁵ Kay ang *gihunahuna nila* nga binuang nga gihimo sa Dios mas labaw pa kay sa kaalam sa tawo, ug ang *gihunahuna nila* nga kaluyahon nga gihimo sa Dios mas kusog pa kay sa kusog sa tawo. ²⁶ Mga igsoon *kang Cristo*, hinumdomi ninyo kon unsa ang inyong kahimtang sa wala pa kamo mahimong tinawag sa Dios, pipila lang gayod kaninyo ang giila nga maalamon o kaha may katakos, ug pipila lang usab ang naggikan sa inila nga mga pamilya. ²⁷ Apan ang gipili sa Dios mao kadtong giisip sa katawhan nga dili maalamon aron pakaulawan ang mga maalamon, ug gipili usab niya ang mga tawo nga wala gayoy gahom aron pakaulawan ang mga tawong gamhanan. ²⁸ Gipili sa Dios ang mga kabos ug talamayon, nga giisip sa katawhan nga walay kapuslanan, aron ipakita niya nga dili mahinungdanon ang giisip sa katawhan nga mahinungdanon. ²⁹ Busa walay makapasigarbo atubangan sa Dios. ³⁰ Sa pagbuot sa Dios anaa kita kang Cristo Jesus. Si Cristo mao ang kaalam sa Dios^a alang kanato. Pinaagi kaniya gipakamatarong kita sa Dios, iya na kita, ug gitubos na niya kita gikan sa atong mga sala. ³¹ Busa, sama sa giingon sa Kasulatan, “Ang buot magpasigarbo, kinahanglan ipasigarbo lamang niya ang gibuhat sa Ginoo.”

Chapter 2

Ang Kamatayon ni Cristo sa Krus

¹ Mga igsoon *ko kang Cristo*, sa pag-anha ko diha kaninyo aron sa pagwali sa mga tinago nga kamatuoran sa Dios, wala ako maggamit ug laglom nga mga pulong o kaha lawom nga kaalam. ² Kay gituyo ko nga wala na akoy lain pa nga iwali kaninyo kondili si Jesu-Cristo lang ug ang iyang pagpalansang sa krus. ³ Mianha ako kaninyo nga may kaluyahon ug nagkurog pa gani ako sa kahadlok. ⁴ Sa pagwali ko kaninyo wala ako maggamit ug binulak-bulakan nga mga pulong aron lang madani kamo, kondili ang Espiritu *Santo* ang nagpamatuod sa akong gipanulti pinaagi sa iyang gahom, ⁵ aron nga ang inyong pagtuo dili mabasi sa kaalam sa tawo kondili sa gahom sa Dios.

Ang Kaalam sa Dios

⁶ Hinuon, nagatudlo kami ug kaalam ngadto sa mga lig-on ug pagtuo sa Dios, apan kini nga kaalam dili iya sa tawo ni sa mga nagadumala niining kalibotana nga gitakdang mahanaw. ⁷ Kining kaalam nga akong ginaingon mao ang tinago nga kaalam sa Dios nga wala ipadayag ngadto sa mga tawo kaniadto. Sa dihang wala pa mamugna sa Dios ang kalibotan giplano na niya kini aron mapasidunggan niya kita. ⁸ Ang mga nagadumala dinhi sa kalibotan wala makasabot sa plano sa Dios. Kay kon nasabtan pa nila, wala na unta nila ilansang sa krus ang Ginoo nga makagagahom. ⁹ Apan sumala sa ginaingon sa Kasulatan,

“Wala pa gayoy nakita, nadungog, o kaha nahunahuna ang tawo nga angay ikatandi ngadto sa mga giandam sa Dios alang sa mga nahigugma kaniya.”

¹⁰ Kini nga plano sa Dios gipahibalo na kanato pinaagi sa iyang Espiritu. Kay ang tanan nasayran sa Espiritu, bisan pa ang mga lawom nga hunahuna sa Dios. ¹¹ Ingon kanatong mga tawo, walay nasayod sa

^a 30 Si Cristo mao ang kaalam sa Dios: *alang sa uban ang gibuhat ni Cristo sa krus binuang, apan alang kang Pablo kini kaalam sa Dios.*

gihunahuna sa usa ka tawo gawas lang sa iyang kaugalingon nga espiritu. Mao usab sa Dios, walay nasayod sa iyang hunahuna gawas lang sa Espiritu sa Dios.¹² Ug kita nga mga tumutuo gihatagan niini nga Espiritu nga dili gikan sa kalibotan kondili gikan sa Dios aron masabtan nato ang *kamatuoran mahitungod sa mga panalangin nga gihatag sa Dios kanato*.

¹³ Busa ang mga pulong nga among gisulti gikan sa Espiritu *Santo* ug dili gikan sa kaalam sa tawo. Gipasabot namo ang mga pagtulon-an nga gikan sa Espiritu ngadto sa mga tawo nga nakaangkon sa Espiritu.¹⁴ Apan ang tawo nga wala kaniya ang Espiritu sa Dios dili modawat sa mga pagtulon-an nga gikan sa Espiritu, tungod kay alang kaniya binuang lang kini. Ug dili niya kini masabtan tungod kay ang Espiritu lang gayod sa Dios mao ang makatabang kaniya sa pagsabot niini.¹⁵ Ang tawo nga anaa kaniya ang Espiritu sa Dios makasabot sa tanan nga gitudlo sa Espiritu. Apan dili siya masabtan sa mga tawo nga walay Espiritu sa Dios.¹⁶ *Ang Kasulatan nagaingon,*

“Kinsa ba ang nasayod sa hunahuna sa Ginoo?

Ug kinsa ba ang makatudlo kaniya?”

Apan kita, ania kanato ang hunahuna ni Cristo.

Chapter 3

Ang mga Alagad sa Dios

¹ Mga igsoon, kaniadto dili ako makatudlo kaninyo ingon nga mga tawo nga gitultolan sa Espiritu *Santo* kondili ingon nga mga tawo nga nagkinabuhi sa tawhanon nga kinaiya ug bata pa sa pagtuo kang Cristo.² Mao kana nga simple lang gayod nga mga pagtulon-an ang akong gitudlo kaninyo tungod kay dili pa ninyo masabtan ang laglom nga mga pagtulon-an. Ug bisan gani karon dili pa kamo makasabot.³ Kay hangtod karon, nagakinabuhi pa kamo sa inyong tawhanon nga kinaiya tungod kay nagasinahay kamo ug nanggiaway. Kining inyong gibuhay nagapamatuod lang nga sama pa gihapon kamo sa mga tawo niining kalibotana.⁴ Diha kaninyo adunay nagaingon, “Kang Pablo ako,” ug aduna usay nagaingon, “Kang Apolos ako.” Dili ba pareho man lang kamo sa mga tawo niining kalibotana, *kay nagkabahin-bahin kamo*.

⁵ Hinuon si kinsa ba gayod si Apolos? Ug si kinsa ba gayod si Pablo? Kami mga alagad lang sa Ginoo nga iyang gigamit aron motuo kamo. Ang matag usa kanamo nagatuman lang sa buluhaton nga gisangon sa Ginoo kanamo.⁶ Ako ang nagtanom, ug si Apolos ang nagbisbis, apan ang Dios mao ang nagpatubo.⁷ Dili mahinungdanon ang nagatanom ug ang nagabisbis. Ang Dios lang gayod ang mahinungdanon kay siya man ang nagapatubo.⁸ Ang nagatanom ug ang nagabisbis pareho nga mga alagad, ug ang matag usa kanila gantihan sa Dios sumala sa ilang pagpangabudlay.⁹ Ako ug si Apolos nagatinabangay sa pagpangabudlay alang sa Dios. Sama kamo sa uma *nga gipaugmad kanamo sa Dios*.

Sama usab kamo sa usa ka balay nga iyang gipatindog.¹⁰ Ug ako, sama sa usa ka hanas nga nangulo sa mga panday, mao ang nagtukod sa pundasyon sumala sa katakos nga gihatag sa Dios kanako. Ang uban nga panday mao na usab ang nagapadayon sa pagtrabaho niini. Apan kinahanglan gayod nga magmatngon ang matag panday nga maayo ang iyang trabaho.¹¹ Kay dili mahimo nga magbutang ug lain pa nga pundasyon gawas sa gipahimutang na, nga mao si Jesu-Cristo.^{a 12} Adunay mga tawo nga *husto ang ilang gitudlo*. Sama sila sa nagpatindog ug balay diha sa pundasyon, nga migamit ug mga materyales nga bulawan, plata, o kaha mga mahalong mga bato. *Ang uban usab, walay kapuslanan ang ilang mga gitudlo. Sama sila sa mga tawo nga migamit ug mga materyales nga kahoy, kugon, ug dagami.*¹³ Apan sa Adlaw sa Paghukom makit-an kon unsa nga klase sa mga materyales ang gigamit sa matag usa, kay pagasulayan kini pinaagi sa kalayo.¹⁴ Kon ang gipatindog diha sa pundasyon dili masunog, makadawat ug ganti ang nagpatindog niini.¹⁵ Apan kon kini masunog, wala gayod siyay madawat nga ganti; igo lang nga maluwas

^{a 11} *buot ipasabot*, si Jesu-Cristo mao lang gayod ang angay tuohan ug wala nay lain pa.

ang iyang kaugalingon. Mahisama siya sa tawo nga nakalingkawas sa iyang nasunog nga balay, apan wala gayod siyay nadala.

¹⁶ Dili ba templo man kamo sa Dios ug ang Espiritu sa Dios nagapuyo diha kaninyo? ¹⁷ Busa kon gub-on ninyo ang puloy-anan sa Dios, silotan niya kamo tungod kay ang templo sa Dios balaan. Ug kana nga templo walay lain kondili kamo mismo.

¹⁸ Ayaw limbongi ang inyong kaugalingon. Kon aduna kaninyoy nagahunahuna nga maalam siya basi sa tawhanong kaalam, angay niyang isalikway kana nga kaalam aron mahimo siyang maalam *sa mata sa Dios*. ¹⁹ Kay alang sa Dios, ang kaalam niining kalibotan binuang lang. Kay ang Kasulatan nagaingon, “Dakpon sa Dios ang mga maalam sa ilang pagkalimbongan.” ²⁰ Ug may nahisulat pa gayod sa Kasulatan nga nag-ingon, “Nasayod ang Dios nga ang mga rason sa mga tawo nga maalam walay pulos.” ²¹ Busa dili angay nga ang usa ka tawo ipasigarbo. Kay kaming tanan nga magtutudlo gipadala sa Dios alang sa inyong kaayohan. ²² Kami ni Apolos ug ni Pedro inyoha. Bisan kining kalibotan ug ang panghitabo karon ug sa umaabot, apil na ang inyong kinabuhi ug kamatayon, kining tanan alang sa inyong kaayohan. ²³ Ug kamo usab, iya ni Cristo, ug si Cristo iya sa Dios.

Chapter 4

Mga Apostoles ni Cristo

¹ Busa isipa ninyo kami nga mga alagad ni Cristo nga gisaligan sa Dios sa pagpasabot sa kamatuoran nga iyang gitago kaniadto. ² Ug ang tawo nga gisaligan kinahanglan magpakita nga kasaligan gayod siya.

³ Walay bali kanako kon unsa ang pag-ila ninyo o ni bisan kinsa kanako. Ako gani mismo dili makaingon nga ang akong pag-alagad sa Dios maayo o dili. ⁴ Hinuon limpyo ang akong konsensya, apan wala kana magkahulogan nga wala na akoy sala. Ang Ginoo lang gayod ang makaingon kon husto o dili ang akong gibuhay. ⁵ Busa ayaw kamo paghukom sa dili pa moabot ang husto nga panahon. Hulata ninyo ang pag-abot sa Ginoo. Mao kana ang panahon nga ipadayag niya ang mga sekreto ug mga motibo sa kada usa. Unya makadawat ug pagdayeg gikan sa Dios ang kada usa sumala sa iyang mga gibuhay.

⁶ Mga igsoon, gigamit ko ang akong kaugalingon ug si Apolos isip sumbanan, aron makat-unan ninyo ang giingon nga “Ayaw pasobrahi ang giingon sa Kasulatan.” Busa ayaw ninyo ipasigarbo ang usa sa pag-ingon nga mas maayo siya kay sa usa. ⁷ Nganong nagahunahuna kamo nga mas maayo gayod kamo kay sa uban? Unsa ang anaa kaninyo nga wala maggikan sa Dios? Ug kon naggikan man kana sa Dios, nganong ipasigarbo ninyo nga daw sa inyo gayod?

⁸ Nagahunahuna kamo nga wala nay nakulang kaninyo, mga adunahan na kamo ug nagahari na sa gingharian sa Dios bisan kon kami wala pa. Maayo gayod unta kon nagahari na kamo aron makahari usab kami uban kaninyo. ⁹ Alang kanako, kaming mga apostoles morag gibutang sa Dios sa labing ubos nga kahimtang. Sama kami sa mga hinukman nga patyon ug nahimong talan-awon sa tibuok nga kalibotan, sa tanang mga tawo ug sa tanang mga anghel. ¹⁰ Tungod *sa among pagtudlo mahitungod* kang Cristo, *nakaingon ang mga tawo nga* mga buang kami. Apan kamo *nagahunahuna nga* mga maalam kamo tungod kay anaa kamo kang Cristo. Mga maluya kami, apan *sa inyong hunahuna*, kamo lig-on. Gidayeg pa kamo sa mga tawo, apan kami gitamay lang nila. ¹¹ Hangtod gani karon giantos namo ang kagutom ug kauhaw, ug kulang kami sa bisti. Gidagmalan kami sa mga tawo, ug wala kamiy kaugalingong balay. ¹² Nagtrabaho kami ug nagpasingot aron lang mabuhi. Giampo namo ang mga tawo nga nagpasipala kanamo nga kaloy-an sila sa Dios. Giantos lang namo ang mga paglutos sa mga tawo. ¹³ Gipakaulawan kami, apan gibalosan namog kalumo. Hangtod karon, sa hunahuna sa mga tawo kami labing ubos ug morag basura lang.

¹⁴ Wala ako magsulat niini sa tuyo nga pakaulawan kamo, kondili gusto ko nga matudloan kamo isip mga hinigugma ko nga mga anak. ¹⁵ Kay bisan daghan ang nagatudlo kaninyo mahitungod kang Cristo, ako

lang gayod ang inyong amahan *sa pagtuo*. Mga anak ko kamo *sa pagtuo* diha kang Cristo Jesus tungod kay ako ang nagdala diha kaninyo sa Maayong Balita. ¹⁶ Busa gihangyo ko kamo nga sundon ninyo ang akong gibuhat. ¹⁷ Mao kana ang hinungdan nga gipadala ko diha kaninyo si Timoteo nga akong hinigugma ug kasaligan nga anak sa Ginoo, aron magpahinumdong siya kaninyo sa akong mga pamaagi sa pagkinabuhi isip sumusunod ni Cristo. Kini nga mga pamaagi ako usab nga gitudlo sa mga tumutuo sa bisan asang lugar.

¹⁸ Ang uban kaninyo mapahitas-on na, kay abi nila ug dili na ako moanha diha. ¹⁹ Apan kon itugot sa Ginoo, moanha ako diha sa labing madali. Ug tan-awon ko gayod kon unsa ang mahimo nianang mga tawhana nga hilabihan kamapahitas-on manulti. ²⁰ Kay ang tinuod, kon ang Dios mao ang nagahari sa atong kinabuhi, masayran usab kini sa uban pinaagi sa atong mga binuhatan ug dili lang sa atong pagsulti. ²¹ Busa unsa ang inyong pilion? Moanha ba ako diha nga masuk-anon o mahigugmaon ug may kalumo?

Chapter 5

Ang Buhat nga Malaw-ay Angay Ikaulaw

¹ May nabalitaan ako nga diha kaninyo adunay nakighilawas sa asawa sa iyang amahan. Kini mas ngil-ad pa kay sa gibuhat sa mga wala makaila sa Dios, kay wala man gani sila magbuhat sa ingon. ² Ug *bisan adunay nagahimo niana diha kaninyo* nagapasigarbo pa gihapon kamo. Angay unta nga masubo kamo ug papahawaon ninyo sa inyong grupo ang lalaki nga nagbuhat niana. ^{3,4} Bisan wala ako nakig-uban diha kaninyo, apan anaa ako uban kaninyo sa espiritu. Ug pinaagi sa gahom nga gihatag kanako sa atong Ginoong Jesus, gihukman ko na ang nagbuhat niana nga sala. Busa sa inyong panagtigom, isipa ninyo nga anaa ako uban kaninyo sa espiritu. Ug sa gahom nga gihatag kanako sa atong Ginoong Jesus, ⁵ itugyan ninyo kanang tawhana ngadto kang Satanas sa paglaglag sa iyang lawas aron maluwas ang iyang espiritu sa adlaw sa paghukom sa Ginoo.

⁶ Dili kamo angay magpasigarbo. Dili ba nasayod man kamo sa panultihon nga nagaingon, “Kon isagol ang gamay nga patubo diha sa harina ug masahon kini, motubo ang kinatibuk-ang minasa.” ⁷ Busa kuhaa ninyo ang inyong daan nga *mga sala nga daw sama sa* patubo, aron mahimo na kamong hinlo ug bag-o. Ang tinuod, luwas na kamo gikan niining patubo, kay si Cristo gihalad na alang kanato. Sama siya sa karnero nga gihalad sa panahon sa Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel. ⁸ Busa saulogon nato kini nga kasaulogan, ug mokaon kita sa pan nga walay naandang patubo, nga ang buot ipasabot talikdan na nato ang atong daang mga sala ug mga daotang binuhatan, ug magkinabuhi kita nga hinlo na sa sala, ug magmatinud-anon na gayod sa atong pagsunod sa kamatuoran.

⁹ Sa una kong sulat nga gipadala kaninyo, nag-ingon ako nga dili kamo makig-uban sa mga nakighilawas gawas sa kaminyoon. ¹⁰ Ang gipasabot nako dili ang mga tawo nga wala pa makaila sa Dios nga nakighilawas gawas sa kaminyoon o mga hakog ug mga mangingilad, o mga nagasimba sa mga dios-dios. Kay kon sila inyong likayan, kinahanglan nga mohawa kamo niining kalibotana. ¹¹ Ang akong gipasabot mao kadtong mga tawo nga nagapaila nga mga igsoon usab nato sa Ginoo apan nakighilawas gawas sa kaminyoon, hakog, nagasimba sa mga dios-dios, mapasipalahon, palahubog, ug mangingilad. Dili kamo angay makig-uban kanila bisan sa pagpangaon.

^{12,13} Hinuon, unsa may atong labot sa paghukom sa mga dili tumutuo? Ang Dios lang ang maghukom kanila. Apan kinahanglan gayod nga timbang-timbangon nato kon maayo ba o daotan ang gibuhat sa atong isigkatumutuo, kay ang Kasulatan nag-ingon, “Papahawaa ninyo sa inyong grupo ang tawong daotan.”

Chapter 6

Ang Pagsinumbongay sa Managsoon sa Pagtuo

¹ Kon ang usa kaninyo adunay reklamo batok sa iyang isigkatumutuo, nganong ipaabot pa man niya kini ngadto sa husgado nga wala makaila sa Dios? Nganong dili man niya kini dad-on ngadto sa mga tumutuo *aron husayon*? ² Dili ba nga sa kaulahiang mga adlaw kitang mga tumutuo mao ang mohukom sa mga tawo nga wala motuo sa Dios? Busa kon kamo ang mohukom sa *mga tawo niining* kalibotan, nganong dili man kamo makahimo sa paghusay nianang gamay lang nga husayonon? ³ Dili ba nga bisan gani ang mga anghel atong pagahukman? Nan mahimo usab ninyo nga husayon ang mga kaso niining kinabuhia. ⁴ Busa kon kamo adunay mga sumbong batok sa usag usa, nganong dad-on pa man ninyo kana ngadto sa mga tawo nga wala gani ilha sa mga tumutuo? ⁵ Angay kamong maulaw! Ngano, wala ba gayod diha kaninyoy maalam nga mahibalong mohusay sa inyong giawayan? ⁶ Managsama kamo nga mga tumutuo, apan kamo usab mismo ang nagsinumbongay, ug didto pa gayod atubangan sa mga dili tumutuo.

⁷ Kanang inyong pagsinumbongay nagpakita lang sa inyong kapildihan. Maayo pa nga pasagdan na lang ninyo ang nagabuhat ug daotan ug nagalimbong kaninyo. ⁸ Apan sa inyong gibuhat, kamo mismo ang nanglimbong ug nagbuhat ug daotan ngadto sa inyong mga igsoon *sa pagtuo*. ⁹ Dili ba nga ang tawo nga nagabuhat ug daotan dili makapanunod sa gingharian sa Dios? Busa ayaw ninyo limbongi ang inyong kaugalingon! Kay dili gayod makapanunod sa gingharian sa Dios ang mga makighilawas gawas sa kaminyoon, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, ang mga mananapaw, ang mga lalaki nga nagabaligya sa ilang dungog, ang mga lalaki nga makighilawas sa sama nilang lalaki, ¹⁰ ang mga kawatan, ang mga hakog, ang mga palahubog, ang mga mapasipalahon, ug ang mga mangingilad. ¹¹ Ang uban kaninyo sama niini kaniadto. Apan nahinloan na kamo sa inyong mga sala, gigahin na kamo sa Dios nga mahimong iya, ug gipakamatarong na tungod kang Ginoong Jesu-Cristo ug tungod sa Espiritu sa atong Dios.

Ang Inyong Lawas Puloy-anan sa Dios

¹² *Tingali adunay moingon*, “Mahimo ko ang pagbuhat sa bisan unsa.” *Tinuod kana*, apan dili tanan makaayo. Bisin kon tugotan ako sa pagbuhat sa bisan unsa, dili gayod ako magpaulipon sa bisan unsa.

¹³ *Tingali aduna usay moingon nga*, “Ang pagkaon gibuhat alang sa tiyan ug ang tiyan gibuhat alang sa pagkaon.” *Tinuod kana*, apan moabot ang adlaw nga ang tiyan ug ang pagkaon walaon sa Dios. Apan dili tinuod nga ang lawas sa tawo gibuhat alang sa pagpakighilawas gawas sa kaminyoon, kondili gibuhat kini alang sa Ginoo; ug ang Ginoo mao ang nagaatiman niini. ¹⁴ Ug sa kaulahian, kining atong lawas banhawon sa Dios pinaagi sa iyang gahom, sama sa gibuhat niya sa atong Ginoo.

¹⁵ Dili ba nga kitang mga tumutuo kabahin man sa lawas ni Cristo? Mao kana nga ang atong lawas nga kabahin sa lawas ni Cristo dili nato mahimong gamiton sa pagpakighilawas sa babaye nga nagabaligya sa iyang dungog. ¹⁶ Dili ba nga kon ang lalaki makighilawas sa babaye nga sama niana, silang duha mahimong usa na lang ka lawas? Kay ang Kasulatan nagaingon, “Silang duha mahimong usa.” ¹⁷ Ug sa laing bahin, kon kita nakighiusa kang Ginoong Jesu-Cristo nausa na kita kaniya sa espiritu.

¹⁸ Busa likayi ninyo ang pagpakighilawas gawas sa kaminyoon. Ang ubang mga sala nga gibuhat sa tawo walay kalabotan sa lawas, apan ang tawo nga nakighilawas gawas sa kaminyoon nakasala batok sa iyang kaugalingong lawas. ¹⁹ Dili ba ang Espiritu Santo nga gihatag sa Dios nagapuyo sa atong lawas isip iyang templo? Busa kining atong lawas dili ato *kondili iya sa Dios*. ²⁰ Kay mahal ang iyang pagpalit kanato. Busa gamita ninyo ang inyong lawas sa paagi nga madayeg ang Dios.

Chapter 7

Ang Tambag Mahitungod sa Pagminyoay

¹ Karon, ania ang akong tubag mahitungod sa mga pangutana nga inyong gisulat *kanako*. Maayo unta alang sa usa ka tawo nga dili maminyo. ² Apan tungod kay daghan ang matintal nga makighilawas gawas sa kaminyoon, pagminyo na lang kamo aron malikayan ninyo kini. ³ Ang bana kinahanglan mohimo sa iyang katungdanan ngadto sa iyang asawa, ug ang asawa kinahanglan usab mohimo sa iyang katungdanan ngadto sa iyang bana. ⁴ Kay ang lawas sa asawa iya na sa bana, ug ang lawas sa bana iya na usab sa asawa. ⁵ Busa ayaw ninyo pagdid-i ang inyong asawa o bana kon gusto niyang buhaton ang naandan nga ginabuhat sa managtiayon, gawas lang kon magkasabot kamo nga dili lang una kamo magbuhat sa ingon, tungod kay gusto ninyo nga gamiton ang inyong panahon alang sa pag-ampo. Apan pagkahuman sa inyong kasabotan, ibalik ninyo ang inyong naandan nga ginabuhat ingon nga managtiayon, kay basin kon sa kaulahian dili na kamo makapugong sa inyong pagbati, ug tintalon kamo ni Satanas.

⁶ Wala ako magsugo kaninyo nga magminyo kondili gitugotan ko kamo kon gusto ninyo. ⁷ Gusto ko unta nga ang tanan mahisama kanako *nga walay asawa*. Apan dili kita managsama tungod kay lain-lain ang hiyas nga gihatag kanato sa Dios.

⁸ Kamo nga mga wala pay asawa o bana apil ang mga balo nga babaye, mas maayo pa kon magpadayon kamo sa pagkinabuhi nga mag-inusara sama kanako. ⁹ Apan kon dili kamo makapugong sa inyong pagbati, pagminyo na lang kamo. Kay mas maayo pa kana kay sa mag-antos kamo sa inyong pagbati nga daw dili mapugngan.

^{10,11} Sa mga magtiayon mao kini ang akong sugo nga naggikan gayod sa Ginoo: dili maayo sa asawa nga makigbulag sa iyang bana, ug dili usab maayo sa bana nga makigbulag sa iyang asawa. Apan kon adunay asawa nga mobulag sa iyang bana, kinahanglan magpabilin siya nga walay laing bana, o kaha makig-uli na lang siya sa iyang bana.

¹² Ang akong sugyot ngadto sa uban mao kini (ako lang kini, kay walay gisulti ang Ginoo mahitungod niini): kon ang tumutuo adunay asawa nga dili tumutuo apan miuyon nga mopuyo gihapon uban kaniya, dili niya kini angayng bulagan. ¹³ Ug kon ang tumutuo adunay bana nga dili tumutuo apan miuyon gihapon nga mopuyo uban kaniya, dili usab niya kini angayng bulagan. ¹⁴ Kay ang dili tumutuo nga bana gidawat na sa Dios tungod sa tumutuo nga asawa ug ang dili tumutuo nga asawa gidawat na usab sa Dios tungod sa tumutuo nga bana. Kay kon dili ingon niini, hangtod ang ilang mga anak dili usab dawaton sa Dios. Apan ang tinuod, gidawat na sila sa Dios. ¹⁵ Apan kon gusto sa asawa o kaha sa bana nga dili tumutuo nga makigbulag, tugoti siya. Gawasnon siya nga makigbulag kaniya, kay gitawag kita sa Dios sa pagkinabuhi nga malinawon. ¹⁶ Kay bisan kon pugngan mo ang imong asawa o bana nga dili mobulag kanimo, masiguro mo ba nga maluwas mo siya?

Magkinabuhi Kamo Sumala sa Pagtawag sa Dios Kaninyo

¹⁷ Ang matag usa kinahanglan nga magkinabuhi sumala sa kahimtang nga gihatag sa Ginoo kaniya, ug sa kahimtang sa dihang gitawag siya sa Dios. Mao kini ang pagtulon-an nga akong gitudlo sa mga tumutuo sa bisan asang lugar. ¹⁸ Pananglitan kon adunay lalaki nga natuli nang daan sa dihang gitawag siya *sa Dios*, dili na angay nga paninguhaon niya nga ilisan kini. Ug niadtong wala pa matuli sa dihang gitawag siya *sa Dios*, dili na kinahanglan nga magpatuli pa. ¹⁹ Kay dili mahinungdanon kon ang tawo natuli o wala. Ang mahinungdanon mao ang pagtuman sa mga kasugoan sa Dios. ²⁰ Busa magpadayon ang matag usa diha sa iyang kahimtang sa dihang gitawag siya *sa Dios*. ²¹ Kon ikaw usa ka ulipon sa dihang gitawag ka *sa Dios*, ayaw kana igsapayan. Apan kon may kahigayonan nga makalingkawas ka sa pagkaulipon, pahimusli kana. ²² Kay ang tawo nga ulipon sa dihang gitawag siya diha sa Ginoo, nahimo na siya karong gawasnon sa mata sa Ginoo. Ug ang tawo nga dili ulipon sa dihang gitawag siya, ulipon na ni Cristo. ²³ Mahal ang pagpalit sa Dios kanato, busa *kon dili kita ulipon sa dihang gitawag kita sa Ginoo* dili kita angay nga magpaulipon sa

mga tawo. ²⁴ Busa mga igsoon *ko kang Cristo*, angay nga ang matag usa kaninyo magpadayon sa pagpakighiusa sa Dios sa samang kahintang sa dihang gitawag kamo.

Ang Tambag Ngadto sa mga Dili Minyo ug sa mga Balo

²⁵ Mahitungod sa mga dili minyo wala akoy sugo gikan sa Ginoo. Apan ania ang akong tambag ingon nga tawong kasaligan tungod sa kaluoy sa Dios.

²⁶ Tungod sa mga kalisdanan niining panahona, mas maayo pa kon magpabilin na lang kita sa atong kahintang. ²⁷ Busa kon may asawa ka na, ayaw siya bulagi. Ug kon wala ka pay asawa, ayaw na lang pangasawa. ²⁸ Apan kon mangasawa ka man gayod, dili kana sala. Ug kon ang dalaga mamana dili usab kana sala. Nagaingon ako nga dili na lang unta kamo magminyo tungod kay gusto ko nga malikay kamo sa mga kalisdanan sa kinabuhing minyo.

²⁹⁻³¹ Ang buot kong ipasabot mga igsoon mao nga, hamubo na lang ang panahon nga nahibilin. Busa tungod kay ang tanang mga butang niini nga kalibotan mawala, sukad karon, kadtong adunay asawa angay nang magkinabuhi nga morag walay asawa. Ang mga nagasubo angay nang magkinabuhi nga morag walay kasubo, ug ang mga nagakalipay angay nang magkinabuhi nga morag walay kalipay. Ang mga nagapamalit dili angayng magsalig nga magapabilin kanila ang ilang mga gipamalit. Ug ang mga nagagamit sa mga kabtangan dinhi sa kalibotan dili angayng mawili niana.^a

³² Gusto ko unta nga malikay kamo sa mga kabalaka *niining kalibotana*. Ang walay asawa walay laing gikabalak-an kondili ang buluhaton sa Ginoo ug kon sa unsang paagi siya makahatag ug kalipay kaniya.

³³ Apan ang lalaki nga adunay asawa nagakabalaka sa mga butang dinhi sa kalibotan kon unsaon niya paghatag ug kalipay sa iyang asawa. ³⁴ Mao kana nga mabahin kanunay ang iyang hunahuna. Ug mao usab ang mga babaye. Ang babaye nga walay bana walay lain nga gikabalak-an kondili ang pag-alagad sa Ginoo, ug gusto niya nga ihalad ang iyang tibuok nga kinabuhi sa pag-alagad. Apan ang babaye nga adunay bana nagakabalaka sa mga butang dinhi sa kalibotan kon unsaon niya paghatag ug kalipay sa iyang bana.

³⁵ Gisulti ko kini alang sa inyong kaayohan. Wala ko kamo did-i nga magminyo kondili gusto ko lang nga hapsay ug walay babag ang inyong pag-alagad sa Ginoo.

³⁶ Karon, *mahitungod sa mga managtrato*: kon sa hunahuna sa lalaki nagabuhat siya sa dili angay ngadto sa iyang trato, ug dili na siya makapugong sa iyang pagbati, ug sa iyang hunahuna angay na nga magminyo sila, maayo pa nga magpakasal na lang sila. Dili kana sala. ³⁷ Apan kon desidido ang usa ka lalaki nga dili magminyo sa iyang trato, ug alang kaniya wala kinahanglana ang pagminyo kay mapugngan ra niya ang iyang kaugalingon, maayo ang iyang gibuhat. ³⁸ Busa maayo ang gibuhat sa nakigminyo sa iyang trato; apan mas maayo pa gayod ang dili mangasawa.

³⁹ Ang babaye nahigot ngadto sa iyang bana samtang buhi pa ang iyang bana. Kon patay na ang iyang bana mahimo na siyang magminyo pag-usab. Apan kinahanglan tumutuo ang pilion niya. ⁴⁰ Apan kon akoy pabut-on, mas magmalipayon siya kon dili na siya magminyo pag-usab. Kini hunahuna ko lang, apan nagatuo ako nga ang Espiritu sa Dios nga ania kanako mao ang nagatudlo niini kanako.

Chapter 8

Ang Mahitungod sa Pagkaon nga Gihalad Ngadto sa mga Dios-dios

¹ Karon, mahitungod na usab sa mga pagkaon nga gihalad ngadto sa mga dios-dios, *kon makakaon ba kita o dili*: bisan makaingon kita nga taas na ang atong kahibalo, hinumdoman nato nga ang kahibalo sa tawo usahay mao ang hinungdan sa iyang pagkamapasigarbohon. Mas mahinungdanon nga kita

^a 31 *Buot ipasabot*: Ang kaminyoon, ang kalipay o kagul-anan ug ang bahandi kinahanglan dili himuong babag sa pagpangalagad sa Dios.

mahigugmaon, kay kini makapalig-on sa uban. ² Ang tawo nga nagahunahuna nga maalamon na siya nagapaila lang nga kulang pa gayod ang iyang kahibalo. ³ Apan ang tawo nga nagahigugma sa Dios mao ang giila sa Dios nga iyaha.

⁴ Busa kon mahitungod sa mga pagkaon nga gihalad ngadto sa mga dios-dios, nasayod kita nga ang mga dios-dios dili gayod tinuod nga dios, kay adunay usa lang gayod ka Dios. ⁵ Bisan pag nagaingon ang uban nga adunay mga dios sa langit ug sa yuta, ug bisan pag daghan ang gitawag nga “mga dios” ug “mga ginoo,” ⁶ apan alang kanato adunay usa lang ka Dios, ang atong Amahan nga nagbuhat sa tanang mga butang, ug nagkinabuhi kita alang kaniya. Ug may usa lang gayod ka Ginoo, si Jesu-Cristo. Pinaagi kaniya, nahimo ang tanang butang ug pinaagi usab kaniya kita may kinabuhi.

⁷ Apan adunay mga tumutuo nga wala masayod niini nga kamatuoran. Ug tungod kay kaniadto nagsimba sila sa mga dios-dios, mao kana nga hangtod karon kon mokaon sila sa pagkaon nga gihalad ngadto sa mga dios-dios, sa ilang hunahuna sama ra nga nakig-uban gihapon sila sa pagsimba sa mga dios-dios. Busa nagapakasala sila sa ilang konsensya, tungod kay kulang pa ang ilang nahibaloan, kay alang kanila sala ang ilang gibuhat. ⁸ Hinuon, ang pagkaon walay kalabotan sa atong relasyon sa Dios. Kon mokaon man kita sa mga hinalad o dili, kini dili makapabag-o sa pagtan-aw sa Dios kanato.

⁹ Apan bisan tuod gawasnon kamong mokaon sa bisan unsa, pagmatngon kamo, kay basin kon mao kana ang mahimong hinungdan nga makasala ang mga tawo nga huyang *ug pagtuo*. ¹⁰ Pananglitan may kauban ikaw nga wala pa makasabot, ug ikaw nga nakasabot na nakita niyang nagakaon didto sa templo sa mga dios-dios, dili ba makaaghat kini kaniya nga mokaon usab sa pagkaon nga gihalad ngadto sa mga dios-dios bisan pa sa iyang pag-ila nga kini sala? ¹¹ Busa ang imong igsoon nga huyang *ug pagtuo* nga usa usab sa gipakamatyan ni Cristo malaglag tungod sa imong “kahibalo.” ¹² Niini nga paagi nakasala ka kang Cristo, tungod kay nakasala ka sa imong igsoon nga huyang *ug pagtuo* tungod sa imong gibuhat nga nakapaaghat kaniya sa paghimo sa butang nga supak sa iyang konsensya. ¹³ Busa kon ang akong gikaon mahimong hinungdan nga makasala ang akong igsoon, dili na lang ako mokaon ug karne bisan kanus-a, aron dili makasala ang akong igsoon tungod kanako.

Chapter 9

Ang Katungod ug Katungdanan sa Apostol

¹ Dili ba gawasnon man ako? Dili ba apostol man ako? Dili ba nga nagpakita man mismo kanako si Jesus nga atong Ginoo ug kamo nahimo mang mga tumutuo sa Ginoo tungod kanako? ² Bisan kon alang sa uban dili ako usa ka apostol, apostol gayod ako alang kaninyo tungod kay kamo mismo pruweda man, kay pinaagi kanako kamo anaa na sa Ginoo. ³ Mao kini ang akong ikatubag sa mga tawo nga dili motuo nga apostol ako.

⁴ *Sa among pagka-apostol*, wala ba kamiy katungod sa pagdawat sa among pagakan-on gikan sa mga tawo nga nakadawat sa among pagpanudlo? ⁵ Ug wala ba kamiy katungod sa pagpauban sa asawa nga tumutuo sa among mga pagbiyahe sama sa gibuhat sa mga igsoon sa Ginoo, ni Pedro ug sa ubang mga apostoles? ⁶ Unsa ba diay, kami lang ba ni Bernabe ang kinahanglan nga maghago aron dunay pangabuhian? ⁷ May sundalo ba nga siya ra mismo ang nagsuhol sa iyang kaugalingong panerbisyo? May nagatanom ba nga dili makapahimulos sa bunga sa iyang gitanom? Ug may nagaalima ba ug mga mananap nga walay bahin?

⁸ Kining akong gipanulti dili iya sa tawhanon nga panghunahuna, kondili mao usab kini ang gitudlo sa Kasugoan. ⁹ Kay nahisulat sa Kasugoan ni Moises, “Ayaw busali ang baka nga nagagiok.” Ug dili kita maghunahuna nga baka lang ang buot ipasabot sa Dios niini. ¹⁰ Kay apil usab kami sa iyang buot ipasabot. Ang mga tawo magdaro ug mangani, tungod kay nagapaabot sila nga makadawat ug bahin sa abot niini.

¹¹ Nagpugas kami diha kaninyo ug espirituhanong mga binhi; bug-at na ba alang kaninyo kon magpaabot kami nga inyong hatagan sa mga butang nga among gikinahanglan sa matag adlaw? ¹² Kon ang uban *nga mga magtutudlo* adunay katungod sa pagpaabot niini gikan kaninyo, labaw na gayod kami. Apan bisan kon may katungod kami sa pagpaabot ug tabang gikan kaninyo, wala namo pahimusli ang maong katungod. Hinuon gipalabi namo nga antuson ang tanan aron dili mababagan ang pagpakaylap sa Maayong Balita mahitungod kang Cristo.^a ¹³ Dili ba nasayod man kamo nga ang mga nagaalagad diha sa templo diha usab mokuha sa ilang pagakan-on? Ug ang mga nag-alagad diha sa halaran mokuha usab sa ilang bahin sa mga gihalad diha sa halaran. ¹⁴ Sa samang paagi, nagsugo ang Ginoo nga ang mga nakadawat sa Maayong Balita angay nga motabang sa paghatag sa mga panginahanglan sa mga magwawali sa Maayong Balita aron sila mabuhi.

¹⁵ Apan wala ko pahimusli ang maong katungod. Ug wala usab ako magsulat karon sa pagpamasin nga hatagan ninyo. Maayo pa nga mamatay na lang ako kay sa himuon ko kini. Sigurohon ko nga walay bisan kinsa nga makakuha niining akong gipasigarbo.^b ¹⁶ Wala ko ipasigarbo ang akong pagwali sa Maayong Balita, kay mao kini ang akong katungdanan. Dili mahimo nga dili ko kini buhaton tungod kay alaot ako kon dili ko iwali ang Maayong Balita. ¹⁷ Kon nagwali ako tungod kay mao kini ang akong gipili nga trabaho, magpaabot unta ako ug suhol. Apan ang tinuod, gituman ko lang ang akong katungdanan nga magwali tungod kay mao kini ang gitugyan kanako sa Dios. ¹⁸ Unsa karon ang balos nga akong mapaabot? Ang giisip ko nga balos mao ang kalipay nga sa akong pagwali sa Maayong Balita wala ako magpasuhol, bisan tuod ug may katungod ako nga magpasuhol sa akong paghago sa pagsangyaw sa Maayong Balita.

¹⁹ Bisan walay nagaaulipon kanako nagapaulipon ako sa tanan aron daghan pa gayod ang akong makabig ngadto kang Cristo. ²⁰ Mao kana nga kon kauban ko ang mga Judio nagakinabuhi ako sama sa Judio, aron makabig ko sila ngadto kang Cristo. Busa bisan dili ako sakop sa kasugoan *sa mga Judio*, gisunod ko kini aron makabig ko sila sa atong pagtuo. ²¹ Ug mao usab kon kauban ko ang mga dili Judio. Wala ko sunda ang kasugoan nga alang sa mga Judio kondili gisunod ko ang pagkinabuhi sa mga dili Judio aron makabig ko sila ngadto kang Ginoong Jesus. Wala kini magpasabot nga wala ko sunda ang mga sugo sa Dios, kay ang tinuod gisunod ko ang mga sugo ni Cristo. ²² Nakig-angay ako sa mga *tumutuong* maluya *pa ug pagtuo* aron mapalig-on ko sila diha sa Ginoo. Nakig-angay ako sa tanan bisan unsa ang ilang kahimtang, aron sa bisan unsa nga pamaagi maluwas ko ang uban kanila. ²³ Gihimo ko kining tanan tungod kay gusto ko nga makaambit sa mga panalangin uban sa mga nakadawat sa Maayong Balita.

²⁴ *Sa atong pagsunod sa Ginoo sama kita sa mga magdadagan.* Sa lumba, dili ba daghan man ang moapil apan usa lang kanila ang makadawat ug ganti? Busa ayoha ninyo ang inyong pagdagan aron makadawat kamo ug ganti. ²⁵ Ang matag magdadagan nagabansay gayod ug maayo inubanan ug disiplina sa iyang kaugalingon aron makadawat siyag ganti. Apan ang ganti nga iyang madawat lumalabay lamang. *Kita nga mga tumutuo naningkamot usab sa atong pagsunod sa Ginoo aron makadawat ug ganti.* Apan ang ganti nga atong madawat dili gayod mawala. ²⁶ Mao kana nga *sa akong pag-alagad sa Ginoo* diretso gayod ang akong pagdagan paingon sa dag-anan. Ug kon sa boksing pa, wala ako nagasumbag sa hangin. ²⁷ Busa kon adunay dili maayo nga pangandoyon ang akong lawas, gipaningkamotan ko gayod nga pugngan kini kay basin kon human ko matudloi ang uban, ako pa unya ang dili makadawat ug ganti gikan sa Dios.

Chapter 10

Ang Pagdili sa Pagsimba sa mga Dios-dios

¹ Mga igsoon, gusto ko nga masayran ninyo ang nahitabo sa among mga katigulangan nga kauban ni Moises. Gitultolan sila sa Dios pinaagi sa panganod ug gitabangan niya sila sa ilang pagtabok sa Mapulang

^a 12 Kay basin kon adunay maghunahuna nga kami nagaalagad lang tungod sa kuwarta.

^b 15 Akong gipasigarbo nga ako nagawali sa Maayong Balita nga walay bayad.

Dagat. ² Pinaagi sa maong panganod ug dagat *sama ra nga* nabautismohan silang tanan isip mga sumusunod ni Moises. ³ Silang tanan mikaon sa samang balaang pagkaon nga gikan sa Dios. ⁴ Ug silang tanan miinom sa samang balaang tubig nga iyang gihatag, kay nanginom sila sa tubig nga gikan sa Bato nga gipatubod sa Dios. Kadtong Bato nga nag-uban-uban kanila mao si Cristo mismo. ⁵ Apan bisan ug gitabangan sila sa Dios, ang kadaghanan kanila wala gayod magbuhat sa husto nga makapalipay sa Dios. Tungod niini namatay sila ug ang ilang mga patayng lawas nagkatag didto sa kamingawan.

⁶ Kadtong mga nahitabo kanila nagapasidaan kanato aron dili kita magtinguha sa pagbuhat ug mga daotan sama sa ilang gibuhay. ⁷ Ayaw kamo pagsunod sa gihimo sa uban kanila nga nagsimba sa mga dios-dios. Kay sumala sa Kasulatan, “Ang mga tawo nanagkombira, nanag-inom, ug nanagsayaw sa ilang pagsimba sa dios-dios.” ⁸ Ug dili gayod kita mosunod sa uban kanila nga nakighilawas gawas sa kaminyoon. Mao nga *gisilotan sila sa Dios, ug 23,000 ang nangamatay sa usa lang ka adlaw*. ⁹ Dili usab nato sundon ang uban kanila nga mihimo sa pagsulay sa Ginoo, maong gipapaak niya sila sa mga halas ug nangamatay sila. ¹⁰ Ayaw kamo pagsunod sa gihimo sa uban kanila nga nagbagulbol. Mao nga gipapatay sila sa Dios pinaagi sa Anghel sa Kamatayon.

¹¹ Kining tanan nahitabo aron masayran nato nga kadto wala ikalipay sa Dios. Ug gisulat kadto nga mga panghitabo aron sa pagpasidaan kanato nga nagakinabuhi sa panahon nga hapit na gayod moabot ang katapusan.

¹² Busa kon nagahunahuna kamo nga ang inyong pagtuo lig-on na, pagbantay kamo kay basin kon makasala usab kamo. ¹³ Walay pagsulay nga moabot kaninyo nga wala usab nagaabot sa ubang mga tawo. Apan kasaligan ang Dios sa iyang saad nga dili niya tugotan nga sulayan kamo labaw sa inyong maantos. Ug kon moabot ang mga pagsulay kaninyo, maghatag siyag paagi aron maantos ninyo kini.

¹⁴ Busa, mga hinigugma ko, ayaw gayod kamo pagsimba sa mga dios-dios. ¹⁵ Nagasulti ako kaninyo ingon nga mga tawo nga dunay salabotan. Busa timbang-timbanga ninyo ang akong gisulti kaninyo. ¹⁶ *Kon magtigom kita aron sa paghinumdom sa kamatayon ni Cristo*, may ginainom kita nga atong ginapasalamatan sa Dios, ug may pan usab kita nga atong ginapikas-pikas ug ginakaon. Dili ba nga pinaagi niini nakig-ambit kita sa dugo ug sa lawas ni Cristo? ¹⁷ Kitang tanan, bisan daghan, usa lang ka lawas tungod kay usa lang ka pan ang atong gipang-ambitan.

¹⁸ Tan-awa ra god ninyo ang katawhan sa Israel. Ang mga nangaon sa mga halad nakig-ambit sa buluhaton sa halaran. ¹⁹ Buot ko bang ipasabot nga ang mga dios-dios ug ang pagkaon nga ginahalad ngadto kanila dunay bili? ²⁰ Dili! Ang buot kong ipasabot mao nga ang mga gihalad sa mga tawong wala makaila sa Dios, gihalad ngadto sa daotang mga espiritu ug dili ngadto sa Dios. Busa dili ko gusto nga makig-ambit kamo sa daotan nga mga espiritu. ²¹ Dili mahimo nga moinom kamo sa tasa sa Ginoo ug sa tasa sa daotang mga espiritu. Ug dili mahimo nga mokaon kamo sa kan-anan sa Ginoo ug sa kan-anan sa daotang mga espiritu. ²² Unsa, gusto ba nato nga mangabugho ang Ginoo? Nasayod kita nga kon masuko na siya, dili gayod kita makalikay sa iyang silot.

²³ Gitugot kanato ang pagbuhat sa bisan unsa, apan dili tanan makatabang o makapalig-on sa uban.

²⁴ Ayaw kamo paghunahuna sa kaugalingon lang ninyo nga kaayohan, kondili hunahuna usab ninyo ang kaayohan sa uban.

²⁵ Kan-a ninyo ang bisan unsang baligya sa baligyaanan sa karne sa walay pupangutana *kon kana gihalad ba ngadto sa mga dios-dios o wala*, aron dili kamo makonsensya. ²⁶ *Kay ang Kasulatan nag-ingon*, “Ang kalibotan ug ang tanan nga anaa niini iya sa Ginoo.”

²⁷ Kon adunay dili tumutuo nga mangimbitar kaninyo nga mokaon sa ila ug gusto usab ninyong moadto, kan-a ninyo ang bisan unsa nga giandam alang kaninyo sa walay pupangutana *kon kana gihalad ba ngadto sa mga dios-dios o wala*, aron nga dili kamo makonsensya. ²⁸ Apan kon adunay moingon kaninyo

nga kanang pagkaona gihalad ngadto sa mga dios-dios, ayaw ninyo pagkan-a tungod ug alang sa tawo nga nag-ingon kaninyo, ug aron walay konsensya nga mahasol.²⁹ Dili ang inyong kaugalingong konsensya ang akong buot ipasabot kondili ang konsensya niadtong tawo nga nagsulti kaninyo. *Karon tingalig moingon kamo*, “Nganong pugngan ko ang akong gusto tungod sa konsensya sa uban?”³⁰ Kon gipasalamatan ko sa Dios ang akong gikaon, nganong pakadaotanon man ako tungod sa pagkaon nga akong gipasalamatan?”

³¹ *Kini ang akong tubag kaninyo*: bisan unsa ang inyong buhaton, bisan mokaon o moinom, buhata ninyo ang tanan sa katuyoan nga madayeg ang Dios.³² Ayaw gayod kamo pagbuhat ug bisan unsa nga mahimong kapandolan sa mga Judio o sa mga dili Judio, o sa inyong isigkatumutuo.³³ Sunda ninyo ang akong gibuhat: kanunay akong nangita ug paagi nga matabangan ko ang tanang mga tawo sa tanan kong ginabuhat. Wala ako mangita sa akong kaugalingong kaayohan kondili ang kaayohan sa uban aron maluwas sila.

Chapter 11

¹ Busa sunda ninyo ako, kay gisunod ko usab si Cristo.

Ang Pagpandong sa Ulo

² Gidayeg ko kamo, kay kanunay ninyo akong gihinumdoman ug gituman ninyo ang mga gitudlo ko kaninyo.³ Karon gusto ko nga masayran ninyo nga si Cristo mao ang ulo^a sa matag lalaki, ug ang lalaki^b mao ang ulo sa babaye,^c ug ang Dios mao ang ulo ni Cristo.⁴ *Busa sa inyong panagtigom*, kon ang lalaki mag-ampo o magsulti sa pulong sa Dios nga may pandong ang iyang ulo, gipakaulawan niya ang iyang ulo *nga mao si Cristo*.⁵ Ug kon ang babaye mag-ampo o magsulti sa pulong sa Dios nga walay pandong ang iyang ulo, gipakaulawan niya ang iyang ulo *nga mao ang lalaki* ug sama ra nga nagpaupaw siya.⁶ Kon ang babaye dili magpandong sa iyang ulo, maayo pa nga magpaputol na lang siya sa iyang buhok. Apan tungod kay makauulaw man alang sa babaye kon siya magpaputol ug buhok o magpaupaw, angay niyang pandongan ang iyang ulo.⁷ Ang lalaki dili angay magpandong sa iyang ulo, kay pinaagi kaniya gipadayag ang gahom ug dungog sa Dios ug *gibuhat* siya *nga* kaanggid sa Dios. Apan ang babaye *gibuhat sa Dios alang sa* kadunggan sa lalaki.⁸ Kay ang lalaki wala buhata gikan sa babaye, kondili ang babaye mao ang gibuhat gikan sa lalaki.⁹ Ug wala usab buhata ang lalaki alang sa babaye, kondili ang babaye gibuhat alang sa lalaki.¹⁰ Mao kana nga ang babaye kinahanglan gayod magpandong sa iyang ulo, aron bisan ang mga anghel masayod nga nagapasakop siya sa lalaki.^d ¹¹ Apan angay usab natong hinumdoman nga sa atong pagkinabuhi diha sa Ginoo, gikinahanglan sa babaye ang lalaki ug gikinahanglan usab sa lalaki ang babaye.¹² Kay ang una nga babaye gibuhat gikan sa lalaki, ug karon ang lalaki natawo gikan sa babaye. Apan ang tanan nagagikan sa Dios.

¹³ Timbang-timbanga ninyo kini: angay ba sa usa ka babaye nga mag-ampo ngadto sa Dios nga walay pandong ang iyang ulo? ¹⁴ Natural sa lalaki nga mubo ang iyang buhok, kay makauulaw kon taas kini.

¹⁵ Apan kadunggan sa usa ka babaye ang taas nga buhok. Kay gihatagan siya sa Dios ug taas nga buhok nga pangtabon sa iyang ulo.¹⁶ Apan kon adunay gustong mosupak niining among gitudlo, ang ikasulti ko lang mao nga wala kami laing nabatasan gawas niini. Ug mao usab kini ang gisunod sa mga tumutuo sa Dios sa bisan asang lugar.

^a 3 ulo: *buot ipasabot*, awtoridad.

^b 3 lalaki: *o*, bana.

^c 3 babaye: *o*, iyang asawa.

^d 10 lalaki: *o*, iyang bana.

Ang Balaang Panihapon
(Mt. 26:1-29; Mc. 14:22-25; Lu. 22:14-20)

¹⁷ May buot akong hisgotan kaninyo karon ug niining bahina dili ko kamo madayeg tungod kay ang inyong panagtigom wala nagadalag kaayohan, kondili kadaotan. ¹⁸ Kay nakadungog ako nga kon magtigom kamo, nagkabahin-bahin kamo, ug medyo makatuo ako nga may pagkatinuod kini. ¹⁹ Tingali kinahanglan nga mahitabo kana diha kaninyo aron masayran kon kinsa gayod kaninyo ang tinuod nga tumutuo. ²⁰ Kon nagatigom kamo aron pagsaulog sa Panihapon sa Ginoo, ang inyong ginabuhat sayop, ²¹ tungod kay wala kamo magdungan sa pagpangaon. Ang uban kaninyo busog ug hubog na kaayo samtang ang uban gigutom ug giuhaw. ²² Nganong dili man kamo mokaon una ug moinom didto sa inyong kaugalingong balay? Kay nianang inyong gibuhat, gipakaulawan ninyo ang mga kabos, ug lakip ang tanang mga tumutuo gitamay ninyo. Unsa ba ang akong isulti kaninyo? Dayegon ko ba kamo nianang inyong gibuhat? Dili gayod!

²³ Mao kini ang gitudlo kanako sa Ginoo, ug gitudlo ko usab kaninyo: nga ang Ginoong Jesus, niadtong gabii nga giluiban siya, mikuha ug pan, ²⁴ ug human niya pasalamat sa Dios, gipikas-pikas niya kini ug miingon, “Mao kini ang akong lawas nga *gihatag* alang kaninyo. Buhata ninyo kini sa paghandom kanako.” ²⁵ Pagkahuman nila ug kaon sa pan, mikuha siya ug kopa nga may ilimnon ug gipasalamatan usab niya kini, ug miingon, “Kini nga ilimnon mao ang bag-ong kasabotan nga palig-onon pinaagi sa akong dugo. Buhata ninyo kini sa paghandom kanako.” ²⁶ Sa matag kaon ninyo niining pan ug inom niining ilimnon, gimantala ninyo ang kamatayon sa Ginoo hangtod sa iyang pagbalik.

²⁷ Busa si bisan kinsa nga mokaon niining pan ug moinom niining ilimnon sa Ginoo sa paagi nga dili takos makasala batok sa lawas ug dugo sa Ginoo. ²⁸ Kinahanglan magsusi una ang matag usa sa iyang kaugalingon sa dili pa siya mokaon sa pan ug moinom sa ilimnon. ²⁹ Kay kon mokaon siya ug moinom nga wala niya hunahunaa pag-ayo ang kahulogan mahitungod sa lawas sa *Ginoo*, makahatag lang kinig silot sa iyang kaugalingon. ³⁰ Mao kana nga daghan kaninyo ang luyahon ug masakiton, ug ang uban gani nangamatay. ³¹ Apan kon susihon una nato ang atong kaugalingon *kon ato bang nasabtan ang kahulogan mahitungod sa lawas sa Ginoo*, dili kita silotan sa Dios. ³² Kon kitang mga tumutuo gisilotan sa Dios, gitudloan niya kita aron dili kita malakip sa paghukom sa *mga tawo dinhi* sa kalibotan nga *wala nagatuo kaniya*.

³³ Busa, mga igsoon ko *kang Cristo*, kon magtigom kamo sa pagsaulog sa Panihapon sa Ginoo, paghinulatay kamo sa *pagpangaon*. ³⁴ Kon adunay gigutom, mokaon una siya didto sa iyang balay aron dili kamo silotan sa Ginoo tungod sa inyong gibuhat kon nagatigom na kamo. Ang mahitungod sa uban nga mga butang, hisgotan ko na lang sa akong pag-abot diha.

Chapter 12

Mga Hiyas nga Gihatag sa Espiritu Santo

¹ Mga igsoon ko *kang Cristo*, gusto ko nga masabtan gayod ninyo ang mahitungod sa mga hiyas nga gihatag sa Espiritu Santo. ² Nasayod kamo nga sa wala pa kamo motuo sa Dios gipahisalaag kamo aron mosimba sa mga dios-dios nga dili makasulti. ³ Busa gusto ko nga masayran ninyo nga walay tawo nga gigamhan sa Espiritu sa Dios nga makapanghimaraot kang Jesus. Ug wala usay tawo nga makaingon nga si Jesus ang Ginoo kon wala siya gamhi sa Espiritu Santo.

⁴ Aduna kitay nagkalain-lain nga hiyas, apan usa lang ka Espiritu ang gigikanan niining tanan. ⁵ Nagkalain-lain ang paagi sa pag-alagad, apan usa lang ka Ginoo ang atong ginaalagaran. ⁶ Nagkalain-lain ang gipabuhat sa Dios kanato, apan usa lang ka Dios ang nagagahom kanatong tanan aron mabuhat nato kini. ⁷ Ang matag usa gihatagan sa hiyas nga nagapakita nga ang Espiritu *Santo* anaa kaniya, aron makatabang siya sa iyang isigkatumutuo. ⁸ Ang uban gihatagan sa Espiritu *Santo* sa hiyas sa pagsugilon

mahitungod sa kaalam *sa Dios*, ug ang uban gihatagan sa Espiritu *Santo* sa hiyas sa pagpasabot niana.

⁹ Aduna usay gihatagan ug *dako gayod nga* pagtuo ug aduna usay gihatagan ug hiyas sa pagpang-ayo sa mga masakiton, ug kining tanan gikan sa Espiritu *Santo*. ¹⁰ Ang uban gihatagan sa Espiritu *Santo* ug gahom sa paghimo ug mga milagro; ang uban, hiyas sa pagsugilon sa pulong sa Dios; ug ang uban, hiyas sa pag-ila kon ang nagagahom sa usa ka tawo mao ba ang Espiritu *Santo* o dili. May gihatagan usab ug hiyas sa pagsulti sa uban nga mga pinulongan nga wala nila sukad matun-i, ug aduna usay gihatagan ug hiyas sa paghubad sa kahulogan niadto nga mga pinulongan. ¹¹ Apan usa lang gayod ka Espiritu ang nagahatag niining tanan, ug giapod-apod niya kini sa matag usa sumala sa iyang kabubut-on.

Ang Atong Panig-ingnan Ingon nga mga Bahin sa Usa ka Lawas

¹² Ang lawas adunay daghang mga bahin. Apan ang mga bahin niini kabahin sa usa lang ka lawas. Sama usab niini ang mga tumutuo. Bisan nagkalain-lain ang mga hiyas nga gihatag sa matag usa kanato, kita usa lang ka lawas diha kang Cristo. ¹³ Kay kitang tanan, Judio man o dili, ulipon man o gawasnon, gibautismohan diha sa usa lang ka Espiritu aron mahimong usa ka lawas. Ug usa usab ka Espiritu ang ania kanatong tanan.^a

¹⁴ Ang lawas sa tawo usa lang apan adunay daghang mga bahin. ¹⁵ Kon moingon ang tiil, “Tungod kay ako dili kamot, dili ako bahin sa lawas,” dili kana basihanang nga dili siya kabahin sa lawas. ¹⁶ Ug kon moingon ang dalunggan, “Tungod kay ako dili mata, dili ako bahin sa lawas,” dili usab kana basihanang nga dili siya kabahin sa lawas. ¹⁷ Kay kon ang tibuok nga lawas sa tawo pulos lang mata, unsaon niya pagkadungog? Ug kon ang tibuok nga lawas pulos lang dalunggan, unsaon niya pagsimhot? ¹⁸ Apan wala kita buhata sa Dios nga sama niana, kondili gipahimutang niya ang nagkalain-lain nga bahin sa atong lawas sumala sa iyang kabubut-on. ¹⁹ Kon ang lawas adunay usa lang ka bahin, dili na kana matawag nga lawas. ²⁰ Ang tinuod, daghan ang mga bahin sa atong lawas, apan usa lang gayod ka lawas.

²¹ Mao kana nga ang mata dili makaingon sa kamot, “Wala ko ikaw kinahanglana,” ug ang ulo dili usab makaingon sa tiil, “Wala ko ikaw kinahanglana.” ²² Ang tinuod, ang mga bahin sa lawas nga giisip natong luya kinahanglanon gayod nato. ²³ Ang mga bahin sa lawas nga giisip natong dili kaayo importante ato gihapong ginaamping pag-ayo; ug ang mga bahin nga morag law-ay tan-awon ato usab gihapong ginapatahom. ²⁴ Apan dili na nato kini kinahanglang buhaton pa sa mga bahin nga matahom nang daan. Mao kini ang gibuhat sa Dios sa atong lawas, aron mahatagan ug pagtagad ug dungog ang mga bahin nga morag dili kaayo importante. ²⁵ Gibuhat sa Dios ang mga bahin sa atong mga lawas aron magtinabangay, ug dili aron magkabahin-bahin. ²⁶ Busa kon ang usa ka bahin mag-antos, ang tanan nga bahin mag-antos usab. Ug kon ang usa ka bahin dayegon, ang tanan nga bahin malipay usab.

²⁷ *Ang buot kong ipasabot mao kini:* kitang mga tumutuo mao ang lawas ni Cristo, ug ang matag usa kanato kabahin sa iyang lawas. ²⁸ Ug niini nga lawas ang matag tumutuo gihatagan sa iyang buluhaton. Una sa tanan mga apostoles; ikaduha, mga propeta; ikatulo, mga magtutudlo; dayon ang mga nagahimo ug mga milagro, mga nagaayo sa mga masakiton, mga nagatabang *sa mga nanginahanglan*, mga magtatambag, ug mga nagasulti sa pinulongan nga wala nila matun-i. ²⁹ Nasayod usab kamo nga dili kitang tanan mga apostoles. Dili usab kitang tanan mga propeta sa Dios, o mga magtutudlo. Dili usab ang tanan nagahimog mga milagro. ³⁰ Dili ang tanan nakaangkon sa gahom sa pag-ayo sa mga masakiton, o nakaangkon sa hiyas sa pagsulti sa pinulongan nga wala matun-i. Ug dili usab ang tanan nakaangkon sa hiyas sa paghubad sa kahulogan niadto nga mga pinulongan. ³¹ Apan paningkamoti ninyo nga makadawat kamo gikan sa Dios sa mga mahinungdanon gayod nga mga hiyas. Ug karon itudlo ko kaninyo ang labi pang maayo sa tanan.

^a 13 ania kanatong tanan: *sa literal*, gipainom kanatong tanan.

Chapter 13

Ang Gugma

¹ Bisan makasulti ako sa nagkalain-laing mga pinulongan sa mga tawo ug sa mga anghel, apan kon wala akoy gugma sa akong isigkatawo, sama lang ako sa agong nga saba o piyangpiyang nga nagtagingting. ² Ug bisan makasugilon ako sa pulong sa Dios ug makasabot sa tanang tinagong mga kamatuoran ug sa tanang kahibalo, ug bisan mapabalhin ko ang bukid tungod sa akong dakong pagtuo, kon wala akoy gugma wala gayod akoy kapuslanan. ³ Bisan iapod-apod ko pa sa mga kabos ang tanan kong mga kabtangan, ug bisan ihalad ko ang akong lawas aron sunogon,^a kon wala akoy gugma, wala gihapon akoy kapuslanan.

⁴ Ang tawo nga nagahigugma, mapailubon, maayo sa iyang isigkatawo, dili masinahon, dili hambugero o garboso, ⁵ dili bastos, dili hakog, dili ulitan, dili madinumtanon, ⁶ dili malipay sa daotan kondili sa matarong, ⁷ sa kanunay mainantuson, sa kanunay may pagsalig ug paglaom, ug sa kanunay molahutay.

⁸ May kataposan ang mga pagsugilon sa pulong sa Dios, ug ang mga pagsulti sa mga pinulongan nga wala matun-i, ug ang kahibalo, apan ang gugma wala gayoy kataposan. ⁹ Kay ang mga butang nga atong nasayran ug ang atong pagpasabot sa pulong sa Dios dili pa gayod kompleto. ¹⁰ Apan kon moabot na ang adlaw nga makompleto na ang tanan mawala na ang pagkadili-kompleto.^b

¹¹ Sa bata pa ako, ang akong pagsulti, ang akong pagsabot, ug ang akong hunahuna binata. Apan sa dihang may buot na ako, gibiyaa ko ang binata nga paggawi. ¹² Karon mora kitag nagatan-aw sa salamin nga hanap; apan moabot ang adlaw nga maklaro gayod ang tanan. Karon tipik lamang ang atong nasayran; apan moabot ang adlaw nga masayran nato ang tanan, sama sa pagkasayod sa Dios kanato.

¹³ Tulo ka butang ang magpadayon ug kining tulo mao ang pagsalig, paglaom, ug ang gugma. Apan ang gugma mao gayod ang labing mahinungdanon.

Chapter 14

Ang Pagsulti sa Pinulongan nga Wala Matun-i

¹ Busa paningkamoti gayod ninyo nga maghigugma, apan paninguhaa usab ninyo nga mahatagan kamo ug mga hiyas nga gikan sa Espiritu Santo, labi na gayod ang pagsugilon sa pulong sa Dios. ² Ang tawo nga nagasulti sa pinulongan nga wala niya matun-i wala nagasulti ngadto sa mga tawo kondili ngadto sa Dios, tungod kay ang mga tawo dili makasabot kaniya. Ang Espiritu *Santo* mao ang nagapasulti kaniya, ug ginasulti niya ang mga butang nga wala masayri sa uban. ³ Apan ang nagasugilon sa pulong sa Dios nagasulti sa mga tawo aron sa pagtabang, pagdasig, ug paglipay kanila. ⁴ Ang tawo nga nagasulti sa pinulongan nga wala niya matun-i nagapalig-on sa iyang kaugalingon, apan ang nagasugilon sa pulong sa Dios nagapalig-on sa mga tumutuo. ⁵ Gusto ko unta nga kamong tanan makasulti sa pinulongan nga wala ninyo matun-i, apan mas maayo gayod kon makasugilon kamo sa pulong sa Dios. Tungod kay ang tawo nga nagasugilon sa pulong sa Dios mas mahinungdanon pa kay sa tawo nga nagasulti sa pinulongan nga wala niya matun-i, gawas lang kon mapasabot usab niya ang kahulogan sa iyang gipanutli aron mapalig-on ang mga tumutuo. ⁶ Unsa kaha ang inyong makuha, mga igsoon ko, kon moanha ako diha kaninyo ug mosulti sa pinulongan nga dili ninyo masabtan? Siyempre wala gayod! Kinahanglan may mensahe ako kaninyo nga gikan sa Dios, o may itambag ako nga kamatuoran, o may ibalita ako nga pulong sa Dios, o may itudlo ako.

^a 3 lawas aron sunogon: *sa uban nga Griego nga teksto*, lawas aron makapasigarbo.

^b 10 mawala na ang pagkadili-kompleto: *Siguro ang buot ipasabot, ang mga hiyas nga karon kinahanglanon sa iglesia mawala kon atua na kitang tanan sa langit.*

⁷ Bisan ang mga instrumento nga walay kinabuhi sama sa plawta o gitara, kon ang pagpatingog sa mga nota dili klaro, unsaon pagkahibalo sa naminaw kon unsa ang kanta nga gitukar? ⁸ Ug bisan ang pagpatingog sa trumpeta ngadto sa mga sundalo, kon dili maklaro ang tingog walay mangandam alang sa gira. ⁹ Mao usab kini kaninyo, unsaon pagkasabot sa naminaw kanimo kon magsulti ka sa pinulongan nga dili masabtan? Sama lang nga nagasulti ka sa hangin. ¹⁰ Daghan ang mga pinulongan dinhi sa kalibotan ug ang matag usa adunay kahulogan. ¹¹ Apan kon dili ko masabtan ang gipanulti sa usa ka tawo ug dili usab ako niya masabtan, wala kamiy makuha sa usag usa. ¹² Busa, tungod kay naninguha kamo nga makadawat sa mga hiyas nga gikan sa Espiritu *Santo*, paningkamoti ninyo nga madawat ang mga hiyas nga makapalig-on sa mga tumutuo.

¹³ Busa ang tawo nga nagasulti sa pinulongan nga wala niya matun-i kinahanglan mag-ampo nga hatagan usab siya ug hiyas nga makapasabot kon unsa ang kahulogan sa iyang gipanulti. ¹⁴ Kay kon mag-ampo ako sa pinulongan nga wala ko matun-i, bisan tinuod ug nag-ampo ang akong espiritu, ang akong hunahuna dili makasabot niini. ¹⁵ Busa unsa ang angay kong buhaton? Mag-ampo ug mag-awit ako sa akong espiritu *bisan dili ko kini masabtan*, apan mag-ampo ug mag-awit usab ako nga masabtan sa akong hunahuna. ¹⁶ Kon magpasalamat ka sa Dios sa imong espiritu lang, *ug dili kini masabtan*, unsaon pag-ingon sa uban “Amen” kon wala man gani sila makasabot kon unsa ang imong gipanulti? ¹⁷ Bisan maayo ang imong pagpasalamat sa Dios, apan kon ang uban dili makasabot, dili ka makatabang kanila.

¹⁸ Nagapasalamat ako sa Dios nga makasulti ako sa mga pinulongan nga wala matun-i labaw kay kaninyo. ¹⁹ Apan sa mga panagtigom sa mga tumutuo mas maayo pa nga magsulti ako ug lima lang ka pulong nga masabtan aron matudloan ko sila, kay sa magsulti ako sa linibo ka mga pulong sa pinulongan nga dili masabtan.

²⁰ Mga igsoon, *kon mahitungod niining mga butanga*, dili ko gusto nga sama kamo sa bata kon maghunahuna. Pagpakasama kamo kainosente sa bata kon daotan maoy hisgotan. Apan kon sa paggamit sa inyong panghunahuna, pagpakahingkod kamo. ²¹ Nahisulat sa Kasugoan nga ang Ginoo nag-ingon,

“Mosulti ako niining mga tawhana pinaagi sa nagkalain-lain nga mga pinulongan ug pinaagi sa mga taga-laing dapit,

apan dili gayod sila maminaw kanako.”

²² Busa ang pagsulti sa pinulongan nga wala matun-i dili timailhan alang sa mga tumutuo kondili alang sa mga dili tumutuo. Apan ang pagsugilon sa pulong sa Dios timailhan alang sa mga tumutuo, ug dili alang sa mga dili tumutuo.

²³ Busa kon magtigom kamo nga mga tumutuo ug tanan kamo magsulti sa mga pinulongan nga wala ninyo matun-i, ug adunay mga nanambong nga dili tumutuo nga wala masayod kon unsay inyong gipangbuhat, dili kaha sila makaingon nga nangabuang kamo? ²⁴ Apan kon tanan kamo magsugilon sa pulong sa Dios ug adunay motambong nga dili tumutuo nga wala masayod kon unsa ang inyong gipangbuhat, moila siya sa iyang kaugalingon nga usa ka makasasala ug masayod siya sa tinuod niya nga kahintang. ²⁵ Madayag ang mga sekreto nga iyang gihunahuna. Unya moluhod siya nga maghinulsol ug mosimba sa Dios. Ug moingon siya nga tinuod gayod nga ang Diyos anaa kaninyo.

Ang Mahitungod sa Pagsimba

²⁶ Busa, mga igsoon, *mao kini ang angay ninyong buhaton* kon magtigom kamo: ang uban mag-awit, ang uban magtudlo, ang uban magsugilon sa mensahe sa Dios, ang uban magsultig pinulongan nga wala niya matun-i, ug ang uban magpasabot sa kahulogan niini. Buhata ninyo kining tanan alang sa pagpalig-on sa mga tumutuo. ²⁷ Kon adunay mosultig pinulongan nga wala niya matun-i, kinahanglan duha o tulo lang ang mosulti, apan dili magdungan, ug kinahanglan adunay magpasabot kon unsa ang kahulogan sa ilang gipanulti. ²⁸ Apan kon wala gayoy makapasabot, kinahanglan maghilom sila ug magsulti na lang sa ilang

kaugalingon ug sa Dios. ²⁹ Kon aduna kaninyoy may hiyas sa pagsugilon sa pulong sa Dios, tugoti ninyo nga mosulti ang duha o tulo. Ug ang uban mamati ug magtimbang-timbang kon husto ba o dili ang ilang gipanulti. ³⁰ Kon diha sa mga naminaw adunay gihatagan sa Dios ug mensahe, kinahanglan mohilom ang nagasulti aron makasulti usab siya. ³¹ Sa ingon niini nga paagi, tanan kamong tigsugilon sa pulong sa Dios makapulipuli ug sulti, aron ang tanan makakat-on ug madasig. ³² Ang tigsugilon sa pulong sa Dios makapugong sa iyang kaugalingon. ³³ Kay ang Dios wala nagahatag ug kasamok kondili kalinaw.

Kon mahitungod sa mga babaye, sunda ninyo ang mga tumutuo sa tanang lugar; ³⁴ nga kon magtigom kamo, ang mga babaye kinahanglan maghilom tungod kay wala sila tugoti sa pagsulti. Kinahanglan magpasakop sila sa mga lalaki sumala sa giingon sa Kasugoan. ³⁵ Kon ang babaye adunay pangutana, didto na siya sa ilang balay mangutana sa iyang bana, tungod kay makauulaw nga ang babaye magsulti diha sa panagtigom sa mga tumutuo.

³⁶ Unsa, nagahunahuna ba kamo nga ang Maayong Balita naggikan kaninyo? O kamo lang ang nakadawat niini? ³⁷ Kon aduna kaninyoy nagahunahuna nga siya tigsugilon sa pulong sa Dios o gitultolan siya sa Espiritu *Santo*, kinahanglan ilhon niya nga ang akong mga gisulat kaninyo sugo gayod sa Ginoo.

³⁸ Ug kon adunay dili manumbaling niining akong gisulti, ayaw usab siya panumbalinga.

³⁹ Busa mga igsoon ko *kang Cristo*, paninguhaa gayod ninyo nga makasugilon sa pulong sa Dios, ug ayaw ninyo pugngi ang pagsulti sa mga pinulongan nga wala matun-i. ⁴⁰ Apan buhata ninyo ang tanan sa husto ug maayo nga paagi.

Chapter 15

Ang Mahitungod sa Pagkabanhaw ni Cristo

¹ Mga igsoon, gusto kong ipahinumdom kaninyo ang Maayong Balita nga akong giwali kaninyo. Kini gidawat ninyo ug hangtod karon inyong gibarogan. ² Pinaagi niining Maayong Balita maluwas kamo, kon huptan ninyog maayo ang akong giwali kaninyo. Kon dili, mahimong walay pulos ang inyong pagtuo.

³ Gitudlo ko kaninyo ang labing mahinungdanon nga mga butang nga akong natun-an: nga si Jesu-Cristo namatay aron maluwas kita sa silot tungod sa atong mga sala. Ug kini sumala sa Kasulatan. ⁴ Gilubong siya ug nabanhaw sa ikatulo ka adlaw, sumala usab sa Kasulatan. ⁵ Nagpakita siya una kang Pedro ug unya sa uban pa sa 12 ka mga apostoles. ⁶ Pagkahuman nagpakita usab siya sa sobra 500 ka mga sumusunod nga nagtigom. Ug kadaghanan kanila buhi pa apan ang uban patay na. ⁷ Nagpakita usab siya kang Santiago ug dayon sa tanang mga apostoles.

⁸ Sa kataposan nagpakita usab siya kanako. Daw sama ako sa usa ka bata nga natawo sa dili insakto nga panahon. ⁹ Ako ang labing ubos sa mga apostoles ug dili gani ako takos nga tawgon nga apostol, tungod kay gilutos ko ang mga tumutuo sa Dios. ¹⁰ Apan tungod sa grasya sa Dios kanako, karon apostol na ako. Ug walay makaingon nga walay pulos ang grasya sa Dios kanako, tungod kay ang tinuod, mas labaw ang akong paghago kon itandi sa akong kaubang mga apostoles. Apan kana dili tungod sa akong kaugalingon, kondili tungod sa grasya ug tabang sa Dios. ¹¹ Apan walay kalainan kon ako o sila ang nagatudlo, ang mahinungdanon nga pareho ang among giwali ug pareho usab ang inyong gituohan.

Ang Pagkabanhaw sa mga Nagatuo sa Dios

¹² Kon among giwali kaninyo nga gibanhaw si Cristo, nganong ang uban kaninyo nagaingon nga walay pagkabanhaw sa mga patay? ¹³ Kon tinuod nga walay pagkabanhaw sa mga patay nagakahulogan nga si Cristo wala usab mabanhaw. ¹⁴ Ug kon wala mabanhaw si Cristo, walay kapuslanan ang among pagwali, ug wala usay kapuslanan ang inyong pagtuo. ¹⁵ Dili lang kana, mogawas nga bakak ang among gisulti mahitungod sa Dios, kay nagasulti man kami nga gibanhaw niya si Cristo. ¹⁶ Apan kon walay pagkabanhaw

sa mga patay, wala siya mabanhaw. ¹⁷ Ug kon wala mabanhaw si Cristo, ang inyong pagtuo walay kapuslanan ug wala pa kamo mapasaylo sa inyong mga sala. ¹⁸ Ug magkahulogan usab nga ang mga tumutuo ni Cristo nga nangamatay na, wala usab maluwas. ¹⁹ Kon ang atong paglaom isip Kristohanon alang lang sa atong kinabuhi dinhi sa kalibotan, kita gayod ang labing makalulooy sa tanan.

²⁰ Apan ang tinuod, nabanhaw si Cristo gikan sa kamatayon ug mao kini ang nagapamatuod nga banhawon gayod ang mga patay. ²¹ Tungod sa usa ka tawo *nga si Adan* ang kamatayon miabot sa tanang mga tawo. Ug tungod usab sa usa ka tawo *nga si Cristo* ang mga patay mabanhaw. ²² Kon ang tanang tawo mamatay tungod sa atong relasyon kang Adan, tungod usab sa atong relasyon kang Cristo kitang tanan mabanhaw. ²³ May iya-iya nga panahon ang pagkabanhaw. Ang una gayod nga nabanhaw mao si Cristo. Pagkahuman, pagbalik niya dinhi sa kalibotan, mabanhaw usab ang iyang katawhan. ²⁴ Ug dayon moabot ang kataposan. Walaon niya ang tanan nga paghari, pagdumala, ug paggahom, ug itugyan niya ang paghari ngadto sa Dios nga Amahan. ²⁵ Kay si Cristo kinahanglan pa nga maghari hangtod nga mabuntog niya ang tanan nga nagabatok kaniya. ²⁶ Ang kataposang kaaway nga walaon mao ang kamatayon. ²⁷ *Ang Kasulatan nag-ingon nga* si Cristo gipahari sa Dios sa tanan. Hinuon wala kini magkahulogan nga apil ang Dios nga maoy naghatag ug katungod kang Cristo sa paghari sa tanan. ²⁸ Kondili, kon ang tanan anaa na ilalom sa paggahom ni Cristo, si Cristo nga Anak *sa Dios* magpasakop usab sa Dios nga maoy naghatag kaniyang katungod sa paghari sa tanan, aron ang Dios mao na ang mogahom sa tanan.

²⁹ Adunay mga tawo nga nagpabautismo alang sa mga namatay. Unsay kapuslanan sa ilang gibuhat kon ugaling ang mga patay dili banhawon? ³⁰ Ug unsay among makuha sa kanunayng pagbutang sa among kinabuhi sa kakuyaw. ³¹ Kon unsa ka tinuod nga gipasigarbo ko kamo sa atong paghiusa kang Cristo Jesus nga atong Ginoo, mao usab ka tinuod nga giatubang ko kada adlaw ang kakuyaw sa kamatayon. ³² Nalisdan gayod ako dinhi sa Efeso, tungod kay ang mga tawo nga nagabatok kanako sama sa mabangis nga mga mananap. Busa kon ang mga patay dili banhawon, unsa may akong makuha sa mga pag-antos nga sama niini? Kon ang mga patay dili banhawon, mas maayo pa nga sundon na lang nato ang panultihon nga nagaingon, “*Magpagusto kita*, mangaon kita ug mag-inom, kay *basin ug* mamatay na kita ugma.”

³³ Ayaw kamo pagtuo niana, kay kana nga panultihon panglingla^a lang. *Hinuon, tuohi ninyo ang panultihon nga nagaingon*, “Makadaot sa maayong pamatasan ang pagpakig-uban sa mga tawo nga daotan.” ³⁴ Pagtinarong na kamo ug biyai na ninyo ang pagpakasala. Gisulti ko kini kaninyo aron maulaw kamo kay ang uban kaninyo sayop ang pag-ila sa Dios.

Ang Lawas nga Nabanhaw

³⁵ Kon adunay mangutana kon unsaon pagkabanhaw sa mga patay ug kon unsang klase sa lawas ang ilang maangkon, ³⁶ ania ang akong tubag nianang tawo nga wala gayoy nahibaloan: kon magtanom kita ug usa ka binhi sa yuta, kana nga binhi madunot una ayha motubo. ³⁷ Ug bisan unsa nga binhi ang imong itanom, kon motubo na gani, lahi na ang hitsura niini kay sa dihang imo kining gitanom. ³⁸ Ang hitsura niini sumala man sa pagbuot sa Dios. Ug ang matag matang sa binhi adunay kaugalingon nga hitsura kon motubo.

³⁹ Mao man usab ang lawas sa tanang dunay kinabuhi, kay ang mga lawas dili managsama. Lahi ang lawas sa tawo ug lahi usab ang sa mga mananap, lahi ang lawas sa mga langgam, ug lahi pa gayod ang sa mga isda.

⁴⁰ Nagkalain-lain ang gibuhat sa Dios dinhi sa yuta ug didto sa langit, ug ang tanan nga iyang gibuhat matahom. Apan managlahi ang ilang katahom. Ang katahom sa mga butang didto sa langit lahi sa katahom sa mga butang dinhi sa yuta. ⁴¹ Lahi ang katahom sa adlaw, ug lahi usab ang katahom sa bulan. Ang mga bituon may kaugalingon usab nga katahom. Ug bisan pa gani ang mga bituon may nagkalain-lain nga

^a 33 panglingla: *sa uban nga binisaya* panglinla.

katahom. ⁴² Ingon niana kon banhawon na ang mga patay. Ang atong lawas karon madunot, apan kon mabanhaw na, dili na gayod kini madunot bisan kanus-a. ⁴³ Ang atong lawas karon huyang ug dili makahatag ug dungog, apan kon banhawon na, kini mahimong lig-on ug dungganon. ⁴⁴ Ang atong lawas karon yutan-on, apan kon banhawon na, kini mahimo nang langitnon. Tungod kay kon may yutan-on nga lawas may langitnon usab nga lawas. ⁴⁵ Kay ang Kasulatan nagaingon, “Ang una nga tawo nga si Adan gihatagan ug kinabuhi.” Apan ang ulahi nga Adan *nga mao si Cristo* gihatagan sa espiritu nga nagahatag ug kinabuhi. ⁴⁶ Dili ang langitnon nga lawas ang nauna kondili ang yutan-on nga lawas, ug dayon mosunod ang langitnon nga lawas. ⁴⁷ Ang unang tawo nga si Adan yutan-on. Gibuhat siya gikan sa yuta. Apan ang ikaduhang tawo nga mao si Cristo gikan sa langit. ⁴⁸ Ang mga lawas nga yutan-on sama gayod sa lawas sa tawong gibuhad gikan sa yuta, apan ang mga lawas nga langitnon sama gayod sa lawas niadtong nagagikan sa langit. ⁴⁹ Busa ingon nga ang atong lawas nahisama sa lawas ni Adan nga gikan sa yuta, moabot gayod ang adlaw nga ang atong lawas mahisama usab kang Cristo nga gikan sa langit.

⁵⁰ Mga igsoon, ang buot kong ipasabot mao kini: kining atong lawas nga yutan-on dili mahimo nga makapanunod sa Gingharian sa Dios. Ug kining lawas nga madunot dili makapanunod sa kinabuhi nga walay kataposan.

⁵¹ Paminaw kamo kay sultihan ko kamo niini nga tinago: dili kitang tanan mamatay, apan tanan kita, ang atong lawas, bag-ohon sa Dios. ⁵² Kini kalit kaayo nga mahitabo, sama kakalit sa usa ka pagpamilok. Kay sa pagtingog sa kataposang trumpeta, ang mga patay banhawon dayon ug hatagan sa lawas nga dili na madunot. Ug kita nga buhi pa, bag-ohon usab ang atong mga lawas. ⁵³ Tungod kay kining lawas nga madunot ug mamatay kinahanglan nga ilisan sa lawas nga dili na madunot ug dili na mamatay. ⁵⁴ Busa kon kining lawas nga madunot mailisan na sa dili madunot, ug kon kining lawas nga mamatay mailisan na sa dili mamatay, matuman na ang giingon sa Kasulatan, “Giwagtang na sa Dios ang kamatayon!”

⁵⁵ “Gibuntog na ang kamatayon,
ug wala nay gahom.”

⁵⁶ Ang kamatayon may gahom lang kanato tungod sa sala, ug may gahom ang sala tungod kay may Kasugoan. ⁵⁷ Apan salamat sa Dios tungod kay pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo gihatagan niya kita ug kadaogan nianang mga butanga. ⁵⁸ Busa, mga hinigugma ko nga mga igsoon *kang Cristo*, pagpakalig-on kamo ug dili gayod matarog sa inyong pagtuo. Pagmakugihon kamo sa buluhaton nga gihatag kaninyo sa Ginoo, kay nasayod kamo nga may kapuslanan gayod ang inyong mga paghago alang sa Ginoo.

Chapter 16

Ang Tabang Alang sa mga Taga-Judea

¹ Mahitungod sa inyong pagtabang sa mga tumutuo sa *Judea*, buhata usab ninyo ang akong gipabuhad sa mga tumutuo sa *Galacia*. ² Kada Domingo, ang matag usa kaninyo maggahin ug kantidad gikan sa inyong kinitaan. Tigoma ninyo kini aron sa pag-abot ko diha maandam na ang inyong hinabang. ³ Inig-abot ko diha ipadala ko sa Jerusalem ang mga tawo nga inyong gipili nga modala sa inyong mga hinabang ug ang akong sulat nga magpaila kanila. ⁴ Apan kon kinahanglanon gayod nga moadto usab ako didto sa Jerusalem, mouban na lang sila kanako.

Ang Plano ni Pablo

⁵ Molahos ako diha sa Corinto pagkagikan ko sa Macedonia, tungod kay moagi ako didto. ⁶ Ug posibleng magdugay ako diha uban kaninyo. Basin kon diha pa ako magpalabay sa tingtugnaw aron matabangan ako ninyo sa akong mga kinahanglanon sa akong pagbiyahe kon asa man ako moadto. ⁷ Dili ko gusto nga kadiyot lang ako diha. Gusto ko nga magdugay ako diha sa inyo, kon itugot sa Ginoo.

⁸ Apan karon magpabilin una ako dinhi sa Efeso hangtod sa adlaw sa Pentecostes, ⁹ tungod kay daghan dinhi ang gustong maminaw sa Maayong Balita, ug nagatuo ako nga daghan ang motuo dinhi bisan tuod ug daghan ang nagabatok.

¹⁰ Kon moabot diha si Timoteo, abiabiha ninyo siya aron dili siya mataha, tungod kay sama man usab siya kanako nga nagaalagad sa Ginoo. ¹¹ Tahora ninyo siya. Ug kon mobiya na siya diha, tabangi usab ninyo siya sa iyang mga kinahanglanon sa iyang paglakaw aron makabalik siya dinhi kanako. Magpaabot ako kaniya kuyog sa uban pa nga mga igsoon *kang Cristo*.

¹² Mahitungod sa atong igsoon nga si Apolos, gihangyo ko gayod siya nga mobisita diha kaninyo kuyog sa uban nga mga igsoon *kang Cristo*. Apan dili pa kuno siya makaanha karong mga panahona. Moanha siya kon may higayon.

Ang Kataposan nga mga Pahimangno

¹³ Pagbantay kamo kanunay ug barogi ang inyong pagtuo *kang Jesu-Cristo*. Pagmaisogon ug pagmalig-on, ¹⁴ ug bisan unsa ang inyong buhaton, buhata ninyo kini nga may paghigugma.

¹⁵ Mga igsoon, nasayran ninyo nga ang unang mga Kristohanon diha sa Acaya walay lain kondili si Estefanas ug ang iyang pamilya. Gihalad nila ang ilang kaugalingon sa pag-alagad sa mga tumutuo. Mao kana nga nagahangyo ako kaninyo ¹⁶ nga magpasakop kamo kanila ug sa tanang sama kanila nga nagahago *alang sa Ginoo*.

¹⁷ Nalipay gayod ako sa pag-anhi nilang Estefanas, Fortunato, ug Acaico. Kay bisan wala kamo, ania sila puli kaninyo. ¹⁸ Nakahatag silag kadasig kanako ug ingon man kaninyo. Ang mga tawo nga sama kanila angayng pasidungan.

¹⁹ Ang mga tumutuo dinhi sa *probinsya sa Asia* nangumusta kaninyo. Si Aquila ug si Priscila ug ang mga tumutuo nga nagatigom sa ilang balay nangumusta gayod kaninyo tungod kay managsama kamo nga anaa sa Ginoo. ²⁰ Nangumusta usab kaninyo ang tanang mga tumutuo dinhi.

Pagkumustahanay kamo isip managsoon kang Cristo.^a

²¹ Karon, ako mismo si Pablo ang nagasulat niini nga pagpangumusta.^b *Kumusta kaninyong tanan*.

²² Hinaut nga silotan sa Dios si bisan kinsa nga wala mahigugma kaniya.

Ginoo, balik na!

²³ Hinaut nga panalanginan kamo ni Ginoong Jesus. ²⁴ Gihigugma ko kamong tanan sa atong pagkahiusa kang Cristo Jesus. Amen.

^a 20 Pagkumustahanay kamo isip managsoon kang Cristo: *sa literal*, magkumustahanay kamo nga may balaan nga halok.

^b 21 *Gisulat mismo ni Pablo kini aron masayran nila nga sa iya gayod naggikan kini nga sulat.*

Ang Ikaduhang Sulat Ni Pablo Sa Mga

TAGA-CORINTO

Chapter 1

¹ *Ako* si Pablo nga nahimong apostol^a ni Cristo Jesus tungod sa kabubut-on sa Dios. *Ako* ug ang atong igsoon nga si Timoteo *nangumusta* kaninyo nga mga tumutuo sa Dios^b diha sa Corinto, ug sa tanang mga katawhan sa Dios diha sa tibuok *probinsya sa Acaya*.

² *Hinaut nga madawat* ninyo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga atong Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo.

Pagpasalamat sa Dios

³ Dalayegon gayod ang Dios ug Amahan ni Jesu-Cristo nga atong Ginoo. Maluloy-on siya nga Amahan, ug Dios siya nga kanunayng nagadasig kanato. ⁴ Gidasig niya kita sa tanan natong mga kalisdanan, aron nga pinaagi sa pagdasig niya kanato madasig usab nato ang uban diha sa ilang mga kalisdanan. ⁵ Kay bisan pa ug daghan ang atong naambitan nga mga pag-antos ni Cristo, daghan man usab nga mga pagdasig ang atong nadawat pinaagi kaniya. ⁶ Kon nag-antos man kami, kini alang sa pagdasig kaninyo ug sa inyong kaluwasan. Ug kon gidasig kami, kini alang usab sa paghatag ug kadasig kaninyo aron maantos ninyo ang mga kalisdanan nga sama sa among ginaantos. ⁷ Busa dako ang among paglaom diha kaninyo, tungod kay nasayod kami nga sa inyong pag-ambit sa among mga pag-antos, makaambit usab kamo sa pagdasig sa Dios kanamo.

⁸ Mga igsoon *diha kang Cristo*, gusto namo nga masayod kamo nga lisod kaayo ang among nasinati didto sa *probinsya sa Asia*. Kay morag dili na gayod kami makaantos niadtong panahona, ug daw ikamatay na namo. ⁹ Gipakaingon namo nga mao na kadto ang among kataposan. Apan nahitabo diay kadto aron makatuon kami nga dili magsalig sa among kaugalingon, kondili sa Dios nga mao ang nagbanhaw sa mga patay. ¹⁰ Giluwas niya kami sa katalagman sa kamatayon, ug luwason pa gayod niya kami. Siya lang gayod ang among ginasaligan nga magpadayon sa pagluwas kanamo ¹¹ samtang gitabangan ninyo kami pinaagi sa inyong mga pag-ampo. Ug tungod sa mga panalangin nga among madawat gikan sa Dios ingon nga tubag niya sa pag-ampo sa daghan nga mga tawo, daghan usab ang magapasalamat kaniya.

Ang Pag-usab ni Pablo sa Iyang Plano

¹² Mao kini ang among ikapasigarbo: nagkinabuhi kami nga matarong ug wala gayoy ikasaway sa among pagtagad ngadto sa mga tawo, ug labi na gayod kaninyo. Nahimo namo kini tungod sa tabang sa Dios ug dili sa among kaugalingon nga kaalam. Gipamatud-an sa among konsensya nga tinuod gayod kining among gipasigarbo. ^{13,14} Wala kami magsulat kaninyo sa dili ninyo mabasa ug masabtan. Bisan kon dili ninyo kaayo kami masabtan karon, nagalaom ako nga moabot ra ang panahon nga masabtan gayod ninyo kami, aron nga sa pag-abot sa atong Ginoong Jesus ikapasigarbo ninyo kami ug kamo ikapasigarbo usab namo.

¹⁵ Tungod niining akong pagsalig, nagplano ako kaniadto nga mobisita una kaninyo aron nga sa ikaduha nga higayon makatabang kamo. ¹⁶ Nagplano ako nga mohapit una diha kaninyo kon moadto na ako sa Macedonia, ug sa akong pagbalik gikan sa Macedonia mohapit ako pag-usab diha aron matabangan na usab ninyo ako sa akong pag-adto sa Judea. ¹⁷ Mao unta kadto ang akong plano. Apan tungod kay wala kami makadayon, nagkahulogan ba kini nga dili masaligan ang akong gisulti? Basin makaingon kamo nga

^a 1 apostol: *buot ipasabot*, tigbalita mahitungod kang Jesu-Cristo.

^b 1 kaninyo nga mga tumutuo sa Dios: *sa literal*, sa iglesya sa Dios.

sama usab ako sa uban nga mga tawo dinhi sa kalibotan nga nagaplano ug nagahunahuna alang lang gayod sa ilang kaugalingong kaayohan. Nagaingon sila “Oo,” apan kadto nagkahulogan diay nga “Dili.”¹⁸ *Apan ang tinuod mao kini:* ingon nga ang Dios kasaligan, masaligan usab ninyo ang among gisulti kaninyo.

¹⁹Kami ni Silas ug ni Timoteo nagwali kaninyo mahitungod sa Anak sa Dios nga si Jesu-Cristo. Ug nasayran ninyo nga si Cristo masaligan sa iyang gisulti. Dili mahimo nga dili niya buhaton ang iyang gisaad.²⁰ Pinaagi kaniya ang tanang gisaad sa Dios natuman. Busa makaingon kamo nga kasaligan gayod ang Dios, ug pinaagi niini madayeg siya.²¹ Ang Dios mao ang nagapalig-on kanato sa atong pagpakig-uban kang Cristo. Gipili niya kita nga mag-alagad kaniya.²² Gimarkahan niya kita ingon nga iya pinaagi sa pagpapuyo niya sa Espiritu *Santo* diha sa atong kasingkasing, nga mao usab ang kalig-onan nga madawat nato ang iyang mga saad.

²³Nasayod ang Dios nga nagasulti ako sa tinuod. Ang hinungdan kon nganong wala ako nakadayon sa pag-anha diha kaninyo sa Corinto mao nga dili ko gusto nga malain ang inyong buot kanako.²⁴ Wala kami magmando kaninyo mahitungod sa inyong pagtuo, kay lig-on na man kamo. Gusto lang unta namo kamong tabangan aron magmalipayon kamo.

Chapter 2

¹Busa naghunahuna ako nga dili na lang ako moanha diha kaninyo kon masakit ko lang pag-usab ang inyong pagbati.² Kay kon masakit ko kamo, kinsa na man lang unya ang makalipay kanako? Wala na!

³Mao kana ang hinungdan kon nganong nagsulat una ako kaninyo, aron nga kon moanha ako diha, dili ako mapaguol sa mga tawo nga mao unta ang makalipay kanako. Kay nagatuo ako nga kon malipay ako, malipay usab kamo.⁴ Niadtong una ko nga pagsulat kaninyo nahasol ug nasubo gayod ako ug naghilak pa gani. Dili nako tuyo nga sakiton ang inyong pagbati, kondili gusto ko lang nga masayran ninyo nga gimahal ko gayod kamo.

Pasayloa Ninyo ang Nakasala

⁵Karon, kon mahitungod sa tawo diha nga nakasala, dili lang ako ang iyang gihatagan ug kaguol kondili may kaguol usab nga iyang gihatag kaninyong tanan. Nagaingon ako nga “may” kaguol usab kay dili ko gustong palabihan.⁶ Apan igo na ang silot nga inyong gihatag kaniya.⁷ Busa pasayloa na ninyo siya ug dasiga usab, kay basin ug dag-on siya sa hilabihan nga kaguol.⁸ Ug nagahangyo usab ako kaninyo nga ipakita ninyo kaniya nga gimahal pa ninyo siya.⁹ Mao gani kini ang hinungdan nga nagsulat ako kaninyo, kay gusto kong masayran kon kasaligan ba kamo sa pagtuman sa tanan nga akong gisulti kaninyo.¹⁰ Kon pasayloon ninyo ang nakasala, pasayloon ko usab siya. Kay kon may nakasala kanako gipasaylo ko na siya sa atubangan ni Cristo alang kaninyo.¹¹ Angay nato kining buhaton aron dili kita madaog ni Satanas, kay nasayran nato kon unsa ang iyang mga pamaagi.

Si Pablo Didto sa Troas

¹²Pag-abot ko didto sa Troas aron magwali sa Maayong Balita mahitungod kang Cristo, nakita ko nga giandam nang daan sa Ginoo ang ilang mga kasingkasing sa pagpamati kanako.¹³ Apan wala ako mahimutang kay wala didto si Tito nga atong igsoon *kang Cristo*. Busa nanamilit ako sa mga tumutuo ug miadto sa Macedonia.

Ang Pahumot ni Cristo

¹⁴Salamat sa Dios kay kanunay siya nga nagauna kanato sa parada sa pagdaog.^a Gibuhat niya kini tungod kay anaa na kita kang Cristo. Sama sa pahumot gigamit niya kami sa pagpaila kaniya sa bisan asang lugar.¹⁵ Kay sama kami sa mahumot *nga halad* ni Cristo ngadto sa Dios nga mapanimahoan sa mga tawo

^a 14 nagauna kanato sa parada sa pagdaog: *Kini naghulagway sa usa ka madaogon nga Romanhong Heneral nga nagaparada kuyog sa iyang mga sundalo ug mga bihag.*

nga nangaluwas ug bisan sa mga nangawala. ¹⁶ Sa mga tawo nga nangawala, ang among gipakaylap nga kamatuoran sama sa baho sa patay nga nagadala ug kamatayon; apan sa mga tawo nga nangaluwas, sama kini sa pahumot sa mga buhi nga nagadala ug kinabuhi. Kinsa man kaha ang makahimo niini nga buluhaton? ¹⁷ Apan gipadala kami sa Dios. Ug tungod kay siya nagtan-aw kanamo ug kami anaa kang Cristo, matinud-anon kami sa pagsangyaw sa mensahe sa Dios. Dili kami sama sa uban nga gihimo lang nila nga panapi ang pagwali sa mensahe sa Dios.

Chapter 3

Ang Bag-o nga Paagi sa Pagduol Ngadto sa Dios

¹ Basin maghunahuna kamo nga gidayeg na usab namo ang among kaugalingon. Dili kami sama sa uban nga nagkinahanglan pa ug mga sulat sa pagpaila aron dawaton ninyo, ug unya mangayo na usab kaninyo ug laing sulat sa pagpaila aron dawaton sila sa laing lugar. ² Wala kami magkinahanglan ug mga sulat sa pagpaila, kay kamo mismo ang among sulat nga napatik sa among kasingkasing, tungod kay ang inyong pagkinabuhi sama sa sulat nga makita ug mabasa sa tanan. ³ Klaro nga kamo sama sa sulat ni Cristo nga gisulat pinaagi kanamo. Ang gigamit sa pagsulat dili tinta kondili ang Espiritu sa Dios nga buhi, ug wala usab kini isulat sa mga bato nga sulatanan kondili diha gayod sa inyong kasingkasing.

⁴ Makasulti kami niini tungod sa gihimo ni Cristo pinaagi kanamo ug tungod sa among pagsalig sa Dios. ⁵ Kay kon kami lang dili kami makahimo niini nga buluhaton, apan gitabangan kami sa Dios. ⁶ Siya ang naghatag kanamo ug katakos aron masaysay namo ang bag-o nga pamaagi nga iyang gibuhay aron kita makaduol kaniya. Kining bag-o nga pamaagi dili pinaagi sa gisulat nga Kasugoan kondili pinaagi sa Espiritu *Santo*. Kay ang Kasugoan nagadala sa silot nga kamatayon, apan ang Espiritu *Santo* nagahatag ug kinabuhi nga walay kataposan.

⁷ Sa paghatag sa Dios kang Moises sa Kasugoan nga iyang gisulat sa mga bato, ang mga Israelinhon dili na makatutok sa nawong ni Moises kay nasulawan gayod sila. (Apan kadtong kahayag sa iyang nawong hinay-hinay lang nga nawala.) Karon kon ang Dios nagpakita sa iyang gahom sa Kasugoan nga nagadala ug kamatayon, ⁸ mas labaw pa niini ang iyang ipakita nga gahom kon ang Espiritu *Santo* na ang maglihok.

⁹ Kay kon gipakita sa Dios ang iyang gahom sa paghatag niya sa Kasugoan nga nagdala ug silot, dili ba nga mas labaw pa gayod ang iyang ipakita nga gahom kon isipon na niya nga matarong ang tawo? ¹⁰ Ang tinuod, ang gahom sa Kasugoan kaniadto balewala lang gayod kon itandi sa gahom niining bag-o nga pamaagi. ¹¹ Kay kon may gahom nga gipakita ang Dios niadtong Kasugoan nga lumalabay lang, mas labaw pa ang gahom nga iyang ipakita niining bag-o nga pamaagi nga molungtad sa walay kataposan.

¹² Ug tungod kay mao kini ang among gilaoman, wala kami kahadlok sa pagsugilon sa pulong sa Dios. ¹³ Dili kami sama kang Moises nga nagtabon sa iyang nawong aron dili makita sa sama niya nga mga Israelinhon ang hinay-hinay nga pagkahanaw sa kahayag sa iyang nawong. ¹⁴ Sa pagkatinuod, wala makasabot ang mga Israelinhon kon unsa ang kahulogan niadtong kay gitaptapan ang ilang hunahuna. Ug bisan gani karon may nakataptap gihapon sa ilang hunahuna kon basahon nila ang daan nga kasabotan. Kay wala nila masabti nga kon kita anaa na kang Cristo, kadtong daan nga pamaagi nawala na. ¹⁵ Oo, hangtod gani karon kon magbasa sila sa mga sinulat ni Moises dili gihapon sila makasabot, kay may nakataptap sa ilang hunahuna. ¹⁶ Apan kanang nakataptap makuha kon ang tawo modangop sa Ginoo. ¹⁷ Karon, ang giingon dinhi nga Ginoo mao ang Espiritu *Santo*, ug kon ang Espiritu sa Ginoo mao ang anaa sa tawo, gawasnon na siya. ¹⁸ Ug tungod kay wala nay nakataptap sa atong hunahuna, makita na nato ang gahom sa atong Ginoo. Ug kining gahom nga gikan sa Ginoo, nga mao ang Espiritu *Santo*, nagapadayon sa pagbag-o kanato aron nga sa ngadtongadto mahisama kita kaniya.

Chapter 4

Ang Bahandi nga Gisulod sa Kolon

¹ Tungod sa kaluoy sa Dios gipili niya kami nga magsangyaw niining bag-ong pamaagi nga mahimong matarong ang mga tawo, busa wala kami nagamaluya. ² Gisalikway namo ang mga makauulaw nga binuhatan nga ginahimo sa sekreto. Dili kami malimbongon sa mga tawo ug wala namo tuisa ang pulong sa Dios. Nasayran gayod sa mga tawo nga dayag ang among pagsugilon sa kamatuoran, ug nakita usab kini sa Dios. ³ Apan kon may mga tawo nga dili makasabot sa Maayong Balita nga among gisaysay, kana mao ang mga tawo nga nangawala. ⁴ Dili sila motuo sa Maayong Balita tungod kay ang ilang mga hunahuna gibutaan ni Satanas nga mao ang nagpakadios niining kalibotana. Gibutaan niya sila aron dili nila makita ang kahayag sa Maayong Balita bahin sa gahom ni Cristo, siya nga mao gayod ang hulagway sa Dios.

⁵ Wala kami nagawali mahitungod sa among kaugalingon kondili mahitungod kang Jesu-Cristo, nga siya mao ang Ginoo. Nagaalagad kami kaninyo tungod ug alang kang Jesus. ⁶ Ang Dios nga nag-ingon “Gikan sa kangitngit modan-ag ang kahayag” mao usab ang naghatag ug kahayag sa among hunahuna aron masabtan namo kon unsa ang gahom nga iyang gipakita pinaagi kang Cristo.

⁷ Kami sama lang sa kolon nga gisudlan niining mahalon nga butang, aron masayran sa mga tawo nga ang gahom nga dili matupngan nga ania sa among mga lawas nga maluya dili gikan kanamo, kondili gikan sa Dios. ⁸ Sa among pagsangyaw kanunay kaming gipaantos, apan wala gayod kami mapilde sa mga nagabatok kanamo. Usahay maglibog na kami, apan wala gayod kami kawad-i sa paglaom. ⁹ Daghan ang nagtinguha sa pagpatay kanamo, apan wala kami pasagdi sa Dios. Tinuod nga gidagmalan nila kami, apan sa kaluoy sa Dios buhi pa gihapon kami. ¹⁰ Kanunay kaming nahimutang sa kakuyaw sa kamatayon sama sa nahitabo kang Jesus, aron nga pinaagi sa among kinabuhi makita sa tanan ang kinabuhi ni Jesus. ¹¹ Ang among kinabuhi kanunay nga nahimutang sa kakuyaw tungod sa among pag-alagad kang Jesus, aron nga pinaagi niining lawas namo nga may kamatayon makita sa tanan ang kinabuhi ni Jesus. ¹² *Busa tungod kay giwali namo si Cristo* mahimong patyon kami, apan mao usab kini ang paagi nga makaangkon kamo sa kinabuhi nga walay kataposan.

¹³ Ang Kasulatan nag-ingon, “Nagtuo ako sa Dios, busa nagsugilon ako.” Ug mao usab kini ang among ginabuhay, gisugilon namo ang among gituohan. ¹⁴ Kay nasayran namo nga ang Dios nga nagbanhaw kang Ginoong Jesus mao usab ang magabanhaw kanamo, sama sa iyang pagbanhaw kang Jesus, ug dalhon niya kami uban kaninyo sa iyang atubangan. ¹⁵ Ang tanan namong mga pag-antos alang sa inyong kaayohan, aron samtang nagadaghan ang mga tawo nga nagadawat sa kaluoy sa Dios, modaghan usab ang mga tawo nga magpasalamat kaniya, ug niini madayeg siya.

¹⁶ Mao kana ang hinungdan nga wala kami magmaluya sa pag-alagad sa Dios. Bisan kining among mga lawas nag-anam na ug kaluya, ang among espiritu nagapadayon sa paglig-on matag adlaw. ¹⁷ Ang mga kalisdanan nga among giantos dinhi sa kalibotan dili bug-at ug lumalabay lang. Ug tungod sa among mga pag-antos, may nindot kaayo nga balos nga gitagana ang Dios kanamo, ug kini walay kataposan ug dili gayod matupngan. ¹⁸ Kay wala namo ipalabi ang mga butang nga among makita dinhi sa kalibotan, kondili gipalabi namo ang mga butang nga dili makita. Kay ang mga butang nga makita lumalabay lang, apan ang mga butang nga dili makita molungtad sa walay kataposan.

Chapter 5

Ang Bag-o nga Lawas

¹ Kining atong lawas karon nahisama sa balay nga atong ginapuy-an samtang ania pa kita sa kalibotan. Dili nato igsapayan kon mamatay ang atong lawas. Kay nasayran nato nga may ihatag ang Dios kanato nga bag-ong lawas nga atong pagapuy-an didto sa langit. Kini dili binuhay sa tawo kondili sa Dios, ug dili na

gayod mamatay bisan kanus-a.² Sa pagkakaron nag-agulo kita kay nangandoy kita nga makapuyo na nianang lawasa didto sa langit,³ aron nga kon masul-ob^a na nato kanang lawasa dili hikaplagan nga hubo ang atong kalag.⁴ Samtang ania pa kita nagapuyo niining lawas nga yutan-on nagaagulo kita tungod sa kalisdanan. Dili tungod kay gusto nato nga mamatay,^b kondili gusto nato nga masul-oban sa lawas nga langitnon, aron kining lawas nga may kamatayon mailisan sa wala na gayoy kamatayon.⁵ Ang Dios mao ang nag-andam kanato aron madawat nato kining bag-o nga lawas. Ug gihatagan niya kita sa Espiritu *Santo* aron masiguro nato nga kini buhaton gayod niya.

⁶ Busa dili kita magmaluya bisan nasayran nato nga samtang ania pa kita niini nga lawas layo kita sa puloy-anan sa Ginoo.⁷ Kay sa pagkakaron nagakinabuhi kita pinaagi sa pagtuo ug dili sumala sa atong makita.⁸ Wala kami maluya, bisan pa ug gusto unta namo nga biyaan na kining lawasa ug mopauli didto sa Ginoo.⁹ Busa bisan ania pa kami dinhi o didto na kaniya gusto namo nga malipay ang Dios kanamo.¹⁰ Kay kitang tanan kinahanglan gayod nga moatubang kang Cristo *sa kaulahian* aron hukman niya. Ug ang tagsa-tagsa kanato magdawat sa balos sigon sa atong binuhatan dinhi sa kalibotan, maayo man o daotan.

Nahibalik Kita sa Dios Pinaagi kang Cristo

¹¹ Busa tungod sa kahadlok namo sa Ginoo, gipaningkamotan namo nga makabig ang mga tawo nga motuo kaniya. Nasayran sa Dios ang among pagkatawo, ug nagasalig ako nga kini nasayran usab ninyo.¹² Kini dili sa pagdayeg na usab sa among kaugalingon, kondili buot lang namo kamong hatagan ug hinungdan nga ikapasigarbo ninyo kami, aron aduna usab kamoy ikatubag sa mga tawo nga nagadayeg lang sa mga butang nga makita ug dili ang anaa sa kasingkasing.¹³ Kon mora kamig buang, kana tungod ug alang sa Dios; ug kon husto ang among panghunahuna, kana tungod ug alang kaninyo.¹⁴ Kay tungod sa gugma ni Cristo kanamo wala nay lain namong mahimo gawas sa pagtuman kaniya. Kay nasayod kami nga si Cristo namatay alang sa tanan, busa sama ra nga namatay usab ang tanan.¹⁵ Namatay siya alang sa tanan, aron nga ang mga tawo nga buhi karon dili na magkinabuhi alang sa ilang kaugalingon kondili alang kaniya nga namatay ug nabanhaw alang kanila.

¹⁶ Busa karon, dili na kami maghukom sa tawo pinaagi sa tawhanong basihan. Kaniadto nanghukom usab kami kang Cristo pinaagi sa tawhanong basihan apan karon dili na.¹⁷ Si bisan kinsa nga anaa kang Cristo bag-o na. Wala na ang iyang daan nga pagkatawo, kay bag-o na siya.¹⁸ Ang Dios mao ang nagbuhat niini. Siya ang nagpasig-uli kanato ngadto kaniya pinaagi kang Cristo. Ug gihatagan niya kami ug buluhaton sa pagbalita nga gipasig-uli na niya ang mga tawo ngadto kaniya.¹⁹ Mao kini ang among gibalita, nga gipasig-uli na sa Dios ang iyang mga tawo ngadto kaniya pinaagi kang Cristo. Wala na niya isipa ang ilang mga sala. Ug kami mao ang iyang gitugyanan sa pagpakaylap niini nga balita.

²⁰ Busa nagasugilon kami ingon nga mga pinadala ni Cristo, ug pinaagi kanamo nagahangyo ang Dios kaninyo nga mobalik na kamo kaniya!²¹ Si Cristo wala gayoy sala, apan siya mao ang gipasilotan sa Dios tungod sa atong mga sala, aron nga kon anaa kita kang Cristo, ipakamatarong kita sa Dios.

Chapter 6

¹ Tungod kay kami mga katabang sa Dios, nagahangyo gayod kami kaninyo nga dili ninyo isipon nga walay kapuslanan ang grasya nga inyong nadawat gikan kaniya.² Kay nag-ingon ang Dios,

“Sa husto nga panahon gipatalinghugan ko ikaw,
ug sa panahon sa kaluwasan gitabangan ko ikaw.”

^a 3 masul-ob: *sa uban nga Binisaya*, masuot.

^b 4 mamatay: *sa literal*, hubuon kining atong lawas.

Busa pamati kamo! Karon gayod ang husto nga panahon nga luwason kita sa Dios. ³ Wala kami nagabuhay sa bisan unsa nga mahimong hinungdan sa pagkapandol sa mga tawo, aron dili ikasaway ang among pag-alagad sa Dios. ⁴ Sa tanan namong gibuhay gipakita namo nga kami mga alagad gayod sa Dios. Bisan labihan kalisod ang among mga nasinati, giantos gayod namo. ⁵ Gilatos kami, gipriso ug gipasipad-an sa mga tawo. Usahay hilabihan gayod ang among paghago ug usahay wala kami tulog ug kaon.

⁶ *Gipamatud-an usab namo ngadto sa mga tawo nga tinuod kami nga mga alagad sa Dios* pinaagi sa among hinlo nga pagkinabuhi ug pinaagi sa among kaalam. Nahimo kaming mainantuson ug maayo sa among isigkatawo. *Nasayran usab sa mga tawo nga ang Espiritu Santo mao ang nagatultol kanamo*, ug ang among paghigugma sa among isigkatawo kinasingkasing gayod. ⁷ Wala kami lain nga ginawali kondili ang kamatuoran, ug gitabangan kami sa Dios pinaagi sa iyang gahom. Ang among pagkamatarong mao ang among hinagiban sa pag-asdang sa among mga kaaway ug pagpanalipod sa among kaugalingon. ⁸ *Isip mga alagad sa Dios*, usahay dayegon kami sa mga tawo ug usahay insultohon. May mga tawo nga nagsulti ug daotan batok kanamo, apan may nagsulti usab ug maayo. May nag-ingon nga kami kuno mga bakakon, apan ang tanan nga among ginasugilon tinuod gayod. ⁹ Wala kami tagda sa uban, apan ang tinuod nailhan kami sa tanan. Kanunay kaming nahimutang sa kakuyaw sa kamatayon, apan buhi pa gihapon kami. Gidisiplina kami sa Dios apan wala patya. ¹⁰ May mga gihimo kanamo aron maguol kami apan sa gihapon malipayon kami. Kabos lang kami, apan daghan ang mga tawo nga among gipadato. *Kon mahitungod sa mga butang dinhi sa kalibotan*, wala kami matawag nga amoa, apan ang tinuod, kami ang tag-iya sa tanan.

¹¹ *Mga minahal nga mga taga-Corinto*, walay lipodlipod ang among pagsulti kaninyo, kay hilabihan gayod ang among paghigugma kaninyo. ¹² Wala kami magkulang sa among paghigugma kaninyo. Kamo mao ang nagkulang sa inyong paghigugma kanamo. ¹³ Giisip ko kamo nga akong mga anak. Busa higugmao ninyo ako sama sa akong paghigugma kaninyo.

Ayaw Kamo Pakighiusa sa mga Dili Tumutuo

¹⁴ Ayaw gayod kamo pakighiusa sa mga dili tumutuo. Kay maingon nga ang kahayag ug ang kangitngit dili mag-uban, ang maayo ug ang daotan dili usab angay nga mag-uban. ¹⁵ Ug maingon nga si Cristo ug si Satanas dili magkauyon, ang tumutuo ug ang dili tumutuo dili usab magkauyon. ¹⁶ Ug kita mao ang templo sa Dios nga buhi! Dili mahimo nga iipon ang mga dios-dios sa templo nga gipuy-an sa Dios. Kay ang Dios nag-ingon,

“Magapuyo ako ug magauban kanila.

Ako mahimong ilang Dios,

ug sila mahimong akong katawhan.

¹⁷ Busa, angay kamong magpalayo ug mobulag sa mga tawo nga wala motuo kanako.

Ayaw kamo paghilabot sa bisan unsang mahugaw,

ug dawaton ko kamo.

¹⁸ Ako mahimong inyong Amahan,

ug kamo mahimong akong mga anak.

Mao kini ang giingon sa Ginoo nga makagagahom.”

Chapter 7

¹ Mga hinigugma, tungod niini nga mga saad sa Dios kanato, biyaan na nato ang tanang nagapahugaw sa atong tibuok nga kinabuhi,^a ug tinguhaon nato nga mahimong hinlo ang atong kinabuhi nga may pagtahod sa Dios.

Ang Kalipay ni Pablo

² Kon mahimo, tagai kami ninyog luna sa inyong kasingkasing. Wala kami magbuhat ug daotan kang bisan kinsa kaninyo. Wala usab kami mangdaot o mamintaha kaninyo. ³ Wala ako mosulti niini sa paghukom kaninyo. Kay sama sa akong giingon kaniadto, gihigugma gayod namo kamo ug bisan unsay mahitabo, buhi man o patay, mag-inunongay gayod kita. ⁴ Dako ang akong pagsalig kaninyo ug gipasigarbo ko gayod kamo. Bisang daghan nga kalisod ang among nasinatian, hilabihan ang akong kalipay *sa dihang nakadungog ako mahitungod kaninyo*. ⁵ Kay bisan sa pag-abot namo sa Macedonia, wala gayoy pahulay ang among lawas tungod kay bisan asa nagaantos kami. Giaway kami sa mga nagbatok kanamo, ug nabalaka usab kami tungod sa kahimtang sa mga tumutuo. ⁶ Apan ang Dios nga nagadasig sa mga masulub-on mao ang nagdasig kanamo pinaagi sa pag-abot ni Tito. ⁷ Dili lang ang iyang pag-abot ang nakahatag ug kadasig kanamo, kondili ang iya usab nga gisugilon nga gidasig ninyo siya. Gisuginlan niya kami nga gimingaw kamo kanako ug naguol kamo sa nahitabo, ug gilabanan ninyo ako. Busa malipayon gayod ako karon.

⁸ Bisang nakapasubo kadtong akong sulat kaninyo, wala ako nagbasol nga gisulat ko kadto. Sa sinugdan, tinuod nga nagbasol ako kay nakita ko nga nasubo kamo, bisan sa makadiyot lang. ⁹ Apan karon malipayon ako, dili tungod kay nasubo kamo, kondili tungod kay mao kadto ang nahimong hinungdan nga naghinulsol kamo. Kay gipasubo kamo sumala sa kabubut-on sa Dios, busa wala maghatag ug kadaot kaninyo kadtong among gisulat. ¹⁰ Kay ang kasub-anan nga sumala sa kabubut-on sa Dios nagahatod sa tawo ngadto sa paghinulsol ug kana nagaresulta sa kaluwasan—ug kini dili angay pagabasolan. Apan ang kasubo sa mga tawo nga wala moila sa Dios nagadala kanila ngadto sa kamatayon. ¹¹ Tan-awa ninyo ang resulta niadtong kasubo nga miabot kaninyo sumala sa kabubut-on sa Dios. Nahimo kamong desidido sa pagpakita kanamo nga hinlo kamo gikan niadtong sala nga akong giingon kaninyo. Nasuko gayod kamo sa nakabuhat niadtong sala, ug nahadlok kamo kon unsa ang mahimong sangpotanan niadtong. Gusto gayod ninyo nga mobalik pag-usab ang atong daan nga relasyon. Gisilotan pa gayod ninyo ang nakahimo niadtong. Ug sa tanang butang gipakita ninyo nga kamo wala gayoy tulubagon niadtong sala.

¹² Busa kadtong akong sulat dili lang alang sa nakabuhat ug daotan o sa gibuhatan ug daotan, kondili labi na gayod alang kaninyong tanan aron sa atubangan sa Dios mapadayag gayod ninyo ang inyong pagkamatatud-anon kanamo. ¹³ Ug pinaagi niini nadasig kami.

Ug dili kay kana lang, nadugangan pa gayod ang among kadasig sa dihang nakita namo nga nalipay si Tito, kay wala na siyay kabalaka mahitungod kaninyo. ¹⁴ Gidayeg ko kamo ngadto kang Tito sa dihang nagsultihanay kami bahin kaninyo. Ug wala ako maulawi kay namatud-an niya nga tinuod ang among gisugilon kaniya. ¹⁵ Ug kada mahinumdoman ni Tito nga nagsunod kamong tanan sa iyang gisulti ug dakong ang inyong pagtahod kaniya, nagadugang pa gayod ang iyang paghigugma kaninyo. ¹⁶ Ug malipayon usab ako kay masaligan ko gayod kamo.

Chapter 8

Ang Kristohanong Pagtinabangay

¹ Mga igsoon, gusto namong isugilon kaninyo ang gibuhat sa mga tumutuo didto sa Macedonia pinaagi sa grasya^a sa Dios kanila. ² Bisang daghan ang ilang nasinatian nga mga pagsulay, malipayon gihapon kaayo

^a 1 atong tibuok nga kinabuhi: *sa literal*, lawas ug espiritu.

sila. Mao kana nga manggihatagon kaayo sila bisan labihan sila kakabos.³ Makapamatuod ako kaninyo nga ang ilang paghatag dili lang sumala sa ilang makaya kondili labaw pa niini, ug kinabubut-on nila kining gibuhat.⁴ Kay sila gayod ang nanghangyo kanamo nga kon mahimo hatagan sila ug kahigayonan nga makatabang usab sila sa mga katawhan sa Dios *nga nagalisod didto sa Jerusalem*.⁵ Ug dili kay kana lang, kondili una sa tanan gitugyan nila ang ilang kaugalingon sa Ginoo ug kanamo sumala sa kabubut-on sa Dios. Wala gayod kami magdahom nga makabuhat sila niadto.⁶ Tungod sa ilang maayong gibuhat, gidasig namo si Tito sa pagbalik diha kaninyo ug padayonon ang nasugdan na niya nga buluhaton sa pagtigom sa inyong mga hinabang *alang sa mga nagalisod sa Jerusalem*.⁷ Kamo diha sa Corinto wala magkulang sa tanan: lig-on ang inyong pagtuo sa Dios, maayo kamo motudlo, ug daghan ang inyong nahibaloan. Kugihan kamo *sa inyong pag-alagad sa Dios*, ug hilabihan ang inyong paghigugma kanamo. Busa gusto namo nga ipakita ninyo nga wala usab kamo nagakulang sa paghatag.⁸ Wala ko kamo sugoa sa paghatag, kondili gisugilon ko lang kaninyo ang pagkamatanabangon sa uban aron mapamatud-an usab ninyo nga ang inyong paghigugma tinuod gayod.⁹ Nasayod usab kamo sa gibuhat sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga bisag adunahan siya *didto sa langit* nagpakakabos siya *pinaagi sa iyang pagpakatawo* tungod sa iyang kaluoy kanato, aron mahimo kitang adunahan.¹⁰ Busa mao kini ang akong tambag: maayo kon padayonon ninyo ang paghatag nga inyo nang nasugdan sa miaging tuig. Kamo gayod ang una nga naghatag ug kamo usab ang una nga nakahunahuna nga magbuhat niini.¹¹ Busa padayona ninyo kini. Tinguhaa ninyo nga mahuman ang giplano ninyong buhaton, ug paghatag kamo sumala sa inyong mahimo.¹² Kay kon tinguha gayod ninyo nga mohatag, dawaton sa Dios ang inyong ikahatag. Wala siya nagapaabot nga mohatag kamo sa dili ninyo makaya.

¹³ Dili ko tuyo nga maglisod kamo tungod lang sa pagpasayon ninyo sa kahintang sa uban, kondili aron nga managsama ang atong kahintang.¹⁴ Sa pagkakaran maayo ang inyong pagkabutang, busa angay lang nga motabang kamo sa mga nagkinahanglan. Ug kon sa panahon nga kamo na usab ang magkinahanglan, ug sila ang maayo ug pagkabutang, sila na usab ang motabang kaninyo. Sa ingon niini nga paagi mahimong managsama ang pagkabutang sa matag usa.¹⁵ Dili ba sama man niana ang giingon sa Kasulatan:

“Siya nga nagtigom ug daghan wala masobrahi,
ug siya nga nagtigom ug gamay wala makulangi.”

¹⁶ Nagapasalamat kami sa Dios nga gibutang niya sa kasingkasing ni Tito ang sama sa among kahangawa alang kaninyo.¹⁷ Kay wala lang siya mosugot sa among hangyo, kondili siya mismo ang may tinguha nga moanha diha kaninyo.¹⁸ Paubanon namo kaniya ang atong igsoon nga dinayeg sa mga tumutuo sa bisan asa tungod sa iyang pagsangyaw sa Maayong Balita.¹⁹ Siya mao gayod ang gipili sa mga tumutuo sa nagkalain-laing mga lugar^b nga mouban kanamo sa among paghatod niining hinabang alang sa mga nanginahanglan. Ginabuhat namo kini aron madayeg ang Ginoo ug aron ikapakita sa mga tawo nga gusto gayod namo nga motabang.²⁰ *Paubanon namo kini nga igsoon kang Tito tungod kay* dili namo gusto nga sa among pag-apod-apod niining dako nga hinabang madudahan kami.²¹ Kay ang among tumong mao ang pagbuhat sa maayo, dili lang sa atubangan sa Dios kondili sa katawhan usab.

²² May usa pa gayod ka tumutuo nga paubanon namo kanila. Kini nga tawo makadaghan na namo nasulayi sa nagkalain-laing paagi ug napamatud-an na namo nga may tinguha gayod siya sa pagtabang, ug labi na gayod karon tungod kay dako ang iyang pagsalig kaninyo.²³ Bahin kang Tito, kauban ko siya sa pagtabang kaninyo. Bahin usab niining *duha ka* mga kaigsoonan *nga mouban kaniya*, sila ang mga pinadala sa mga tumutuo gikan sa nagkalain-laing mga lugar. Ang ilang kinabuhì nagapasidungog kang Cristo.

^a 1 grasya sa Dios: ang buot ipasabot, gasa sa pagkamahinatagon.

^b 19 sa mga tumutuo sa nagkalain-laing mga lugar: *sa literal* sa mga iglesya.

²⁴ Busa, ipakita ang inyong pagkamahigugmaon kanila aron masayran nila nga tinuod gayod ang among mga pagdayeg kaninyo, ug pinaagi kanila, masayran usab kini sa mga tumutuo sa ubang lugar.

Chapter 9

Tabang Alang sa mga Tumutuo

¹ Dili na kinahanglan nga sulatan ko pa kamo bahin sa inyong pagtabang sa mga tumutuo *didto sa Judea*, ² tungod kay nasayran ko nga buot gayod usab kamo nga motabang. Gipasigarbo ko pa gani kamo sa mga taga-Macedonia. Nag-ingon ako kanila nga kamo diha sa Acaya andam na nga motabang sukad pa sa miaging tuig. Sa pagkadungog nila niadto, natandog gayod ang kadaghanan kanila sa paghatag. ³ Busa gipauna ko diha sila si Tito aron matabangan kamo sa pagpangandam sa inyong hinabang aron mapamatud-an ang among pagpasigarbo mahitungod kaninyo nga andam na kamo. ⁴ Kay basin kon may mga taga-Macedonia nga mouban sa akong pag-anha diha ug makita nila nga wala pa man diay kamo makaandam sa inyong ihatag. Kon mao kini ang mahitabo maulawan kami, kay *gipasigarbo namo kamo tungod kay* dako ang among pagsalig kaninyo. Ug labaw pa kamong maulawan. ⁵ Busa nakahunahuna ako nga kinahanglan kong dasigon kini nga mga igsoon nga mouna diha aron nga sa dili pa ako moabot, matigom na nila ang inyong gisaad nga hinabang. Sa ingon niini nga paagi mapamatud-an nga naghatag kamo tungod kay gusto ninyo ug dili tungod kay napugos lang kamo.

⁶ Hinumdomi ninyo kini: *ang panig-ingnan sa atong paghatag sama sa pagpugas*. Kon gamay lang ang atong binhi nga gipugas, gamay lang usab ang atong maani. Apan kon daghan ang atong binhi nga gipugas, daghan usab ang atong maani. ⁷ Ang matag usa kinahanglan mohatag sa kinasingkasing gayod; dili nga mapugos lang o bug-at sa buot, kay gihigugma sa Dios ang mga nagahatag nga malipayon. ⁸ Ug ang Dios makahatag kaninyo labaw pa sa inyong gikinahanglan, aron dili kamo kulangon ug kanunay kamong makatabang sa uban. ⁹ Sumala sa giingon sa Kasulatan:

“Nanghatag siya sa mga nanginahanglan;

kining matarong niya nga binuhatan dili gayod hikalimtan bisan kanus-a.”

¹⁰ Ug ang Dios nga nagahatag ug binhi ngadto sa mag-uuma aron makakaon, mao usab ang Dios nga maghatag kaninyo sa inyong mga kinahanglanon. Ug sa ingon niini magadugang pa gayod ang inyong pagtabang sa uban. ¹¹ Panalangin niya kamo sa madagayaon gayod aron makatabang kamo kanunay sa uban. Ug daghan ang magpasalamat sa Dios tungod sa inyong hinabang nga gipadala pinaagi kanamo.

^{12,13} Kay pinaagi niining inyong paghatag dili lang matabangan ang mga katawhan sa Dios sa ilang mga panginahanglan, kondili pinaagi usab niini daghan ang magpasalamat sa Dios. Kay ang inyong tabang nagpamatuod nga matinumanon kamo sa inyong gituohan nga Maayong Balita mahitungod kang Cristo. Busa dayegon nila ang Dios ug dili lang tungod kay nakatabang kamo kanila kondili tungod kay nakatabang usab kamo sa tanan. ¹⁴ Mag-ampo sila alang kaninyo uban sa gugma tungod sa dili matupngan nga panalangin sa Dios kaninyo. ¹⁵ Busa magpasalamat kita sa Dios tungod sa iyang gasa kanato nga dili matukib.

Chapter 10

Ang Tubag ni Pablo sa mga Nagasupak Kaniya

^{1,2} Aduna kuno kaninyoy nag-ingon nga ako, si Pablo, talawan kon anaa diha kaninyo, apan kon wala gani diha, *ug nagasulat lang*, isog. Apan nagahangyo ako kaninyo uban sa kalumo nga sama kang Cristo, nga dili ninyo ako pugson sa pagpakita sa akong kaisog kon moabot na ako diha. Kay may mga tawo diha nga nag-ingon nga ang among pagkinabuhi sama ra kuno sa mga tawo dinhi sa kalibotan. Kon mao gihapon kana ang ilang ikasulti sa akong pag-abot diha, ipakita ko gayod ang akong kaisog kanila. ³ Bisan tuod tawhanon kami, apan sa among pagpakig-away *sa mga nagasupak sa kamatuoran*, wala kami nagasalig sa

among kaugalingon nga kusog,^{4,5} kondili sa gahom sa Dios nga mao ang among hinagiban. Mao kana ang among gigamit sa pagpilde sa sayop nga mga katarungan sa mga tawo nga mapahitas-on ug dili motuo sa mga gitudlo sa Dios. Among gidaot bisan ang sayop nila nga mga katarungan nga sama sa lig-on nga paril nga nagababag kanila sa pagdawat sa kamatuoran. Gikabig namo ang ilang mga hunahuna sa pagtuman sa mga sugo ni Cristo.⁶ Karon, kon makita namo nga nagatuman na gayod kamo sa hingpit, ang wala nagatuman silotan namo.

⁷ Hunahunaa ninyo pag-ayo. Kon may nagatuo nga siya iya ni Cristo, angay niyang hunahunaon nga kami iya usab ni Cristo.⁸ Bisan morag sobra na ang akong pagpasigarbo bahin sa gahom nga gihatag kanako sa Ginoo, wala ako maulaw, kay kini nga gahom wala ko gamita aron sa pagdaot sa inyong pagtuo, kondili sa pagpalig-on niini.⁹ Dili ko buot nga maghunahuna kamo nga gihulga ko kamo sa akong pagsulat kaninyo.¹⁰ Kay ang uban diha kaninyo nagaingon nga isog lang ako kon sa sulat, apan kon nagaatubang na gani huyang ako ug walay bili ang akong mga gipanulti.¹¹ Angay masayod ang mga nagasulti niana nga kon unsay among giingon sa sulat, mao usab kana ang among buhaton kon anaa na kami diha.

¹² Dili kami mangahas nga itandi o ipakasama ang among kaugalingon sa uban diha nga labihan ang pagdayeg sa ilang kaugalingon. Mga wala silay buot, kay nanag-indigay sila ug nanagtandiy sa ilang kaugalingon nga kaayo.¹³ Apan kami dili magpalabi sa pagpasigarbo, kondili kutob lang sa buluhaton nga gihatag sa Dios kanamo, ug lakip niini ang among buluhaton diha kaninyo.¹⁴ Kon wala kami makaanha diha kaninyo, mahimo nilang ingnon nga sobra na ang among pagpasigarbo. Apan ang tinuod, kami ang una nga nakaanha diha nga nagdala sa Maayong Balita bahin kang Cristo.¹⁵ Busa dili sobra ang among pagpasigarbo, kay wala kami mangangkon ug magpasigarbo sa hinagoan sa uban. Masaligon kami nga samtang magdugang ang inyong pagtuo, mas daghan pa gayod ang among mahimo diha kaninyo sumala sa gipabuhat sa Dios kanamo.¹⁶ Ug human diha sa inyo, madala usab dayon namo ang Maayong Balita ngadto sa uban nga mga lugar unahan sa inyo. Kay dili namo gusto nga angkonon ang hinagoan sa uban ug unya ipasigarbo.¹⁷ *Sama ba sa giingon sa kasulatan*, “Kon may magpasigarbo, magpasigarbo siya sa gibuhat sa Ginoo.”¹⁸ Kay ang Ginoo dili malipay sa tawo nga nagadayeg sa iyang kaugalingon, kondili sa tawo nga iyang gidayeg.

Chapter 11

Si Pablo ug ang mga Nagapakaaron-ingnon nga mga Apostoles

¹ Kon sa akong pagpasigarbo karon isipon ninyo nga nabuang ako, hinaut nga magpailob lang kamo kanako.² Kay gibati ko ang diosnon nga pangabugho kaninyo. Nahisama kamo sa usa ka dalagang putli nga akong gisaad nga ipakasal sa usa ka pamanhonon nga mao si Cristo.³ Apan nahadlok ako nga basin kon malimbongan kamo, sama kang Eva nga gilimbongan sa bitin, ug mawala ang inyong matinud-anon nga tinguha sa pagsunod kang Cristo.⁴ Kay ginadawat man ninyo si bisan kinsa nga nagaanha diha kaninyo nga nagawali ug Jesus nga lahi sa among giwali kaninyo. Ug ginadawat usab ninyo ang lahi nga espiritu ug ang ilang ginaingon nga maayong balita nga lahi kay sa inyong nadawat gikan kanamo.

⁵ Sa akong hunahuna, dili gayod ako maiwit sa mga nagaingon nga sila gayod ang labing maayo nga mga apostoles.⁶ Posible nga dili ako maayong mosulti, apan daghan usab ang akong nasayran bahin sa kamatuoran. Ug nasayran ninyo kana kay nakakita man gayod kamo nga tinuod kana sa tanan namo nga pagpanudlo.

⁷ Wala ako magpasuhol kaninyo sa akong pagwali sa Maayong Balita nga gikan sa Dios, kondili nagsakripisyo ako alang sa inyong kaayohan. Daotan ba kadtong akong gibuhat?⁸ Samtang naghago ako diha kaninyo, ang mga tumutuo sa ubang mga lugar mao ang naghatag sa akong mga kinahanglanon. Mora akog nangawat kanila aron lang ako makatabang kaninyo.⁹ Sa dihang nakulangan ako sa akong mga kinahanglanon wala usab ako mangayo ug tabang kang bisan kinsa kaninyo. Ang atong mga igsoon kang

Cristo sa Macedonia mao ang naghatag kanako sa akong mga kinahanglanon. *Kutob sa akong mahimo* gilikayan ko ang paghasol kaninyo, ug mao gayod kini kanunay ang akong buhaton. ¹⁰ Kining akong gipasigarbo dili gayod maundang *tungod kay dili gayod ako mangayo ug tabang gikan kaninyo o sa mga lugar sa inyong palibot* nga sakop sa probinsya sa Acaya. Ug tungod kay si Cristo ania kanako, ang akong ginasulti tinuod gayod. ¹¹ Apan basig moingon kamo nga wala ako mangayo ug tabang gikan kaninyo tungod kay wala ko kamo higugmaa. Sayop kana. Gihigugma ko gayod kamo ug kana nasayran sa Dios.

¹² Apan barogan ko ang akong gisulti nga dili ako mangayo ug tabang gikan kaninyo, aron nga ang mga tawo nga nagpakaapostoles dili makaingon nga sila nagahago sama kanamo. ¹³ Kana nga mga tawo dili tinuod nga mga apostoles, kondili mga limbongan ug nagpakaaron-ingnon lang nga sila mga apostoles ni Cristo. ¹⁴ Hinuon, dili kana katingad-an. Kay bisan gani si Satanas nagpakaaron-ingnon man nga anghel sa Dios nga nagahatag ug kahayag. ¹⁵ Busa dili katingad-an kon ang iyang mga ginsakopan nagpakaaron-ingnon usab nga mga alagad sa pagkamatarong. Apan moabot ang adlaw nga silotan sila sumala sa ilang binuhatan.

Mga Kalisod nga Nasinati ni Pablo

¹⁶ Sama sa akong gisulti kaniadto, ayaw kamo paghunahuna nga buang-buang ako; apan kon mao kanay inyong hunahuna kanako, dili ko igsapayan, basta tugotan lang ninyo ako nga magpasigarbo bisan gamay lang. ¹⁷ Hinuon, kon magpasigarbo ako sa akong kaugalingon, dili kana gikan sa Ginoo, ug daw sa buang-buang ako. ¹⁸ Apan tungod kay daghan diha kaninyo ang nagpasigarbo sama sa mga tawo sa kalibotan, ako magpasigarbo usab. ¹⁹ *Nagahunahuna kamo nga* maalam kamo, apan sugot lang kamo nga mandoan sa mga buang-buang. ²⁰ Gibuhat nila kamong mga ulipon, gikuha nila ang inyong mga kabtangan, gilimbongan nila kamo, gipakaubos ug gipakaulawan. Bisan mao kana ang ilang ginabuhat, gipasagdan lang gayod ninyo. ²¹ Makauulaw nga angkonon namo nga luya kami, apan dili namo mahimo ang ilang ginabuhat.

Kon may mangahas nga magpasigarbo sa bisan unsa, ako mangahas usab; bisan tuod nga niining akong pagpasigarbo mora lang akog buang-buang. ²² Kon sila nagpasigarbo nga mga Judio sila ug mga kaliwat ni Israel ug ni Abraham, mao man usab ako. ²³ Kon nag-ingon sila nga mga alagad sila ni Cristo, mas maayo ako nga alagad ni Cristo kay kanila. Nasayod ako nga niining akong mga pagpasigarbo mora akog buang, *apan ang tinuod, mas maayo gayod ako nga alagad kay kanila tungod kay* mas daghan ang akong kahago kon itandi sa ila. Ug mas makadaghan pa ako napriso. Dili maihap ang pagbunal kanako, ug sa makapila ka higayon anaa ako sa kakuyaw sa kamatayon. ²⁴ Sa lima ka higayon gibunalan ako sa *akong mga isigka*-Judio sa tag-39 ka lapdos. ²⁵ Sa tulo ka higayon ako gilatigo sa *mga Romanhon*. Ug makausa ako gibato sa *mga Judio*. Katulo ako nakasinati nga nalunod ang akong gisakyan, ug sa usa niadto ka higayon, usa ka adlaw ug usa ka gabii ang akong paglutaw-lutaw sa lawod. ²⁶ Sa akong pagbiyahe sa nagkalain-lain lugar, ang akong kinabuhi kanunayng nahimutang sa kakuyaw. Nahimutang ako sa kakuyaw sa akong mga paglabang sa mga suba, sa mga tulisan, sa akong mga isigka-Judio, sa mga dili Judio, diha sa siyudad, sa kamingawan, sa dagat, ug sa mga tawong nagapakaaron-ingnon nga sila mga kaigsoonan *usab diha sa Ginoo*. ²⁷ Nasinati ko usab ang mga kalisdanan tungod sa akong buluhaton, ug usahay wala gani akoy tulog. Usahay dili ako makakaon, ug usahay wala gayod akoy makaon ug bisan gani mainom. Nasinati ko usab ang katugnaw ug kakulang sa bisti. ²⁸ Gawas sa akong mga kasinatian nga wala ko mahisgoti, matag adlaw nagakabalaka pa ako sa kahimtang sa tanang mga iglesya. ²⁹ Kon may huyang sa *pagtuo*, bation ko ang kaguol. Ug kon may magpakasala, labihan gayod ang akong kasubo.

³⁰ Kon ugaling kinahanglan gayod nga magpasigarbo ako, ang ikapasigarbo ko mao lang ang akong kaluyahon. ³¹ Wala ako mamakak ug kana nasayran sa Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesus. Dalayegon siya sa walay kataposan. ³² Sa dihang didto ako sa Damasco gipabantayan sa gobernador nga sakop ni haring Aretas ang pultahan sa siyudad aron dakpon ako. ³³ Apan gisulod ako sa *akong mga kauban* sa bukap ug gitunton sa luyo sa paril, busa nakaikyas ako.

Chapter 12

Ang Gipakita sa Dios kang Pablo

¹Nasayod ako nga walay kapuslanan kon magpasigarbo ako bahin sa akong kaugalingon, apan napugos ako. Karon isaysay ko kaninyo ang mga gipakita ug gipadayag sa Ginoo kanako. ²⁻⁴Diha na ako kang Cristo sa dihang nahitabo kini kanako ug mga 14 na ka tuig ang milabay, nga ako gidala ngadto sa ikatulo nga langit, sa Paraiso. Ambot lang kon ang akong lawas didto ba gayod o ang espiritu ko lang. Ang Dios lang gayod ang nasayod. Nakaabot ako sa Paraiso ug may nadunggan ako nga mga pulong nga dili malitok ug wala itugot nga isugilon ngadto sa mga tawo. ⁵Kadtong akong kasinatian mao ang akong ipasigarbo. Apan kon bahin sa akong kaugalingon, dili ako magpasigarbo gawas lang kon bahin sa akong mga kaluyahon. ⁶Hinuon, kon ipasigarbo ko man gayod ang akong kaugalingon dili ako mahimong buang-buang kay magsugilon man ako sa kamatuoran. Apan dili ako magpasigarbo kay basin kon magsobra ang ilang pag-ila kanako. Gusto ko nga ang ilang pag-ila kanako sigon lang sa ilang nakita ug nadunggan ngari kanako.

⁷Aron dili nako mapalabian ang pagpasigarbo tungod sa katingalahan nga mga gipadayag sa Dios kanako, gitugotan niya si Satanas nga hatagan ako ug deperensya sa lawas. Gipasagdan sa Dios nga paantuson ako ni Satanas niining akong deperensya aron dili ako magpasigarbo. ⁸Sa tulo gayod ka higayon gipangayo ko sa Ginoo nga kuhaon niya kini kanako. ⁹*Apan wala niya kuhaa.* Hinuon miingon siya, “Ang akong tabang mao lang ang imong gikinahanglan. Kay makita gayod ang akong gahom diha sa imong kaluyahon.” Busa malipayon gayod ako sa pagpasigarbo bahin sa akong mga kaluyahon, aron bation ko kanunay ang gahom ni Cristo kanako. ¹⁰Busa malipayon ako karon sa akong mga kaluyahon, sa mga pagpasipala kanako, sa mga kalisdanan, sa mga paglutos, ug sa mga kakulian tungod sa akong pagsunod kang Cristo. Kay kon nagmaluyahon ako, lig-onon ako *sa Dios*.

Ang Pagbati ni Pablo sa mga Taga-Corinto

¹¹Gipugos ninyo ako nga magpasigarbo sama sa buang-buang. Kay angay unta nga gidayeg ninyo ako ngadto sa mga nagpakaaron-ingnon nga mga apostoles, apan wala ninyo ako dayega. Bisan nasayran ko nga sa akong kaugalingon wala akoy ikapasigarbo, dili man ako malupigan nianang mga tawo nga mga labing maayo kuno nga mga apostoles. ¹²Sa diha pa ako kaninyo, makadaghan ako maghimog mga milagro ug mga katingalahan bisan pag may mga kalisdanan nga miabot kanako. Ug kini nagapamatuod sa akong pagka-apostol. ¹³Ang akong gibuhat diha kaninyo sama usab sa akong gibuhat sa mga tumutuo sa ubang mga lugar, gawas lang sa wala ko paghasol kaninyo pinaagi sa pagpangayo ug tabang. Kon nianang paagiha nakasala ako kaninyo, pasayloa lang ninyo ako.

¹⁴Karon andam na ako nga moanha diha kaninyo ug kini mahimong ikatulo na ka higayon. Dili gihapon ako mangayo ug tabang kaninyo, tungod kay dili man ang inyong kabtangan ang akong giapas kondili kamo mismo. Kay *mora ko kamo ug mga anak*, ug dili ang mga anak maoy magbuhi sa ilang mga ginikanan kondili ang mga ginikanan maoy magbuhi sa ilang mga anak. ¹⁵Ang tinuod, malipayon pa gani ako kon makahatag ako kaninyo, ug bisan pa ang akong kinabuhi ihatag ko kon gikinahanglan aron makatabang ako kaninyo. Apan ngano ba nga bisan dako ang akong paghigugma kaninyo, gamay lang ang inyong paghigugma kanako?

¹⁶Kamo mismo makapamatuod nga wala ako magpabuhi kaninyo. Apan basin kon may mag-ingon kaninyo nga limbongan ako ug gitunto ko kamo. ¹⁷Apan sa unsang paagi? Kay nasayran man ninyo nga wala gayod ako nanguwarta kaninyo pinaagi kang bisan kinsa nga akong gipadala diha. ¹⁸Gihangyo ko usab si Tito nga moanha diha ug gipauban ko usab kaniya ang usa pa gayod ka igsoon *kang Cristo*. Dili kamo makaingon nga namintaha si Tito kaninyo; dili mahimo nga tuntohon niya kamo kay nakita man ninyo nga managsama ang among paggawi ug katuyoan.

¹⁹ Basin kon dugay na kamong naghunahuna nga nagsige lang kamig panalipod sa among kaugalingon diha kaninyo. Mga hinigugma, kami nga anaa kang Cristo nagaingon kaninyo sa atubangan sa Dios nga wala kamiy laing katuyoan sa tanan nga among gisulti kondili ang pagpalig-on lang sa inyong pagtuo.

²⁰ Nahadlok ako, kay basin kon sa pag-abot ko diha, makita ko nga ang inyong ginabuhat lahi kay sa akong gipaabot kaninyo. Ug *kon mahitabo kana*, makita usab ninyo nga lahi ako kay sa inyong gipaabot kanako. Nahadlok ako, kay basin kon maabtan ko kamo nga nag-inawayay, nagsinahay, nagsinuk-anay, naghinakog, naglinibakay, nagtabi-tabi, nagpasigarbo, ug nagkagubot. ²¹ Nahadlok usab ako, kay basin kon sa pag-abot ko diha maulawan usab ako sa Dios tungod kaninyo. Ug tingalig maguol lang ako tungod kay daghan kaninyo ang nagpakasala kaniadto ug hangtod karon wala pa maghinulsol sa ilang mga hugaw nga binuhatan sama sa pagpakighilawas gawas sa kaminyoon ug mga malaw-ay nga buhat.

Chapter 13

Ang Kataposang mga Tambag

¹ Mao kini ang akong ikatulo nga pag-anha diha kaninyo. *Sumala sa Kasulatan*, “Kon may sumbong ang usa batok sa usa, kinahanglan pamatud-an sa duha o tulo ka mga testigo.” ² Karon, gusto kong pasidan-an ang mga nakasala kaniadto, ug ingon man usab ang tanan, nga ang akong gipanulti niadtong ikaduha ko nga pag-anha diha sublion ko karon—nga sa akong pagbalik diha wala gayoy makalingkawas sa akong pagdisiplina. ³ Buhaton ko kini sa pagpamatuod kaninyo nga ang akong gipanulti gikan kang Cristo, kay mao man kini ang inyong gipangita. Gamhanan siya ug dili huyang sa iyang pagpanglihok diha sa inyong kinabuhi. ⁴ Tinuod nga gilansang si Cristo sa krus tungod kay siya nagmapainubsanon, apan karon buhi siya tungod sa gahom sa Dios. Ug tungod kay anaa kami kang Cristo nagmapainubsanon kami sama kaniya. Apan sa among pag-alagad kaninyo makita ninyo nga ang gahom sa Dios ania kanamo kay siya uban namo.

⁵ Susiha ninyo ang inyong kaugalingon kon tinud-anay ba ang inyong pagtuo *kang Cristo*. Dili ba nasayran na man ninyo nga si Cristo Jesus anaa kaninyo?—gawas kon dili kamo tinuod nga mga tumutuo.

⁶ Nagalaom ako nga makita ninyo nga kami tinuod gayod nga mga apostoles ni Cristo. ⁷ Nagaampo kami sa Dios nga dili kamo magbuhat ug bisan unsa nga daotan. Wala kami mag-ampo niini aron makita sa mga tawo nga gisunod ninyo ang among mga gitudlo kaninyo, kay bisan dili ninyo kami ilhon nga mga apostoles ni Cristo, ang mahinungdanon mao nga magbuhat kamo ug maayo. ⁸ Kay dili kami makabuhat sa bisan unsa nga supak sa kamatuoran, kondili ang alang lang gayod sa kamatuoran. ⁹ Malipayon kami, kay sa pagpaubos namo sa among kaugalingon nalig-on kamo *sa inyong pagtuo*. Among pag-ampo nga wala gayoy ikasaway kaninyo. ¹⁰ Ang hinungdan nga nagsulat ako niini kaninyo samtang wala pa ako diha aron nga sa pag-anha ko, dili na kinahanglan nga mosulti pa akog masakit agig paggamit sa akong katungod. Kay gihatag kanako sa Dios kini nga katungod aron lig-onon kamo, ug dili aron gub-on.

¹¹ *Dinhi lang kutob ang akong sulat kaninyo*. Sa kataposan, mga igsoon, nagahangyo ako nga tarungan ninyo ang inyong pagkinabuhi. Sunda ninyo ang akong mga tambag. Paghiusa kamo. Kinahanglan maayo ang inyong relasyon sa usag usa. Ug kon buhaton ninyo kini, ang Dios nga tinubdan sa gugma ug kalinaw magauban kaninyo.

¹² Pagpangumustahay kamo isip managsoon kang Cristo.^a

¹³ Ang tanang katawhan sa Dios dinhi nangumusta kaninyo.

¹⁴ Hinaut pa nga anaa kaninyong tanan ang panalangin sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ang gugma sa Dios, ug ang pagpakig-uban sa Espiritu Santo.

^a 12 *sa literal*, pagpangumustahay kamo nga may balaan nga halok.

Ang Sulat Ni Pablo Sa Mga
TAGA-GALACIA

Chapter 1

¹ *Ako* si apostol Pablo. *Ang akong pagka-apostol* dili gikan sa tawo o pinaagi sa tawo, kondili pinaagi kang Jesu-Cristo ug sa Dios nga Amahan nga nagbanhaw kaniya gikan sa kamatayon.

² *Ako* ug ang tanan dinhi nga mga igsoon *kang Cristo nangumusta* kaninyo nga mga tumutuo diha sa mga lungsod^a sa Galacia.

³ *Hinaut nga madawat* ninyo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga atong Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo.

⁴ Gihalad ni Cristo ang iyang kaugalingon aron mapasaylo kita sa atong mga sala, ug aron maluwas niya kita sa kadaotan nga nagahari dinhi sa kalibotan. Gibuhat niya kini tungod kay mao kini ang plano sa atong Dios ug Amahan. ⁵ Dalayegon ang Dios sa walay kataposan! Amen.

Walay Laing Maayong Balita

⁶ Natingala gayod ako nga sayon ra kaayo alang kaninyo ang pagtalikod gikan sa Dios nga nagtawag kaninyo pinaagi sa grasya ni Cristo ug ang pagtuo sa lain nga *ginaingon nilang* maayong balita. ⁷ Ang tinuod wala nay lain pa nga maayong balita. Nahisgotan ko kini tungod kay may mga tawo diha nga nagasamok kaninyo, kay gusto nila nga tuison ang Maayong Balita bahin kang Cristo. ⁸ Apan hinumdomi ninyo kini: bisan pag anghel nga gikan sa langit o bisan pag kami ang mosangyaw ug maayong balita nga lahi kay sa una namong gisangyaw kaninyo, tunglohon sa Dios! ⁹ Nag-ingon na kami kaniadto, ug karon sublion ko, nga si bisan kinsa nga nagatudlo kaninyo ug maayong balita nga lahi kay sa inyong nadawat gikan kanamo, tunglohon sa Dios. ¹⁰ Ayaw kamo paghunahuna nga gusto ko lang nga dayegon ako sa tawo. Dili! Gusto ko nga ang Dios mao ang modayeg kanako. Ayaw usab kamo paghunahuna nga gusto ko lang magpauyon-uyon sa gusto sa mga tawo, kay kon mao kana ang akong ginabuhay, dili ako tinuod nga alagad ni Cristo.

Sa Unsa nga Paagi Nahimong Apostol si Pablo

¹¹ Gusto ko nga masayran ninyo mga igsoon, nga ang Maayong Balita nga akong gisangyaw kaninyo dili binuhat-buhat lang sa tawo. ¹² Wala ko kini madawat gikan sa tawo, ug walay tawo nga nagtudlo niini kanako, kondili si Jesu-Cristo gayod ang nagpadayag niini kanako.

¹³ Nadunggan ninyo ang akong mga gibuhay sa dihang nagasunod pa ako sa relihiyon sa mga Judio. Gilutos ko sa walay kukalooy ang mga tumutuo sa Dios, ug gipaningkamotan ko nga laglagon silang tanan.

¹⁴ Ug kon bahin sa pagtuman sa among mga tumanon sa relihiyon sa mga Judio, nalabwan ko ang kadaghanan sa akong kaidad nga mga Judio, kay gipaningkamotan ko gayod nga tumanon ang mga tumanon sa among mga katigulangan.

¹⁵ Apan gikaloy-an ako sa Dios, kay sa wala pa ako matawo gipili na niya akong daan ug gitawag *nga moalagad kaniya*. ¹⁶ Ug sa dihang gipadayag sa Dios kanako ang iyang Anak *nga si Jesu-Cristo* aron iwali siya ngadto sa mga dili Judio, wala ako magpatambag kang bisan kinsa. ¹⁷ Wala usab ako moadto sa Jerusalem aron makigkita sa mga apostoles nga nauna kanako; hinuon, miadto dayon ako sa Arabia, ug pagkahuman mibalik ako sa Damasco. ¹⁸ Pagkahuman sa tulo ka tuig, miadto ako sa Jerusalem aron

^a 2 mga tumutuo diha sa mga lungsod: *sa literal*, mga iglesya.

makigkita kang Pedro. Duha ako ka semana uban kaniya.¹⁹ Wala akoy lain nga nakita didto nga mga apostoles gawas lang kang Santiago nga igsoon sa Ginoo.

²⁰ Tinuod ang tanan kong ginasugilon niini nga sulat, ug nasayod ang Dios nga wala ako magbakak.

²¹ Unya miadto ako sa probinsya sa Siria ug Cilicia.²² Niadtong higayona wala pa ako makita sa mga tumutuo sa Judea.²³ Nabalitaan lang nila nga ang naglutos kanila kaniadto, nagasangyaw na karon mahitungod sa pagtuo nga kaniadto gipaningkamotan niya nga walaon.²⁴ Busa gidayeg nila ang Dios tungod sa gibuhay niya kanako.

Chapter 2

Si Pablo ug ang Uban nga mga Apostoles

¹ Paglabay sa 14 ka tuig, mibalik ako sa Jerusalem. Kauban ko si Bernabe, ug gidala ko usab si Tito.

² Mibalik ako tungod kay nagpadayag ang Dios kanako nga kinahanglan moadto ako didto. Nakigkita ako sa mga tigdumala sa mga tumutuo, ug sa dihang kami-kami na lang, gisaysay ko kanila kon unsa ang Maayong Balita nga akong giwali sa mga dili Judio. Gibuhay ko kadto kay dili ko buot nga mahimong walay kapuslanan ang akong mga paghago kaniadto ug hangtod karon.³ *Nasabtan ko nga uyon sila sa akong giwali*, kay bisan dili Judio si Tito nga kauban nako, wala sila mamugos nga tulion siya *sumala sa Kasugoan ni Moises*.⁴ Ang mga tawo lang nga nagpakaaron-ingnon nga mga tumutuo ang nag-ingon nga kinahanglan siya nga tulion. Kadto nga mga tawo mitipon lang sa mga tumutuo aron panid-an ang atong kagawasan *gikan sa Kasugoan ni Moises*, nga naangkon nato pinaagi kang Cristo Jesus. Kay gusto nila kitang pugson sa pagsunod sa maong mga sugo.⁵ Apan wala gayod kami mosunod sa ilang gusto bisan gamay lang, aron maampingan namo alang kaninyo ang kamatuoran *nga gitudlo* sa Maayong Balita.

⁶ Ang mga pangulo sa mga tumutuo *didto sa Jerusalem* wala gayoy gidugang sa akong gitudlo. (Hinunon walay bali kanako kon kinsa gayod sila, tungod kay sa Dios managsama lang kami.)⁷ Imbis *nga modugang sila sa akong gitudlo*, giila nila nga ako mao ang gitugyanan *sa Dios sa pagtudlo* sa Maayong Balita ngadto sa mga dili Judio, pareho usab kang Pedro nga gitugyanan sa pagtudlo ngadto sa mga Judio.⁸ Kay ang Dios nga naghimo kang Pedro nga apostol alang sa mga Judio mao usab ang naghimo kanako nga apostol alang sa mga dili Judio.⁹ Busa pagkahibalo sa mga ginaila nga mga tigdumala sa mga tumutuo, nga mao sila si Santiago, Pedro,^a ug Juan, nga gihatagan ako sa Dios niini nga buluhaton, gidawat nila kami ni Bernabe isip ilang mga kauban *sa pagtudlo sa Maayong Balita*. Ug nagkauyon kami nga kami ni Bernabe *magsangyaw* sa mga dili Judio ug sila sa mga Judio.¹⁰ Ang ila lang gihangyo kanamo mao nga tabangan namo ang kabos nga mga tumutuo *didto sa Jerusalem*. Ug mao usab kana ang akong gustong buhaton.

Gibadlong ni Pablo si Pedro Didto sa Antioquia

¹¹ Unya, sa dihang didto si Pedro sa Antioquia gibadlong ko siya tungod kay sayop ang iyang gibuhay.

¹² *Mao kini ang nahitabo*: sa dihang wala pa moabot ang mga tawo ni Santiago, nagakaon si Pedro kauban sa mga dili Judio nga mga tumutuo. Apan pag-abot sa mga tawo ni Santiago, mibulag siya ug dili na siya mokaon uban sa mga dili Judio, kay nahadlok siya nga basin badlongon siya sa Judio nga mga tumutuo nga nagaingon nga ang tanan nga nagatuo kang Cristo kinahanglan mosunod sa Kasugoan ni Moises.^b¹³ Lakip ang uban nga Judio nga mga tumutuo *didto sa Antioquia* misunod usab kang Pedro bisan nasayran nila nga dili daotan ang mokaon uban sa mga dili Judio. Bisan gani si Bernabe nadala usab sa ilang pagpakaaron-ingnon.¹⁴ Sa dihang nakita ko nga wala sila mosunod sa kamatuoran *nga gitudlo* sa Maayong Balita, gisultihan ko si Pedro atubangan sa tanan. Miingon ako kaniya, “Nganong gibuhay mo kadto? Sama

^a 9 Pedro: sa Griego nga teksto, Cefas nga mao usab ang ngalan ni Pedro.

^b 12 Sumala kanila, kinahanglan ang mga sumusunod ni Cristo mosunod sa tanan nga mga sugo ni Moises, lakip ang mga sugo bahin sa pagkaon ug uban pa nga mga seremonya.

ra nga ginapugos mo ang mga dili Judio sa pagsunod sa mga kasugoan sa mga Judio. Ikaw gani mismo nga Judio wala man mosunod sa mga kasugoan sa mga Judio, kondili nagakinabuhi ingon nga usa ka dili Judio.”

Judio o Dili Pareho nga Maluwas kon Motuo

¹⁵ Natawo kami nga mga Judio, ug lahi kami sa mga dili Judio nga *giisip namo kaniadto nga mga makasasala*. ¹⁶ Apan karon nasayran na namo nga gipakamatarong sa Dios ang tawo pinaagi sa iyang pagtuo kang Cristo Jesus ug dili sa pagtuman sa Kasugoan *ni Moises*. Busa kami usab nga mga Judio mituo kang Cristo Jesus aron pakamatarongon kami sa Dios tungod sa among pagtuo ug dili tungod sa among pagtuman sa Kasugoan. Kay wala gayoy tawo nga pakamatarongon sa Dios pinaagi sa iyang pagtuman sa Kasugoan. ¹⁷ Karon, kon sa among tinguha nga pakamatarongon kami sa Dios pinaagi sa among pagpakighiusa kang Cristo makita nga kami makasasala, nagakahulogan ba kini nga si Cristo nagatukmod sa pagbuhat ug sala? Dili gayod! ¹⁸ Apan kon balikan ko na usab ang *pagsalig sa Kasugoan nga akong gibiyaa*n, ako na ang nagapamatuod nga makasasala ako *tungod kay gilapas ko ang Kasugoan*. ¹⁹ Ang tinuod, pinaagi sa Kasugoan nasayran ko nga dili nako maangkon ang pagkamarongon pinaagi sa akong pagtinguha sa pagsunod niini. Ug karon nga dili na ako ilalom sa Kasugoan, gawasnon na ako nga magkinabuhi sa Dios. ²⁰ Namatay ako kauban ni Cristo sa krus. Dili na ako ang nagakinabuhi karon, kondili si Cristo na ang nagakinabuhi kanako. Ug kining kinabuhi nga akong ginakinabuhi karon mao ang resulta sa akong pagtuo sa Anak sa Dios nga nahigugma kanako ug naghalad sa iyang kinabuhi alang kanako. ²¹ Wala ko gipakawalay pulos ang kaluoy sa Dios. Kay kon ang pagtuman sa Kasugoan mao ang paagi nga pakamatarongon sa Dios ang tawo, di walay kapuslanan ang kamatayon ni Cristo.

Chapter 3

Ang Pagtuman sa Kasugoan o ang Pagtuo kang Cristo

¹ Kamo nga mga taga-Galacia, kulang ang inyong pagsabot! Nganong nagatuo kamo sa mga tawo nga nagalimbong kaninyo *nga sundon gayod ninyo ang Kasugoan ni Moises*? Klaro ang akong giingon kaninyo kon unsa ang kahulogan sa kamatayon ni Cristo sa krus. ² Dili ba nga nadawat na ninyo ang Espiritu *Santo* pinaagi sa inyong pagpamati ug pagtuo sa Maayong Balita, ug dili tungod sa inyong pagtuman sa Kasugoan? ³ Tinuod gayod nga kulang ang inyong pagsabot. Kay sa pagsugod ninyo *sa inyong pagtuo kang Cristo* misalig kamo sa tabang sa Espiritu *Santo*, apan karon nagahunahuna kamo nga mahimo kamong hingpit pinaagi sa inyong kaugalingong paningkamot. ⁴ Unsa, wala bay pulos ang inyong nasinatian? Dili mahimo nga wala lang kadtoy pulos. ⁵ Dili ba nga gihatagan kamo sa Dios sa Espiritu *Santo* ug pinaagi kaniya nagabuhat kamo ug mga milagro? Ug dili ba nga nadawat ninyo kini pinaagi sa inyong pagpamati ug pagtuo *sa Maayong Balita*, ug dili tungod sa inyong pagtuman sa Kasugoan?

⁶ Sama sa nahitabo kang Abraham. *Sumala sa Kasulatan*, “Nagtuo siya sa Dios, ug tungod sa iyang pagtuo gipakamatarong siya sa Dios.” ⁷ Busa klaro nga ang mga tawo nga nagatuo sa Dios mao ang tinuod nga mga kaliwat ni Abraham. ⁸ Kaniadto pa nag-ingon na ang Kasulatan nga pakamatarongon sa Dios ang mga dili Judio tungod sa ilang pagtuo kaniya. *Sumala sa Kasulatan*, kining Maayong Balita gipahayag sa Dios kang Abraham. Nag-ingon siya, “Panalangin ko ang tanan nga mga tawo pinaagi kanimo.” ⁹ Mituo si Abraham sa pulong sa Dios ug nadawat niya ang panalangin. Busa ang tanan nga nagatuo sa Dios ginapanalangin usab sama kang Abraham.

¹⁰ Apan ang mga tawo nga nagasalig sa ilang pagtuman sa Kasugoan tinunglo na *sa Dios*. Kay sumala sa Kasulatan tinunglo ang wala nagatuman sa tanan nga gipatuman sa Kasugoan. ¹¹ Klaro nga wala gayoy tawo nga pakamatarongon sa Dios tungod sa iyang pagtuman sa Kasugoan. Kay *nag-ingon ang Kasulatan*, “Ang tawo nga gipakamatarong sa Dios tungod sa iyang pagtuo mabuhi.” ^a ¹² Ang Kasugoan walay labot sa

^a 11 mabuhi: *buot ipasabot, mabuhi sa walay katapusan ug anaa sa Dios*.

pagtuo, kay *nag-ingon ang Kasulatan*, “Ang tawo makaangkon sa kinabuhi kon matuman niya ang tanan nga ginaingon sa Kasugoan.”¹³ Gitunglo kita *sa Dios* tungod kay dili nato matuman ang tanan nga ginaingon sa Kasugoan. Apan gitubos kita ni Cristo gikan niining tunglo. Siya mao ang nahimong tinunglo *sa Dios* alang kanato. Kay nagaingon ang Kasulatan, “Tinunglo *sa Dios* si bisan kinsa nga bitayon sa kahoy.”¹⁴ *Mao kini ang gibuhay sa Dios*, aron pinaagi kang Cristo Jesus, ang panalangin nga iyang gihatag kang Abraham mahatag usab niya sa mga dili Judio; aron nga pinaagi sa atong pagtuo madawat nato ang Espiritu *Santo* nga iyang gisaad.

Ang Kasugoan ug ang Saad sa Dios

¹⁵ Mga igsoon, hatagan ko kamo ug usa ka pananglitan. Dili mahimo nga isalikway o dugangan ang kasabotan nga gipirmahan na. ¹⁶ Sama usab sa mga saad *sa Dios* kang Abraham. Misaad ang Dios kaniya ug sa iyang kaliwat. Wala siya moingon nga may saad siya sa mga kaliwat ni Abraham nga ang buot ipasabot daghan nga mga tawo, kondili ang giingon niya, “Ug sa imong kaliwat.” Ang iyang gitumong usa lang ka tawo; ug kini walay lain kondili si Cristo. ¹⁷ Ang buot kong ipasabot mao kini: may gisaad ang Dios kang Abraham. Ug kadto nga saad gihimo sa wala pa ang Kasugoan, tungod kay mga 430 pa ka tuig ang milabay una pa gihatag sa Dios ang Kasugoan. Busa kadtong gisaad sa Dios dili mahimo nga gubaon o wad-an ug bili sa Kasugoan. ¹⁸ Kay kon kinahanglan pa unta nga matuman una ang Kasugoan una pa niya ihatag ang iyang saad, wala nay kapuslanan ang iyang saad kang Abraham. Apan ang tinuod nagsaad na ang Dios kang Abraham *sa wala pa ang Kasugoan*.

¹⁹ Kon mao kini, nganong gihatag pa man gayod ang Kasugoan? Ang Kasugoan gidugang sa Dios aron masayran sa mga tawo nga nagapakasala sila. Ug kini milungtad hangtod lang sa panahon nga miabot ang kaliwat *ni Abraham* nga gitumong sa Dios sa iyang saad. Gihatag sa Dios ang Kasugoan pinaagi sa iyang mga anghel, ug sila ang naghatag niini sa mga tawo pinaagi sa tigpataliwala. ²⁰ *Apan ang saad dili ingon niana*. Wala kini ihatag sa Dios pinaagi sa tigpataliwala o uban sa mga anghel, kondili nag-inusara lang siya.

²¹ Karon, basig maghunahuna kamo nga ang Kasugoan supak diay sa mga saad sa Dios. Dili! Kay kon gihatag ang Kasugoan aron makahatag ug kinabuhi *nga walay kataposan*, kana na lang unta ang pamaagi sa Dios aron pakamatarongon niya kita. ²² Apan ang Kasulatan nagaingon hinuon nga ang tanan nga mga tawo naulipon sa sala. Busa ang mga nagatuo kang Jesu-Cristo mao lang ang makaangkon sa gisaad sa Dios.

²³ Sa dihang wala pa ang gitawag nga pagtuo *kang Cristo*, daw sama kita sa piniriso. Ang Kasugoan mao ang nagpriso kanato hangtod nga miabot si Cristo ug mituo na kita kaniya. ²⁴ Ang Kasugoan nahisama sa usa ka yaya nga nag-atiman kanato hangtod sa pag-abot ni Cristo, aron pinaagi sa atong pagtuo *kaniya* pakamatarongon kita. ²⁵ Ug tungod kay anaa na ang gitawag nga pagtuo, dili na kita ilalom sa pag-atiman sa yaya *nga mao ang Kasugoan*.

²⁶ Kamong tanan mga anak na sa Dios tungod sa inyong pagtuo kang Cristo Jesus. ²⁷ Ug gibautismohan kamo isip timailhan nga kamo anaa na kang Cristo. Kon sa bisti pa, gisul-ob na ninyo si Cristo. ²⁸ Karon managsama na lang ang mga Judio ug ang mga dili Judio, ang mga ulipon ug ang mga dili ulipon, ang mga lalaki ug ang mga babaye. Kitang tanan managsama na lang tungod kay kita anaa na kang Cristo Jesus.

²⁹ Ug tungod kay kamo iya na ni Cristo, mga kaliwat kamo ni Abraham, ug kon unsa ang gisaad sa Dios kang Abraham madawat usab ninyo.

Chapter 4

¹ Samtang bata pa ang manununod, sama lang siya sa ulipon bisan tinuod nga siya ang tag-iya sa tanan nga kabtangan. ² May mga tawo nga gisaligan nga mag-atiman kaniya ug sa iyang mga kabtangan hangtod sa panahon nga gitagal sa iyang amahan. ³ Kita sama usab niana kaniadto sa wala pa kita masayod bahin sa

pagtuo.^a Giuilipon kita sa kalibotanong mga gawi.⁴ Apan pag-abot sa panahon nga gitagal sa Dios, gipadala niya dinhi sa kalibotan ang iyang anak. Gipakatawo siya sa usa ka babaye ug nagkinabuhi ilalom sa Kasugoan⁵ aron tubuson ang tanan nga anaa ilalom sa Kasugoan, aron kita mahimong anak sa Dios.

⁶ Ug tungod kay kita mga anak man sa Dios, gipadala niya ang Espiritu sa iyang Anak nganhi sa atong mga kasingkasing. Mao kana nga makatawag na kita sa Dios ug “Amahan.”⁷ Busa karon, dili na kita mga ulipon kondili mga anak sa Dios. Ug tungod kay kita mga anak na sa Dios, manununod kita sa iyang *gisaad nga mga panulondon*.

Ang Kabalaka ni Pablo alang sa mga Taga-Galacia

⁸ Sa dihang wala pa kamo makaila sa Dios, mga ulipon kamo sa mga dios-dios.⁹ Apan karon nga naila na ninyo ang Dios (o mas maayo siguro kon moingon ako, karon nga naila na kamo sa Dios *ingon nga iyang mga anak*), nganong gusto pa man ninyong mobalik sa mga tumanan nga walay kapuslanan? Nganong gusto na usab ninyong magpaulipon niini?¹⁰ May pinasahi pa kamo nga mga adlaw, mga bulan, mga panahon ug mga tuig!^b¹¹ Nabalaka ako nga basig ang tanan ko nga paghago diha kaninyo mahimong walay kapuslanan.

¹² Mga igsoon, nagapakiluoy ako kaninyo nga sundon ninyo ako, kay *bisan Judio ako, gisalikway ko ang pagtuman sa Kasugoan sa mga Judio ug gisunod ko kamo nga mga dili Judio*.

Wala kamoy nahimo nga daotan batok kanako.¹³ Nasayod gayod kamo nga tungod sa akong pagkasakit nakasangyaw ako sa Maayong Balita diha kaninyo sa unang higayon.¹⁴ Ug bisag gingil-aran kamo sa deperensya sa akong panglawas wala ninyo ako isalikway. Gidawat ninyo ako ingon nga usa ka anghel gikan sa Dios. Gidawat ninyo ako sama nga si Cristo Jesus ang inyong gidawat.¹⁵ Malipayon gayod kamo kaniadto. Apan unsa ang nahitabo kaninyo karon? Ako mismo makapamatuod nga kaniadto kon mahimo pa lang, bisan ang inyong mga mata lukaton ninyo aron ihatag kanako.¹⁶ Apan karon giisip ninyo ako nga kaaway tungod kay gisugilon ko kaninyo ang kamatuoran.

¹⁷ May mga tawo diha nga nagapakita nga sila nabalaka kaninyo, apan dili maayo ang ilang katuyoan. Gusto lang nila nga mabugnaw kamo kanako aron sila ang inyong dapigan.¹⁸ Dili daotan kon ang ubang tawo magpakita nga sila nabalaka kaninyo bisan wala ako diha, kon maayo lang ang ilang katuyoan.

¹⁹ *Minahal* ko nga mga anak *kang Cristo*, samtang naghulat ako nga ang kinabuhi ni Cristo makita diha kaninyo, sama ako sa manganakay nga nagabati.²⁰ Dako ang akong tinguha nga makig-uban kaninyo karong mga panahona aron makasulti ako pag-ayo kaninyo, kay nabalaka ako kaninyo!

Ang Duha ka Anak ni Abraham

²¹ May ipangutana ako kaninyong mga buot magpasakop sa Kasugoan. Wala ba kamo makadungog kon unsa ang giingon sa Kasugoan?²² Giingon didto nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki; ang usa sa iyang ulipon *nga si Agar*, ug ang usa sa iyang asawa *nga si Sara*.²³ Ang iyang anak sa ulipon natawo sa tawhanon nga paagi, apan ang anak niya sa iya gayong asawa natawo sumala sa saad sa Dios.²⁴ Kining duha ka babaye pananglitan sa duha ka kasabotan. Si Agar mao ang pananglitan sa kasabotan nga gihatag sa Dios kang Moises sa Bukid sa Sinai. Kini walay lain kondili ang Kasugoan. Ang iyang mga anak natawo nga mga ulipon.^c²⁵ Busa si Agar, mao ang tukmang hulagway sa Bukid sa Sinai sa Arabia. Sa ato pa, sama siya sa siyudad sa Jerusalem karon, tungod kay ang mga tawo sa Jerusalem pareho sa mga ulipon sa ilang pagtuman sa Kasugoan.²⁶ Apan si Sara dili ulipon ug siya ang pananglitan sa langitnon nga Jerusalem. Ug siya ang atong inahan *tungod kay dili kita ulipon sa Kasugoan*.²⁷ Kay nagaingon ang Kasulatan,

^a 3 sa wala pa kita masayod bahin sa pagtuo: *sa literal*, sa bata pa kita.

^b 10 *Gisulti kini ni Pablo tungod kay nagahunahuna sila nga kini makadugang sa kaluwasan nga ilang nadawat kang Cristo*.

^c 24 *Ingon nga ang anak ni Agar natawo nga ulipon, ang mga nagapailalom sa Kasugoan ulipon usab mismo niana nga Kasugoan*.

Paglipay, babaye nga dili makaanak!

Singgit sa kalipay, ikaw nga wala pa gayod makaagi ug kasakit sa pagpanganak.

Tungod kay *bisan gibiyaan ka sa imong bana, mobalik siya kanimo, ug mas daghan pa ang imong mahimong anak kay sa babaye nga nagapuyo uban sa iyang bana.*

²⁸ Mga igsoon, mga anak na kamo sa Dios sumala sa iyang saad, sama kang Isaac *nga natawo tungod kay siya gisaad sa Dios.* ²⁹ Kaniadto, ang *anak ni Abraham* nga natawo sa tawhanon nga paagi naglutos sa *anak ni Abraham* nga natawo pinaagi sa gahom sa Espiritu Santo. Ug mao usab kini ang nagakahitabo karon *kanato, gilutos kita sa mga tawo nga nagapasakop sa Kasugoan.* ³⁰ Apan unsa man ang gisulti sa *Dios diha sa Kasulatan?* “Hinginli ang ulipon nga babaye ug ang iyang anak, tungod kay ang anak sa ulipon walay bahin sa panulondon sa anak sa babaye nga dili ulipon.” ³¹ Busa mga igsoon, dili kita sama sa anak sa babaye nga ulipon kondili sa babaye nga dili ulipon.

Chapter 5

Dili Kamo Magpaulipon Pag-usab sa Kasugoan

¹ Gihatagan kita ni Cristo ug kagawasan aron dili na kita maulipon *sa Kasugoan*. Busa magmalig-on kita *sa atong pagtuo* ug dili na kita magpaulipon pa pag-usab.

² Hinundomi ninyo kini, ug ako mismo, si Pablo, ang nagasulti niini kaninyo. Kon magpatuli pa kamo *isip pagtuman sa Kasugoan*, gibale-wala ninyo ang gibuhat ni Cristo aron maluwas kamo. ³ Ug moingon ako pag-usab nga ang mga tawo nga nagatuo nga kinahanglan nga magpatuli *aron maluwas*, kinahanglan nga tumanon usab nila ang tanan nga anaa sa Kasugoan. ⁴ Kon nagasalig kamo nga pakamatarongon kamo sa Dios pinaagi sa inyong pagtuman sa Kasugoan, kini nagakahulogan lang nga nahimulag kamo kang Cristo, ug wala na kamo mahilakip sa kaluoy sa Dios. ⁵ Apan kita *nga anaa kang Cristo* nagasalig ug nagapaabot nga pakamatarongon kita pinaagi sa atong pagtuo ug sa gahom sa Espiritu *Santo*. ⁶ Tungod kay kon anaa na kita kang Cristo Jesus, dili na importante kon tinuli kita o dili. Ang atong pagtuo mao ang importante, ang pagtuo nga makita pinaagi sa atong paghigugma *sa atong isigkatawo*.

⁷ Maayo ang inyong gibuhat kaniadto. Kinsa man ang misanta kaninyo sa pagsunod sa kamatuoran?

⁸ Dili mahimo nga ang *Dios* nga nagtawag kaninyo mao usab ang misanta kaninyo *sa pagsunod sa kamatuoran*. ⁹ *Kanang mga tawo nga nagapahisalaag kaninyo* sama sa igpapatubo nga bisag gamay lang, makapatubo na sa tibuok nga minasang harina. ¹⁰ Apan may pagsalig gayod ako sa Ginoo nga ang akong gitudlo kaninyo mao ang inyong sundon. Ug kana nga mga tawo nga anaa diha nga nagasamok kaninyo, bisan kinsa pa kana sila, silotan sila sa Dios.

¹¹ May nagaingon nga nagatudlo kuno ako nga ang tawo kinahanglang tulion *aron maluwas*. Mga igsoon, ayaw kamo pagtuo niana. Tungod kay kon tinuod kana, nganong ginalutos pa nila ako? *Ug kon nagatudlo ako niana*, wala untay kapuslanan ang *akong pagtudlo nga ang tawo maluwas pinaagi sa kamatayon ni Cristo sa krus*, nga alang sa uban binuang lang. ¹² Maayo pa nga ang mga tawo nga nagasamok kaninyo *pinaagi sa pagtudlo nga kinahanglan kamong magpatuli* dili lamang magpatuli kondili kapnon gayod nila ang ilang kaugalingon!

¹³ Mga igsoon, gitawag kamo sa Dios aron mahimong gawasnon. Apan dili kamo maghunahuna nga gawasnon na kamo karon sa pagtuman sa inyong lawasnong kinaiya. Ang angay ninyong buhaton, maghigugmaay kamo ug magtinabangay. ¹⁴ Tungod kay ang tibuok nga Kasugoan natingob sa usa lang ka sugo: “Higugmaa ang imong isigkatawo sama sa imong paghigugma sa imong kaugalingon.” ¹⁵ Apan kon manggiaway kamo sama sa mga mabangis nga mga mananap, pagbantay kamo kay basig magun-ob ninyo ang pagtuo sa usag usa.

Ang Gitinguha sa Espiritu Santo Lahi kay sa Tawo

¹⁶ Ang akong buot ipasabot, sundon ninyo ang Espiritu *Santo* aron dili ninyo mabuhat ang daotan nga tinguha sa inyong tawhanon nga kinaiya. ¹⁷ Tungod kay ang tinguha sa atong tawhanon nga kinaiya supak sa tinguha sa Espiritu *Santo*, ug ang tinguha sa Espiritu *Santo* supak usab sa tinguha sa atong tawhanon nga kinaiya. Kining duha nagakasumpaki, busa dili nato mahimo ang atong gusto nga buhaton. ¹⁸ Ug kon nagapasakop kita sa Espiritu *Santo*, dili kita ilalom sa Kasugoan.

¹⁹ Ang mga tawo nga nagasunod lamang sa ilang tawhanon nga kinaiya maila gayod pinaagi sa ilang binuhatan: nagapakighilawas sila gawas sa kaminyoon, hugaw ug malaw-ay ang ilang mga binuhatan, ²⁰ nagasimba sila sa mga dios-dios, mga mambabarang, madinumtanon, palaaway, abughuan,^a masuk-anon, hakog, hinungdan sa pagbahin-bahin ug pagpundok-pundok, ²¹ masinahon, palahubog, mahigugmaon sa mga kalibotanon nga kalipay, ug uban pang ginabuhat nila nga mahugaw. Giingnan ko na kamo kaniadto ug karon pasidan-an ko kamo pag-usab, nga ang mga tawo nga nagabuhat niini dili makapanunod sa gingharian sa Dios.

²² Apan kini ang makita sa kinabuhi sa tawo kon ang Espiritu *Santo* mao ang nagagahom kaniya: mahigugmaon siya, malipayon, may kalinaw, mainantuson, maayo sa iyang isigkatawo, manggihatagon, kasaligan, ²³ buotan ug makapugong sa iyang kaugalingon. Kon mao kini ang atong buhaton dili nato malapas ang mga sugo sa Dios kanato. ²⁴ Gilansang na sa mga tawo nga iya na ni Cristo Jesus ang ilang tawhanon nga mga kinaiya ug tinguha didto sa krus. ²⁵ Ug tungod kay gihatagan na kita ug bag-o nga kinabuhi sa Espiritu *Santo*, kinahanglan nga mosunod kita kaniya. ²⁶ Dili kita magpasigarbo o makig-away; ug likayan nato ang pagsinahay.

Chapter 6

Magtinabangay Kita

¹ Karon, mga igsoon, kon may usa kaninyo nga nahulog sa pagpakasala, kamo nga ginatultolan sa Espiritu *Santo* angay motabang kaniya aron mahibalik siya sa husto nga pagkinabuhi. Apan kinahanglan buhaton ninyo kini sa malumo nga paagi. Ug pagbantay usab kamo sa inyong kaugalingon kay basin kon kamo makasala usab. ² Pagtinabangay kamo sa inyong mga problema. Tungod kay kon mao kini ang inyong buhaton matuman ninyo ang sugo ni Cristo. ³ Kon may usa kaninyo nga nagahunahuna nga importante siya, nga ang tinuod wala siyay hinungdan, ginalimbongan lang niya ang iyang kaugalingon.

⁴ Ang matag usa kinahanglan gayod magsusi sa iyang kaugalingon. Ug kon makita niya nga maayo ang iyang ginabuhat, malipay siya. Apan dili niya angay nga itandi ang iyang kaugalingon sa uban. ⁵ Kay ang matag usa may kaugalingong tulubagon sa iyang ginabuhat.

⁶ Ang nagdawat sa *Kristohanon nga* mga pagtulon-an angay motabang ug mohatag sa nagatudlo kaniya.

⁷ Ayaw ninyo limbongi ang inyong kaugalingon. Walay tawo nga makalimbong sa Dios. Kay kon unsa ang gipugas sa tawo mao usab ang iyang anihon. ⁸ Kon sundon nato ang atong kaugalingong gusto, madawat nato ang silot nga walay kataposan. Apan kon sundon nato ang gusto sa Espiritu *Santo*, madawat nato gikan niini ang kinabuhi nga walay kataposan. ⁹ Busa dili kita angayng pul-an sa pagbuhat ug maayo, kay kon magpadayon kita, moabot gayod ang panahon nga madawat nato ang ganti. ¹⁰ Busa kon may kahigayonan, dili nato palabyon ang pagbuhat ug maayo ngadto sa tanang tawo, ug labi na gayod sa atong mga igsoon sa pagtuo.

^a 20 abughuan: *sa ubang Binisaya* abubhuan.

Ang Kataposan nga Pahimangno

¹¹ *Sa kataposan nga bahin niining akong sulat*, ako na mismo si Pablo ang nagasulat. Tan-awa ninyo kon unsa kadagko ang mga litra. ¹² Ang mga tawo nga nagapugos kaninyo nga magpatuli gusto lang nga magpasigarbo *ngadto sa ilang isigka-Judio* nga nagasunod sila sa ilang mga seremonya. Kay nahadlok sila nga lutoson kon itudlo nila nga ang kamatayon lang gayod ni Cristo mao ang makaluwas sa tawo. ¹³ Bisan gani sila mismo nga nagpatuli wala usab nagatuman sa Kasugoan. Gusto lang nila nga magpatuli kamo aron ikapasigarbo nila nga nagasunod kamo nianang ilang seremonya. ¹⁴ Apan alang kanako, wala akoy lain nga ikapasigarbo kondili ang *kamatayon sa krus* sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Kay tungod sa iyang kamatayon sa krus, ang mga butang dinhi sa kalibotan wala nay bili alang kanako, ingon nga ako walay bili sa kalibotan. ¹⁵ Dili mahinungdanon kon natuli kita o wala, ang labing mahinungdanon mao nga kita gibag-o na sa Dios. ¹⁶ Hinaut nga ang tanang mga tawo nga pinili sa Dios ug nagatuman niining akong ginatudlo makadawat sa kalinaw^a ug kaluoy.

¹⁷ Sukad karon, ayaw na kamo paghatag kanako ug kasamok. Ang mga uwat sa akong lawas nagapamatuod nga gisunod ko ang mga sugo ni Jesus.

¹⁸ Mga igsoon, hinaut nga panalanginan kamo sa atong Ginoong Jesu-Cristo. Amen.

^a 16 makadawat sa kalinaw: *buot ipasabot*, hatagan ug maayong kahimtang.

Ang Sulat Ni Pablo Sa Mga

TAGA-EFESO

Chapter 1

¹ *Ako* si Pablo nga nahimong apostol ni Cristo Jesus sumala sa kabubut-on sa Dios. *Nangumusta ako* kaninyo nga mga katawhan sa Dios diha sa Efeso, kamo nga mga matinumanon sa pagsunod kang Cristo Jesus.

² *Hinaut nga madawat* ninyo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga atong Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo.

Mga Espirituhanong Panalangin

³ Dalayegon gayod ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo! Tungod kay kita anaa kang Cristo, gihatagan niya kita sa tanang mga panalangin nga espirituhanon. Kini nga mga panalangin gikan sa langit. ⁴ Bisan sa wala pa buhata ang kalibotan, gipili na kitang daan sa Dios nga mahimong balaan ug walay ikasaway sa iyang atubangan pinaagi sa atong paghiusa kang Cristo. Tungod sa gugma sa Dios kanato, ⁵ giplano na niyang daan nga kita mahimong iyang mga anak pinaagi kang Jesu-Cristo. Kini sumala sa iyang kagustohan ug kabubut-on. ⁶ Dayegon ta ang Dios tungod sa iyang kahibulongang grasya nga gihatag kanato pinaagi sa iyang hinigugmang Anak!

^{7,8} Kay pinaagi sa dugo^a ni Cristo gitubos kita, nga sa ato pa, gipasaylo na ang atong mga sala. Pagkadako sa grasya sa Dios kanato. Gihatagan niya kitag kaalam ug kahibalo ⁹ aron masabtan nato ang iyang tinago nga plano nga iyang buhaton pinaagi kang Cristo ¹⁰ kon moabot na ang panahon nga iyang gitagal. Sumala sa iyang plano, gusto niya nga usahon ang tanan nga anaa sa langit ug sa yuta ug ipasakop sa pagdumala ni Cristo. ¹¹ Ang tanang mga butang gibuhat sa Dios sumala sa iyang plano ug kabubut-on. Ug sumala sa iyang plano gikan pa kaniadto gipili na niya kaming daan nga mahimong iya pinaagi sa among pagkahiusa kang Cristo, ¹² aron nga kami nga unang naglaom kang Cristo magdayeg kaniya. ¹³ Ug kamo usab nahimong anaa kang Cristo sa dihang nadungog ninyo ang kamatuoran, ang Maayong Balita nga si Cristo diay mao ang makaluwas kaninyo. Sa dihang mituo kamo kaniya, gihatagan kamo sa Dios sa Espiritu Santo nga iyang gisaad timailhan nga kamo iya na. ¹⁴ Kining Espiritu Santo mao ang kasigurohan nga madawat nato isip iyang mga anak ang saad sa Dios nga maangkon nato ang hingpit nga kaluwasan. Tungod niini pagadayegon siya.

Ang Pag-ampo ni Pablo

¹⁵ Busa sa dihang nadungog ko ang mahitungod sa inyong pagtuo kang Ginoong Jesus ug sa inyong paghigugma sa tanang mga katawhan sa Dios, ¹⁶ dako gayod ang akong pagpasalamat sa Dios tungod kaninyo. Ug giampo ko kamo kanunay. ¹⁷ Giampo ko ngadto sa Dios sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ang Amahan nga makagagahom, nga ang Espiritu *Santo* mohatag kaninyo sa kaalam ug magpadayag kaninyo sa kamatuoran mahitungod sa Dios aron nga mailhan gayod ninyo siya. ¹⁸ Giampo ko usab nga lamdagan niya ang inyong hunahuna aron masayran ninyo kon unsa ang atong paglaom sa iyang pagtawag kanato nga mahimong iyang mga anak, ug aron masayran usab ninyo kon unsa kadako ug kamaayo sa panulondon nga iyang gisaad alang sa iyang mga katawhan. ¹⁹ Giampo ko usab nga masayran ninyo ang dili matupngan nga gahom sa Dios alang kanato nga nagatuo kaniya. Kini nga gahom ²⁰ mao usab ang gahom nga iyang gigamit sa pagbanhaw ug pagpalingkod kang Cristo diha sa iyang tuong dapit^b didto sa langit. ²¹ Busa anaa ubos sa

^a 7,8 dugo: *buot ipasabot*, kamatayon.

^b 20 sa iyang tuong dapit: *ang buot ipasabot*, anaa kang Cristo ang gahom ug dungog.

gahom ni Cristo ang tanan nga may gahom sa pagdumala ug sa pagpangulo. Ang katungdanan nga gihatag kang Cristo dili gayod matupngan karon o bisan pa sa umaabot.²² Gipailalom sa Dios ang tanan sa gahom ni Cristo, ug gihimo niya siya nga pangulo sa tanan aron matabangan niya ang mga tumutuo²³ nga mao ang iyang lawas, ang kahingpitan niya nga mao usab ang naghingpit sa tanan.

Chapter 2

Patay Kamo Kaniadto, Apan Karon Buhi na

¹ Patay kamo kaniadto *sa atubangan sa Dios* tungod sa inyong mga kalapasan ug kasal-anan.² Gisunod ninyo ang daotan nga kinaiya *sa mga tawo* niining kalibotana. Kaniadto, sakop kamo *ni Satanas nga mao* ang hari sa mga espiritu nga nagagahom dinhi sa kalibotan. Ug siya usab ang espiritu nga nagagahom sa mga tawo nga masinupakon *sa Dios*.³ Kaniadto, sama usab kita kanila; nagkinabuhi kita sumala sa atong tawhanon nga kinaiya. Ang tinguha sa atong hunahuna ug sa atong lawas mao lang ang atong gisunod. Ug niadto nga kahintang nato, malakip unta kita kanilang tanan nga angay silotan.

⁴ Apan maluloy-on gayod ang Dios, ug dako ang iyang paghigugma kanato.⁵ Bisan patay kita *sa iyang atubangan* tungod sa atong mga sala, gibuhi niya kita uban kang Cristo. (Busa pinaagi sa grasya sa Dios naluwas kita.)⁶ Ug tungod sa atong pagkahiusa kang Cristo Jesus gibanhaw kita uban kaniya ug maghari uban kaniya sa langitnon nga gingharian.⁷ *Gibuhat niya kini* aron ikapakita sa tanan, sa umaabot nga mga adlaw, ang iyang dili matupngan nga grasya ug kaayo nga iyang gihatag kanato pinaagi kang Cristo Jesus.^{8,9} Kay tungod sa grasya *sa Dios* naluwas kamo pinaagi sa inyong pagtuo *kang Jesu-Cristo*. Kini gasa gikan sa Dios ug dili pinasikad sa inyong mga binuhatan busa wala gayoy makapasigarbo.¹⁰ Gibuhat kita sa Dios; ug sa atong pagkahiusa kang Cristo Jesus gihatagan niya kita ug bag-o nga kinabuhi, aron mahimo nato ang maayo nga mga buhat. Sukad pa kaniadto mao kini ang giplano sa Dios nga atong pagabuhaton.

Tungod kang Cristo Nahiusa ang mga Judio ug ang mga Dili Judio

¹¹ Hinumdomi ninyo ang inyong kahintang kaniadto. Natawo kamo nga dili mga Judio; ug matod pa sa mga Judio wala kamoy relasyon sa Dios tungod kay dili kamo sama kanila nga mga tinuli. (Apan kadto nga pagtuli sa lawas lang.)¹² Hinumdomi usab ninyo nga kaniadto wala pa kamo makaila kang Cristo. Wala kamo masakop sa nasod sa Israel, ug wala kamo masakop sa mga kasabotan sa Dios nga pinasikad sa iyang mga saad ngadto sa iyang mga katawhan. Nagkinabuhi kamo niini nga kalibotan nga walay paglaom ug walay Dios.¹³ Apan tungod kay anaa na kamo kang Cristo Jesus, kamo nga kaniadto halayo *sa Dios*, karon haduol na pinaagi sa dugo ni Cristo.¹⁴ Ug pinaagi sa iyang kamatayon, giguba niya ang paril nga nag-ulang ug nahimong hinungdan sa panag-away sa mga Judio ug sa mga dili Judio. Busa siya mao ang naghiusa kanato. Gihiusa niya ang mga Judio ug mga dili Judio.¹⁵ Ang paril nga iyang giguba mao ang Kasugoan sa mga Judio nga nagalakip sa mga sugo ug mga tulumanon. Gibuhat niya kini aron mahiusa diha kaniya ang mga Judio ug ang mga dili Judio, ug aron maundang ang ilang panag-away.¹⁶ Busa karon, ingon nga usa na ka lawas ang mga Judio ug mga dili Judio pinaagi sa *kamatayon ni Cristo* sa krus, giwala na niya ang atong pagdinumtanay ug gipasig-uli na niya kita sa Dios.¹⁷ Miabot dinhi si Cristo ug gisangyaw niya ang Maayong Balita nga naghatag ug kalinaw kaninyo nga mga dili Judio nga kaniadto halayo sa Dios, ug kanamo usab nga mga Judio nga haduol sa Dios.¹⁸ Pinaagi kang Cristo, kitang tanan nga mga Judio ug mga dili Judio makaduol na sa Amahan pinaagi sa usa ka Espiritu *Santo*.

¹⁹ Busa karon, kamo nga mga dili Judio dili na mga langyaw o mga dumuduong, kondili mga katagilungsod na sa mga katawhan sa Dios ug mga sakop na sa iyang pamilya.²⁰ *Kitang mga tumutuo sama sa balay nga bato ang patukoranan*. Ug si Cristo mao ang bato nga patukoranan. Ang mga apostoles ug mga propeta *sa Dios* mao ang mga haligi. Kamo mao ang uban nga mga bahin sa balay.²¹ Pinaagi kang Cristo ang tanan nga bahin sa balay gipasibo aron mahimong balaan nga templo alang sa Ginoo.²² Ug

tungod kay kamo anaa kang Cristo, naapil usab kamo niining gibuhay nga balay nga ginapuy-an sa Dios pinaagi sa iyang Espiritu.

Chapter 3

Ang Plano sa Dios Alang sa mga Dili Judio

¹ Ako, si Pablo, gibilanggo tungod kay nagaalagad ako kang Cristo pinaagi sa pagsangyaw nga kamong mga dili Judio nahiapil usab sa pagpanalangin sa Dios. ² Sigurado gayod nga nadunggan ninyo nga pinaagi sa grasya sa Dios iya akong gisaligan nga mahimong magwawali alang sa inyong kaayohan. ³ Gipadayag sa Dios kanako ang iyang tinago nga plano *alang kaninyo nga mga dili Judio*. (Nakasulat na akog mubo bahin niini. ⁴ Kon basahon ninyo ang akong gisulat, masayran ninyo nga nasabtan ko gayod ang plano sa Dios alang kaninyo pinaagi kang Cristo.) ⁵ Kaniadto wala ibutyag sa Dios ngadto sa mga tawo ang bahin niini nga plano, apan karon gipadayag na niya sa iyang mga apostoles ug mga propeta pinaagi sa Espiritu *Santo*. ⁶ *Ug mao kini ang iyang plano*: nga pinaagi sa Maayong Balita *bahin kang Cristo*, ang mga dili Judio mahimong mga manununod sa mga saad sa Dios uban sa mga Judio, ug mahimo silang sakop sa usa ka lawas tungod kay sila anaa na usab kang Cristo Jesus.

⁷ Tungod sa gasa sa Dios ug pinaagi sa iyang gahom ako nahimong magsasangyaw sa Maayong Balita. ⁸ Ako ang labing ubos sa tanan nga mga katawhan sa Dios, apan gihatagan ako sa Dios sa pribilihiyo sa pagsangyaw sa mga dili Judio sa Maayong Balita mahitungod sa dili matugkad nga panalangin nga gikan kang Cristo. ⁹ Ang Dios nga nagmugna sa tanan nga mga butang wala magsugilon kang bisan kinsa kon unsa ang iyang tinago nga plano. Apan karon gisugo niya ako sa pagpahayag sa tanan kon sa unsa nga paagi niya gituman kadto nga plano, ¹⁰ aron pinaagi sa mga tumutuo ikapakita niya karon sa mga pangulo ug sa mga may gahom sa kalangitan kon unsa gayod ang iyang kaalam nga iyang gipadayag sa nagkalain-lain nga paagi. ¹¹ Mao na kini ang iyang plano bisan pa kaniadto, ug natuman na niya kini pinaagi kang Cristo Jesus nga atong Ginoo. ¹² Tungod sa atong pagtuo kang Cristo ug tungod kay kita anaa na kaniya, makaduol na kita sa Dios nga walay kahadlok o kataha. ¹³ Busa hangyoon ko kamo nga dili kamo magmaluya tungod sa akong mga pag-antos, kay kini alang man sa inyong kaayohan.

Ang Gugma ni Cristo

^{14,15} Sa akong pagpamalandong sa plano sa Dios nagaluhod ako *sa pagsimba kaniya*. Siya mao ang Amahan sa tanan nga ania sa kalibotan ug didto sa langit, nga iyang gitawag nga sakop sa iyang pamilya. ¹⁶ Makagagahom gayod siya. Busa nagaampo ako kaniya nga hatagan niya sa gahom ug kusog ang inyong espirituhanong kinabuhi pinaagi sa iyang Espiritu, ¹⁷ aron si Cristo magpuyo sa inyong kasingkasing tungod sa inyong pagtuo. Giampo ko usab nga mogamot kamo ug molig-on sa gugma sa Dios, ^{18,19} aron nga kamo ug ang uban pa nga mga katawhan sa Dios makasabot kon unsa kadako ang gugma ni Cristo kanato. Hinaut pa nga masayran ninyo ang iyang gugma, bisan tuod ug dili kini masabtan sa hingpit; aron kon unsa ang anaa sa Dios maanaa usab kaninyo.

²⁰ Dayegon ta ang Dios, tungod kay pinaagi sa iyang gahom nga nagalihok sulod kanato, ang iyang mahimo labaw pa kay sa atong mapangayo o mahunahuna. ²¹ Dayegon ta siya sa kahangtoran tungod sa mga kaayohan nga iyang gihimo kanato nga mga tumutuo nga anaa kang Cristo Jesus. Amen.

Chapter 4

Usa ka Lawas kang Cristo

¹ Isip binilanggo tungod sa akong pag-alagad sa Ginoo, nagahangyo ako kaninyo sa pagkinabuhi nga angay sa mga tinawag sa Dios. ² Pagmapainubsanon kamo ug himoa nga malumo ang inyong kasingkasing. Paghigugmaay, pagpinasayloay, ug pagpailob kamo sa kakulangon sa usag usa. ³ Paningkamoti ninyo nga

magpadayon ang inyong panaghiusa nga gikan sa Espiritu *Santo* pinaagi sa inyong maayo nga panag-uban.

⁴ Kay kita nga mga tumutuo usa lang ka lawas, ug may usa lang ka Espiritu *Santo* nga nagapuyo kanato. Usa ang atong paglaom, kay managsama man kitang tanan nga nagahulat sa iyang gisaad sa dihang gitawag niya kita. ⁵ May usa kita ka Ginoo, usa ka pagtuo, ug usa ka bautismo. ⁶ May usa lang kita ka Dios ug siya mao ang Amahan sa tanan. Siya ang nagahari, nagalihok, ug nagapuyo kanatong tanan.

⁷ Apan *bisan usa kita ka lawas*, may nagkalain-lain kita nga mga buluhaton nga gihatag ni Cristo sa tagsa-tagsa kanato sumala sa iyang pagbuot. ⁸ Sama sa giingon sa Kasulatan,

Sa dihang mikayab siya ngadto sa langit daghan nga mga binihag ang iyang gidala.

Ug gihatagan niya ug *nagkalain-lain nga mga gasa* ang mga tawo.

⁹ (Karon, unsa man ang kahulogan sa giingon nga, “Mikayab siya ngadto sa langit?” Kini nagakahulogan nga mikunsad una siya dinhi sa yuta. ¹⁰ Ug siya nga mikunsad mao usab ang mikayab sa ibabaw pa sa kalangitan^a aron mapuno niya ang tanan.) ¹¹ Ang uban gihimo niya nga mga apostoles, ang uban mga propeta, ang uban mga magsasangyaw sa Maayong Balita, ug ang uban mga pastor ug mga magtutudlo.

¹² *Gibuhat niya kini* aron maandam ang mga katawhan sa Dios sa pag-alagad, ug aron motubo sila ug mahimong malig-on *isip* lawas ni Cristo. ¹³ Pinaagi niini magkahiusa kita sa pagtuo ug pag-ila sa Anak sa Dios, aron kita mahimong hamtong sa atong paggawi ug mahisama kita kang Cristo. ¹⁴ Ug kon mahitabo kini kanato, dili na unya kita mahisama sa bata nga madani sa nagkalain-laing mga pagpanudlo sa mga tawo nga nagalimbong ug nagatuis sa kamatuoran. ¹⁵ Magsugilon hinuon kita sa kamatuoran uban sa gugma, aron mahisama kita kang Cristo nga atong pangulo. ¹⁶ Pinaagi sa iyang pagdumala, ang tibuok nga lawas *nga mao ang mga tumutuo* nagakahiusa, ug ang kada bahin niini nga nagkadugtong nagatinabangay. Ug kon husto ang ginabuhat sa kada bahin tungod sa gugma sa usag usa, ang tibuok nga lawas magatubo ug magalig-on.

Ang Kinabuhi nga Gibag-o ni Cristo

¹⁷ Busa sa *ngalan sa Ginoo*,^b gipahimangnoan ko kamo nga dili gayod kamo magkinabuhi nga sama sa mga wala makaila sa Dios. Ang ilang mga hunahuna walay pulos ¹⁸ tungod kay nangitngitan ang ilang pangisip sa pagsabot sa espirituhanon nga mga butang. Nahimulag sila sa kinabuhi nga gihatag sa Dios tungod kay ignoranti man sila, kay labihan man sila kagahig ulo. ¹⁹ Wala na silay ulaw. Busa malaw-ay ang ilang binuhatan, ug nagpatuyang sila sa pagbuhat sa kahugaw.

²⁰ Apan dili sama niana ang inyong natun-an bahin kang Cristo. ²¹ Dili ba nga nasayran man ninyo ang bahin kang Jesus, ug tungod kay kamo anaa kaniya, gitudloan kamo sa kamatuoran nga anaa kaniya?

²² Busa biyai na ninyo ang inyong daan nga kinaiya kay kini iya sa daan ninyo nga kinabuhi. Kining daan nga kinaiya mao ang nagalaglag kaninyo pinaagi sa daotan nga mga tinguha nga nagalimbong kaninyo.

²³ Bag-oha ninyo ang inyong kasingkasing ug hunahuna. ²⁴ Ipakita ninyo nga gibag-o na kamo sa Dios ug gihatagan sa kinabuhi nga sama kaniya, ang tinuod nga kinabuhi nga matarong ug balaan.

²⁵ Busa ayaw na kamo pamakak. Ang tagsa-tagsa mosulti sa matuod ngadto sa iyang igsoon kang Cristo, kay kitang tanan mga sakop na sa usa ka lawas. ²⁶ Kon masuko kamo, pagbantay nga dili kamo makasala. Ug dili ninyo palungtaron ang inyong kasuko sa tibuok adlaw. ²⁷ Ayaw ninyo paghatagi ug higayon si Satanas. ²⁸ Ang kawatan kinahanglan dili na mangawat, kondili manginabuhi siya sa maayo nga paagi, aron makahatag usab siya sa mga kabos. ²⁹ Ayaw kamo pagsulti ug daotan, kondili ang makatabang lang sa inyong isigkatawo ug ang motukma usab sa higayon, aron makahatag kamo ug kaayohan sa mga nakadungog. ³⁰ Ayaw ninyo pagpasub-a ang Espiritu Santo sa Dios. Kay siya mao ang ilhanan nga kamo

^a 10 kalangitan: o, mga langit.

^b 17 sa *ngalan sa Ginoo*: sa literal, sa Ginoo. *ang buot ipasabot, sa gahom nga gihatag sa Ginoo kang Pablo.*

iya sa Dios, ug ang kasigurohan sa pagtubos kaninyo sa umaabot nga adlaw *sa paghukom*.³¹ Isalikway ninyo ang tanan nga kaligutgot, kapungot, ug kasuko. Dili na kamo mamalikas, o magsultig daotan batok sa usag usa, o magdinumtanay.³² Hinuon, magminaayo ug magmalumo kamo sa usag usa, ug magpinasayloay kamo sama sa pagpasaylo sa Dios kaninyo pinaagi kang Cristo.

Chapter 5

Magkinabuhi Isip Anaa sa Kahayag

¹Tungod kay kamo mga hinigugma nga anak sa Dios, sundoga ninyo siya. ²Kinahanglan makita kanunay sa inyong kinabuhi nga gihigugma ninyo ang uban sama sa paghigugma ni Cristo kanato. Kay gihatag pa gani niya ang iyang kinabuhi alang kanato isip mahumot nga halad ngadto sa Dios.

³Tungod kay mga katawhan na kamo sa Dios, dili maayong paminawon nga hisgotan kamo nga nagbuhat sa mga malaw-ay sama sa pagpakighilawas gawas sa kaminyoon o pagkahakog. ⁴Ug dili na maayong paminawon nga magsulti kamo sa mga binastos, o magsulti sa walay pulos nga mga istorya ug malaw-ay nga komedya. Hinuon, magsulti kita ug mga pagpasalamat sa Dios. ⁵Timan-i gayod ninyo nga dili makasulod sa gingharian ni Cristo ug sa Dios ang mga tawo nga nagapakighilawas gawas sa kaminyoon, ang mga tawo nga mahugaw ug binuhatan, ug ang mga hakog. (Kay ang kahakog usa man ka paagi sa pagsimba sa mga dios-dios.)^a ⁶Tungod niini nga mga binuhatan sa mga tawo, silotan sila sa Dios kay wala sila nagatuman kaniya. Busa ayaw kamo patunto sa uban nga nag-ingon nga kanang mga butanga dili daotan. ⁷Ayaw usab kamo pakig-uban niining mga tawhana. ⁸Kaniadto ang inyong hunahuna anaa pa sa kangitngit, apan karon tungod kay anaa na kamo sa Ginoo, anaa na kamo sa kahayag. Busa ipakita ninyo sa inyong pagkinabuhi nga kamo anaa na sa kahayag. ⁹(Kay kon ang tawo anaa na sa kahayag, *masayran mo tungod kay* ang iyang binuhatan maayo, matarong, ug gisunod niya ang kamatuoran.) ¹⁰Tinguhaa nga masayran ninyo kon unsa ang makapalipay sa Ginoo. ¹¹Ayaw kamo pag-apil-apil sa mga binuhatan nga walay pulos nga ginabuhat niadtong anaa sa kangitngit. Hinuon, ipakita ninyo kanila nga daotan ang ilang ginabuhat. ¹²(Makauulaw bisan gani ang paghisgot sa ilang mga ginabuhat sa tago.) ¹³Kon pasabton ninyo sila sa ilang mga ginabuhat, masayran nila nga sayop sila. ¹⁴Kay mahayagan ang tanan kon madan-agan na sa kamatuoran. Busa may giingon,

“Pagmata, ikaw nga natulog,
bangon gikan sa mga patay,
ug hayagan ka ni Cristo.”

¹⁵Busa pagmatngon kamo sa inyong pagkinabuhi. Ayaw kamo pagkinabuhi sama sa mga wala makasabot, kondili pagkinabuhi kamo isip mga tawo nga nakasabot *sa kabubut-on sa Dios*. ¹⁶Ayaw ninyo usiki ang inyong panahon, kondili gamita ninyo kini sa pagbuhat ug maayo, tungod kay daotan kining mga adlaw. ¹⁷Ayaw kamo pagpakabuang, kondili sabta ninyo kon unsa ang kabubut-on sa Ginoo *alang kaninyo*.

¹⁸Ayaw kamo paghubog-hubog, kay kini pagpatuyang lang sa inyong kinabuhi. Hinuon, pagpapuno kamo sa Espiritu Santo. ¹⁹*Sa inyong panagtigom*, gamita ninyo ang mga salmo ug uban pa nga mga awit mahitungod sa pagdayeg sa Ginoo. Ug pag-awit kamo nga kinasingkasing gayod. ²⁰Pagpasalamat kamo kanunay sa Dios nga Amahan pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo tungod sa tanan nga mga butang.

Ang Bana ug ang Asawa

²¹Pagpasakop kamo sa usag usa agig pagtahod kang Cristo.

^a 5 ang kahakog usa man ka paagi sa pagsimba sa mga dios-dios, *tungod kay kon hakog ang tawo palabihon niya ang mga butang dinhi sa kalibotan kay sa Dios*.

²² Kamo nga mga asawa, pagpasakop kamo sa inyong bana, sama sa inyong pagpasakop sa Ginoo.

²³ Kay ang bana mao ang ulo sa iyang asawa sama usab nga si Cristo mao ang ulo sa mga tumutuo nga mao ang iyang lawas, ug siya usab ang Manluluwas. ²⁴ Busa, ingon nga ang mga tumutuo nagapasakop kang Cristo, ang mga asawa kinahanglan usab nga magpasakop sa ilang mga bana.

²⁵ Kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyong asawa sama usab sa paghigugma ni Cristo sa mga tumutuo. Tungod sa iyang paghigugma kanato gihalad niya ang iyang kinabuhi ²⁶ aron dawaton kita sa Dios, human kita mahinloi pinaagi sa pagbautismo nga inubanan sa pulong. ²⁷ *Gibuhat niya kini* aron kita nga mga tumutuo madawat niya *isip iyang pangasaw-onon* nga matahom kaayo, balaan, ug walay ikasaway; *sama sa pangasaw-onon* nga walay depekto o kunot o unsa pa nga mga apan. ²⁸ Busa ang mga bana kinahanglan gayod maghigugma sa ilang asawa sama sa ilang paghigugma sa ilang kaugalingon nga lawas, *tungod kay ang magtiayon usa ra*. Ang nagahigugma sa iyang asawa nagahigugma sa iyang kaugalingon. ²⁹ Walay tawo nga wala mahigugma sa iyang kaugalingon nga lawas, hinuon pakan-on ug atimanon gayod niya kini. Mao usab kini ang gibuhat ni Cristo kanato nga nagatuo kaniya, ³⁰ tungod kay kita mga bahin sa iyang lawas. ³¹ *Nagaingon ang Kasulatan nga ang magtiayon usa ra*. “Ang lalaki mobulag sa iyang amahan ug inahan, ug makighiusa sa iyang asawa. Ug silang duha mahimong usa.”

³² Kahibulongan kining kamatuoran nga gipadayag, ug makaingon ako nga mao kini ang panig-ingnan sa relasyon ni Cristo sa tanan nga nagatuo kaniya. ³³ Busa kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyong asawa sama sa inyong kaugalingon. Ug kamo nga mga asawa, tahora ninyo ang inyong bana.

Chapter 6

Ang mga Kabataan ug mga Ginikanan

¹ Kamong mga kabataan, tumana ninyo ang inyong mga ginikanan, kay mao kini ang angay nga buhaton sa tinuod nga Kristohanon. ² “Tahora ang imong amahan ug inahan.” Mao kini ang una nga sugo nga may saad; ³ *ug mao kini ang saad*, “Aron mahimong maayo ang imong umaabot ug lugwayan ang imong kinabuhi dinhi sa kalibotan.”

⁴ Kamong mga ginikanan, ayaw ninyo hagita nga masuko ang inyong mga kabataan, kondili amumaha hinuon ninyo sila sa pagdisiplina ug pagtudlo nga gikan sa Ginoo.

Ang mga Ulipon ug mga Agalon

⁵ Kamong mga ulipon, tumana ninyo ang inyong mga agalon dinhi sa yuta nga may pagtahod ug kahadlok. Pagtrabaho kamo nga kinasingkasing, ug pag-alagad kamo kanila sama nga si Cristo ang inyong gialagaran. ⁶ Busa pagtrabaho kamo nga kinasingkasing ingon nga mga ulipon ni Cristo, nga nagabuhat sa kabubut-on sa Dios ug dili nagapakita-kita lang aron malipay sila. ⁷ Tumana ninyo ang inyong buluhaton sa maayong kabubut-on ingon nga mga ulipon. Isipa ninyo nga ang Ginoo mao ang inyong gialagaran ug dili ang tawo lamang. ⁸ Hinumdomi ninyo nga ang Ginoo mao ang magabalos sa matag usa sumala sa iyang gibuhat nga maayo, ulipon man siya o dili.

⁹ Ug kamo nga mga agalon, sa sama nga paagi ayoha ninyo pagdala ang inyong mga ulipon. Ayaw ninyo sila hulгаа, kay nasayod kamo nga kamo ug ang inyong mga ulipon may usa lang ka agalon sa langit ug wala siyay pinalabi.

Mga Hinagiban Kontra kang Satanas

¹⁰ Agig panapos, ipahimangno ko kaninyo nga magmalig-on kamo diha sa Ginoo pinaagi sa iyang gahom. ¹¹ Gamita ninyo ang tanang mga hinagiban nga gihatag sa Dios aron makasukol kamo sa mga paglipat-lipat ni Satanas. ¹² Kay ang atong kaaway dili mga tawo, kondili ang mga daotan nga espiritu nga nangulo ug anaa sa gahom. Kini sila nagahari sa kadaotan nga anaa sa kalibotan, ug anaa usab sila sa

kawanangan. ¹³ Busa gamita ninyo ang tanang mga hinagiban nga gihatag sa Dios, aron makasukol kamo sa panahon nga moabot ang kadaotan; ug sa pagkahuman niini magpabilin gihapon kamong lig-on. ¹⁴ Busa sukol kamo. Isul-ob ninyo ang kamatuoran ingon nga bakos. Gamita ninyo ang pagkamatarong ingon nga panagang sa dughan. ¹⁵ Ug isul-ob ninyo ingon nga sapatos ang pagka-kanunayng andam sa pagsugilon sa Maayong Balita mahitungod sa kalinaw *nga gihatag sa Dios*. ¹⁶ Gawas niana, gamita usab ninyo sa tanan nga panahon ang inyong pagtuo ingon nga taming, aron dili kamo madutlan sa mga pagsulay ni Satanas nga sama sa nagadilaab nga mga pana. ¹⁷ Ug gamita ninyo ingon nga helmit ang nahuptan ninyong kaluwasan. Gamita usab ninyo ingon nga espada ang pulong sa Dios nga gihatag sa Espiritu *Santo aron ikasukol batok sa kaaway*. ¹⁸ Ug pag-ampo kamo kanunay nga tabangan kamo sa Dios pinaagi sa Espiritu *Santo*. Ayaw gayod kamo pagpasagad, kondili pagpadayon hinuon kamo sa pag-ampo ug ayaw ninyo kalimti sa pag-ampo ang mga katawhan sa Dios. ¹⁹ Ug iampo usab ninyo ako nga tabangan ako sa Dios kon unsa ang akong angay isulti. Ug iampo ninyo nga dili ako mahadlok sa pagsulti mahitungod sa Maayong Balita nga wala isugilon kaniadto. ²⁰ Kay gipadala ako sa Dios aron magsangyaw niining Maayong Balita. Ug tungod sa akong pagsangyaw ania ako dinhi karon sa bilanggoan. Busa kon mahimo, iampo ninyo ako nga may kaisog ako sa pagsulti sumala sa angay kong buhaton.

Ang Kataposan nga mga Tugon

²¹ Si Tiquico mao ang mosugilon kaninyo mahitungod sa akong kahintang ug buluhaton dinhi. Hinigugma siya nga igsoon ug kasaligan nga alagad sa Ginoo. ²² Gipadala ko siya diha aron masuginlan niya kamo mahitungod sa among kahintang dinhi ug aron madasig kamo.

²³ Mga igsoon, hinaut nga madawat ninyo gikan sa Dios nga Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo ang pakigdait ug ang dugang nga pagtuo ug paghinigugmaay sa usag usa. ²⁴ Hinaut nga panalanginan sa Dios ang tanan nga nahigugma sa atong Ginoong Jesu-Cristo sa walay kataposan nga gugma.

Ang Sulat Ni Pablo Sa Mga
TAGA-COLOSAS

Chapter 1

¹ Ako si Pablo nga nahimong apostol ni Cristo Jesus tungod sa kabubut-on sa Dios. Ako ug si Timoteo nga atong igsoon kang Cristo ² nangumusta kaninyo diha sa Colosas, kamo nga mga katawhan sa Dios ug matinumanon nga mga igsoon diha kang Cristo.

Hinaut nga madawat ninyo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga atong Amahan.

Ang Pangamuyo ni Pablo Alang sa mga Taga-Colosas

³ Sa matag ampo namo alang kaninyo, kanunay kaming nagapasalamat sa Dios nga Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo. ⁴ Kay nabalitaan namo nga lig-on ang inyong pagtuo kang Cristo Jesus ug dako ang inyong paghigugma sa tanang katawhan sa Dios. ⁵ Ingon kamo niini tungod kay nagapaabot man kamo sa inyong ginalaoman nga gitagana alang kaninyo didto sa langit. Kining inyong ginalaoman nadunggan na ninyo kaniadto sa dihang gisangyaw kaninyo ang kamatuoran, nga mao ang Maayong Balita. ⁶ Kining Maayong Balita nagapadayon pagkaylap sa tibuok kalibotan, ug daghan ang nakadawat sa bag-ong kinabuhi nga sama usab sa inyong nadawat sa dihang nasabtan ninyo ang kamatuoran mahitungod sa grasya sa Dios. ⁷ Gitudlo kini ni Epafras kaninyo. Pinangga namo siya ug sama usab siya kanamo nga alagad ni Cristo. Gipaanha namo siya diha isip puli kanamo, ug kasaligan siya nga alagad. ⁸ Siya mao ang nagsugilon kanamo mahitungod sa inyong pagkamahigugmaon tungod sa gugma nga gihatag kaninyo sa Espiritu Santo.

⁹ Busa sa pagkasayod namo niini, kanunay kaming nagaampo alang kaninyo. Nagahangyo kami sa Dios nga ang iyang Espiritu mohatag kaninyo sa tanang kaalam ug pagsabot aron masayran ninyo sa hingpit kon unsa ang iyang kabubut-on alang kaninyo. ¹⁰ Pinaagi niini, makakinabuhi kamo nga maangayan sa Ginoo, nga makahatag ug kalipay kaniya. Ug mahimo usab ninyo kanunay ang maayo, ug magdugang pa gayod ang inyong kahibalo mahitungod sa Dios. ¹¹ Kay lig-onon kamo sa Dios pinaagi sa iyang katingalahang gahom, aron nga bisan unsa ang mahitabo makalahutay kamo nga adunay kalipay. ¹² Ug makapasalamat kamo sa Amahan tungod kay gihimo niya kamo nga takos sa pagdawat sa panulondon nga alang sa iyang mga katawhan, ang panulondon nga anaa sa kahayag. ¹³ Giluwas niya kita gikan sa gahom sa kangitngit ug gipahiluna didto sa gingharian sa iyang pinanggang Anak. ¹⁴ Pinaagi sa iyang Anak gitubos niya kita. Kini nagpasabot nga gipasaylo na niya ang atong mga sala.

Kinsa si Cristo ug Unsa ang Iyang Gihimo

¹⁵ Si Cristo mao gayod ang hulagway sa dili makita nga Dios, ug siya ang makagagahom sa tanan. ¹⁶ Kay pinaagi kaniya ug alang kaniya gibuhay sa Dios ang tanan nga anaa sa langit ug dinhi sa yuta, ang makita ug ang dili makita, sama sa mga *espiritu* nga may kagahom o katungod, mga *espiritu* nga nangulo o nagahari. ¹⁷ Sa wala pa ang bisan unsa nga butang, si Cristo anaa nang daan, ug pinaagi kaniya nahimutang ug nahiusa ang tanan sa ilang hustong dapit. ¹⁸ Siya ang ulo sa mga tumutuo^a nga mao ang iyang lawas. Siya ang sinugdanan, ang una nga nabanhaw^b aron mapaila nga siya mao gayod ang una sa tanan. ¹⁹ Kay buot sa Dios nga Amahan nga ang kinatibuk-an sa iyang pagka-Dios makita tanan diha kang Cristo. ²⁰ Ug

^a 18 mga tumutuo: sa Griego, ekklesia (iglesya).

^b 18 una nga nabanhaw nga wala na mamatay pag-usab.

pinaagi kang Cristo napasig-uli sa Dios ang iyang maayong relasyon sa tanan niyang binuhat, sa langit ug dinhi sa yuta. Gihimo niya kini pinaagi sa dugo^a ni Cristo sa krus.

²¹ Kaniadto layo kamo *sa Dios*, ug nahimo niya kamong mga kaaway tungod sa inyong daotang mga hunahuna ug mga binuhatan. ²² Apan karon napasig-uli na kamo sa Dios sa iyang kaugalingon pinaagi sa kamatayon sa tawhanong lawas ni Cristo. Karon madala na niya kamo sa iyang presensya nga walay sala, hinlo, ug walay ikasaway. ²³ Apan kinahanglan nga magpadayon kamong lig-on sa inyong pagtuo ug dili matarog sa paglaom nga inyong nahuptan sa dihang nadunggan ninyo ang Maayong Balita nga giwali ngadto sa tibuok nga kalibotan. Ug ako, si Pablo, nahimong alagad aron magwali niining Maayong Balita.

Ang Buluhaton ni Pablo Alang sa mga Nagatuo sa Dios

²⁴ Karon malipayon ako sa akong mga pag-antos alang kaninyo. Kay pinaagi sa mga pag-antos sa akong lawas, makatabang ako nga mahingpit ang mga pag-antos ni Cristo alang sa kaayohan sa iyang lawas nga mao ang mga tumutuo. ²⁵ Gihimo ako sa Dios nga alagad alang sa mga tumutuo, ug ang buluhaton nga iyang gihatag kanako mao ang pagsugilon kaninyong *mga dili Judio* sa kinatibuk-an sa iyang pulong.

²⁶ Ang iyang pulong mao ang iyang tinago nga plano nga wala niya isugilon kaniadto, apan karon gibutyag na niya kanato nga iyang katawhan. ²⁷ Buot niya nga masayod na kita karon kon unsa katahom ang plano nga giandam niya alang sa tanang katawhan. Ug kining tinago nga plano mao nga si Cristo anaa kaninyo. Ug tungod kay si Cristo anaa na kaninyo may paglaom kamo nga mahimong nindot kaayo ang inyong kahimtang sa umaabot. ²⁸ Busa ginasangyaw namo si Cristo sa tanang katawhan. Gipahimangnoan namo ug gitudloan ang tanan sa kamatuoran aron iatubang namo sila sa presensya sa Dios nga hingpit sa ilang pakighiusa kang Cristo. ²⁹ Naghago gayod ako aron mahimo ko kini, ug ang gahom ni Cristo mao ang nagapalig-on kanako.

Chapter 2

¹ Gusto ko nga masayran ninyo nga labihan gayod ang akong paghago alang kaninyo ug sa mga taga-Laodicea, ingon man usab sa uban nga wala pa makakita kanako. ² Gihimo ko kini aron madasig *kamo* ug sila. Gitudloan ko kamo nga may paghigugma, ug gipaabot ko nga masabtan gayod ninyo ug masayran ang tinago nga plano sa Dios bahin kang Cristo. ³ Si Cristo mao ang tinubdan sa tanan nga kaalam ug pagsabot.

⁴ Gisugilon ko kini kaninyo aron dili kamo matunto sa ilang madanihon nga mga pulong. ⁵ Kay bisan wala ako diha uban kaninyo, kanunay ko kamong giandom, ug nalipay ako kaayo tungod kay maayo ang inyong panag-uban ug lig-on gayod ang inyong pagtuo kang Cristo.

Si Cristo ang Angay Natong Sundon

⁶ Tungod kay giila na ninyo si Cristo Jesus ingon nga Ginoo,^b padayon kamo diha kaniya. ⁷ Panggamot kamo kaniya ug pagtubo. Pagmalig-on kamo diha sa pagtuo nga gitudlo kaninyo, ug pagpasalamat usab kamo kanunay sa Dios.

⁸ Pagbantay sa mga tawo nga buot modala kaninyo sa *ilang grupo sa pinilusopo* nga paagi ug malimbongon nga mga pagtulon-an. Kini nga mga pagtulon-an dili gikan kang Cristo kondili napanunod lang nila sa mga katigulangan ug sa mga kalibotanon lang nga pamaagi. ⁹ Ang tinuod, si Cristo nahimong tawo, apan bisan pa niini, anaa gihapon kaniya ang iyang pagka-Dios. ¹⁰ Ang madagayaon nga kinabuhi anaa kaninyo^c tungod kay kamo anaa kang Cristo nga mao ang naggahom sa tanan nga *espíritu* nga naghari ug may gahom.

^a 20 dugo: *buot ipasabot*, kamatayon.

^b 6 Ginoo: *buot ipasabot*, agalon.

^c 10 Ang madagayaon nga kinabuhi anaa kaninyo: *o* Kon unsa ang anaa kaniya, anaa usab kaninyo.

¹¹ Tungod kay kamo anaa kang Cristo, natuli na kamo. Apan dili sama sa pagtuli sa mga Judio nga adunay ilang kuhaon sa lawas sa tawo, kondili ang gikuha ni Cristo mao ang daotang mga tinguha sa inyong lawas nga makasasala. ¹² Kay ang pagbautismo kaninyo nagakahulogan nga gilubong kamo uban ni Cristo. Ug tungod kay anaa na kamo kang Cristo, gibanhaw usab kamo uban kaniya, kay nagsalig kamo sa gahom sa Dios nga nagbanhaw kaniya. ¹³ Kaniadto, kamong *mga dili Judio* patay *atubangan sa Dios* tungod sa inyong makasasala nga kinabuhi. Apan karon gihatagan kamog kinabuhi sa Dios uban ni Cristo. Gipasaylo niya ang tanan natong mga sala. ¹⁴ May tulubagon unta kita sa Dios tungod kay wala nato matuman ang iyang mga kasugoan. Apan pinaagi sa pagpalansang ni Cristo sa krus gipapas sa Dios ang listahan sa atong mga sala, ug karon dili na kita silotan. ¹⁵ Didto usab sa krus gibuntog sa Dios ang mga *espíritu* nga nagahari ug may gahom, ug gipakita niya sa tanan nga sila nabihag na niya.

¹⁶ Busa ayaw pasagdi nga diktahan kamo ni bisan kinsa kon unsa ang angay ninyo nga kaonon o imnon, o unsa ang angay ninyong buhaton sa mga kasaulogan o kon pangilin sa pagsubang sa bag-ong bulan o sa Adlaw nga Igpapahulay. ¹⁷ Kini nga mga tumanon anino lang sa mga gipaabot kaniadto nga mao si Cristo. ¹⁸ May mga tawo usab nga nagapasigarbo nga nakakita kuno sila ug mga panan-awon, ug buot nilang pugson ang uban nga magpakaubos ug mosimba sa mga anghel. Ayaw kamo pagpadaog niana nga mga tawo. Walay kapuslanan ang ilang pagpasigarbo, kay tawhanon lang kana nga mga panghunahuna. ¹⁹ Dili nila gusto nga magpasakop kang Cristo nga atong ulo nga mao ang nagahatag *kanato nga iyang* lawas sa mga kinahanglanon pinaagi sa nagkadugtong nga mga bahin, ug pinaagi niini nagatubo kita sumala sa kabubut-on sa Dios.

Ang Bag-o nga Kinabuhi Diha kang Cristo

²⁰ Namatay na kamo uban kang Cristo ug naluwas na gikan sa mga walay kapuslanan nga pamaagi niining kalibotan. Busa nganong nagakinabuhi pa man kamo nga sama sa mga tawo niining kalibotana? Nganong nagasunod pa man kamo sa mga tumanon sama sa: ²¹ “Ayaw pagkupert niini,” “Ayaw pagtilaw niana,” o “Ayaw paghikap niana”? ²² Kining mga tumanon nga gitudlo sa mga tawo binuhat lang nila ug mahitungod lang sa mga butang nga mawala human makaon. ²³ Kon hunahunaon nato, morag husto ang ilang mga gitudlo mahitungod sa pagsimba nga uyon sa ilang pamaagi, sa pagpaubos ug sa pagdagmal sa ilang lawas. Apan ang tinuod, kining tanan dili gayod makatabang sa pagpugong sa atong lawasnon nga kaibog.

Chapter 3

¹ Busa tungod kay kamo nabanhaw man uban ni Cristo, tinguhaa ninyo ang mga butang nga atua sa langit, ang dapit diin nagalingkod si Cristo sa tuo sa Dios. ² Isintro ninyo ang inyong mga hunahuna sa mga butang nga langitnon, dili sa mga butang nga kalibotanon. ³ Kay namatay na kamo *diha sa inyong daan nga kinabuhi*, ug ang inyong *bag-o nga kinabuhi* ginatago na diha sa Dios uban ni Cristo. ⁴ Si Cristo mao ang inyong kinabuhi; ug sa pag-abot sa adlaw nga ipadayag siya, ipadayag usab kamo uban kaniya nga may gahom ug dungog.

Ang Bag-o ug ang Daan nga Kinabuhi

⁵ Busa isalikway na ninyo ang inyong lawasnon nga tinguha. Ayaw kamo pagpakighilawas gawas sa kaminyoon ni magbuhat sa bisan unsa nga malaw-ay. Ayaw kamo pagsunod sa daotang mga tinguha sa inyong lawas ni maghunahuna mahitungod niini. Ayaw usab kamo paghinakog, kay ang pagkahakog sama usab sa pagsimba sa mga dios-dios. ⁶ Tungod niining mga binuhatan sa mga tawo silotan sila sa Dios, [kay wala sila nagatuman kaniya.] ⁷ Ang tinuod mao usab kini ang inyong gibuhat kaniadto sa dihang nagkinabuhi pa kamo sumala sa inyong lawasnon nga mga tinguha. ⁸ Apan karon kinahanglan isalikway na ninyo kining tanan: ang kapungot, ang kasuko, ang pagdumot, ang pagbutangbutang, ug ang pagsulti sa mga malaw-ay nga mga pulong. ⁹ Ayaw kamo pagbakak sa usag usa, tungod kay gihukas na nato ang atong

daan ug daotan nga kinaiya. ¹⁰ Ug karon nagsul-ob na kita sa bag-o nga kinaiya. Ug kini padayon nga ginabag-o kanunay sa Dios nga magbubuhay niini, aron mahisama kita kaniya, ug aron mailhan gayod nato siya. ¹¹ Sa ingon niini walay kalainan, Judio man o dili Judio, tinuli man o dili tinuli, mga luog^a o bisan pa ang labing ubos kanila, mga ulipon o dili ulipon, kay si Cristo mao ang tanan ug anaa siya *kanatong* tanan.

¹² Kamo mga pinili sa Dios. Gihigugma niya kamo ug gilain alang sa iyang kaugalingon. Busa kinahanglan nga magmaluloy-on kamo, magmatinabangon, magmapainubsanon, magmalulot, ug magmapailubon. ¹³ Magpasensyahanay kamo sa usag usa, ug magpinasayloay kon kamo may pagdumot sa usag usa, kay kamo gipasaylo na man sa Dios. ¹⁴ Ug labaw sa tanan maghinigugmaay kamo, kay ang gugma mao ang mobugkos niining tanan, aron mahimong matahom ug hingpit ang inyong kinabuhi. ¹⁵ Paharia sa inyong kasingkasing ang kalinaw nga gihatag ni Cristo. Kay alang niini gitawag kamo sa Dios isip mga membro sa usa lang ka lawas. Ug magmapasalamat usab kamo kanunay kaniya.

¹⁶ Hinaut nga isilil gayod ninyo sa inyong alimpatakan ang mga pulong ni Cristo. Magtinambagay kamo ug magpahinumdomay sa usag usa sumala sa kaalam *nga gikan sa Dios*. Pag-awit kamo sa mga salmo ug uban pa nga mga awit mahitungod sa pagdayeg sa Dios sa kinasingkasing nga pagpasalamat kaniya. ¹⁷ Ug bisan unsa ang inyong himuon o isulti, himoa sa paagi nga maangayan ni Ginoong Jesus, ug magpasalamat kamo sa Dios nga amahan pinaagi kaniya.

Ang Inyong Relasyon sa Inyong mga Kauban

¹⁸ Kamong mga asawa, magpasakop kamo sa inyong bana, kay mao kini ang angay ninyong buhaton isip mga Kristohanon.

¹⁹ Kamong mga bana, higugmaa ninyo ang inyong asawa ug ayaw ninyo sila pasakiti.

²⁰ Ug kamong mga kabataan, tumana ninyo kanunay ang inyong mga ginikanan, kay mao kini ang kabubut-on sa Ginoo.

²¹ Mga ginikanan, ayaw ninyo palabihi ang pagsilot sa inyong kabataan, kay basin unyag mawala ang ilang tinguha nga mobuhay ug maayo.

²² Kamong mga ulipon, tumana ninyo kanunay ang inyong mga agalon dinhi sa kalibotan, dili lang kon nagatan-aw sila kaninyo aron dayegon nila kamo, kondili sa kinasingkasing tumanon ninyo sila tungod sa inyong pagtahod sa Ginoo. ²³ Bisan unsay inyong himuon, himoa ninyo sa kinasingkasing, ingon nga kamo nagaalagad sa Ginoo ug dili sa tawo. ²⁴ Nasayran usab ninyo nga may panulondon nga ihatag ang Ginoo kaninyo isip inyong ganti. Kay si Cristo nga atong Ginoo mao ang inyong ginaalagaran. ²⁵ Ang nagabuhay ug daotan silotan sumala sa iyang nahimong kasaypanan, bisan kinsa pa siya, tungod kay walay pinalabi ang Dios.

Chapter 4

¹ Kamong mga agalon, ayoha ninyo pagdumala ang inyong mga ulipon. Hinumdomi ninyo nga may agalon usab kamo sa langit.

Mga Pahimangno

² Pag-ampo kamo kanunay nga may pagpasalamat, ug samtang nagaampo kamo bantayi ninyo ang inyong panghunahuna. ³ Iampo usab ninyo kami nga hatagan kami sa Dios ug kahigayonan nga makasugilon sa pagtulon-an mahitungod kang Cristo nga gitago kaniadto. Mao kini ang hinungdan nga nabilanggo ako, kay gisugilon ko ang mahitungod kaniya. ⁴ Ug iampo usab nga mapadayag ko ang Maayong Balita sumala sa angay kong buhaton.

^a 11 luog: *buot ipasabot*, walay kinaadman, “uncivilized”.

⁵ Pagmatngon kamo sa inyong mga paggawi taliwala sa mga dili tumutuo. Ug pahimusli ninyo ang tanang kahigayonan *nga kamo makasugilon mahitungod sa inyong pagtuo*. ⁶ Kon mosulti kamo kanila, gamita ninyo ang mga makadani nga mga pulong aron maminaw sila kaninyo, ug angay nga mahibalo kamo kon unsaon pagtubag sa pangutana ni bisan kinsa.

Mga Pangumusta

⁷ Bahin sa akong kahimtang dinhi, ang atong pinalanggang igsoon nga si Tiquico mao ang mosugilon kaninyo. Siya kasaligan nga katabang ug kauban diha sa pag-alagad sa Ginoo. ⁸ Gipadala ko siya diha aron ibalita niya kaninyo ang among kahimtang dinhi, aron dili kamo mabalaka kanamo. ⁹ Kauban usab niya ang atong pinalanggang igsoon nga si Onesimo. Kasaligan usab siya, ug inyo gayong katagilungsod. Sila ang mosugilon kaninyo sa tanan nga nahitabo kanamo.

¹⁰ Ang akong kauban dinhi sa bilanggoan nga si Aristarco nangumusta kaninyo. Nangumusta usab kaninyo si Marcos nga ig-agaw ni Bernabe. (Gisultihan na kamong daan kon unsa ang inyong buhaton kon moabot si Marcos, busa dawata ninyo siya inig-abot niya.) ¹¹ Si Jesus nga ginganlan usab nga Justo nangumusta usab kaninyo. Kini silang tulo mao na lang ang mga Judio nga kauban ko dinhi nga nangalagad alang sa gingharian sa Dios. Nakadasig sila kanako.

¹² Nangumusta usab ang inyong katagilungsod nga si Epafra. Usa usab siya sa mga alagad ni Cristo Jesus. Kanunay siyang nag-ampo ug hugot alang kaninyo nga magpabilin kamong lig-on, hingpit, ug kumbinsido sa tanan nga kabubut-on sa Dios.^a ¹³ Ako mismo makapamatuod nga si Epafra nangalagad gayod alang sa inyong kaayohan ug sa kaayohan sa atong mga igsoon sa Laodicea ug sa Hierapolis. ¹⁴ Si Demas ug ang atong pinalanggang doktor nga si Lucas nangumusta usab kaninyo.

¹⁵ Ipaabot usab ninyo ang among pagpangumusta ngadto sa atong mga igsoon sa Laodicea, ug kang Nimfas, ug sa mga tumutuo nga magtigoman sa iyang balay. ¹⁶ Kon mahuman na ninyo ug basa kining sulat, ipabasa usab ninyo kini sa mga tumutuo sa Laodicea. Ug basaha usab ninyo ang akong sulat nga gipadala alang sa Laodicea. ¹⁷ Ingna ninyo si Arquipo nga humanon niya ang buluhaton nga gitugyan kaniya sa Ginoo.

¹⁸ Ako mismo si Pablo ang nagsulat niini nga pagpangumusta:^b *kumusta sa inyong tanan*. Ug palihog hinumdomi usab ninyo ako dinhi sa bilanggoan sa inyong mga pag-ampo.

Hinaut nga panalanginan gayod kamo sa Dios.

^a 12 ug kumbinsido sa tanan nga kabubut-on sa Dios: o, ug kon unsa ang kabubut-on sa Dios makita diha kaninyo.

^b 18 *Gisulat mismo ni Pablo kini aron masayran nila nga sa iya gayod naggikan kini nga sulat.*

Ang Sulat Ni Pablo Sa Mga

TAGA-FILIPOS

Chapter 1

¹ Ako si Pablo ug *ang akong kauban* nga si Timoteo mga alagad ni Cristo Jesus. *Nangumusta kami* kaninyo diha sa Filipos, kamo nga mga katawhan sa Dios^a nga anaa kang Cristo Jesus, uban usab sa mga nagadumala kaninyo ug sa ilang mga katabang *sa buluhaton sa Dios*.^b

² *Hinaut nga madawat* ninyo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga atong Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Pag-ampo ni Pablo Alang sa mga Taga-Filipos

³ Nagapasalamat ako sa Dios sa matag higayon nga maghandom ako kaninyo. ⁴ Malipayon ako matag ampo ko alang kaninyong tanan, ⁵ tungod kay kauban ko kamo sa pagpakaylap sa Maayong Balita gikan pa *sa pagdawat ninyo sa akong gitudlo kaninyo* hangtod karon. ⁶ Nasiguro ko nga ang maayong buhat nga gisugdan sa Dios diha kaninyo padayonon gayod niya hangtod sa adlaw nga mobalik si Cristo Jesus.

⁷ Angay lang nga ingon niini ang akong hunahuna ug pagbati alang kaninyong tanan tungod kay gihigugma ko gayod kamo. Nahimo ko kamong katabang sa buluhaton nga gihatag sa Dios kanako, bisan pa karon nga ania ako sa bilangoan nga nagapamatuod ug nagalaban sa Maayong Balita *batok sa mga nagasupak niini*.

⁸ Makapamatuod ang Dios nga hilabihan ang akong kamingaw kaninyo; kay gihigugma ko gayod kamo sama sa paghigugma ni Cristo Jesus.

⁹ Nag-ampo ako nga madugangan pa gayod ang inyong paghigugma sa usag usa inubanan sa hustong kaalam ug igong pagsabot, ¹⁰ aron makapili kamo kon unsa ang labing maayo ug aron mahimong hinlo ug walay ikasaway sa inyong kinabuhi hangtod sa pagbalik ni Cristo. ¹¹ Hinaut nga pinaagi kang Jesu-Cristo mahimong matarong ang tanan ninyong buhaton aron madayeg ang Dios.

Si Cristo gayod ang Mahinungdanon

¹² Mga igsoon *ko kang Cristo*, gusto kong masayran ninyo nga ang mga nahitabo kanako nakatabang gayod sa pagpakaylap sa Maayong Balita. ¹³ Kay nasayran na sa tanang mga guwardya sa palasyo ug sa uban pang mga tawo dinhi nga nabilango ako tungod kay ako sumusunod ni Cristo. ¹⁴ Ug tungod usab niining akong pagkabilango, misamot kalig-on ang pagtuo sa kadaghanan sa atong mga igsoon ngadto sa Ginoo. Busa misamot ang ilang kaisog sa pagsangyaw sa Maayong Balita. ¹⁵ Tinuod nga ang uban nagasangyaw lang bahin kang Cristo tungod kay nasina sila kanako ug gusto nila akong malabwan. Apan ang uban maayo ang ilang katuyoan. ¹⁶ Nagasangyaw sila tungod kay gihigugma nila ako *ug gusto nila nga motabang kanako*, kay nasayran nila nga gibutang ako dinhi aron sa pagpanalipod sa Maayong Balita.

¹⁷ Ang mga nasina kanako dili matinud-anon sa ilang pagwali bahin kang Cristo, kay ang ilang katuyoan alang lang sa ilang kaugalingon. Abi nila ug madugangan nila ang akong pag-antos dinhi sa bilangoan pinaagi sa ilang gibuhay.

¹⁸ Apan wala kiniy sapayan kanako. Nalipay gihapon ako bisan unsa ang ilang katuyoan sa pagwali, maayo man o dili, basta giwali lang si Cristo. Magpadayon ang akong kalipay, ¹⁹ kay nasayod ako nga pinaagi sa inyong mga pag-ampo ug sa tabang sa Espiritu ni Jesu-Cristo makagawas ako dinhi. ²⁰ Dako kaayo ang akong tinguha ug paglaom nga dili gayod ako maulawan, ug unta parehas kaniadto, magapadayon gihapon ako nga magmaisogon aron nga pinaagi sa akong kinabuhi, o sa akong kamatayon,

^a 1a mga katawhan sa Dios: *sa English, saints. Ang buot ipasabot niini sa Griego*, mga gilain sa Dios nga mahimong iya.

^b 1b mga katabang sa buluhaton sa Dios: *sa Griego*, mga diyakono.

madayeg si Cristo.²¹⁻²³ Alang kanako, ang akong kinabuhi alang gayod kang Cristo. Ug kon mamatay man ako, may kapuslanan gihapon, kay makig-uban na ako kaniya. Wala ako masayod kon asa sa duha ang akong pilion, tungod kay gusto ko na nga mouna kaninyo sa laing kinabuhi ug makig-uban kang Cristo, kay mao kini ang labing maayo alang kanako. Apan kon sa akong pagpabilin dinhi may mahimo pa ako, maayo usab kana.^{24,25} Nasayran ko nga mahinungdanon alang kaninyo kon magpabilin akong buhi. Tungod niini, nasiguro ko nga dili pa ako mamatay aron matabangan ko kamong tanan, nga madugangan pa gayod ang inyong pagtuo ug kalipay,²⁶ ug aron kon makabalik na ako diha uban kaninyo, mosamot pa gayod kadako ang inyong hinungdan sa pagdayeg kang Cristo Jesus tungod kanako.

²⁷ Makabisita man ako kaninyo o dili, ang mahinungdanon nga ang inyong paggawi pinasikad sa Maayong Balita mahitungod kang Cristo, aron madunggan ko nga lig-on kamong nagkahiusa sa inyong pagpakigbisog sa hustong pagtuo nga pinasikad sa Maayong Balita.²⁸ Ayaw gayod kamo kahadlok sa mga nagasupak kaninyo. Kay kini timailhan kanila nga sila silotan sa Dios ug kamo luwason.²⁹ Kay ang gihatag kaninyo dili lang pribilihiyo nga motuo kamo kang Cristo kondili pribilihiyo usab nga mag-antos kamo alang kaniya.³⁰ Karon kauban na kita nga nag-antos tungod sa Maayong Balita. Mao kini ang mga pag-antos nga inyong nakita nga akong naagian kaniadto, ug hangtod karon nadunggan ninyo nga nag-antos pa gihapon ako.

Chapter 2

Ang Pagpaubos ni Cristo

¹ Dili ba tungod kay anaa na kamo kang Cristo lig-on kamo? Dili ba malipayon man kamo tungod kay nasayran ninyo nga ginahigugma kamo ni Cristo? Ug dili ba may pakighiusa kamo sa Espiritu *Santo*, ug maaghop kamo ug maluloy-on sa usag usa? ² Busa nagahangyo ako kaninyo: aron mahingpit gayod ang akong kalipay paghigugmaay kamo ug paghiusa. Hinaut nga magkahiusa ang inyong mga hunahuna ug katuyoan. ³ Ayaw kamo pagbuhat ug bisan unsa tungod lang sa kahakog o sa pagkamapahitas-on; kondili pagpaubos kamo ug hunahuna ninyo nga mas maayo pa ang uban kay kaninyo. ⁴ Dili lang ang inyong kaayohan ang inyong hunahunaon kondili ang kaayohan usab sa uban. ⁵ Batoni ninyo kini nga panghunahuna nga iya usab ni Cristo Jesus:

⁶ Bisan ang kinaiya sa Dios anaa kaniya, wala niya hunahuna ang iyang pagkatupong sa Dios nga mahimong hinungdan sa pagpamintaha.

⁷ Kondili gipakaubos niya ang iyang kaugalingon pinaagi sa pagsul-ob sa kinaiya sa usa ka ulipon. Nagpakatawo siya sama sa mga tawo.

⁸ Sa dihang nahimo siyang usa ka tawo, gipaubos niya ang iyang kaugalingon pinaagi sa pagtuman sa Dios hangtod sa kamatayon, bisan pa ang kamatayon didto sa krus.

⁹ Tungod niini gipasidunggan siya sa Dios ug gihatagan ug gahom nga labaw sa tanang mga gahom.^a

¹⁰ Aron nga ang tanan nga anaa sa langit ug sa yuta, bisan ang anaa sa ilalom sa yuta, mangluhod *ug mosimba* kaniya.

¹¹ Ug ang tanan moila nga si Jesu-Cristo mao ang Ginoo, ug pinaagi niini madayeg ang Dios nga Amahan.

Magdan-ag Kita sa Kalibotan Sama sa mga Suga

¹² Mga hinigugma kong *mga igsoon*, sa diha pa ako uban kaninyo nagmatinumanon na kamo kanako. Ilabi na gayod karon nga wala na ako diha, paningkamoti ang inyong kaluwasan^a nga may pagtahod ug

^a 9 gahom... gahom: *sa literal*, ngalan nga labaw sa tanan nga mga ngalan.

kahadlok sa Dios.¹³ Kay ang Dios mao ang nagahatag kanato ug tinguha ug katakos sa pagbuhat sa iyang kabubut-on.

¹⁴ Kon unsa ang inyong gibuhay, buhata ninyo nga walay pagbagulbol o paglalisay,¹⁵ aron mahimo kamong hingpit nga mga anak sa Dios, hinlo ug walay ikasaway sa inyong pagkinabuhi niining kalibotan nga gipuy-an sa mga tawo nga daotan ug makasasala. Angay nga kamo mahisama sa mga suga nga nagadan-ag kanila¹⁶ sa inyong pagsugilon sa pulong sa Dios nga nagahatag sa kinabuhi nga walay katapusan. Ug kon sama kamo niini, may ikapasigarbo ako sa pagbalik ni Cristo tungod kay may kapuslanan ang akong paghago diha kaninyo.

¹⁷ Ang inyong pagtuo sama sa halad alang sa Dios. Sa pagkatinuod kon kinahanglan nga iula ko ang akong dugo alang sa inyong pagtuo, ikalipay ko. Ug dili lang ako ang malipay kondili kamo usab.¹⁸ Busa paglipay kamo uban kanako tungod niini.

Si Timoteo ug si Epafrodito

¹⁹ Nagasalig ako kang Ginoong Jesus nga sa dili madugay mapaanha ko diha kaninyo si Timoteo, aron malipay usab ako kon masuginlan *niya* ako bahin sa inyong kahimtang.²⁰ Siya lang ang akong nasayran nga nagahandom alang sa inyong kaayohan sama kanako.²¹ Kay ang uban, ang ila lang kaugalingon nga kaayohan ang ilang gihunahuna ug dili ang kabubut-on ni Jesu-Cristo.²² Apan nasayran ninyo ang maayong pamatasan ni Timoteo. Gipakasama ko siya nga akong anak sa iyang pagtabang kanako sa pagsangyaw sa Maayong Balita.²³ Nagalaom ako nga mapaanha ko dayon siya diha kaninyo kon masayran ko na ang resulta sa akong kaso.²⁴ Ug nagasalig gayod ako sa Ginoo nga sa dili madugay makaanha usab ako diha.

²⁵ Nahunahuna ko nga kinahanglan pabalikon ko diha sa inyo ang atong igsoon nga si Epafrodito nga inyong gisugo aron sa pagtabang kanako. Kauban ko siya sa pagpangalagad *sa Dios* ug paglaban *sa kamatuoran*.²⁶ Papaulion ko siya diha tungod kay gimingaw na siya kaninyong tanan, ug dili na siya mahimutang dinhi sa kabalaka tungod kay nakabalita man kamo nga nagsakit siya.²⁷ Tinuod nga nagsakit siya ug hapit gani mamatay. Apan gikaloy-an siya sa Dios, ug dili lang siya kondili ako usab, kay nalikay ako sa dako nga kaguol.²⁸ Busa gusto ko na gayod nga pabalikon siya diha, aron nga kon makita ninyo siya pag-usab malipay kamo, ug dili na ako mabalaka.²⁹ Ug dawata ninyo siya sa tumang kalipay isip igsoon diha sa Ginoo. Ang mga tawo nga sama kaniya angay pasidunggan.³⁰ Kay hapit siya mamatay tungod sa iyang pag-alagad kang Cristo. Nahimutang ang iyang kinabuhi sa kakuyaw aron lamang matabangan niya ako isip inyong representante.

Chapter 3

Ang Tinuod nga Pagkamatarong

¹ Karon, mga igsoon ko *kang Cristo*, paglipay kamo diha sa Ginoo! Dili ako pul-an sa paghisgot pag-usab niini kaninyo, kay alang man kini sa inyong kaayohan.² Pagbantay kamo sa mga *Judio* nga mamugos nga magpatuli kamo. Sama sila sa mga iro, mga tawo nga nagabuhay ug daotan.³ Apan kita ang may tinuod nga ilhanan nga mga sumusunod kita sa Dios, tungod kay nagasimba kita kaniya pinaagi sa Espiritu *Santo* ug malipayon kita sa atong pagkahiusa kang Cristo Jesus. Wala kita magsalig sa mga tulumanon o sa atong mga binuhatan *aron kita maluwas*.⁴ Sa laing bahin, kon may moingon nga siya maluwas tungod sa iyang pagtuman sa mga tulumanon, labaw na ako.⁵ Tungod kay sa walo pa lang ako ka adlaw gituli na ako. Israelinhon ako. Sakop ako sa banay ni Benjamin. Busa kon ang pagka-Judio ang hisgotan, Judio gayod ako. Kon bahin sa pagtuman sa Kasugoan *sa mga Judio*, gituman ko gayod kay Pariseo ako *kaniadto*.⁶ Kon kakugi ang hisgotan, labaw ako, kay gilutos ko pa man gani ang mga tumutuo

^a 12 paningkamoti ang inyong kaluwasan: *posible ang buot ipasabot, ingon nga usa ka iglesya alang sa inyong espirituhanong paglig-on*.

kang Cristo. Ug kon bahin sa pagtuman sa Kasugoan, walay ikasaway kanako. ⁷ Kining tanan giisip ko kaniadto nga mahinungdanon, apan karon kini walay kapuslanan tungod kang Cristo. ⁸ Tinuod gayod nga ang tanan walay kapuslanan kon itandi sa akong pag-ila kang Cristo Jesus nga akong Ginoo. Tungod kaniya gisalikway ko ang tanan, ug giisip ko kini nga basura, aron maako si Cristo, ⁹ ug maanaa ako kaniya. Wala na ako magsalig nga mahimong matarong pinaagi sa akong kaugalingon nga paningkamot sa pagtuman sa Kasugoan. Gipakamatarong ako sa Dios tungod sa iyang gibuhat ug pinaagi sa akong pagtuo kang Cristo. ¹⁰ Ang akong pangandoy karon mao nga maila ko pa gayod si Cristo, nga masinati ko ang gahom sa iyang pagkabanhaw ug makaambit ako sa iyang mga pag-antos hangtod nga mahisama ako kaniya sa iyang kamatayon, ¹¹ aron nga pinaagi niini mahimong mabanhaw usab ako.

Padayon sa Pagkab-ot sa Ganti

¹² Wala ako mag-ingon nga natuman ko na ang tanan, o hingpit na ako. Apan nagapadayon ako sa pagpaningkamot nga makab-ot ko kini, kay mao kini ang katuyoan ni Cristo Jesus kon nganong gipili niya ako. ¹³ Mga igsoon *ko kang Cristo*, wala ako maghunahuna nga nakab-ot ko na ang hingpit nga pagkinabuhi. Apan ang akong gihimo karon mao ang paghikalimot sa mga nangagi, ug ang pagpaningkamot nga makab-ot ko ang akong gitinguha. ¹⁴ Nagapadayon gayod ako sa pagpaningkamot nga makab-ot ko ang akong gitinguha, aron madawat ko ang ganti. Kini nga ganti mao ang pagtawag sa Dios kanato pinaagi kang Cristo Jesus nga magpuyo kita didto sa langit.

¹⁵ Ingon unta niini ang angay natong tinguhaon isip mga hamtong na sa pagtuo. Apan kon dili kamo uyon, pasabton kamo sa Dios niini. ¹⁶ Kinahanglan lang gayod nga padayonon nato ang pagsunod sa kamatuoran nga atong nakat-unan.

¹⁷ Mga igsoon, sunda ninyo ang akong pagkinabuhi. May mga tawo nga sama usab kanamo ang ilang pagkinabuhi. Sunda usab ninyo sila. ¹⁸ Kay daghan ang nagasunod kunohay kang Cristo apan makita sa ilang kinabuhi nga nagabatok sila sa mga pagtudlo bahin sa kamatayon ni Cristo sa krus. Kapila ko na kamo sultih bahin niining mga tawhana, ug karon nagahilak ako sa pagpahinumdom pag-usab niini kaninyo. ¹⁹ Ang dangatan niini nga mga tawo mao ang kalaglagan, kay ang ilang tiyan mao ang ilang gipakadios. Gipasigarbo pa nila ang mga butang nga angay unta nilang ikaulaw. Ang ginahunahuna nila mao lang ang mga butang dinhi sa kalibotan. ²⁰ Apan alang kanato, ang langit mao ang atong tinuod nga pinuy-anan, ug didto gikan ang atong gipaabot nga Manluluwas nga si Ginoong Jesu-Cristo. ²¹ Pag-abot niya dinhi, bag-ohon niya kining atong lawas nga may kamatayon aron mahisama sa iyang lawas nga langitnon, pinaagi sa iyang gahom nga makapahimo kaniya sa paghari sa tanan.

Chapter 4

Mga Pahimangno

¹ Busa mga hinigugma kong mga igsoon, magmalig-on kamo *sa inyong pagtuo* sa Ginoo. Gihigugma ko kamo ug gimingaw na ako kaninyo. Kamo ang akong kalipay ug ganti sa akong pagpangalagad.

² Gihangyo ko si Eudia ug si Sintique nga dili na mag-away kay magsoon sila diha sa Ginoo.

³ Gihangyo ko usab ikaw ingon nga masaligan ko nga kauban sa pagpangalagad nga tabangan mo kini nga mga babaye, tungod kay kauban ko sila nga nangalagad ug maayo sa pagpakaylap sa Maayong Balita, uban ni Clemente ug sa uban pang mga kauban ko nga nangalagad kansang mga ngalan nahisulat na sa libro *nga listahanan sa mga tawo nga may kinabuhi nga walay kataposan*.

⁴ Paglipay kamo kanunay diha sa Ginoo. Sublion ko, paglipay kamo!

⁵ Ipakita ninyo ang inyong kaaghop sa tanan nga mga tawo. Hapit na ang pagbalik sa Ginoo. ⁶ Ayaw kamo kabalaka sa bisan unsa, pangayoa hinuon sa Dios ang inyong mga gikinahanglan pinaagi sa pag-ampo nga may pagpasalamat. ⁷ Ug kon buhaton ninyo kini, hatagan kamo sa Dios ug kalinaw diha sa

inyong kasingkasing ug hunahuna tungod kay kamo anaa kang Cristo Jesus, ug ang kalinaw nga gikan kaniya dili gayod nato matugkad.

⁸ Gawas niana, mga igsoon, hunahunaa ninyo kanunay ang mga butang nga maayo ug dinayeg: ang matuod, halangdon, matarong, putli, matahom, ug dalayegon. ⁹ Sunda ninyo ang tanan nga inyong natun-an sa akong pagpanudlo ug mga binuhatan. Ug ubanan gayod kamo sa Dios nga nagahatag ug kalinaw.

Ang Pagpasalamat sa Gipadala nga Tabang

¹⁰ Dako gayod ang akong kalipay diha sa Ginoo tungod kay nahinumdoman ninyo ako pag-usab. Nasayod ako nga kanunay kamong naghunahuna alang kanako, apan wala lang kamo makahigayon sa pagpakita niana kanako. ¹¹ Wala ako mag-ingon niini aron sa pagpasabot nga may gikinahanglan ako. Kay nakakat-on ako nga makontento bisan unsa ang akong kahintang. ¹² Makahibalo akong magkinabuhi diha sa kawad-on o diha sa kadagaya. Kining tanan natun-an ko aron bisan unsa ang akong kahintang, busog man o gutom, madagayaon man ang akong panginabuhi o dili, kontento gihapon ako. ¹³ Mahimo ko ang pag-atubang sa bisan unsa nga kahintang pinaagi sa tabang ni Cristo nga nagapalig-on kanako.

¹⁴ Apan salamat gayod sa inyong pagtabang kanako, sa akong mga kalisdanan. ¹⁵ Kamo nga mga taga-Filipos nasayod nga sa pagsugod ko ug wali sa Maayong Balita, paggikan ko sa Macedonia, kamo lang gayod ang mitabang sa akong mga kinahanglanon ug wala nay lain. ¹⁶ Bisin didto ako sa Tesalonica makapila kamo nagpadala ug mga hinabang kanako. ¹⁷ Gihisgotan ko kini dili tungod kay nangandoy ako nga makadawat pag-usab gikan kaninyo, kondili nangandoy ako nga kamo makadawat usab ug balos tungod kay kamo nagahatag. ¹⁸ Karon bastante ako, ug sobra pa gani. Ang tanan nga akong gikinahanglan ania na ug wala gayoy kulang, tungod kay gidala na dinhi ni Epafrodito ang inyong gipadala nga hinabang. Kini nga tabang sama sa humot nga halad nga ginahalad ngadto sa Dios, nga iyang ginadawat nga may kalipay. ¹⁹ Ug tungod kay kamo anaa kang Cristo Jesus, ang akong Dios maghatag kaninyo sa tanan ninyong gikinahanglan gikan sa kadagaya sa iyang bahandi. ²⁰ Dayegon nato ang atong Dios ug Amahan sa walay kataposan. Amen.

Kataposan nga Pagpangumusta

²¹ Ipangumusta kami sa tanang mga tumutuo kang Cristo Jesus. Ang atong mga igsoon nga kauban ko dinhi nangumusta usab kaninyo. ²² Nangumusta usab kaninyo ang tanang mga tumutuo *dinhi*, labi na gayod ang mga sakop sa palasyo sa Emperador. ²³ *Hinaut nga panalanginan* kamo sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Unang Sulat Ni Pablo Sa Mga
TAGA-TESALONICA

Chapter 1

¹ *Ako si Pablo, uban ni Silas ug ni Timoteo nangumusta kaninyong mga tumutuo diha sa Tesalonica, kamo nga anaa sa Dios nga Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo. Hinaut nga madawat ninyo ang grasya ug kalinaw.*

² Kanunay kaming nagapasalamat sa Dios tungod kaninyong tanan ug kanunay usab namo kamong gihinumdoman sa among mga pag-ampo. ³ *Nagapasalamat kami kaniya kay nahinumdoman namo ang inyong ginahimo nga maayo tungod sa inyong pagtuo kaniya, ang inyong maabtikon nga pagtabang sa uban tungod sa inyong gugma, ug ang inyong mapinadayonon nga pagpangalagad tungod sa inyong hugot nga pagsalig nga si Jesu-Cristo nga atong Ginoo mobalik. Kining tanan gibuhay ninyo sa atubangan sa Dios nga atong Amahan.* ⁴ *Mga igsoon nga hinigugma sa Dios, nagapasalamat usab kami kay nasayran man namo nga kamo iyang pinili.*

⁵ *Nasayran namo kini tungod kay gidawat ninyo ang Maayong Balita nga among gitudlo. Gidawat ninyo kini dili lang tungod kay gisulti namo, kondili gipakita gayod sa Espiritu Santo nga may gahom ang among gitudlo, busa may kasigurohan gayod nga tinuod ang among gitudlo kaninyo. Ug nasayod man kamo kon giunsa namo pagkinabuhi sa dihang diha pa kami uban kaninyo, ug kadto alang sa inyong kaayohan.* ⁶ *Gisunod ninyo ang pagkinabuhi namo ug sa atong Ginoo, kay gidawat ninyo ang pulong sa Dios bisan pa ug nag-antos kamo. Luyo niining pag-antos, malipayon gihapon kamo kay naghatag kaninyo ug kalipay ang Espiritu Santo.* ⁷ *Busa nahimo kamong panig-ingnan sa tanang mga tumutuo sa Macedonia ug sa Acaya.* ⁸ *Kay gikan diha kaninyo mikaylap ang mensahe sa Ginoo. Ang inyong pagtuo sa Dios nadunggan dili lang sa Macedonia ug sa Acaya kondili sa bisan asa nga dapit. Busa dili na kinahanglan nga mosulti pa kami sa mga tawo bahin sa inyong pagtuo.* ⁹ *Kay sila na mismo ang nanugilon kon giunsa ninyo kami sa pag-atiman sa dihang mibisita kami diha kaninyo, ug gipanugilon nila nga gisalikway ninyo ang inyong mga dios-dios aron makaalagad kamo sa tinuod ug buhi nga Dios.*

¹⁰ *Gipanugilon usab nila nga nagahulat kamo sa pagbalik sa iyang Anak nga si Jesus gikan sa langit. Siya iyang gibanhaw gikan sa kamatayon ug mao ang nagaluwas kanato sa umaabot nga silot.*

Chapter 2

¹ *Mga igsoon diha kang Cristo, kamo nasayod gayod nga wala makawang ang among pag-anha diha kaninyo.* ² *Nasayran ninyo nga sa dihang didto kami sa Filipos gisakit kami ug gipakaulawan. Apan gihatagan kami sa atong Dios ug kaisog sa pagsulti kaninyo sa Maayong Balita nga gikan kaniya bisan pa sa daghang mga pagsupak nga among nasinati.* ³ *Sa among pagwali kaninyo dili namo tuyo nga tudloan kamo ug sayop, o mohimo kamig daotan o manlimbong;* ⁴ *apan ang tinuod, nakita sa Dios nga masaligan kami nga motudlo sa Maayong Balita, ug mao gayod kini ang among gihimo, dili aron malipay ang mga tawo kanamo kondili aron malipay ang Dios nga nasayod sa among mga hunahuna.* ⁵ *Nasayod usab kamo nga wala kami mogamit sa mga binulak-bulkan nga mga pulong aron makombensi kamo, ug wala kami magtudlo aron panguwartahan kamo. Ang Dios mismo mao ang among saksi.* ⁶ *Wala usab kami magpaabot ug pagdayeg gikan sa mga tawo, gikan kaninyo o kang bisan kinsa.* ⁷ *Isip mga apostoles ni Cristo, may katungod unta kami nga magpaabot sa inyong mga tabang ug pagdayeg. Apan nahimo kaming malumo diha kaninyo sama sa usa ka inahan nga nagaatiman sa iyang mga anak.* ⁸ *Ug tungod sa among paghigugma kaninyo, dili lang ang Maayong Balita sa Dios ang among gihatag kaninyo, kondili bisan pa ang among kinabuhi; kay dako gayod ang among*

paghigugma kaninyo. ⁹ Makahinumdom usab kamo mga igsoon nga labihan gayod ang among paghago *sa diha pa kami uban kaninyo*. Kay sa dihang nagatudlo kami kaninyo sa Maayong Balita sa Dios, adlaw ug gabii kaming nagtrabaho aron dili kamo mabug-atan sa pag-atiman kanamo.

¹⁰ Kamo, ingon man ang Dios among mga saksi nga ang among paggawi diha uban kaninyo nga mga tumutuo hinlo, matarong ug walay ikasaway. ¹¹ Nasayod usab kamo nga ang pagtagad namo sa matag usa kaninyo sama sa pagtagad sa usa ka amahan ngadto sa iyang mga anak. ¹² Gidasig namo kamo ug gipalig-on, ug giaghat nga magkinabuhi nga matarong atubangan sa Dios nga mipili kaninyo nga mahimong kabahin sa iyang gingharian ug kadunggan.

¹³ Kanunay kaming nagapasalamat sa Dios tungod kay sa dihang gidawat ninyo ang pulong sa Dios nga among giwali kaninyo, gidawat ninyo kini dili ingon nga iya sa tawo kondili ingon nga iya gayod sa Dios, ug kini nga pulong padayon nga nagalihok diha kaninyo nga nagatuo. ¹⁴ Mga igsoon, ang nahitabo kaninyo sama usab sa nahitabo sa mga iglesya sa Dios nga nagatuo kang Cristo Jesus didto sa Judea. Kon unsa ang inyong pag-antos tungod sa paglutos sa inyong mga katagilungsod, mao usab ang nasinati nila, tungod kay gilutos usab sila sa ilang mga katagilungsod nga mga Judio. ¹⁵ Ang mga Judio mao ang nagpatay sa mga propeta sa Dios kaniadto ug sila usab ang nagpatay kang Ginoong Jesus. Kining mga tawhana mao usab ang naglutos^a kanamo. Wala gayod malipay ang Dios sa ilang gibuhay. Nakigbatok sila sa tanang mga tawo, ¹⁶ tungod kay gipaningkamotan gayod nila nga pugnan ang among pagtudlo sa mga dili Judio bahin sa pulong sa Dios nga makaluwas kanila. Busa hangtod karon misamot pa ang pagpakasala sa mga Judio. Apan may giandam na nga silot alang kanila ang Dios.

Ang Tinguha ni Pablo nga Moadto sa Tesalonica

¹⁷ Karon mga igsoon, kon bahin kanamo, gibati na kamig kamingaw kaninyo, bisan bag-o pa lang kaming nakaanha diha. Wala gayod kami malimot kaninyo, gani dako gayod ang among handom ug tinguha sa pagpakigkita *na usab* kaninyo. ¹⁸ Buot namong mobalik diha kaninyo. Ilabi na gayod ako, si Pablo, dili lang kay makausa ako *nagtinguha sa pagbalik diha kaninyo*. Apan *wala kami mahinayon kay* gibabagan man kami ni Satanas. ¹⁹ *Buot namong mobalik diha kaninyo tungod kay* kamo ang among kalipay ug may pagsalig kami kaninyo.^b Ug kon moabot na ang atong Ginoong Jesus, makapasigarbo kami bahin kaninyo. ²⁰ Kay kamo ang among garbo ug kalipay.

Chapter 3

¹ Sa dihang dili na namo maantos ang among kamingaw kaninyo nakahukom kami nga mas maayo nga magpabilin na lang kami sa Atenas ² ug si Timoteo ang paanhaon namo diha kaninyo. Ato siyang igsoon ug kauban namo nga nag-alagad sa Dios pinaagi sa pagpanudlo sa Maayong Balita mahitungod kang Cristo. Gipaanha namo siya kaninyo aron madasig kamo ug malig-on ang inyong pagtuo, ³ aron nga dili kamo matarog sa mga paglutos nga inyong nasinati. Kay nasayod man kamo nga masinati gayod nato kini. ⁴ Sa diha pa kami uban kaninyo, nagpasidaan na kaming daan nga lutoson gayod kita. Ug karon nasayran na ninyo nga mao gayod kini ang nahitabo. ⁵ Mao nga gipaanha ko diha si Timoteo aron masayran ko ang kahimtang sa inyong pagtuo. Dili gayod ako mahimutang, kay nabalaka ako nga basig napilde na kamo ni Satanas ug ang among pagtudlo kaninyo mahimong walay kapuslanan.

⁶ Karon nahibalik na dinhi si Timoteo ug maayo ang iyang gibalita kanamo. Nagsugilon siya nga ang inyong pagtuo sa Dios lig-on pa gihapon ug nagahigugmaay kamo sa usag usa. Gisuginlan usab niya kami nga kanunay kamong malipayon sa inyong paghinumdom kanamo, ug nangandoy kamo nga makigkita kanamo sama sa among pagpangandoy nga makigkita kaninyo.

⁷ Busa mga igsoon, bisan daghan ang among giantos, nadasig kami tungod sa inyong pagtuo.

^a 15 naglutos: o, nag-abog.

^b 19 may pagsalig kami kaninyo *nga nagapadayon kamo sa pagtuman sa among gitudlo kaninyo*.

⁸ Nahimutang na kami, kay nasayran namo nga ang inyong pagtuo sa Ginoo lig-on pa gihapon.

⁹ Hilabihan ang among pagpasalamat sa Dios sa kalipay nga iyang gihatag kanamo tungod sa inyong pagtuo. ¹⁰ Adlaw ug gabii nagaampo gayod kami nga magkita kita pag-usab aron makatudlo pa kami kaninyo ug madugangan ang unsa man nga kulang sa inyong pagtuo.

¹¹ Hinaut nga ang Dios nga atong Amahan ug ang atong Ginoong Jesus mohatag kanamo sa kahigayonan nga makaanha kami diha kaninyo. ¹² Ug hinaut nga tabangan kamo sa Ginoo nga magdugang pa gayod ang inyong paghigugma sa usag usa ug sa tanan nga katawhan sama sa among paghigugma kaninyo. ¹³ Sa ingon niini nga paagi mapalig-on niya ang inyong mga kasingkasing, ug mahimo niya kamong matarong ug walay ikasaway atubangan sa atong Dios nga Amahan sa adlaw nga ang Ginoong Jesus mobalik dinhi uban sa tanan niya nga mga pinili.^a

Chapter 4

Ang Kinabuhi nga Makahatag ug Kalipay sa Dios

¹ Mga igsoon, gitudloan namo kamo kon unsaon pagkinabuhi nga makahatag ug kalipay sa Dios, ug mao na gani kini ang inyong ginabuhat. Apan hangyoon namo kamo, pinaagi sa katungod nga gihatag kanamo ni Ginoong Jesus, nga dugangan pa gayod ninyo ang inyong gibuhat. ² Kay nasayran na man ninyo ang among pahimangno kaninyo nga nagagikan kang Ginoong Jesus.

³ Kabubut-on sa Dios nga ang inyong kinabuhi hinlo, busa likayi ninyo ang pagpakighilawas gawas sa kaminyoon. ⁴ Kamong mga lalaki, kon magminyo kamo, himoa kini sa diosnon nga paagi ug dili salawayon. ⁵ Ayaw kamo pagsunod sa inyong unudnon nga mga pagbati sama sa gibuhat sa mga wala makaila sa Dios, ⁶ aron dili kamo makalapas sa katungod o makapanglimbong sa inyong isigkatawo pinaagi sa pagpanapaw sa iyang asawa. Gisulti na namo kini kaninyo kaniadto ug gipahimangnoan gayod namo kamo nga ang nagabuhat niini silotan sa Ginoo. ⁷ Kay gitawag kita sa Dios aron mahimong hinlo ang atong kinabuhi, ug dili sa pagbuhat ug daotan. ⁸ Busa kon diha kaninyo anaay dili mosunod niini, dili ang akong pagtudlo ang iyang gisalikway kondili iya sa Dios nga nagahatag kaninyo sa Espiritu Santo.

⁹ Karon, kon mahitungod sa paghigugmaay ingon nga managsoon diha *kang Cristo*, dili na kinahanglan nga sulatan pa kamo, kay ang Dios ang nagtudlo kaninyo nga maghigugmaay kamo.

¹⁰ Ug mao na gani kini ang inyong gibuhat sa tanang kaigsoonan *diha* sa tibuok nga Macedonia. Apan hangyoon namo kamo nga dugangan pa ninyo ang inyong paghigugma. ¹¹ Tinguhaa ninyo nga magkinabuhi diha sa kalinaw. Ayaw ninyo hilabti ang kinabuhi sa uban, ug sama sa among giingon kaninyo kaniadto, ang matag usa kaninyo kinahanglang magtrabaho aron may kaugalingon siya nga panginabuhian. ¹² Kon mao kini ang inyong buhaton, dili na kinahanglan nga magsalig pa kamo sa uban alang sa inyong panginabuhian, ug tahuron kamo sa mga dili tumutuo.

Mahitungod sa Pagbalik sa Ginoo

¹³ Mga igsoon, buot namo nga masayran ninyo ang tinuod mahitungod sa mga nangamatay na, aron dili kamo maguol sama sa uban nga walay paglaom. ¹⁴ Nagatuo kita nga si Jesus namatay ug nabanhaw. Busa nagatuo usab kita nga mao kini ang mahitabo sa mga nangamatay nga mituo kaniya. Pagbalik dinhi ni Jesus dad-on sila sa Dios uban kaniya.

¹⁵ Isugilon namo kaninyo ang gitudlo sa Ginoo: nga kitang mga buhi pa sa pagbalik niya dili mag-una niadtong nangamatay na. ¹⁶ Nianang panahona ang Ginoo mismo ang mokanaog gikan sa langit nga nagamando. Madunggan nato ang pagtawag sa pangulong anghel ug ang tingog sa trumpeta sa Dios. Ug ang tanan nga nangamatay nga mituo kang Cristo banhawon ug una; ¹⁷ ug dayon, kitang mga buhi pa nianang panahona kalit lang nga kuhaon uban kanila didto sa kapanganoran sa pagsugat sa Ginoo. Ug makig-uban na kita sa Ginoo sa walay kataposan. ¹⁸ Busa dasiga ninyo ang usag usa pinaagi niini nga mga pagtulon-an.

^a 13 pinili: *tingali ang buot ipasabot*, mga anghel o mga katawhan sa Dios o mga anghel ug ang katawhan sa Dios.

Chapter 5

Pangandam Kamo sa Pagbalik sa Ginoo

¹ Mga igsoon, dili na kinahanglan nga sulatan ko pa kamo kon kanus-a kini mahitabo. ² Kay nasayod na kamo nga ang pagbalik sa Ginoo mahisama sa pag-abot sa kawatan panahon sa kagabhion *nga walay masayod kon kanus-a*. ³ Mahitabo kini samtang ang mga wala motuo moingon, “Malinawon ang tanan ug walay katalagman.” Apan sa kalit lang moabot kanila ang kalaglagan, sama sa pagbati sa babayeng manganakay, ug wala gayoy makaikyas kanila. ⁴ Apan kamo mga igsoon, wala mangitngiti *ang inyong mga hunahuna mahitungod niini*. Busa kon moabot ang Ginoo nga sama sa pag-abot sa usa ka kawatan, dili na kamo makalitan. ⁵ Kay kitang tanan nalamdagan na sa kamatuoran. Wala na kita sa kangitngit. ⁶ Busa dili nato sundon ang uban nga nagakatulog, ^a hinuon magbantay kita ug magpugong sa pagbuhat sa dili maayo. ⁷ Kay ang mga tawo nga nangitngitan wala nagabantay ug kanunay lang nga nagakatulog ug nagahubog-hubog. ^b ⁸ Apan tungod kay nalamdagan na kita, magbantay kita ug magpugong sa pagbuhat sa dili maayo. Gamiton nato isip panagang sa dughan ang atong pagtuo sa Dios ug ang atong paghigugma sa uban. Ug gamiton nato isip helmit ang atong paglaom nga luwason kita *sa Dios*. ⁹ Kay wala kita pilia sa Dios aron silotan kondili aron maluwas sa silot pinaagi kang Jesu-Cristo nga atong Ginoo. ¹⁰ Namatay siya alang kanato aron nga bisan kita buhi pa o patay na *sa iyang pag-abot*, magakinabuhi kita uban kaniya. ¹¹ Busa padayon kamo sa pagdinasigay sa usag usa, sama sa inyong gibuhay karon.

Kataposan nga mga Tambag ug Pangumusta

¹² Karon, mga igsoon, nagahangyo kami kaninyo nga tahuron ninyo ang mga tawo *sa Dios* nga nagaalagad kaninyo. Gipili sila sa Ginoo nga modumala ug motudlo kaninyo. ¹³ Busa tahura gayod ninyo sila ug higugmaa tungod sa ilang katungdanan. Pagkinabuhi kamo nga maayo ang inyong relasyon sa usag usa. ¹⁴ Naghangyo usab kami kaninyo nga pasidan-an ninyo ang mga tapolan. Dasiga ninyo ang mga mahadlokon ug tabangi ang mga maluya *sa ilang pagtuo*. Ug pagmapailubon kamo sa tanan. ¹⁵ Siguroha gayod ninyo nga dili kamo mobalos ug daotan sa nagbuhat kaninyo ug daotan, kondili maningkamot kamo nga magbuhat ug maayo sa usag usa ug ngadto sa tanang mga tawo. ¹⁶⁻¹⁸ Tungod kay kamo anaa kang Cristo Jesus, buot sa Dios nga magmalipayon kamo kanunay, mag-ampo sa tanang panahon, ug magpasalamat sa bisag unsa nga kahimtang ninyo.

¹⁹ Ayaw ninyo santaa ang buhat sa Espiritu *Santo*; ²⁰ ug ayaw ninyo tamaya ang mensahe nga gikan sa Dios. ²¹ Apan kinahanglan susihon ninyo ang tanan kon tinuod nga naggikan kini sa Dios. Hupti ninyo ang maayo, ²² ug likayi ang tanan nga daotan.

²³ Hinaut nga ang Dios nga naghatag kanato sa kalinaw magputli sa inyong kinabuhi aron nga walay makita nga sala diha kaninyo, ug hinaut nga bantayan ug huptan niya kamo nga walay mantas sa sala *sa inyong tibuok nga pagkatawo*— sa inyong espiritu, kalag, ug lawas— aron nga sa pag-abot ni Jesu-Cristo nga atong Ginoo walay ikasaway diha kaninyo. ²⁴ Ang Dios nga nagtawag kanato *nga motuo kaniya* kasaligan, busa nasayod kami nga buhaton gayod niya *kining among giingon*.

²⁵ Mga igsoon, iampo ninyo kami.

²⁶ Isip managsoon kang Cristo, kumustaha ninyo ang tanang kaigsoonan diha.^c

^a 6 nagakatulog: *tingali ang buot ipasabot, nagapasagad sa pagbuhat sa maayo o kaha wala nangandam sa pagbalik sa Ginoo*.

^b 7 *Sa literal*, kay ang nagakatulog, tulog kon gabii; ug ang nagahubog-hubog, hubog kon gabii.

^c 26 *sa literal*, kumustaha ninyo ang tanan nga mga igsoon uban sa balaan nga paghalok.

²⁷ Sa ngalan sa Ginoo nagasugo ako kaninyo nga basahon gayod ninyo kini nga sulat ngadto sa tanang kaigsoonan.

²⁸ Hinaut nga panalanginan kamo ni Jesu-Cristo nga atong Ginoo.

Ang Ikaduhang Sulat Ni Pablo Sa Mga
TAGA-TESALONICA

Chapter 1

¹ *Ako si Pablo, uban ni Silas ug ni Timoteo nangumusta kaninyo nga mga tumutuo diha sa Tesalonica, kamo nga nahiusa sa atong Dios nga Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo.*

² *Hinaut nga madawat ninyo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga Amahan ug kang Ginoong Jesu-Cristo.*

Ang Pagbalik ni Cristo

³ *Mga igsoon kang Cristo, nagapasalamat kami kanunay sa Dios tungod kaninyo. Ug angay gayod nga magpasalamat kami kanunay kaniya, kay nagadugang ang inyong pagtuo kang Cristo ug ang inyong paghinigugmaay sa usag usa.* ⁴ *Busa gipasigarbo namo kamo sa mga tumutuo sa ubang mga dapit. Ginasugilon namo kanila nga giantos ninyo ang bisan unsa nga paglutos ug kalisod, ug nagapadayon gihapon kamo sa inyong pagtuo.*

⁵ *Kini nagapamatuod nga matarong ang paghukom sa Dios, tungod kay ang inyong mga pag-antos tungod ug alang sa iyang gingharian gamiton niya sa pagpamatuod nga kamo angayan gayod nga mosulod sa iyang gingharian.* ⁶ *Kay kon unsa ang matarong mao gayod ang buhaton sa Dios. Paantuson niya ang mga nagapaantos kaninyo.* ⁷ *Ug kamo nga nagaantos papahulayon niya uban kanamo. Mahitabo unya kini sa pagbalik ni Ginoong Jesus gikan sa langit uban sa iyang gamhanang mga anghel.* ⁸ *Sa iyang palibot may nagadilaab nga kalayo, ug silotan niya ang mga tawo nga wala moila sa Dios ug wala motuman sa Maayong Balita mahitungod sa atong Ginoong Jesus.* ⁹ *Silotan sila sa walay kataposang kalaglagan, ug mahimulag sila sa Ginoo ug dili gayod nila makita ang iyang katingalahang gahom.* ¹⁰ *Kini mahitabo unya sa adlaw nga moabot ang Ginoo. Ug pagadayegon si Jesus sa iyang mga katawhan nga mao ang tanan nga nagtuo kaniya. Kamo usab mahimong kauban nila, kay nagtuo man kamo sa pulong sa Dios nga among giwali kaninyo.*

¹¹ *Mao kini ang hinungdan nga nagaampo kami kanunay alang kaninyo. Giampo namo sa Dios nga tabangan niya kamo nga mahimong takos ingon nga iyang mga tinawag. Ug giampo usab namo nga pinaagi sa iyang gahom mahimo ninyo ang tanang maayo nga gitinguha ninyong buhaton tungod sa inyong pagtuo kaniya.* ¹² *Kay pinaagi niini, madayeg ang atong Ginoong Jesus tungod kaninyo, ug kamo madayeg usab tungod kaniya. Kini mahitabo tungod sa kaluoy sa atong Dios ug ni Ginoong Jesu-Cristo.*

Chapter 2

Mga Butang nga Mahitabo sa Dili pa Moabot ang Ginoo

¹ *Karon mga igsoon, mahitungod sa pagbalik sa atong Ginoong Jesu-Cristo ug sa atong panagtigom sa pagtagbo kaniya, nagapakiluoy kami kaninyo* ² *nga dili kamo malibog o mabalaka tungod sa mga tawo nga nagaingon nga ang Ginoo miabot na. Bisan pag moingon sila nga mao kadto ang gisulti sa Espiritu Santo kanila, o bisan pag moingon sila nga nadunggan nila, o nabasahan nila ang among sulat, ayaw gayod kamo pagtuo kanila.* ³ *Ayaw gayod kamo pagpalimbong kanila bisan unsa pa ang ilang isulti. Tungod kay sa dili pa moabot ang Ginoo, ang mga tawo mosupak sa Dios ug motungha ang tawong daotan nga daan nang gitagana nga laglagon.* ⁴ *Batohan niya ang tanan nga giila o gisimba sa mga tawo ingon nga dios. Ug ipaila niya ang iyang kaugalingon nga siya ang labaw sa tanan. Molingkod siya sa sulod sa templo sa Dios ug moingon nga siya ang Dios.*

⁵ Dili ba gisultihan ko na man kamo niini kaniadto sa diha pa ako uban kaninyo? ⁶ Ug nasayod usab kamo kon unsa ang nakapugong kaniya karon sa pagtungha. Apan moabot gayod siya kon panahon na niya. ⁷ Tinuod nga karon may mga nagasupak na sa Dios, apan kon unsa gayod ang buhaton niadtong tawong daotan wala pa kini masayri karon. Kon unsa man ugaling ang iyang buhaton dili pa kini mahitabo hangtod dili pa makuha ang nakapugong sa iyang pag-anhi. ⁸ Apan kon makuha na kini, magpakita na siya. Apan sa pag-abot ni Ginoong Jesus laglagon niya kining tawong daotan. Puohon niya kini pinaagi lang sa iyang huyop. ⁹ Kon mopakita na kining tawong daotan, gamiton niya ang gahom ni Satanas. Ug maghimo siya sa tanang klase sa mga milagro ug mga buhat nga katingalahan nga morag gikan sa Dios, ¹⁰ ug gamiton niya ang uban pa nga paagi aron malimbongan ang mga nangawala. Mao kini ang ilang dangatan tungod kay dili sila mohigugma sa kamatuoran nga mao unta ang makaluwas kanila. ¹¹ Tungod niini gipasagdan sa Dios nga malimbongan sila aron nga motuo sila sa bakak, ¹² aron masilotan silang tanan nga nagasalikway sa kamatuoran ug nalipay sa pagpakasala.

Gipili Kamo aron Maluwas Gikan sa Silot

¹³ Mga igsoon, nagapasalamat kami kanunay sa Dios tungod kaninyo nga mga gihigugma sa Ginoo. Ug angay kaming magpasalamat kaniya tungod kay gipili na kamong daan sa Dios nga maluwas^a pinaagi sa gahom sa Espiritu *Santo* nga nagahinlo sa inyong kinabuhi ug pinaagi sa inyong pagtuo sa kamatuoran.

¹⁴ Gitawag kamo sa Dios pinaagi sa Maayong Balita nga among gisangyaw kaninyo, ug aron nga makaambit kamo sa kadunggan sa atong Ginoong Jesu-Cristo. ¹⁵ Busa mga igsoon, pagmalig-on kamo ug ampingi ninyo ug maayo ang among mga gitudlo sa dihang diha pa kami uban kaninyo, lakip ang among gihisgotan sa among sulat kaninyo.

^{16,17} Hinaut nga ang atong Ginoong Jesu-Cristo mismo ug ang atong Dios nga Amahan mao ang magdasig ug maglig-on kaninyo aron maayo kanunay ang inyong mabuhay ug masulti. Gihigugma kita sa Dios, ug tungod sa iyang grasya dasigon niya kita sa walay kataposan, ug hatagan niya kita ug lig-on nga paglaom.

Chapter 3

Pag-ampo Kamo Alang Kanamo

¹ Karon, mga igsoon, pag-ampo kamo alang kanamo, nga ang pulong sa Ginoo mokaylap sa uban pa nga mga dapit ug dawaton sa mga tawo uban ang pagpasalamat sa Dios sama sa inyong gibuhay. ² Iampo usab ninyo nga ilikay kami sa Dios sa mga tawong daotan; tungod kay dili ang tanan nagatuo sa *among giwali*.

³ Apan kasaligan ang Ginoo. Lig-onon niya kamo ug panalipdan aron dili kamo mahilabtan ni Satanas.

⁴ Tungod sa Ginoo, nagasalig kami nga gituman ninyo ang among mga gisugo kaninyo ug magapadayon kamo sa pagbuhay niini.

⁵ Hinaut nga tultolan kamo sa Ginoo nga makita kaninyo ang gugma sa Dios ug ang pagkamainantuson ni Cristo.

Pasidaan Batok sa mga Tapolan

⁶ Mga igsoon, sumala sa gahom nga gihatag kanamo ni Ginoong Jesu-Cristo, nagasugo kami kaninyo nga dili kamo makig-uban sa atong mga igsoon nga tapolan ug wala magsunod sa among gitudlo kaninyo.

⁷ Nasayran na ninyo nga kinahanglan sundon ninyo ang among gibuhay. Sa diha pa kami kaninyo wala kami magtinapolan. ⁸ Wala kami modawat sa pagkaon gikan kaninyo nga wala namo bayari. Adlaw ug gabii naghago kami aron dili kamo mabug-atan sa pag-atiman kanamo. ⁹ Gibuhay namo kini, dili tungod kay wala

^a 13 maluwas: *tan-awa ang pulong nga "kaluwasan" sa Lista sa mga Pulong sa luyo.*

kamiy katungod sa pagpangayo ug tabang gikan kaninyo alang sa among mga kinahanglanon, kondili gusto namo nga mahimong inyong panig-ingnan. ¹⁰ Sa diha pa kami uban kaninyo, nag-ingon kami nga si bisan kinsa nga dili motrabaho, dili pakan-on.

¹¹ Gipahinumdom namo kini tungod kay nakabalita kami nga may mga tapolan diha kaninyo nga walay laing gibuhat kondili ang pagpanghilabot sa uban. ¹² Busa sumala sa katungod nga gihatag kanamo ni Ginoong Jesu-Cristo, suguon namo kanang mga tapolan nga mangita sa ilang kaugalingon nga panginabuhian, ug dili na manghilabot sa uban.

¹³ Ug kamo, mga igsoon, ayaw kamo kaluya sa pagbuhat sa maayo. ¹⁴ Kon dunay dili motuman sa among gisugo pinaagi niining sulat, timan-i ninyo siya ug ayaw kamo pakig-uban kaniya, aron masayran niya nga dili husto ang iyang gibuhat. ¹⁵ Apan ayaw ninyo siya isipa nga kaaway, hinuon pahimangnoi siya isip igsoon *kang Cristo*.

Pagpanamilit

¹⁶ Ang Ginoo nga tinubdan sa kalinaw mao gayod ang mohatag kanunay kaninyog kalinaw sa bisan unsa ninyong kahimtang. Ug hinaut nga ubanan niya kamong tanan.

¹⁷ Karon, ako si Pablo mao na mismo ang nagsulat niining panghinaut.^a Ingon niini ang akong paagi sa tanan kong mga sulat.

¹⁸ Panalanginan kamo ni Jesu-Cristo nga atong Ginoo.

^a 17 Gisulat mismo ni Pablo kini aron masayran nila nga sa iya gayod naggikan kini nga sulat.

Ang Unang Sulat Ni Pablo Kang

TIMOTEO

Chapter 1

¹ Ako si Pablo nga apostol ni Cristo Jesus sumala sa sugo sa Dios nga atong Manluluwas ug ni Cristo Jesus nga mao ang paglaom nato.^a ² *Nagapangumusta ako kanimo, Timoteo, isip akong tinuod nga anak sa pagtuo.*

Hinaut nga madawat mo ang grasya, kaluoy ug kalinaw gikan sa Dios nga Amahan ug kang Cristo Jesus nga atong Ginoo.

Paundangon ang mga Nagatudlo ug Sayop nga mga Pagtulon-an

³ Buot ko nga kon mahimo diha ka lang una sa Efeso. Dili ba mao man kini ang akong gihangyo kanimo sa dihang nagpadulong ako ngadto sa Macedonia? Kay may mga tawo diha nga sayop ang ilang ginatudlo ug kinahanglan nga paundangon nimo sila. ⁴ Ingna sila nga dili sila mag-usik sa ilang panahon diha sa mga tinumotumong sugilanon sa mga katigulangan ug sa pagsubay kon kinsa ang ilang mga kagikan. Mao kini ang hinungdan kon nganong nagalantugi ang mga tawo, ug kini dili makatabang sa paghibalo sa kabubut-on sa Dios. Kini masayran lang nato pinaagi sa pagtuo. ⁵ Ang katuyoan niining akong sugo kanila mao nga maghigugmaay sila. Ug kini mahimo lang nila kon limpyo ang ilang kasingkasing ug konsensya ug tinuoray ang ilang pagtuo. ⁶ Ang uban diha kaninyo wala na mosunod niini ug nagsige na lang ug lantugi sa mga butang nga walay kapuslanan. ⁷ Buot sila nga mahimong magtutudlo sa Kasugoan sa Dios, apan wala gani sila masayod kon unsa ang ilang gipanulti o gipamugos nga tuohan.

⁸ Nasayod kita nga ang Kasugoan maayo kon husto ang paggamit niini. ⁹ Angay usab natong hinumdoman nga ang Kasugoan wala himoa alang sa mga matarong, kondili gihimo kini alang sa mga malapason, sa mga gahi ug ulo, sa mga walay kahadlok sa Dios, sa mga makasasala, sa mga dili diosnon o dili relihiyoso, sa mga mamumuno sa ilang amahan o inahan ug sa ilang isigkatawo, ¹⁰ sa mga nagapakighilawas gawas sa kaminyoon, sa mga nagapakighilawas sa ilang kapareho nga lalaki, sa mga nangidnap, sa mga bakakon, sa mga nanumpa ug bakak, ug ni bisan kinsa nga nagabatok sa matuod nga pagtulon-an ¹¹ sumala sa Maayong Balita, ang Maayong Balita mahitungod sa makagagahom ug bulahan nga Dios, nga gitugyan kanako *aron itudlo ngadto sa mga tawo.*

Salamat sa Dios sa Iyang Kaluoy

¹² Nagapasalamat ako kang Cristo Jesus nga atong Ginoo nga naghatag kanako ug kabaskog aron makapangalagad kaniya, kay giila niya ako nga masaligan. Busa gipili niya ako nga moalagad kaniya, ¹³ bisan tuod nga kaniadto nagsulti ako ug daotan batok kaniya. Gawas pa niana, gilutos ko ug gipakaulawan ang mga nagatuo kaniya. Apan gikaloy-an ako sa Dios, kay wala pa man ako motuo kaniadto, busa wala ako masayod kon unsa ang akong gibuhay. ¹⁴ Dako gayod ang grasya sa atong Ginoo kanako kay^b gihatagan niya ako sa pagtuo ug paghigugma, nga anaa kanatong mga anaa kang Cristo Jesus. ¹⁵ Kining akong isulti tinuod ug angay gayod nga dawaton ug tuohan sa tanan: Si Cristo Jesus mianhi sa kalibotan aron pagluwas sa mga makasasala. Ug nasayod ako nga ako mao gayod ang labing makasasala sa tanan. ¹⁶ Apan gikaloy-an ako aron mapakita ni Cristo Jesus ang iyang pagkamapailubon, nga walay makasasala nga dili mapasaylo. Ang gibuhay ni Cristo kanako nagsilbe nga panig-ingnan ngadto sa ubang motuo kaniya ug modawat sa kinabuhi nga walay kataposan. ¹⁷ Hinaut nga pasidunggan ug dayegon kanunay ang Hari nga walay kataposan ug walay kamatayon. Dili siya makita, ug siya lang ang Dios.

^a 1 mao ang paglaom nato: o nagahatag ug paglaom kanato.

^b 14 kay: o, ug.

¹⁸ Timoteo, giisip ko ikaw nga akong anak, busa mao kini ang akong pahimangno kanimo: Hinumdomi ang gipanulti sa mga propeta kaniadto mahitungod kanimo, aron pinaagi niini makasukol ka sa mga masinupakon sa kamatuoran. ¹⁹ Ampingi ang imong pagtuo ug siguroha nga ang imong konsensya hinlo kanunay. Ang uban wala mamati sa ilang konsensya, busa nawala^a ang ilang pagtuo ²⁰ sama kang Himeneo ug kang Alejandro. Kini sila gitugyan ko na kang Satanas aron sila masayod nga dili maayo ang magsulti ug daotan batok sa Dios.

Chapter 2

Mahitungod sa Pagsimba

¹ Una sa tanan, nagahangyo ako kaninyo nga iampo ninyo ang tanan nga mga tawo. Dad-a ninyo sa Dios ang inyong mga hangyo alang kanila uban ang pagpasalamat. ² Iampo ninyo ang mga hari ug ang tanan nga may taas nga katungdanan sa gobyerno aron nga mahimong hapsay ang atong pagkinabuhi ug gawasnon kita sa pagsunod sa Dios subay sa husto nga pamatasan. ³ Maayo kini nga buhaton ug malipay ang Dios nga atong Manluluwas. ⁴ Kay buot niya nga ang tanan nga mga tawo maluwas ug masayod sa kamatuoran. ⁵ Kay may usa lang ka Dios ug may usa lang ka tigpataliwala tali sa Dios ug sa mga tawo. Kini walay lain kondili ang tawo nga si Cristo Jesus, ⁶ nga mitugyan sa iyang kaugalingon aron sa pagtubos sa tanang mga tawo. Mao kini ang nagapamatuod nga buot luwason sa Dios ang tanan, ug kini gipadayag niya sa panahon nga iyang gitakda. ⁷ Busa gipadala niya ako isip apostol ug magtutudlo sa mga dili Judio aron iwali ang mahitungod sa pagtuo ug kamatuoran. Nagasulti ako kaninyo sa tinuod ug wala ako mamakak.

⁸ Buot ko nga ang mga lalaki mag-ampo nga may hinlo nga hunahuna sa ilang pagbayaw sa ilang mga kamot, nga wala gayoy kasuko o panaglalis.

⁹ Mahitungod sa mga babaye, buot ko nga magmaligdong sila. Magsul-ob sila ug bisti nga dili law-ay tan-awon, dili sobra sa ilang pagpangarte sa ilang buhok, o sa paggamit sa mga alahas nga bulawan o perlas, o sa pagsul-ob sa mahalong nga mga bisti, ¹⁰ hinunua magbuhat sila ug maayo nga maoy angay sa mga babaye nga nagpaila nga sila nagatuo sa Dios. ¹¹ *Ug kon may magtudlo*, kinahanglan ang mga babaye mamati lang nga may pagpaubos. ¹² Dili ako motugot nga ang mga babaye motudlo o modumala sa mga lalaki. Kinahanglan maghilom lang sila. ¹³ Kay una nga gibuhay sa Dios si Adan ug sunod lang si Eva. ¹⁴ Ug dili si Adan ang nalimbongan ni Satanas, kondili ang babaye maoy nalimbongan ug nakalapas sa sugo sa Dios. ¹⁵ Apan ang mga babaye maluwas pinaagi sa pagpanganak, kon sila magpadayon sa pagtuo, sa paghigugma, sa pagkadiosnon, ug sa ilang maayo nga pamatasan.

Chapter 3

Ang mga Pangulo sa mga Tumutuo

¹ Tinuod ang ginaingon nga kon may buot mahimong pangulo sa mga tumutuo, maayo nga katungdanan ang iyang ginatinguha. ² Kinahanglan nga ang tigdumala sa mga tumutuo, lalaki kansang kinabuhi walay ikasaway, usa lang ang iyang asawa, makapugong sa iyang kaugalingon, maayo motimbang-timbang, tinahod, maabiabihon sa mga dumuduong, ug mahibalong motudlo. ³ Kinahanglan dili siya palahubog, dili mapasipalahon, ug dili palaaway, kondili maluloy-on. Kinahanglan dili siya hakog ug kuwarta. ⁴ Mahitungod sa iyang panimalay, kinahanglan maayo siya modumala, ginatahod, ug ginatuman siya sa iyang mga anak. ⁵ Kay unsaon man niya pagdumala sa mga tumutuo kon siya gani dili makahibalo modumala sa iyang kaugalingon nga panimalay? ⁶ Kinahanglan dili siya bag-ong tumutuo, kay basin unya

^a 19 nawala: o naguba. Siguro ang buot ipasabot, wala na sila motuo kang Cristo.

ug magpasigarbo siya ug tungod niini silotan siya sama kang Satanas. ⁷ Kinahanglan usab nga tinahod siya bisan sa mga dili tumutuo aron dili siya maulawan ug mahulog sa laang ni Satanas.

Ang mga Diyakono sa Iglesya

⁸ Mahitungod sa mga diyakono^a sa iglesya, kinahanglan tinahod sila, masaligan ang ilang gipanulti, dili magpalabig inom ug bino, dili hakog, ⁹ ug ginahuptan nila nga may hinlo nga konsensya ang kamatuoran mahitungod sa pagtuo kang Cristo, nga wala isugilon sa Dios kaniadto. ¹⁰ Kinahanglan susihon una ang ilang batasan, ug kon walay ikasaway kanila, makaalagad na sila isip diyakono. ¹¹ Ang ilang asawa kinahanglan tinahod usab, dili libakira, mahibalong mopugong sa ilang kaugalingon, ug masaligan sa tanang butang. ¹² Kinahanglan usa lang ang ilang asawa, ug maayo usab sila modumala sa ilang mga anak ug sa ilang tibuk panimalay. ¹³ Ang mga diyakono sa iglesya nga maayo moalagad tahuron sa mga tawo ug makabaton sila ug dugang kaisog sa pagsulti mahitungod sa ilang pagtuo kang Cristo Jesus.

Ang mga Kamatuoran sa Atong Relihiyon

¹⁴ Nagaplano ako nga moanha diha sa dili madugay aron makigkita kanimo. Apan gisulat ko gayod kini, ¹⁵ aron nga kon malangan ako, masayod ka na kon unsaon paggawi sa mga tumutuo isip pamilya sa Dios. Kita nga mga tumutuo mao ang iglesya sa buhi nga Dios, ang iyang gisaligan nga magbarog ug maglaban sa kamatuoran. ¹⁶ Dili ikalalis nga kahibulongan gayod ang mga kamatuoran sa atong relihiyon:

Nagpadayag siya ingon nga tawo,
gipamatud-an sa Espiritu *Santo* nga siya matarong,
nakita siya sa mga anghel,
giwali ngadto sa kanasoran,
gituohan sa mga tawo,
ug gibayaw ngadto sa langit.

Chapter 4

Ang Bakakon nga mga Magtutudlo

¹ Klaro ang ginaingon sa Espiritu *Santo* nga sa kaulahiang mga adlaw ang uban mobiya sa ilang pagtuo sa Dios. Mamati sila sa mga pagtulon-an sa bakakon ug daotan nga mga espiritu. ² Kini nga mga pagtulon-an ginatudlo niadtong mga tawong limbongan ug bakakon nga wala hasola sa ilang konsensya tungod kay gigamhan sila ni Satanas. ³ Ginatudlo nila nga daotan ang pagminyo, ug may mga pagkaon pa sila nga ginadili. Apan kini nga mga pagkaon gibuhat sa Dios aron kaonon nga may pagpasalamat niadtong mga tawong nagatuo ug nakahibalo gayod sa kamatuoran. ⁴ Ang tanan nga gibuhat sa Dios maayo. Busa walay butang nga angay balibaran kon dawaton nga may pagpasalamat. ⁵ Kay gihinloan kini pinaagi sa pulong sa Dios ug sa pag-ampo.

Ang Maayo nga Alagad ni Cristo Jesus

⁶ Maayo ka nga alagad ni Cristo Jesus kon itudlo mo kini diha sa atong mga igsoon. Ug samtang nagatudlo ka kanila, mamatuto mo usab ang imong kaugalingon pinaagi sa mga kamatuoran mahitungod sa atong pagtuo, ug sa tinuod nga pagtulon-an nga imong gisunod. ⁷ Apan likayi ang mga pagtulon-an nga wala maggikan sa Dios kay kana binuhat-buhat lang sa mga tawo. Bansaya ang imong kaugalingon sa diosnon nga pagkinabuhi. ⁸ May kapuslanan ang pagpaugnat sa kusog, apan mas mahinungdanon gayod nga bansayon nato ang atong kaugalingon diha sa espirituhanon nga mga butang, tungod kay kon mao kini ang

^a ⁸ diyakono: *buot ipasabot* katabang sa buluhaton sa Dios.

atong buhaton, magmapuslanon gayod ang atong kinabuhi karon ug sa umaabot. ⁹ Tinuod kini ug angay gayod nga pamation ug tuohan sa tanan. ¹⁰ Mao kanay hinungdan nga manlimbasog gayod kita ug maningkamot nga matudlo kini ngadto sa mga tawo, tungod kay nagasalig kita sa buhi nga Dios nga mao ang Manluluwas sa tanan nga mga tawo, labi na gayod niadtong mga nagatuo. ¹¹ Itudlo mo ug ipatuman kini.

¹² Ayaw pasagdi nga tamayon ka tungod sa imong pagkabatan-on, hinuon maningkamot ka nga mahimong panig-ingnan sa mga tumutuo *ni Cristo*: sa pagsulti, sa pamatasan, sa paghigugma, sa pagtuo, ug sa hinlo nga pagkinabuhi. ¹³ Samtang wala pa ako diha, gamita ang imong panahon sa pagbasa sa Kasulatan ngadto sa mga panagtigom sa katawhan, sa pagwali, ug sa pagpanudlo. ¹⁴ Ayaw pasagdi ang hiyas nga gihatag kanimo sa Espiritu Santo sumala sa gitagna sa mga pangulo sa iglesya sa dihang gipandong nila ang ilang mga kamot kanimo. ¹⁵ Buhata kini kanunay aron makita sa tanan ang imong pag-uswag. ¹⁶ Pagmatngon sa imong kaugalingon nga kinabuhi ug sa imong ginatudlo. Padayona ang pagbuhat niana aron maluwas ka ingon man ang namati kanimo.

Chapter 5

Ang mga Responsibilidad sa mga Nagatuo sa Dios

¹ Ayaw pasakiti ug sulti ang mga tigulang nga lalaki kondili dasiga sila nga sama rag imo silang amahan. Dasiga ang mga batan-on nga lalaki nga sama rag imo silang mga igsoon, ² ug ang mga tigulang nga babaye nga sama rag imo silang inahan. Dasiga usab ang mga batan-on nga babaye nga sama rag imo silang mga igsoon aron nga wala gayoy daotan nga ikasulti ang mga tawo batok kanimo.

³ Tahura ug tabangi ang mga balong babaye nga wala na gayoy gisaligan. ⁴ Apan kon ang balo may mga anak o mga apo, sila ang angay moatiman kaniya. Kay kon sila diosnon, ang una nila nga obligasyon mao ang pagbalos ug pag-atiman sa ilang mga katigulangan. Kay kini makahatag ug kalipay sa Dios. ⁵ Ang balong babaye nga wala na gayoy gisaligan nagasalig na lang sa Dios. Adlaw ug gabii nagaampo siya ug nagapangayog tabang sa Dios. ⁶ Apan ang balong babaye nga nagapatuyang sa kalibotanong kalipay patay na *sa panan-aw sa Dios* bisan buhi pa siya. ⁷ Ipatuman mo kining mga butanga sa mga tumutuo aron walay ikasulti nga daotan batok kanila. ⁸ Si bisan kinsa *nga tumutuo* nga wala nagaatiman sa iyang mga paryente, labi na gayod sa iyang pamilya, nagapaila lang nga gipakawalay bili niya ang iyang pagtuo sa Dios, ug mas daotan pa siya kay sa dili tumutuo.

⁹ Ang mga balong babaye nga inyong tabangan mao kadtong nag-edad ug 60 pataas, wala siya manglaki, ¹⁰ giila nga maayo ang ilang mga binuhatan, maayo moatiman sa ilang mga anak, maabiabihon sa mga dumuduong, maalagaron sa katawhan sa Dios, ^b matinabangon sa mga anaa sa kalisod, ug kugihan mohimo sa tanan nga maayo.

¹¹ Apan ayaw ninyo iapil sa mga balo nga tabanganan ang mga balo nga batan-on pa. Kay kon moabot ang ilang gusto nga magminyo pag-usab, mapasagdan na nila ang pag-alagad kang Cristo. ¹² Busa makasala sila tungod kay ipakawalay bili nila ang ilang gisaad *nga moalagad lang kang Cristo*. ¹³ Gawas niana, magtinapolan na lang unya kining mga balo nga batan-on ug magsigi na lang ug panumbalay. Ang daotan pa gayod, magtabi-tabi ug manghilabot sila sa uban, ug mangistorya sa mga butang nga dili angay iistorya. ¹⁴ Busa kon sa ako lang, kon mao man lang kini ang mahitabo, maayo pa nga kining mga batan-on nga balo magminyo na lang pag-usab ug manganak, ug mag-atiman sa ilang pamilya, aron nga walay ikasaway ang mga tawo nga nagabatok kanato. ¹⁵ Nakaingon ako niini tungod kay ang uban nga mga balo mibiya na gani *sa pag-alagad* ug si Satanas na ang ilang ginusunod. ¹⁶ Kon adunay babayeng tumutuo nga may paryente

^a 9 wala siya manglaki: *o*, kausa lang mamana.

^b 10 maalagaron sa mga katawhan sa Dios: *sa literal*, nakapanghugas sa mga tiil sa mga balaan.

nga mga balo, siya na lang ang angay nga moatiman kanila aron dili na mabug-atan ang iglesya sa pagsuporta kanila, ug maatiman pa sa iglesya ang ubang mga balo nga wala na gayoy kapaingnan.

¹⁷ Mahitungod sa mga pangulo sa mga tumutuo nga maayong modumala, kinahanglan suweldohan sila ug husto, labi na gayod kon nagahago sila sa pagwali ug pagtudlo. ¹⁸ Kay nagaingon ang Kasulatan, “Ayaw busali ang baka samtang gipagiok kini.”^a Ug nag-ingon pa gayod, “Ang nagatrabaho angay gayod nga suholan.” ¹⁹ Ayaw tagda ang mga sumbong batok sa mga pangulo, gawas kon may duha o tulo ka testigo nga makapamatuod niini. ²⁰ Apan badlonga sa atubangan sa mga tumutuo ang nagapakasala aron mahadlok ang uban sa pagpakasala.

²¹ Atubangan sa Dios ug ni Cristo Jesus ug sa iyang mga anghel giawhag ko ikaw sa pagtuman gayod niini nga mga sugo nga walay ginadapigan. Kinahanglan gayod nga sa tanan mong ginahimo, patas ang imong pagtagad sa tanan. ²² Ayaw pagdali-dali sa pagpandong sa imong kamot kang bisan kinsa *aron paghatag kaniya sa katungdanan sa pagdumala sa mga tumutuo*, kondili magbantay ka nga dili ka madalahig sa mga sala sa uban. Pagmatngon nga walay ikasaway kanimo mahitungod niini.

²³ Tungod kay kanunay ka lang magsakit, gawas sa tubig, inom usab ug diotay nga bino alang sa imong tiyan.

²⁴ May mga tawo nga ang ilang mga sala nasayran nang daan bisan wala pa sila mahukmi. Apan ang mga sala sa uban sa kaulahian na masayran. ²⁵ Sama usab sa maayo natong binuhatan. May mga binuhatan kita nga maayo nga masayran dayon, ug aduna usay dili masayran dayon apan sa kaulahian masayran ra gayod.

Chapter 6

¹ Mahitungod sa mga tumutuo nga ulipon, angay silang motahod sa ilang mga agalon, aron nga walay mopasipala sa Dios ug sa atong mga pagtulon-an. ² Ug kon ang ilang mga agalon tumutuo usab ug managsoon na sila diha kang Cristo, angay gihapon silang motahod kanila. Angay pa gani nga moalagad silag maayo kay ang makapahimulos sa ilang kahago mga tumutuo usab nga ginahigugma sa Dios.

Ang mga Sayop nga Pagtulon-an

Itudlo kini kanila ug ingna sila nga tumanon gayod nila kini. ³ Kon may magtudlo ug lahi nga pagtulon-an ug wala magsubay sa hustong mga pagtulon-an nga gikan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ingon man sa mga pagtulon-an mahitungod sa pagsunod sa Dios, ⁴ kana nga tawo hamburgero apan walay nahibaloan. Gusto lang niya nga makiglantugi sa walay kapuslanang mga butang. Ug mao kini ang sinugdanan sa kasina, panag-away, pag-ininsultohay, pagdudahay, ⁵ ug walay undang nga kagubot. Mao kana ang batasan sa mga tawo nga walay hustong panghunahuna ug dili na makahibalo kon unsa ang matarong. Nagahunahuna sila nga maadunahan sila pinaagi sa ilang pagkadiosnon. ⁶ Hinuon, kon ang tawo diosnon ug kontento sa iyang kahimtang, labaw pa siya sa adunahan. ⁷ Ang tinuod, sa pagkatawo nato dinhi sa kalibotan wala kitay gidala, ug kon mamatay kita, wala usab kitay madala gikan sa kalibotan. ⁸ Busa, kon may pagkaon kita ug may bisti, makontento na kita. ⁹ Apan ang mga tawo nga gustong maadunahan mapukan sa mga pagsulay. Malit-ag sila sa mga walay pulos ug daotan nga mga tinguha nga mao ang makapadaot ug makadala kanila ngadto sa kalaglagan. ¹⁰ Kay kon palabihon nato ang kuwarta, magagikan niini ang tanang klase sa kadaotan. Ang uban nga mga tawo, sa sobra nga tinguha sa kuwarta, nahimulag na sa pagtuo ug napuno sa kaguol ang ilang kasingkasing.

^a 18 *Buot ipasabot*, aron makakaon usab ang baka.

Ang mga Pahimangno

¹¹ Apan ikaw, isip alagad sa Dios, likayi kanang mga butanga. Paningkamoti ang pagkinabuhi nga matarong ug diosnon. Tun-i ang husto nga pagtuo ug paghigugma. Magmainantuson ka ug magmalumo *ngadto sa imong isigkatawo*. ¹² Sama sa lumba, buhata gayod ang imong mahimo tungod ug alang sa imong pagtuo sa Dios. Niana madawat mo ang kinabuhi nga walay kataposan, kay nianang kinabuhia gitawag ka sa Dios niadtong pagsugilon mo atubangan sa daghan nga mga tawo nga ikaw nagatuo na kang Cristo. ¹³ Sa atubangan sa Dios nga nagahatag sa kinabuhi sa tanan, ug sa atubangan ni Cristo Jesus nga nagsugilon sa kamatuoran ngadto kang Poncio Pilato, ania ang akong pahimangno kanimo: ¹⁴ tumana ang gibilin kanimo nga sugo ug siguroha nga husto gayod ang imong pagtuman, nga walay ikasaway kanimo hangtod moabot ang atong Ginoong Jesu-Cristo. ¹⁵ Mahitungod sa pag-abot ni Jesu-Cristo, ang Dios nga makagagahom ug bulahan mao ang mopadayag kang Jesu-Cristo kon moabot na ang gitakda nga panahon. Ang Dios mao ang Hari nga labaw sa tanang mga hari ug Ginoo nga labaw sa tanang mga ginoo. ¹⁶ Kaniya lang ang kinabuhi nga walay kamatayon.^a Didto siya nagapuyo sa masulaw nga kasanag nga dili maduolan. Wala gayoy tawo nga nakakita kaniya ug wala gayoy makakita. Dayegon ta ang Dios nga makagagahom sa walay kataposan. Amen!

¹⁷ Mahitungod sa mga adunahan dinhi sa kalibotan, ingna sila nga dili sila magpasigarbo o magsalig sa ilang bahandi nga daling mahanaw. Kinahanglan nga ibutang nila ang ilang pagsalig ngadto sa Dios nga maoy nagahatag kanato sa tanan aron magmalipayon kita. ¹⁸ Tudloi sila sa paghimo ug maayo aron maadunahan sila sa maayo nga mga buhat. Tudloi usab sila nga magmatinabangon ug andam sa pagpaambit sa ilang mga kabtangan. ¹⁹ Kon mao kini ang ilang buhaton, nagatigom sila ug bahandi didto sa langit nga dili gayod mawala, ug madawat nila ang tinuod gayod nga kinabuhi.

²⁰ Timoteo, ampingi ang *mga pagtulon-an* nga gitugyan kanimo sa Dios. Likayi ang mga pagtulon-an nga walay pulos ug wala maggikan sa Dios, bisan ang mga panaglalis mahitungod sa ginaingon sa uban nga kaalam apan dili tinuod. ²¹ Ang uban nagaingon nga aduna sila niini nga kaalam, apan tungod sa ilang giingon nga “kaalam”, nahisalaag sila gikan sa *husto nga pagtuo sa Dios*.

Hinaut nga panalanginan ka sa Dios.

^a 16 O, siya lang ang gigikanan sa kinabuhi nga walay kamatayon.

TIMOTEO

Chapter 1

¹ *Ako si Pablo nga nahimong apostol ni Cristo Jesus sumala sa kabubut-on sa Dios. Gipadala niya ako aron ibalita ang mahitungod sa kinabuhi nga iyang gisaad nga madawat sa mga anaa kang Cristo Jesus.*

² *Nangumusta ako kanimo, Timoteo, isip akong hinigugmang anak sa pagtuo. Hinaut nga madawat mo ang grasya, kaluoy, ug kalinaw gikan sa Dios nga Amahan ug kang Cristo Jesus nga atong Ginoo.*

Ang Pagpasalamat Ngadto sa Dios ug Pagpahinundom kang Timoteo

³ *Nagapasalamat ako sa Dios nga gialagaran sa atong mga katigulangan nga mao usab ang akong gialagaran nga may limpyo nga konsensya. Nagapasalamat ako kaniya sa akong paghinundom kanimo kanunay diha sa akong pag-ampo adlaw ug gabii.* ⁴ *Kon mahinundoman ko ang imong paghilak sa akong paggikan, mingawon ako kanimo. Gusto ko nga magkita kita pag-usab aron malipay ako pag-ayo.* ⁵ *Dili ko malimtan ang imong matindug-anon nga pagtuo, sama sa pagtuo sa imong lola nga si Loida ug sa imong inahan nga si Eunice nga unang nagtuo kay kanimo, ug nasiguro ko nga anaa usab kanimo ang maong pagtuo.* ⁶ *Mao kana nga gusto ko ikaw nga pahinundoman nga magmakugihon ka sa paggamit sa hiyas nga gihatag sa Dios kanimo sa dihang gipandong ko sa imong ulo ang akong mga kamot.* ⁷ *Kay ang Dios wala maghatag kanato sa iyang Espiritu aron maulaw kita sa pag-atubang sa mga tawo,* ^a *kondili aron sa paglig-on kanato ug pagtabang nga mahigugma kita sa uban ug makapugong sa atong kaugalingon.*

⁸ *Busa ayaw ug kaulaw sa pagsugilon sa uban mahitungod sa atong Ginoo. Ug ayaw usab ikaulaw nga napriso ako dinhi tungod kaniya. Hinuon pakig-ambit sa mga pag-antos tungod sa Maayong Balita pinaagi sa tabang sa gahom sa Dios.* ⁹ *Gitawag niya kita ug giluwag aron mahimong iya. Wala niya kini buhata kay maayo ang atong mga binuhatan, kondili tungod sa iyang kaugalingon nga katuyoan ug grasya. Sa wala pa ang kalibotan, gihatag na niya kini nga grasya kanato pinaagi kang Cristo Jesus.* ¹⁰ *Apan karon lang kini gipadayag kanato sa pag-abot ni Cristo Jesus nga atong Manluluwas. Giwala niya ang gahom sa kamatayon ug gipadayag kanato pinaagi sa Maayong Balita nga makaangkon kita sa kinabuhi nga walay katapusan.*

¹¹ *Ug gihimo ako sa Dios nga apostol ug magtutudlo aron magsangyaw niining Maayong Balita.* ¹² *Mao kini ang hinungdan nga nagaantos ako karon. Apan wala ko ikaulaw kining nahitabo kanako tungod kay nailhan ko si Cristo nga akong ginasaligan, ug nasiguro ko gayod nga makahimo siya sa pagbantay sa iyang gitugyan kanako hangtod sa adlaw nga siya mobalik.* ¹³ *Ang husto nga pagtulon-an nga imong natun-an gikan kanako mao ang imong angayng itudlo, nga may pagtuo sa Dios ug may paghigugma sa imong isigkatawo, tungod kay mao kini ang angay natong buhaton ingon nga mga anaa na kang Cristo Jesus.*

¹⁴ *Pinaagi sa tabang sa Espiritu Santo nga nagapuyo kanato, ampingi ang maayo nga pagtulon-an nga gitugyan diha kanimo.*

¹⁵ *Nasayod ka nga halos tanan nga mga tumutuo sa probinsya sa Asia misalikway kanako, lakip si Figelo ug si Hermogenes.* ¹⁶ *Apan hinaut nga kaloy-an gayod sa Dios si Onesiforo ug ang iyang pamilya, kay kanunay niya ako nga gipalig-on. Wala niya ako ikaulaw bisan napriso ako.* ¹⁷ *Gani sa pag-abot niya sa Roma, gipangita dayon niya ako hangtod nga iya akong nakit-an.* ¹⁸ *Ug nasayod ka usab kon unsa ang iyang pagtabang kanako sa dihang didto pa ako sa Efeso. Hinaut nga kaloy-an siya sa Ginoo kon moabot na ang adlaw sa paghukom.*

^a ⁷ *o Kay ang Dios wala maghatag kanato ug espiritu sa kaulaw sa pag-atubang sa mga tawo.*

Chapter 2

Ang Maayo nga Sundalo ni Cristo Jesus

¹ Ikaw Timoteo, nga *giisip kong* akong anak, magpakalig-on ka pinaagi sa tabang sa Dios. Kini nga tabang madawat mo tungod kay ikaw anaa na kang Cristo Jesus. ² Ang pagtulon-an nga nadunggan mo nga akong gitudlo sa kadaghanan itudlo usab sa mga tawo nga masaligan, nga makatudlo usab sa uban.

³ Pakig-ambit sa mga pag-antos isip maayo nga sundalo ni Cristo Jesus. ⁴ *Ug kinahanglang* mahisama ka sa sundalo nga naa sa serbisyo; wala kiniy laing gibuhat, gawas sa pagtuman sa mga sugo sa iyang opisyal. ⁵ *Kinahanglan* mahisama ka usab sa magdudula; dili siya makadawat sa premyo kon dili siya magsunod sa mga balaod sa dula. ⁶ *Kon kugihan ka, makadawat ka ug ganti gikan sa Ginoo.* Sama sa mag-uuma nga naghago, dili ba siya man ang unang makapulos sa iyang abot? ⁷ Hunahunaa ug maayo kining akong mga giingon. Ang Ginoo motabang kanimo aron masabtan mo kining tanan.

⁸ Hinumdomi ang Maayong Balita nga akong gitudlo mahitungod kang Jesu-Cristo nga nabanhaw, nga kaliwat ni David. ⁹ Tungod sa akong pagwali sa Maayong Balita nag-antos ako ug kinadinahan pa ako sama sa kriminal. Apan ang pulong sa Dios dili makadenahan. ¹⁰ Busa ginaantos ko ang tanan alang sa mga pinili sa Dios, aron maluwas usab sila pinaagi kang Cristo Jesus ug makaangkon sa maayo ug walay kataposan nga kinabuhi. ¹¹ Tinuod gayod ang giingon nga,

“Kon namatay kita uban ni Cristo,
sigurado gayod nga mabuhi usab kita uban kaniya.

¹² Kon magpadayon kita sa *pag-antos sa mga kalisod*,
sigurado gayod nga maghari usab kita uban kaniya;
apan kon ilimod nato siya,
ilimod usab niya kita.

¹³ Kon dili kita masaligan,
siya masaligan sa gihapon,
kay dili mahimo nga dili niya tumanon ang iyang gisulti.”

Ang Maayo nga Alagad sa Dios

¹⁴ Sa atubangan sa Dios, pahinumdomi ang imong mga katawhan mahitungod niini, ug pahimangnoi usab sila nga likayan nila ang walay kapuslanan nga mga panaglalis. Wala silay makuha niana, madaot lang hinuon ang pagtuo sa mga namati. ¹⁵ Buhata ang kutob sa imong mahimo aron malipay ang Dios kanimo, sama sa nangalagad nga walay angay ikaulaw sa iyang mga ginabuhat. Itudlo mo sa husto nga paagi ang pulong sa Dios nga mao ang kamatuoran. ¹⁶ Likayi ang mga pagtulon-an nga walay pulos ug dili iya sa Dios, kay kana magpahilayo lang sa mga tawo gikan sa Dios. ¹⁷ Kana nga mga pagtulon-an sama sa sakit nga kanser nga molamay *ug modaot sa tibuok nga lawas*. Kauban sa mga tawo nga nagatudlo niana mao si Himeneo ug si Fileto. ¹⁸ Mibiya sila sa kamatuoran, nag-ingon sila nga ang atong pagkabanhaw nahitabo na *ug wala nay umaabot pa*. Busa gilibog nila ang pagtuo sa uban. ¹⁹ Apan bisan pa niana, lig-on gihapon ang patukoranan nga gipatindog sa Dios, tungod kay may nahisulat nga nag-ingon, “Nailhan sa Ginoo ang iyang katawhan.” Ug “Ang matag usa nga nagaingon nga siya iya sa Ginoo angay gayod nga mobiya sa bisan unsa nga daotan.”

^a 4 *Tingali ang buot ipasabot*, Dili ka moapil sa mga butang nga walay kalabotan sa imong pag-alagad sa Ginoo.

^b 5 *Tingali ang buot ipasabot*, Tumanon mo gayod ang mga sugo sa Ginoo aron madawat mo ang premyo gikan kaniya.

²⁰ Diha sa mga dagko nga balay may nagkalain-lain nga mga gamit. May mga hinimo gikan sa bulawan, plata,^a kahoy, ug yuta. Ang mga gamit nga hinimo gikan sa bulawan ug plata gamiton diha sa mga pinasahi nga okasyon, apan ang mga gamit nga hinimo gikan sa kahoy ug yuta alang lang sa inadlaw-adlaw nga paggamit. ²¹ Si bisan kinsa nga maglikay sa mga daotang binuhatan maisip nga mga gamit nga mahalon nga gilain aron gamiton ug mapuslan sa Ginoo, ug mahimo niyang gamiton sa paghimo ug maayo sa bisan unsa nga oras. ²² Busa likayi gayod ang mga daotan nga tinguha sa pagkabatan-on. Tinguhaa nga mahimo kang matarong, masaligan, mahigugmaon, ug maayo ang imong relasyon ngadto sa uban, kauban sa mga tawo nga nagdangop sa Ginoo uban sa hinlo nga kasingkasing. ²³ Likayi ang walay pulos ug binuang nga mga panaglalis tungod kay nasayod ka nga ang sangpotan niana mao ang panag-away. ²⁴ Dili angay nga mangaway ang alagad sa Ginoo, kondili kinahanglan magmaaghop siya sa tanan, mahibalong motudlo, ug dili madinumtanon. ²⁵ Kinahanglan nga malumo siya sa iyang pagtudlo niadtong mga nagbatok kaniya, kay basin na lang sa ingon niana nga paagi hatagan sila sa Dios ug kahigayonan nga maghinulsol aron masayran nila ang kamatuoran. ²⁶ Ug mahayagan ang ilang mga hunahuna ug makaikyas sila sa laang ni Satanas nga mibihag kanila aron sila mosunod sa iyang gusto.

Chapter 3

Ang Kataposan nga mga Adlaw

¹ Timan-i kini: mahimong malisod gayod ang kataposang mga adlaw. ² Kay ang mga tawo mahimong mapalabilabihon, mahigugmaon sa kuwarta, hambugero, mapahitas-on, magsulti ug daotan batok sa ilang isigkatawo ug sa Dios, dili motuman sa ilang mga ginikanan, dili mapasalamaton, ug dili diosnon. ³ Gawas pa niana wala silay kaluoy sa ilang isigkatawo; dili sila makighusay sa ilang kaaway; dauton nila ang dungog sa uban; dili sila makapugong sa ilang kaugalingon, mabangis, ug supak sa bisan unsa nga maayo. ⁴ Mabudhion sila, mapasagaron, ug mapasigarbohon. Palabihon pa nila ang mga kalibotanong kalipay kay sa Dios. ⁵ Magpakaaron-ingnon sila nga diosnon apan isalikway nila ang gahom sa Dios. Likayi ang mga tawo nga sama kanila. ⁶ Ang uban kanila mangita ug paagi nga makasulod sa mga balay aron linglahon ang mga babaye nga huyang ug baroganan nga nagalunang na sa pagpakasala ug ulipon sa nagkalain-lain nga kailibgon nga daotan. ⁷ Kini nga mga babaye kanunayng nagatuon apan dili sila makasabot sa kamatuoran. ⁸ Ang mga lalaki nga nagatudlo kanila sa sayop nga pagtulon-an nagabatok sa kamatuoran sama sa pagbatok ni Janes ug ni Jambres kang Moises kaniadto. Nadaot ang ilang panghunahuna, ug ang ilang ginaingon nga pagtuo walay pulos. ⁹ Apan dili sila makapadayon nianang ilang ginabuhay tungod kay makita man sa tanan ang ilang kabuang, pareho sa nahitabo kang Janes ug Jambres.

Mga Pahimangno

¹⁰ Apan ikaw Timoteo, nahibaloan mo ang akong mga pagtulon-an, ang akong pamatasan, ug ang akong tumong sa kinabuhi. Naobserbahan mo usab ang akong pagtuo sa Dios, ang akong pagpailob ug paghigugma sa mga tawo, ug kon giunsa ko pag-antos ang mga kalisdanan. ¹¹ Nasayran mo ang akong mga pag-antos sa dihang didto ako sa Antioquia, sa Iconio, ug sa Listra, ug kon giunsa ko pag-antos ang mga paglutos. Apan giluwat ako sa Ginoo gikan niadtong tanan. ¹² Ang tinuod, ang tanan nga gustong magkinabuhi nga diosnon isip sumusunod ni Cristo Jesus makasinati gayod sa mga paglutos. ¹³ Apan ang mga tawo nga daotan ug nagapanunto mosamot pa gayod kadaotan, ug sila usab tuntohon. ¹⁴ Apan ikaw Timoteo padayon gayod sa mga kamatuoran nga imong natun-an ug gituohan, tungod kay nailhan mo man kon kinsa ang mga nagatudlo niini kanimo. ¹⁵ Sukad sa imong pagkabata nasayran mo na ang Balaan nga Kasulatan maoy makahatag kanimo ug kaalam aron maangkon ang kaluwasan pinaagi sa pagtuo kang Cristo Jesus. ¹⁶ Ang tibuk nga Kasulatan gisulat pinaagi sa gahom sa Dios, ug mapuslanon kini sa pagtudlo

^a 20 plata: sa English, silver.

sa kamatuoran, sa pagbadlong, sa pagtul-id sa sayop, ug sa pagtudlo sa matarong nga pagkinabuhi,¹⁷ aron nga ang tawo nga nag-alagad sa Dios maandam sa pagbuhat sa tanang maayong buhat.

Chapter 4

¹ Busa sa atubangan sa Dios ug ni Cristo Jesus nga mobalik ug mohari, ug mohukom sa tanan, buhi man o patay, awhagon ko ikaw ² nga iwali mo ang pulong sa Dios. Magmakugi ka sa pagsugilon niini ngadto sa mga tawo sa bisan unsa nga sitwasyon. Kumbinsiha ug badlonga ang mga tawo, ug lig-ona *ang ilang pagtuo* pinaagi sa pagtudlo nga may pagpailob. ³ Kay moabot ang panahon nga ang mga tawo dili na mamati sa tinuod nga mga pagtulon-an, kondili ang ilang gusto mao lang gayod ang ilang sundon. Mangita silag mga magtutudlo nga maghisgot lang sa mga gusto nilang madunggan. ⁴ Dili na sila mamati sa kamatuoran, kondili sa mga pagtulon-an nga tinumotumo lang. ⁵ Apan ikaw *Timoteo*, bantayi ang imong kaugalingon kanunay. Kon moabot ang kalisod, agwantaha lang. Tumana ang imong katungdanan isip magwawali sa Maayong Balita, ug buhata ang tanan nga ginapabuhat sa Dios kanimo.

⁶ Mahitungod kanako, miabot na ang panahon nga ang akong kinabuhi ihalad na, tungod kay hapit na ako mobiya niini nga kalibotan. ⁷ Gibuhat ko kutob sa akong mahimo ang pagpakiglumba ug nahuman ko na kini. Giampingan ko ang akong pagtuo. ⁸ Ug karon, may gitagana ang Dios kanako nga ganti sa pagkamatarong^a nga iyang ihatag kanako sa adlaw nga siya maghukom sa tanan, ug ang iyang paghukom matarong. Dili lang ako ang gitagan-an niana nga ganti kondili ang tanan usab nga nagpaabot sa iyang pagbalik.

Mga Tugon

⁹ Paningkamoti gayod nga sa labing madali makaanhi ka dinhi kanako, ¹⁰ kay si Demas tua na sa Tesalonica. Gibiyaan niya ako kay nawili siya sa mga butang dinhi sa kalibotan. Si Cresente wala na dinhi karon kay miadto sa Galacia, ug si Tito usab miadto sa Dalmacia. ¹¹ Si Lucas na lang ang akong kauban dinhi. Busa inig-anhi nimo dad-a si Marcos tungod kay dako gayod ang iyang ikatabang sa akong buluhaton. ¹² Mahitungod kang Tiquico, gipaadto ko siya sa Efeso. ¹³ Kon moanhi ka na dinhi, dad-a usab ang akong bisti alang sa tingtugnaw nga akong gibilin kang Carpo didto sa Troas. Dad-a usab ang akong mga libro, labi na gayod ang akong mga papeles.

¹⁴ Labihan kadaotan ang mga gibuhat kanako ni Alejandro nga platero. Ang Ginoo na lang ang mobalos sa iyang mga gibuhat. ¹⁵ Magbantay ka kaniya tungod kay supak gayod siya sa atong gitudlo.

¹⁶ Sa una kong pag-atubang sa hukmanan aron pagpanalipod sa akong kaugalingon wala gayoy mitabang kanako. Gipasagdan ako nilang tanan. Hinaut nga pasayloon sila sa Dios. ¹⁷ Apan bisan pa ug mao kadto ang nahitabo wala gayod ako pasagdi sa Ginoo. Gihatagan pa hinuon niya ako ug kusog aron isugilon ko ang tanan mahitungod sa Maayong Balita ngadto sa mga dili Judio. Mao nga naluwas ako sa kamatayon.^b ¹⁸ Ug nasayran ko nga luwason pa gayod ako sa Ginoo gikan sa tanan nga kadaotan, ug dili ako maunsa hangtod sa panahon nga dad-on niya ako sa iyang gingharian sa langit. Dalayegon siya sa walay kataposan. Amen!

Mga Kataposang Pagpangumusta

¹⁹ Ipangumusta na lang ako kang Priscila ug kang Aquila, ug sa pamilya ni Onesiforo. ²⁰ Si Erasto nagpabilin sa Corinto, ug si Trofimo gibilin ko didto sa Mileto kay nagsakit man siya. ²¹ Tinguhaa gayod nga makaabot ka dinhi sa dili pa ang tingtugnaw.

Nangumusta kanimo si Eubulo, Pudente, Lino, Claudio, ug ang tanan natong mga igsoon *dinhi*.

^a 8 ganti sa pagkamatarong: *buot ipasabot may ihatag ang Ginoo nga ganti kang Pablo tungod kay nakita niya nga matarong ang iyang kinabuhi; o ang ganti mismo mao ang (kompleto nga) pagkamatarong.*

^b 17 sa kamatayon: *sa literal*, sa baba sa leon.

²² *Hinaut nga ubanan ka kanunay sa Ginoo. Ug hinaut nga panalanginan niya kamo.*

Ang Sulat Ni Pablo Kang

TITO

Chapter 1

¹⁻⁴ *Ako* si Pablo nga alagad sa Dios ug apostol ni Jesu-Cristo. *Nangumusta ako* kanimo Tito nga giisip kong akong anak tungod kay ikaw nagatuo man kang Cristo sama kanako. *Hinaut nga madawat* mo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga Amahan ug kang Cristo Jesus nga atong Manluluwas. Gipili ako sa Dios ug gipadala niya^a aron lig-onon ang pagtuo sa iyang mga pinili ug tudloan sila sa pagsabot sa kamatuoran mahitungod sa pagtuman kaniya. Mao kini ang nagahatag kanato ug paglaom nga kita may kinabuhi nga walay kataposan. Sa wala pa ang kalibotan, nagsaad na ang Dios nga hatagan niya kita ug kinabuhi nga walay kataposan, ug ang Dios dili gayod mamakak. Karon mao na ang panahon nga iyang gitakda aron isaysay ang mahitungod niining kinabuhi. Ug ako ang gitugyanan sa Dios nga atong Manluluwas sa pagsugilon niini ngadto sa mga tawo.

Ang Buluhaton ni Tito sa Creta

⁵ Gibilin ko ikaw sa Creta aron padayonon mo ang atong buluhaton nga wala pa mahuman ug aron makapili ka ug mga pangulo alang sa mga tumutuo sa matag lungsod. ⁶ Ayaw kalimti ang akong gipanugon kanimo nga ang angay mong pilion mao ang mga tawo nga dili salawayon, usa lang ang ilang asawa, ug kinahanglan nga ang ilang mga kabataan mga tumutuo usab ug dili kapasanginlan nga nagapatuyang lang sa ilang kinabuhi. ⁷ Ang tigdumala sa mga tumutuo mao ang gitugyanan sa buluhaton sa Dios, busa kinahanglan gayod nga dili salawayon, dili garboso, dili daling masuko, dili palahubog, dili palaaway, ug dili hakog ug kuwarta. ⁸ Kinahanglan maabiabihon siya sa mga bisita, gustong mobuhat ug maayo, makatimbang-timbang kon unsa ang maayo o dili, matarong, diosnon, ug makapugong sa iyang kaugalingon. ⁹ Kinahanglan nga huptan niya pag-ayo ang matuod nga pagtulon-an aron makadasig siya sa uban pinaagi niini ug makabadlong siya sa mga nagasupak niini.

¹⁰ Kay daghan ang dili motuo sa matuod nga mga pagtulon-an, labi na gayod kadtong mga tawo nga gikan sa relihiyon sa mga Judio. Gilimbongan nila ang uban pinaagi sa mga pagtulon-an nga walay kapuslanan. ¹¹ Kinahanglan gayod nga santaon sila sa ilang gibuhay, kay gisamok nila ang mga panimalay pinaagi sa ilang mga pagtulon-an nga dili angayng itudlo, ug ang ilang katuyoan makauulaw tungod kay nanapi lamang sila. ¹² Usa sa ilang mga propeta nga taga-Creta mismo ang nag-ingon, “Ang mga taga-Creta mga bakakon ug mga daotan sama sa mga mabangis nga mananap, mga tapolan ug gusto lang mokaon.”

¹³ Tinuod gayod ang iyang giingon, busa angay nga badlongon mo sila sa walay lipodlipod aron malig-on ang ilang pagtuo, ¹⁴ ug aron dili na sila motagad sa mga tinumotumo nga pagtulon-an sa mga Judio ug sa mga sugo nga binuhay lang sa mga tawo nga nagsalikway sa kamatuoran. ¹⁵ Alang sa mga tawong limpyo ug *hunahuna*, ang tanang butang limpyo, apan alang sa mga tawong hugaw ug *hunahuna*, ug walay pagtuo sa Dios, ang tanan hugaw, tungod kay hugaw man ang ilang konsensya ug *hunahuna*. ¹⁶ Nagaingon sila nga nakaila sila sa Dios, apan dili kini makita diha sa ilang binuhatan. Talamayon sila! Masupilon! Dili sila makahimo ug bisan unsa nga maayo.

Chapter 2

Ang Husto nga Pagtulon-an

¹ Apan ikaw Tito, kinahanglan nga magtudlo ka sumala sa husto nga pagtulon-an. ² Tudloi ang mga hamtong nga mga lalaki sa pagpugong sa ilang kaugalingon. Kinahanglan nga mahimo silang talahunon,

^a 1-4 Gipili ako sa Dios ug gipadala niya: *Mao ang buot ipasabot sa “apostol”*.

makatimbang-timbang sila kon unsa ang maayo o dili, lig-on ang ilang pagtuo, mahigugmaon sa ilang isigkatawo, ug mainantuson sa tanan nga higayon.³ Ug tudloi usab ang mga hamtong nga mga babaye nga kinahanglan nga maayo ang ilang paggawi isip mga tumutuo sa Dios. Kinahanglan nga dili sila mga libakira o palainom. Kinahanglan nga itudlo nila ang maayo,⁴ aron makatuon ang mga batan-on nga mga babaye kon unsaon nila paghigugma ang ilang mga bana ug mga kabataan,⁵ ug kon unsaon nila pagtimbang-timbang kon unsa ang maayo o dili, ug aron sila makatuon sa pagkinabuhi nga putli, sa pag-atiman sa panimalay, sa pagbinuotan, ug sa pagpasakop sa ilang bana, aron nga walay makasulti ug daotan batok sa pulong sa Dios nga atong ginatudlo.

⁶ Dasiga usab ang mga batan-on nga mga lalaki nga magtimbang-timbang kon unsa ang maayo o dili.

⁷ Kinahanglan nga mahimo ka nilang panig-ingnan sa pagbuhat ug maayo. Magmatinud-anon ka ug seryoso sa imong pagtudlo.⁸ Siguroha nga ang imong gipanulti husto ug dili masaway, aron ang mga tawo nga nakigbatok kanato maulawan, ug wala silay ikasulti nga daotan mahitungod kanato.

⁹ Tudloi usab ang mga ulipon nga kinahanglang magmatinumanon sila kanunay aron malipay ang ilang mga agalon. Dili sila magsupak-supak o magtubag-tubag.¹⁰ Ingna usab sila nga dili mangawat sa butang sa ilang agalon, hinuon magpakita nga sila maayo ug kasaligan, aron nga pinaagi sa tanan nilang mga gibuhang moingon ang mga tawo nga maayo gayod ang atong mga pagtulon-an mahitungod sa Dios nga atong Manluluwas.

¹¹ Kay gipakita na sa Dios sa tanang matang sa katawhan ang iyang grasya nga nagahatag ug kaluwasan.¹² Ug kini nga grasya nagatudlo kanato nga kinahanglang isalikway na nato ang pagkinabuhi nga dili diosnon ug ang mga kalibotanon nga mga pangibog. Kinahanglan magkinabuhi kita dinhi niining kalibotan nga mahibalo motimbang-timbang kon unsa ang maayo o dili. Ug kinahanglan nga matarong ug diosnon ang atong binuhatan¹³ samtang nagahulat kita sa malipayon nga adlaw nga atong ginalaoman nga mao ang katingalahang pagbalik ni Jesu-Cristo nga atong Manluluwas ug makagagahom nga Dios.

¹⁴ Gitugyan niya ang iyang kaugalingon aron maluwas kita gikan sa tanan natong mga sala, ug aron mahimo kitang iyang katawhan, nga hinlo ug madasigon gayod sa pagbuhat ug maayo.

¹⁵ Itudlo mo kini nga mga butang kanila, ug gamita ang imong katungod samtang ginadasig mo ug ginabadlong ang mga nagapamati kanimo. Ayaw buhata ang bisan unsa nga mahimong hinungdan nga tamayon ka sa uban.

Chapter 3

Ang Kristohanong Pamatasan

¹ Pahinumdomi ang mga tumutuo nga magpasakop sila ug motuman sa gobyerno ug sa mga opisyal. Kinahanglan nga andam sila kanunay sa pagbuhat sa bisan unsa nga maayo.² Ingna usab sila nga dili mangaway o mosulti ug daotan batok kang bisan kinsa, hinuon magbinuotan sila ug magmaluloy-on kanunay sa tanang mga tawo.³ Kay kaniadto, wala man kita masayod sa kamatuoran mahitungod sa Dios ug dili kita matinumanon. Gipahisalaag kita ug nahimong ulipon sa mga kailibgon ug tanang matang sa kahilayan. Naghari kanato ang daotan nga mga tinguha ug kasina. Gidumtan kita sa uban ug kita usab nagdumot kanila.⁴ Apan miabot ang panahon nga gipakita sa Dios nga atong Manluluwas ang iyang kaayo ug gugma kanato.⁵ Giluwas niya kita dili tungod sa atong maayong binuhatan, kondili tungod sa iyang kaluoy kanato. Ug gibuhang niya kini pinaagi sa Espiritu Santo nga naghugas kanato ug naghatag ug bag-o nga kinabuhi.⁶ Madagayaong gihatag kanato sa Dios ang Espiritu Santo pinaagi kang Jesu-Cristo nga atong Manluluwas,⁷ aron pinaagi sa iyang grasya nga nagpakamatarong kanato, maangkon nato ang kinabuhi nga walay katapusan nga mao ang atong ginalaoman.⁸ Kini nga mga pagtulon-an tinuod gayod.

Buot ko nga itudlo mo gayod kining mga butanga aron nga ang mga motuo sa Dios magtinguha gayod sa pagbuhat ug maayo. Maayo gayod kini ug mapuslanon alang sa mga tawo.⁹ Apan likayi ang walay kapuslanan nga mga panaglalis, ang pagsubay sa inyong mga katigulangan, ang mga paglantugi ug panag-away mahitungod sa Kasugoan. Kini nga mga butang walay kapuslanan kay wala gayod kamoy makuha niini.¹⁰ Kon adunay usa kaninyo nga maoy mahimong hinungdan sa pagkabahin-bahin, angay mo siyang pahimangnoan. Apan human sa ikaduha nga pahimangno, kon dili pa gayod siya mamati, isalikway ninyo siya.¹¹ Kay nasayod ka nga kanang tawhana daotan, tungod kay bisan nasayod na siya nga sayop ang iyang ginabuhay nagapadayon pa gayod siya.

Kataposang Pahimangno

¹² Inig-padala ko diha kanimo kang Artemas o kaha kang Tiquico, moadto ka dayon sa Nicapolis ug makigkita kanako, kay nakahukom ako nga didto lang una magpabilin sa panahon sa tingtugnaw.¹³ Tabangi gayod ang abogado nga si Zenas ug si Apolos aron makagikan na sila. Siguroha nga dili sila kulangon sa ilang mga kinahanglanon.¹⁴ Tudloi ang atong mga igsoon diha nga maninguha sa pagtrabaho ug tarong aron dili sila kulangon sa ilang mga kinahanglanon. Niini nga paagi dili sila magakinabuhi nga walay kapuslanan.

¹⁵ Nangumusta kanimo ang akong mga kauban dinhi. Ipaabot mo usab ang among mga pagpangumusta sa atong kauban sa pagtuo diha nga nagahigugma kanamo.

Hinaut nga panalanginan kamong tanan sa Dios.

Ang Sulat Ni Pablo Kang

FILEMON

¹ *Ako si Pablo nga binilanggo tungod kang Cristo Jesus. Ako ug si Timoteo nga atong igsoon diha kang Cristo nangumusta kanimo Filemon isip pinalangga usab namo nga igsoon ug kauban sa pagpangalagad.*

² *Nangumusta usab kami kang Apia nga atong igsoon, kang Arquipo nga atong kauban nga sundalo ni Cristo, ug sa tanan nga mga tumutuo nga nagatigom diha sa imong balay aron sa pagsimba sa Dios.*

³ *Hinaut nga madawat ninyo ang grasya ug kalinaw gikan sa Dios nga atong Amahan ug sa Ginoong Jesu-Cristo.*

Ang Gugma ug Pagtuo ni Filemon

⁴ *Mapasalamaton ako kanunay sa Dios sa matag ampo ko alang kanimo, ⁵ tungod kay nadungog ko nga lig-on ang imong pagtuo kang Ginoong Jesus ug mahigugmaon ka sa tanang katawhan sa Dios. ⁶ Giampo ko nga ang imong pagkamanghihatagon nga bunga sa imong pagtuo mopalambo sa imong pagsabot ug kasinatian sa matag panalangin nga nahimong ato tungod kay anaa kita kang Cristo. ⁷ Minahal ko nga igsoon, tungod sa imong paghigugma sa mga katawhan sa Dios nadasig sila, ug kini nakapalipay ug nakapadasig usab kanako.*

Ang Hangyo ni Pablo Alang kang Onesimo

^{8,9} *Nasayod ako nga tungod sa katungod nga gihatag kanako ni Cristo makasugo ako kanimo sa angay mong buhaton. Apan tungod kay gihigugma ko ikaw, mohangyo na lang ako kanimo. Ingon nga usa ka tigulang ug binilanggo nga alagad ni Cristo Jesus, ¹⁰ nagahangyo ako kanimo alang kang Onesimo, nga kon mahimo pasayloon mo siya. Giisip ko siya nga akong anak tungod kay nakabig ko siya sa pagtuo kang Cristo samtang ania ako dinhi sa bilangoan. ¹¹ Kaniadto wala siyay kapuslanan alang kanimo, apan karon duha na kita nga makahimulos kaniya.*

¹² *Karon pabalikon ko diha kanimo ang akong minahal nga si Onesimo. ¹³ Gusto ko unta nga magpabilin na lang siya uban kanako aron pinaagi kaniya matabangan mo ako samtang ania pa ako sa bilangoan tungod sa akong pagwali sa Maayong Balita. ¹⁴ Apan dili ko kini buhaton nga walay pagtugot gikan kanimo, aron dili pinugos ang pagtabang mo kanako. Gusto ko nga kon motabang ka man gayod, motabang ka nga kinasingkasing.*

¹⁵ *Pagbuot tingali sa Dios nga mahilayo una si Onesimo kanimo, aron nga sa pagbalik niya dili na gayod kamo magkabulag hangtod sa hangtod. ¹⁶ Karon dili na siya ulipon lamang, kondili imo pang minahal nga igsoon. Gimahal ko siya, apan mas labaw mo siyang mahalon tungod kay karon dili lang siya imong ulipon, kondili imo usab nga igsoon diha sa Ginoo.*

¹⁷ *Busa, kon giila mo ako nga imong kauban sa pagtuo, dawata siya sama sa imong pagdawat kanako. ¹⁸ Kon nakasala siya o nakautang kanimo ako ang mobayad niana. ¹⁹ Ako si Pablo ang nangunay sa pagsulat niini. Ako ang mobayad kon may utang siya kanimo. Hinuon nasayod ka man nga may dako ka usab nga utang kanako, kay pinaagi kanako nadawat mo ang kaluwasan. ²⁰ Busa Filemon, tumana kining akong gihangyo kanimo tungod kay managsama kita nga nagatuo sa Ginoo. Lipaya ako isip imong igsoon kang Cristo. ²¹ Dako ang akong pagsalig nga tumanon mo ang akong gihangyo, mao nga nagasulat ako kanimo. Ug nagtuo ako nga labaw pa gayod niining akong gihangyo ang imong buhaton ngadto kaniya. ²² May ihangyo pa gayod ako kanimo. Kon mahimo andami ako sa akong kasak-an, kay nagasalig ako nga pinaagi sa inyong mga pag-ampo makaanha ako diha kaninyo.*

Pagpangumusta

²³ Ang akong kauban nga si Epafra nga nabilanggo usab tungod kang Cristo Jesus nangumusta kanimo. ²⁴ Nangumusta usab ang akong mga kauban sa pagpangalagad nga sila si Marcos, Aristarco, Demas, ug Lucas.

²⁵ *Hinaut nga* panalanginan kamo sa atong Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Sulat Alang Sa Mga

HEBROHANON

Chapter 1

Ang Pulong sa Dios Pinaagi sa Iyang Anak

¹ Sa unang panahon, daghang higayon nga misulti ang Dios ngadto sa atong mga katigulangan pinaagi sa mga propeta ug sa nagkalain-lain nga paagi. ² Apan niining ulahing mga adlaw, nagsulti siya kanato pinaagi sa iyang Anak. Pinaagi kaniya, gimugna sa Dios ang tibuok nga kalibotan ug siya usab ang iyang gipili nga manag-iyang sa tanan. ³ Diha kaniya makita ang nagsidlak nga gahom sa Dios, ug kon unsa ang Dios mao usab siya. Siya mao ang nagabuot sa tanan nga mga butang sa tibuok nga kalibotan pinaagi sa iyang gamhanan nga pulong. Sa dihang nahinloan niya kita sa atong mga sala, milingkod siya sa tuong dapit sa Makagagahom nga Dios didto sa langit.

Ang Anak sa Dios Labaw kay sa mga Anghel

⁴ Busa mas gamhanan ang Anak sa Dios ug mas halangdon ang iyang ngalan kay sa mga anghel. ⁵ Kay wala gayoy anghel nga giingnan sa Dios nga,

“Ikaw ang akong Anak,

Ug karon ipaila ko nga ako ang imong Amahan.”

Ug wala usab moingon *ang Dios bahin kang bisan kinsa nga anghel* nga,

“Ako mahimong iyang Amahan,

Ug siya mahimong akong Anak.”

⁶ Ug sa dihang ipadala na sa Dios ang iyang bugtong nga Anak dinhi sa kalibotan miingon siya,

“Ang tanan nga mga anghel sa Dios kinahanglan mosimba kaniya.”

⁷ Mao kini ang giingon sa Dios bahin sa mga anghel,

“Ang mga anghel akong mga sulugoon, ug mahimo ko silang buhaton nga sama sa hangin o sama sa kalayo nga nagadilaab.”

⁸ Apan ngadto sa iyang Anak, nag-ingon siya,

“Ang imong gingharian, O Dios, wala gayoy kataposan, ug matarong ang imong pagdumala niini.

⁹ Nalipay ikaw sa mga buhat nga matarong,

apan gikaligutgutan mo ang mga buhat nga daotan. Busa gipili ka sa Dios, nga imong Dios, ug gihatagan ka ug kalipay nga labaw pa kay sa gihatag niya sa imong mga kauban.”

¹⁰ Ug *midugang siya pag-ingon ngadto sa iyang Anak*,

“Ikaw, Ginoo, mao ang nagmugna sa kalibotan,

ug ang langit gibuhag usab sa imong mga kamot.

¹¹ Kining tanan mahanaw, apan ikaw magapadayon sa gihapon.

ang tanan magabok sama sa mga bisti. ¹² Ug sama usab sa mga bisti, pil-on mo kining tanan ug imo dayong ilisdan. Apan ikaw magpabilin nga mao gihapon, dili mausab hangtod sa kahangtoran.”

¹³ Bisan kanus-a, wala gayoy anghel nga giingnan sa Dios nga,

“Lingkod dinhi sa akong tuo,

hangtod mapaampo ko kanimo ang imong mga kaaway.”

¹⁴ Dili ba nga ang mga anghel mga espiritu lang nga ginasugo sa Dios nga motabang sa mga tawo nga modawat sa kaluwasan?

Chapter 2

Ang Kaluwasan

¹ Busa kinahanglan gayod nato nga tipigan ug maayo ang *mga kamatuoran* nga atong nadungog aron dili kita mahisalaag. ² Ang Kasuguan nga gipadala pinaagi sa mga anghel napamatud-an nga tinuod gayod, ug ang matag usa nga wala mosunod o wala motuman niini, gisilotan sumala sa iyang nahimo nga sala.

³ Busa dili gayod kita makalingkawas *sa silot* kon dili nato hatagan ug pagtagad kining kaluwasan nga wala gayoy sama. Ang Ginoo mismo mao ang una nga nagbutyag niini nga kaluwasan, ug gipamatud-an kini kanato sa mga tawong nakadungog kaniya. ⁴ Ug gipamatud-an usab kini sa Dios pinaagi sa nagkalain-laing mga milagro, mga timailhan, mga katingalahang buhat, ug sa paghatag sa nagkalain-laing mga hiyas pinaagi sa Espiritu Santo sumala sa iyang kabubut-on.

Ang Kaluwasan Miabot Pinaagi kang Cristo

⁵ Karon, kon bahin sa umaabot nga kalibotan nga among gihisgotan, dili ang mga anghel ang ibutang sa Dios nga modumala niini. ⁶ Tungod kay mao kini ang nahisulat sa Kasulatan,

“*O Dios*, unsa ba gayod ang tawo nga gihatagan mog pagtagad?

Tawo lamang siya, nganong imo gayod siyang giatiman?

⁷ Sa hamubo nga panahon gibuhat mo siya nga ubos sa mga anghel.

Apan gipasidunggan mo siya nga sama sa hari.

⁸ Ug gipasakop mo kaniya ang tanan.”

Ang giingon sa Kasulatan nga masakop sa tawo ang tanan nagakahulogan nga *moabot ang adlaw* nga wala gayoy dili masakop sa tawo. Apan sa pagkakaran nasayod kita nga dili pa kontrolado sa tawo ang tanan nga mga butang. ⁹ Apan kon bahin kang Jesus, nasayod kita nga sa mubong panahon gihimo siya sa Dios nga ubos sa mga anghel, aron nga pinaagi sa grasya sa Dios, mamatay siya alang sa tanan nga mga tawo. Ug karon gipasidunggan siya isip hari tungod sa iyang giantos nga kamatayon. ¹⁰ Gibuhat sa Dios ang tanan nga butang, ug kini gibuhat niya alang sa iyang kaugalingon. Busa angay lang gayod nga gitugot niya nga mag-antos si Jesus, aron maagian ni Jesus ang tanan nga kinahanglan niyang maagian, ug pinaagi niini daghan nga mga tawo ang mahimong iyang mga anak nga iyang pasidunggan. Kay si Jesus mao gayod ang tinubdan sa ilang kaluwasan.

¹¹ Si Jesus ang naghinlo sa atong mga sala. Ug ang iyang Amahan mao usab ang atong Amahan. Mao kini ang hinungdan nga wala siya maulaw sa pagtawag kanato nga iyang mga igsoon. ¹² Mao kini ang iyang giingon sa *iyang Amahan*,

“Ipaila ko ikaw sa akong mga igsoon;

ug mag-awit ako ug pagdayeg kanimo taliwala sa tanan nga nagasimba kanimo.”

¹³ Ug midugang siya sa pag-ingon,

“Mosalig gayod ako sa Dios.”

Ug miingon usab siya,

“Ania ako uban sa mga anak sa Dios nga iyang gihatag kanako.”

¹⁴ Ug tungod kay ang gitawag niya nga mga anak sa Dios mga tawo nga may lawas ug dugo, si Jesus mismo nagpakatawo usab *aron ihalad ang iyang kaugalingon alang kanila, kay* pinaagi sa iyang kamatayon mapilde niya si Satanas nga mao ang gigikanan sa kamatayon sa mga tawo. ¹⁵ Sa mao nga paagi giluwat niya ang tanan nga naulipon sa kahadlok sa kamatayon sa tibuok nilang kinabuhi. ¹⁶ Busa klaro gayod kaayo nga dili ang mga anghel ang gitabangan ni Jesus, kondili ang mga kaliwat ni Abraham. ¹⁷ Mao kana nga kinahanglan nga mahimong tawo si Jesus, parehas gayod sa iyang mga igsoon sa tanang paagi, aron mahimo siyang maluloy-on ug kasaligan nga pangulong pari nga makahalad ngadto sa Dios aron mapasaylo ang mga sala sa mga tawo. ¹⁸ Siya mismo nakaagi sa mga pag-antos sa dihang gitintal siya, busa makatabang siya sa mga tawo nga ginatintal.

Chapter 3

Si Jesus mas Labaw kang Moises

¹ Busa mga igsoon ko nga mga katawhan sa Dios, ug sama nakong mga tinawag sa Dios nga mahimong kauban niya sa langit, hinumdomi ninyo si Jesus. Siya ang apostol ug pangulong pari sa atong ginatuohan.^a

² Gisunod niya ang mga gisugo sa Dios kaniya, sama sa pagsunod ni Moises sa mga gisugo sa Dios kaniya sa iyang pagdumala sa pamilya sa Dios. ³ Apan giisip sa Dios si Jesus nga mas labaw kang Moises, kay kon sa balay pa, mas pasidunggan ang naghimo sa balay kay sa balay. ⁴ Kay nasayran nato nga kon may balay, may nagpatindog niini, ug ang naghimo sa tanan walay lain kondili ang Dios. ⁵ Si Moises kasaligan isip alagad sa Dios, sa iyang pag-atiman sa pamilya sa Dios. Ug ang iyang gibuhat usa ka hulagway sa mga mahitabo sa umaabot. ⁶ Apan si Cristo kasaligan isip Anak nga tinugyanan sa pamilya sa Dios. Ug kita ang pamilya sa Dios, kon magpadayon kita nga mahugtanon sa atong paglaom nga atong ginapasigarbo.

Ang Kapahulayan Alang sa mga Anak sa Dios

⁷ Busa sama sa giingon sa Espiritu Santo,

“Kon madunggan ninyo karon ang tingog sa Dios,

⁸ ayaw patig-aha ang inyong mga kasingkasing
sama sa gibuhat sa inyong mga katigulangan kaniadto.
Kay sa dihang didto sila sa kamingawan
gisupak nila ug gisulayan ang Dios.

⁹ *Nag-ingon ang Dios,*

‘Bisan nakita na nila ang akong gibuhat sulod sa 40 ka tuig,
gisulayan pa gihapon nila ako kon hangtod asa gayod ang akong pagpailob *sa ilang gibuhat nga daotan.*

¹⁰ Busa nasuko gayod ako kanila.

Ug miingon ako: kanunay gayod silang mahisalaag,

ug dili gayod nila sundon ang akong gitudlo kanila. ¹¹ Sa akong kasuko nanumpa ako

^a 1 Siya ang apostol ug pangulong pari sa atong ginatuohan: *ang buot ipasabot*, ang kamatuoran nga atong ginatuohan gipadayag ni Jesus isip pinadala sa Dios, ug naangkon nato kini nga kamatuoran tungod sa gibuhat niyang pagpataliwala tali kanato ug sa Dios.

nga dili gayod nila madawat ang kapahulayan nga gikan kanako.’ ”

¹² Mga igsoon *ko kang Cristo*, pagbantay kamo nga dili kamo magbaton ug daotan sulod sa inyong kasingkasing nga mao ang makaluya sa inyong pagtuo hangtod nga mahilayo kamo sa buhi nga Dios.

¹³ Ang angay ninyong buhaton, magdinasigay kamo matag adlaw samtang may panahon pa, aron dili kamo pahisalaag sa sala nga makapatig-a sa inyong kasingkasing. ¹⁴ Kay kita kauban ni Cristo kon lig-on kita nga naghupot sa atong pagsalig kaniya hangtod sa kataposan. ¹⁵ Dili ba nagaingon man ang Kasulatan,

“Kon madunggan ninyo karon ang tingog sa Dios,

ayaw patig-aha ang inyong mga kasingkasing sama sa gibuhay kaniadto sa inyong mga katigulangan sa dihang gisupak nila ang Dios.”

¹⁶ Kinsa bang mga tawhana ang nakadungog kaniadto sa tingog sa Dios apan misupak kaniya? Dili ba kadtong tanan nga gipangulohan ni Moises pagawas sa Ehipto? ¹⁷ Ug kinsa bay nasuk-an sa Dios sulod sa 40 ka tuig? Dili ba kadtong mga tawo nga nagpakasala ug nangamatay didto sa kamingawan? ¹⁸ Ug kinsa ba ang gitumong sa Dios sa iyang pagpanumpa nga dili gayod sila makadawat sa kapahulayan nga gikan kaniya? Dili ba mao kadtong mga tawo nga wala mosunod kaniya? ¹⁹ Busa klaro kanato nga wala sila makadawat sa kapahulayan tungod kay wala sila motuo sa Dios.

Chapter 4

¹ *Apan bisan mao kadto ang nahitabo*, nagapabilin sa gihapon ang saad sa Dios nga makadawat kita sa kapahulayan nga gikan kaniya. Busa magbantay gayod kita kay basin kon duna kanatoy dili makadawat niini. ² Kay sama kanila nakadungog usab kita sa Maayong Balita. Apan wala nila mapusli ang ilang nadunggan tungod kay wala sila motuo. ³ Kita nga nagtuo mao ang makadawat sa kapahulayan nga gikan sa Dios. *Apan ang wala motuo dili makadawat niini, tungod kay nag-ingon ang Dios,*

“Sa akong kasuko, nanumpa ako nga dili gayod nila madawat ang kapahulayan nga gikan kanako.”

Wala kini magkahulogan nga wala pa ang kapahulayan, tungod kay ang tinuod, anaa na kining daan sukad sa iyang pagbuhay sa kalibotan. ⁴ Dili ba nga mao kini ang giingon sa Kasulatan mahitungod sa ikapito nga adlaw: “Sa ikapito nga adlaw mipahulay ang Dios sa tanan niyang mga buhat.” ⁵ Ug giingon usab, “Dili gayod nila madawat ang kapahulayan nga gikan kanako.” ⁶ Klaro nga gituyo sa Dios nga may makadawat niadto nga kapahulayan, apan ang mga nakadungog kaniadto sa Maayong Balita wala makadawat tungod kay wala sila mosunod sa Dios. ⁷ Busa nagahatag pa gayod ang Dios ug kahigayonan karon, tungod kay sa paglabay sa daghan nga mga katuigan nagsulti siya pinaagi kang David, sama sa nahisgotan na,

“Kon madunggan ninyo karon ang tingog sa Dios,

ayaw patig-aha ang inyong mga kasingkasing.”

⁸ Kay kon tinuod nga nadala ni Josue ang mga tawo kaniadto sa kapahulayan, wala na unta magsulti ang Dios nga may lain pa gayod nga adlaw nga ang mga tawo hatagan niya ug kapahulayan. ⁹ Busa may kapahulayan pa gayod nga gitagana ang Dios alang sa iyang katawhan, *ug kini nga kapahulayan sama sa pagpahulay sa Dios sa ikapito nga adlaw.* ¹⁰ Kay si bisan kinsa nga makadawat sa kapahulayan nga gikan sa Dios makapahulay na sa iyang mga buluhaton, sama nga ang Dios mipahulay human niya nabuhay ang tanan. ¹¹ Busa tinguhaon gayod nato nga ang kapahulayan atong madawat. Dili gayod kita mosundog sa mga tawo kaniadto nga wala magsunod sa Dios, kay basin kon dili usab kita makadawat ug kapahulayan sama kanila.

¹² Kay ang pulong sa Dios buhi ug gamhanan, ug mas hait pa kay sa espada nga duhay sulab. Modulot kini sa kinahiladman sa kalag ug sa espiritu, ug hangtod sa mga lupalutahan ug sa utok sa bukog. Nasayran

niya ang mga butang nga ginahunahuna ug ginapangandoy sa mga tawo. ¹³ Walay makatago gikan sa Dios; ang tanan makita niya ug dayag gayod sa iyang panan-aw, ug kaniya kita mohatag ug husay sa atong mga binuhatan.

Si Jesus ang Atong Pangulong Pari

¹⁴ Busa huptan gayod nato ang atong ginatuohan, tungod kay may gamhanan kita nga pangulong pari nga atua na didto sa langit. Ug kini walay lain kondili si Jesus nga Anak sa Dios. ¹⁵ Ang atong pangulong pari makabati usab sa atong mga kaluyahon, kay ang tanan nga mga pagsulay nga nag-abot kanato naagian usab niya, apan wala gayod siya makasala. ¹⁶ Busa dili kita magpanuko sa pagduol sa trono sa maluloy-on nga Dios, aron madawat nato ang kaluoy ug tabang sa oras sa atong panginahanglan.

Chapter 5

¹ Ang matag pangulong pari gipili gikan sa mga tawo aron mag-alagad sa Dios alang kanila. Katungdanan niya ang paghalad ngadto sa Dios ug mga mananap ug uban pa nga mga halad alang sa kapasayloan sa mga sala. ² Ang pangulong pari tawo lang usab nga may kaluyahon sama kanato. Busa masinabuton siya sa mga tawong wala masayod nga sila nakasala. ³ Ug tungod kay makasala man usab siya, kinahanglan nga maghalad usab siya alang sa iyang kaugalingong mga sala, ug dili lang alang sa mga sala sa mga tawo. ⁴ May dungog isip pangulong pari. Apan walay makapili sa iyang kaugalingon aron mahimong pangulong pari. Kay ang Dios mao lang ang magapili. Sama sa pagpili niya kang Aaron kaniadto. ⁵ Ug sama usab kang Cristo, dili siya ang nagpasidungog sa iyang kaugalingon nga mahimong pangulong pari, kondili ang Dios. Kay nag-ingon ang Dios kaniya,

“Ikaw ang akong Anak, ug karon ipaila ko nga ako ang imong Amahan.”

⁶ Ug may giingon usab siya sa ubang bahin sa Kasulatan,

“Pari ikaw sa walay katapusan, sama sa pagkapari ni Melquisedec.”

⁷ Sa dihang dinhi pa si Jesus sa kalibotan, nag-ampo siya ug naghilak gayod nga nagpakiluoy sa Dios nga makaluwas kaniya gikan sa kamatayon. Ug tungod kay siya mapainubsanon ug matinumanon, gitubag sa Dios ang iyang pag-ampo. ⁸ Ug bisan Anak siya *mismo sa Dios*, nakat-unan niya ang pagkamatinumanon pinaagi sa mga pag-antos nga iyang nasinati. ⁹ Human niya naagian ang tanan nga kinahanglan niyang masinati, nahimo siyang manluluwas sa tanan nga nagatuman kaniya, aron hangtod sa hangtod, luwas na sila *gikan sa silot sa ilang mga sala*. ¹⁰ Ug gihimo siya sa Dios nga pangulong pari sama sa pagkapari ni Melquisedec.

Ang Pahimangno Bahin sa Pagbiya sa Pagtuo

¹¹ Daghan pa unta ang among isulti kaninyo mahitungod sa pagkapari ni Melquisedec ug ni Jesus, apan lisod kining ipadayag kaninyo tungod kay lisod kamong pasabton. ¹² Mga magtutudlo na unta kamo karon kay dugay na kamo sa pagtuo. Apan hangtod karon kinahanglan pa gayod kamong tudloan sa unang mga pagtulon-an mahitungod sa pulong sa Dios. *Sama gihapon kamo sa mga batang masuso nga nagakinahanglan pa ug gatas tungod kay dili pa kamo makakaon sa gahi nga mga pagkaon.* ¹³ Ang mga nabuhi sa gatas mga batang masuso nga wala kahibalo kon unsa ang maayo ug daotan. ¹⁴ Apan ang gahi nga mga pagkaon alang sa mga hamtong nga nasayod na kon unsa ang maayo ug daotan.

Chapter 6

¹ Busa *tungod kay dugay na kita nga nagtuo*, kinahanglan biyaan na nato ang unang mga pagtulon-an bahin kang Cristo, ug magpadayon kita sa pagtuon sa mga laglom nga mga pagtulon-an. Dili na nato balik-balikon ang mahitungod sa paghinulsol ug pagbiya sa walay pulos nga binuhatan ug ang mahitungod

sa pagtuo sa Dios,² ang mga pagtulon-an mahitungod sa bautismo, mahitungod sa pagpandong sa kamot sa ulo, sa pagbanhaw sa mga patay, ug sa paghukom sa Dios sa kada tawo kon unsa ang iyang mahimong kahintang sa walay kataposan.³ Ang atong buhaton, kon itugot sa Dios, magpadayon kita sa pagtuon sa laglom nga mga pagtulon-an⁴⁻⁶ aron dili kita mobiya kaniya. Kay kon ang tawo mobiya sa Dios, wala na gayoy makapahinulsol ug makapabalik kaniya pag-usab sa Dios. Nahayagan na ang iyang hunahuna, nakaambit na siya sa panalangin nga gikan sa Dios, nakadawat na sa Espiritu Santo, nakatagamtam na sa mga panalangin nga gikan sa pulong sa Dios, ug nasinati pa gayod niya ang gahom nga ipadayag unya sa umaabot nga mga adlaw. Pagkahuman, kon mobiya pa gihapon siya sa Dios, wala na gayoy makapahinulsol ug makapabalik kaniya pag-usab sa Dios, tungod kay sama ra nga gilansang niya pag-usab sa krus ug gipakaulawan ang Anak sa Dios.

⁷ Nahisama kita sa yuta nga gipanalanginan sa Dios, nga human maulani nagapatubo kini sa mga tanom nga mapuslan sa nagtrabaho niini.⁸ Apan kon ang nagatubo niini pulos lang tunokon nga sagbot, nan wala kanay kapuslanan; busa tunglohon lang sa Dios, ug sa kataposan sunogon.

⁹ Mga hinigugma, bisag ingon niini ang among gipanulti, nasiguro namo nga maayo ang inyong kahintang kon mahitungod sa inyong kaluwasan.¹⁰ Matarong ang Dios, ug dili gayod niya mahimong hikalmantan ang inyong mga maayong binuhatan ug ang inyong gugma kaniya nga inyong gipakita ug padayon nga ginapakita pinaagi sa pagtabang sa kaparehas ninyong katawhan sa Dios.¹¹ Buot namo nga ang kada usa kaninyo magpadayon nga mahugtanon sa inyong paglaom sa Dios hangtod sa kataposan, aron madawat ninyo ang inyong ginalaoman.¹² Dili kamo magtinapolan, kondili sunda hinuon ninyo ang panig-ingnan sa mga tawo nga pinaagi sa ilang pagtuo ug pagkamainantuson nagadawat sa mga saad sa Dios.

Tinuod gayod ang Saad sa Dios

¹³ Tan-awa ninyo si Abraham: sa dihang misaad ang Dios kaniya, wala siya mogamit sa uban nga ngalan aron pamtud-an niya ang iyang gisaad, hinuon gigamit niya ang iyang kaugalingon nga ngalan tungod kay wala nay makalabaw pa kaniya.¹⁴ Miingon siya, “Isaad ko nga panalanginan ko gayod ikaw ug padaghanon ko gayod ang imong kaliwat.”¹⁵ Unya mapailubon nga naghulat si Abraham, busa nadawat niya ang gisaad sa Dios.¹⁶ Kon manumpa ang tawo gamiton niya ang ngalan sa Dios nga mas labaw pa kaniya aron tuhan siya ug aron wala nay panaglalis.¹⁷ Mao usab ang gibuhay sa Dios kaniadto sa iyang pagpanumpa ngadto sa mga tawo nga iyang gisaaran. Gipakita niya kanila pinaagi sa iyang pagpanumpa nga tumanon gayod niya ang iyang saad.¹⁸ Ug kining duha, ang saad ug ang panumpa, dili gayod mausab, tungod kay dili gayod mamakak ang Dios. Busa kita nga nakadangop na kaniya may lig-on na gayod nga paglaom nga tumanon gayod niya ang iyang gisaad kanato.¹⁹ Kini nga paglaom mao ang nagahatag ug kasigurohan sa atong kinabuhi, ug midangat gayod kini ngadto sa Labing Balaan nga Lugar²⁰ diin atua si Jesus nga nag-una alang kanato. Siya ang atong walay kataposan nga pangulong pari sama sa pagkapari ni Melquisedec.

Chapter 7

Ang Pari nga si Melquisedec

¹ Si Melquisedec hari kaniadto sa Salem ug pari sa Labing Halangdong Dios. Samtang nagapauli na si Abraham gikan sa pagpakig-away diin iyang gipamatay ang mga hari, gisugat siya ni Melquisedec ug gipanalanginan.² Pagkahuman, gihatag ni Abraham kang Melquisedec ang ikanapulo nga bahin sa tanan nga iyang nakuha sa gira. Ang kahulogan sa ngalan nga Melquisedec, “Hari sa Pagkamatarong.” Ug tungod kay hari siya sa Salem,^a nagakahulogan usab kini nga siya “Hari sa Kalinaw.”³ Wala gayoy kasulatan nga naghigot kon kinsa ang iyang amahan ug inahan o ang iyang mga katigulangan. Ug walay

^a 2 Salem: kini nga pulong may kalabotan sa Hebreo nga pulong nga “shalom,” nga ang buot ipasabot, “kalinaw.”

kasulatan nga naghisgot mahitungod sa iyang pagkatawo o kamatayon. Sama siya sa Anak sa Dios; ang iyang pagkapari walay kataposan.

⁴ Hunahuna ninyo kon unsa kagamhanan si Melquisedec. Kay bisan gani si Abraham nga mao ang nagtukod sa atong nasod naghatag kaniya sa ikanapulo nga bahin sa tanan nga iyang nakuha sa gira. ⁵ Kon mahitungod sa mga pari nga *Judio* nga mga kaliwat ni Levi, sumala sa Kasugoan nga *gibilin kanila ni Moises*, alang kanila ang ikanapulo nga bahin sa kabtangan sa ilang mga isigka-Judio, bisan tinuod nga silang tanan pareha nga mga kaliwat ni Abraham. ⁶ Apan si Melquisedec, bisan dili siya kaliwat ni Levi, gihatagan ni Abraham sa iyang ikanapulo, ug si Melquisedec pa hinuon ang naghatag ug panalangin kang Abraham, bisan pa nga si Abraham mao ang gisaaran sa Dios. ⁷ Ug nasayran ta nga ang nagpanalangin mas labaw pa kay sa gipanalanginan. ⁸ Mahitungod sa mga pari nga mga kaliwat ni Levi nga nagadawat sa ikapulo, mga tawo lang sila nga may kamatayon. Apan nagapamatuod ang Kasulatan nga si Melquisedec nga gihatagan ni Abraham sa iyang ikapulo buhi sa gihapon. ⁹ Ug makaingon kita nga bisan si Levi, *kansang mga kaliwat* mao ang nagadawat sa ikapulo, naghatag usab sa iyang ikapulo kang Melquisedec pinaagi kang Abraham; ¹⁰ kay sa paghatag ni Abraham sa iyang ikapulo ngadto kang Melquisedec, si Levi *wala pa matawo ug anaa pa sa lawas ni Abraham*.

¹¹ Karon, nasayran nato nga sa dihang naghatag ang Dios sa Kasugoan ngadto sa mga Judio, may kalabotan niini ang pagkapari sa linya ni Levi. Kon mahimong matarong ang mga tawo pinaagi sa ginabuhat sa mga pari, wala na unta kinahanglana ang lain pa nga pari sama sa pagkapari ni Melquisedec ug dili sama sa pagkapari ni Aaron. ¹² Apan kon ilisan ang pagkapari, kinahanglan nga ilisan usab ang Kasugoan. ¹³ ¹⁴ Ang atong Ginoong *Jesus* mao ang gitumong nga giilis sa daan nga mga pari. Dili siya kaliwat ni Levi kondili kaliwat ni Juda. Siya lang gayod ang nahimong pari nga kaliwat ni Juda. Kay sa pagsulti ni Moises kon kinsa kanila ang mahimong mga pari, wala gayod siya maghisgot mahitungod sa tribo ni Juda.

May Usa ka Pari nga Sama kang Melquisedec

¹⁵ Klaro gayod nga giilisan na ang mga pari nga kaliwat ni Levi, tungod kay may lain na karon nga pari nga sama kang Melquisedec. ¹⁶ Siya nahimong pari dili tungod sa kaliwatan nga pinasikad sa Kasugoan, kondili pinasikad sa iyang gamhanan nga kinabuhi nga walay kataposan. ¹⁷ Kay nagaingon ang Kasulatan mahitungod kaniya, “Pari ka sa walay kataposan, sama sa pagkapari ni Melquisedec.” ¹⁸ Busa ang daan nga Kasugoan giilisan na sa Dios tungod kay wala kiniy kapuslanan ug dili makatabang kanato. ¹⁹ Kay dili kita mahimong hingpit sa panan-aw sa Dios pinaagi sa atong paningkamot sa pagsunod sa Kasugoan. Mao kana nga gihatagan kita karon sa mas maayo ug kasaligan nga paagi, ug pinaagi niini makaduol na kita sa Dios.

²⁰ Kining bag-o nga paagi mas maayo ug kasaligan tungod kay sa dihang gihimo sa Dios nga pari ang mga kaliwat ni Levi wala gayod siya manumpa. ²¹ Apan sa dihang gihimo sa Dios nga pari si Jesus nanumpa siya. *Kay may nahisulat sa Kasulatan nga nagaingon,*

“Nanumpa ang Ginoo,

Pari ka sa walay kataposan.

Ug dili gayod mausab ang iyang hunahuna.”

²² Busa si Jesus ang kasigurohan sa mas maayo nga kasabotan sa *Dios ngadto sa iyang katawhan*.

²³ Kaniadto daghan ang mga pari tungod kay kon may usa nga mamatay mapulihan dayon kini ug lain aron makapadayon ang buluhaton nilang mga pari. ²⁴ Apan si Jesus walay kamatayon, mao kana nga ang iyang buluhaton isip pari dili ibalhin ngadto sa uban. ²⁵ Busa makahimo gayod siya pagluwas kang bisan kinsa nga moduol sa Dios pinaagi kaniya ug mahimo niya kini bisan unsang orasa. Kay buhi man siya sa walay kataposan aron sa pagpakiluoy sa *Dios* alang kanila.

²⁶ Busa si Jesus mao gayod ang pangulong pari nga atong gikinahanglan. Balaan siya; wala siya magbuhat ug daotan ug wala gayod siyay sala. Gilain siya gikan sa mga tawo nga makasasala ug gibayaw ngadto sa kalangitan. ²⁷ Lahi siya sa ubang pangulong mga pari nga kinahanglang maghalad matag adlaw, una alang sa ilang kaugalingon nga sala, ug pagkahuman alang sa mga sala sa katawhan. Apan si Jesus kausa lang gayod naghalad. Gihalad niya ang iyang kaugalingon *didto sa krus* ug wala na gayod niya kini usaba pa. ²⁸ Ang mga tawo nga gihimong mga pangulong pari pinasikad sa Kasugoan *ni Moises* mga tawo lang usab nga makasasala. Apan sumala sa gipanumpa sa Dios, nga iyang gisulti human sa Kasugoan, ang *iyang* Anak mismo mao ang iyang gipili *nga mahimong pangulong pari hangtod sa hangtod*. Kay nahuman na niya ang tanan niyang angay maagian, *nga mao ang katuyoan sa Dios*.

Chapter 8

Si Jesus mao ang Atong Pangulong Pari

¹ Mao kini ang buot namong ipasabot sa among ginasulti: kita karon may pangulo na nga pari nga atua didto nagalingkod sa tuo sa trono sa Makagagahom nga Dios sa langit. ^{2,3} Nagaalagad siya isip pangulong pari didto sa Labing Balaan gayod nga Lugar. Dili tawo ang nagbuhat niana nga lugar kondili ang Ginoo gayod. Ang kada pangulong pari ginapili nga maghalad ngadto sa Dios ug mga halad nga mga mananap ug uban pa nga mga halad. Busa ang atong pangulong pari kinahanglan nga aduna usab siyay ihalad. ⁴ Kon dinhi pa siya sa yuta, dili gayod siya mahimong pari tungod kay sukad pa kaniadto may mga pari na dinhi nga nagahalad pinasikad sa Kasugoan. ⁵ Ang ilang gibuhat nga mga paghalad hulagway lamang sa mga butang nga nagakahitabo didto sa langit. Nasayran nato kini tungod kay niadtong ipatindog na ni Moises ang tolda nga simbahan miingon ang Dios kaniya, “Kinahanglan nga himuon mo ang sama sa akong gipakita kanimo didto sa bukid.” ⁶ Apan ang buluhaton ni Jesus isip pangulong pari labi pang maayo kay sa buluhaton niadtong mga pari. Ug ang bag-o nga kasabotan karon nga iyang gipatigayon labi pang maayo kon itandi sa una nga kasabotan. Tungod kay ang bag-o nga kasabotan pinasikad sa labing maayo nga mga saad sa Dios.

⁷ Kon walay kulang ang una nga kasabotan dili na unta kini kinahanglan nga ilisan pa. ⁸ Apan nakita sa Dios ang kakulangon sa mga tawo nga nagsunod niadtong nauna nga kasabotan. Busa miingon siya,

“Moabot ang adlaw nga maghimo ako ug bag-o nga kasabotan sa mga taga-Israel ug sa mga taga-Juda,

⁹ *ug kini* dili na sama niadtong kasabotan nga akong gihatag sa ilang mga katigulangan kaniadto sa dihang giagak ko sila pagawas sa Ehipto.

Wala nila tumana ang unang kasabotan nga gihatag ko kanila.

Mao nga gipasagdan ko na lang sila.”

¹⁰ Miingon usab ang Ginoo,

“Ang bag-o nga kasabotan nga akong ihatag sa mga taga-Israel sa umaabot nga mga adlaw mao kini: Isilsil ko ang akong mga sugo sa ilang alimpatakan, ug itisok ko kini sa ilang kasingkasing.

Mahimo ako nga ilang Dios, ug mahimo sila nga akong katawhan.

¹¹ Wala nay mosulti sa iyang katagilungsod o sa iyang igsoon, ‘Ilha ang Ginoo.’

Tungod kay silang tanan makaila kanako, gikan sa labing ubos hangtod sa labing dungganon.

¹² Kay pasayloon ko sila sa ilang mga daotan nga binuhatan, ug dili ko na hinumdoman pa ang ilang mga sala.”

¹³ Ug tungod kay nag-ingon ang Dios nga may bag-o na nga kasabotan, klaro nga ang una nga kasabotan karaan na, ug ang karaan dili na magamit ug mahanaw lang.

Chapter 9

Ang Pagsimba Dinhi sa Yuta ug Didto sa Langit

¹ Karon, ang una nga kasabotan may mga tulumanon mahitungod sa pagsimba ug may simbahan nga gibuhat sa mga tawo. ² Kadtong tolda nga simbahan nga ilang gipatindog *may duha ka kuwarto*. Ang una nga kuwarto gitawag nga Balaang Lugar. Didto nahimutang ang suga, ang lamisa, ug ang mga pan nga halad ngadto sa Dios. ³ Ang ikaduha nga kuwarto nga atua sa luyo sa tabil mao ang gitawag nga Labing Balaang Lugar. ⁴ Atua didto ang bulawan nga halaran nga sunoganan sa insenso, ug ang kaban sa kasabotan nga hinaklapan usab ug bulawan. Didto sa kaban nasulod ang bulawan nga tibod nga gisudlan sa manna, ug ang sungkod ni Aaron nga nanalingsing. Atua usab ang lagpad nga mga bato nga gisulatan sa kasugoan sa Dios. ⁵ Didto sa ibabaw sa kaban may mga gitawag nga kerubin. Nagpaila kini nga atua didto ang Dios. Ang pako sa mga kerubin nagapandong ibabaw sa dapit diin ginapasaylo sa Dios ang mga sala sa mga tawo. Apan dili pa namo ikapasabot kining tanan kaninyo karon. ⁶ Ingon niini ang hulagway didto sulod sa tolda nga ilang gisimbahan. Ug kada adlaw gayod mosulod ang mga pari didto sa unang kuwarto aron himuon ang ilang katungdanan. ⁷ Apan sa Labing Balaang Lugar, ang pangulong pari lang gayod ang makasulod didto, ug kausa lang gayod sa usa ka tuig. Ug kon mosulod siya didto magdala gayod siya ug dugo nga ihalad ngadto sa Dios alang sa iyang kaugalingon nga mga sala ug alang usab sa mga sala sa katawhan nga wala masayod nga sala ang ilang gihimo. ⁸ Pinaagi niini gitudloan kita sa Espiritu Santo nga ang yano nga mga tawo dili gayod makasulod sa Labing Balaang Lugar samtang nagbarog pa ang daang tolda nga simbahan. ⁹ Kini nga simbahan hulagway lang sa atong panahon karon. Tungod kay ang tinuod, ang tanang mga halad lakip ang mga mananap nga ilang gihalad sa Dios dili gayod makahinlo sa konsensya sa mga nagasimba sa maong pamaagi. ¹⁰ Ang ilang gipangbuhat pulos mahitungod sa mga pagkaon ug ilimnon, ug mahitungod sa paghinlo sa lawas. Kini nga mga regulasyon panggawas lang ug hangtod lang sa panahon nga bag-ohon sa Dios ang tanan.

^{11,12} Apan karon miabot na si Cristo, ang atong pangulong pari sa mas maayo nga pamaagi. Misulod siya sa tolda nga mas hingpit. Dili kini hinimo sa tawo, ug wala kini dinhi niining kalibotana. Kausa lang gayod naghalad si Cristo sa Labing Balaan nga Lugar ug wala na gayod niya kini usaba pa. Dili dugo sa mga kanding ug sa mga nating baka ang iyang gihalad kondili ang iyang dugo mismo. Ug tungod niini gitubos niya kita aron nga mahimong maayo ang atong kahimtang ug bisan kanus-a dili na kita masilotan tungod sa atong mga sala. ¹³ Sumala sa Kasugoan, kon ang tawo mahugawan tungod kay miduol siya sa patay nga tawo, kinahanglan wisikan siya sa dugo sa kanding ug sa toro nga baka ug sa abo sa sinunog nga nating baka aron mahinlo siya sa iyang pagkahugaw. ¹⁴ Karon, kon kana gani makahinlo, mas labi pa gayod nga makahinlo ang dugo ni Cristo. Kay pinaagi sa walay kataposang Espiritu *Santo* gihalad ni Cristo ang iyang kaugalingon ingon nga hingpit nga halad ngadto sa Dios. Ang iyang dugo maoy maghinlo sa atong kasingkasing ug hunahuna aron talikdan nato ang atong ginabuhat nga walay pulos ug alagaron nato ang Dios nga buhi.

¹⁵ Busa si Cristo mao ang tigpataliwala tali *kanato ug sa Dios* sa bag-o nga kasabotan. Kay pinaagi sa iyang kamatayon gitubos niya ang mga tawo nga naglapas sa una nga kasabotan. Mao kana nga ang mga gitawag *sa Dios* makadawat na sa mga butang nga iyang gisaad nga maangkon nila sa walay kataposan.

^{16,17} Ang panig-ingnan niini sama sa tawo nga nagpahimo ug testamento kon kinsa ang manunod sa iyang kabtangan kon mamatay na siya. Samtang buhi pa siya dili pa mapuslanon kana nga testamento, kay ang testamento mapuslan lang kon mapamatud-an nga namatay na ang nagpahimo niini. ¹⁸ Mao kana nga bisan ang una nga kasabotan nagkinahanglan usab ug dugo aron mapalig-on. ¹⁹ Kay human sa pagtudlo ni Moises sa mga tawo sa tanan nga mga sugo sa Kasugoan, nagkuha siya ug dugo sa mga nating baka ug sa mga kanding ug gisagolan kini niya ug tubig. Human niini, giwisikan niya ang gisulatan sa Kasugoan ug ang mga tawo. Ang iyang gigamit sa pagwisik balhibo sa karnero nga gitina ug pula ug gihigot diha sa sanga sa isopo. ²⁰ Dayon miingon si Moises sa mga tawo, “Mao kini ang dugo nga nagapalig-on sa

kasabotan nga gihatag sa Dios aron inyong tumanon.”²¹ Ug giwisikan usab niya ang tolda nga simbahan lakip ang tanan nga galamiton sa pagsimba sa Dios.²² Sumala sa Kasugoan, halos tanan hinloan pinaagi sa dugo. Ug kon walay dugo nga giula *isip halad ngadto sa Dios* walay kapasayloan ang sala.

²³ Busa kinahanglan nga hinloan sa mao nga paagi ang mga *butang nga atua sulod niadtong simbahan nga* hulagway lang sa mga butang nga atua sa langit. Apan ang mga butang nga atua sa langit nagakinahanglan ug mas maayo pang halad.²⁴ Kay si Cristo wala mosulod sa balaan nga lugar nga hinimo lang sa tawo nga hulagway lang sa atua sa langit kondili sa langit mismo siya misulod. Ug karon atua siya didto nangatubang sa Dios alang kanato.²⁵ Ang pangulong pari sa mga Judio nagasulod sa Labing Balaan nga Lugar kada tuig nga nagadala ug dugo sa mga mananap. Apan si Cristo kausa lang gayod naghalad sa iyang kaugalingon, ug wala na gayod niya kini usaba pa.²⁶ Tungod kay kon kinahanglan pa nga usab-usabon, di kadaghan unta siya nag-antos sukad pa sa pagmugna sa kalibotan. Apan kausa lang gayod siya mianhi dinhi sa kalibotan aron sa pagwagtang sa *atong* mga sala pinaagi sa iyang paghalad sa iyang kaugalingon. Kini gibuhat niya niining kataposang panahon.²⁷ Ang tawo kausa lang gayod mamatay, ug pagkahuman hukman siya sa Dios.²⁸ Busa si Cristo kausa lang gayod namatay isip halad aron makuha ang mga sala sa mga tawo. Tinuod nga mobalik siya pag-usab dinhi sa kalibotan, apan dili aron sa paghalad pag-usab aron makuha ang *atong* mga sala, kondili aron sa pagluwas sa mga tawo nga nagahulat kaniya.

Chapter 10

¹ Ang kasugoan anino lang sa mga kaayohan nga umaabot. Ang Kasugoan mismo dili makapamatarong sa mga tawo nga moduol sa Dios pinaagi sa ilang mga ginahalad kada tuig.² Kay kon napasaylo na sila pinaagi sa mga halad, wala na unta nila batia nga sila may sala pa, ug dili na kinahanglan nga maghalad pa sila.³ Apan kadto nga mga halad nagapahinumdom pa hinuon matag tuig sa mga tawo mahitungod sa ilang mga sala.⁴ Tungod kay ang tinuod, ang dugo sa mga toro nga baka ug sa mga kanding nga ilang gihalad dili gayod makawagtang sa ilang mga sala.

⁵ Mao kana nga sa pag-anhi ni Cristo dinhi sa kalibotan miingon siya *sa Dios*,

“Wala mo magustohi ang mga mananap nga ginahalad kanimo, hinuon gihatagan mo ako ug lawas aron akong ihalad.

⁶ Kay wala ka malipay sa mga mananap nga ilang gisunog ug gihalad sa halaran alang sa ilang mga sala.

⁷ Busa miingon ako kanimo, ‘Ania ako sa pagtuman sa imong kabubut-on, O Dios, sumala sa nahisulat diha sa Kasulatan bahin kanako.’ ”

⁸ Una, miingon si Cristo nga wala magustohi ni ikalipay sa Dios ang nagkalain-lain nilang mga halad ngadto kaniya alang sa ilang mga sala. Gisulti niya kini bisan tinuod nga kining tanan gihalad pinasikad sa Kasugoan.⁹ Dayon miingon siya *sa Dios*, “Ania ako aron sa pagtuman sa imong kabubut-on.” Tungod niini nasayran nato nga giilisan na sa Dios ang karaan nga mga paghalad ug ang halad ni Cristo mao ang iyang gipuli.¹⁰ Ug tungod kay gituman ni Jesu-Cristo ang kabubut-on sa Dios, nahinloan kita gikan sa atong mga sala. Nahitabo kini pinaagi sa iyang paghalad sa iyang kaugalingon nga lawas sa makausa lang gayod.

¹¹ Ang mga pari, kada adlaw gayod ang ilang pag-alagad didto sa simbahan aron sa paghalad sa Dios. Ugaling ang ilang mga halad nga nagabalik-balik lang dili gayod makakuha sa mga sala sa mga tawo.

¹² Apan si Cristo kausa lang gayod naghalad alang sa atong mga sala ug dili na gayod kinahanglan nga usbon pa. Ug unya, milingkod siya sa tuo sa Dios.¹³ Ug karon atua na siya didto nagahulat hangtod sa panahon nga ang iyang mga kaaway mapailalom kaniya.¹⁴ Busa pinaagi sa usa ka halad, gihingpit niya sa walay kataposan kadtong gihinloan sa sala.

¹⁵ Ang Espiritu Santo mismo nagapamatuod kanato *bahin niini*, kay miingon siya,

¹⁶ “Miingon ang Ginoo, ‘Mao kini ang kasabotan nga akong buhaton kanila sa umaabot nga mga adlaw:

Itisok ko ang akong mga sugo sa ilang kasingkasing, ug isilsil ko kini sa ilang alimpatakan.’ ”

¹⁷ Ug midugang siya sa pag-ingon, “Dili ko na gayod hinumdoman ang ilang mga sala ug ang ilang daotang binuhatan.” ¹⁸ Busa tungod kay ang atong mga sala napasaylo na, dili na kinahanglan nga magsige pa kitag halad alang sa atong mga sala.

Moduol Kita sa Dios

^{19,20} Busa mga igsoon, tungod sa dugo ni Jesus nga iyang giula alang kanato, may kagawasan na kita nga mosulod sa Labing Balaan nga Lugar nga anaa mahimutang luyo sa tabil. Kay pinaagi sa paghalad sa iyang lawas, giabrihan niya alang kanato ang bag-o nga agianan *aron makasulod kita sa Labing Balaan nga Lugar*, ug kini nga agianan nagatultol kanato ngadto sa kinabuhi nga walay kataposan. ²¹ Makagagahom ang atong pari nga nagadumala sa balay sa Dios. ²² Busa, sa kinasingkasing gayod ug sa walay pagduhaduha moduol kita sa Dios. Kay nasayran nato nga gihinloan na ang atong mga kasingkasing gikan sa atong sad-an nga konsensya pinaagi sa dugo *ni Jesus*, ug ang atong lawas nahugasan na sa hinlo nga tubig. ²³ Magmahugtanon kita sa atong paglaom ug dili kita magduhaduha, tungod kay ang Dios nga nagsaad masaligan gayod sa pagtuman *sa iyang mga gisaad kanato*. ²⁴ Ug paningkamotan ta nga mapukaw ang pagbati sa kada usa nga mahigugma *sa iyang isigkatawo* ug maghimog maayo. ²⁵ Dili gayod nato undangon ang atong nabatasan nga panagtigom, sama sa gibuhat sa uban, kondili magdinasigay kita sa usag-usa, ilabi na gayod karon nga makita na nato nga haduol na ang pagbalik sa Ginoo.

²⁶ Kay kon nakahibalo na kita sa kamatuoran apan padayon pa gihapon kita sa pagpakasala, wala nay halad nga mahimong ihalad aron mapasaylo ang atong mga sala. ²⁷ Ang tawo nga nagapakasala nagapaabot na lang sa makahahadlok nga paghukom ug sa nagdilaab nga kalayo nga giandam sa Dios alang sa mga misupak kaniya. ²⁸ Kaniadto, ang tawo nga makalapas sa Kasugoan ni Moises patyon sa walay kukalooy kon mapamatud-an sa duha o tulo ka tawo nga siya tinuod nga nakasala. ²⁹ Kon mao kana, sigurado gayod nga mas grabe pa ang silot ngadto sa tawo nga nagtamay sa Anak sa Dios ug wala mohatag ug bili sa dugo nga nagpalig-on sa kasabotan sa Dios, nga mao ang naghinlo sa iyang mga sala. Mas grabe tinuod ang buhaton ngadto sa tawo nga sama niana, kay giinsulto niya ang maluloy-on nga Espiritu *Santo*. ³⁰ Kay nailhan nato ang Dios nga nag-ingon, “Ako ang manimalos. Ako ang bahala nga mosilot.” Ug may nahisulat pa gayod nga nag-ingon, “Hukman sa Ginoo ang iyang katawhan!” ³¹ Ug makahahadlok gayod kon ang Dios nga buhi mao ang mosilot.

³² Hinumdomi ninyo ang nanglabay nga mga adlaw sa dihang bag-o pa lang kamo nga nahayagan. Daghang mga kalisod ug pagsulay ang inyong naagian, apan giagwanta lang ninyo kini ug wala kamo magpadaog. ³³ Usahay gipakaulawan kamo ug gisakit atubangan sa mga tawo. Ug usahay bisan dili kamo ang gibuhatan sa ingon niini kondili ang inyong mga kauban, nag-antos gihapon kamo tungod sa inyong kaluoy kanila. ³⁴ Naluoy usab kamo sa inyong isigkatumutuo nga gipriso. Ug bisan giilogan kamo sa inyong mga kabtangan gidawat ninyo kini nga may kalipay tungod kay nasayran ninyo nga aduna pa kamoy gihuptan nga mas maayo ug molungtad sa walay kataposan. ³⁵ Busa ayaw ninyo wad-a ang inyong pagsalig *sa Dios*, kay may dako kini nga balos alang kaninyo. ³⁶ Kinahanglan nga magmainantuson kamo aron matuman ninyo ang kabubut-on sa Dios ug madawat ninyo ang iyang gisaad. ³⁷ Tungod kay *miingon ang Dios diha sa Kasulatan*,

“Ang inyong gipaabot hapit na gayod moabot,

dili siya maglangan.

³⁸ Ug ang tawo nga akong gipakamatarong tungod sa iyang pagtuo magakinabuhi *sa walay kataposan*.

Apan kon motalikod siya kanako dili ako malipay kaniya.”

³⁹ Kita dili sama sa mga tawo nga motalikod sa Dios ug unya mangalaglag; hinuon hugot ang atong pagtuo kaniya, busa maluwas kita.

Chapter 11

Ang Atong Pagtuo Ngadto sa Dios

¹ May pagtuo kita kon hugot ang atong pagsalig nga madawat nato ang atong mga ginalaoman, ug bisan wala pa nato makita *ang mga gisaad sa Dios*, nasiguro nato nga madawat gayod nato kini. ² Tungod sa pagtuo sa atong mga katigulangan gidayeg sila sa Dios. ³ Tungod sa pagtuo, nasayran nato nga ang kalibotan gimugna pinaagi sa pagsulti sa Dios. Busa ang mga butang nga atong makita gibuhat gikan sa dili makita.

⁴ Tungod sa pagtuo, naghalad si Abel ngadto sa Dios ug mas maayong halad kay sa kang Cain. Ug tungod sa iyang pagtuo giisip siya sa Dios nga matarong, kay gidawat sa Dios ang iyang halad. Busa bisan patay na si Abel may pagtulon-an gihapon siya nga gibilin kanato tungod sa iyang pagtuo *sa Dios*.

⁵ Tungod sa pagtuo, wala mamatay si Enoc, hinuon gidala siya sa Dios didto sa laing kinabuhi. “Wala na siya makita dinhi sa yuta tungod kay gilalin siya sa Dios.” Ug sumala sa Kasulatan, gilalin siya tungod kay nalipay ang Dios kaniya. ⁶ Ang tawo nga walay pagtuo dili gayod makapalipay sa Dios. Tungod kay si bisan kinsa nga moduol sa Dios kinahanglang motuo nga adunay Dios ug motuo usab nga siya ang mohatag ug ganti ngadto sa mga nagapangita kaniya.

⁷ Tungod sa pagtuo, gipamati ni Noe ang pahimangno sa Dios kaniya mahitungod sa mga manghitabo bisan wala pa niya kini makita. Busa nagbuhat siya ug arka aron maluwas siya ug ang iyang pamilya. Ug pinaagi sa iyang pagtuo gihukman ang mga tawo sa kalibotan, apan siya giisip sa Dios nga matarong.

⁸ Tungod sa pagtuo, gituman ni Abraham ang gisulti sa Dios nga moadto siya sa lugar nga gisaad kaniya. Gibiyaan niya ang iyang lugar bisan wala siya makahibalo kon asa gayod ang lugar nga gisaad kaniya. ⁹ Bisatua na siya didto sa gisaad nga lugar, ug nagapuyo lang sila sa mga tolda nga sama sa langyaw, nagtuo gihapon siya sa Dios nga mapanag-iyang nila ang maong lugar. Bisangani ang iyang anak nga si Isaac ug ang iyang apo nga si Jacob, nga sama usab kaniya nga nagbaton sa samang saad sa Dios, nagpuyo man lang usab didto sa mga tolda. ¹⁰ Kay *ang tinuod*, ang siyudad nga gipaabot ni Abraham walay lain kondili ang siyudad nga lig-on gayod, nga giplano ug gipatindog sa Dios.

¹¹ Tungod usab sa pagtuo *ngadto sa Dios*, nakaanak pa si Abraham bisag tigulang na kaayo siya ug bisag dili makaanak ang iyang asawa nga si Sara, kay nagtuo siya sa gisaad sa Dios kaniya nga makaanak si Sara. ¹² Busa gikan kang Abraham, nga wala na gayoy paglaom nga makaanak pa, nagagikan ang mga kaliwat nga sama kadaghan sa mga bituon sa langit ug sama usab sa balas sa baybayon nga dili maihap.

¹³ Kining tanan nga mga tawo nangamatay nga may pagtuo. Wala nila madawat ang gisaad sa Dios sa dihang buhi pa sila, apan nasiguro nila nga moabot ang adlaw nga madawat gayod nila ang ilang gipaabot. Giangkon nila nga sila mga langyaw lang ug dumuduong niini nga kalibotan. ¹⁴ Ang mga tawo nga nagasulti sa ingon nagapaila lang nga sila nangita sa lugar nga mahimong ila gayod. ¹⁵ Wala na nila handoma ang lugar nga ilang gigikanan, tungod kay kon gihandom pa nila, may kahigayonan sila sa pagbalik didto. ¹⁶ Apan ang ilang gibuhat, gipalabi gayod nila ang mas maayo nga lugar, ug kini walay lain kondili ang siyudad nga atua gayod sa langit. Busa wala ikaulaw sa Dios nga tawgon nila siya nga ilang Dios, kay giandaman niya sila ug usa ka siyudad.

^{17,18} Tungod sa pagtuo *ngadto sa Dios*, ihalad unta ni Abraham si Isaac sa dihang gisulayan siya sa Dios nga ihalad ang iyang bugtong^a anak. Ug bisan si Isaac mao ang gisaad sa Dios nga maoy gikanan sa iyang kaliwatan, andam gihapon si Abraham nga ihalad kini. ¹⁹ Kay nagtuo siya nga kon mamatay man gayod si Isaac banhawon ra usab kini sa Dios. Busa sama ra nga nabanhaw si Isaac gikan sa kamatayon ug nahibalik kang Abraham.

²⁰ Tungod sa pagtuo ni Isaac *ngadto sa Dios*, ug sa pagtuo nga may maayong umaabot, gipanalanginan niya ang iyang mga anak nga si Jacob ug si Esau.

²¹ Tungod sa pagtuo, sa dihang hapit na mamatay si Jacob, gipanalanginan niya ang iyang mga apo nga mga anak ni Jose. Ug misimba siya sa Dios nga nagasungkod na.

²² Tungod sa pagtuo, miingon si Jose sa hapit na siya mamatay, nga ang mga Israelinhon mobiya sa Ehipto, ug nanugon siya nga dad-on nila ang iyang mga bukog kon mobiya na sila.

²³ Tungod sa pagtuo, ang mga ginikanan ni Moises wala mahadlok sa pagsupak sa sugo sa hari, tungod kay sa dihang nakita nila nga guwapo ang ilang anak gitago nila kini sulod sa tulo ka bulan.

²⁴ Ug tungod sa pagtuo, si Moises sa dihang hamtong na, midumili nga tawgon pa siya nga anak sa prinsesa nga anak sa hari sa Ehipto. ²⁵ Iya hinuong gipalabi ang pag-antos uban sa katawhan sa Dios kay sa maglipay diha sa sala sa hamubo lang nga panahon. ²⁶ Gihunahuna niya nga mas daghan nga panalagin ang iyang madawat kon mag-antos siya sa mga pagyubit tungod kang Cristo kay sa maangkon niya ang tanang bahandi sa Ehipto. Kay gilantaw niya nga may ganti siya nga madawat.

²⁷ Ug tungod sa pagtuo, mibiya si Moises sa Ehipto, ug wala siya mahadlok sa kasuko sa hari kaniya. Gintao niya ang kalisod nga iyang nasinati ug wala gayod siya mobalik didto tungod kay sama ra nga nakita niya ang dili makita nga Dios. ²⁸ Tungod sa iyang pagtuo, gisugdan niya ang pagsaulog sa “Kasaulogan sa Paglabay sa Anghel.” Giingnan niya ang tanan nga Israelinhon nga wisikan nila ug dugo sa karnero ang ilang mga pultahan, aron nga kon moagi ang anghel sa Dios nga mopatay sa mga kamagulangan, molabay lang kini ug dili niya ilakip ang ilang mga kamagulangan.

²⁹ Tungod sa pagtuo, milatas ang mga Israelinhon sa Pulang Dagat nga sama sa naglakaw lang sila sa mala nga yuta. Apan ang mga Ehiptohanon nga migukod kanila nangalumos.

³⁰ Tungod sa pagtuo, nalumpag ang paril sa Jerico human kini libot-liboti sa mga Israelinhon sulod sa usa ka semana.

³¹ Tungod sa pagtuo, si Rahab nga nagbaligya sa iyang dungog wala mamatay uban sa mga taga-Jerico nga wala magtuman sa Dios, kay gidawat niya sa iyang balay ang mga espiya nga gisugo ni Josue.

³² Dinhi na lang kutob ang akong isulti *kaninyo mahitungod sa mga tawo nga nagtuo sa Dios*, tungod kay wala nay igong panahon sa paghisgot mahitungod kanila ni Gideon, Barac, Samson, Jepte, David, Samuel ug ang mga propeta kaniadto. ³³ Tungod sa ilang pagtuo gibuntog nila ang mga gingharian, nagdumala sila nga matarong, ug nadawat nila ang mga gisaad sa Dios kanila. Tungod sa ilang pagtuo wala sila tukba sa mga leon, ³⁴ wala sila mapaso sa nagdilaab nga kalayo, ug nakalingkawas sila sa kamatayon pinaagi sa espada. Ang uban kanila luya na kaayo apan gipabaskog sila. Nahimo silang maisog sa pagpakig-away ug napilde nila ang mga sundalo sa uban nga lungsod. ³⁵ May mga babaye usab nga *tungod sa ilang pagtuo sa Dios*, ang ilang mga anak nga namatay nabuhi pag-usab. Ang uban *nga nagtuo sa Dios* gisakit hangtod nga namatay, tungod kay nagdumili sila sa pagdawat sa kagawasan sa kondisyon nga talikdan nila ang ilang pagtuo. Kay nasayran nila nga moabot ang adlaw nga banhawon sila sa Dios ug madawat nila ang mas maayo pa nga kinabuhi. ³⁶ Ang uban kanila gibugalbugalan ug gilatos, ug ang uban gipanggapos ug gipangpriso. ³⁷ Ang uban gibato hangtod nga namatay, ang uban gigabas hangtod naputol,

^a 17,18 bugtong: o, talagsaon, sa English *unique*.

ug ang uban pa gayod gipamatay pinaagi sa espada. Ang uban kanila nagbisti na lang ug panit sa karnero ug kanding. Labihan sila kakabos, ug gilutos ug gipasipad-an sa mga tawo.³⁸ Napugos sila sa pagtago sa kamingawan, sa kabukiran, sa mga langub, ug sa mga bangag diha sa yuta. Apan ang tinuod kining kalibotan dili angay alang kanila.

³⁹ Silang tanan gidayeg tungod sa ilang pagtuo. Apan sa ilang panahon wala nila madawat ang gisaad sa Dios kanila. ⁴⁰ Kay may mas maayo pa nga plano ang Dios alang kanato, tungod kay gusto niya nga kita makauban kanila kon tumanon na niya ang iyang gisaad kanila.

Chapter 12

Ang Disiplina sa Dios Kanato Nagpamatuod sa Iyang Gugma

¹ Karon, bahin kanato, *kita sama sa nagadagan sa lumba nga* gilibotan sa daghan nga mga tawo nga mao ang mga nagpamatuod sa ilang pagtuo sa Dios. Busa biyaan nato ang mga sala nga nagahawid kanato, ang tanang nagababag sa atong pagdagan. Padayonon ta gayod ang atong pagdagan hangtod sa kataposan.

² Isentro nato ang atong hunahuna kang Jesus nga mao ang gisandigan sa atong pagtuo sukad pa sa sinugdan hangtod sa kataposan. Giantos niya ang paglansang kaniya sa krus ug wala niya igsapayan ang kaulaw, tungod kay gihunahuna niya ang kalipay nga madawat niya unya. Ug karon atua na siya nagalingkod sa tuo sa trono sa Dios.

³ Aron dili kamo maluya ug dili mawala ang inyong pagtuo, hunahunaa ninyo kanunay kon unsa ang mga pag-antos ni Jesus sa mga makasasala nga nakigbatok kaniya. ⁴ Ang tinuod, wala pay gipatay kaninyo tungod sa inyong pagbatok sa sala. ⁵ Tingali nalimtan na ninyo ang tambag sa Dios kaninyo isip iyang mga anak. *Dili ba ang Kasulatan nagaingon,*

“Anak ko, pamati kon disiplinahan ka sa Ginoo. Ug kon badlongon ka ayawg kaluya.

⁶ Kay disiplinahan sa Ginoo ang iyang ginahigugma, ug kastigohon niya ang tanan nga giisip niya nga iyang mga anak.”

⁷ Busa antosa ninyo *ang mga kalisdanan nga nagaabot kaninyo*, kay kana pagdisiplina sa Dios kaninyo tungod kay giisip niya kamo nga iyang mga anak. Dili ba nga wala may anak nga wala disiplinaha sa iyang amahan? ⁸ Kon wala kamo disiplinaha sa Dios sama sa naagian sa tanan niya nga mga anak, dili kamo niya tinuod nga mga anak. ⁹ Dili ba gidisiplina kita sa atong mga tawhanon nga amahan? Ug niana gitahod nato sila? Di, labaw pang dawaton nato ang *pagdisiplina kanato sa* atong espirituhanon nga Amahan aron makabaton kita ug kinabuhi. ¹⁰ Ang atong mga amahan dinhi sa yuta nagdisiplina kanato sa hamubo lang nga panahon, ug sumala lang sa ilang mahunahunaan nga makaayo kanato. Apan ang Dios nagadisiplina kanato alang gayod sa atong kaayohan, aron mahimo kitang matarong sama kaniya. ¹¹ Sa panahon nga disiplinahan kita, dili kita malipay; hinuon maguol kita. Apan sa kaulahian kini nga pagdisiplina makahatag kanato ug kalinaw sa atong kinabuhi tungod kay pinaagi niini matul-id ang atong pamatasan.

Mga Pasidaan ug mga Pahimangno

¹² Busa pagmalig-on kamo. ¹³ Padayona ninyo ang pagsubay sa tul-id nga dalan aron dili mosamot kaluya ang pagtuo sa inyong mga kauban, kondili malig-on hinuon.

¹⁴ Paningkamoti ninyo nga maayo ang inyong relasyon ngadto sa tanan nga mga tawo, ug paningkamoti usab ninyo nga matarong ang inyong kinabuhi. Kay kon dili matarong ang inyong kinabuhi dili kamo makakita sa Dios. ¹⁵ Pagbantay kamo nga walay usa kaninyo nga mahimulag sa grasya sa Dios, ug walay usa kaninyo nga maghimog kasamok ug modalahig sa kadaghanan. ¹⁶ Pagbantay usab nga walay usa kaninyo nga makighilawas gawas sa kaminyoon o mosunod kang Esau nga nagbale-wala lang sa mga butang nga espirituhanon. Kay ang iyang katungod isip kamagulangan gibaylo niya sa usa lang ka kaonan.

¹⁷ Nasayran ninyo nga sa kaulahian gusto niya nga maangkon ang panalangin alang sa kamagulangan apan wala siya hatagi. Kay dili na niya mabakwi ang iyang gibuhat bisan gihilakan pa niya.

¹⁸ Ang inyong pagduol ngadto sa Dios dili sama sa pagduol sa mga Israelinhon ngadto sa Dios. Miduol sila sa bukid nga ilang nakita, ang *Bukid sa Sinai diin* may nagdilaab nga kalayo, may makahahadlok nga kangitngit, ug may kusog nga huros sa hangin. ¹⁹ May nadungog silang tingog sa trumpeta ug may nagasulti. Sa pagkadungog nila niadtong tingog sa nagasulti nagpakiluoy sila nga kon mahimo dili na sila padunggon sa maong tingog. ²⁰ Kay nahadlok kaayo sila sa gipamulong niini nga, “*Si bisan kinsa*, bisan mananap, nga makahikap sa bukid kinahanglan nga batohon hangtod mamatay.” ²¹ Makahahadlok kaayo ang ilang nakita didto, bisan gani si Moises miingon nga nagkurog siya sa kahadlok.

²² *Ang inyong pagduol sa Dios dili sama niadto.* Kay ang inyong giduolan mao ang tinuod nga Bukid sa Sion, ang siyudad sa Dios nga buhi, ang langitnon nga Jerusalem nga may linibo ka mga anghel.

²³ Miduol kamo sa malipayong panagtigom sa mga *giisip nga kamagulangan nga mga anak sa Dios*, kansang mga ngalan nasulat na didto sa langit. Miduol kamo sa Dios nga mao ang mohukom sa tanan. Didto usab sa inyong giduolan may mga espiritu sa mga tawo nga gipakamatarong *sa Dios* ug wala na gayoy sala. ²⁴ Miduol kamo kang Jesus nga mao ang tigpataliwala diha sa bag-o nga kasabotan. Ang iyang dugo nga giula nagapamatuod nga gipasaylo na kita sa atong mga sala, ug mas maayo kini kay sa dugo ni Abel *nga nagapangayo ug panimalos*.

²⁵ Busa pagbantay kamo ug ayaw pagpabungol-bungol sa ginasulti sa Dios kaninyo. Ang mga tawo kaniadto nga wala nagtuo sa nagsulti kanila dinhi sa yuta wala makalikay sa silot. Busa unsaon man nato paglikay sa silot kon dili kita motuo sa nagasulti nga gikan sa langit? ²⁶ Kaniadto natay-og ang yuta tungod sa tingog sa Dios. Apan karon nagsaad siya nga sa umaabot nga mga adlaw tay-ogon niya kini pag-usab, ug lakip na ang langit. ²⁷ Ang pulong “pag-usab” nagakahulogan nga walaon na niya ang tanang gibuhat nga matay-og, ug ang dili matay-og mao ang mahibilin.

²⁸ Busa magpasalamat kita sa Dios tungod kay sakop na kita sa iyang gingharian nga dili matay-og. Magsimba kita kaniya sa paagi nga iyang ikalipay, nga may pagtahod ug kahadlok. ²⁹ Kay kon mosilot ang atong Dios sama kini sa kalayo nga makaugdaw.

Chapter 13

Ang Pag-alagad nga Makahatag ug Kalipay sa Dios

¹ Padayon kamo sa paghigugmaay isip mga managsoon *diha kang Cristo*. ² Ayaw ninyo kalimti ang pag-abiabi sa mga dumuduong. May mga tawo kaniadto nga nagbuhat niana, ug wala sila masayod nga kadtong ilang mga bisita mga anghel diay. ³ Hunahunaa ninyo ang *inyong mga isigkatumutuo nga anaa sa prisohan*, ug ang mga gipasipad-an, ug batia ninyo ang ilang kahimtang.

⁴ Ang kada usa kinahanglang maghatag ug bili sa kaminyoon. Busa dili gayod kamo manapaw tungod kay silotan sa Dios ang mga tawo nga nagapakighilawas gawas sa kaminyoon.

⁵ Likayi ninyo ang paghigugma sa kuwarta. Hinuon pagkontento kamo sa unsa lay anaa kaninyo, tungod kay nag-ingon ang Dios, “Dili ko gayod kamo biyaan, ug dili ko gayod kamo pasagdan.” ⁶ Busa magmaisog kita sa pag-ingon,

“Ang Ginoo mao ang akong magtatabang,

busa dili ako mahadlok. Unsa may mahimo sa tawo kanako?”

⁷ Hunahunaa ninyo ang inyong mga pangulo nga nagtudlo kaninyo sa pulong sa Dios. Palandongang ilang pagkinabuhi ug pagkamatay nga nagatuo sa Dios. Awata ninyo ang ilang pagtuo. ⁸ Si Jesu-Cristo dili gayod mausab: Siya mao gihapon kaniadto, karon, ug sa walay kataposan. ⁹ Ayaw kamo pagpadala sa

nagkalain-lain nga mga pagtulon-an nga lahi sa kamatuoran nga inyong nadawat. Mas maayo nga lig-onon nato ang atong pagtuo pinaagi sa tabang sa Dios, ug dili sa pagsunod sa mga tulumanon bahin sa mga pagkaon. Wala gayoy kaayohan nga makuha ang nagasunod niana nga mga tulumanon.¹⁰ Kita nga mga tumutuo may halaran, ug ang mga Judio nga nagahalad diha sa ilang simbahan dili mahimo nga mokaon diha sa atong halaran.¹¹ Kay ang dugo sa mga mananap nga ihalad alang sa mga sala sa mga tawo gidala sa pangulong pari didto sa Labing Balaan nga Lugar, apan ang lawas niadto nga mga mananap gidala sa gawas sa lungsod ug didto gisunog.¹² Sama usab niini ang nahitabo kang Jesus tungod kay didto usab siya gipatay sa gawas sa lungsod, aron pinaagi sa iyang dugo mahinloan niya ang mga tawo sa ilang mga sala.¹³ Busa adtoon nato si Jesus didto sa gawas sa lungsod ug makig-ambit kita sa iyang mga giantos nga kaulawan.¹⁴ Kay wala kitay permanente nga lungsod dinhi sa *kalibotan*, kondili nagahulat kita sa permanente nga lungsod nga umaabot.¹⁵ Busa maghalad kita kanunay sa mga pagdayeg ngadto sa Dios pinaagi kang Jesus. Kini mao ang mga halad nga mga pulong nga maggikan sa atong baba ug magpaila kon kinsa siya.¹⁶ Ayaw kamo kalimot pagbuhat ug maayo, ug pagtinabangay kamo, kay mao kini ang mga halad nga makahatag ug kalipay sa Dios.

¹⁷ Tumana ninyo ang mga *tumutuo* nga nangulo kaninyo ug pagpasakop kamo kanila, tungod kay sila mao ang nagaatiman sa inyong espirituhanon nga kahimtang. Ug nasayod sila nga moabot ang adlaw nga manubag sila sa Dios bahin sa ilang pag-atiman kaninyo. Kon tumanon ninyo sila, mag-alagad sila nga may kalipay, apan kon dili, masubo sila ug dili kini makahatag ug kaayohan kaninyo.

¹⁸ Iampo ninyo kami kanunay, kay nasiguro namo nga limpyo ang among konsensya tungod kay naningkamot kami kanunay sa pagbuhat ug maayo.¹⁹ Labi na gayod nga iampo ninyo nga pabalikon ako sa Dios diha kaninyo sa labing madali.

Pag-ampo

²⁰ Ug nagaampo usab ako sa Dios alang kaninyo, sa Dios nga nagahatag ug kalinaw. Siya ang nagbanhaw sa atong Ginoong Jesus, nga mao ang Makagagahom nga Magbalantay *kanato ingon nga iyang* mga karnero. Kay pinaagi sa iyang dugo gipalig-on niya ang walay kataposan nga kasabotan.²¹ Hinaut nga ihatag sa Dios kaninyo ang tanan ninyo nga mga kinahanglanon aron mahimo ninyo ang iyang kabubut-on. Ug hinaut nga pinaagi kang Jesu-Cristo buhaton niya kanato ang iyang gusto. Dayegon nato siya sa walay kataposan. Amen.

Kataposan nga mga Tugon

²² Mga igsoon, nagahangyo ako nga pamation ninyo pag-ayo ang akong mga gitambag, kay hamubo ra man kining akong sulat kaninyo.²³ Gusto ko nga masayran ninyo nga ang atong igsoon nga si Timoteo gipagawas na sa prisohan. Kon moabot dayon siya, ubanon ko siya sa akong pag-anha diha kaninyo.

²⁴ Ipangumusta na lang ako sa inyong mga pangulo diha ug sa tanan nga mga katawhan sa Dios. Nangumusta usab kaninyo ang atong mga igsoon nga taga-Italia.

²⁵ *Hinaut nga panalanginan kamong tanan sa Dios.*

Ang Sulat Ni
SANTIAGO

Chapter 1

¹ *Ako* si Santiago nga alagad sa Dios ug ni Ginoong Jesu-Cristo. *Nangumusta ako* kaninyong tanan nga katawhan sa Dios^a nga nagkatibulaag sa tibuok kalibotan.

Ang Pagtuo ug ang Kaalam

² Mga kaigsoonan ko *kang Cristo*, pagmalipayon kamo kon moabot kaninyo ang nagkalain-lain nga mga pagsulay. ³ Kay nasayod kamo nga ang mga pagsulay sa inyong pagtuo mamunga ug pagkamainantuson. ⁴ Busa antosa ninyo ang tanan nga mga kalisdanan aron mahimo kamong matarong, hingpit, ug walay ikasaway diha kaninyo. ⁵ Kon aduna kaninyoy kulang sa kaalam, mangayo siya sa Dios, ug ang Dios mohatag niini kaniya nga walay pagpugong-pugong ug pagpamuyboy. ⁶ Apan kon mangayo kamo, kinahanglan mosalig kamo sa walay pagduhaduha nga ihatag niya ang inyong gipangayo. Kay kon magduhaduha kamo, sama kamo sa balod nga gihuyop ug gipalid sa hangin. ^{7,8} Ang maduhaduhaon walay kasigurohan sa iyang mga gihimo. Dili siya angay magdahom nga may madawat siya gikan sa Ginoo.

Ang Kabos ug ang Adunahan

⁹ Ang mga kaigsoonan diha *kang Cristo* nga kabos angay nga malipay sa pagpasidungog sa Dios kanila. ¹⁰ Ang mga adunahan angay usab nga malipay sa pagpaubos kanila sa Dios. Kay sama sa mga bulak sa sagbot, ang adunahan dili usab molungtad. ¹¹ Sa naglagiting nga kainit sa adlaw malaya ang sagbot, unya malarag ang iyang bulak ug mawala ang iyang katahom. Sama usab niini ang adunahan, mamatay samtang nagkapuliki siya sa iyang buluhaton.

Ang Pagsulay ug Pagtintal

¹² Bulahan ang tawo nga mobarog taliwala sa mga pagsulay, kay human niya madaog ang mga pagsulay, makadawat siya sa kinabuhi nga walay *kataposan* ingon nga ganti nga gisaad sa Dios alang sa mga nahigugma kaniya. ¹³ Kon may mga pagtintal nga moabot kanato, dili kita moingon nga gitintal kita sa Dios. Ang Dios dili matintal sa paghimo ug daotan, ug dili usab siya motintal kang bisan kinsa. ¹⁴ Matintal ang tawo kon dag-on siya sa daotan niyang tinguha. ¹⁵ Ug kon tumanon niya ang daotan niyang tinguha, ang sangpotanan niini mao ang pagpakasala; ug kon magpadayon siya sa pagpakasala, ang iyang padulngan mao ang kamatayon.

¹⁶ Busa mga minahal kong mga kaigsoonan, ayaw kamo palingla sa inyong kaugalingon. ¹⁷ Kay ang tanan nga maayo ug hingpit nga gasa naggikan man sa Dios. Siya mao ang naghimo sa tanan nga atua sa langit nga naghatag ug kahayag dinhi sa kalibotan. Ug bisan mausab ang ilang kahayag ug mabalhin ang ilang landong, ang Dios dili gayod mausab. ¹⁸ Sumala sa iyang kabubut-on, gihimo niya kita nga iyang mga anak pinaagi sa atong pag-ila sa kamatuoran, aron molabaw kita sa tanan niyang binuhat.

Ang Pagpaminaw ug Pagtuman

¹⁹ Mga minahal ko nga kaigsoonan, timan-i ninyo kini: kinahanglan andam kita sa pagpaminaw, dili magpataka ug sulti ug dili daling masuko. ²⁰ Kay ang kasuko sa tawo dili gayod makatabang kaniya nga mahimong matarong atubangan sa Dios. ²¹ Busa biyai ninyo ang tanang mahugaw ug daotan nga binuhatan. Dawata ninyo nga may pagpaubos ang pulong sa Dios nga gitisok diha sa inyong mga kasingkasing, nga mao ang makaluwas kaninyo.

^a 1 tanan nga katawhan sa Dios: *sa literal*, sa 12 ka tribo.

²² Dili kay maminaw lang kamo sa iyang mga pulong kondili tumana ninyo kini. Kon maminaw lang kamo, ug dili motuman gilimbongan ninyo ang inyong kaugalingon. ²³ Si bisan kinsa nga maminaw apan dili motuman sa pulong sa Dios, sama sa tawo nga nanamin, ²⁴ ug human motan-aw sa iyang hitsura, milakaw lang dayon ug malimtan na dayon niya kon unsay iyang hitsura. ²⁵ Apan ang magsusi pag-ayo sa hingpit nga Kasugoan nga maoy makahatag ug kagawasan sa mga tawo, ug dili kay maminaw lang ug unya malimot ra dayon, kondili magpadayon gayod sa pagtuman niini, panalanganin siya sa Dios sa iyang mga ginahimo.

²⁶ Kon may nagahunahuna nga siya relihiyoso apan walay pagpugong sa iyang dila, ang iyang relihiyon walay pulos, ug gilimbongan lamang niya ang iyang kaugalingon. ²⁷ Alang sa Dios nga Amahan, ang relihiyon nga putli ug walay ikasaway mao ang pagtabang sa mga ilo ug sa mga babayeng balo sa ilang mga kalisod, ug ang paglikay sa tanang kadaotan niini nga kalibotan.

Chapter 2

Pahimangno Ngadto sa mga May Pinalabi

¹ Mga kaigsoonan ko, ingon nga mga tumutuo sa atong makagagahom nga Ginoong Jesu-Cristo, kinahanglan wala kitay pinalabi sa atong isigkatawo. ² Pananglit may duha ka tawo nga motambong sa inyong panagtigom: ang usa *adunahan nga* may singsing nga bulawan ug may bisti nga mahalon, ug ang usa kabos nga may bisti nga gision. ³ Kon palabihon ninyo ang tawo nga nagsul-ob sa mahalon nga bisti ug hatagan ninyo siya sa maayong lingkoranan, apan ang kabos patindugon lang ninyo, o kaha palingkuron lamang sa salog, ⁴ nan may pinalabi kamo ug gihukman ninyo ang mga kabos tungod sa daotan ninyong hunahuna.

⁵ Paminaw kamong mga hinigugma ko nga mga kaigsoonan! Gipili sa Dios ang mga kabos dinhi sa kalibotan aron maadunahan sila sa pagtuo ug mahimong manununod sa gingharian nga iyang gisaad sa mga nahigugma kaniya. ⁶ Apan sa inyong gihimo, gipakaubos ninyo ang mga kabos. Dili ba nga ang mga adunahan man maoy nanglupig ug nanumbong kaninyo? ⁷ Dili ba nga sila mao man usab ang nagpasipala sa talahuron nga ngalan ni Jesu-Cristo diin niana nga ngalan kamo naila?

⁸ Apan kon gisunod ninyo ang Kasugoan sa Hari, nga nahisulat sa Kasulatan nga nag-ingon, “Higugmaa ninyo ang inyong isigkatawo sama sa inyong paghigugma sa inyong kaugalingon,” maayo ang inyong gihimo. ⁹ Apan kon may pinalabi kamo, nakasala kamo ug sumala sa Kasugoan kinahanglan kamong silotan, kay gilapas ninyo kadto nga sugo. ¹⁰ Si bisan kinsa nga nagtuman sa tibuok nga Kasugoan apan nakasupak bisan sa usa lang ka bahin niini, nakalapas na sa tibuok nga Kasugoan. ¹¹ Kay ang Kasugoan nag-ingon, “Ayaw panapaw,” mao usab ang nag-ingon, “Ayaw pagpatay.” Bisantuo wala ka manapaw, apan kon nakapatay ka, gilapas mo ang Kasugoan. ¹² Busa pagbantay kamo sa inyong pagsulti ug pagkinabuhi, tungod kay ang kasugoan nga nagahatag kaninyo ug kagawasan mao usab ang maghukom kaninyo. ¹³ Kay sa paghukom sa Dios, dili gayod siya maluoy sa tawo nga walay kaluoy. Apan ang maluloy-on walay angay kahadlok sa adlaw sa paghukom.

Ang Pagtuo ug mga Binuhatan

¹⁴ Mga kaigsoonan ko, unsa may kapuslanan kon moingon ang usa ka tawo “May pagtuo ako,” apan ang iyang mga binuhatan wala magpamatuod nga siya may pagtuo? Makaluwas ba kaniya ang mao nga pagtuo? ¹⁵ Pananglit may igsoon kita nga nagkinahanglan ug bisti ug pagkaon, ¹⁶ ug ang usa kaninyo moingon kaniya, “Hinaut nga panalanganin ka sa Dios, ayaw pagpatugnaw ug ayaw pagpagutom,” apan wala man lang gani niya kini hatagi sa iyang mga gikinahanglan, nan, unsa may maayo nga nahimo niana? ¹⁷ Mao usab ang pagtuo; kon dili inubanan sa *maayong* binuhatan, kana nga pagtuo walay kapuslanan.^a

^a 17 walay kapuslanan: *sa literal*, patay.

¹⁸ Apan basin aduna kaninyoy moingon, “May pagtuo ako ug ikaw may *maayong* binuhatan.” *Ang tubag ko mao kini*, sa unsang paagi ko makita ang imong pagtuo sa Dios kon wala kay *maayong* binuhatan? Apan ipakita ko kanimo nga may pagtuo ako pinaagi sa akong *maayong* binuhatan. ¹⁹ Nagatuo ka nga usa lang ang Dios. Maayo! Apan ang mga demonyo nagatuo usab ug nagakurog *pa gani sa kahadlok sa Dios*.

²⁰ Buang-buang ka! Gusto mo ba nga pamatud-an ko kanimo nga ang pagtuo nga walay *maayong* binuhatan walay kapuslanan? ²¹ Sa unsang paagi gipakamatarong *sa Dios* ang atong amahan nga si Abraham? Dili ba pinaagi sa iyang mga binuhatan? Sa iyang pagtuman sa Dios, gihalad niya ang iyang anak nga si Isaac sa halaran. ²² Busa klaro kaayo nga ang iyang pagtuo inubanan sa buhat. Nahingpit ang iyang pagtuo^a pinaagi sa iyang mga binuhatan. ²³ Napamatud-an ang giingon sa Kasulatan, “Mituo si Abraham sa Dios, ug tungod sa iyang pagtuo, giisip siya *sa Dios* nga matarong.” Gitawag pa gani siya nga higala sa Dios. ²⁴ Busa nakita nato nga ang tawo gipakamatarong sa Dios tungod sa iyang mga binuhatan ug dili lang tungod sa iyang pagtuo. ²⁵ Mao usab kini ang nahitabo kang Rahab nga nagbaligya sa iyang dungog. Gidawat niya ang mga espiya nga Israelinhon *ug gitagoan sa iyang balay*. Gitudloan pa niya sila sa laing agianan aron makaikyasa sila. Busa tungod sa iyang gihimo gipakamatarong siya sa Dios.

²⁶ Ang lawas nga walay espiritu patay; mao usab ang pagtuo nga walay binuhatan, walay kapuslanan.^b

Chapter 3

Ang Dila

¹ Mga kaigsoonan ko, unta ang kadaghanan kaninyo dili mohandom nga mahimong magtutudlo, kay nasayran ninyo nga mas higpit ang paghukom sa Dios kanamo ingon nga mga magtutudlo. ² Tinuod nga kitang tanan makadaghan masayop. Apan ang tawo nga dili masayop sa iyang pagpanulti, hingpit siya ug makapugong sa iyang kaugalingon. ³ Ang mga kabayo gibusalan nato aron mosunod kon asa nato gusto paadtoon. ⁴ Ug tan-awa usab gani ninyo ang barko: bisan dako ug gipadagan sa kusog nga hangin, kontrolado kini sa gamay nga timon. Busa bisan asa paadtoon sa timonil ang sakayan, didto kini moadto. ⁵ Mao man usab ang atong dila. Gamay lamang kini nga bahin sa atong lawas apan makapanghinambog ug dagkong mga butang. Hunahunaa ninyo kon unsa kalapad nga kakahoyan ang masunog sa gamay lang nga kalayo. ⁶ Ang dila sa tawo sama usab sa kalayo. Daghang daotan nga pulong ang mahaling sa dila, ug modalahig sa atong tibuok nga pagkatawo. Ang mga daotan nga pulong sa atong dila sama sa kalayo nga gikan sa impiyerno ug mao ang nagaguba sa tibuok natong pagkinabuhi.

⁷ Ang tanang matang sa mga mananap: ang nagalakaw, ang nagalupad, ang nagakamang ug ang nagapuyo sa tubig, mahimong anaron sa tawo. ⁸ Apan wala gayoy tawo nga makapugong sa iyang dila. Ang dila daotan ug dili mapugngan, ug puno sa hilo nga makapatay. ⁹ Ang atong dila gigamit nato sa pagpasalamat sa atong Ginoo ug Amahan, apan mao usab ang atong gigamit sa pagdaot sa atong isigkatawo nga gilalang nga susama sa Dios. ¹⁰ Pagpasalamat ug pagpangdaot ang nagagawas sa usa lang ka baba. Mga igsoon ko, dili kini angay mahitabo. ¹¹ Dili mahimo nga mogawas ang tubig nga tab-ang ug parat sa usa lang ka tuboran. ¹² Ug ang kahoy nga higera dili mahimong mamunga ug olibo, ug ang tanom nga paras dili mahimong mamunga ug higera. Dili ka usab makakuha ug tubig nga tab-ang diha sa dagat.

Ang Kaalam nga Gikan sa Langit

¹³ Aduna ba kaninyoy maalam ug masinabuton? Ipakita niya kini pinaagi sa iyang maayo nga pagkinabuhi nga may pagpaubos. Ang tawo dili maalam kon dili siya mapainubsanon. ¹⁴ Apan kon may kasina kamo ug hinakog nga tinguha, ayaw kamo pagpasigarbo *nga maalam kamo*, kay gipanghimakak lang ninyo ang kamatuoran. ¹⁵ Kana nga matang sa kaalam wala maggikan sa Dios kondili kalibotanon

^a 22 nahingpit: *o*, nakompleto.

^b 26 walay kapuslanan: *sa literal*, patay.

lang. Iya kana ni Satanas ug dili iya sa Espiritu Santo. ¹⁶ Kay kon asa gani ang kasina ug pagkahakog atua usab ang kaguliyang ug ang tanang matang sa kadaotan. ¹⁷ Apan kon may kaalam kita nga gikan sa Dios, una sa tanan, putli ang atong kinabuhi, ug unya maabiabihon kita, maaghop, mamati sa katarungan, maluloy-on kaayo, maayo ang atong binuhatan, wala kitay pinalabi ug dili tigpakaaron-ingnon. ¹⁸ Ang tawo nga nagapugas ug pakigdait moani ug pagkamatarong ug maayo nga relasyon sa usag usa.

Chapter 4

Ang Pagpakighigala sa Kalibotan

¹ Unsa ba ang hinungdan sa inyong mga away ug mga kasamok? Dili ba tungod man sa inyong daotan nga mga tinguha nga nagasamok sa inyong hunahuna? ² May mga butang nga inyong gipangandoy, ugaling dili ninyo maangkon, busa gusto ninyong mopatay sa *inyong isigkatawo*. May mga butang nga naibgan gayod ninyo ug kon dili ninyo maangkon, mangaway kamo. Dili ninyo kadto maangkon tungod kay wala man kamo mangayo sa Dios. ³ Ug kon mangayo kamo, dili kamo hatagan kay daotan man ang inyong katuyoan. Ang mga butang nga inyong gipangayo alang lang sa inyong kaugalingon nga kalipay. ⁴ *Dili kamo matinud-anon sa Dios. Sama kamo sa babaye nga mananapaw.* Wala ba kamo masayod nga kon palabihon ninyo ang mga butang dinhi sa kalibotan, kaaway kamo sa Dios? Busa gihimo ninyo ang inyong kaugalingon nga kaaway sa Dios kon gipalabi ninyo ang mga butang dinhi sa kalibotan. ⁵ Ayaw kamo paghunahuna nga walay pulos ang giingon sa Kasulatan, “Uban sa pagpangabugho gipangandoy sa Dios ang espiritu nga gipapuyo niya kanato.”^a ⁶ Apan gikaloy-an gayod kita sa Dios. Mao kana nga nag-ingon ang Kasulatan, “Gisumpo sa Dios ang mapahitas-on, apan kaloy-an niya ang mapainubsanon.”

⁷ Busa pagpasakop kamo sa Dios. Sukli ninyo si Satanas ug magpahilayo siya kaninyo. ⁸ Duol kamo sa Dios, ug ang Dios moduol kaninyo. Kamo nga mga makasasala, pagkinabuhi na kamo nga hinlo! Ug kamo nga maduhaduhaon, hinloi ninyo ang inyong mga kasingkasing. ⁹ Pagsubo kamo, paghilak sa hilabihan *tungod sa inyong mga sala*. Inay nga mokatawa kamo ug maglipay, pagsubo hinuon kamo. ¹⁰ Pagpaubos kamo diha sa Ginoo, ug iya kamong pasidunggan.

Pahimangno Batok sa Pagtamay ug Paghukom sa Isigkatumutuo

¹¹ Mga igsoon, ayaw kamo pagsulti ug daotan batok sa usag usa. Ang nagasulti ug daotan batok sa iyang igsoon, o nagahukom kaniya, nagasulti batok sa Kasugoan, ug nagahukom usab niini. Busa kon ikaw na ang nagahukom sa Kasugoan, wala ka na magtuman niini kay ikaw na man ang nahimong maghuhukom. ¹² Apan ang Dios ang naghatag sa Kasugoan busa siya lang gayod ang maghuhukom. Siya lang gayod ang makaluwas o makasilot sa tawo. Busa, kinsa ka man nga mohukom sa imong isigkatawo?

Pahimangno Batok sa Pagpasigarbo

¹³ Pamati kamo kanako, kamo nga nagaingon, “Karon o ugma moadto kami sa usa ka siyudad, ug didto kami mopuyo sa usa ka tuig. Magnegosyo kami ug magtigom ug daghang kuwarta.” ¹⁴ Ang tinuod, wala gani kamo masayod kon unsa ang mahitabo kaninyo ugma. Kay ang atong kinabuhi sama lang sa gabon nga makita karon, ug sa dili madugay mawala. ¹⁵ Mao hinuon kini ang angay ninyong isulti, “Kon itugot sa Ginoo, ug buhi pa kami, mao kini o mao kana ang among buhaton.” ¹⁶ Apan karon, nagapasigarbo hinuon kamo ug nagpadayeg. Ang tanang mga pagpasigarbo nga sama niana daotan.

¹⁷ Kon nasayran sa tawo kon unsa ang maayo nga angay unta niyang buhaton, apan wala niya kini buhata, nagpakasala siya.

^a 5 gipangandoy sa Dios... kanato: *tingali ang buot ipasabot*, gusto gayod sa Dios nga ang atong espiritu nga iyang gipapuyo kanato maghigugma lang kaniya.

Chapter 5

Ang Pahimangno Alang sa mga Adunahan

¹ Kamo nga mga adunahan, paminaw kamo! Panghilak kamo sa hilabihan tungod sa mga kalisod nga modangat kaninyo. ² Mangadunot ang inyong bahandi ug pangutkuton sa gagmayng mananap ang inyong bisti. ³ Gipanago lang ninyo ang inyong kuwarta busa gipangtaya ug dili mapuslan. Sa kaulahiang mga adlaw silotan kamo didto sa impiyerno tungod sa inyong kahakog sa kuwarta nga wala ninyo gamita sa kaayohan. Kaanugon lang sa inyong pagtigom kay ang kalibotan hapit na gayod matapos. ⁴ Pamatia ninyo ang mga mulo sa mga tawo nga inyong gipatrabaho sa inyong kaumahan apan wala ninyo suholi. Angay ninyong masayran nga ang mga paghilak sa inyong mga mag-aani nadunggan sa Dios nga Makagagahom. ⁵ Nagpatuyang kamo sa inyong kinabuhi dinhi sa kalibotan. Sama lang nga gipatambok ninyo ang inyong kaugalingon ug gitagana alang sa adlaw sa pag-ihaw. ⁶ Gihukman ninyo ug gipamatay ang mga tawo nga walay sala, bisan wala sila mosukol kaninyo.

Ang Pagpailob ug Pag-ampo

⁷ Mga igsoon, pagmapailubon kamo hangtod sa pag-abot sa Ginoo. Tan-awa ninyo ang mga mag-uuma, mapailubon sila nga naghulat sa unang ulan. Pagkahuman nila ug tanom, mapailubon gihapon sila sa paghulat sa mosunod nga ulan ug sa ilang abot. ⁸ Busa pagmapailubon usab kamo. Ayaw kamo pagpakawala sa paglaom, kay hapit na gayod moabot ang Ginoo.

⁹ Mga igsoon, ayaw kamo pagbinasolay, aron dili kamo silotan sa Dios. Ang magahukom kanato hapit na gayod moabot. ¹⁰ Buhata ninyo nga panig-ingnan ang pagpailob sa mga propeta nga gisugo sa Dios nga mosulti alang kaniya. ¹¹ Dili ba nga giisip man nato nga bulahan ang mga tawo nga nag-antos? Nadunggan ninyo ang mahitungod sa mga pag-antos ni Job, ug nasayran usab ninyo kon giunsa siya pagtabang sa Dios sa kaulahian. Kay ang Ginoo maayo ug maluloy-on.

¹² Mga igsoon, labaw sa tanan ayaw gayod kamo panumpa nga mag-ingon, “Saksi ang langit,” o “Saksi ang yuta,” o ang uban pa nga mga butang. Ingna lang nga “oo” kon tinuod gayod nga uyon kamo, ug “dili” kon tinuod nga dili kamo uyon, aron dili kamo silotan sa Dios.

¹³ Kon may nagaantos diha kaninyo kinahanglan mag-ampo siya *sa Dios*. Kon may malipayon, pakantaha siya ug mga pagdayeg ngadto *sa Dios*. ¹⁴ Kon may magsakit kaninyo, magtawag siya sa mga pangulo sa iglesya aron mag-ampo sila alang kaniya ug haplasan siya sa lana sa ngalan sa Ginoo. ¹⁵ Ang pag-ampo nga may pagtuo *sa Ginoo* mao ang makaayo sa nagsakit. Pabangunon siya sa Ginoo ug pasayloon sa iyang mga sala kon nakasala siya. ¹⁶ Busa, pagsuginlanay kamo sa inyong mga sala ug pag-inampoay aron mangaayo kamo. Kay dako ang mahimo sa pag-ampo sa tawo nga matarong. ¹⁷ Sama kang Elias *nga propeta*. Siya tawo usab nga sama kanato. Kinasingkasing ang iyang pag-ampo nga dili moulan, ug wala moulan sulod sa tulo ka tuig ug tunga. ¹⁸ Pagkahuman niadto nag-ampo na usab siya nga moulan, ug natuman kini. Dayon midaghan ang ani sa yuta.

¹⁹ Mga igsoon ko, kon may usa kaninyo nga nagpalayo sa kamatuoran, ug may usa usab kaninyo nga mopabalik kaniya, ²⁰ angay ninyong masayran nga ang magpabalik sa makasasala gikan sa iyang daotan nga paggawi maoy magluwas sa kalag niadtong makasasala gikan sa silot nga kamatayon, ug mapasaylo ang daghan nga mga sala.

Ang Unang Sulat Ni

PEDRO

Chapter 1

¹ Ako si Pedro nga apostol ni Jesu-Cristo. *Nagapangumusta ako* kaninyong tanan nga mga pinili sa Dios nga nagkatag ug nagapuyo sa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ug Bitinia. ² Gipili kamo sa Dios nga amahan gikan pa kaniadto sa katuyoan nga himuon niya kamo nga iyang mga anak pinaagi sa Espiritu Santo, aron magmasinugtanon kamo kang Jesu-Cristo ug mahinloan sa inyong mga sala pinaagi sa iyang dugo.

Hinaut nga madawat ninyo ang dugang pa nga grasya ug kalinaw.

May Maayo Kita nga Mapaabot

^{3,4} Dayegon ta ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo! Tungod sa iyang dako nga kaluoy kanato, natawo kita pag-usab^a pinaagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Cristo. Mao kini ang nagahatag kanato ug dakong paglaom nga may gitagana ang Dios kanato nga panulondon. Kini nga panulondon atua sa langit, kanunay nga hinlo ug matahom, ug dili gayod mawala. ⁵ Ug pinaagi sa inyong pagtuo, panalipdan kamo sa gahom sa Dios samtang naghulat kamo sa kaluwasan nga giandam nang daan *sa Dios* nga ipadayag^b sa kataposang adlaw.

⁶ Tungod niini maglipay kamo bisan may miabot karon nga nagkalain-lain nga mga pagsulay. Kay kini nga mga pagsulay lumalabay lang, ug kinahanglan nga masinati ninyo ⁷ aron masulayan ang inyong pagtuo, sama sa bulawan nga gisulayan sa kalayo aron masayran kon tinuod o dili. Apan mas mahinungdanon ang atong pagtuo kay sa bulawan nga mawala lang. Busa kon mapamatud-an nga ang inyong pagtuo tinuod gayod, dayegon niya kamo ug pasidunggan sa adlaw nga si Jesu-Cristo moabot. ⁸ Bisana wala kamo makakita kaniya gihigugma ninyo siya, ug nagatuo kamo kaniya bisan wala pa ninyo siya makita hangtod karon. Mao kana nga dili matukib ang inyong kalipay, ⁹ tungod kay madawat ninyo ang bunga sa inyong pagtuo nga mao ang inyong kaluwasan.

¹⁰ Kini nga kaluwasan gisusi pag-ayo sa mga propeta kaniadto. Sila mao ang nagtagna bahin niini nga grasya sa Dios kanato. ¹¹ Gipahibalo na silang daan sa Espiritu ni Cristo nga anaa diha kanila nga mag-antos siya ug pagkahuman niana pasidunggan siya. Busa ang mga propeta kaniadto nagpadayon sa ilang pagsusi kon kanus-a ug sa unsa nga paagi kini mahitabo. ¹² Gipahibalo usab sila sa Dios nga ang ilang gipanulti dili alang sa ilang kaayohan kondili alang kanato.^c Ug karon ang ilang mga gipanagna nadungog na ninyo gikan sa mga nagasangyaw sa Maayong Balita. Nagsulti sila kaninyo pinaagi sa *gahom sa Espiritu Santo* nga gipadala kanila gikan sa langit. Ug bisan ang mga anghel gusto nga makasabot niining Maayong Balita nga gisulti kaninyo.

Magsunod Kamo sa Dios

¹³ Busa pangandam kamo kanunay sa pagsunod sa kabubut-on sa Dios. Pagmalig-on kamo, ug salig sa hingpit nga madawat ninyo ang panalangin nga ihatag kaninyo inig-abot na ni Jesu-Cristo. ¹⁴ Isip mga matinumanong mga anak sa Dios, ayaw kamo pagpadala sa daotan nga mga tinguha nga naggahom kaninyo sa wala pa kamo nakaila sa Dios. ¹⁵ Balaan ang Dios nga nagtawag kaninyo, busa angay usab nga magpakabalaan kamo. ¹⁶ Kay nag-ingon *ang Dios* sa Kasulatan, “Magpakabalaan kamo, tungod kay ako balaan.”

^a 3,4 natawo kita pag-usab: o, gihatagan niya kita ug bag-ong kinabuhi.

^b 5 kaluwasan...ipadayag: *buot ipasabot*, kinabuhi nga walay kataposan nga gitagana kaninyo.

^c 12 kanato: *sa literal*, kaninyo.

¹⁷ Ang Dios walay pinalabi. Nagahukom siya sa tanan nga tawo sumala sa ilang binuhatan. Busa kon gitawag ninyo siya nga Amahan diha sa inyong mga pag-ampo, tahura ninyo siya samtang ania pa kamo sa kalibotan. ¹⁸ Nasayran usab ninyo kon unsa ang gibayad aron matubos kamo gikan sa pagkinabuhing walay pulos nga inyong napanunod sa inyong mga katigulangan. Ang gitubos kaninyo dili mga butang nga mawala, sama sa bulawan o plata, ^a ¹⁹ kondili ang bililhong dugo ni Cristo. Sama si Cristo sa karnero nga hinlo ug walay deperensya nga gihalad ngadto sa Dios. ²⁰ Sa wala pa mamugna ang kalibotan, gipili na sa Dios si Cristo *nga mahimong atong Manluluwas*. Apan karon lang niining ulahing mga adlaw siya gipaila sa Dios. Gibuhat niya kini alang kaninyo. ²¹ Ug pinaagi kang Cristo nagatuo kamo sa Dios nga mao ang nagbanhaw ug nagpasidungog kaniya. Busa ang inyong pagtuo anaa sa Dios ug nagalaom kamo kaniya *nga kamo banhawon ug pasidunggan usab niya*.

²² Ug tungod kay nagasunod na kamo sa kamatuoran, gihinloan kamo *gikan sa inyong mga sala* aron nga magmatinud-anon kamo sa paghigugma sa inyong mga igsoon *kang Cristo*. Hinaut unta nga maghigugmaay kamo sa kinasingkasing gayod, ²³ kay natawo na kamo pag-usab. Ug kini nga pagkatawo dili pinaagi sa inyong ginikanan nga may kamatayon, kondili pinaagi sa pulong sa Dios nga buhi ug walay kataposan. ²⁴ *Nagaingon ang Kasulatan,*

“Ang kinabuhi sa tanang mga tawo sama sa sagbot,

ug ang ilang kabantog sama sa bulak niini.

Ang sagbot malaya ug ang iyang bulak mahulog,

²⁵ apan ang pulong sa Ginoo magpadayon sa gihapon.”

Ug mao kini ang Maayong Balita nga giwali kaninyo.

Chapter 2

¹ Tungod kay natawo na kamo pag-usab, biyai na ninyo ang tanang matang sa pagkadaotan. Ayaw kamo pamakak o pagpakaaron-ingnon. Ayaw kamo kasina o pagsulti ug daotan batok sa inyong isigkatawo. ² Sama sa batang masuso nga nangandoy sa gatas sa iyang inahan, pangandoya usab ninyo ang espirituhanong gatas nga walay sagol aron motubo kamo hangtod madawat ninyo ang *hingpit nga* kaluwasan. ³ Kay nasinati na ninyo nga ang Ginoo maayo gayod.

⁴ Siya ang buhing bato nga gisalikway sa mga tawo, apan gipili sa Dios ug bililhon alang kaniya. Ug samtang nagaduol kamo kaniya, ⁵ kamo ingon nga mga buhing bato ginapatindog usab sa Dios isip usa ka espirituhanong balay. Ug isip mga pari nga pinili sa Dios, nagahalad kamo kaniya sa espirituhanong mga halad nga makapahimuot kaniya tungod kay gihalad kini pinaagi kang Jesu-Cristo. ⁶ Kay nagaingon *ang Dios* sa Kasulatan,

“May gipili ako nga magahari sa Sion.

Sama siya sa bililhon nga bato

nga akong gihimong patukoranan.

Ang nagatuo kaniya dili gayod maulawan.”

⁷ Busa kamo nga nagatuo pasidunggan sa Dios. Apan sa mga wala motuo matuman ang Kasulatan nga nag-ingon,

“Ang bato nga gisalikway sa mga panday

^a 18 plata: sa English, silver, nga kaniadto mao ang ilang gigamit isip kuwarta.

mao ang nahimong patukoranan nga bato.”

⁸ Ug *nag-ingon pa gayod kini*,

“Mao kini ang bato nga makapapandol sa mga tawo,
ug makapadagma kanila.”

Napandol sila kay wala sila motuo sa pulong sa Dios. Mao kini ang kabubut-on sa Dios alang kanila.

⁹ Apan kamo mga pinili, mga pari sa Hari, ug mga katawhan sa Dios. Nahimo kamong iya aron magmantala sa iyang katingalahan nga mga binuhatan. Siya ang nagtawag kaninyo gikan sa kangitngit ngadto sa iyang katingalahan nga kahayag. ¹⁰ Kaniadto dili kamo mga katawhan sa Dios, apan karon iya na kamo. Kaniadto wala kamo kaloy-i sa Dios, apan karon gikaloy-an na niya kamo.

¹¹ Mga hinigugma, ang kalibotan dili ninyo tinuod nga puloy-anan. Mga dumuduong lang kamo dinhi. Busa nagapakiluoy ako kaninyo nga biyaan ninyo ang daotan nga mga tinguha sa inyong lawas nga nagasupak sa inyong espiritu. ¹² Ipakita ninyo kanunay sa mga tawo nga wala motuo sa Dios ang inyong maayo nga paggawi. Kay kon nagaingon sila nga nagahimo kamo ug daotan, apan makita nila sa kaulahian nga maayo diay ang inyong gihimo, dayegon nila ang Dios sa adlaw sa iyang pag-anhi.

Magpasakop Kamo sa mga Tigdumala sa Lungsod

¹³ Tungod sa Ginoo, pagpasakop kamo sa tanang tawo nga nangulo sa lungsod, mahimong sa hari^a nga mao ang may labaw nga gahom, ¹⁴ o sa mga gobernador nga mao ang iyang gihatagan sa gahom nga mosilot sa mga naghimo ug daotan ug mopasidungog sa mga naghimo ug maayo. ¹⁵ Kay mao kini ang kabubut-on sa Dios, aron kon maghimo kamo ug maayo walay ikasulti ang mga tawong buang-buang nga wala pa makasabot sa kamatuoran. ¹⁶ May kagawasan na kamo, apan wala kini magkahulogan nga may kagawasan na kamo sa paghimo ug daotan; kondili magkinabuhi kamo isip mga ulipon sa Dios. ¹⁷ Tahora ninyo ang tanang mga tawo, ug higugmaa ninyo ang inyong mga igsoon *kang Cristo*. Pagkinabuhi kamo nga may kahadlok sa Dios, ug tahora ninyo ang hari.

Si Cristo ang Panig-ingnan nga Angay Sundon

¹⁸ Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyong mga agalon nga may kahadlok sa Dios, dili lang ang buotan nga agalon kondili hasta usab ang mangil-ad ug batasan. ¹⁹ Kay panalanginan kamo sa Dios kon maantos ninyo ang mga kasakit^b bisan ug wala kamoy sayop nga nahimo, tungod ug alang sa inyong pagtuman sa kabubut-on sa Dios. ²⁰ Apan kon silotan kamo tungod sa inyong buhat nga daotan, angay ba kamong dayegon sa Dios tungod sa giantos ninyo nga silot? *Siyempre dili!* Apan kon silotan kamo bisan ug maayo ang inyong buhat ug kon maantos ninyo kini, kaloy-an gayod kamo sa Dios. ²¹ Ang pag-antos ni Cristo alang kanato mao ang panig-ingnan nga angay natong sundon. Ug mao kini ang katuyoan kon nganong gitawag kita, aron masunod ta ang kinabuhi ni Cristo. ²² Wala siya makasala, ug wala mamakak. ²³ Giinsulto siya, apan wala siya mobalos ug insulto. Gisilotan siya, apan wala gayod siya manghulga. Nagsalig siya sa Dios nga mao ang nagahukom sa matarong. ²⁴ Si Cristo mao gayod ang miangkon sa atong mga sala sa dihang gilansang siya didto sa krus, aron dili na kita magpakasala kondili magkinabuhi na kita nga matarong. Tungod sa iyang mga samad naayo kita. ²⁵ Kaniadto sama kita sa mga karnero nga nahisalaag, apan karon nahibalik na kita sa *Ginoo nga Tig-atiman* ug Magbalantay sa atong kinabuhi.

^a 13 hari: *o*, Emperador.

^b 19 kasakit: *nga gipatagamtam sa inyong agalon*.

Chapter 3

Alang sa mga Magtiayon

¹ Ug karon, kamong mga asawa, kinahanglan magpasakop kamo sa inyong mga bana, aron nga kon ang inyong mga bana wala motuo sa pulong sa Dios, madala ninyo sila sa Ginoo pinaagi sa inyong maayong pamatasan bisan dili na ninyo sila sultihan. ² Kay makita nila nga nagatahod kamo sa Dios ug ang inyong pamatasan dili salawayon. ³ Kon gusto ninyo nga mahimong matahom, kini dili pinaagi sa pagpangarte sa inyong buhok nga butangan sa mahalon nga mga alahas, o pagsul-ob sa mahalon nga bisti, ⁴ kondili patahumon ninyo ang sulod sa inyong kasingkasing, sa maayo nga pamatasan nga dili gayod mausab. Magmalumo kamo ug magbinuotan. Mao kini ang bililhon alang sa Dios. ⁵ Ug mao kini ang gibuhat kaniadto sa mga diosnong babaye nga nagsalig sa Dios. Nagpatahom sila pinaagi sa ilang pagpasakop sa ilang mga bana. ⁶ Sama ni Sara, gituman niya si Abraham ug giisip niya nga iyang agalon. Kamo karon mga anak na ni Sara, busa kinahanglan maayo ang inyong binuhatan^a ug dili kamo mahadlok sa bisan unsa.

⁷ Kamo usab nga mga bana, kinahanglan ang inyong pagtagad sa inyong mga asawa pinasikad sa inyong nasayran isip Kristohanon. Tahora ninyo sila isip mga babaye nga mas mahuyang kay kanato. Kay gihatagan usab sila sa Dios ug kinabuhi *nga walay kataposan* sama kanato. Kon dili kini ninyo buhaton, dili tubagon sa Dios ang inyong mga pag-ampo.

Maghinigugmaay Kamong Tanan

⁸ Karon, ania ang akong tugon kaninyong tanan: kinahanglan maghiusa kamo sa inyong hunahuna ug magbinatiay sa usag usa. Paghinigugmaay kamo isip managsoon. Pagmaluloy-on kamo ug pagmapainubsanon sa usag usa. ⁹ Ayaw ninyo balosi ug daotan ang nagbuhat ug daotan kaninyo, ug ayaw usab ninyo insultoha ang nanginsulto kaninyo. Ang angay ninyong buhaton, mag-ampo kamo nga kaloy-an sila sa Dios, tungod kay gipili kamo sa Dios sa pagbuhat niini, aron kaloy-an usab niya kamo. ¹⁰ Kay *nag-ingon ang Kasulatan*,

“Si bisan kinsa nga nagtinguha sa malipayon ug maayo nga kinabuhi kinahanglan nga magpugong sa pagsulti ug daotan ug sa pagpamakak.

¹¹ Kinahanglan biyaan niya ang daotan, ug magbuhat siya ug maayo.

Paningkamotan niya nga mahimong malinawon kanunay ang iyang pagpakig-uban sa iyang isigkatawo.

¹² Kay bantayan sa Ginoo ang mga matarong

ug tubagon niya ang ilang mga pag-ampo.

Apan supak siya sa mga nagahimo ug daotan.”

¹³ Kinsa bay mopasipala kaninyo kon gusto gayod ninyo magbuhat kanunay ug maayo? ¹⁴ Apan kon mag-antos kamo tungod sa inyong pagbuhat ug maayo, bulahan kamo. Busa ayaw kamo kahadlok o kabalaka kon unsay ilang buhaton kaninyo. ¹⁵ Hinumdomi ninyo nga si Cristo mao ang angay ninyong tahuron ug sundon. Ug mag-andam kamo kanunay sa pagtubag kang bisan kinsa nga mangutana kaninyo bahin sa inyong paglaom. ¹⁶ Tubaga ninyo sila sa malumo nga paagi ug may pagtahod. Siguroha ninyo nga kanunayng hinlo ang inyong konsensya, aron maulawan ang mga tawo nga nagapakadaotan sa inyong maayo nga mga binuhatan isip mga sumusunod ni Cristo. ¹⁷ Mas maayo pa nga mag-antos kamo tungod sa inyong gibuhat nga maayo, kon mao kana ang kabubut-on sa Dios, kaysa mag-antos kamo tungod kay nakabuhat kamo ug daotan. ¹⁸ Kay si Cristo gani gipatay *bisan wala siya makabuhat ug daotan*. Ug kausa lang siya namatay aron mapasaylo ang atong mga sala. Siya nga walay sala gipatay alang kanato nga mga

^a ⁶ Sara, busa kinahanglan maayo ang inyong binuhatan: o, Sara, kon maayo ang inyong binuhatan.

makasasala aron madala niya kita sa Dios. Tinuod gipatay siya sa iyang lawasnon nga kahimtang, apan gibuhi siya sa espirituhanon nga kahimtang.^{19,20} Ug sa iyang espirituhanong kahimtang, miadto siya bisan sa mga pinirisong espiritu sa mga tawo nga wala magsunod sa Dios sa panahon ni Noe. Kaniadto mapailubon ang Dios nga naghulat kanila *nga motuo sila kaniya* samtang gibuhat ni Noe ang arka. Apan walo lang gayod ka tawo ang *nagtuo ug nakasulod sa arka ug* naluwas sa tubig.²¹ Kini nga tubig mao ang panig-ingnan sa pagbautismo kanato. Ug kini nga bautismo mao ang nagaluwas kanato pinaagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Cristo. Dili kini paghugas sa mga hugaw sa atong lawas, kondili nagasaad kita sa Dios nga dili na kita magbuhat sa mga butang nga atong nasayran nga dili niya gusto.²² Si Jesu-Cristo atua na karon sa langit, sa tuo sa Dios,^a ug gipasakop kaniya ang tanang mga anghel ug ang tanang mga *espiritu nga* may gahom.

Chapter 4

Ang Bag-o nga Kinabuhi

¹ Tungod kay si Cristo nag-antos sa iyang lawasnon nga kahimtang, kinahanglan andam usab kamo nga mag-antos. Kay ang tawo nga nag-antos mihunong na sa pagpakasala. ² Dili na siya mosunod sa iyang daotan nga pamatasan kondili mosunod na siya sa kabubut-on sa Dios. ³ Busa ayaw na ninyo buhata ang inyong mga gibuhat kaniadto, ang hilig buhaton sa mga tawo nga wala makaila sa Dios. Kaniadto nagpatuyang kamo sa malaw-ay nga pagkinabuhi ug sa inyong daotan nga mga tinguha. Naghubog-hubog kamo. Nagtigom-tigom aron mag-inom ug magbuhat sa makauulaw nga mga butang. Ug diha sa inyong pagsimba sa inyong dios-dios bisan unsa na lang ang inyong gibuhat nga daotan. ⁴ Apan karon ang mga tawo nga wala makaila sa Dios natingala kaninyo kon nganong wala na kamo mouban sa ilang mapatuyangon nga pagkinabuhi. Mao nga nagsulti sila ug daotan batok kaninyo. ⁵ Apan manubag sila sa Dios sa ilang gibuhat, kay ang Dios mohukom sa tanang mga tawo, buhi man o patay. ⁶ Mao kini ang hinungdan kon nganong gisangyaw ang Maayong Balita ngadto sa mga tawo nga patay na karon, aron nga bisan kon patay na sila karon sa ilang lawasnon nga kahimtang, (kay mao man kini ang hukom sa Dios sa tanang mga tawo), mabuhi sila sa ilang espirituhanong kahimtang ingon nga ang Dios espiritu man.

Gamita ang Gasa nga Gihatag sa Dios Kaninyo

⁷ Hapit na ang kataposan sa kalibotan. Busa pagpugong kamo sa inyong kaugalingon ug ayaw kamo pagdali-dali sa pagbuhat sa dili maayo aron walay mahimong babag sa inyong pag-ampo. ⁸ Ug labaw sa tanan, paghinigugmaay kamo sa kinasingkasing gayod. Kay kon may paghigugma ka sa imong isigkatawo, mapasaylo mo siya bisan daghan ang iyang sala. ⁹ Pagmaabiabihon kamo sa usag usa sa walay pagbagulbol. ¹⁰ Matag usa kanato gihatagan sa Dios ug gasa. Gamiton nato kini alang sa kaayohan sa matag usa isip maayo nga sinaligan niining nagkalain-lain nga mga gasa. ¹¹ Ang gihatagan sa gasa sa pagwali kinahanglan magwali sa pulong sa Dios. Ug ang gihatagan sa gasa sa pagtabang sa uban, kinahanglan motabang sumala sa iyang makaya nga gihatag sa Dios, aron madayeg ang Dios pinaagi kang Jesu-Cristo sa tanan ninyo nga binuhatan. Gamhanan siya ug dalayegon hangtod sa kahangtoran. Amen.

Ang Pag-antos sa Kristohanon

¹² Mga hinigugma, ayaw kamo katingala sa masakit nga pagsulay nga nagaabot kaninyo. Kon sulayan ang inyong pagtuo ayaw kamo paghunahuna nga dili unta kini angay nga mahitabo kaninyo. ¹³ Hinuon paglipay kamo, kay nakaambit kamo sa mga pag-antos ni Cristo. Ug mahingpit na gayod ang inyong kalipay kon ikapakita na niya ang iyang gahom sa tanan. ¹⁴ Busa kon pakaulawan kamo tungod kay mga sumusunod kamo ni Cristo, bulahan kamo kay kini nagpasabot nga anaa kaninyo ang makagagahom nga Espiritu, nga mao ang Espiritu sa Dios. ¹⁵ Kon silotan kamo, hinaut nga dili tungod kay nakapatay kamo ug tawo, o nangawat, o nagbuhat ug daotan, o nanghilabot sa kinabuhi sa uban. ¹⁶ Apan kon silotan kamo

^a 22 tuo sa Dios: *buot ipasabot*, kang Cristo ang pinakalabaw nga awtoridad, gahom, ug dungog.

tungod kay kamo Kristohanon dili kamo angay maulaw, kondili magpasalamat hinuon sa Dios tungod kay gitawag kamo niana nga ngalan.

¹⁷ Kay nag-abot na ang panahon sa paghukom sa Dios, ug kini mosugod una sa iyang mga anak. Ug kon kini mosugod man gani kanato nga iyang mga anak, unsa pa kaha ang dangatan sa mga wala mosunod sa Maayong Balita sa Dios?

¹⁸ *Sama sa giingon sa Kasulatan,*

“Kon ang mga matarong halos dili gani maluwas, unsa pa kaha ang mahitabo sa mga makasasala ug wala moila sa Dios?”

¹⁹ Busa kamo nga nag-antos karon tungod kay mao kini ang kabubut-on sa Dios alang kaninyo, padayon kamo sa pagbuhat ug maayo. Itugyan ninyo ang inyong kaugalingon sa Dios nga naglalang kaninyo, kay dili gayod kamo niya pasagdan.

Chapter 5

Mga Tugon Alang sa mga Sinaligan nga Tigdumala sa mga Tumutuo ug Alang usab sa mga Batan-on

¹ Kamong mga pangulo sa mga tumutuo, may isulti ako kaninyo. Isip usa usab ka pangulo sa mga tumutuo, nga nakakita gayod sa mga pag-antos ni Cristo ug makaambit usab unya sa iyang gahom ug dungog kon moabot na siya, nagapakiluoy ako kaninyo nga ² atimanon ninyo ug maayo ang mga katawhan sa Dios nga gisalig kaninyo. Sama sila sa mga karnero ug kamo mao ang mga magbalantay. Kinahanglan nga sa kaugalingon ninyong kabubut-on ang pag-atiman kanila kay mao kini ang kabubut-on sa Dios, dili kay napugos lang kamo o may gipaabot kamo nga suhol, kondili gusto gayod ninyo nga makatabang kanila. ³ Dili kamo maghari-hari sa mga tumutuo nga gisalig kaninyo, kondili mahimo hinuon kamong ilang panig-ingnan. ⁴ Ug sa pag-abot ni *Cristo nga mao ang* Pangulo nga Magbalantay, madawat ninyo ang ganti nga maanindot gayod ug dili mawala hangtod sa hangtod.

⁵ Kamo usab nga mga batan-on, pagpasakop kamo sa mga tigulang. Ug kamong tanan *nga tumutuo*, magpaubos kamo ug mag-alagad sa usag usa, kay nagaingon ang Kasulatan, “Sumpoon sa Dios ang garboso, apan kaloy-an niya ang mapainubsanon.” ⁶ Busa pagpasakop kamo sa gahom sa Dios, kay moabot ang adlaw nga pasidunggan niya kamo. ⁷ Itugyan ninyo kaniya ang inyong mga gikabalak-an kay may kabalaka siya kaninyo.

⁸ Pagbantay ug pagtukaw kamo! Kay ang inyong kaaway nga si Satanas nagalibot-libot sama sa leon nga nagngulob ug nangitag tukbonon. ⁹ Lig-ona ninyo ang inyong pagtuo sa Dios ug sukli ninyo si Satanas. Hinumdomi ninyo nga dili lang kamo ang nagaantos kondili hasta usab ang tanang mga igsoon ninyo *kang Cristo* dinhi sa kalibotan. Kining mga pag-antos nga angay makompleto nasinati usab nila. ¹⁰ Hamubo lang ang panahon sa inyong pag-antos. Pagkahuman niana ang Dios motabang kaninyo aron wala nay makulang sa inyong kinabuhi, ug siya ang mopalig-on kaninyo. Kay siya ang tinubdan sa tanang panalangin, ug gipili kamo niya aron makaambit usab kamo sa iyang walay kataposang gahom ug dungog pinaagi sa inyong pagkahiusa kang Cristo. ¹¹ Gamhanan siya hangtod sa kahangtoran. Amen.

Pangumusta

¹² Gihimo ko kining hamubo nga sulat alang kaninyo pinaagi sa tabang ni Silvano. Igsoon ta siya kang Cristo ug masaligan gayod. Hinaut unta nga pinaagi niini nadasig ko kamo ug napamatud-an ko ang kaayo sa Dios kanato. Pabilin kamo sa iyang kaayo.

¹³ Ang mga tumutuo sa Babilonia nangumusta kaninyo. Sila sama usab kaninyo nga pinili sa Dios. Si Marcos *nga giisip ko* nga akong anak nangumusta usab kaninyo. ¹⁴ Pagkumustahay kamo nga may Kristohanong paghigugma.^a

Ang kalinaw maanaa kaninyong tanan nga anaa kang Cristo.

^a 14 Kristohanong paghigugma: *sa literal*, halok sa paghigugma.

Ang Ikaduhang Sulat Ni

PEDRO

Chapter 1

¹ Ako si Simon Pedro nga alagad ug apostol ni Jesu-Cristo. *Nangumusta ako* kaninyo nga nagatuo kang Jesu-Cristo nga atong Dios ug Manluluwas. Ug tungod kay siya matarong, ang iyang gihatag kaninyo nga kaayohan tungod sa inyong pagtuo sama usab sa iyang gihatag kanamo.

² Hinaut nga madawat ninyo ang dugang pa gayod nga grasya ug kalinaw sa inyong padayon nga pag-ila sa Dios nga mao si Jesus nga atong Ginoo.

Gipili Kita sa Dios nga Mahimong Iyang mga Anak

³ Ang gahom sa Dios naghatag kanato sa tanan natong kinahanglanon sa pagkinabuhi nga diosnon pinaagi sa atong pag-ila kaniya nga nagtawag kanato. Gitawag niya kita pinaagi sa iyang katingalahan nga gahom. ⁴ Ug pinaagi usab niini, gihatagan niya kita ug bililhon^a gayod nga mga saad, aron pinaagi niini nga mga saad malikayan nato ang mga kailibgon dinhi sa kalibotan nga makadaot kanato, ug makaambit kita sa diosnon nga kinaiya. ⁵ Busa, paningkamoti gayod ninyo nga ikadugang sa inyong pagtuo ang maayong pamatasan; ug sa inyong maayong pamatasan, ang kaalam; ⁶ sa kaalam, ang pagpugong sa kaugalingon; ug sa pagpugong sa kaugalingon, ang pagkamainantuson; sa pagkamainantuson, ang pagkadiosnon; ⁷ sa pagkadiosnon, ang paghigugma sa atong mga igsoon *kang Cristo*; ug sa paghigugma sa atong mga igsoon *kang Cristo*, ang paghigugma sa tanan. ⁸ Kon kining tanang hiyas anaa kaninyo ug nagadagaya, mapuslanon ang inyong mga binuhatan sa inyong pag-ila sa atong Ginoong Jesu-Cristo. ⁹ Apan si bisan kinsa nga wala niining mga hiyasa, buta sa kamatuoran; nalimtan niya nga gihinloan na siya sa Dios sa iyang mga sala kaniadto.

¹⁰ Busa mga igsoon ko *kang Cristo*, paningkamoti gayod nga masiguro ninyo nga kamo tinuod nga mga tinawag ug mga pinili sa Dios. Kay kon buhaton ninyo kining mga butanga dili gayod kamo mapukan,

¹¹ kondili mahimong bukas ang pagdawat kaninyo ngadto sa walay kataposan nga gingharian sa atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesu-Cristo.

¹² Mao kana nga kanunay ko kamong pahinumdoman bahin niining mga butanga, bisan nasayran na ninyo kini ug lig-on na kamo diha sa kamatuoran nga inyong nadawat. ¹³ Alang kanako, angay gayod nga pahinumdoman ko kamo kanunay samtang buhi pa ako. ¹⁴ Kay nasayran ko nga dili na gayod ako magdugay niining kalibotana, tungod kay gipahibalo gayod kini sa atong Ginoong Jesu-Cristo kanako.

¹⁵ Busa paningkamotan ko nga bisan kon wala na ako, mahinumdoman pa gihapon ninyo kining akong gitudlo.

Nakita Namo nga si Cristo Gipasidunggan sa Dios

¹⁶ Ang among gisulti kaninyo bahin sa gahom sa atong Ginoong Jesu-Cristo sa dihang dinhi pa siya sa kalibotan dili tinumotumo lang nga mga sugilanon, kondili nasaksihan gayod namo ang iyang gahom nga gikan sa Dios. ¹⁷ Kay sa dihang gidayeg ug gipasidunggan si Jesu-Cristo sa Dios nga Amahan, nadunggan namo ang tingog sa makagagahom nga Dios nga nagkanayon, “Mao kini ang akong hinigugma nga Anak. Nalipay gayod ako kaniya.” ¹⁸ Kining tingog nga gikan sa langit nadunggan namo sa dihang kami kauban ni Jesus didto sa balaan nga bukid.

^a 4 bililhon: *sa English*, precious.

¹⁹ Mao kini ang hinungdan nga nadugangan pa gayod ang among pagtuo sa mga pagtulon-an nga gitudlo sa mga propeta. Busa angay ninyong patalinghugan ang ilang gitudlo, tungod kay sama kini sa usa ka suga nga nagdan-ag sa mangitngit nga dapit^a hangtod sa adlaw nga moabot si Cristo.^b Sama siya sa kabugwason^c nga molamdag sa inyong hunahuna.^d ²⁰ Labaw sa tanan timan-i gayod ninyo kini: ang tanan nga nahisulat sa Kasulatan dili kinaugalingon nga pagsabot sa mga propeta. ²¹ Tungod kay wala sila magsulti sumala sa ilang kaugalingon nga hunahuna, kondili gigamhan sila sa Espiritu Santo sa pagsulti sa pulong sa Dios.

Chapter 2

Ang Mini nga mga Magtutudlo

¹ Apan kaniadto may mini usab nga mga propeta diha sa katawhan sa Israel. Sama usab niini ang mahitabo kaninyo: may mini nga mga magtutudlo nga motungha diha kaninyo. Magdala sila sa pagtulon-an nga maoy makaguba sa inyong pagtuo sa Dios. Isalikway gani nila ang Ginoo nga nagtubos kanila. Busa sa madali silotan sila sa Dios. ² Daghan ang mosunod sa ilang makauulaw nga binuhatan. Ug tamayon sa mga tawo ang kamatuoran nga atong ginasunod tungod kanila. ³ Kining mini nga mga magtutudlo maghimo ug mga tinumotumo nga sugilanon aron panapian kamo nila. Wala sila masayod nga dugay na sila nga hinukman sa Dios, ug hapit na silang malaglag.

⁴ Wala gani kaloy-i sa Dios ang mga anghel nga nagpakasala kaniadto. Gipriso hinuon sila sa lawom ug mangiob nga bung-aw, ug atua sila didto hangtod sa Adlaw sa Paghukom. ⁵ Wala gani niya kaloy-i ang mga tawo kaniadto nga dili diosnon, gipalunopan hinuon niya ang kalibotan ug nangamatay silang tanan. Apan giluwat niya si Noe nga nagsangyaw sa pagkamatarong ug ang pito niya ka kauban. ⁶ Agig silot gisunog sa Dios ang mga siyudad sa Sodoma ug Gomora aron ipakita kon unsa ang mahitabo sa mga tawo nga dili diosnon. ^{7,8} Apan giluwat niya si Lot tungod kay matarong kini, ug nasubo gayod sa mga malaw-ay nga binuhatan sa iyang mga katagilungsod nga walay mga baroganan. Adlaw-adlaw nakita ug nadungog ni Lot ang ilang daotan nga mga binuhatan sa dihang nagpuyo siya uban kanila, ug kini nakapasubo kanunay kaniya. ⁹ Dinhi makita nato nga ang Ginoo makahimo pagluwas sa mga diosnon kon moabot kanila ang mga pagsulay, ug pagsilot sa mga daotan hangtod sa Adlaw sa Paghukom, ¹⁰ ilabi na gayod niadtong mga tawo nga dili magpasakop kaniya ug nagsunod lang sa ilang mahugaw nga mga tinguha.

Kining mini nga mga magtutudlo nga akong gihisgotan mga mapangahason ug mapahitas-on, ug wala silay kahadlok nga motamay sa gamhanan nga mga binuhat.^e ¹¹ Bisan gani ang mga anghel nga mas kusgan ug mas gamhanan pa niining mga mini nga magtutudlo wala magtamay sa gamhanan nga mga binuhat sa dihang ilang gisulti ang gipakanaog nga hukom sa Dios alang kanila. ¹² Apan kining mga tawhana nagtamay sa mga butang nga wala gani nila masabti. Sama sila sa mga mananap nga walay paghunahuna kon unsay ilang ginabuhay, ug walay lain nga dangatan kondili dakpon ug patyon. Laglagon gayod kining mga tawhana. ¹³ Mao kini ang balos sa ilang ginabuhay nga daotan ngadto sa uban. Ang ilang giisip nga kalipay mao ang pagbuhay sa mga *makauulaw* nga binuhatan nga ilang nagustohan bisan adlawng dako. Mao kining mga tawhana ang nagabuling ug nagahatag ug kaulawan kaninyo kon makita sila uban sa inyong panagtigom, kay ang ilang tinuod nga katuyoan sa ilang pag-uban kaninyo sa pagpangaon mao lang ang paglimbong kaninyo. ¹⁴ Kon motan-aw sila sa mga babaye maghunahuna dayon sila sa pagpamaye. Wala sila pul-i sa pagpakasala ug ginatintal pa gayod nila ang mga huyang sa pagtuo aron magpakasala. Nabatasan na nila ang pagkahakog. Tinunglo na sila sa Dios! ¹⁵ Gibiyaan nila ang matarong nga mga pagtulon-an, busa nahisalaag sila. Gisunod nila ang gibuhay ni Balaam nga anak ni Beor nga nahigugma sa

^a 19a nagdan-ag sa mangitngit nga dapit: *o*, nagapahayag sa nangitngitan nga mga hunahuna.

^b 19b hangtod sa adlaw nga moabot si Cristo: *sa literal*, hangtod nga ang adlaw magbanagbanag.

^c 19c kabugwason: *sa English*, morning star.

^d 19d hunahuna: *sa literal*, kasingkasing.

^e 10 gamhanan nga mga binuhat: *tingali ang buot ipasabot*, daotan nga mga espiritu.

kuwarta. Busa misugot siya nga suholan sa pagbuhat ug daotan. ¹⁶ Ug tungod kay gilapas niya ang sugo sa Dios, gibadlong siya pinaagi sa asno nga misulti sama sa tawo, busa napugngan siya sa iya untang binuang nga pagabuhaton.

¹⁷ Kining mini nga mga magtutudlo nahisama sa mga tuboran nga nahubsan ug sa mga panganod nga ginapalid sa kusog nga hangin.^a Busa gitagana na sa Dios alang kanila ang lugar nga mangitngit kaayo. ¹⁸ Ginagamit nila ang makadani nga mga pulong, apan walay pulos ang ilang ginasulti. Pinaagi sa ilang pagtudlo nga dili kuno daotan ang pagsunod sa lawasnon nga kailibgon, ginatintal nila ang mga tawo nga bag-o pa lang mibulag sa mga tawo nga nagpakasala. ¹⁹ Gisaad nila ang kagawasan ngadto sa mga mosunod kanila, apan sila mismo malaglag tungod sa sala nga nag-ulipon kanila. Kay ang tawo ulipon sa bisan unsa nga nagagahom kaniya. ²⁰ Ang mga tawo nga nakaila na kang Ginoong Jesu-Cristo nga atong Manluluwas gawasnon na sa daotan nga mga kinaiya nga nagagahom sa katawhan dinhi sa kalibotan. Apan kon mobalik sila sa ilang daotan nga kinaiya ug mahimo na usab silang ulipon sa ilang mga sala, mas daotan pa gayod unya ang ilang dangatan kay sa ilang kahimtang kaniadto sa wala pa sila motuo kang Cristo. ²¹ Maayo pa kon wala na lang sila masayod sa pagpakamatarong sa Dios, kay sa nasayod sila apan human niini motalikod sila sa mga sugo sa Dios ngadto kanila. ²² Ang ilang ginabuhat sama gayod sa ginaingon sa panultihon nga, “Ang iro mokaon sa iyang gisuka,” ug “Ang baboy nga bag-o lang gikaligoan molunang pagbalik sa lapok.”

Chapter 3

Ang Pagbalik sa Ginoo

¹ Mga hinigugma, ikaduha ko na kini nga sulat kaninyo. Niining duha ka mga sulat gipaningkamotan ko nga pukawon ang inyong hinlo nga panghunahuna pinaagi sa pagpahinumdom kaninyo mahitungod sa pipila ka mga butang. ² Buot ko nga hinumdoman ninyo kanunay ang giingon sa mga balaang propeta kaniadto ug ang sugo sa atong Ginoo ug Manluluwas nga iyang gihatag pinaagi sa mga apostoles nga gipadala kaninyo. ³ Una sa tanan, kinahanglang masayran ninyo nga sa kataposang mga adlaw motungha ang mga bugalbugalon nga magbuhat sa bisan unsa nga gusto nilang buhaton. ⁴ Mag-ingon sila, “Dili ba nagsaad man si Cristo nga mobalik siya? Karon, asa na man siya? Ang among mga ginikanan nangamatay na, apan mao lang gihapon ang kahimtang sa tanan sukad pa sa pagmugna sa kalibotan.” ⁵ Gituyo niining mga tawhana nga kalimtan ang kamatuoran nga pinaagi sa pulong sa Dios nabuhat ang langit. Ug pinaagi usab sa iyang pulong nabuhat ang yuta gikan sa tubig ug pinaagi sa tubig.^b ⁶ Ug pinaagi usab sa tubig gipalunopan niya ug gilaglag ang daan nga kalibotan. ⁷ Pinaagi usab sa pulong sa Dios, ang langit ug ang yuta nga atong makita karon gitagana na nga sunogon sa adlaw nga ang daotan nga mga tawo pagahukman ug pagalaglagon.

⁸ Apan mga hinigugma, ayaw ninyo kalimti nga alang sa Ginoo walay kalainan ang usa ka adlaw ug ang usa ka libo ka tuig. Alang kaniya kini managsama ra. ⁹ Ang uban naghunahuna nga gilangay-langay sa Ginoo ang pagtuman sa iyang saad. Apan ang tinuod, wala siya maglangay-langay kondili nagahulat siya nga maghinulsol ang mga tawo sa ilang mga sala, tungod kay dili niya buot nga may mawala.^c

¹⁰ Mobalik gayod ang Ginoo, ug kanang adlaw moabot sama sa pag-abot sa kawatan *nga dili mo masayran kon kanus-a*. Madunggan dayon nga naay magdahunog, ug mawala ang langit.^d Masunog ang yuta, ug ang tanan nga anaa sa yuta mawala. ¹¹ Tungod kay ang tanan mawala man sa ingon niini nga paagi, kinahanglan nga magkinabuhi kita nga balaan ug diosnon, ¹² samtang nagapaabot kita sa adlaw nga siya mobalik, ug samtang ginabuhat nato ang kutob sa atong mahimo aron mapadali nato ang iyang pagbalik.

^a 17 *Ang buot ipasabot*, walay makuha kanila. Wala silay pulos.

^b 5 *Ang buot ipasabot*, ang yuta mitim-aw sa dihang gitingob sa Dios ang tubig sa usa ka lugar (*Genesis 1:9-10*).

^c 9 mawala: sa *English*, perish, be destroyed (malaglag).

^d 10 ang langit: *buot ipasabot*, ang adlaw, bulan, ug ang mga bituon.

Nianang adlaw, sunogon ang langit ug mawala kini, ug mangatunaw sa kainit ang tanan nga anaa sa yuta.

¹³ Apan nagahulat kita sa gisaad sa Dios kanato nga bag-o nga langit ug bag-o nga yuta, diin anaa ang pagkamatarong.

¹⁴ Busa mga hinigugma, samtang nagapaabot kamo niana, paningkamoti ninyo nga magkinabuhi nga hinlo ug dili salawayon atubangan sa Dios, ug kinahanglan maayo ang inyong relasyon kaniya.

¹⁵ Hinumdomi ninyo nga ang atong Ginoo nagahatag pa ug kahigayonan ngadto sa mga tawo aron maluwas sila. Mao kini ang hinungdan nga wala pa siya mobalik. Dili ba mao man kini ang mga gihisgotan sa atong pinalanggang igsoon nga si Pablo diha sa iyang sulat kaninyo, sumala sa kaalam nga gihatag sa Dios kaniya? ¹⁶ Ug mao usab kini ang iyang gihisgotan sa tanan niya nga mga sulat. Hinuon may mga lisod sabton sa iyang mga sinulat. Busa may mga tawo nga huyang sa pagtuo ug wala masayod sa kamatuoran nga nagahatag ug sayop nga kahulogan niining mga sinulat ni Pablo. Ug mao usab kini ang ilang ginabuhay sa uban nga bahin sa Kasulatan. Busa sila mismo ang nagadala ug kalaglagan sa ilang kaugalingon.

¹⁷ Apan mga hinigugma, dugay na ninyo kining nasayran. Busa pagbantay kamo aron dili kamo madala sa sayop nga mga pagtulon-an niining mga tawo nga walay mga baroganan. Kay kon mosunod kamo kanila, mawala ang inyong pagkalig-on diha sa Dios. ¹⁸ Ang inyong buhaton, magpadayon kamo sa pagtubo diha sa kaalam nga gihatag ni Jesu-Cristo nga atong Ginoo ug Manluluwas. Siya ang angay natong dayegon karon ug sa panahon nga walay katapusan! Amen.

Ang Unang Sulat Ni

JUAN

Chapter 1

Ang Pulong nga Nagahatag ug Kinabuhi

¹ Siya nga anaa nang daan sa wala pa mamugna ang bisan unsa nga butang nadunggan ug nakita namo, ug nakagunit pa gani kami kaniya. Siya mao ang Pulong sa Dios nga naghatag ug kinabuhi *nga walay kataposan*. ² Siya nga tinubdan sa kinabuhi nga walay kataposan gipadayag, ug nakita namo. Gipamatud-an ug gisangyaw namo siya kaninyo. Uban siya sa Amahan, apan karon nagpakita siya kanamo. ³ Gisugilon namo kaninyo ang among nakita ug nadungog aron aduna kitay panag-ambitay sa usag usa, ug sa *Dios nga* Amahan ug kang Jesu-Cristo nga iyang Anak. ⁴ Busa gisulat namo kini kaninyo aron mahingpit ang atong kalipay.

Ang Pagkinabuhi Diha sa Kahayag

⁵ Mao kini ang among nadunggan nga gitudlo ni Jesu-Cristo ug mao usab kini ang among gisangyaw kaninyo, nga ang Dios kahayag ug wala gayoy kangitngit diha kaniya. ⁶ Busa kon moingon kita nga nakighiusa kita sa Dios, apan nagakinabuhi kita diha sa kangitngit, namakak kita, tungod kay wala kita nagakinabuhi sumala sa kamatuoran. ⁷ Apan kon nagakinabuhi kita diha sa kahayag, ingon nga ang Dios kahayag, may panaghiusa kita, ug ang dugo ni Jesus nga Anak sa Dios nagahinlo kanato sa tanan natong mga kasal-anan.

⁸ Kon moingon kita nga wala kitay sala, gilimbongan lang nato ang atong kaugalingon, ug wala kanato ang kamatuoran. ⁹ Apan kon isugid nato sa Dios ang atong mga sala, kasaligan siya nga mopasaylo kanato sa atong mga sala ug sa paghinlo kanato sa tanan natong mga kalapasan. Buhaton niya kini tungod kay matarong siya. ¹⁰ Kon moingon kita nga wala kita makasala, gihimo natong bakakon ang Dios, ug wala kanato ang iyang pulong.

Chapter 2

¹ Gisulatan ko kamo nga akong mga anak, aron dili kamo magpakasala. Apan kon may makasala, may magpakiluoy sa Amahan alang kanato, ug siya mao si Jesu-Cristo nga mao ang matarong. ² Ang iyang kaugalingon mismo ang iyang gihalad isip bayad alang sa atong mga sala aron mapasaylo kita, ug dili lang alang kanato kondili alang usab sa mga sala sa mga tawo sa tibuok nga kalibotan. ³ Masiguro gayod nato nga nakaila kita sa Dios kon tumanon nato ang iyang mga sugo. ⁴ Ang nagaingon nga nakaila siya sa Dios apan wala magtuman sa iyang mga sugo bakakon, ug wala kaniya ang kamatuoran. ⁵ Apan ang tawo nga nagatuman sa pulong sa Dios, tinuod nga nahingpit diha kaniya ang gugma sa Dios. Ug sa ingon niini masiguro nato nga kita anaa gayod sa Dios: ⁶ ang nagaingon nga siya anaa sa Dios kinahanglan nga magkinabuhi sama kang Jesu-Cristo.

⁷ Mga hinigugma, dili bag-o nga sugo kining gisulat ko kaninyo *nga maghigugmaay kamo*. Daan na kini nga sugo nga nadungog ninyo ug nahibaloan sukad nga kamo mituo. ⁸ Apan makaingon usab kita nga kini nga sugo bag-o, kay ang kangitngit nagakahanaw na ug ang tinuod nga kahayag nagasidlak na, ug ang kamatuoran mahitungod niini makita na diha sa kinabuhi ni Cristo ug diha usab kaninyo. ⁹ Ang nagaingon nga siya anaa sa kahayag, apan wala nagahigugma sa iyang igsoon, kana nga tawo anaa pa sa kangitngit.

¹⁰ Ang tawo nga nagahigugma sa iyang igsoon nagapadayon sa pagkinabuhi diha sa kahayag, ug walay bisan unsa diha sa iyang kinabuhi nga mahimong hinungdan sa pagpakasala sa uban.

¹¹ Apan ang tawo nga wala nagahigugma sa iyang igsoon anaa sa kangitngit. Nagalakaw siya sa kangitngit ug wala masayod kon asa siya padulong, kay gibutaan siya sa kangitngit. ¹² Nagasulat ako kaninyo, mga anak, kay gipasaylo na kamo *sa Dios* sa inyong mga sala tungod kang Cristo. ¹³ Nagasulat ako kaninyo, mga amahan, tungod kay nailhan na ninyo siya, nga anaa nang daan sukad pa sa sinugdanan.

Nagasulat usab ako kaninyo, mga batan-on nga lalaki, kay napilde na ninyo si Satanas.

Nagasulat ako kaninyo, mga anak, kay nailhan na ninyo ang *Dios nga Amahan*.

¹⁴ Nagasulat ako kaninyo, mga amahan, tungod kay nailhan na ninyo siya, nga anaa nang daan sukad pa sa sinugdanan.

Nagasulat usab ako kaninyo, mga batan-on nga lalaki, kay lig-on kamo *sa inyong pagtuo*. Ginatuman ninyo ang pulong sa Dios ug napilde na ninyo si Satanas.

¹⁵ Ayaw ninyo higugmaa ang kalibotan o ang kalibotanon nga mga butang. Kon ginahigugma ninyo ang kalibotan, wala kamo nagahigugma sa Amahan. ¹⁶ Kay ang tanan nga kalibotanon, nga ginapangandoy sa tawhanong pagbati, nga ginakaibgan sa mga mata, ug ginapasigarbo sa mga tawo, dili gikan sa Amahan kondili iya sa kalibotan. ¹⁷ Ang kalibotan ug ang tanan nga mga butang niini nga ginatinguha sa mga tawo mahanaw, apan ang nagatuman sa kabubut-on sa Dios nagakinabuhi sa walay kataposan.

Ang Anti-Cristo

¹⁸ Mga anak, nakadungog na kamo nga moabot ang anti-Cristo. Ug kon moabot na siya, haduol na kita sa kataposan nga mga adlaw. Bisan gani karon daghan na ang mga anti-Cristo, busa nahibaloan nato nga haduol na kita sa kataposan nga mga adlaw. ¹⁹ Bisan uban sila kanato kaniadto, dili nato sila tinuod nga mga kauban. Kay kon tinuod pa nato silang kauban, wala unta sila mobiya kanato. Apan mibiya sila, ug kini nagapaila nga dili nato sila tinuod nga mga kauban.

²⁰ Apan kamo gihatagan ni Cristo sa Espiritu Santo.^a Busa nasayod kamong tanan *sa kamatuoran*.

²¹ Nagasulat ako kaninyo, dili tungod kay wala kamo masayod sa kamatuoran, kondili tungod kay kamo nahibalo na, ug nahibaloan usab ninyo nga walay bakak nga naggikan sa kamatuoran. ²² Kinsa ang bakakon? Siya nga nagaingon nga si Jesus dili mao ang Cristo. Mao kini ang anti-Cristo, ang naglimod sa Amahan ug sa Anak. ²³ Ang naglimod sa Anak wala diha kaniya ang Amahan, apan ang nagaila sa Anak anaa diha kaniya ang Amahan. ²⁴ Busa ayaw gayod ninyo kalimti ang mga gitudlo kaninyo sukad nga kamo mituo. Kon ginatuman ninyo kini, magapabilin kamo sa panaghiusa diha sa Anak ug sa Amahan. ²⁵ Ug ang gisaad ni Cristo kanato mao ang kinabuhi nga walay kataposan. ²⁶ Nagasulat ako kaninyo bahin niini tungod sa mga tawo nga gustong magpahisalaag kaninyo. ²⁷ Apan kamo, ang Espiritu nga nadawat ninyo gikan kang Cristo nagapabilin kaninyo, busa dili na kinahanglan nga tudloan pa kamo sa uban nga mga tawo. Kay ang iyang Espiritu mao ang nagatudlo kaninyo sa tanan nga mga butang, ug ang iyang ginatudlo tinuod ug dili bakak. Busa, sama sa iyang giingon kaninyo, pabilin kamo kang Cristo.

²⁸ Mga anak, pabilin kamo kaniya, aron dili kita mahadlok o magtago tungod sa kaulaw kon moabot na siya. ²⁹ Nahibaloan ninyo nga si Cristo matarong, busa makasiguro gayod kamo nga ang tanan nga mga tawo nga nagabuhay ug matarong nga anak sa Dios.

Chapter 3

Mga Anak sa Dios

¹ Hunahunaa ninyo kon unsa kadako ang paghigugma sa Amahan kanato! Gitawag niya kita nga iyang mga anak, ug tinuod gayod kini. Wala makaila kanato ang mga tawo dinhi sa kalibotan tungod kay wala

^a 20 kamo gihatagan ni Cristo sa Espiritu Santo: *sa literal*, gidihog kamo sa Balaan.

man sila makaila sa Dios.² Mga hinigugma, karon mga anak na kita sa Dios. Apan wala pa mapadayag kon unsa kita sa kaulahian. Nahibaloan nato nga kon moabot na si Cristo mahisama kita kaniya, kay makita gayod nato siya sa iyang pagkasiya.³ Busa ang matag usa nga may paglaom nga sama niini diha kang Cristo kinahanglan nga hinlo ug kinabuhi ingon nga si Cristo hinlo.

⁴ Si bisan kinsa nga nagapakasala nagalapas sa mga sugo sa Dios, kay ang sala mao ang pagkamalapason sa mga sugo sa Dios.⁵ Nahibaloan ninyo nga si Cristo nga wala gayoy sala mianhi dinhi sa kalibotan sa pagpapas sa atong mga sala.⁶ Busa ang mga tawo nga nagakinabuhi diha kang Cristo dili magpadayon sa pagpakasala. Apan si bisan kinsa nga magpadayon sa pagpakasala wala gayod makakita o makaila kaniya.

⁷ Mga anak, ayaw kamo pagtugot nga pahisalaagon kamo ni bisan kinsa! Ang tawo nga nagabuhat ug matarong nagpaila nga siya matarong, ingon nga si Cristo matarong.⁸ Apan ang tawo nga nagapadayon sa pagpakasala, iya ni Satanas, kay si Satanas nagpakasala sukad pa sa sinugdanan. Tungod niana, ang Anak sa Dios mianhi dinhi aron sa pagguba sa binuhatan ni Satanas.⁹ Ang tawo nga nahimong anak sa Dios dili magpadayon sa pagpakasala, kay ang kinaiya sa Dios anaa na kaniya. Ug tungod kay ang Dios mao ang iyang Amahan, dili na siya mahimong magpadayon sa pagpakasala.¹⁰ Sa ingon niini maila kon kinsa gayod ang mga anak sa Dios ug kon kinsa ang mga anak ni Satanas: ang tawo nga wala nagabuhat ug matarong o wala nagahigugma sa iyang igsoon dili anak sa Dios.

Maghinigugmaay Kita

¹¹ Mao kini ang pagtulon-an nga inyong nadunggan sukad nga kamo mituo: kinahanglan gayod nga maghinigugmaay kita.¹² Dili kita angay nga mahisama kang Cain. Sakop siya ni Satanas, busa gipatay niya ang iyang igsoon. Apan nganong gipatay man gayod niya ang iyang igsoon? Tungod kay ang iyang mga binuhatan daotan—ug sa iyang igsoon matarong.¹³ Busa mga igsoon *ko kang Cristo*, ayaw katingala kon dumtan kamo sa mga tawo sa kalibotan.¹⁴ Nahibaloan nato nga nakalatas na kita sa kamatayon ngadto sa kinabuhi tungod kay nahigugma kita sa *atong* mga igsoon. Ang wala mahigugma anaa pa sa kamatayon.¹⁵ Ang tawo nga wala mahigugma sa iyang igsoon mamumuno. Ug nahibaloan ninyo nga walay mamumuno nga makaangkon ug kinabuhi nga walay kataposan.¹⁶ Nagpakamatay si Cristo alang kanato ug pinaagi niini nahibaloan nato ang tinuod nga paghigugma. Busa kita angay usab nga magpakamatay alang sa atong mga igsoon.¹⁷ Kon hamugaway ang atong kinabuhi apan wala kita motabang bisan nakita nato nga naglisod ang atong igsoon, makaingon ba kita nga ang gugma sa Dios ania kanato?¹⁸ Mga anak, dili lang kita magsulti nga nahigugma kita, kondili ipakita nato sa atong mga binuhatan nga tinuod ang atong paghigugma.¹⁹ Sa ingon niini, mahibaloan nato nga anaa kita sa kamatuoran, ug takos na kita nga moatubang sa Dios nga walay kahadlok.²⁰ Bisan kon sa atong hunahuna angayan gayod unta kita nga silotan. Kay nahibaloan nato nga ang Dios labaw pa sa atong hunahuna, ug nahibaloan niya ang tanan.²¹ Mga hinigugma, kon wala na kita hasola sa atong konsensya, wala kitay kahadlok nga moduol sa Dios.²² Kay bisan unsa ang atong pangayoon kaniya madawat nato, kay ginatuman man nato ang iyang mga sugo ug ginabuhat ang iyang gusto.²³ Mao kini ang iyang sugo: motuo kita sa iyang Anak nga si Jesu-Cristo, ug maghigugmaay kita sumala sa iyang sugo kanato.²⁴ Ang tawo nga nagatuman sa mga sugo sa Dios nagakinabuhi diha sa Dios, ug ang Dios nagakinabuhi diha kaniya. Nahibaloan nato nga ang Dios nagakinabuhi diha kanato pinaagi sa *iyang* Espiritu nga iyang gihatag kanato.

Chapter 4

Ang Espiritu sa Dios ug ang Espiritu sa Anti-Cristo

¹ Mga hinigugma, ayaw kamo pagtuo dayon sa mga tawo nga moingon nga ang ilang ginatudlo gikan sa Espiritu Santo, kondili susiha una ninyo kon tinuod ba nga ang ilang ginatudlo gikan gayod sa Dios. Kay

daghan nang mga mini nga propeta^a ang midagsang sa kalibotan. ² Ang paagi nga mahibaloan ninyo kon anaa gayod kanila ang Espiritu sa Dios mao kini: kon moila sila nga si Jesu-Cristo nagpakatawo, ang Dios mao ang nagsugo kanila. ³ Apan ang wala moila nga si Jesus nagpakatawo, ang nagsugo kaniya dili mao ang Dios kondili ang espiritu sa anti-Cristo. (Nadunggan na ninyo nga moabot kini ug ania na kini sa kalibotan.) ⁴ Apan mga anak *ko*, kamo iya sa Dios, ug gidaog na ninyo ang dili tinuod nga mga propeta; kay ang Espiritu Santo nga anaa kaninyo mas gamhanan pa kay kang Satanas nga nagagahom sa *mga tawo sa* kalibotan. ⁵ Kining mga mini nga propeta iya sa kalibotan, busa ang mga butang nga iya sa kalibotan mao ang ilang gisugilon, ug ang *mga tawo sa* kalibotan naminaw kanila. ⁶ Apan kita mga anak sa Dios. Ang mga nagaila sa Dios nagapatalinghog sa atong gitudlo, apan ang wala moila sa Dios dili magpatalinghog kanato. Busa sa ingon niini nga paagi mahibaloan nato kon kinsa ang nagtudlo sa kamatuoran nga gikan sa Espiritu sa Dios ug kon kinsa ang nagtudlo sa bakak nga gikan sa lain nga espiritu.^b

Ang Dios Gugma

⁷ Mga hinigugma, maghigugmaay kita kay ang gugma naggikan sa Dios. Ang nahigugma, anak sa Dios ug nakaila sa Dios. ⁸ Ang wala mahigugma, wala makaila sa Dios, kay ang Dios gugma man. ⁹ Gipakita sa Dios ang iyang gugma kanato pinaagi sa iyang pagpadala sa iyang bugtong nga Anak dinhi sa kalibotan, aron nga pinaagi kaniya makaangkon kita sa kinabuhi nga walay kataposan. ¹⁰ Mao kini ang tinuod nga paghigugma, dili tungod kay kita ang nahigugma sa Dios, kondili tungod kay ang Dios mao ang nahigugma kanato, busa gipadala niya ang iyang Anak aron pinaagi sa paghalad kaniya mapasaylo ang atong mga sala.

¹¹ Mga hinigugma, kon mao kini ang paghigugma sa Dios kanato, kinahanglan usab nga kita maghigugmaay. ¹² Wala pa gayoy tawo nga nakakita sa Dios. Apan kon maghigugmaay kita, ang Dios magpabilin dinhi kanato ug ang iyang gugma mahingpit dinhi kanato.

¹³ Nasiguro nato nga anaa kita sa Dios ug ang Dios ania kanato, kay gihatag niya kanato ang iyang Espiritu. ¹⁴ Nakita namo ug nanugilon kami nga gipadala sa Amahan ang iyang Anak isip Manluluwas sa kalibotan. ¹⁵ Si bisan kinsa nga moingon nga si Jesus Anak sa Dios, ang Dios anaa kaniya, ug siya anaa sa Dios. ¹⁶ Nahibalo na kita ug nagtuo nga gihigugma kita sa Dios.

Ang Dios gugma. Ug ang nagakinabuhi nga may paghigugma, anaa sa Dios, ug ang Dios anaa kaniya. ¹⁷ Kini nga gugma gihingpit dinhi kanato aron dili na kita mahadlok sa adlaw nga ang Dios maghukom, kay ang atong pagkinabuhi dinhi sa kalibotan sama sa pagkinabuhi ni Cristo. ¹⁸ Walay kahadlok diha sa gugma. Ang hingpit nga gugma nagakuha sa tanan nga kahadlok. Ang tawo nahadlok tungod kay may gipaabot siya nga silot, kay wala pa gayod niya mahibalo ang paghigugma sa Dios kaniya.

¹⁹ Nahigugma kita *sa Dios* tungod kay siya mao ang una nga nahigugma kanato. ²⁰ Ang moingon nga nahigugma siya sa Dios, apan wala mahigugma sa iyang igsoon, kanang tawhana bakakon. Kay kon ang iyang igsoon mismo nga iyang makita wala gani niya higugmaa, unsaon niya paghigugma sa Dios nga wala niya makita? ²¹ Busa mao kini ang sugo nga gihatag ni Cristo kanato: ang tawo nga nahigugma sa Dios kinahanglan usab nga mahigugma sa iyang igsoon.

Chapter 5

Ang Pagtuo, Pagtuman, ug ang Pagdaog

¹ Si bisan kinsa nga nagatuo nga si Jesus mao ang Cristo, anak sa Dios. Ug si bisan kinsa nga nahigugma sa ginikanan nahigugma usab sa iyang anak. ² Ug nahibaloan nato nga ginahigugma nato ang mga anak sa Dios kon nahigugma kita sa Dios ug nagatuman sa iyang mga sugo. ³ Kay nahigugma kita

^a 1 propeta: *tan-awa ang buot ipasabot sa "propeta" sa Lista sa mga Pulong sa likod.*

^b 6 mahibaloan nato ...espiritu: *sa literal*, mahibaloan nato ang espiritu sa kamatuoran ug ang espiritu sa bakak.

sa Dios kon nagatuman kita sa iyang mga sugo. Ug ang iyang mga sugo dili lisod tumanon.⁴ Kay gipilde sa matag anak sa Dios ang kalibotan.^a Gipilde niya kini pinaagi sa pagtuo.⁵ Busa kinsa ba ang makapilde sa kalibotan? Ang tawo nga nagatuo nga si Jesus mao ang Anak sa Dios.⁶ Ang mianhi nga si Jesu-Cristo *gipamatud-an nga* mao gayod ang Anak sa Dios pinaagi sa tubig *sa dihang siya nagpabautismo* ug pinaagi usab sa *iyang dugo nga giula*. Kini dili lang pinaagi sa tubig kondili pinaagi sa tubig ug dugo. Ug kini ginapamatud-an usab sa Espiritu *Santo kanato*, ug nahibaloan nato nga tinuod ang iyang ginasulti kay siya ang kamatuoran.⁷ Busa may tulo nga nagapamatuod *bahin kang Jesus*:⁸ ang Espiritu *Santo*, ang tubig *sa iyang pagpabautismo*, ug ang *iyang dugo sa iyang kamatayon*. Ug kining tulo nagakahiusa.⁹ Nagatuo kita sa pagpamatuod sa mga tawo. Apan mas masaligan pa gayod ang pagpamatuod sa Dios, ug siya gayod ang nagpamatuod nga si Jesus iyang Anak.¹⁰ Ang nagatuo sa Anak sa Dios nagatuo sa pagpamatuod sa Dios. Apan ang wala motuo sa pagpamatuod sa Dios, gihimo niya ang Dios nga bakakon, kay wala siya motuo sa pagpamatuod sa Dios bahin sa iyang Anak.¹¹ Ug mao kini ang pagpamatuod sa Dios: nga kita gihatagan niya ug kinabuhi nga walay kataposan, ug kining kinabuhia anaa sa iyang Anak.¹² Si bisan kinsa nga anaa diha kaniya ang Anak, may kinabuhi *nga walay kataposan*. Apan kon wala diha kaniya ang Anak sa Dios wala siyay kinabuhi *nga walay kataposan*.

Ang Kinabuhi nga Walay Kataposan

¹³ Gisulat ko kini kaninyo, kamo nga nagatuo sa Anak sa Dios, aron mahibaloan ninyo nga may kinabuhi kamo nga walay kataposan.¹⁴ Ug makasalig kita nga makaduol sa Dios kay nagatuo kita nga paminawon niya ang bisan unsa nga atong iampo sumala sa iyang kabubut-on.¹⁵ Ug kon nahibaloan nato nga nagapaminaw ang Dios kanato kon mangayo kita kaniya, nahibaloan usab nato nga madawat na nato ang bisan unsa nga atong gipangayo kaniya.

¹⁶ Kon makita ninyo ang inyong igsoon *kang Cristo* nga nagabuhat ug sala nga dili mosangpot sa kamatayon *nga espirituhanon*, iampo ninyo siya ug ang Dios mohatag kaniya ug kinabuhi. Kini alang lang sa mga nakabuhat ug sala nga dili ikamatay. May sala nga mosangpot gayod sa kamatayon. Wala ako mag-ingon nga iampo ninyo ang tawo nga nakabuhat niini nga sala.¹⁷ Ang tanan nga buhat nga dili matarong sala. Apan adunay sala nga dili mosangpot sa kamatayon.

¹⁸ Nahibaloan nato nga walay tawo nga nahimong anak sa Dios nga magpadayon sa pagpakasala, kondili ampingan siya sa Anak sa Dios, busa dili siya matandog ni Satanas.¹⁹ Kining tibuok nga kalibotan anaa sa ilalom sa gahom ni Satanas, apan nahibaloan nato nga kita iya na sa Dios.²⁰ Ug nahibaloan usab nato nga mianhi dinhi sa kalibotan ang Anak sa Dios, ug gihatagan niya kita ug pagsabot aron maila nato ang tinuod *nga Dios*. Ug anaa kita diha sa tinuod *nga Dios*, sa iyang Anak nga si Jesu-Cristo.^b Siya mao ang tinuod nga Dios ug ang kinabuhi nga walay kataposan.

²¹ Busa mga anak, likayi ninyo ang mga dios-dios.

^a 4 ang kalibotan: *buot ipasabot*, ang mga butang dinhi sa kalibotan nga supak sa Dios.

^b 20 sa iyang Anak nga si Jesu-Cristo: *o*, tungod kay kita anaa sa iyang Anak nga si Jesu-Cristo.

Ang Ikaduhang Sulat Ni

JUAN

¹ Ako nga pangulo sa mga tumutuo *nangumusta* kanimo, *kanimo nga sama sa usa ka* babayeng pinili sa Dios, ug ngadto usab sa imong mga anak. Gihigugma ko gayod kamo, ug dili lang ako kondili ang tanan usab nga nakaila sa kamatuoran. ² *Gihigugma namo kamo* tungod sa kamatuoran nga atong nadawat, ug kana nga kamatuoran magpabilin dinhi kanato hangtod sa kahangtoran.

³ *Hinaut nga* magpabilin dinhi kanato ang grasya, kaluoy, ug kalinaw nga gikan sa Dios nga Amahan ug kang Jesu-Cristo nga iyang Anak samtang nagakinabuhi kita sumala sa kamatuoran ug gugma.

Ang Kamatuoran ug ang Gugma

⁴ Nalipay gayod ako sa akong pagkasayod nga may mga anak ka nga nagasunod sa kamatuoran, ingon sa gisugo kanato sa *Dios nga* Amahan. ⁵ Busa, nagahangyo ako kanimo nga maghigugmaay kitang tanan. Kining akong gisulat kanimo dili bag-o nga sugo. Mao kini ang sugo nga gihatag na kanato sukad nga kita mituo. ⁶ Ang gugma makita dinhi kanato kon tumanon nato ang mga sugo sa Dios. Ug ang iyang sugo nga inyong nadunggan sukad nga kamo mituo mao kini: kinahanglan magkinabuhi kamo nga may paghigugma.

⁷ *Mahinungdanon kini*, kay daghan na nga mga malimbongon ang midagsang sa kalibotan. Kining mga tawhana wala moila nga si Jesu-Cristo nagpakatawo. Sila mao ang mga tigpahisalaag ug ang mga anti-Cristo. ⁸ Busa pagbantay gayod kamo aron dili mawala ang inyong gihagoan, kondili makadawat hinuon kamo sa tibuok nga ganti.

⁹ Ang wala magsunod sa mga pagtulon-an ni Cristo, apan nagatudlo hinuon ug dugang pagtulon-an mahitungod niini, wala kaniya ang Dios. Apan ang nagasunod sa mga pagtulon-an ni Cristo, anaa kaniya ang Amahan ug ang Anak. ¹⁰ Busa kon may moanha kaninyo nga dili magtudlo sa mga pagtulon-an ni Cristo, ayaw ninyo siya pasudla sa inyong balay, ug ayaw abiabiha. ¹¹ Kay ang moabiabi kaniya makaambit sa iyang daotang binuhatan.

¹² Daghan pa unta ang akong isulti kaninyo, apan dili ko na lang kini isulat, kay nagalaom ako nga makabisita diha ug makigsulti kaninyo aron magmalipayon gayod kita.

¹³ Nangumusta kanimo ang mga anak sa imong igsoong babaye nga usa usab ka pinili sa Dios.

Ang Ikatulong Sulat Ni

JUAN

¹ Ako nga pangulo sa mga tumutuo *nangumusta* kanimo Gayo, nga akong hinigugma nga *igsoon diha kang Cristo*.

² Hinaut nga anaa ka sa maayong panglawas ug maayong kahimtang, sama nga *nasayran ko* nga maayo ang imong espirituhanon nga kahimtang. ³ Nalipay gayod ako sa pag-abot dinhi sa pipila nato ka mga igsoon nga nagsulti mahitungod sa imong pagkamatinumanon sa kamatuoran, sama sa *nasayran ko* nga ikaw nagakinabuhi sumala niini. ⁴ Wala nay laing makahatag kanako ug labaw pa nga kalipay kondili ang madunggan ko nga ang akong mga anak sa pagtuo nagakinabuhi sumala sa kamatuoran.

⁵ Hinigugma ko nga *Gayo*, tinuod gayod nga kasaligan ka, kay ginaatiman mo man ang *atong* mga igsoon nga nahiagi diha bisan pa ug dili mo sila kaila. ⁶ Gisultihan nila ang mga tumutuo dinhi mahitungod sa imong paghigugma nga gipakita kanila. Kon mahimo, inig-abot nila diha kaninyo, tabangi sila sa paagi nga malipay ang Dios, aron nga makapadayon sila sa ilang panaw. ⁷ Kay nanglakaw sila aron sa pagtudlo mahitungod kang Cristo, ug wala gayod sila modawat ug tabang gikan sa mga dili tumutuo. ⁸ Busa kita nga *mga tumutuo* angay nga motabang sa mga tawo nga sama kanila aron nga may bahin usab kita sa ilang paghago alang sa kamatuoran.

⁹ Gisulatan ko ang mga tumutuo diha, apan si Diotrefes nga gustong mangulo kaninyo dili mamati kanamo. ¹⁰ Busa inig-abot ko diha isulti ko kaninyo ang tanan niyang gibuhat. Labihan kadaotan ang iyang mga pagbutangbutang kanamo. Ug dili kay kana lang, ang atong mga igsoon *kang Cristo nga nagaagi diha* dili usab niya dawaton. Ginapugngan pa niya ang gustong modawat kanila ug gipapahawa sa iglesya.

¹¹ Hinigugma ko nga *Gayo*, ayaw sunda ang daotan nga *ginabuhat niining tawhana*. Sunda ang maayo. Ang nagabuhat ug maayo iya sa Dios, apan ang nagabuhat ug daotan wala makaila sa Dios. ¹² Tan-awa si Demetrio. Ang tanan nga mga tumutuo nagasulti nga maayo siya, ug makita sa iyang pagkinabuhi nga nagasunod siya sa kamatuoran. Kami nagapamatuod usab nga maayo siya, ug nasayod ka nga tinuod ang among gisulti.

¹³ Daghan pa unta ang akong isugilon kanimo, apan dili ko na lang isulat. ¹⁴ Hisgotan na lang unya nato kini kon moabot ako diha kay may plano ako nga makigkita kanimo sa labing madaling panahon.

Hinaut nga anaa ka sa maayo nga kahimtang. Ang *imong* mga higala dinhi nangumusta kanimo. Ipaabot usab ang akong pagpangumusta ngadto sa matag usa *nato* ka higala diha.

Ang Sulat Ni

JUDAS

¹ Ako si Judas, igsoon ni Santiago ug alagad ni Jesu-Cristo. *Nangumusta ako* kaninyong mga tinawag sa Dios nga mahimong iya, kamo nga ginahigugma sa Dios nga Amahan ug giampingan ni Jesu-Cristo

² Hinaut nga madawat ninyo ang dugang pa gayod nga kaluoy, kalinaw ug gugma *sa Dios*.

Ang Mini nga mga Magtutudlo sa Dios

³ Mga hinigugma, gusto ko gayod unta nga magsulat kaninyo bahin sa kaluwasan nga atong nadawat, apan nahunahunaan ko nga mas kinahanglan gayod nga sulatan ko kamo nga magmaisogon sa pagpakigbatok sa mga tawo nga buot motuis sa mga pagtulon-an mahitungod sa atong pagtuo. Kini nga mga pagtulon-an gihatag na sa Dios ngadto sa iyang mga katawhan ug dili na gayod kini usabon.

⁴ Gisulatan ko kamo niini tungod kay may mga tawo nga sa hilom miipon diha kaninyo. Dili sila diosnon ug tuison nila ang tinuod nga mga pagtulon-an mahitungod sa grasya sa atong Dios aron makapatuyang sila sa pagbuhat ug malaw-ay.^a Gilimod nila si Jesu-Cristo nga mao lamang ang atong Agalon ug Ginoo. Nahisulat nang daan kaniadto pa nga kini sila silotan.

⁵ Bisan nasayran na ninyo, gusto ko pa gayod nga pahinumdoman kamo nga giluwat sa Ginoo ang mga Israelinhon sa Ehipto, apan sa kaulahian gipamatay niya ang uban kanila tungod kay wala sila motuo kaniya.

⁶ Hinumdomi usab ninyo ang mga anghel nga wala magpabilin sa ilang naandang katungdanan, ug mibiya hinuon sa ilang puloy-anan. Mao kadto nga gipagapos sila *sa Dios* sa mga kadena nga dili mabugto ug gibilanggo sa lawom ug mangiob nga dapit hangtod nga moabot ang adlaw sa paghukom sa Dios kanila.

⁷ Hinumdomi usab ninyo ang mga tawo sa Sodoma ug Gomora ug ang kasikbit nga mga lungsod niini. Nagpakasala usab sila sama niadtong mga anghel. Kay gusto sa mga tawo sa Sodoma ug Gomora nga makighilawas sa dili nila asawa o bana o bisan gani sa dili tawong sama kanila. Kadtong kalayo nga gisilat kanila pasidaan ngadto sa mga daotan nga sa ulahing mga adlaw may silot nga walay kataposan diha sa kalayo nga walay pagkapalong.

⁸ Ingon usab niini nga mga tawo ang giingon kong miipon sa hilom diha kaninyo. May mga panan-awon sila nga nagatukmod kanila sa pagpakasala sa ilang kaugalingon nga lawas. Ug tungod usab niining ilang mga panan-awon, dili sila magpasakop sa Ginoo ug ginatamay nila ang gamhanan nga mga binuhat.^b ⁹ Bisan gani si Miguel nga pangulong anghel wala maghimo ug sama niana. Kay paglalis nila ni Satanas kon kinsa kanila ang mokuha sa patay nga lawas ni Moises, wala siya mangahas nga hukman si Satanas nga silotan tungod sa iyang pagpasipala kang Moises. Ang giingon lang niya, “Ang Ginoo ang mobadlong kanim!”¹⁰ Apan kana nga mga tawo nagtamay sa mga butang nga wala nila masabti. Sama sila sa mga mananap nga walay hunahuna, kay wala silay lain nga ginasunod kondili ang ilang naandan nga mga ginabati, nga maoy maglaglag kanila.¹¹ Alaot sila! Kay gisunod nila ang batasan ni Cain. Ug gisunod usab nila si Balaam, kay bisan nasayran nila nga daotan ang ilang ginabuhat nagpadayon pa gihapon sila tungod sa ilang kahakog sa kuwarta. Parehas usab sila kang Core nga nagrebelde sa Dios, busa silotan usab sila sama kaniya.¹² Kana nga mga tawo nagadaot sa inyong panagtigom sa pagpangaon isip managsoon diha kang Cristo. Kay nagapatuyang lang silag kaon ug inom ug wala silay kaulaw. Ang ila lang kaugalingon ang ilang gihunahuna. Parehas sila sa dag-om nga gipalid sa hangin ug wala magdala ug ulan. Parehas usab sila sa kahoy nga wala mamunga bisag panahon sa tingpamunga. Gipangibot sila ug patay na gayod.¹³ Parehas sila sa kusog nga balod, ug ingon nga makita ang bula nga mogawas sa mga balod, makita usab ang ilang mga makauulaw nga binuhatan. Parehas sila sa mga bituon nga nahisalaag. Busa may lugar nga mangitngit kaayo nga gitagana *ang Dios* alang kanila. Ug didto sila sa walay kataposan.

^a 4 Nagatuo sila nga walay kaso bisan malaw-ay ang atong mga ginabuhat, kay maluloy-on ang Dios, busa pasayloon niya kita.

^b 8 gamhanan nga mga binuhat: *tingali ang buot ipasabot*, daotan nga espiritu.

¹⁴ Si Enoc nga ikaunom nga kaliwat ni Adan nagtagna na bahin kanila. Miingon siya, “Moabot ang Ginoo kauban sa iyang linibo ka mga anghel ¹⁵ sa paghukom sa tanan, ug sa pagsilot sa mga dili diosnon tungod sa ilang daotan nga mga binuhatan, ug tungod sa mga daotan nga mga pulong nga gisulti nila batok kaniya.”

¹⁶ Kana nga mga tawo mga bagulbolan. Dili sila kontento sa ilang kahimtang, ang ila lang kaugalingon nga mga tinguha ang ilang gipalabi, mga hambugero sila, ug giulog-ulogan nila ang uban aron makuha nila ang ilang gusto.

Ang mga Pahimangno

¹⁷ Apan mga hinigugma, hinumdomi ninyo ang giingon kaninyo kaniadto sa mga apostoles sa atong Ginoong Jesu-Cristo. ¹⁸ Dili ba nag-ingon sila nga, “Sa ulahing mga adlaw motungha ang mga tawong magbiaybiay kaninyo, ug ang ilang sundon mao lang ang ilang daotan nga mga tinguha.” ¹⁹ Mao kana nga mga tawo ang maghimog paagi nga kamong mga tumutuo magkabahin-bahin. Ginagamhan sila sa ilang tawhanong kinaiya. Wala kanila ang Espiritu Santo. ²⁰ Apan kamo mga hinigugma, paglig-onay kamo sa inyong balaan nga ginatuohan. Pag-ampo kamo nga giniyahan sa *gahom sa Espiritu Santo*. ²¹ Pabilin gayod kamo diha sa gugma sa Dios samtang nagahulat kamo sa kinabuhi nga walay kataposan nga ihatag sa atong Ginoong Jesu-Cristo tungod sa iyang kaluoy. ²² Kaloy-i ninyo ang mga nagaduhaduha. ²³ Tabangi ninyo sila aron maluwas sila gikan sa silot, sama nga nagasakmit kamo sa usa ka butang nga hapit nang masunog. Kaloy-i ninyo bisan ang mga tawo nga daotan ug binuhatan, apan kapungti ninyo ang ilang mga binuhatan. Pagbantay kamo kay bisan gani ang ilang mga bisti hugaw atubangan sa Dios.

Pagdayeg ug Pagpasalamat sa Dios

²⁴ Ang Dios makahimo sa pagbantay kaninyo aron dili kamo mahulog sa pagpakasala, ug madala niya kamo nga walay ikasaway ug malipayon gayod ngadto sa iyang presensya! ²⁵ *Dalayegon gayod siya!* Siya lang gayod ang Dios ug atong Manluluwas pinaagi kang Jesu-Cristo nga atong Ginoo. Kaniya ang kadunganan, pagkahalangdon, gahom, ug katungod sukad pa sa sinugdan, karon, ug sa walay kataposan! Amen.

GIPADAYAG

(Ang Mga Butang Nga
Gipakita Ni Jesu-Cristo Kang Juan)

Chapter 1

¹ *Kini nga sulat* mahitungod sa mga butang nga gipadayag ni Jesu-Cristo nga mahitabo sa dili madugay. Gisugilon kini sa Dios ngadto kang Cristo aron siya na usab ang mopadayag niini ngadto sa mga nagaalagad sa Dios. Busa gipadayag kini ni Cristo kanako nga iyang alagad pinaagi sa iyang gisugo nga anghel. ² Ako si Juan ug gisugilon ko ang tanan nga akong nakita mahitungod sa plano sa Dios nga gipamatud-an ni Jesu-Cristo. ³ Bulahan ang nagabasa ug ang mga nagapaminaw niini nga sulat, kon tumanon nila ang nahisulat dinhi. Kay ang mga taga dinhi hapit nang mahitabo.

Mga Pagpangumusta Ngadto sa Pito ka mga Iglesya

^{4,5} *Nangumusta ako kaninyo nga anaa sa pito ka mga iglesya sa probinsya sa Asia.*

Hinaut nga ang Dios, ang Espiritu, ug si Jesu-Cristo maghatag kaninyo ug grasya ug pakigdait. Kon mahitungod sa Dios, mao siya karon, mao usab kaniadto, ug mao usab sa umaabot. Kon mahitungod sa Espiritu nga silbe pito,^a anaa siya sa atubangan sa trono sa Dios. Ug kon mahitungod kang Jesu-Cristo, siya ang kasaligan nga tigpamatuod. Siya gayod ang una nga nabanhaw.^b Ug siya usab ang nagagahom sa *tanan nga mga pangulo* dinhi sa kalibotan. Gihigugma niya kita, ug pinaagi sa iyang dugo^c giluwat niya kita gikan sa atong mga sala. ⁶ Gihimo niya kita nga mga hari^d ug mga pari alang sa pag-alagad sa Dios nga iyang Amahan. Iya ang kadunggan ug ang gahom nga walay kataposan. Amen.

⁷ Pangandam kamo! Moanhi si Jesu-Cristo uban sa mga panganod. Ang tanang tawo makakita kaniya ingon man ang mga tawo nga mipatay kaniya. Ug ang mga tawo sa tanang lungsod sa kalibotan manghilak tungod sa ilang kahadlok nga silotan na niya sila. Tinuod gayod kini!

⁸ Ang Ginoong Dios ang makagagahom sa tanan. Kon unsa siya karon, mao usab siya kaniadto, ug mao usab sa umaabot. Busa nag-ingon siya, “Ako ang sinugdanan ug ang kataposan sa tanan.”^e

Nagpakita si Cristo kang Juan

⁹ Ako si Juan nga inyong igsoon nga kauban usab ninyo sa kalisdanan, sa paghari, ug sa pag-antos tungod kay kita anaa kang Jesus. Gidala ako ngadto sa isla sa Patmos tungod sa *akong pagwali* sa pulong sa Dios nga gitudlo ni Jesus. ¹⁰ Sa adlaw nga Domingo,^f gigamhan ako sa Espiritu *Santo*, ug nadunggan ko ang makusog nga tingog nga daw trumpeta dapit sa akong likod ¹¹ nga nag-ingon, “Isulat mo ang imong makita, ug ipadala dayon niining pito ka mga iglesya: sa Efeso, Smirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelpia, ug Laodicea.”

¹² Pagkadungog ko niadto, milingi dayon ako aron tan-awon kon kinsa ang nakigsulti kanako. Ug nakita ko ang pito ka suga nga bulawan. ¹³ Taliwala sa mga suga may nagatindog nga morag tawo. Taas ang iyang bisti kutob sa iyang tiil, ug sa iyang dughan may bakos nga bulawan. ¹⁴ Ang iyang buhok puti kaayo,

^a 4,5 Espiritu nga silbe pito: *sa literal*, pito ka Espiritu, *o kaha*, pito ka espiritu. *Ang numero nga “pito” nagpasabot nga kompleto, o tibuok.*

^b 4,5 Siya gayod ang una nga nabanhaw *nga dili na mamatay pag-usab.*

^c 4,5 iyang dugo: *buot ipasabot, iyang kamatayon isip halad.*

^d 6 mga hari: *o usa ka gingharian.*

^e 8 ang sinugdanan ug ang kataposan sa tanan: *sa literal*, alpha ug omega, *nga mao ang una ug kataposan nga mga letra sa alpabetong Griego.*

^f 10 adlaw nga Domingo: *sa literal*, adlaw sa Ginoo.

ug ang iyang mga mata sama sa nagasiga nga kalayo.¹⁵ Ang iyang mga tiil nagasidlak nga sama sa bronsi nga gitunaw sa kalayo ug gipasinaw. Ang iyang tingog kusog kaayo sama sa dahunog sa busay.¹⁶ May gikuptan siyang pito ka bituon sa iyang tuong kamot, ug sa iyang baba may nagagawas nga mahait nga espada nga duha ang sulab. Ang iyang nawong labihan kasulaw sama sa adlaw sa udtong tutok.

¹⁷ Pagkakita ko kaniya, natumba ako nga mora nag patay diha sa iyang tiilan. Gipatong dayon niya kanako ang iyang tuong kamot ug miingon, “Ayaw kahadlok! Ako ang sinugdanan ug ang kataposan *sa tanan*.¹⁸ May kinabuhi ako nga walay kataposan. Namatay ako, apan tan-awa, buhi ako, ug dili na gayod mamatay. Ilalom sa akong gahom ang kamatayon ug ang lugar sa mga patay.^a ¹⁹ Busa isulat ang mga butang nga akong gipakita kanimo, ang mga nagakahitabo karon ug ang mahitabo sa kaulahian.²⁰ Mao kini ang kahulogan sa pito ka bituon nga imong nakita sa akong tuong kamot ug ang pito ka suga nga bulawan: ang pito ka bituon mao ang pito ka anghel nga nagabantay sa pito ka iglesya, ug ang pito ka suga nga bulawan mao ang pito ka iglesya.”

Chapter 2

Ang Sulat Alang sa Efeso

¹ “Isulat kini alang sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Efeso:

Mao kini ang giingon sa nagakupot sa pito ka bituon sa iyang tuong kamot ug nagalakaw taliwala sa pito ka suga nga bulawan:² “Nasayod ako sa inyong mga binuhatan ug sa inyong mga paghago ug pagkamaintuson. Nasayod usab ako nga dili ninyo maantos ang daotan nga mga tawo. Giusisa ninyo ang mga nagapakaaron-ingnon nga apostoles, ug nakaplagan ninyo nga mga bakakon diay sila.³ Giantos ninyo ang mga kalisdanan tungod sa inyong pagtuo kanako, ug wala gayod kamo maluya.⁴ Apan ang akong ikasaway kaninyo mao kini: ang inyong paghigugma kanako karon dili na sama kaniadto.⁵ Hunahunaa ninyo kon nganong nabugnaw kamo. Paghinulsol kamo ug buhata ninyo pag-usab ang inyong gibuhay kaniadto. Kon dili, moanha ako ug kuhaon ko ang inyong suga.⁶ Apan mao kini ang maayo nga ginabuhay ninyo: gikasilagan ninyo ang mga gibuhay sa mga Nicolaita^b nga ako usab nga gikasilagan.

⁷ “Ang naminaw kinahanglan nga maghunahuna kon unsa ang giingon sa Espiritu *Santo* ngadto sa mga iglesya.

“Ang mga nagmadinaugon tugotan ko nga mokaon sa bunga sa kahoy nga nagahatag ug kinabuhi, ug kini nga kahoy didto sa Paraiso sa Dios.”

Ang Sulat Alang sa Smirna

⁸ “Isulat kini alang sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Smirna:

Mao kini ang giingon niya nga mao ang sinugdanan ug ang kataposan *sa tanan*, nga namatay apan nabuhi pag-usab:⁹ Nasayod ako sa inyong mga pag-antos. Nasayod usab ako nga kabos kamo, apan *sa langitnon nga mga butang* dato kamo. Nasayod usab ako nga ginabutangbutangan kamo sa mga tawo nga nagaingon nga sila mga Judio, apan ang tinuod nga sakop sila ni Satanas.¹⁰ Ayaw kamo kahadlok sa mga umaabot nga alantuson. Timan-i ninyo: ang uban kaninyo ibalhug ni Satanas sa bilangoan aron sulayan kamo. Mag-antos kamo sulod sa napulo ka adlaw. Apan pagmatinumanon kamo bisan magkahulogan kini sa inyong kamatayon, ug gantihan ko kamog kinabuhi *nga walay kataposan*.

¹¹ “Ang naminaw kinahanglan nga maghunahuna kon unsa ang giingon sa Espiritu *Santo* ngadto sa mga iglesya.

“Ang mga nagmadinaugon dili silotan sa ikaduha nga kamatayon.”

^a 18 lugar sa mga patay: *sa Griego*, Hades.

^b 6 Nicolaita: *tan-awa ang Lista sa mga Pulong sa luyo*.

Ang Sulat Alang sa Pergamo

¹² “Isulat kini alang sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Pergamo:

Mao kini ang giingon sa nagakupot sa mahait nga espada nga duha ang sulab: ¹³ Nasayod ako nga bisan nagapuyo kamo sa dapit nga ginaharian ni Satanas, padayon gihapon kamo sa pagsunod kanako. Kay wala gayod kamo motalikod sa inyong pagtuo kanako bisan pa niadtong panahon nga si Antipas nga akong sinaligan nga saksi, gipatay diha sa inyong dapit nga ginapuy-an ni Satanas. ¹⁴ Apan ania ang pipila ka butang nga akong ikasaway kaninyo: may pipila diha kaninyo nga nagasunod sa mga pagtulon-an ni Balaam. Kini si Balaam nagtudlo kang Balak kon unsaon sa pagtintal ang mga Israelinhon sa pagpakasala pinaagi sa pagkaon sa mga kalan-on nga gihalad ngadto sa mga dios-dios ug pinaagi sa pagpakighilawas gawas sa kaminyoon. ¹⁵ Ug may pipila usab diha kaninyo nga nagasunod sa mga pagtulon-an sa mga Nicolaita. ¹⁶ Busa paghinulsol kamo sa inyong mga sala! Kay kon dili, anhaon ko kamo sa labing madali nga panahon, ug makig-away ako sa mga tawo nga nagabuhay ug sama niadto, pinaagi sa espada nga mogawas sa akong baba.

¹⁷ “Ang naminaw kinahanglan nga maghunahuna kon unsa ang giingon sa Espiritu *Santo* ngadto sa mga iglesya.

“Ang mga nagmadinaugon hatagan kog pagkaon nga akong ginatagana didto sa langit. Ang kada usa kanila hatagan ko usab ug puti nga bato, diin gisulat ang usa ka ngalan nga walay laing masayod gawas lang sa makadawat niini.”

Ang Sulat Alang sa Tiatira

¹⁸ “Isulat kini alang sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Tiatira:

“Mao kini ang giingon sa Anak sa Dios kansang mga mata nagadilaab nga morag kalayo ug kansang mga tiil sama sa gipasinaw nga bronsi: ¹⁹ Nasayod ako sa inyong mga binuhatan. Nasayod ako nga mahigugmaon kamo, matinumon, kugihan sa pag-alagad ug mainantuson. Nasayod usab ako nga mas daghan pa ang inyong ginabuhay karon kay sa kaniadto. ²⁰ Apan ang akong ikasaway kaninyo mao kini: ginapasagdan lang ninyo ang babaye nga si Jezebel nga nagapakaaron-ingnon nga propeta. Ginapasagdan lang ninyo siya nga motudlo ug mopahisalaag sa akong mga alagad. Nagaingon siya nga dili daotan ang pagpakighilawas gawas sa kaminyoon ug ang pagkaon sa mga pagkaon nga gihalad sa mga dios-dios.

²¹ Gihatagan ko siyag panahon nga maghinulsol sa iyang pagkamakihilawason, apan dili gayod siya maghinulsol. ²² Busa hatagan ko siya ug balatian aron dili na siya makabangon gikan sa iyang higdaanan, ug ang mga tawo nga nakighilawas kaniya silotan ko sa hilabihan gayod, kon dili sila maghinulsol sa ilang ginabuhay nga daotan. ²³ Pamasyon ko ang iyang mga sumusunod, aron masayran sa tanang mga tumutuo nga nasayod ako sa mga hunahuna ug mga pangandoy sa mga tawo. Balosan ko ang matag usa kaninyo sumala sa inyong mga binuhatan.

²⁴ “Apan ang uban kaninyo diha sa Tiatira wala gayod mosunod sa mga pagtulon-an ni Jezebel. Wala kamo mag-apil-apil nianang ilang giingon nga ‘laglom nga mga pagtulon-an ni Satanas.’ Busa dili ko na dugangan ang mga tumanon nga kinahanglan ninyong tumanon. ²⁵ Padayona lang ninyo ang inyong maayong binuhatan hangtod sa akong pagbalik. ^{26,27} Kay ang mga nagmadinaugon nga magpadayon sa pagtuman sa akong kabubut-on hangtod sa kataposan hatagan ko ug gahom nga sama sa akong nadawat gikan sa akong Amahan. Padumalahon ko sila sa mga nasod sa kalibotan, ug wala gayoy makasupak sa ilang pagdumala. Ang mga nasod mahisama lang sa kulon nga ilang dugmukon. ²⁸ Ihatag ko usab kanila ang kabugwason.^a

²⁹ “Ang naminaw kinahanglan nga maghunahuna kon unsa ang giingon sa Espiritu *Santo* ngadto sa mga iglesya.”

^a 28 kabugwason: sa *English*, morning star.

Chapter 3

Ang Sulat Alang sa Sardis

¹“Isulat kini alang sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Sardis:

Mao kini ang giingon sa nagakupot sa pito ka bituon ug anaa usab kaniya ang Espiritu sa Dios nga silbe pito.^a “Nasayod ako sa inyong mga binuhatan. Daghan ang nag-ingon nga lig-on ang inyong pagtuo kanako, apan ang tinuod sama kamo sa mga patay.² Busa pagmata kamo, ug lig-ona ninyo ang inyong himalasyon nga pagtuo. Tungod kay nakaplagan ko nga ang inyong mga binuhatan dili pa hingpit atubangan sa akong Dios.³ Busa hinumdomi ninyo ang pagtulon-an nga inyong gidawat. Tumana ninyo kini ug hinulsoli ang inyong mga sala. Kon magpasagad pa kamo, moanha ako sa takna nga wala ninyo damha. Ang akong pag-abot sama sa pag-abot sa kawatan, nga walay masayod kon kanus-a.⁴ Apan may pipila diha kaninyo sa Sardis nga wala gayod matakdi sa daotang binuhatan sa uban. Magauban sila kanako nga magbisti ug puti, tungod kay takos sila.⁵ Ang mga nagmadinaugon bistihan ug puti ug dili ko papason ang ilang mga ngalan diha sa libro nga *gelistahan sa mga nakaangkon ug kinabuhi nga walay kataposan*. Ipaila ko sa akong Amahan ug sa iyang mga anghel nga sila akong mga katawhan.

⁶“Ang naminaw kinahanglan nga maghunahuna kon unsa ang giingon sa Espiritu *Santo* ngadto sa mga iglesya.

Ang Sulat Alang sa Filadelpia

⁷“Isulat kini alang sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Filadelpia:

Mao kini ang giingon sa balaan ug kasaligan. Siya mao ang nagahari sama sa paghari ni David kaniadto. Ug siya lang ang nagakupot sa yabi sa iyang gingharian. Busa kon moabri siya sa *pultahan aron makasulod ang tawo sa iyang gingharian*, walay makaserado niini. Ug kon sirad-an niya, wala usay makaabri.⁸ Nasayod ako sa inyong mga binuhatan. Nasayod usab ako nga bisan maluya kamo, nagatuman gihapon kamo sa akong mga pagtulon-an ug wala gayod kamo motalikod kanako. Busa may giabrihan ako nga pultahan alang kaninyo nga wala gayoy makaserado.⁹ Apan mahitungod niadtong mga tawo nga sakop ni Satanas, nga mga bakakon ug nagapakaaron-ingnon nga mga Judio, paludhon ko sila diha sa inyong atubangan, ug masayran nila nga gihigugma ko kamo.¹⁰ May umaabot nga mga kalisdanan sa tibuok nga kalibotan aron sulayan ang tanan nga mga tawo. Apan tungod kay gituman ninyo ang akong sugo nga magmainantuson kamo, ilikay ko kamo sa mga kalisdanan nga moabot.¹¹ Hapit na akong moabot. Busa padayon kamo sa pagsunod sa mga butang nga inyong nasayran nga maayo ug tinuod aron walay makaagaw sa ganti nga gitagana alang kaninyo.¹² Ang mga nagmadinaugon buhaton ko nga mga haligi sa puloy-anan sa akong Dios, ug magpabilin gayod sila didto. Markahan ko sila sa ngalan sa akong Dios, ug sa ngalan sa siyudad sa akong Dios, ang bag-o nga Jerusalem nga ipakanaog sa akong Dios gikan sa langit. Markahan ko usab sila sa bag-o kong ngalan.

¹³“Ang naminaw kinahanglan nga maghunahuna kon unsa ang giingon sa Espiritu *Santo* ngadto sa mga iglesya.

Ang Sulat Alang sa Laodicea

¹⁴“Isulat kini alang sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Laodicea:

Mao kini ang giingon sa gitawag nga Amen, ang kasaligan ug matuod nga saksi. Siya ang tinubdan sa tanan nga mga gimugna sa Dios.—^{15,16}“Nasayod ako sa inyong mga binuhatan. Dili kamo sama sa bugnaw o kaha init nga tubig.^b Unta bugnaw o kaha init kamo. Apan tungod kay sama kamo sa init-init nga tubig, dili bugnaw ug dili usab init, isuka ko kamo.¹⁷ Nagaingon kamo nga dato kamo, nga gipanalanginan kamo

^a 1 Espiritu sa Dios nga silbe pito: *sa literal*, pito ka Espiritu sa Dios, o, pito ka espiritu sa Dios. *Tan-awa usab ang “footnote” sa 1:4,5.*

^b 15 bugnaw o kaha init nga tubig: *tingali ang buot ipasabot*, tubig nga laming imnon.

ug wala nay nakulang kaninyo. Apan wala kamo masayod nga makalulooy gayod kamo, tungod kay kabos kamo *diha sa pagtuo*, buta *sa kamatuoran*, ug hubo *atubangan sa Dios*.¹⁸ Busa, tambagan ko kamo nga mopalit gikan kanako ug bulawan nga gipaagi sa kalayo^a aron mahimo kamong dato. Palit usab kamo gikan kanako ug puti nga bisti aron matabonan ninyo ang inyong makauulaw nga pagkahubo. Ug palit usab kamo gikan kanako ug tambal nga ihaplas sa inyong mata aron makakita kamo *sa kamatuoran*.¹⁹ Ang tanan nga akong gihigugma gibadlong ko ug gidisiplina. Busa paghinulsol kamo ug ayoha gayod ninyo ang inyong pamatasan.²⁰ Nagatindog ako sa pultahan ug nagatuktok. Kon adunay makadungog sa akong tawag ug mopadayon kanako sa iyang balay, mosulod ako, ug mag-uban kami sa pagpangaon.²¹ Ang mga nagmadinaugon palingkuron ko tupad kanako sa akong trono,^b sama kanako nga nagmadinaugon usab ug karon nagalingkod tupad sa akong Amahan diha sa iyang trono.

²² “Ang naminaw kinahanglan nga maghunahuna kon unsa ang giingon sa Espiritu *Santo* ngadto sa mga iglesya.”

Chapter 4

Ang Pagsimba sa Langit

¹ Human niadto, may gipakita pa gayod kanako. Nakita ko ang pultahan sa langit nga naabri. Ug nadungog ko pag-usab ang tingog nga sama sa tunog sa trumpeta. Miingon kini kanako, “Saka dinhi ug ipakita ko kanimo kon unsa ang mahitabo sa umaabot.”² Dihadiha gigamhan ako sa Espiritu *Santo*. Ug nakita ko didto sa langit ang usa ka trono ug may nagalingkod niini.³ Ang nagalingkod niini nagadan-ag sama sa *mahalon nga mga* bato nga haspe ug kornalina. Ug sa palibot sa trono may bangaw nga ang iyang kolor sama sa *bato nga* esmeralda.⁴ Sa palibot sa trono, may lain pang 24 ka mga trono nga gilingkuran sa 24 ka mga pangulo. Kini nga mga pangulo nagabistig puti ug ang matag usa kanila may korona nga bulawan.⁵ Ug gikan didto sa trono may pagpangilat ug pagdalugdog ug nagkalain-lain pa nga pagdahunog. Atubangan sa trono may pito ka suga nga nagasiga. Mao kadto ang Espiritu sa Dios nga silbe pito.^c ⁶ Didto usab sa atubangan sa trono adunay morag dagat nga tin-aw sama sa kristal.

Sa palibot sa trono, sa matag kilid, may upat ka nilalang nga nalukop ug mga mata sa atubangan ug sa likod.⁷ Ang una nga nilalang morag leon; ang ikaduha morag nating baka; ang ikatulo morag tawo ang hitsura; ug ang ikaupat morag agila nga nagalupad.⁸ Ang matag usa kanila may unom ka mga pako ug nalukop sa mga mata ang ilang tibuok nga lawas. Adlaw-gabii wala silay hunong sa ilang pagkanta nga nagaingon,

“Balaan! Balaan! Balaan ang atong Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan.

Siya mao ang Dios kaniadto, karon ug sa umaabot.”

⁹ Kanunay ang ilang pagdayeg, pagpasidungog ug pagpasalamat kaniya nga nagalingkod didto sa trono, siya nga nagakinabuhi sa walay kataposan. Ug samtang gibuhat nila kini,¹⁰ ang 24 ka mga pangulo nagaluhod ug nagasimba kaniya nga nagalingkod didto sa trono, siya nga nagakinabuhi sa walay kataposan. Ug gibutang nila ang ilang mga korona sa atubangan sa trono ug nagaingon,

¹¹ “Ikaw ang among Ginoo ug Dios, takos ikaw nga modawat sa pagpasidungog, pagtahod, ug gahom.

Kay gimugna mo ang tanan nga mga butang.

Gibuhat mo sila sumala sa imong kabubut-on.”

^a 18 bulawan nga gipaagi sa kalayo: *tingali ang buot ipasabot* ang tinuod nga pagtuo.

^b 21 palingkuron ko tupad sa akong trono: *ang buot ipasabot*, mohari kauban ko.

^c 5 Espiritu sa Dios nga silbi pito: *sa literal*, pito ka Espiritu sa Dios, *o*, pito ka espiritu sa Dios. *Tan-awa usab ang “footnote” sa 1:4,5.*

Chapter 5

Ang Basahon ug ang Karnero

¹ Human niadto, may nakita akong linukot nga basahon sa tuong kamot niadtong nagalingkod sa trono. Kini nga basahon gisulatan sa sulod ug sa gawas ug gipikitan sa pito ka mga selyo. ² Ug may nakita dayon ako nga usa ka gamhanan nga anghel nga nagpanawag sa makusog nga tingog, “Kinsa ba ang takos nga motangtang sa mga selyo sa linukot nga basahon aron maabrihan ug mabukhad?” ³ Apan wala gayoy bisan usa sa langit, sa yuta, o kaha sa ilalom sa yuta nga takos makaabri ug makabasa sa nakasulat sa linukot nga basahon. ⁴ Busa mihilak ako pag-ayo tungod kay wala gayoy bisan usa nga hikaplagaan nga takos moabri ug mobasa niini nga basahon. ⁵ Unya, usa sa mga pangulo miingon kanako, “Ayaw paghilak, tungod kay si Jesus nga midaog nga gitawag nga Leon, nga gikan sa tribo ni Juda ug kaliwat ni David, makatangtang sa pito ka mga selyo sa linukot nga basahon aron mabukhad kini.”

⁶ Unya nakita ko ang usa ka Karnero nga nagatindog duol sa trono, nga gilibotan sa upat ka nilalang ug sa mga pangulo. Sa akong tan-aw, morag miagi kini ug kamatay. May pito kini ka sungay ug may pito usab ka mata nga mao ang pito ka Espiritu sa Dios nga gipadala ngadto sa tibuok kalibotan. ⁷ Nagpaduol ang Karnero sa trono ug gikuha niya ang basahon sa tuong kamot niadtong naglingkod didto. ⁸ Sa dihang gikuha niya ang basahon, ang upat ka nilalang ug ang 24 ka mga pangulo nangluhod sa pagsimba sa Karnero. Ang matag usa kanila may panaksan nga bulawan nga puno sa insenso nga mao ang mga pag-ampo sa mga katawhan sa Dios. May alpa^a usab ang matag usa kanila nga ilang gipahuni, ⁹ ug nagakanta silag usa ka bag-o nga alawiton nga nagaingon,

“Ikaw ang takos nga makakuha sa linukot nga basahon ug sa pagtangtang sa iyang mga selyo, tungod kay gipatay ikaw, ug pinaagi sa imong dugo gitubos mo ang mga tawo alang sa Dios. Gipili mo sila gikan sa tanan nga tribo, pinulongan, kaliwat ug nasod.

¹⁰ Gihimo mo silang mga hari ug mga pari sa pag-alagad sa atong Dios. Ug padumalahon mo sila sa kalibotan.”

¹¹ Unya nakita ko ug nadungog ang linibo ug minilyon nga mga anghel nga nagatigom palibot sa trono, sa upat ka mananap, ug sa mga pangulo. ¹² Ug nagaawit sila sa makusog:

“Ang Karnero nga gipatay takos nga modawat sa gahom, bahandi, kaalam, kusog, pagtahod, pagpasidungog, ug pagdayeg!”

¹³ Ug nadungog ko nga nagaawit usab ang tanang binuhat nga anaa sa langit, sa yuta, sa ilalom sa yuta, ug sa dagat:

“Thatag nato sa nagalingkod sa trono ug sa Karnero ang pagdayeg, pagtahod, pagpasidungog ug paggahom sa walay kataposan!”

¹⁴ Mitubag dayon ang upat ka nilalang, “Amen!” Ug ang mga pangulo nangluhod ug misimba.

Chapter 6

Ang Pagtangtang sa mga Selyo sa Basahon

¹ Unya nakita ko nga gitangtang sa Karnero ang una sa pito ka mga selyo sa linukot nga basahon. Ug nadungog ko ang tingog nga morag dalugdog gikan sa usa sa upat ka mga nilalang nga nagaingon, “Dali

^a 8 alpa: *morag gitara*.

ngari!”² Sa akong pagtan-aw nakita ko ang usa ka kabayo nga puti. Ang nagasakay niini may gikuptan nga pana. Gikoronahan siya ug gipadagan dayon niya ang iyang kabayo ug nagpadayon siya sa pagpangdaog.

³ Human niadto, gitangtang sa Karnero ang ikaduha nga selyo sa basahon. Ug nadungog ko nga nag-ingon ang ikaduha nga nilalang, “Dali ngari!”⁴ Ug migawas ang kabayo nga pula. Ang nagasakay niini gihatagag dakong espada, ug gihatagan usab siyag gahom sa pagdala ug gira sa kalibotan, aron magpinatyanay ang mga tawo.

⁵ Sa pagtangtang sa Karnero sa ikatulo nga selyo, nadungog ko ang ikatulo nga nilalang nga nag-ingon, “Dali ngari!” Ug nakita ko ang kabayo nga itom. Ang nagasakay niini may gikuptan nga timbangan.⁶ Ug may nadungog ako nga morag tingog nga gikan sa upat ka nilalang nga nagaingon, “*Pamahala ang ilang pagkaon*. Ang bili sa tulo ka salmon nga harina sa trigo balig usa ka adlaw nga suhol, ug ang usa ka gantang nga harina nga sebada balig usa usab ka adlaw nga suhol. Apan ayaw paghilabti ang mantika ug ang bino!”

⁷ Human niadto gitangtang sa Karnero ang ikaupat nga selyo ug nadungog ko ang ikaupat nga nilalang nga nag-ingon, “Dali ngari!”⁸ Ug nakita ko ang kabayo nga luspada. Ang nagasakay niini ginganlag Kamatayon, ug ang Hades^a nagasunod kaniya. Gihatagan silang duha ug gahom aron pamatyon ang ikaupat nga bahin sa mga tawo sa kalibotan pinaagi sa gira, gutom, mga balatian, ug mabangis nga mga mananap sa kalibotan.

⁹ Gitangtang sa Karnero ang ikalima nga selyo. Ug nakita ko sa ilalom sa halaran ang mga kalag niadtong mga tawo nga gipamatay tungod sa ilang pagsangyaw sa pulong sa Dios.¹⁰ Naninggit silag kusog, “Ginoo nga Makagagahom, balaan ug kasaligan! Kanus-a mo pa ba hukman ug silotan ang mga tawo sa kalibotan tungod sa ilang pagpatay kanamo?”¹¹ Ang matag usa kanila gihatagag tag-as nga bisting puti, ug giingnan sila nga maghulat-hulat lang una hangtod makompleto ang gidaghanon sa ilang mga isigkatumutuo ug kauban nga mga alagad sa Dios nga pamatyon usab sama kanila.

¹² Unya, ang ikaunom na nga selyo ang gitangtang sa Karnero. Dihadiha milinog ug kusog. Naitom ang adlaw sama sa itom nga panapton, ug mipula ang bulan sama sa dugo.¹³ Nangahulog sa yuta ang mga bituon sa langit ingon sa mga ulahi nga bunga sa kahoyng higera nga mangahulog kon huyupon sa kusog nga hangin.¹⁴ Nawala ang langit sama sa papel nga gilukot, ug nangabalhin ang mga bukid ug mga isla sa ilang nahimutangan.¹⁵ Ug unya nanago sa mga langub ug sa ilalom sa dagkong mga bato sa mga bukid ang mga hari sa kalibotan, ang mga pangulo, ang mga opisyal sa kasundalohan, ang mga adunahan, ang mga gamhanan, ug ang tanang matang sa tawo, ulipon o dili.¹⁶ Nag-ingon sila sa mga bukid ug sa mga bato, “Tumpagi kami ninyo ug taboni aron dili kami makita sa nagalingkod sa trono ug aron makalingkawas kami gikan sa silot sa Karnero.”¹⁷ Kay miabot na ang adlaw nga magasilot sila sa mga tawo, ug wala gayoy makasugakod niini.”

Chapter 7

Ang 144,000 ka mga Tawo sa Israel nga Gimarkahan

¹ Human niadto, aduna akoy nakita nga upat ka anghel nga nagatindog sa upat ka kanto sa kalibotan. Gipugngan nila ang upat ka hangin sa kalibotan aron walay hangin nga mohuros sa yuta, o sa dagat o kaha sa bisan unsa nga kahoy.² Ug nakita ko usab ang laing anghel nga gikan sa sidlakan. Aduna siyay dalang igmamarka nga iya sa buhi nga Dios. Misinggit siyag kusog ngadto sa upat ka anghel nga gihatagan sa Dios ug gahom sa pagdaot sa yuta ug sa dagat.³ Miingon siya, “Ayaw una ninyo pagdaota ang yuta, o ang dagat o ang mga kahoy samtang wala pa nato mamarkahi ang agtang sa mga alagad sa atong Dios.”⁴ Sumala sa gisugilon kanako, 144,000 ang gimarkahan sa marka sa Dios gikan sa tanan nga mga tribo sa Israel.

^a 8 Hades: *buot ipasabot*, lugar sa mga patay.

⁵ 12,000 gikan sa tribo ni Juda;
12,000 gikan sa tribo ni Ruben;
12,000 gikan sa tribo ni Gad;

⁶ 12,000 gikan sa tribo ni Aser;
12,000 gikan sa tribo ni Neftali;
12,000 gikan sa tribo ni Manases;

⁷ 12,000 gikan sa tribo ni Simeon;
12,000 gikan sa tribo ni Levi;
12,000 gikan sa tribo ni Isacar;

⁸ 12,000 gikan sa tribo ni Zabulon;
12,000 gikan sa tribo ni Jose;
12,000 gikan sa tribo ni Benjamin.

Ang Daghang Katawhan Atubangan sa Trono sa Dios

⁹ Human niadto, nakita ko ang mga tawo nga dili maihap ang ilang gidaghanon. Naggikan sila sa tanan nga nasod, tribo, kaliwatan ug pinulongan. Nagatindog sila atubangan sa trono ug sa Karnero. Nagabisti silag tag-as ug pulos puti, ug may mga dahon sa palmera silang gikuptan. ¹⁰ Naninggit sila nga nag-ingon, “Dalayegon ang Dios nga nagalingkod sa trono, ug dalayegon usab ang Karnero, kay giluwat nila kami gikan sa silot!” ¹¹ Nagatindog ang tanang mga anghel sa palibot sa trono ug sa mga pangulo, ug sa upat ka nilalang. Ug nangluhod dayon sila atubangan sa trono ug misimba sa Dios. ¹² Miingon sila, “Tinuod gayod nga ang atong Dios angayan nga dayegon, pasidunggan, pasalamat ug tahuron. Nasayod siya sa tanan, ug ang tanang gahom ug kusog anaa kaniya. Dayegon siya sa walay kataposan! Amen!”

¹³ Unya, nangutana kanako ang usa sa mga pangulo, “Nasayod ka ba kon kinsa kanang mga tawo nga nagbistig puti, ug kon asa sila gikan?” ¹⁴ Mitubag ako, “Sir, wala ako masayod. Suginli ako!” Miingon siya kanako, “Mao kana ang mga tawo nga nakaagig hilabihang paglutos. Ang ilang mga bisti gilabhan nila ug gipaputi sa dugo sa Karnero. ¹⁵ Mao kana ang hinungdan nga diha sila nagatindog atubangan sa trono sa Dios, ug adlawg gabii ang ilang pag-alagad kaniya diha sa iyang templo. Ug ang *Dios mismo nga* nagalingkod sa trono mao ang nagaatiman kanila. ¹⁶ Dili na gayod sila gutomon o uhawon. Ug dili na sila mainitan o masunog sa kainit sa adlaw. ¹⁷ Kay ang Karnero nga anaa sa trono mao na ang magabantay kanila. Dad-on niya sila ngadto sa mga tuboran nga nagahatag ug kinabuhi, ug pahiran sa Dios ang tanang mga luha sa ilang mga mata.”

Chapter 8

Ang Pagtangtang sa Ikapito nga Selyo

¹ Sa pagtangtang sa Karnero sa ikapito nga selyo may kahilom sa langit sulod sa mga tunga sa oras.

² Nakita ko dayon ang pito ka anghel nga nagatindog atubangan sa Dios. Ug ang matag usa kanila gihatagan ug trumpeta.

³ May lain pang anghel nga miduol sa halaran. Aduna siyay gikuptan nga bulawan nga sudlanan sa insenso. Gihatagan siyag daghang insenso aron iuban sa mga pag-ampo sa tanan nga katawhan sa Dios ug ihalad didto sa halaran nga bulawan nga anaa sa atubangan sa trono. ⁴ Gikan sa kamot sa anghel nga nagatindog atubangan sa Dios mipaibabaw ang aso sa gisunog nga insenso uban sa mga pag-ampo sa katawhan sa Dios. ⁵ Ug unya gikuha sa anghel ang sudlanan sa insenso ug gipuno niya kinig kalayo gikan sa halaran ug gilabay niya ngadto sa yuta. Dihadiha, nagpangilat, midahunog ang dalugdog, ug may nagkalain-lain pa nga dahunog, ug naglinog.

Ang mga Trumpeta

⁶ Unya, ang pito ka anghel nga may pito ka trumpeta nangandam na sa pagpatingog sa ilang mga trumpeta. ⁷ Gipatingog sa unang anghel ang iyang trumpeta, ug miulan ug yelo ug kalayo nga may sagol nga dugo. Ug nasunog ang ikatulong bahin sa yuta, ang ikatulong bahin sa mga kahoy, ug ang tanan nga sagbot.

⁸ Unya ang ikaduhang anghel mipatingog usab sa iyang trumpeta, ug adunay nahulog sa dagat nga morag usa ka dakong bukid nga nagdilaab. ⁹ Ug ang ikatulong bahin sa dagat nahimong dugo, ang ikatulong bahin sa tanan nga anaa sa dagat nangamatay, ug ang ikatulong bahin sa tanang mga barko nangaguba.

¹⁰ Ang ikatulo na usab nga anghel ang mipatingog sa iyang trumpeta, ug adunay dakong bituon nga nagdilaab nga morag suga nga nahulog gikan sa langit ug mitugpa sa ikatulo nga bahin sa mga suba ug mga tuboran. ¹¹ Ang ngalan niadtong bituon “Pait.” Busa ang ikatulo nga bahin sa mga tubig mipait, ug daghang mga tawo ang nangamatay tungod sa pag-inom nila niini.

¹² Ug ang ikaupat nga anghel mipatingog sa iyang trumpeta, ug ang nahitabo, naigo ang ikatulong bahin sa adlaw, ang ikatulong bahin sa bulan, ug ang ikatulong bahin sa mga bituon, ug nawala ang ikatulong bahin sa ilang kahayag. Busa mingitngit ang ikatulong bahin sa adlaw ug ang ikatulong bahin sa gabii.^a

¹³ Human niadto may nakita akong agila nga nagalupad sa kahanginan. Nadungog ko kining misinggit sa makusog, “Pagka-alaot! Pagka-alaot gayod sa mga nagapuyo sa kalibotan kon mopatingog pa ang nahibiling tulo ka mga anghel sa ilang mga trumpeta.”

Chapter 9

¹ Ug ang ikalima nga anghel mipatingog sa iyang trumpeta, ug nakita ko ang usa ka bituon nga nahulog sa yuta gikan sa langit. Kining bituon gihatagag yabi alang sa bung-aw nga dili matugkad.^b ² Giabrihan sa bituon ang bung-aw nga dili matugkad, ug dayon migawas ang aso nga morag gikan sa dakong hurnohan. Mingitngit ang kalibotan tungod kay ang sidlak sa adlaw nasalipdan sa aso nga gikan sa bung-aw nga dili matugkad. ³ Ug dili kay kana lang, gikan sa aso may nanggawas nga mga dulon nga mitugpa sa yuta, ug gihatagan silag gahom sa pagpanakit sama sa tanga.^c ⁴ Gisultihan sila nga dili pasipad-an ang mga sagbot, ang mga kahoy, ug uban pa nga mga tanom. Ang mga tawo lang nga walay marka sa Dios diha sa ilang mga agtang ang ilang pasipad-an. ⁵ Gitugotan ang mga dulon nga sakiton kadto nga mga tawo sulod sa lima ka bulan, apan wala sila tugoti sa pagpatay kanila. Ang kasakit sa ilang pinaakan sama sa pinaakan sa tanga. ⁶ Busa sulod sa lima ka bulan, mangandoy ang mga tawo nga mamatay na, apan dili sila mamatay. Bisan gusto na gayod nilang mamatay, dili gayod sila mangamatay.

⁷ Ang hitsura niadtong mga dulon morag mga kabayo nga andam na sa pakiggira. Diha sa ilang ulo may gitungtong nga morag korona nga bulawan ug ang ilang nawong morag nawong sa tawo. ⁸ Ang ilang buhok morag buhok sa babaye, ug ang ilang mga ngipon morag ngipon sa leon. ⁹ Ang ilang mga dughan gitabonan sa morag taming nga puthaw, ug ang tingog sa ilang mga pako morag haguos sa daghang karwaheng giguyod sa mga kabayo paingon sa pakiggira. ¹⁰ Ang ilang ikog sama sa ikog sa tanga nga malala, ug maoy ilang gamiton aron sakiton ang mga tawo sulod sa lima ka bulan. ¹¹ Adunay hari nga nagadumala kanila. Kini mao ang anghel nga *miabri* sa bung-aw nga dili matugkad. Ang iyang ngalan sa *pinulongan* nga Hebreo si Abaddon, sa Griego si Apolion, nga ang *buot ipasabot Tiglaglag*.

^a 12 Busa mingitngit...gabii: *o kaha*, Busa nawala ang ikatulong bahin sa kahayag kon adlaw ug kon gabii.

^b 1 bung-aw nga dili matugkad: *puloy-an sa daotan nga mga espiritu*.

^c 3 tanga: sa *English*, scorpion.

¹² Human na ang unang makahahadlok nga hitabo, apan may lain pang duha nga moabot.

¹³ Unya ang ikaunom nga anghel mipatingog sa iyang trumpeta, ug nadungog ko nga may misulti gikan sa mga suok sa halaran nga bulawan nga nagaatubang sa Dios. ¹⁴ Miingon ang tingog sa ikaunom nga anghel nga may trumpeta, “Buhii na ang upat ka anghel nga gigapos didto sa dako nga suba sa Eufrates!”

¹⁵ Busa gipangbuhian sila. Giandam na silang daan alang gayod nianang higayona, aron pamatyon nila ang ikatulong bahin sa tanang mga tawo. ¹⁶ Gisuginlan ako nga ang gidaghanon sa ilang mga sundalo nga tigkabayo 200,000,000. ¹⁷ Ug sumala sa gipakita kanako, mao kini ang hitsura sa mga kabayo ug sa mga nagasakay niini: may mga taming sa dughan ang mga tigkabayo, ug ang kolor sa ilang mga taming pula sama sa kalayo, asul sama sa sapiro, ug dalag sama sa asupre; ang mga kabayo usab, ang ilang ulo morag ulo sa leon, ug sa ilang baba may nagagawas nga kalayo, aso, ug asupre. ¹⁸ Ug pinaagi niining tulo ka katalagman nga mao ang kalayo, aso, ug asupre nga nagagawas sa baba sa mga kabayo, nangamatay ang ikatulong bahin sa mga tawo. ¹⁹ Ang gahom sa mga kabayo gikan sa ilang baba ug sa ilang ikog. Ang ilang ikog morag bitin nga malala, ug mao kini ang ilang gigamit sa pagpasakit sa mga tawo.

²⁰ Apan ang mga tawo nga nahabilin, nga wala mangamatay pinaagi niining tulo ka mga katalagman, wala pa gayod mobiya sa mga dios-dios nga ilang gibuhat. Nagpadayon pa gihapon sila sa pagsimba sa mga demonyo ug sa mga rebulto nga bulawan, salapi, bronsi, bato, ug kahoy. Kini nga mga rebulto dili makakita, dili makadungog, ug dili makalakaw. ²¹ Wala usab sila maghinulsol sa ilang pagpamatay, pagsalamangka, pagpakighilawas gawas sa kaminyoon, ug pagpangawat.

Chapter 10

Ang Anghel ug ang Gamayng Basahon

¹ Human niadto, may nakita na usab akong anghel nga gamhanan nga nanaog gikan sa langit. Naputos siya sa panganod, ug may nagalibot nga bangaw^a sa iyang ulo. Nagasidlak ang iyang nawong sama sa adlaw, ug ang iyang mga tiil sama sa nagadilaab nga kalayo. ² May gikuptan siyang gamay nga basahon nga nabukhad. Pag-abot niya sa kalibotan, gitunob niya ang iyang tuong tiil sa dagat ug ang iyang walang tiil sa yuta, ³ ug misinggit siya. Ang iyang tingog sama sa ngulob sa leon. Human niyag singgit, mitubag ang pito ka dalugdog. ⁴ Isulat ko na unta ang gisulti sa pito ka dalugdog, apan aduna koy nadungog nga tingog gikan sa langit nga nag-ingon, “Ayaw pag-isugilon ang gisulti sa pito ka dalugdog. Ayaw kini isulat.”

⁵ Unya, ang anghel nga nakita ko nga nagatindog sa dagat ug sa yuta mibayaw sa iyang tuong kamot sa langit ⁶ ug nanumpa sa ngalan sa Dios, ang Dios nga walay kamatayon, nga naghimo sa langit, yuta, dagat, ug sa tanang mga butang nga anaa niini. Miingon ang anghel, “Ayaw na paglangan, ⁷ kay kon magpatingog na ang ikapito nga anghel sa iyang trumpeta, buhaton na sa Dios ang iyang tinago nga plano sumala sa iyang gisugilon sa iyang mga alagad nga mga propeta.”

⁸ Miingon kanako pag-usab ang tingog nga gikan sa langit, “Adtoi ang anghel nga nagatindog sa dagat ug sa yuta, ug kuhaa ang basahon nga binukhad diha sa iyang kamot.” ⁹ Busa miadto ako sa anghel ug gipangayo ko kaniya ang gamayng basahon. Miingon siya kanako, “Ania, kuhaa ug kaona. Morag dugos kini katam-is kon diha pa sa imong baba, apan pag-abot sa imong tiyan mopait kini.” ¹⁰ Gikuha ko ang basahon sa iyang kamot ug gikaon ko dayon. Daw dugos tinuod ang iyang katam-is sa akong baba, apan pagtulon ko na, mipait na sa akong tiyan.

¹¹ Ug dayon may miingon kanako, “Kinahanglan iwali mo pag-usab ang gipasulti sa Dios mahitungod sa nagkalain-lain nga mga nasod, kaliwat, pinulongan, ug mga hari.”

^a 1 bangaw: *sa English* rainbow.

Chapter 11

Ang Duha ka Saksi

¹ Unya gihatagan akog sukdanang nga morag sungkod. Miingon ang naghatag kanako, “Sige, sukda ang templo sa Dios ug ang halaran, ug ihapa kon pila ang nagasimba didto.” ² Apan ang gawas sa templo ayaw na lang iapil pagsukod kay alang kana sa mga tawong wala makaila sa Dios. Sila mao ang magaguba sa balaan nga siyudad sa *Jerusalem* sulod sa 42 ka bulan. ³ Ug nianang mga adlaw ipadala ko ang akong duha ka saksi nga magbistig sako.^a Ug magawali sila sa akong ipawali kanila sulod sa 1,260 ka adlaw.”

⁴ Kining duha ka saksi mao ang duha ka kahoy nga olibo^b ug duha ka suga nga nagatindog atubangan sa Ginoo, ang Ginoo sa tibuok nga kalibotan. ⁵ Kon adunay magtinguha sa pagpasakit kanila, may kalayo nga mogawas sa ilang baba ug maoy molaglag sa ilang mga kaaway. Ingon niini ang pagpatay kang bisan kinsa nga gustong magpasakit kanila. ⁶ Aduna usab silay gahom sa pagpugong sa ulan aron dili moulan samtang magwali sila sa pulong sa Dios. Aduna usab silay gahom nga ang tubig sa mga tuboran mahimo nila nga dugo. Ug dili kay kana lang, may gahom pa gayod sila sa pagdala sa bisan unsang matang sa kadaot sa tibuok nga kalibotan bisan unsang panahona nga gusto nila.

⁷ Kon mahuman na sila pagsangyaw sa pulong sa Dios, bugnoon sila sa bangis nga mananap nga mogawas gikan sa bung-aw nga dili matugkad. Kining duha ka saksi mapilde ug patyon sa mananap. ⁸ Ang ilang patay nga lawas magbuy-od lang sa kalsada diha sa inila nga siyudad, diin ang ilang Ginoo gilansang sa krus. Kini nga siyudad nagasimbolo sa Sodoma o Ehipto. ⁹ Sulod sa tulo ka adlaw ug tunga ang ilang patay nga lawas sa kalsada tan-awon sa mga tawo nga gikan sa nagkalain-lain nga kaliwat, tribo, pinulongan ug nasod. Ug dili sila motugot nga ipalubong kini. ¹⁰ Malipay gayod ang mga tawo sa kalibotan tungod kay patay na kadtong duha ka saksi. Magsaulog sila ug maghinatagay ug gasa tungod kay patay na ang duha ka propeta sa Dios nga nagdalag daghan nga kasakit sa mga tawo sa kalibotan.

Gibanhaw ang Duha ka Saksi

¹¹ Apan paglabay sa tulo ka adlaw ug tunga, ang ilang mga patayng lawas gibuhi sa Dios. Nanindog sila ug nangahadlok ang tanan nga nakakita kanila. ¹² Ug kining duha ka saksi nakadungog sa tingog nga kusog gikan sa langit nga nagaingon, “Saka kamo dinhi sa *langit!*” Ug samtang nagatan-aw ang ilang mga kaaway, mikayab sila sa panganod paingon sa langit. ¹³ Sa mao usab nga oras milinog ug kusog. Naguba ang ikanapulo nga bahin sa siyudad, ug 7,000 ka tawo ang nangamatay. Nangalisang ang mga tawo nga wala mangamatay, ug midayeg sila sa Dios nga anaa sa langit.

¹⁴ Nahuman na ang ikaduha nga makalilisang nga hitabo, apan may mosunod pa nga ikatulo.

Ang Ikapito nga Trumpeta

¹⁵ Ang ikapito nga anghel mipatingog sa iyang trumpeta, ug may makusog nga mga tingog didto sa langit nga nagaingon, “Karon ang atong Ginoo ug ang iyang pinili nga si Cristo mao na ang maghari sa kalibotan. Ug ang iyang paghari walay kataposan!” ¹⁶ Ug ang 24 ka mga pangulo nga nagalingkod sa ilang mga trono sa atubangan sa Dios nangluhod dayon ug misimba sa Dios, ¹⁷ nga nagaingon,

“Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan,

ikaw ang Dios kaniadto, ug ikaw usab ang Dios karon.

Nagapasalamat kami kanimo tungod kay gigamit mo na ang imong gahom,

ug nagsugod ka na sa paghari sa kalibotan.

^a 3 magbistig sako: *tingali aron ipakita sa mga tawo nga may kalaglagan nga moabot ug panahon na sa paghinulsol.*

^b 4 duha ka kahoy nga olibo: *mao kini sila ang katumanan sa tagna ni Zacarias (Zac. 4:2-14).*

¹⁸ Hilabihan gayod ang kasuko sa mga tawo nga wala nagaila kanimo.

kay miabot na ang panahon nga silotan mo sila,

Ug ang mga patay hukman mo na.

Mao na kini ang panahon nga hatagan mo ug ganti ang imong mga sulugoon, ang mga propeta, ang imong katawhan, ug ang tanan nga nagatahod kanimo, inila man o dili.

Panahon na nga pamatyon mo ang mga tawo nga nagaguba sa kalibotan.”

¹⁹ Human niadto, giabrihan ang templo sa Dios didto sa langit. Ug didto sa sulod, makita ang kaban diin nasulod ang kasabotan sa Dios sa iyang mga tawo. Ug nagpangilat, ug may nagkalain-lain pa nga dahunog, ug nagdalugdog. Milinog usab ug nag-ulan ug yelo nga daw mga bato.

Chapter 12

Ang Babaye ug ang Dragon

¹ Adunay katingalahang butang nga nagpakita sa langit. Nakita ko ang usa ka babaye nga nagabistig adlaw, ug ang bulan anaa ubos sa iyang mga tiil. Ug sa iyang ulo adunay korona nga adunay 12 ka bituon.

² Manganakay na ang babaye, ug nagatiyabaw tungod kay nagabati na siya.

^{3,4} May usa pa gayod ka katingalahang butang nga akong nakita sa langit. Haduol sa babaye adunay dakong dragon nga pula nga may pito ka ulo ug napulo ka sungay, ug sa matag ulo adunay korona. Gikahig sa iyang ikog ang ikatulo nga bahin sa mga bituon ug gipanglabay sa yuta. Nagtindog siya sa atubangan sa babaye nga manganakay aron pag-anak sa babaye kaonon dayon niya ang bata. ⁵ Unya, nanganak ang babaye ug lalaki ang iyang anak. Kining bataa mao ang magdumala sa mga nasod, ug walay makabatok kaniya. Busa *pagkatawo sa bata wala kini makaon sa dragon, tungod kay kalit lang kini gikuha ug gidala* ngadto sa Dios didto sa iyang trono. ⁶ Ang babaye nga nanganak mikagiw didto sa kamingawan diin may lugar nga giandam nang daan sa Dios alang kaniya, aron didto siya atimanon sulod sa 1,260 ka adlaw.

⁷ Human niadto, nagsugod ang gira didto sa langit. Nakig-away si Miguel ug ang iyang kauban nga mga anghel batok sa dragon. Nakig-away usab ang dragon ug ang iyang sakop nga mga anghel. ⁸ Apan napilde ang dragon ug gipapahawa uban sa iyang mga anghel gikan sa langit. ⁹ Giabog ngadto sa gawas ang dako nga dragon. Siya mao kadtong halas kaniadto nga gitawag nga Yawa o Satanas, nga nagpahisalaag sa mga tawo sa tibuok nga kalibotan. Gihulog siya dinhi sa kalibotan lakip ang iyang sakop nga mga anghel.

¹⁰ Human niadto, nadungog ko ang kusog nga tingog didto sa langit nga nagaingon, “Karon miabot na ang panahon nga ang mga tawo luwason na sa Dios! Gipadayag na niya karon ang iyang gahom ingon nga Hari ug ang gahom ni Cristo nga iyang pinili! Kay gipalayas na gikan sa langit ang tigpasangil sa atong mga igsoon *sa pagtuo*. Walay hunong ang iyang pagpasangil batok kanila ngadto sa atong Dios. ¹¹ Apan gipilde siya sa atong kauban nga mga tumutuo pinaagi sa dugo sa Karnero, ug pinaagi sa kamatuoran nga ilang gisangyaw. Ug wala sila mahadlok nga motahan sa ilang kinabuhi tungod sa ilang pagtuo. ¹² Busa paglipay kamo, kamo nga nagapuyo sa langit. Apan alaot kamong mga nagapuyo sa yuta ug sa dagat, tungod kay mikanaog na si Satanas diha kaninyo. Nasuko siya pag-ayo tungod kay nahibaloan niya nga mubo na lang gayod ang iyang panahon nga nahibilin.”

¹³ Sa dihang nakamatngon ang dragon nga gihulog na siya sa yuta, gigukod dayon niya ang babaye nga nanganak ug lalaki. ¹⁴ Apan gihatagan ang babayeg duha ka pako nga sama kadako sa pako sa dakong agila, aron makalupad siya paingon sa iyang dapit didto sa kamingawan nga kon asa pagaatimanon siya sulod sa tulo ka tuig ug tunga, ug dili siya mapasipalahan sa dragon.^a ¹⁵ Mibuga dayon ang dragon^b ug daghang tubig

^a 14 dragon: *sa literal*, halas.

^b 15 Tan-awa ang bersikulo 14.

nga morag baha paingon didto sa babaye aron anuron siya.¹⁶ Apan gitabangan sa yuta ang babaye. Miabri ang yuta ug gisuyop ang tubig nga gibuga sa dragon.¹⁷ Ug misamot pa gayod ang kapungot sa dragon ngadto sa babaye, busa ang iyang gibuhay, nakig-away siya sa uban pang mga kaliwat sa babaye. Sila mao ang tanan nga nagatuman sa mga sugo sa Dios ug nagasunod sa kamatuoran nga gitudlo ni Jesus.¹⁸ Ug ang dragon nagatindog sa baybayon.

Chapter 13

Ang Duha ka Mananap

¹ Unya may nakita akong mananap nga mitungha gikan sa dagat. May pito kini ka ulo ug napulo ka sungay. Matag sungay adunay korona, ug sa matag ulo adunay nahisulat nga ngalan nga nagapasipala sa Dios.^a ² Ang mananap nga akong nakita morag leopardo. Ang iyang tiil morag tiil sa mananap nga oso,^b ug ang iyang baba morag baba sa leon. Ug gihatag sa dragon ang iyang gahom ug ang iyang trono sa mananap aron modako ang gahom niini sa paghari.³ Ang usa sa mga ulo sa mananap may grabe nga samad nga morag ikamatay, apan naayo kini. Natingala gayod ang mga tawo sa tibuok nga kalibotan niining mananapa, ug nagsunod sila kaniya.⁴ Gisimba nila ang dragon tungod kay siya mao ang naghatag ug gahom sa mananap. Gisimba usab nila ang mananap. Miingon sila, “Walay sama niini nga mananap ug walay makabatok kaniya.”

⁵ Gitugotan sa Dios nga mosulti ang mananap ug daotan kaayo nga mga pulong batok kaniya ug mogahom sulod sa 42 ka bulan.⁶ Gipasipalahan niya ang Dios, ang ngalan sa Dios, ang puloy-anan sa Dios, ug ang tanan nga nagapuyo sa langit.⁷ Gitugotan usab siya nga girahon niya ug pildihon ang mga katawhan sa Dios. Ug gihatagan usab siyag gahom nga maghari sa tanan nga *tawo sa kalibotan gikan sa bisan unsa nga tribo*, kaliwatan, pinulongan, ug kanasoran.⁸ Kini nga mananap simbahan sa tanang tawo sa kalibotan kansang mga ngalan wala malista sa libro *nga gilistahan sa mga may kinabuhi nga walay kataposan*. Sa wala pa matuga ang kalibotan, ang ngalan niining mga tawhana daan nang wala nahisulat niadtong libro nga gikuptan sa Karnero nga gipatay.

⁹ Busa kamo nga naminaw angay gayod nga maghunahuna pag-ayo!¹⁰ Si bisan kinsa nga gitagana nga dakpon, dakpon gayod. Ug si bisan kinsa nga gitagana nga patyon sa espada, patyon gayod sa espada. Busa ang mga katawhan sa Dios kinahanglan nga magmainantuson ug may hugot nga pagtuo sa Dios.

¹¹ Human niadto, nakita ko ang lain na usab nga mananap nga migula gikan sa yuta. Kini nga mananap may duha ka sungay nga sama sa sungay sa karnero, apan kon mosulti kini morag dragon.¹² Gigamit niya ang gahom sa unang mananap aron mapugos niya ang tanan nga mga tawo sa kalibotan nga magsimba sa unang mananap nga may samad nga ikamatay nga naayo na.¹³ Daghan nga mga milagro ang gihimo niining ikaduha nga mananap, sama sa pagpaulan ug kalayo gikan sa langit. Gihimo niya kini nga mga milagro aron makita sa mga tawo nga gamhanan siya.¹⁴ Busa pinaagi sa mga milagro nga gipabuhay kaniya sa unang mananap, nalimbongan niya ang mga tawo sa kalibotan. Gisugo niya ang mga tawo nga buhatan ug rebulto ang una nga mananap *aron simbahan*. Ang una nga mananap gitigbas sa espada apan nabuhi pa.¹⁵ Ang ikaduha nga mananap gitugotan sa paghatag ug kinabuhi sa rebulto sa una nga mananap aron makasulti ang rebulto ug makapamatay sa mga tawo nga dili mosimba kaniya.¹⁶ Ug dili kay kana lang, gipugos niya ang tanan nga mga tawo, inila ug dili, dato ug kabos, ulipon ug dili ulipon, nga magpamarka diha sa ilang tuong kamot o kaha diha sa ilang mga agtang.¹⁷ Ug si bisan kinsa nga dili magpamarka sa ngalan sa mananap o kaha sa numero sa iyang ngalan dili makapalit o kaha makabaligya.

¹⁸ Kinahanglan gayod ang kaalam aron masayran kon unsa ang kahulogan sa numero sa mananap, kay kini simbolo sa ngalan sa tawo. Ug mao kini ang numero: 666.

^a 1 ngalan nga nagapasipala sa Dios: *tingali tungod kay gigamit niya ang ngalan sa Dios alang kaniya.*

^b 2 oso: *sa English bear.*

Chapter 14

Ang Awit sa mga Tinubos

¹ Human niadto, nakita ko ang Karnero nga nagatindog didto sa Bukid sa Sion. Kauban niya didto ang 144,000 ka mga tawo. Sa ilang agtang nahisulat ang ngalan sa Karnero ug sa iyang Amahan. ² Unya aduna akoy tingog nga nadungog gikan sa langit nga sama sa dahunog sa busay o sama sa kusog nga dalugdog; kini sama usab sa huni gikan sa daghang mga tawo nga nagtugtog ug mga alpa. ³ Ang 144,000 ka mga tawo nag-awit atubangan sa trono, sa upat ka nilalang, ug sa mga pangulo. Ug giawit nila ang bag-o nga awit nga walay laing nakahibalo kondili sila ra nga 144,000 nga mga tinubos gikan sa kalibotan. ⁴ Sila mao ang mga tawo nga wala gayod makighilawas sa mga babaye ug wala gayod magminyo. Nagasunod sila sa Karnero bisan asa siya moadto. Sila ang mga tinubos gikan sa katawhan aron mahimong una nga mga halad ngadto sa Dios ug sa Karnero. ⁵ Walay makaingon nga nakapamakak sila, ug wala gayoy ikasaway kanila.

Ang Tulo ka Anghel

⁶ Ug nakita ko ang usa pa ka anghel nga nagalupad sa kahanginan. Dala niya ang walay pagkabalhin nga Maayong Balita. Gisangyaw niya kini sa mga tawo sa kalibotan, sa tanan nga nasod, tribo, pinulongan, ug kaliwatan. ⁷ Miingon siya sa makusog nga tingog, “Kahadloki ninyo ang Dios ug dayega siya, tungod kay miabot na ang panahon nga hukman niya ang tanan nga mga tawo. Simbaha ninyo ang Dios nga naghimo sa langit, sa yuta, sa dagat, ug sa mga tuboran.”

⁸ May ikaduhang anghel nga misunod ug miingon, “Nagun-ob! Nagun-ob na ang inila nga siyudad sa Babilonia. Kay ang iyang mga lumulupyo mao ang nagtintal sa mga tawo sa tibuok kalibotan nga mosunod sa ilang mga daotang binuhatan nga gikayugtan sa Dios.”

⁹ May ikatulong anghel nga misunod usab ug miingon sa makusog nga tingog, “Ang tanan nga nagasimba sa mananap ug sa iyang rebulto ug nagpamarka sa marka sa mananap diha sa ilang agtang o sa ilang kamot ¹⁰ makatagamtam gayod sa kasuko sa Dios. Ug silotan gayod sila pinaagi sa nagadilaab nga asupre samtang nagatan-aw ang mga anghel sa Dios ug ang Karnero. ¹¹ Ang aso sa kalayo nga mopaantos kanila magapaibabaw sa walay kataposan. Adlaw ug gabii wala gayoy hunong ang pag-antos niadtong mga nagasimba sa mananap ug sa iyang rebulto, ug nagpamarka sa ngalan sa mananap.”

¹² Busa kamo nga mga katawhan sa Dios, nga nagatuman sa iyang mga sugo ug nagatuo kang Jesus, kinahanglan nga magmainantuson kamo.

¹³ Human niadto, may nadungog ako nga tingog gikan sa langit nga nagaingon, “Isulat kini: Sukad karon, bulahan ang mga nangamatay nga anaa sa Ginoo!” Ug mitubag ang Espiritu *Santo*, “Tinuod kini, makapahulay na sila sa ilang mga paghago ug kasakit, kay madawat na nila ang ganti sa ilang mga binuhatan *nga maayo*.”

Ang Pag-ani sa Kalibotan

¹⁴ Unya may nakita akong puti nga panganod, ug may nagalingkod didto nga morag tawo.^a Aduna siyay korona nga bulawan sa iyang ulo ug aduna siyay gikuptang hait nga galab. ¹⁵ Ug may usa pa gayod ka anghel nga migula gikan sa templo ug misinggit ngadto sa nagalingkod sa panganod, “Gamita na ang imong galab kay ting-ani na, hinog na ang alanihon sa kalibotan.” ¹⁶ Busa gigalab niadtong nagalingkod sa panganod ang anihonon sa kalibotan.

¹⁷ Ug may nakita usab akong anghel nga migula gikan sa templo didto sa langit ug may galab usab siya nga hait.

^a 14 morag tawo: o, morag Anak sa Tawo.

¹⁸ Ug didto sa halaran may anghel usab nga migula. Siya ang anghel nga nag-atiman sa kalayo didto sa halaran. Misinggit siya ngadto sa anghel nga adunay galab nga hait, “Gamita na ang imong galab ug pamutla ang mga ubas sa kalibotan kay hinog na kini.” ¹⁹ Busa gipamutol niya ug gitapok dayon didto sa dako nga pug-anan. Kini nga pug-anan nagasimbolo sa kapungot sa Dios. ²⁰ Gipuga ang mga ubas didto sa gawas sa siyudad ug gikan sa pug-anan mibaha ug dugo nga may gilay-on nga mga 300 ka kilometro, ug mga usa ka dupa ang kalawomon.

Chapter 15

Ang mga Anghel nga Nagdala sa Kataposan nga mga Katalagman

¹ Unya may nakita na usab akong katingalahan kaayo nga talan-awon sa langit. Aduna didtoy pito ka anghel nga nagdala ug pito ka katalagman. Mao na kini ang kataposang mga katalagman nga ipadala sa Dios sa pagsilot *sa mga tawo*.

² Ug nakakita akog morag dagat nga tin-aw sama sa kristal ug morag may kalayo niini. Ug nakakita usab akog mga tawo nga nagmadaogon batok sa mananap ug sa iyang rebulto. Wala gayod sila magpamarka sa numero sa mananap. Kini sila didto sa dagat nga nagakupot sa mga alpa nga gihatag sa Dios kanila. ³ Nagaawit sila sa awit sa alagad sa Dios nga si Moises, nga awit usab sa Karnero. Mao kini ang ilang awit,

“Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan,

katingalahan ang imong mga binuhatan!

Hari sa tanan nga mga nasod,

matarong ug husto ang imong mga pamaagi!

⁴ Kinsa ba Ginoo ang dili mahadlok ug modayeg kanimo?

Ikaw lang gayod ang balaan.

Ang tanang mga tawo moduol ug mosimba kanimo,

tungod kay nakita nila ang imong matarong nga mga binuhatan.”

⁵ Human niini, nakita ko nga naabri ang templo sa langit, nga mao ang gibutangan sa gisulat nga kasabotan sa Dios. ⁶ Ug gikan didto sa templo migawas ang pito ka anghel nga nagadala sa pito ka katalagman. Nagabisti silag puti nga panapton nga sinaw ug diha sa ilang dughan may bakos nga bulawan.

⁷ Unya, ang usa sa upat ka nilalang mihatag ngadto sa pito ka anghel ug pito ka yahong nga bulawan, nga puno sa silot sa Dios nga walay kamatayon *ngadto sa mga tawo nga nagpamarka sa ilang agtang*.

⁸ Nalukop ang templo sa aso tungod kay atua didto ang Dios ug ang iyang gahom. Ug walay makasulod didto sa templo samtang wala pa mahuman ang pito ka katalagman nga gikan sa pito ka anghel.

Chapter 16

Ang mga Yahong nga Gibutangan sa Silot sa Dios

¹ Unya adunay kusog nga tingog nga akong nadungog gikan sa templo nga nagsulti ngadto sa pito ka anghel, “Sige, ibubo na ninyo sa kalibotan kanang pito ka yahong nga gisudlan sa kapungot sa Dios.”

² Busa milakaw ang unang anghel ug gibubo niya ang sulod sa iyang yahong didto sa yuta. Ang nahitabo, nahiagom sa makalilisang nga kabahong ang tanan nga nagpamarka sa marka sa mananap ug nagsimba sa rebulto niini.

³ Gibubo dayon sa ikaduhang anghel ang sulod sa iyang yahong didto sa dagat, ug ang tubig sa dagat nahimong sama sa dugo sa patay nga tawo. Ug nangamatay ang tanan nga anaa sa dagat.

⁴ Unya gibubo sa ikatulong anghel ang sulod sa iyang yahong didto sa mga suba ug sa mga tuboran, ug ang tanan nga tubig niini nahimong dugo. ⁵ Dayon nadungog ko ang anghel nga tinugyanan sa tubig nga miingon, “Matarong ka gayod, ikaw nga mao karon ug mao usab kaniadto. Balaan gayod ikaw, kay husto kining mga silot nga imong gipahamtang sa mga tawo. ⁶ Gipaagas nila ang dugo sa katawhan sa Dios ug sa mga propeta, busa karon dugo usab ang imong ipainom kanila. Kay mao kini ang angay kanila.” ⁷ Ug may nadungog akong tingog gikan sa halaran nga nagaingon, “Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan, husto ug matarong gayod ang mga silot nga imong gipahamtang sa mga tawo!”

⁸ Unya, gibubo sa ikaupat nga anghel ang sulod sa iyang yahong didto sa adlaw, ug midilaab kini sa tumang kainit ug nangapaso ang mga tawo. ⁹ Apan bisan pag nangapaso na ang mga tawo wala gihapon sila maghinulsol ug magdayeg sa Dios, gipasipalahan pa hinuon nila ang Dios nga mao ang adunay gahom sa mga katalagman nga miabot kanila.

¹⁰ Gibubo usab sa ikalima nga anghel ang sulod sa iyang yahong didto sa trono sa mananap. Ug mingitngit ang tibuok niyang gingharian. Tungod sa kasakit nga giantos sa mga tawo, gipaak na lang nila ang ilang mga ngabil. ¹¹ Wala gihapon sila maghinulsol sa ilang daotan nga mga binuhatan, gipasipalahan pa hinuon nila ang Dios sa langit tungod sa mga kabahong ug sa kasakit nga ilang giantos.

¹² Gibubo sa ikaunom nga anghel ang sulod sa iyang yahong sa dako nga suba sa Eufrates. Mihubas ang suba aron makaagi didto ang mga hari gikan sa sidlakan. ¹³ Ug may nakita akong tulo ka daotan nga espiritu, nga morag mga baki. Nanggawas sila gikan sa baba sa dragon, sa baba sa mananap, ug sa baba sa mini nga propeta. ¹⁴ Kini sila mga demonyo nga nagabuhat ug mga milagro. Nangadto sila sa mga hari sa tibuok kalibotan aron tigomon sila alang sa pagpakig-away sa Dios pag-abot sa dakong adlaw sa Dios nga makagagahom sa tanan. ^{15,16} Ug gitigom sa mga demonyo ang mga hari didto sa usa ka dapit nga gitawag sa pinulongang Hebreo ug Armagedon.

Miingon ang Ginoo, “Paminaw kamog maayo! Moabot ako sama sa pag-abot sa usa ka kawatan, nga walay masayod kon kanus-a. Bulahan ang tawo nga nagabantay ug nagasul-ob kanunay sa iyang bisti, aron sa akong pag-abot dili siya maglakaw nga hubo ug maulawan atubangan sa mga tawo!”

¹⁷ Unya, gibubo sa ikapitong anghel ang sulod sa iyang yahong didto sa kahanginan. Ug nadungog ko nga adunay misinggit gikan sa trono didto sa templo, nga nagaingon, “Human na ang tanan!” ¹⁸ Ug nagpangilat, nagdahunog, nagdalugdog ug naglinog ug kusog kaayo. Wala pa gayoy linog nga sama niadto kakusog gikan sa pagbuhat sa tawo. Mao gayod kadto ang pinakakusog nga linog! ¹⁹ Ang inilang siyudad napikas sa tulo ka bahin, ug ang mga siyudad sa tanang nasod nagun-ob. Gituman sa Dios ang iyang saad ngadto sa mga tawo nga nagapuyo sa siyudad sa Babilonia. Mao kadto nga gipatagamtam kanila ang iyang kasuko ug silot. ²⁰ Nangahanaw ang tanan nga mga isla ug wala nay bukid nga makita. ²¹ Ug dili kay kana lang, giulanan pa gayod ang mga tawo ug yelo nga motimbang ug mga 50 ka kilo ang matag usa. Ug gipasipalahan sa mga tawo ang Dios tungod nianang katalagman nga hilabihan gayod.

Chapter 17

Ang Daotang Babaye

¹ Unya, miduol kanako ang usa niadtong pito ka anghel nga nagdalag mga yahong. Miingon siya, “Dali, ipakita ko kanimo kon unsaon sa pagsilot ang inilang babaye nga nagabaligya sa iyang dungog, nga didto nagalingkod sa daghan nga tubig. ² Nakighilawas kaniya ang mga hari sa kalibotan *pinaagi sa pagsunod sa iyang pagtulon-an*, ug ang mga tawo sa kalibotan nangahubog tungod sa iyang gipanudlo nga pulos daotan.”

³ Unya, gigamhan ako sa Espiritu *Santo* ug gidala ako sa anghel sa kamingawan. Didto aduna akoy nakitang babaye nga nagasakay sa pula nga mananap. Pito ang ulo sa mananap ug napulo ang iyang sungay, ug sa tibuok niyang lawas adunay nakasulat nga mga ngalan nga nagapasipala sa Dios. ⁴ Ang babaye nagsul-ob ug panapton nga pulahon *ug mahalon*. Nagsul-ob usab siyag bulawan, mahalon nga mga bato, ug mga perlas. Aduna siyay gikuptang tasa nga bulawan nga puno sa law-ay ug hugaw nga mga butang nga bunga sa iyang pagpakighilawas. ⁵ Adunay nakasulat nga ngalan diha sa iyang agtang nga may tinagong kahulogan. *Mao kini ang nakasulat*, “Ang inila nga siyudad sa Babilonia nga mao ang inahan sa tanang nagabaligya sa ilang dungog^a ug inahan usab sa tanang kangil-aran sa tibuok nga kalibotan.” ⁶ Ug nakita ko usab nga nahubog siya sa dugo sa katawhan sa Dios *nga iyang gipamatay* tungod sa ilang pagsunod kang Jesus.

Natingala gayod ako sa pagkakita ko kaniya. ⁷ Apan miingon ang anghel kanako, “Ayaw katingala. Suginlan ko ikaw sa tinago nga kahulogan sa babaye lakip sa mananap nga iyang gisakyan nga may pito ka ulo ug napulo ka sungay. ⁸ Ang mananap nga imong nakita buhi kaniadto, apan patay na karon. Hapit na siyang mogawas gikan sa bung-aw nga dili matugkad, apan paggawas niya laglagon siya. Makita siya sa mga tawo sa kalibotan kansang mga ngalan wala malista diha sa libro *nga gilistahan* sa *mga nakaangkon ug kinabuhi nga walay kataposan*. Kini nga libro nahuman nang daan sa wala pa matuga ang kalibotan. Ug kon makita nila ang mananap, matingala gayod sila, tungod kay kaniadto buhi kini, ug namatay, apan nabuhi pag-usab.

⁹ “Kinahanglan gayod ang kaalam aron masabtan kon unsa ang kahulogan niini. Ang pito ka ulo mao ang pito ka bukid nga gilingkoran sa babaye. Ug kini nagakahulogan usab sa pito ka hari. ¹⁰ Ang lima sa pito ka hari patay na, ang usa nagahari pa karon, ug ang usa wala pa moabot. Kon moabot na siya, dili na pod siya molungtad ug dugay. ¹¹ Ang mananap nga buhi kaniadto, apan patay na karon, mao ang ikawalo nga hari. Sama usab siya sa pito ka hari, ug laglagon usab siya.

¹² “Ang napulo ka sungay nga imong nakita mao ang napulo ka hari nga wala pa magsugod sa ilang paghari. Kini sila hatagan ug gahom sa paghari uban sa mananap, apan sa mubo lang nga panahon.^b

¹³ Kining napulo ka hari may usa lang ka katuyoan, ug ihatag nila ang ilang gahom ug katungod sa mananap.^c ¹⁴ Makig-away sila sa Karnero, apan buntogon sila tungod kay ang Karnero mao ang Ginoo nga labaw sa tanan nga mga ginoo ug Hari nga labaw sa tanan nga mga hari. Uban sa Karnero ang mga matinumanon nga gipili ug gitawag.”

¹⁵ Miingon usab kanako ang anghel, “Ang mga tubig nga imong nakita, nga gilingkoran sa babayeng nagabaligya sa iyang dungog, mao ang mga tawo gikan sa nagkalain-lain kaliwatan, nasod ug pinulongan.

¹⁶ Ang napulo ka sungay nga imong nakita ug ang mananap magdumot sa babayeng nagabaligya sa iyang dungog. Kuhaon nila ang tanan niyang kabtangan ug huboan nila siya ug wala gayoy mabilin kaniya. Unya kaonon nila ang iyang unod ug sunogon *dayon nila ang nahabilin niini*. ¹⁷ Ipabuhat kini kanila sa Dios aron mahitabo ang iyang katuyoan. Magkasabot ang mga hari nga ipasakop sa mananap ang ilang gahom sa pagdumala hangtod nga matuman ang gisulti sa Dios.

¹⁸ “Ang babaye nga imong nakita mao ang inila nga siyudad nga nagahari sa mga hari sa kalibotan.”

Chapter 18

Ang Pagkagun-ob sa Babilonia

¹ Human niadto, nakita ko ang lain na usab nga anghel nga mikunsad gikan sa langit. Gamhanan kini nga anghel ug nahayagan ang tibuok kalibotan sa iyang kasulaw. ² Misinggit siyag kusog, “Nagun-ob na!

^a ⁵ *Tingali ang buot ipasabot*: inahan sa tanan nga nanagsimba sa mga dios-dios.

^b ¹² mubo lang nga panahon: *sa literal*, sulod sa usa ka oras.

^c ¹³ ihatag...sa mananap: *tingali ang buot ipasabot*, tabangan nila ang mananap pinaagi sa ilang gahom ug awtoridad.

Ang inila nga Babilonia nagun-ob na! Karon nahimo na kining puy-anan sa mga demonyo o mga daotang espiritu, ug sa tanang matang sa langgam nga daotan ug hugaw. ³ *Nahitabo kini sa Babilonia* tungod kay ang iyang mga lumulupyo mao ang nagtintal sa mga tawo sa tibuok kalibotan nga mosunod sa ilang mga daotang binuhatan nga gikayugtan sa Dios. Ang mga hari sa kalibotan nakighilawas sa Babilonia. Ug ang mga negosyante sa kalibotan nangadato tungod kay diha kanila siya namalit sa iyang mga kinahanglanon aron makapatuyang sa iyang mga bisyo.”

⁴ Ug may nadungog akong lain usab nga tingog gikan sa langit nga nagaingon,

“Kamo nga akong katawhan, gawas kamo gikan nianang siyudad,

aron dili kamo makasunod sa iyang daotang buhat,

ug aron dili kamo malakip sa silot nga alang kanila.

⁵ Kon tapukon ang iyang mga sala sangko na kini sa langit,

kay daghan kaayo ang iyang mga gibuhad nga daotan.

Ug dili gayod kini kalimtan sa Dios.

⁶ Kon unsa ang iyang gibuhad nga daotan ngadto sa uban mao usab ang buhaton diha kaniya,

ug dobli pa gayod ang balos kaniya.

Kon unsa ang iyang gisilot sa uban, doblion pa kana isip balos kaniya.

⁷ Kon giunsa niya pagpasigarbo ug pagpatuyang sa iyang bahandi, mao usab ang ibalos nga kalisod ug kasubo kaniya.

Nagtuo siya nga rayna siya ug dili gayod magsubo sama sa mga biyuda.

⁸ Tungod niini, moabot kaniya ang mga katalagman: mga kasakit, mga kasubo ug kagutom, sulod lang sa usa ka adlaw.

Human niini, sunogon siya,

tungod kay gamhanan ang Ginoong Dios nga nagahukom kaniya.”

⁹ Ang mga hari sa kalibotan nga nakighilawas kaniya ug nagpatuyang lang sa iyang bahandi manghilak kon makita nila ang aso sa iyang pagkasunog. ¹⁰ Magalantaw sila sa halayo tungod kay mahadlok sila nga maapil sa silot nga alang kaniya. Moingon sila, “Pagka-anugon! Pagka-anugon sa inila ug gamhanan nga siyudad sa Babilonia. Kay sa hamubo ra nga panahon^a nasilotan siya!”

¹¹ Mohilak ug maguol ang mga negosyante sa tibuok nga kalibotan tungod sa nahitabo niadto nga siyudad, kay wala nay mopalit sa ilang mga baligya. ¹² *Wala nay mopalit sa ilang* bulawan, salapi, mahalón nga mga bato, ug mga perlas; ug sa ilang mahalón nga mga panapton nga puti, pulahon o seda. *Wala nay mopalit sa ilang* kahoy nga humot, sa ilang galamiton nga hinimo gikan sa bangkil sa elepante, sa mga mahalón nga kahoy, sa bronsi, sa puthaw, ug sa marmol. ¹³ *Ug kinsa pa man ang mopalit sa ilang mga baligya nga mga* pahumot nga sama sa cinnamon, insenso, mira, ug uban pa. *Wala nay mopalit sa ilang* bino, lana, harina ug trigo; sa ilang mga baka, karnero, kabayo, ug karwahe; ug bisan sa ilang mga ulipon.

¹⁴ *Moingon ang mga negosyante sa siyudad sa Babilonia*, “Ang tanan nga mga butang nga imong gipanghandom nga maangkón nangawala na. Ang tanan mong mga bahandi ug kabtangan nga gipasigarbo nawala, ug kining tanan dili mo na makita pag-usab!” ¹⁵ Ang mga negosyante nga nangadato tungod sa ilang negosyo niadtong siyudad manindog didto sa halayo tungod kay mahadlok sila nga maapil sa silot nga alang kaniya. Mohilak sila ug maguol, ¹⁶ ug moingon, “Pagka-anugon! Pagka-anugon nianang inila nga

^a 19 hamubo lang nga panahon: *sa literal*, sulod sa usa ka oras.

siyudad! Kaniadto ang mga tawo diha nagsul-ob ug mahalon nga mga panapton nga puti ug pulahon, ug nagsul-ob usab silag bulawan, mahalon nga mga bato, ug mga perlas! ¹⁷ Apan sa hamubo lang nga higayon nawala ang tanan niya nga bahandi!”

Molantaw sa halayo ang mga kapitan sa mga barko ug ang ilang mga tripulante, hasta ang mga pasahero ug ang tanan nga nanginabuhi diha sa dagat. ¹⁸ Samtang nagalantaw sila sa aso tungod sa pagkasunog sa siyudad mosinggit sila, “Wala gayoy siyudad nga sama niana kainila nga siyudad!”

¹⁹ Tungod sa ilang kasubo sabwagan nilag abog ang ilang mga ulo ug manghilak nga mag-ingon, “Pagka-anugon! Pagka-anugon nianang inila nga siyudad! Tungod sa iyang bahandi nangadato ang tanan nga adunay mga sakyanan sa dagat! Apan sa hamubo lang nga higayon nawala ang tanan!”

²⁰ “Busa kamong tanan nga anaa sa langit, paglipay kamo tungod sa nahitabo niadtong siyudad. Paglipay usab kamo nga mga propeta, mga apostoles, ug mga katawhan sa Dios, tungod kay gihukman na siya sa Dios sa iyang gipangbuhat kaninyo!”

²¹ Unya, may usa ka anghel nga gamhanan nga mipunit ug bato nga ang gidak-on sama sa dako nga galingan, ug gilabay ngadto sa dagat ug miingon, “Sama niini ang pagkawala sa inila nga siyudad sa Babilonia, kay dili na gayod kini makita pa pag-usab. ²² Dili na gayod madungog sa maong siyudad ang mga tugtog sa mga mag-aalpa, mga magpaplawta, mga magtutumpeta, ug tingog sa mga mag-aawit. Dili na usab makita nga adunay nagatrabaho sa bisan unsa nga matang sa trabaho. Ug wala nay madungog didto nga nagagaling. ²³ Wala na gayoy suga nga makita. Wala nay madungog nga tingog sa mga bag-ong kinasal. *Gisilotan ang Babilonia* tungod kay ang iyang mga negosyante hilabihan ka mapahitas-on, ug ang mga salamangkiro nagalimbong sa mga tawo sa tibuok kalibotan.”

²⁴ Ug dili kay kana lang, gipamatay usab didto ang mga propeta ug mga katawhan sa Dios. Ug ang tanan nga gipamatay sa tibuok kalibotan gipamatay diha niana nga siyudad.

Chapter 19

¹ Pagkahuman niadto, nadungog ko ang daw tingog sa daghan kaayo nga mga tawo didto sa langit. Nagaingon sila sa makusog, “Dayegon ta ang Ginoo! Dayegon ta ang atong Dios nga makagagahom sa tanan, kay siya ang nagluwas kanato! ² Husto ug matarong ang iyang paghukom! Gihukman niya ang inilang babaye nga nagabaligya sa iyang dungog, kay gidalahig niya ang *mga tawo sa* kalibotan sa iyang law-ay nga binuhatan. Gisilotan siya sa Dios tungod kay gipamatay niya ang mga alagad sa Dios.”

³ Nag-ingon sila pag-usab, “Dayegon ta ang Ginoo! Ang aso niadtong gisunog nga siyudad moulbo sa walay kataposan!” ⁴ Ug ang 24 ka mga pangulo ug ang upat ka mananap nangluhod ug misimba sa Dios nga nagalingkod sa trono. Miingon sila, “Amen! Dayegon ta ang Ginoo!”

Ang Kombira sa Kasal sa Karnero

⁵ Unya may tingog ako nga nadungog gikan sa trono nga nagaingon, “Dayega ninyo ang atong Dios, kamong tanan nga nagaalagad ug nagatahod kaniya, inila man o dili!” ⁶ Human niadto, nadungog ko ang daw tingog sa daghan kaayo nga mga tawo nga ang kaksog daw dahunog sa busay, ug daw sa kusog nga dalugdog. Nagaingon sila, “Dayegon ta ang Ginoo! Kay ang Ginoo nga atong Dios nga makagagahom sa tanan nagahari na. ⁷ Maghugyaw kita ug magkalipay, ug dayegon ta siya. Kay miabot na ang panahon sa kasal sa Karnero. Ang iyang pangasaw-onon andam na. ⁸ Gibistihan siyag puti nga limpyo kaayo ug nagsinaw pa.” (Ang maong bisti nagakahulogan sa matarong nga mga binuhatan sa katawhan sa Dios.)

⁹ Unya miingon ang anghel kanako, “Isulat kini: bulahan ang mga tawo nga giimbitar sa kombira sa kasal sa Karnero.” Miingon pa gayod siya, “Tinuod kini nga mga pulong sa Dios.” ¹⁰ Miluhod dayon ako sa atubangan sa anghel sa pagsimba kaniya. Apan miingon siya kanako, “Ayaw pagsimba kanako. Ang Dios lang ang angay nimong simbahon. Sulugoon lamang ako nga sama kanimo ug sa imong mga igsoon nga

nagasugilon sa kamatuoran mahitungod kang Jesus.” (Kay ang kamatuoran mahitungod kang Jesus mao usab ang gisulti ug gisulat sa mga propeta.)

Ang Nagasakay sa Puti nga Kabayo

¹¹ Unya nakita ko nga naabri ang langit, ug didto adunay puti nga kabayo. Ang nagasakay sa kabayo gitawag ug Kasaligan ug Tinuod. Matarong ang iyang paghukom ug pagpakig-away. ¹² Ang iyang mga mata sama sa kalayo nga nagadilaab, ug adunay daghan nga mga korona diha sa iyang ulo. Adunay ngalan nga nakasulat *diha kaniya*. Apan wala gayoy nasayod *kon unsa ang kahulogan niini* gawas kaniya.

¹³ Nagsul-ob siyag bisti nga gituslob sa dugo. Gitawag siya nga “Pulong sa Dios.” ¹⁴ May nagasunod kaniya nga mga sundalo nga gikan sa langit, nga nagasakay usab sa puti nga mga kabayo, ug ang ilang bisti limpyo ug puti. ¹⁵ Nagagawas sa iyang baba ang hait nga espada nga mao ang iyang gamiton sa pagbuntog sa tanan nga mga nasod, ug walay makabatok sa iyang pagdumala. Ipakita gayod niya ang hilabihang kasuko sa makagagahom nga Dios ngadto kanila. ¹⁶ Diha sa iyang bisti ug sa iyang paa nakasulat ang mga pulong nga, “Hari nga labaw sa tanan nga mga hari ug Ginoo nga labaw sa tanan nga mga ginoo!”

¹⁷ Unya nakita ko ang usa ka anghel nga nagatindog diha sa adlaw. Misinggit siya sa tanan nga mga langgam nga nagalupad sa kahanginan, “Dali kamo ug pagtigom alang sa dako nga kombira sa Dios!” ¹⁸ *Dali kamo* ug kan-a ninyo ang unod sa mga hari, mga heneral, mga sundalo, mga tigkabayo, lakip ang unod sa ilang mga kabayo. Kan-a ninyo ang unod sa tanan nga mga tawo, ulipon o dili ulipon, inila o dili inila!”

¹⁹ Unya nakita ko ang mananap ug ang mga hari sa kalibotan ug ang ilang mga sundalo nga nagtigom aron sa pagpakig-away sa nagasakay sa *puti nga kabayo* ug sa iyang mga sundalo *nga gikan sa langit*.

²⁰ Nadakpan ang mananap. Nadakpan usab ang mini nga propeta nga nagbuhat ug mga milagro sa iyang pag-alagad sa mananap. Pinaagi sa mga milagro, nalimbongan niya ang mga tawo nga adunay marka sa mananap ug nagasimba sa rebulto niini. Silang duha gitambog nga buhi ngadto sa linaw nga kalayo nga nagadilaab ug asupre. ²¹ Ang ilang mga sundalo gipamatay pinaagi sa espada nga nagagawas sa baba sa nagasakay sa *puti nga kabayo*. Ug nakapatuyang ug kaon ang mga langgam sa ilang unod.

Chapter 20

Ang 1,000 ka Tuig

¹ Human niadto, may nakita akong anghel nga nagakunsad gikan sa langit. May gikuptan siyang yabi alang sa bung-aw nga dili matugkad, ug may dako usab siya nga kadena. ² Gidakop niya ang dragon, nga mao ra usab kadtong bitin kaniadto, nga mao usab ang Yawa o si Satanas. Gigapos niya kini sulod sa 1,000 ka tuig, ³ ug gihulog sa bung-aw; gikandaduhan dayon ug gimarkahan pa niya ang taklob aron walay makaabri niini. Mao kini ang gibuhay ngadto sa dragon aron dili na kini makahimo sa pagpanglimbong sa mga tawo sa nagkalain-lain nga mga nasod sulod sa 1,000 ka tuig. Human nianang panahona kinahanglan nga buhian siya sa mubo lang nga panahon.

⁴ Unya aduna akoy nakita nga mga trono. Ang nagalingkod niining mga trono gihatagag katungod sa paghukom. Ug nakita ko usab ang mga kalag sa mga tawo nga gipangpunggotan ug ulo tungod sa ilang pagsugilon sa pagtulon-an ni Jesus ug sa pulong sa Dios. Kini sila wala magsimba sa mananap o sa iyang rebulto. Wala usab sila magpamarka sa marka sa mananap diha sa ilang agtang o sa ilang mga kamot.

Gipangbanhaw sila, ug gipadumala kauban ni Cristo sulod sa 1,000 ka tuig. ⁵ Mao kini ang unang pagbanhaw. (Ang uban nga nangamatay wala banhaw samtang wala pa mahuman ang 1,000 ka tuig.)

⁶ Bulahan kining katawhan sa Dios nga maapil sa una nga pagbanhaw. Wala nay gahom kanila ang ikaduha nga kamatayon. Mahimo silang mga pari sa Dios ug ni Cristo. Ug maghari sila uban ni Cristo sulod sa 1,000 ka tuig.

Ang Pagkabuntog ni Satanas

⁷ Human sa 1,000 ka tuig, buhian si Satanas gikan sa gibilanggoan kaniya. ⁸ Mogawas siya aron limbongan ang mga nasod sa tibuok kalibotan, nga gitawag ug Gog ug Magog. Tigomon sila ni Satanas aron makig-away *sa mga katawhan sa Dios*. Ang iyang matigom nga mga tawo mahimong sama kadaghan sa balas sa baybayon *nga dili maihap*. ⁹ Adtoon nila ang tanang dapit sa kalibotan. Libotan nila ang kampo sa katawhan sa Dios, nga mao ang siyudad nga gimahal sa Dios. Apan paulanan sila sa Dios ug kalayo nga gikan sa langit ug mangamatay silang tanan. ¹⁰ Ug si Satanas nga nanglimbong kanila, itambog sa linaw nga kalayo nga *nagadilaab ug* asupre, diin didto usab gitambog ang mananap ug ang mini nga propeta. Didto sakiton sila adlaw ug gabii sa walay kataposan.

Ang Kataposan nga Paghukom

¹¹ Unya aduna akoy nakita nga dakong trono nga puti, ug may nagalingkod didto. Giwala niya ang langit ug ang yuta ug dili na makita pag-usab. ¹² Nakita ko usab ang mga nangamatay, inila man o dili, nga nagatindog sa atubangan sa trono. Gipang-abrihan ang mga libro, lakip ang libro *nga gilistahan sa mga nakaangkon ug kinabuhi nga walay kataposan*. Gihukman ang mga patay sumala sa ilang mga binuhatan nga nasulat didto sa maong mga libro. ¹³ Nanggawas ang mga kalag niadtong nangamatay sa dagat o sa yuta gikan sa lugar sa mga patay. Ug silang tanan gihukman sumala sa ilang mga binuhatan. ^{14,15} Human niini, ang kamatayon mismo ug ang lugar sa mga patay gitambog ngadto sa linaw nga kalayo. Ug si bisan kinsa kansang ngalan wala didto sa libro *nga gilistahan sa mga nakaangkon ug kinabuhi nga walay kataposan* gitambog ngadto sa linaw nga kalayo. Mao kini ang ginatawag nga ikaduhang kamatayon.

Chapter 21*Ang Bag-o nga Langit ug ang Bag-o nga Yuta*

¹ Human niadto, nakita ko ang bag-o nga langit ug ang bag-o nga yuta, tungod kay ang daan nga langit ug ang daan nga yuta apil ang dagat nawala na. ² Ug nakita ko ang Balaan nga Siyudad, ang bag-o nga Jerusalem, nga gikanaog sa Dios gikan sa langit. Kini nga siyudad andam na gayod, sama sa kaslonon nga babaye nga nakabistig pangkasal ug andam na sa pagsugat sa iyang pamanhonon. ³ Unya, aduna akoy nadungog nga kusog nga tingog gikan sa trono nga nagaingon, “Karon, ang puloy-anan sa Dios anaa na sa mga tawo! Magpuyo siya uban kanila, ug sila mahimong iya nang mga tawo. Ang Dios mismo mahimong ilang kauban [ug ilang Dios].” ⁴ Pahiran niya ang ilang mga luha. Wala nay kamatayon, kasubo, paghilak, o kasakit tungod kay ang daan nga mga butang nanglabay na.”

⁵ Unya miingon ang nagalingkod didto sa trono, “Karon, gibag-o ko na ang tanang mga butang!” Ug miingon siya kanako, “Isulat kini nga mga pulong tungod kay tinuod kini ug masaligan.” ⁶ Ug midugang siya sa pag-ingon, “*Ang tanan* natuman na! Ako ang Alpha ug ang Omega, *nga ang buot ipasabot*, ang sinugdanan ug ang kataposan *sa tanan*. Kon adunay giuhaw, paimnon ko siya nga walay bayad, sa tubig nga gikan sa tuboran nga nagahatag ug kinabuhi.” ⁷ Ang mga nagmadinaugon buhaton ko nga akong mga anak ug ako mahimong ilang Dios. ⁸ Apan ang mga nangahadlok nga mosunod kanako, ang mga wala nagatuo kanako, ang mga nagabuhay ug malaw-ay, ang mga mamumuno, ang mga nakighilawas gawas sa kaminyoon, ang mga salamangkiro, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, ug ang tanang mga bakakon—ang lugar nga alang kanila mao ang linaw nga nagadilaab ug kalayo nga may asupre. Mao kini ang gitawag nga ikaduhang kamatayon.”

Ang Bag-ong Jerusalem

⁹ Unya, miduol kanako ang usa niadtong pito ka anghel nga nagdalag mga yahong nga gisudlan sa pito ka kataposan nga mga katalagman. Miingon siya, “Dali, ipakita ko kanimo ang babaye nga pangasaw-onon sa Karnero.” ¹⁰ Unya gigamhan ako sa Espiritu *Santo* ug gidala sa anghel sa kinatumyan sa taas kaayong bukid. Ug gipakita niya kanako ang Jerusalem, ang Balaan nga Siyudad, nga ginakanaog sa Dios gikan sa

langit.¹¹ Silaw kining tan-awon tungod sa gahom sa Dios, ug migilak sama sa mahalon nga bato nga haspe, nga sama katin-aw sa kristal.¹² Gilibotan ang siyudad sa taas ug lig-on nga paril, nga adunay 12 ka pultahan, ug sa matag pultahan may usa ka anghel nga nagabantay. Nakasulat usab didto sa mga pultahan ang mga ngalan sa 12 ka tribo sa Israel.¹³ May tulo ka pultahan sa matag kilid sa paril: tulo sa sidlakan, tulo sa amihanan, tulo sa habagatan ug tulo sa kasadpan.¹⁴ Ang paril sa siyudad gipatindog sa 12 ka patukoranan nga gisulatan sa mga ngalan sa 12 ka mga apostoles sa Karnero.

¹⁵ Ang anghel nga nagsulti kanako adunay dala nga sukdanan nga bulawan aron isukod sa siyudad lakip ang iyang mga pultahan ug ang iyang mga paril.¹⁶ Kuwadrado gayod ang siyudad, managsama ang iyang katas-on ug ang iyang gilapdon. Gisukod sa anghel ang siyudad, ug ang katas-on niini bali 2,400 ka kilometro,^a ug ang iyang kalapdon ug ang iyang katas-on sama usab sa iyang kahabugon.¹⁷ Gisukod usab sa anghel ang paril, ug bali 64 ka metros ang iyang kabag-on.^b (Ang gigamit sa anghel nga sukdanan mao usab ang ordinaryo nga sukdanan nga gigamit natong mga tawo.)¹⁸ Ang paril *bato nga* haspe, ug ang siyudad mismo puro bulawan ug tin-aw sama sa kristal.¹⁹ Ang mga bato nga patukoranan sa paril gidayandayanan sa tanang matang sa mahalong mga bato. Ang una nga patukoranan *bato nga* haspe, ang ikaduha sapiro, ang ikatulo kalsedonia, ang ikaupat esmeralda,²⁰ ang ikalima sardonika, ang ikaunom kornalina, ang ikapito krisolito, ang ikawalo berilo, ang ikasiyam topasio, ang ikanapulo krisopraso, ang ikaonse hasinto, ang ikadose amatista.²¹ Ang 12 ka pultahan perlas, kay ang matag pultahan gibuhat gikan sa usa ka dakong perlas. Ang karsada sa siyudad purong bulawan ug tin-aw sama sa kristal.

²² Wala akoy nakita nga templo sa siyudad tungod kay ang iyang templo mao ang Ginoong Dios mismo nga makagagahom ug ang Karnero.²³ Wala usab kinahanglana ang adlaw ug ang bulan niini nga siyudad, tungod kay ang gahom sa Dios nagasidlak didto, ug ang Karnero mao ang iyang suga.²⁴ Mahayagan ang mga tawo sa kalibotan sa iyang suga, ug dad-on sa mga hari sa tibuok kalibotan ang ilang bahandi didto.²⁵ Kanunayng abri ang pultahan sa siyudad; dili na gayod sirad-an kay wala nay gabii didto.²⁶ Dalhon diha sa siyudad ang mga maanindot ug mahalon nga mga butang sa mga nasod.²⁷ Apan dili makasulod didto ang bisan unsa nga dili hinlo sa atubangan sa Dios, si bisan kinsa nga nagabuhat sa makauulaw nga mga binuhatan, ug ang mga bakakon. Ang makasulod lang didto mao ang mga tawo kansang ngalan nakasulat sa libro sa Karnero, *nga gilstahan sa mga nakaangkon ug kinabuhi nga walay kataposan*.

Chapter 22

¹ Gipakita usab kanako sa anghel ang suba nga ang iyang tubig nagahatag ug kinabuhi. Nagagilak-gilak kini sama sa kristal, ug nagagikan sa trono sa Dios ug sa Karnero,² ug midagayday kini sa tunga sa kalsada sa siyudad. Sa isigkadaplin sa maong suba adunay kahoy nga nagahatag ug kinabuhi ug nagapamunga ug 12 ka beses sulod sa usa ka tuig, kas-a matag bulan. Ug ang iyang dahon gigamit nga tambal alang sa tanan nga mga tawo.³ Wala nay bisan unsa nga tinunglo sa Dios nga makita *niadto nga siyudad*. Atua didto ang trono sa Dios ug sa Karnero, ug ang iyang mga alagad magsimba kaniya.⁴ Makita na nila ang iyang panagway, ug ang iyang ngalan isulat diha sa ilang mga agtang.⁵ Wala nay gabii didto, busa dili na nila kinahanglanon ang mga suga o ang kahayag sa adlaw, kay ang Ginoong Dios mao na ang ilang kahayag. Ug magdumala sila isip mga hari sa walay kataposan.

Ang Pagbalik ni Jesus

⁶ Miingon ang anghel kanako, “Kini nga mga pulong tinuod ug masaligan. Ang Ginoong Dios nga nagsulti sa iyang mga propeta kon unsa ang mahitabo sa umaabot mao ang nagpadala sa iyang anghel aron sa pagpakita sa iyang mga alagad sa mga panghitabo nga hapit na moabot.”

^a 16 2,400 ka kilometro: *sa literal*, 12,000 ka stadia.

^b 17 kabag-on: *o kaha* kalawomon. 64 ka metros: *sa literal*, 144 ka cubits.

⁷ *Miingon si Jesus*, “Hapit na ako moabot! Bulahan ang mga tawo nga nagatuman sa mga gipang-ingon sa Dios nga nasulat niining libro.”

⁸ Ako, si Juan, ang nakadungog ug nakakita gayod niining mga butanga *nga akong gipangsulat dinhi*. Human ko kini makita ug madungog, miluhod ako sa pagsimba sa anghel nga nagpakita kanako niini nga mga butanga. ⁹ Apan miingon siya kanako, “Ayaw pagsimba kanako. Alagad lang usab ako sa Dios nga sama kanimo ug sa imong mga isigkapropeta, ug sa tanan nga nagatuman sa mga giingon dinhi niini nga libro. Ang Dios lang ang angay nimong simbahan!” ¹⁰ Midugang pa gayod siya pag-ingon kanako, “Ayaw ililong sa katawhan ang mga panagna nga nasulat dinhi niining libro, tungod kay hapit na kining tanan mahitabo. ¹¹ Ang mga daotan magpadayon pa sa pagbuhay ug daotan, ug ang mga mahugawg hunahuna magpadayon pa sa ilang mahugaw nga mga hunahuna. Apan ang mga tawo nga matarong ug hinlo *sa atubangan sa Dios* magpadayon pa gihapon sa paghimo ug maayo.”

¹² *Miingon si Jesus*, “Paminaw kamo, sa dili madugay mobalik na ako! Ug dad-on ko ang ganti nga alang sa matag usa sumala sa iyang mga binuhatan. ¹³ Ako ang Alpha ug ang Omega, *nga ang buot ipasabot*, ang kinaunahan ug ang kinaulahan, ang sinugdanan ug ang kataposan *sa tanan*.

¹⁴ “Bulahan ang nagahinlo sa ilang mga bisti^a tungod kay tugotan sila nga mosulod sa mga pultahan sa siyudad ug mokaon sa bunga sa kahoy nga nagahatag ug kinabuhi. ¹⁵ Apan mahabilin sa gawas ang daotan nga mga tawo,^b ang mga salamangkiro, ang mga nakighilawas gawas sa kaminyoon, ang mga mamumuno, ang mga nagasimba sa mga dios-dios ug ang tanan nga mga bakakon.

¹⁶ “Ako, si Jesus, nagsugo sa akong anghel aron isugilon kanimo kini nga mga hitabo alang sa mga tumutuo sa Dios sa nagkalain-lain nga mga lugar. Kaliwat ako ni David ug ako ang mahayag nga kabugwason.”^c

¹⁷ Miingon ang Espiritu *Santo* ug ang babaye nga kaslonon, “Dali!” Ug ang tanan nga naminaw moingon usab nga, “Dali!” Si bisan kinsa nga giuhaw ug gustong moinom moduol ug modawat sa tubig nga nagahatag ug kinabuhi. Kini walay bayad.

Ang Kataposang mga Pulong ni Juan

¹⁸ Ako, si Juan, nagapasidaan gayod sa matag usa nga naminaw sa mga taga nga gisulat dinhi. Si bisan kinsa nga magdugang sa mga gisulat dinhi, idugang usab sa Dios sa iyang silot ang mga katalagman nga nakasulat dinhi niining libro. ¹⁹ Ug ang magkuha sa mga taga nga gisulat dinhi niini, kuhaon sa Dios ang iyang bahin sa bunga sa kahoy nga nagahatag ug kinabuhi, ug dili siya pasudlon didto sa Balaan nga Siyudad, nga gipanghisgotan dinhi niini nga libro.

²⁰ Si Jesus mao ang nagapamatuod sa tanan nga nakasulat dinhi. Miingon siya, “Tinuod gayod nga hapit na ako mobalik.” *Miingon usab ako*, “Hinaut pa. Ginoong Dios, balik na.”

²¹ Hinaut nga tanan kamo [nga mga katawhan sa Dios] panalanginan ni Ginoong Jesus.

^a 14 bisti: *Tan-awa ang 7:14*.

^b 15 daotan nga mga tawo: *sa literal*, mga iro.

^c 16 *sa English*: morning star.